ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ὁ Ἁγιάλου Βασίλειος (πρόεδρος)
Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος
Δ. Θ. Σανθόπουλος
Ἰ. Δ. Τανταλίδης
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης (ταμίας)

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἐξαμηνιαία τὰ ἥμίση.

Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΕΤΑΙ

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου.

ΕΤΟΣ ΙΖ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 2 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1897 ΑΡΙΘ. 23

Ὅσοι τῶν συνδρομητῶν δὲν λαμβάνουσι τακτικῶς καὶ ἐγκαίρως τὸ φύλλον παρακαλοῦνται ἵνα ἀνακοινῶσι τοῦτο ἀνυπερθέτως τῷ προέδρῳ τῆς διευθυνούσης τὴν «Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν» ἐπιτροπῆς.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα — Ἐπιτροπὴ ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν — Λόγος εἰς τὸ μνημόσυνον τοῦ ἀοιδίμου Νικολάου Ζαρίφη, μεγάλου εὐεργέτου τῆς ὀρθοδόξου κοινότητος Γαλατᾶ, ῥηθεὶς ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Ἁγχιάλου Βασιλείου — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν — Θεῖος λόγος — Κοινοποιήσεις.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Πατριαρχ. Κεντρικὴ ἐκκλησιαστικὴ ἐπιτροπή. — Πόσον ὑψηλὸν καὶ σπουδαῖον εἶναι τὸ ἔργον τοῦ πνευματικοῦ πατρὸς οὐδεὶς ὁ ἀγνοῶν, ἐπομένως ἡ Πατριαρχικὴ Κεντρικὴ ἐκκλησιαστικὴ ἐπιτροπὴ ἐπιλαβομένη, ὡς διὰ μακρῶν ἤδη ἐδείξαμεν, τῆς διαρρυθμίσεως τοῦ ἐνοριακοῦ κλήρου, δὲν ἠδύνατο νὰ παρίδῃ τὸ οὐσιωδέστατον τοῦτο μέρος, ἤτοι νὰ μὴ ἐξετάσῃ ἐὰν οἱ ἐμπεπιστευμένοι κατ' ἐνορίας τὸ ὑψηλὸν τῆς ἐξομολογήσεως ἔργον κέκτηνται τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα. Ἐν ταῖς γενομέναις δὲ ἐξετάσεσι τῶν ἱερέων τῶν ἐξασκούντων τὸ ἔργον τοῦ ἐξομολογητοῦ, προσκληθέντων ἐπὶ τούτῳ ἐνώπιον τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐπιτροπῆς, ἐγνώσθη ὅτι οἱ πλεῖστοι τούτων στεροῦνται τῶν πρὸς τὸ ἔργον τοῦτο ἀπαραιτήτων προσόντων, οὗτοι δὲ εἰσὶ δυστυχῶς καὶ οἱ μᾶλλον διανοητικῶς ἀκατάρτιστοι, τὸ δὲ πάντων λυπηρότερον ὅτι ὑποδεεστέραν κατέχοντες θέσιν πρὸς τὸ ἄλλο πρεσβυτέριον, οὐ μόνον ἦσαν παρηγκωνισμένοι, ἀνίσως καὶ τῶν προσόδων μετέχοντες, ἀλλὰ καὶ τὰ μείζονα τῶν βαρῶν ἐπιπεφορτισμένοι, ἠναγκασμένοι καὶ νυκτὸς ἔτι νὰ σπεύδωσιν, ὅπου ἡ ἀνάγκη ἐκάλει αὐτούς, πρὸς ἐξομολόγησιν καὶ πρὸς μετάδοσιν τῶν ἀχράντων μυστηρίων. Οἱ πλείους δὲ ἐξετέλουν τὸ ἔργον τοῦ πνευματικοῦ ἄνευ τῆς πρὸς τοῦτο ἀπαιτουμένης ἰδιαιτέρας ἀδείας. Ἡ ἐπιτροπὴ δὲ σύντονα ἔλαβε μέτρα πρὸς ριζικὴν θεραπείαν καὶ ταύτης τῆς σπουδαιοτάτης ἐλλείψεως. Τοὐντεῦθεν ὡς πνευματικοὶ θὰ διορίζωνται οἱ ἐναρετώτεροι καὶ οἱ μᾶλλον μεμορφωμένοι διανοητικῶς. Καθ' ἃ δὲ ἐκ τῶν προδημοσιευθέντων ἐδηλώθη ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐπιτροπὴ ἀναθεῖσα ὑποχρεωτικῶς τὸ ἔργον τοῦ κηρύγματος τοῦ θείου λόγου τοῖς ἐκασταχοῦ προεστῶσιν ἱερεῦσιν, εἰσηγήσει καὶ ἐντολῇ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος μελετᾷ ἤδη τὸν διορισμὸν ἱεροκηρύκων καὶ ἐν αἷς ἐνορίαις δὲν ὑπάρχουσι προεστῶτες θεολόγοι, ὡς π. χ. ἐν ταῖς παρακειμέναις τῷ Φαναρίῳ ἐνορίαις, Φωτηρᾷ, Μουχλίου, Ταξιαρχῶν καὶ Ἐδιρνέκαπι τό γε νῦν, ἀργότερον δὲ ἐν τῷ Βοσπόρῳ καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, καὶ τοῦτο ἐπὶ τοῦ παρόντος κατορθοῦται διὰ τρόπου λίαν πρακτικοῦ καὶ ἀσφαλεστάτου.

—*Πατριαρχικαὶ Ἐγκύκλιοι.*—Γνωστὸν ὅτι ἡ ἐξέλεγξις τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῶν ἱερῶν Πατριαρχικῶν Σταυροπηγιακῶν Μονῶν ὑπάρχει ἀνατεθειμένη τοῖς μητροπολίταις, ὅσων αἱ ἐπαρχίαι περιέχουσι τοιαύτας Μονάς, ὑποχρεουμένοις μετὰ τὴν κατ' ἔτος, ἐν τῷ καιρῷ τῆς περιοδείας, ἀκριβῆ ἐξέλεγξιν τῶν λογαριασμῶν, ν' ἀποστέλλωσιν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἐπικεκυρωμένον τὸν ἰσολογισμὸν ἑκάστης Μονῆς μετὰ ἰδιαιτέρας ἐκθέσεως. Ἀλλ' ὁ τρόπος οὗτος τῆς ἐξελέγξεως παρημελήθη ἀπό τινος καὶ ἐγένετο ἀνάγκη νὰ ἐκδοθῶσι σχετικαὶ πατριαρχικαὶ καὶ συνοδικαὶ Ἐγκύκλιοι πρός τε τοὺς μητροπολίτας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ πρὸς τοὺς ἡγουμένους καὶ λοιποὺς πατέρας τῶν ἱερῶν Σταυροπηγιακῶν Μονῶν, ἀποφάσει τῶν δύο Σωμάτων. Σὺν ταύταις δὲ καὶ ἑτέρα ἐξεδόθη πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ Ἐγκύκλιος προτρεπτικὴ πρὸς τοὺς ἁγίους ἀρχιερεῖς, ὅσοι μέχρι τοῦδε δὲν συνεμορφώθησαν πρὸς τὴν δοθεῖσαν αὐτοῖς ἐντολὴν περὶ σημειώσεως ἐν ἐπὶ τούτῳ διαγράμματι πασῶν τῶν πόλεων, κωμοπόλεων καὶ χωρίων ἑκάστης Ἐπαρχίας, ἅτε δὴ τῆς τοιαύτης καταγραφῆς ἀναγκαίας οὔσης

διὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς κυβερνητικῆς ἀδείας πρὸς οἰκοδομὴν ἢ ἐπισκευὴν παντὸς εὐκτηρίου ἱδρύματος.

Ἐκ τῶν Ἐγκυκλίων δὲ τούτων δημοσιεύεται ἡ πρώτη ἐν τῷ παρόντι τεύχει τῆς *Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας*.

—*Χειροτονία μητροπολίτου Σβορνικίου*.—Συμφώνως τῇ ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Συνόδου διαβιβασθείσῃ ἐντολῇ τῷ μητροπολίτῃ Βόσνης Νικολάῳ, οὗτος χειροτονήσας τὸν ἐψηφισμένον μητροπολίτην Σβορνικίου Γρηγόριον (Ζήρκοβιτς) μετὰ τοῦ μητροπολίτου Ἐρσεκίου Σεραφείμ καὶ τοῦ ἐπισκόπου Οὐρσεκίου Γαβριήλ, ἤγγειλε τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τηλεγραφικῶς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑψηλῆς ταύτης ἐντολῆς, ἐφ' ᾗ καὶ εὐχαριστεῖ μετὰ τῶν συνυπογραφομένων δύο ἄλλων ἀρχιερέων.

Δι' ἰδιαιτέρου δὲ τηλεγραφήματος πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἤγγειλε τὴν χειροτονίαν αὐτοῦ ὁ νέος μητροπολίτης Σβορνικίου, εὐχαριστῶν ἐπὶ τῇ ἐπιδειχθείσῃ αὐτῷ μεγάλῃ χάριτι.

—*Ἐπίσκεψις παρὰ τῷ ἡγεμόνι τῆς Βουλγαρίας*.—Τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ ἡ Α.Σ. ὁ μητροπολίτης Ἀγχιάλου, οὗ ἡ ἐπαρχία, ὡς γνωστόν, περιλαμβάνεται ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ρωμυλίᾳ, ἔχων καὶ ἰδιαιτέραν ἐντολὴν παρὰ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἐπεσκέψατο τὴν Α. Ὑψ. τὸν ἐνταῦθα ἐπὶ διήμερον διατρίψαντα ἡγεμόνα τῆς Βουλγαρίας Φερδινάνδον. Τυχὼν δὲ παρ' αὐτῷ εὐμενεστάτης καὶ φιλοφρονεστάτης δεξιώσεως προσεῖπε τὰ εἰκότα τῇ Α. Ὑψ. ἐκ προσώπου τῆς Α. Θ. Παναγιότητος. Εὐαρεστηθεῖσα δὲ λίαν ἡ Α. Ὑψ. ἐπὶ ταῖς οὕτω προσκομισθείσαις πατριαρχικαῖς εὐχαῖς καὶ προσρήσεσιν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῇ ἐπισκέψει τοῦ μητροπολίτου Ἀγχιάλου, ὃν τιμᾷ δι' ἰδιαιτέρας φιλίας, εὐχαρίστησε μὲν αὐτῷ θερμῶς ἡ Α. Ὑψ., διεβιβάσε δὲ τὴν εὐαρέσκειαν καὶ τὰς προσρήσεις Αὐτῆς τῇ Α. Θ. Παναγιότητι δι' ἐπὶ τούτῳ ἀπεσταλμένου. Κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν ταύτην ὑπ' οὐδενὸς πατριαρχικοῦ ὑπαλλήλου, ὡς ἐσφαλμένως ἐγράφη, συνωδεύετο ὁ μητροπολίτης Ἀγχιάλου, ὃς μετὰ τὸν ἡγεμόνα ἐπεσκέψατο καὶ τὸν πρωθυπουργὸν αὐτοῦ Στοΐλωφ, γενόμενος καὶ παρ' αὐτῷ δεκτὸς φιλικώτατα.

—*Ἑπέτειος*.—Τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ, μνήμῃ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Καλλινίκου, τῷ ἑορτάζοντι σεβασμιωτάτῳ μητροπολίτῃ Δέρκων συνεχάρησαν οἱ σεβασμιώτατοι συνοδικοὶ ἀρχιερεῖς, οἱ πλεῖστοι μὲν δι' αὐτοπροσώπου ἐπισκέψεως, οἱ δὲ τηλεγραφικῶς, ὡς καὶ πολλοὶ τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἀρχιερέων καὶ ἄλλων φίλων τῆς Α. Σεβασμιότητος, ἧς ὁ οἶκος ἐπληροῦτο δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἐπισκεπτῶν, κληρικῶν καὶ λαϊκῶν. Ἐν τοῖς πρώτοις δὲ ἔσπευσαν νὰ ὑποβάλωσιν εὐλαβῆ συγχαρητήρια τῷ ποιμενάρχῃ αὐτῶν τὰ ἐκτασταχοῦ τῆς ἐπαρχίας κοινοτικὰ σωματεῖα.

Καὶ τῷ ἐπίσης τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἑορτάζοντι σεβασμιωτάτῳ μητροπολίτῃ Κῴου συνεχάρησαν οἱ σεβασμιώτατοι συνοδικοὶ καὶ πολλοὶ ἄλλοι κληρικοὶ καὶ λαϊκοί.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνεχάρη τῷ μὲν πρώτῳ τηλεγραφικῶς, τῷ δὲ δευτέρῳ αὐτοπροσώπως. Διὰ τοῦ Δευτερεύοντος δὲ ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνεχάρη καὶ τῷ ἐπίσης τὴν ἐπέτειον αὐτοῦ ἄγοντι πατριαρχικῷ ἐπόπτῃ τῶν σχολείων.

—*Συγχαρητήρια*.—Τῷ τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ εἰς βασιλεύουσαν ἐπανακάμψαντι ἐριτίμῳ Π. Στεφάνοβικ ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνεχάρη καὶ ηὔξατο τὰ εἰκότα ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ αὐτοῦ ἐπανόδῳ διὰ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου.

Τῇ Πέμπτῃ δὲ ὁ ἐρίτιμος ὁμογενὴς συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἀξιοτίμου Φωσκόλου ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα, παραμείνας παρ' Αὐτῇ ἐφ' ἱκανόν.

—*Παρασημοφορία*.—Αὐτοκρατορικῷ διατάγματι ἀπενεμήθη τῷ μὲν πανιερωτάτῳ μητροπολίτῃ Ἡρακλείας Ἱερωνύμῳ τὸ παράσημον Μεδζιδιὲ β' τάξεως, τῷ δὲ σεβασμιωτάτῳ μητροπολίτῃ Σισανίου Μεδζιδιὲ γ' τάξεως.

—*Μητροπολίτης Ἀδριανουπόλεως*.—Ἀπὸ τοῦ παρελθόντος σαββάτου ἐνδημεῖ ἐνταῦθα ἐπ' ἀδείᾳ ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης Ἀδριανουπόλεως Κύριλλος, διαμένων παρὰ τοῖς ἐν Μακροχωρίῳ συγγενέσιν αὐτοῦ, χάριν θαλασσίων λουτρῶν.

—*Ἐκπαιδευτήρια Γαλατᾶ*.—Σεμνὸν ἐτέλεσαν τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ τὰ ἐκπαιδευτήρια Γαλατᾶ τὸ ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀειμνήστου Νικολάου Ζαρίφη, μεγάλου εὐεργέτου αὐτῶν, τεθεσπισμένον ἐτήσιον μνημόσυνον ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, ἱερουργοῦντος τοῦ σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Ἀγχιάλου Βασιλείου, ἀπαγγείλαντος καὶ ἐπιμνημόσυνον λόγον, ὃς δημοσιεύεται μὲν ἐν τῇ «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ», ἐκδοθήσεται δὲ καὶ ἐν ἰδιαιτέρῳ φυλλαδίῳ, δαπάνῃ τῶν ἐκπαιδευτηρίων Γαλατᾶ.

—*Ἀρχιμανδρίτης Γῶγος*.—Εὐχαρίστως ἀναγγέλλομεν ὅτι ὁ ἀπό τινος βαρέως ἀσθενῶν πανοσιολογ. ἀρχιμανδρίτης Γρηγόριος Γῶγος, πρωθιερεὺς τῆς ἐν Βουδαπέστῃ ὀρθοδόξου κοινότητος, ἔχει ἤδη κάλλιστα.

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν διὰ διακηρύξεως αὐτοῦ δηλοῖ, ὅτι ἐπιθυμοῦν ἵνα ἐνεργήσῃ τὰ πρὸς περισυναγωγὴν τῶν τῇδε κακεῖσε διεσπαρμένων χριστιανικῶν ἀρχαιοτήτων, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ διὰ τούτων καταρτισμοῦ Βυζαντιακοῦ καὶ Χριστιανικοῦ Μουσείου, μέχρι τῆς ἐπιψηφίσεως νόμου, κανονίζοντος τὰ τῆς ἱδρύσεως τοῦ Μουσείου τούτου, ἀποφασίζει ἵνα προβῇ εἰς τὰς πρὸς τοῦτο προκαταρκτικὰς ἐργασίας καὶ κατ' ἀκολουθίαν ὁρίζει καὶ παραγγέλλει τὰ ἑξῆς·

α'] Θέτει προσωρινῶς εἰς τὴν διάθεσιν τῆς χριστιανικῆς ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας τὰ ἰσόγεια δωμάτια τῆς μεσημβρινῆς πτέρυγος τῆς Σιναΐας Ἀκαδημίας, ὅπως αὕτη καταθέσῃ ἐν αὐτοῖς, ἃς ἔχει χριστιανικὰς ἀρχαιότητας, τὰς ἐν τῷ Ἐθνικῷ ἀρ-

χαιολογικῷ Μουσείῳ νῦν κατακειμένας.

β'] Ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ θέλουσι κατατεθῇ προσωρινῶς καὶ τὰ ἐν τῷ Ἐθνικῷ Μουσείῳ Βυζαντιακὰ ἀρχαῖα (γλυπτὰ ἀρχιτεκτονικὰ μέλη καὶ κοσμήματα τοιχογραφίας) παραδιδόμενα διὰ πρωτοκόλλου ὑπὸ τῶν ἐν τῷ Ἐθνικῷ Μουσείῳ ἁρμοδίων ἐφόρων εἰς τὴν χριστιανικὴν ἑταιρείαν.

γ'] Ἡ χριστιανικὴ ἀρχαιολογικὴ ἑταιρεία διὰ τῶν ἀνωτέρω ἀρχαιοτήτων, δηλαδὴ δι' ὧν οὕτω ἔχει ἤδη ἀποκτήσει καὶ δι' ὧν θέλει παραλάβει παρὰ τοῦ Κράτους ὡς προσωρινὴν παρακαταθήκην, θέλει καταρτίσει Βυζαντιακὸν καὶ Χριστιανικὸν Μουσεῖον. Τοῦ Μουσείου τούτου θέλει ὑποβάλει εἰς τὴν Γενικὴν Ἐφορείαν καὶ διὰ ταύτης εἰς τὸ ὑπουργεῖον λεπτομερῆ περιγραφικὸν κατάλογον.

[Ἐκ τοῦ Ἱεροῦ Συνδέσμου]

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Ἀριθ. Πρωτ. 3733 / Διεκπ. 2256

Ἱερώτατε Μητροπολῖτα . . . . . ὑπέρτιμε καὶ ἔξαρχε . . . . ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε . . . . . χάρις εἴη τῇ αὐτῆς Ἱερότητι καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Καὶ ἄλλοτε διὰ Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου ἐνετάλησαν οἱ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, ὧν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ὑπάρχουσι Πατριαρχικαὶ Σταυροπηγιακαὶ Μοναί, ἵνα ἅπαξ τοῦ ἔτους κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς περιοδείας αὐτῶν ἐπισκεπτόμενοι τὰς Μονὰς ταύτας ἐπιθεωρῶσι καὶ ἐξελέγχωσι τὴν λήξασαν ἐτησίαν διαχείρησιν καὶ ἐπικυρῶσι τὸν τοῦ λήξαντος ἔτους ἰσολογισμόν, εἶτα δὲ διαβιβάζωσιν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἀντίγραφον τοῦ ἰσολογισμοῦ τούτου ἐπικεκυρωμένον ὑπ' αὐτῶν καὶ συνάμα ἰδίαν αὐτῶν ἔκθεσιν, ἐν ᾗ δύνανται ἀναπτύσσειν ὅσας ἂν ἔχωσι παρατηρήσεις περὶ τῆς διαχειρίσεως κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἐπισταμένην μελέτην καὶ ἀμερόληπτον κρίσιν. Ἐπειδὴ τοίνυν ἡ ἐντολὴ ἐκείνη τῆς Ἐκκλησίας ἀτελῶς μέχρι τοῦδε ἐξετελέσθη, ἀντὶ δὲ τούτου ἀποστέλλονται εἰς τὰ Πατριαρχεῖα οἱ λογαριασμοὶ τῶν ἱερῶν Μονῶν ἵνα ἐνταῦθα ἐξελεγχθῶσιν ὑπὸ τῆς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐδρευούσης Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ δὲ πεῖρα ἀπέδειξεν ὅτι πραγματικὴ καὶ ἀκριβὴς ἐξέλεγξις ἐπιτοπίως μόνον ἐστὶ δυνατή, διὰ ταῦτα, κατ' ἀπόφασιν τῆς τε Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου, ἐντελλόμεθα τῇ αὐτῆς Ἱερότητι ἵνα τοῦ λοιποῦ αὕτη φροντίζῃ ἀνυπερθέτως περὶ τῆς ἐπιτοπίου ἐξελέγξεως τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτῆς κειμένων ἱερῶν Σταυροπηγιακῶν Μονῶν κατὰ τὸν ἐκτεθέντα τρόπον, προαγγέλλουσα ἐγκαίρως τοὺς Ἡγουμένους περὶ τῆς ἐπισκέψεως αὐτῆς, ἵνα κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐκεῖσε μεταβάσεως τῆς αὐτῆς Ἱερότητος ἔχωσιν ἤδη κατεστρωμένον τὸν ἰσολογισμὸν αὐτῶν καὶ πάντα τὰ λογιστικὰ βιβλία ἐν τάξει μετὰ τῶν σχετικῶν ἀποδείξεων. Ὅταν δὲ προσεχῶς ἐπιληφθῇ τῆς ἐντολῆς ταύτης, ὀφείλει προβῆναι εἰς τὴν ἐξέλεγξιν τῶν τελευταίων ἐτησίων περιόδων ὅσαι μένουσιν ἀνεξέλεγκτοι καὶ ἄνευ ἀρχιερατικῆς ἐπικυρώσεως, ἀποστεῖλαι δ' ἡμῖν τοὺς ἰσολογισμοὺς αὐτῶν ἐπικεκυρωμένους, ὡς εἴρηται, ὑπ' αὐτῆς. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ τῆς αὐτῆς Ἱερότητος.

,αωλζ' Ἰουλίου κα'.

† Ὁ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός

† ὁ Χαλκηδόνος ΓΕΡΜΑΝΟΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.
† ὁ Δέρκων ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.
† ὁ Τραπεζοῦντος ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπ. ἀδελφός.
† ὁ Βιζύης ΙΕΡΟΘΕΟΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.
† ὁ Ἀγχιάλου ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.
† ὁ Ξάνθης ΙΩΑΚΕΙΜ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.
† ὁ Σισανίου ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.
† ὁ Προικοννήσου ΒΕΝΕΔΙΚΤΟΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπ. ἀδελφός.
† ὁ Κῶου ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΩΝ

Περιουσίαι ἐκκαθαρισθεῖσαι ἀπὸ τοῦ 1892.

Χαλκηδόνος Καλλινίκου.

Ἐνεργητικὸν		*Παθητικὸν*
Γρ. 55,572	Ἔξοδα καὶ προνομιοῦχοι ὀφειλαί	Γρ. 28,497
	Τὸ ὑπόλοιπον διενεμήθη τοῖς πιστωταῖς πρὸς οὓς ἀνελόγησαν γρ.63,57 ἐπὶ τοῖς ἑκατόν	» 27,075
		Γρ. 55,572

Ἀήμνου Ἰωακείμ.

Ἐνεργητικὸν		*Παθητικὸν*
Γρ. 70,890	Ἔξοδα, προνομιοῦχοι ὀφειλαὶ καὶ χρέη πρὸς διαφόρους	Γρ. 54,718
	Ὑπόλοιπον διανεμηθέν .	» 16,172
		Γρ. 70,890

Νικαίας Σωφρονίου.

Ἐνεργητικὸν		*Παθητικὸν*
Γρ. 57,205	Ἔξοδα, προνομιοῦχοι ὀφειλαὶ καὶ λοιπά . .	Γρ. 36,251
	Ὑπόλοιπον πρὸς διανομήν	» 20,954
		Γρ. 57,205

[ἀκολουθεῖ]

ΛΟΓΟΣ

ΕΙΣ ΤΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ

ΤΟΥ

ΑΟΙΔΙΜΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΖΑΡΙΦΗ

ΜΕΓΑΛΟΥ ΣΥΕΡΓΕΤΟΥ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ

ΓΑΛΑΤΑ

ΡΗΘΕΙΣ ΥΠΟ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΓΧΙΑΛΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

«Τὰ σώματα αὐτῶν ἐν εἰρήνῃ ἐτάφη, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῶν ζῇ εἰς γενεάς».

Σειρ. 44, 14.

Μεγάλη ἀρετή, ὦ εὐσεβὲς καὶ φιλάδελφον ἐκκλησίασμα, μεγάλη καὶ ἀξιάγαστος ἀρετὴ εἶναι, καὶ πρέπει πάντοτε νὰ λογίζηται, ἡ δικαία καὶ ἀδέκαστος ἐκτίμησις τῶν ἀρετῶν καὶ τῶν προτερημάτων τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, καὶ μάλιστα ἐκείνων ἐξ αὐτῶν, ὅσοι ηὐτύχησαν νὰ ἔχωσιν εἰς ὑπέροχον βαθμὸν τὴν ἐξαισίαν ταύτην καὶ ἀρίζηλον χάριν. Ἡ ἀρετὴ αὕτη, γνησία καὶ ὁμότροπος ἀδελφὴ τῆς σεπτῆς εὐγνωμοσύνης, διανοίγει τοὺς νοεροὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς ἀναγνώρισιν καὶ κατανόησιν τῶν ἀνθρωπίνων προσόντων καὶ τελειοτήτων, καὶ φωτίζει, καταλαμπρύνουσα καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ἀνήλια καὶ αὐχμηρὰ σκότη τῆς μελαίνης καὶ ζοφερᾶς κακίας, τὴν πολλάκις κρυπτομένην καὶ παραγνωριζομένην ἀγίαν ἀγαθωσύνην. Οἱονεὶ δὲ κέντρον τι θελξίνουν καὶ γλυκύθυμον γινομένη τῆς πρὸς τὰ ἄνω πορείας, κατοχυροῖ καὶ ἀναφλέγει πρὸς πᾶν εὐγενὲς συναίσθημα, πρὸς πᾶσαν ὑψηλὴν καὶ μετάρσιον σκέψιν καὶ διανόησιν, καὶ συντελεῖ τὰ μέγιστα πρὸς πληρεστέραν καὶ εὐεργετικωτέραν πραγμάτωσιν τοῦ ἀγαθοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. Οὕτω δὲ καὶ πάλαι καὶ νῦν οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες, καὶ μάλιστα οἱ μεγαλείτεροι καὶ εὐεργετικώτεροι ἐξ αὐτῶν, ὅσοι δι' ἐκτάκτων ὑπηρεσιῶν καὶ ἀθανάτων ἔργων εὐεργετοῦσι τὴν ἀνθρωπότητα, προάγοντες τὴν καλλιέργειαν τοῦ ἀγαθοῦ εἰς τὰς πολυπλόκους καὶ ἀχανεῖς τοῦ ἀνθρωπίνου βίου ἐκτάσεις εἰς ὕψος μέγιστον, πάντοτε παρήγορον καὶ ἐνθαρρυντικὴν κρυφίαν τινὰ καὶ σιγῶσαν τὸ πολὺ ἔχουσι σκέψιν, ὅτι μοχθοῦντες καὶ κοπιάζοντες δὲν θὰ παροραθῶσι τέλεον ὑπὸ τῆς εὐγνωμονούσης ἀνθρωπότητος, ἣν τοσοῦτον ἠγάπησαν. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι καὶ οὗτοι καὶ πάντες οἱ λοιποὶ οἱ γνησίως κατεργαζόμενοι τὸ ἀγαθὸν ἐπὶ τῆς γῆς, ἄλλο ἔχουσιν ἐνδόμυχον ἑλατήριον, καὶ ἄλλην κυρίαν πρὸς ἀγαθοεργίαν ἀφορμήν, τὴν αὐστηρὰν πλήρωσιν τοῦ ἰδίου καθήκοντος, ἀλλ' ὅμως εἰς τοὺς γενναίους αὐτῶν πρὸ τῶν μεγίστων κινδύνων ἀγῶνας τὰ μέγιστα συμβάλλεται ἡ στερρὰ πεποίθησις, ὅτι δικαίως ποτὲ θὰ ἐκτιμηθῶσιν οἱ ἄδολοι ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ μόχθοι αὐτῶν. Οὕτω δὲ καὶ νὺξ καὶ ἡμέρα, καὶ πᾶσα στιγμὴ τοῦ βίου, καταυγάζεται ὑπὸ ἱερῶν σκέψεων καὶ συναισθημάτων χάριν τοῦ ἀγαθοῦ, χάριν τῆς ἀληθείας, χάριν τῆς ἀνθρωπότητος. Εἴτε δὲ ὡς ἐπιστήμονες εἰς βαθείας ἐγκύπτουσι μελέτας τῶν μυστηρίων τοῦ παντός, εἴτε περὶ τὰς τέχνας καὶ τὸ ἐμπόριον καὶ περὶ πᾶσαν ἄλλην ἐργασίαν ἐνδιατρίβουσιν οἱ τοιοῦτοι, πάντοτε τείνουσιν εἰς πλήρωσιν μυχίου τινὸς θελξικαρδίου πόθου, ὅστις, οἷος δήποτε καὶ ἂν εἶναι κατά τε μορφὴν καὶ κατ' οὐσίαν, περιδινεῖται διαρκῶς περὶ τὸν ζωογόνον ἥλιον τῆς τοῦ πλησίον εὐεργεσίας. Καὶ ὁσάκις δὲ λαίλαπες δεινοὶ καὶ τυφῶνες ἄγριοι τῆς μισοκάλου κακίας μανιωδῶς ἐκρήγνυνται, καὶ ἄρδην τὰ πάντα ν' ἀνασπάσωσι καὶ κατασυντρίψωσι πειρῶνται, οὗτοι ἐν ἀπτοήτῳ καρτερίᾳ καὶ ψυχικῇ γαλήνῃ συγκρατοῦσιν ἑαυτοὺς ἐν τῷ ἀγῶνι, πεποιθότες ὅτι καὶ κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην δικαίαν ἐκτίμησιν, ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ ἀλήθεια, καὶ κατὰ τὸ φαινόμενον ἡττώμεναι, νικῶσι καὶ θριαμβεύουσι, καὶ ἐπὶ τέλους ἐκ μυρίων στομάτων καὶ ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεὰν ἀκούεται ὁ ἔπαινος αὐτῶν.

Οὕτως ἔχει ὑπὸ μίαν τῶν γενικωτάτων αὐτοῦ ἐπόψεων τὸ φαινόμενον τοῦ ἐμπράκτου ἐπὶ γῆς ἀγαθοῦ, ὅπερ οὐσιωδῶς οὐδὲν ἄλλο εἶναι εἰ μὴ ἀγάπη καὶ εὐεργεσία τοῦ πλησίον. Διὰ ταῦτα δὲ καὶ φόρον τελοῦντες εὐγνωμοσύνης πρὸς τοὺς εὐεργέτας ἡμῶν, δὲν παύομεν ἐπαινοῦντες καὶ ἐγκωμιάζοντες αὐτοὺς καὶ ζῶντας καὶ θανόντας διὰ τὰς ἐξόχους ἀρετὰς καὶ διὰ τὰ σπάνια προτερήματα αὐτῶν. Καὶ ὁσάκις δὲ λησμονοῦμεν τὴν ἱερὰν ταύτην ὀφειλήν, καὶ διαστρέφομεν αὐτὴν εἰς εἰδεχθῆ ἀχαριστίαν, καὶ πάλιν δὲν βραδύνει ὁ πικρὸς μετάμελος, ἡ δὲ ἀλήθεια ἀναλάμπουσα περιβάλλει δι' ἐξαισίας αἴγλης τοὺς πρὸς καιρὸν παραγνωρισθέντας ἐργάτας τοῦ ἀγαθοῦ. Καὶ ἀληθεύουσιν ἄρα πανταχοῦ καὶ πάντοτε, καὶ ὑπὸ τὰς δυσμενεστάτας τοῦ βίου καὶ τῶν χρόνων περιστάσεις τὰ πάλαι ποτὲ ὑπὸ σοφῶν καὶ ἐμπείρων ἀνδρῶν εἰρημένα, ὅτι «Ἀνδρῶν δικαίων χρόνος σωτὴρ ἄριστος», καὶ ὅτι «Οὔ τοι λείψανα τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἀφαιρεῖται χρόνος· ἀ δ' ἀρετὰ καὶ θανοῦσι λάμπει». Ἀνασκοποῦντες δὲ τὸν βίον καὶ τὰς πράξεις τοιούτων ἀνδρῶν, δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν καὶ τὸ κάλλιστον ἐκεῖνο καὶ διδακτικώτατον φθέγμα τῆς ἀρχαιότητος, «Ἀρετὰ γὰρ ἐπαινεομένα, δένδρον ὡς ἀέξεται». Διότι πολλῷ ζηλωτοτέρα οὕτως ἀποβαίνουσα καὶ μᾶλλον πρὸς μίμησιν ἑλ-

κουσα, πλείους ἐπισπᾶται τοὺς θιασώτας καὶ πολλαπλασιάζει τὰς εὐεργεσίας.

Τοιοῦτον καὶ ἡμεῖς τελοῦντες ἱερὸν εὐγνωμοσύνης φόρον, καὶ οὕτω διαπρυσίως κηρύττοντες καὶ ἐγκωμιάζοντες τὰς ἀρετὰς μεγίστου ἡμῶν εὐεργέτου, συνήλθομεν ἐνταῦθα σήμερον. Καὶ ἡ ἱερότης τοῦ τόπου, καὶ ἡ θειότης τοῦ μυστηρίου, ὅπερ μετ' ὀλίγον τελεῖται ὑπὲρ τοῦ ἀειμνήστου ἀνδρός, καὶ αὐτὴ δὲ ἡ φυσικῶς πάντοτε παρομαρτοῦσα τῇ ἀγαθοεργίᾳ καὶ τῇ ἄλλῃ ἀρετῇ μετριοφροσύνη δὲν ἐπιτρέπουσιν ἐγκωμίων στεφάνους διὰ πλουσίας ρητορικῆς τέχνης ποικίλως συμπλεκομένους· ἀλήθειαι δὲ μᾶλλον ἀφελεῖς καὶ ἀτημέλητοι, γενικὸν κῦρος ἔχουσαι καὶ διδασκαλίαν προσφορωτέραν παρέχουσαι, κάλλιον δὲ τιμῶσαι τὴν μνήμην τοῦ ἀοιδίμου Νικολάου Ζαρίφη, μεγίστου εὐεργέτου τῆς ἑλληνικῆς ὀρθοδόξου Κοινότητος τοῦ Γαλατᾶ καὶ τῶν ἐκπαιδευτηρίων αὐτῆς, ἃς ἐπαρκέσωσι πρὸς πίστωσιν τῶν ἐξαιρέτων ἀρετῶν τοῦ ἀειμνήστου. Προκειμένου δὲ περὶ τοιούτου ἀνδρός, οἷος ἐν τῷ βίῳ ἐδείχθη ὁ ἀοίδιμος, ὅστις πλοῦτον ἀρετῶν εἶχεν ὑπερβάλλοντα μεγάλως τὸν πλοῦτον τῶν ἐπιγείων αὐτοῦ ἀγαθῶν, τί ἄλλο προσφορώτερον καὶ διδακτικώτερον δύναται νὰ ρηθῇ τὴν στιγμὴν ταύτην παρὰ τὸν περὶ ἀρετῆς ἐν γένει λόγον; Εἰς τοῦτον ἂς στρέψωμεν τὴν προσοχήν, ἀδελφοί, καὶ ἂς ἴδωμεν πῶς καὶ κατὰ πόσον ἐκοσμεῖτο διὰ τῆς ἀρετῆς ὁ μέγιστος οὗτος εὐεργέτης ἡμῶν, ὅστις πάσης ἔτυχεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ καὶ ζῶν καὶ μετὰ θάνατον δικαίας τιμῆς καὶ ἐτελειώθη ἐν εἰρήνῃ, καταλιπὼν εἰς πάντας τοὺς ἐπιγινομένους εἰς γενεὰς γενεῶν μνήμην ἄληστον. «Τὰ σώματα αὐτῶν ἐν εἰρήνῃ ἐτάφη, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῶν ζῇ εἰς γενεάς».

Οὐδεὶς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ζῶν ἄνθρωπος δικαιοῦται νὰ εἴπῃ, ὅτι ἀνήκει μόνον εἰς ἑαυτόν, ἀλλὰ τοὐναντίον ἅπαντες ὀφείλομεν νὰ παραδεχώμεθα, ὅτι ἀνήκομεν μᾶλλον εἰς ἀλλήλους ἢ εἰς ἑαυτούς· καὶ οὕτως ἀποτελοῦνται αἱ διάφοροι ἐν τῷ κόσμῳ ἀνθρώπινοι ὁλομέλειαι μικραὶ καὶ μεγάλαι μέχρις αὐτῆς ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος. Τὸ δ' ἐν τούτῳ θαυμαστὸν καὶ ἐξαίσιον εἶναι, ὅτι οὐδεὶς στερεῖται τὴν ἰδίαν θέλησιν καὶ αὐτενέργειαν καὶ συνεπῶς τὴν ἰδίαν εὐθύνην, ἐν ᾧ τὰ πάντα τείνουσιν εἰς μίαν γενικὴν θέλησιν καὶ εἰς ἓν κοινὸν ἀγαθόν. Πᾶς λοιπὸν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ζῶν ἄνθρωπος εἶναι φυσικῶς καὶ ἀναγκαίως μέλος ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος ἐν γένει, καὶ εἰδικώτερον διαφόρων μερῶν αὐτῆς, ἤτοι οἰκογενείας, κοινωνίας, πολιτείας, ἔθνους. Ὡς τοιοῦτος δὲ εἶναι κεκλημένος φυσικῶς καὶ κατ' ἀνάγκην εἰς ἐπιτέλεσιν ὡρισμένου τινὸς ἔργου, ὅπερ οὐσιωδῶς οὐδὲν ἄλλο δύναται νὰ εἶναι εἰ μὴ εἷς ἐπὶ μέρους παράγων, μικρὸς ἢ μέγας, τοῦ μεγάλου καὶ πολυποικίλου κεφαλαίου τῆς κοινῆς ζωῆς καὶ εὐημερίας. Ἐπειδὴ δὲ ἐν τῇ κοινῇ ζωῇ καὶ εὐημερίᾳ φυσικῶς καὶ νομίμως πάντοτε ἐπιζητεῖται τὸ κοινὸν ἀγαθὸν καὶ ἡ κοινὴ εὐδαιμονία πάντων, ἔργον ἀνθρώπου ζημιοῦν καὶ παραβλάπτον ταῦτα οὐδέποτε φυσικῶς καὶ ἐλλόγως δύναται νὰ ὑπάρξῃ. Ὁσάκις δέ τις τῶν ἀνθρώπων, ἢ καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸν βίον, ἢ πρὸς καιρόν τινα μόνον, παρίσταται ἐπιτελῶν ἔργον τι τοιοῦτο κίβδηλον καὶ ἐπιβλαβές, πάντως πρέπει νὰ νοηθῇ ὅτι οὗτος παρὰ φύσιν ἐργάζεται ἐκτροχιασθείς, καὶ ἀνατρέπει τὸ ἐφ' ἑαυτὸν τὰς βάσεις τῆς κοινῆς τῶν ἀνθρώπων ζωῆς, ἄγων εἰς τελείαν ἀποσύνθεσιν καὶ καταστροφήν. Διότι ἐὰν ἅπαντες ὡς ἐκεῖνος ἔπραττον, καὶ συνέπραττον εἰς περιστολὴν μὲν καὶ μαρασμὸν τοῦ ἀγαθοῦ, εἰς ἐπικράτησιν δὲ καὶ ἀκμὴν τοῦ κακοῦ, τότε οὐδεμία ὑπολείπεται ἀμφιβολία, ὅτι πᾶσα ἀνθρωπίνη κοινωνία θὰ μετεβάλλετο εἰς ἄθροισμα ἀγρίων καὶ αἱμοχαρῶν θηρίων ἀλληλοσπαραττομένων. Εὐτυχῶς δὲ ὀλίγιστοι εἶναι καὶ σπανίως ἀναφαίνονται οἱ οὕτως ὁλεθρίως σκεπτόμενοι καὶ δυνάμενοι ἐλευθέρως καὶ ἀκωλύτως ν' ἀναλαμβάνωσιν ἔργα ἀντικείμενα καὶ παραβλάπτοντα τὸ κοινὸν ἀγαθόν. Καὶ νόμοι θετοί, καὶ ἠθικαὶ ἀρχαί, καὶ τάξις κοινωνική, καὶ ἔθιμα ἀνθρώπινα αὐστηρῶς ἀπαγορεύουσι καὶ παρακωλύουσι τὰς τοιαύτας ἐκτρόπους τάσεις, θᾶσσον ἢ βράδιον τιμωροῦσαι αὐτάς. Πάντες δὲ γνωρίζομεν, ὅτι καὶ αὐταὶ αἱ ἀπεχθέστεραι παρεκτροπαὶ ἀπὸ τοῦ κανονικοῦ ἀνθρωπίνου βίου περιβάλλονται συνήθως καὶ ἐπικαλύπτονται τὸν πέπλον τῆς ἀρετῆς, καὶ τῆς δικαιοσύνης, καὶ τῆς φιλανθρωπίας, οἱ δὲ ταύτας διαπράττοντες μυρίας ἐπιζητοῦσι καὶ προβάλλουσι δικαιολογητικὰς προφάσεις. Τοῦτο δὲ τρανῶς τεκμηριοῖ καὶ κηρύττει, ὅτι πάντοτε τὸ γνήσιον καὶ προσφυὲς ἔργον παντὸς ἀνθρώπου πρέπει νὰ συμβάλληται μικρὸν ἢ μέγα εἰς τὴν κοινὴν ζωὴν καὶ εὐημερίαν, καὶ διὰ τοῦτο μέτρον τῆς ἀξίας καὶ τοῦ ἔργου καὶ τοῦ ἐργάτου πρέπει πάντοτε νὰ λογίζηται τὸ μέγεθος καὶ τὸ ποιὸν τῆς συμπράξεως εἰς τὸ κοινὸν ἀγαθόν.

Ἡ δὲ παρ' ἑκάστου ἐπιτέλεσις τοῦ ἰδίου ἔργου, ὅπερ καὶ κατὰ ποσὸν καὶ κατὰ ποιὸν ἀναπτύσσεται ἢ μειοῦται ἀναλόγως τῶν φυσικῶν καὶ ἐπικτήτων προτερημάτων τοῦ ἀναλαμβάνοντος αὐτό, καὶ μάλιστα ἀναλόγως τῆς δυνάμεως τῆς ἀγαθῆς αὐτοῦ θελήσεως καὶ τῆς διανοητικῆς ἰσχύος καὶ διαυγείας, ἀπαιτεῖ ἱκανότητα καὶ προσόντα ἀνάλογα καὶ πρέποντα, διότι ἄλλως ἀδύνατος ἀποβαίνει

ἡ ἀπρόσκοπτος ἐνέργεια καὶ ἡ ἐπιτυχία αὐτοῦ. Τὰ προσόντα δὲ ταῦτα καὶ ἡ ἱκανότης αὕτη ἀποτελοῦσι τὴν ἄμεσον καὶ σχετικήν, εἴτε εἰδικὴν τοῦ ἀνθρώπου ἀρετὴν καὶ ἀξίαν πρὸς τὸ ἔργον αὐτοῦ, ἥτις ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τελειοῦται καὶ ἀξιολογωτέρα καθίσταται, ἐφ' ὅσον περιστοιχεῖται καὶ κοσμεῖται διὰ ποικίλων ἄλλων γενικῶν ἀρετῶν, διανοητικῶν καὶ ἠθικῶν. Καὶ ὅπως εἰς ἀγρόν τινα κάλλιον αὐξάνει καὶ καρποφορεῖ ὁ φυτευθεὶς σπόρος, ὅταν καὶ ἡ γῆ εἶναι προσφυὴς εἰς τοῦτο καὶ τὸ ἀνάλογον ὕδωρ ὑπάρχῃ, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον τοῦτο ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς εὐκρασίας τῶν καιρῶν καὶ τῆς καλῆς θέσεως τοῦ ἀγροῦ, ἤτοι δι' ἐπικτήτων ἄλλων προτερημάτων γενικωτέρας σημασίας καὶ ἀξίας, οὕτω καὶ ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ ἔργῳ προάγεται τὸ καλὸν ἀναλόγως οὐ μόνον τῶν ἄμεσον πρὸς αὐτὰ σχέσιν ἐχόντων ἱκανοτήτων καὶ προσόντων, ἀλλὰ καὶ διὰ γενικωτέρων ἄλλων, ἐν οἷς πρὸ παντὸς ἄλλου πρέπει νὰ ζητῶνται αἱ ἠθικαὶ καὶ τῆς καρδίας ἀρεταί. Διότι αὗται παρέχουσιν εὐρωστίαν εἰς τὸ ἔργον ἔκτακτον, ἣν ἄλλως τοῦτο στερεῖται καὶ ἂν εἰς αὐτὸ συμπράττουσι πλεῖσται ἄλλαι γενικαὶ καὶ μερικαὶ ἱκανότητες καὶ ἀρεταί. Πρὸς σαφεστέραν δὲ ἀνάπτυξιν καὶ κατάδειξιν τῆς ἀληθείας ταύτης ἀρκεῖ ἓν πρόχειρον παράδειγμα. Εἷς ἰατρὸς κέκτηται πάσας τὰς ἀρετὰς καὶ πάντα τὰ προσόντα πρὸς εὐδοκίμησιν ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐπιστήμῃ, καθ' ὅσον καὶ φύσει δεξιὸς εἶναι πρὸς αὐτὴν καὶ δι' ἐνδελεχῶν μελετῶν καὶ μακρᾶς πείρας ἀποκτᾷ ἀσφαλεῖς καὶ βασίμους γνώσεις. Ἐὰν ὁ ἰατρὸς οὗτος εἶναι γυμνὸς πάσης ἄλλης γενικωτέρας ἀρετῆς διανοητικῆς ἢ ἠθικῆς, κοσμούσης φυσικῶς τὸν ἄνθρωπον, δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὰ στενὰ ὅρια τῆς ἀναλόγου πρὸς τὰ σχετικὰ προσόντα εὐδοκιμήσεως ἐν τῇ ἐπιστήμῃ αὐτοῦ. Ἐὰν ὅμως κέκτηται καὶ τοιαύτας γενικωτέρας ἀνθρωπίνους ἀρετὰς ἠθικὰς καὶ διανοητικάς, ἐὰν ἔχῃ γενικώτερον ἄλλο ζώπυρον τοῦ βίου καὶ τῶν πράξεων αὐτοῦ παρὰ τὸν στενὸν πόθον τῆς εὐδοκιμήσεως ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐπιστήμῃ καὶ τῆς ἐκ ταύτης ὑλικῆς καὶ ἠθικῆς ὠφελείας, τότε ἐξέρχεται τῶν στενῶν ὁρίων τῆς κοινῆς ἐνεργείας καὶ ἱστάμενος ὑψηλά, διαπράττει ἐξόχους εὐεργεσίας διὰ τὴν καθόλου ἀνθρωπότητα, πρὸς ἣν ἔχει ἀμείωτον πάντοτε καὶ ἔνθεον ἀγάπην. Τὸ παράδειγμα τοῦτο δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐπὶ παντὸς ἀνθρώπου καὶ τοῦ ἔργου αὐτοῦ, εἰς οἱανδήποτε κοινωνικὴν θέσιν καὶ ἂν εὑρίσκηται, καὶ οἱονδήποτε ἐπάγγελμα καὶ ἂν μετέρχηται. Κατὰ ταῦτα δὲ ὁ ἄνθρωπος προάγεται καὶ τελειοῦται ἐν τῇ ἀρετῇ, τῇ τε ἀμέσως συνεχομένῃ πρὸς τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῇ γενικώτερον σχετιζομένῃ πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην ἀξίαν καὶ τελειότητα· αἱ δὲ εἰδικαὶ δι' ἕκαστον ἔργον ἀρεταὶ πρέπει πάντοτε νὰ κατοχυρῶνται καὶ κρατύνωνται διὰ τῶν γενικῶν τῆς ἀνθρωπότητος ἀρετῶν, τῶν ἠθικῶν καὶ τῶν διανοητικῶν, καὶ μάλιστα τῶν πρώτων.

[Ἕπεται τὸ τέλος]

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ

ΤΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΝΑΤΗ

ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

Κεφάλαιον ιδ'. στίχ. 22—34.

«Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἠνάγκασεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς 22
μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν
αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους.
Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' 23
ἰδίαν προσεύξασθαι. Ὀψίας δὲ γενομένης, μόνος ἦν
ἐκεῖ. Τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης ἦν, βα- 24
σανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ
ἄνεμος. Τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς ἀπῆλθε πρὸς 25
αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. Καὶ 26
ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τὴν θάλασσαν περιπα-
τοῦντα, ἐταράχθησαν λέγοντες, ὅτι φάντασμά ἐστι·
καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν. Εὐθέως δὲ ἐλάλησεν 27
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων, Θαρσεῖτε· ἐγώ εἰμι· μὴ
φοβεῖσθε· Ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε, Κύ- 28
ριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με πρὸς σὲ ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὕδατα·
ὁ δὲ εἶπεν, Ἐλθέ. Καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου 29
ὁ Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα ἐλθεῖν πρὸς τὸν
Ἰησοῦν. Βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν ἐφοβήθη· 30
καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι, ἔκραξε λέγων, Κύ- 31
ριε, σῶσόν με. Εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν
χεῖρα ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ, Ὀλιγό-
πιστε, εἰς τί ἐδίστασας; Καὶ ἐμβάντων αὐτῶν εἰς 32
τὸ πλοῖον, ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. Οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ
ἐλθόντες προσεκύνησαν αὐτὸν λέγοντες, Ἀληθῶς 33
Θεοῦ υἱὸς εἶ. Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον εἰς τὴν γῆν 33
Γεννησαρέτ».

Τὸ εὐαγγέλιον τῆς παρούσης Κυριακῆς ἄρχεται ἀπὸ τοῦ στίχου, εἰς ὃν καταλήγει τὸ εὐαγγέλιον τῆς παρελθούσης Κυριακῆς, ἵνα σαφῶς δειχθῇ εἰς τοὺς προσεκτικοὺς ἀκροατὰς ἡ ἄμεσος συνέχεια πρὸς τὸ εὐαγγέλιον τῆς Κυριακῆς ἐκείνης, καὶ οὕτω συνδυαζόμενα τὰ διάφορα γεγονότα μείζονα ὠφέλειαν παράσχωσιν εἰς αὐτούς (Πρβλ. εὐαγγέλ. ε' καὶ ς' κυριακῆς τοῦ Ματθαίου). Ὁ Κύριος λέγεται ἐν ἀρχῇ ἠνάγκασε τοὺς μαθητάς, ἤτοι τοὺς δώδεκα κυρίως ἀποστόλους, νὰ ἐμβωσιν εἰς τὸ ἐκεῖ που εἰς μικρὰν ἀπόστασιν παρὰ τὸν αἰγιαλὸν εὑρισκόμενον πλοῖον καὶ νὰ προ-

χωρήσωσι πρὸ αὐτοῦ διευθυνόμενοι εἰς τὸ κατέναντι δηλαδὴ τὸ δυτικὸν μέρος, ὅπερ εἶναι τῆς Γαλιλαίας ἐν τῇ γῇ Γεννησαρὲτ παρὰ τὴν Βηθσαϊδὰν καὶ τὴν Καπερναοὺμ (στίχ. 34 Μάρκ. 6, 45. 53 Ἰωάν. 6,17). Ἡ ἐξανάγκασις αὕτη μνημονευομένη καὶ παρὰ τοῦ ἱεροῦ εὐαγγελιστοῦ Μάρκου (6, 43) δὲν σημαίνει βίαν τινὰ καὶ πίεσιν τῆς ἐλευθέρας αὐτῶν θελήσεως, ἀλλὰ προτρεπτικὴν διεύθυνσιν αὐτῆς εἰς τὸ κρεῖττον καὶ πρέπον. Διότι καὶ οἱ μαθηταί, καὶ δὴ καὶ αὐτοὶ οἱ ἀπόστολοι, ὡς καὶ ἀλλαχόθεν δῆλον γίνεται, εἶχον ὑλικωτέρας περὶ τοῦ Κυρίου καὶ τοῦ κοσμοσωτηρίου αὐτοῦ ἔργου ἰδέας, καὶ οὐχ ἅπαξ ἐφαντάσθησαν αὐτὸν ἐπίγειον ἔνδοξον βασιλέα, ἀναμένοντες ἐντεῦθεν καὶ ἐπιγείους δόξας καὶ τιμάς (Ματθ. 20, 17 κ. ἑ. Μάρκ. 10, 32 κ. ἑ. Πράξ. 1, 6). Εἰς στιγμὴν λοιπὸν κρισιμωτάτην, καθ' ἣν τὰ ἀστάθμητα καὶ θερμουργὰ πλήθη ἦτο δυνατὸν νὰ προβῶσιν εἰς ἀπονενοημένον τι κίνημα, καὶ βεβαίως εἰς τοῦτο θὰ ὑπεβοηθοῦντο κατά τινα τρόπον καὶ θὰ ἐνεθαρρύνοντο ὑπὸ τῶν πλησιεστέρων τοῦ Κυρίου μαθητῶν, καὶ ὑπὸ μόνης τῆς παρουσίας αὐτῶν, οὗτοι ἔπρεπε ν'ἀπομακρυνθῶσιν ἀπὸ τοῦ τόπου καὶ τῆς ἐν αὐτῷ κυοφορουμένης ἰδέας, ἵνα μένωσι πλησίον τοῦ Σωτῆρος τοῦ κόσμου (Ἰωάν. 6, 14. 15). Οὕτω καὶ ἡμεῖς πολλάκις ἐὰν θέλωμεν ἀληθῶς νὰ εἴμεθα πλησίον τοῦ Κυρίου καὶ τῆς σιδασκαλίας αὐτοῦ πρέπει ν' ἀπομακρυνώμεθα ἀπὸ πάσης ἰδέας καὶ ἀπὸ παντὸς τόπου ἀντιπίπτοντος εἰς τὰς σωτηρίους περὶ αὐτοῦ ἰδέας, εἰς τὸ μέγα καὶ κοσμοσωτήριον αὐτοῦ ἔργον. Καὶ μήπως δὲν συνειθίζομεν ν' ἀπομακρύνωμεν ἀπὸ τοῦ τόπου τῆς ὑπερβολικῆς ἐξεγέρσεως οἱουδήποτε πάθους, ὡς τροφείου τρόπον τινὰ αὐτοῦ, τοὺς ὑπ' αὐτοῦ κυριευμένους ἀνθρώπους; Τοῦτο λοιπὸν πράττει καὶ ὁ Κύριος διὰ τοὺς ἰδίους μαθητάς, καὶ ἀπαλλάσσει αὐτοὺς κινδύνου, ὅστις, ὡς προεσημειώθη, μεγίστης βλάβης ἠδύνατο νὰ γείνῃ πρόξενος καὶ εἰς τὸν λαὸν καὶ εἰς τὸν Κύριον καὶ εἰς αὐτοὺς τούτους τοὺς μαθητάς. Καὶ ἄλλως δὲ ὁ τόπος ἐξαισίας εὐεργεσίας τοσούτου πλήθους, δὲν ἔπρεπε νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἔδαφος μεγίστου κακοῦ, καὶ νὰ μεταβληθῇ οὕτως ἀπὸ θεάτρου μεγάλης θείας εὐεργεσίας εἰς θέατρον μεγάλης ἀνθρωπίνης ἀταξίας.

Τὴν περαιτέρω ἀφήγησιν τῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐξαισίων γεγονότων μνημονεύουσιν ἐκ τῶν ἄλλων εὐαγγελιστῶν ὁ Μάρκος (6, 45—53) καὶ ὁ Ἰωάννης (6. 16—21), τοῦ Λουκᾶ παραλείποντος ὅλως αὐτήν. Κατὰ ταύτην δὲ ἀπολύσας ὁ Κύριος τοὺς ὄχλους ἀναβαίνει εἰς τὸ ὀρεινὸν καὶ ἀπόκεντρον μέρος, εἰς ὃ μόνος μόνῳ τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ προσεύχεται. Προσεύχεται συνεχῶς ὁ Θεάνθρωπος Κύριος ἐν τῇ προόδῳ τοῦ ἔργου αὐτοῦ, ἀντλῶν ἐκ τῆς προσευχῆς καὶ μετὰ τοῦ Θεοῦ Πατρὸς συνομιλίας νέας δυνάμεις πρὸς ἐπιτέλεσιν καὶ συμπλήρωσιν αὐτοῦ, καὶ διδάσκων ἡμᾶς ἵνα μηδέποτε παύωμεν ἐπικαλούμενοι τὴν ἄνωθεν βοήθειαν πρὸς εὐδόκιμον ἐκτέλεσιν τοῦ ἀνατεθειμένου ἡμῖν ἔργου. Ἐὰν ἡ ἄνωθεν ἐπίρρωσις ἐπεζητεῖτο παρ' αὐτοῦ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ζῶντος, πόσον μᾶλλον πρέπει νὰ ἐπιζητῆται παρ' ἡμῶν, ἐὰν ὄντως ἐννοοῦμεν τὴν κλῆσιν καὶ τὴν ἀποστολὴν ἡμῶν ὡς λογικῶν ὄντων καὶ ὡς χριστιανῶν. Ὅπως δὲ ὁ Κύριος προσευχόμενος δὲν ἀποβλέπει τόσον εἰς ἑαυτὸν ὅσον εἰς τοὺς ἄλλους καὶ ὑπὲρ τούτων παρακαλεῖ τὸν οὐράνιον Πατέρα, οὕτω καὶ ἡμεῖς προσευχόμενοι καὶ ἐξαιτούμενοι ἄνωθεν ἐνδυνάμωσιν εἰς τὸ ἔργον ἡμῶν, δὲν πρέπει νὰ ἀποβλέπωμεν τόσον εἰς ἑαυτούς, ὅσον εἰς τὴν τῶν ἀδελφῶν δι' ἡμῶν ὠφέλειαν. Κάλλιστον δὲ εἶναι ἐὰν κατὰ πᾶσαν στιγμὴν καὶ ὥραν καθ' ἑαυτοὺς ἐπικαλώμεθα τὸν Θεὸν πρὸς βοήθειαν ἐν ταῖς προβαλλομέναις δυσχερείαις καὶ πρὸς εὐχαριστησιν διὰ τὰ δι' αὐτοῦ καλῶς γενόμενα. Οὕτω καθαγιάζεται ἅπας ὁ βίος ἡμῶν καὶ ἅπαν τὸ ἔργον ἡμῶν καὶ ἐν συνόλῳ καὶ ἐν τοῖς ἐλαχίστοις μέρεσιν αὐτοῦ. Τὸ παράδειγμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἂς παρορμᾷ πάντοτε καὶ θερμαίνῃ εἰς τὴν προσευχήν, ἧς καλῶς νοουμένης οὐδὲν παρηγορητικώτερον καὶ ἐνθαρρυντικώτερον διὰ τὸν εὐσεβῆ ἄνθρωπον δύναται νὰ ὑπάρξῃ.

Ἐν ᾧ ὁ Κύριος ἀφωσιωμένος εἶναι εἰς τὴν προσευχήν, τὸ πλοῖον, δι' οὗ διεπέρων οἱ μαθηταὶ ἀπὸ τῆς ἀνατολικῆς εἰς τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς λίμνης, εὑρισκόμενον ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς κατὰ τὴν γενικωτέραν τῶν εὐαγγελιστῶν Ματθαίου καὶ Μάρκου ἔκφρασιν, κατὰ δὲ τὴν ἀκριβεστέραν τοῦ Ἰωάννου ἔκφρασιν (6, 19) περὶ τὰ 25—30 στάδια ἀπὸ τοῦ ἀνατολικοῦ αἰγιαλοῦ, ἤτοι εἶχον νὰ διατρέξωσι 10 — 15 ἔτι στάδια, καθ' ὅσον τὸ πλάτος τῆς λίμνης Γεννησαρὲτ κατὰ τὸν Ἰώσηπον ἦτο 40 σταδίων, ἐκυμαίνετο καὶ ὑπέφερε μεγάλως ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὄντος ἐναντίου καὶ σφοδροῦ τοῦ ἀνέμου (Μάρκ. 6, 48. Ἰωάν. 6, 18). Κατὰ τὴν ἀφήγησιν τοῦ ἱεροῦ εὐαγγελιστοῦ Μάρκου ὁ Κύριος εἶδε, διὰ τῶν νοερῶν μᾶλλον ἢ αἰσθητῶν ὀφθαλμῶν, τοὺς μαθητὰς βασανιζομένους ἐν τῇ δυσκόλῳ κωπηλασίᾳ (6, 48), καὶ οὕτω προσέρχεται εἰς βοήθειαν αὐτῶν, διδάσκων αὐτοὺς ἵνα εἰς αὐτὸν ἐλπίζωσι καὶ παρ' αὐτοῦ προσδοκῶσι πᾶσαν βοήθειαν, καὶ συγχρόνως παιδαγωγῶν αὐτοὺς καὶ προάγων ἐν τῇ πίστει. Ἡ ὥρα τῆς προσελεύσεως αὐτοῦ ἦτο ἡ τετάρτη φυλακὴ τῆς νυκτός, ἤτοι περὶ τὴν χαραυγὴν κατὰ τὴν συνήθη τότε καὶ παρ' Ἰουδαίοις ῥωμαϊκὴν διαίρεσιν τῆς νυκτὸς εἰς τέσσαρα χρονικὰ διαστήματα, φυλακὰς ὀνομαζόμενα ἀπὸ τῆς ἀλλαγῆς τῶν φρουρῶν, ἤτοι ὀψέ, μεσονύκτιον, ἀλεκτροφωνία καὶ πρωΐ (Μάρκ. 14, 34. 35). Προχωρεῖ δὲ πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἀπτόητος ἐπὶ τῆς ἁγρίας θαλάσσης, ἐν ᾧ οἱ μαθηταὶ ἐν τῷ πλοίῳ ὄντες πτοοῦνται καὶ ἀνησυχοῦσιν, ἡ δὲ τοιαύτη ἐμφάνισις αὐτοῦ ἔτι μᾶλλον αὐξάνει τὴν ταραχὴν αὐτῶν, νομιζόντων ὅτι βλέπουσί τι ἀποτρόπαιον φάντασμα, καὶ ἐκβάλλουσι κραυγὰς ἀνάρθρους φόβου. Ἀπέναντι τοῦ διπλοῦ τούτου φόβου, τοῦ ἐκ τῆς ἁγρίας θαλάσσης

καὶ τοῦ σφοδροῦ ἀνέμου καὶ τοῦ ἐκ τῆς τοιαύτης ἀπροσδοκήτου ἐμφανίσεως τοῦ Κυρίου, οὗτος ἀποτείνει εἰς αὐτοὺς ἐνθαρρυντικοὺς λόγους, οὓς ὅμως δὲν δύνανται ἀμέσως ἐκ καρδίας νὰ ἀποδεχθῶσιν. Ἐκεῖνος λέγει εἰς αὐτούς, ἔχετε θάρρος· ἐγώ εἰμαι· μὴ φοβεῖσθε, καὶ ὁ θερμότερος ἐξ ἐκείνων καὶ μᾶλλον ζηλωτής, ὁ Πέτρος, προτείνει μὲν πρὸς πίστωσιν, ὅτι αὐτὸς ὁ Κύριος ἀπηύθυνε πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἐνθαρρυντικοὺς ἐκείνους λόγους, νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς αὐτὸν νὰ περιπατήσῃ καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ νὰ ἔλθῃ πρὸς αὐτόν, ἀλλὰ προβὰς ὀλίγον, πάρευτα κινδυνεύει νὰ καταποντισθῇ ὀλιγοπιστήσας. Οὕτω συνεχῶς οἱ ἄνθρωποι καὶ ἐνδυναμούμενοι ὑπὸ τοῦ Κυρίου πρὸς ἐπιτέλεσιν ἔργων γενναίων καὶ εὐεργετικῶν ἐπιχειροῦσι μὲν αὐτά, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἀποδειλιῶσι καὶ ἐγκαταλείπουσιν ἕνεκα τῶν δυσχερειῶν περὶ τὴν ἐκτέλεσιν. Οἱ μαθηταὶ εἶχον ἤδη μάθει ὅτι ὁ Κύριος ἦτο κύριος καὶ τοῦ ἀνέμου καὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπεπλήχθησαν διὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν αὐτῶν (Ματθ. 8, 25. 26), βλέπουσιν ἤδη αὐτὸν κατανικῶντα τὴν δύναμιν τῶν στοιχείων τῆς φύσεως· καὶ ὅμως πάλιν δειλιῶσι καὶ στεροῦνται ἀσφαλοῦς βάσεως τῆς πρὸς αὐτὸν πίστεως. Καὶ ἰδοὺ πάλιν αὐτὸς βοηθεῖ καὶ τὸν καταποντιζόμενον Πέτρον, κρατήσας τῆς χειρός, καὶ τοὺς ἄλλους, κατευνάσας τὸ ἄνεμον ἅμα τῇ εἰσόδῳ εἰς τὸ πλοῖον. Τότε δὲ ἅπαντες προσέρχονται πρὸς αὐτὸν ἔκπληκτοι ἐκ χαρᾶς καὶ εὐγνωμοσύνης καὶ προσκυνοῦσιν αὐτόν, ἀνομολογοῦντες ὅτι ὄντως εἶναι ὁ ἐπηγγελμένος Μεσσίας, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, περὶ οὗ καὶ ὁ προφητάναξ Δαυὶδ προεῖπε (Ψαλμ. 2, 7). Οὕτω δὲ ἐν πνευματικῇ καὶ ὑλικῇ γαλήνῃ ῥθάνουσιν αἰσίως ἅπαντες εἰς τὴν προωρισμένην διὰ τὰς μεγαλειτέρας εὐεργεσίας τοῦ Κυρίου χώραν τῆς Γαλιλαίας.

Ἅπασα ἡ ἐξαισία αὕτη ἀφήγησις ἡ μετὰ ἀπαραμίλλου ἀφελείας καὶ ἁπλότητος ἐκτιθεμένη παρὰ τῶν ἱερῶν εὐαγγελιστῶν παρέχει ἁφορμὴν εἰς ποικίλας σκέψεις καὶ μελέτας ἐπί τε τοῦ ἔργου τοῦ Κυρίου καὶ ἐπὶ τῶν τοῦ ἀνθρωπίνου βίου περιπετειῶν. Ἡ ἀγρία καὶ ὑπὸ σφοδροῦ κλυδωνιζομένη ἀνέμου λίμνη δύναται νὰ εἰκονίσῃ τὸν κόσμον τοῦτον, ἐν ᾧ ἅπαντες, οἵ τε πρὸ ἡμῶν βιώσαντες καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ μεθ' ἡμᾶς, διαπλέουσι τὸν ἑαυτῶν βίον ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς αὐτοῦ μέχρι τῆς δύσεως. Καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ εἶναι μεθ' ἡμῶν ὁ Κύριος, καὶ δι' αὐτοῦ καὶ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ἐπιχειροῦμεν τὸν δύσκολον πλοῦν. Ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτὸν ἐκεῖνος καὶ μακρόθεν καὶ ἀόρατος βλέπει ἡμᾶς καὶ παρακολουθεῖ ἡμᾶς. Ὅταν δὲ ἴδῃ ὅτι ὁ κίνδυνος αὐξάνει καὶ ἡμεῖς ἐξαντλούμεθα, καταλαμβανόμενοι ὑπὸ ταραχῆς καὶ φόβου, τότε εὐθὺς ἀμέσως, εἴτε ἐν νυκτί, εἴτε ἐν ἡμέρᾳ, ἐπιφαίνεται καὶ σώζει ἡμᾶς, καὶ οὕτω διαπλέομεν μετ' αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ ἀκινδύνως καὶ ἐν μεγίστῃ γαλήνῃ τὸ ὑπόλοιπον, τῆς ἀγρίας θαλάσσης, ὑποχωρούσης καὶ ταύτης εἰς τὸ πανσθενὲς ἐκείνου θέλημα, καὶ ῥθάνομεν εἰς τὸν εὔδιον λιμένα τοῦ τέρματος τοῦ βίου ἡμῶν. Ἀλλὰ ποσάκις τὰ ἄγρια τοῦ κόσμου τούτου τῆς πονηρίας κύματα δὲν ἐπαπειλοῦσι νὰ καταποντίσωσι τὸ ἀσθενὲς τοῦ βίου ἡμῶν πλοιάριον! ποσάκις δὲν εἴμεθα ὑπὸ τὸ κράτος παντοίων κινδύνων! ποσάκις δὲν ἐνθαρρυνόμεθα ὑπὸ τοῦ Κυρίου, καὶ ὅμως ποσάκις, ὡς ὁ Πέτρος, ὀλιγοπιστοῦμεν, καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ἐξόχῳ σημείῳ τῆς ἐν τῇ ἀρετῇ ἀνυψώσεως ἡμῶν κινδυνεύομεν νὰ καταποντισθῶμεν καὶ ἀφαντωθῶμεν ὑπὸ τὰ ἄγρια τῆς πονηρίας καὶ ἀδυναμίας ἡμῶν κύματα. Εἴθε πάντοτε παρήγορος καὶ ἐνθαρρυντικὴ εἰς πάντας ἡμᾶς νὰ εἶναι ἐν τοῖς κινδύνοις ἡ φωνὴ τοῦ Κυρίου· «Θαρσεῖτε· ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε».

† Ο ΑΓΧΙΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΘΕΙΟΣ ΛΟΓΟΣ

ΤΟ ΕΝ ΚΟΝΤΟΣΚΑΛΙῼι ΚΥΡΙΑΚΟΝ ΜΑΘΗΜΑ

Αὔριον, Κυριακῇ, ὥρᾳ 7 $^{1}/_{2}$ μ. μ. ἀναπτυχθήσεται ἐν Κυριακῷ μαθήματι ὑπὸ τοῦ ἱερολογιωτάτου Ἱεροθέου Τεκνοπούλου τὸ ἑξῆς ρητόν: «*Συνίστησι δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός, ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν, Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν*». (Ρωμ. 5, 8).

ΑΓΙΟΤΑΦΙΤΙΚΟΝ ΜΕΤΟΧΙΟΝ

Αὔριον, κυριακῇ, ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τοῦ ἐνταῦθα ἁγιοταφιτικοῦ Μετοχίου ὁ ἐκ τῶν ἐφετεινῶν τελειοβλήκτων τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἰάκωβος Ἀρχατζικάκης ὁμιλήσει περὶ προσευχῆς.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἀριθ. Πρωτ. 3695.

Καλεῖται ἡ Φωτήρα Ἐρμολάου, θυγάτηρ Δημητρίου Παγκόζογλου, ὑπήκοος Ὀθωμανή, ἀγνώστου δὲ διαμονῆς καὶ κατοικίας, ὅπως τὴν πρώτην διακόσιμον Δευτέραν καὶ ὥραν 7 τουρκιστὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως ἐμφανισθῇ πρὸ τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου τῶν Πατριαρχείων, εἴτε αὐτοπροσώπως, εἴτε δι' ἀντιπροσώπου, ἅτε ἐναγομένη ἐπὶ διαζυξίει ὑπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς Ἐρμολάου Γεωργίου Βαμβάκη, πρώην ὑπαλλήλου, ὑπηκόου Ὀθωμανοῦ καὶ κατοίκου Πέρας· ἐν περιπτώσει δὲ μὴ ἐμφανίσεως δικασθήσεται ἐρήμην. Ἡ παροῦσα κλῆσις τρὶς δημοσιευθήσεται κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένων ἐφημερίδων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας», «Νέας Ἐφημερίδος» καὶ «Ἀνατολῆς».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 26 Ἰουλίου 1897.

Ὁ Πρόεδρος 1

(ὑπογρ.) † Ὁ Σισανίου ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ.

Ὁ Γραμματεύς

(ὑπογρ.) Ἱερομ. ΑΝΘΙΜΟΣ Π. ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ.

Ἡ διὰ δημοπρασίας ἐκποίησις τῆς περιουσίας τοῦ ἀοιδίμου ἀρχιερέως Σκοπείων Μεθοδίου ἐξακολουθήσει ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ προτελεσθεῖσῃ δευτέρᾳ ἀρχομένῃ ἀπὸ πρωΐας.

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ὁ Ἀγχιάλου Βασίλειος (πρόεδρος)
Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος
Δ. Θ. Σανθόπουλος
Ἰ. Δ. Τανταλίδης
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης (ταμίας)

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἑξαμηνιαῖα τὰ ἥμίση.

Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΕΤΑΙ

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου·

ΕΤΟΣ ΙΖ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 9 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1897 ΑΡΙΘ. 24

Περιεχόμενα.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα — Λόγος εἰς τὸ μνημόσυνον τοῦ ἀοιδίμου Νικολάου Ζαρίφη, μεγάλου εὐεργέτου τῆς ὀρθοδόξου κοινότητος Γαλατᾶ, ῥηθεὶς ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Ἀγχιάλου Βασιλείου — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν – Κοινοποιήσεις.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

—*Πατριαρχικὴ χοροστασία.* — Ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς θείας Μεταμορφώσεως, τῇ ἐσπέρᾳ τῆς τρίτης ἡ Α. Θ. Π. ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ πανηγυρίζοντι φερωνύμῳ κατὰ Γαλατᾶν ἱερῷ ναῷ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Τὴν δὲ θείαν μυσταγωγίαν ἐτέλεσεν ἐν αὐτῷ τὴν ἐπιοῦσαν ὁ σεβ. μητροπολίτης Ἀγχιάλου μετὰ τῶν σεβασμ. μητροπολιτῶν Προικοννήσου καὶ Κῶου.

Τῇ ἐπιούσῃ δὲ τετάρτῃ ἡ Α. Θ. Π. ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ κοινῶς γνωστῷ ὡς ναῷ τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ Φωτηρᾶ, τῷ ἐπίσης σεμνυνομένῳ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῆς θείας Μεταμορφώσεως.

Ἐν δὲ τῇ κατὰ τὴν νῆσον Πρίγκηπον φερωνύμῳ ἱ. Μονῇ τὴν θείαν μυσταγωγίαν ἐτέλεσεν ἡ Α.Θ.Π. ὁ πρώην Κωνσταντινουπόλεως Νεόφυτος, συλλειτουργούντων αὐτῷ τῶν σεβασμ. μητροπολιτῶν Τραπεζοῦντος καὶ Ξάνθης.

—*Πατριαρχικὰ συγχαρητήρια.* — Τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν γενεθλίων τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας Φραγκίσκου Ἰωσὴφ ἡ Α. Θ. Π. συνεχάρη τῇ Α. Ἐξοχ. τῷ ἐνταῦθα πρεσβευτῇ τῆς Αὐστροουγγαρίας διὰ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου, μεταβάντος ἐπὶ τούτῳ εἰς τὴν ἐν Πέραν αὐστρ. πρεσβείαν μετὰ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ πρώτου πατριαρχικοῦ γραφείου, χρέη διερμηνέως ἐκτελοῦντος. Ὁ πρεσβευτὴς ἐδέξατο ἐν ἰδιαιτέρᾳ αἰθούσῃ τοὺς πατριαρχικοὺς ἀπεσταλμένους μετ' ἐξαιρετικῶν τιμῶν.

Τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ ἀγομένης παρὰ τοῖς ἀνατολικοῖς Ἀρμενίοις τῆς μνήμης τοῦ προφήτου Μαλαχίου καὶ ἑορτάζοντος τοῦ Μακαριωτάτου πατριάρχου αὐτῶν τὴν ἐπέτειον τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἡ Α. Π. ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος μεταβὰς εἰς Κουμ-καποῦ, συνεχάρη τῇ Α. Μακαριότητι ἐξ ὀνόματος τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, διερμηνεύοντος τοῦ ἀρμενομαθοῦς καὶ ἐκ τῶν παρὰ τῇ ἀστυνομίᾳ διαγγελέων τῶν πατριαρχείων Δημ. Τσολακίδου.

—*Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων.* — Τὸ αὐτοκρατορικὸν βεράτιον τοῦ νέου πατριάρχου Ἱεροσολύμων ἐκδοθέν, ἐνεχειρίσθη τῷ ἐνταῦθα ἀντιπροσώπῳ τοῦ Π. Τάφου.

—*Ἐνοριακά.* — Γνωστὸν ὅτι ἐν οὐκ ὀλίγαις ἐνορίαις τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κων)πόλεως ὑπάρχουσιν, ὡς μὴ ὤφελεν, ἄνθρωποι, οἵτινες πεπωρωμένην ἔχοντες τὴν συνείδησιν καταλυμαίνονται τὰ κοινὰ διαφοροτρόπως. Χάριν δὲ τῶν ἰδιωφελῶν αὐτῶν σκοπῶν καὶ χαμαιζήλων παθῶν διαταράττοντες τὴν εἰρήνην τῶν φιλησύχων καὶ χρηστῶν ἐνοριτῶν, οὐκ ὀλίγα συνεχῶς παρέχουσι πράγματα τῇ Ἐκκλησίᾳ. Ἐπειδὴ δὲ τοιούτων ἐλατηρίων προϊόντα ἦσαν προφανῶς ἔνιαι καὶ τῶν ἐσχάτως εἰς τὰ Πατριαρχεῖα κατὰ ἐφορικῶν σχολείων ἐπιδοθεισῶν ἀναφορῶν, τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον προσηκόντως αὐτὰς χαρακτηρίσαν, οὐ μόνον ἀπεδοκίμασε καὶ ἀπέῤῥιψεν, ἀλλὰ καὶ θέλον ἅπαξ διὰ παντὸς νὰ πατάξῃ τὸ κακόν, ἔγνω ὅπως τοὐντεῦθεν οἱ τοιαύτας ἀναφορὰς ὑποκινοῦντες καὶ ζητήματα ἐνοριακὰ ὑπεγείροντες καὶ σκάνδαλα προκαλοῦντες, σημειῶνται ἐν ἐπὶ τούτῳ βιβλίῳ καὶ ἀποκηρυττόμενοι ἀποκλείωνται ἐσαεὶ πάσης εἰς τὰ κοινὰ ἀναμίξεως.

—*Βαθμοφορία.* — Αὐτοκρατορικῷ διατάγματι τῷ ἄρχοντι Καποῦ Κεχαγιᾷ τῶν Πατριαρχείων Ἀντωνίῳ Οἰκιάδῃ ἀπενεμήθη ὁ Α' βαθμὸς Β' τάξεως (Οὐλιὰ σήνρη σανισί).

—*Μητροπολίτης Νικαίας.* — Χθὲς κατέλιπε τὴν Βασιλεύουσαν ὁ νέος μητροπολίτης Νικαίας Σωφρόνιος, μεταβαίνων εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ. Ἐξ ὀνόματος τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, Ἣν ἀπεχαιρέτισε τὴν προτεραίαν, προέπεμψε τὴν Α. Σεβασμιότητα ὁ ἱερολ. Δευτερεύων.

—*Τυπογραφεῖον «Φοίνιξ».* — Γνωστὸν ὅτι ἐν Βενετίᾳ ἤκμασαν τὰ πρῶτα ὑπὸ ἑλλήνων ἱδρυθέντα ἐκεῖ

τυπογραφεῖα, ἐν οἷς ἐξετυποῦντο τὸ πάλαι πρὸς πολλοὺς ἄλλους παντοίας ὕλης συγγράμματι τῶν τότε τοῦ ἡμετέρου Γένους σοφῶν καὶ πάντα τὰ ἐκκλησιαστικὰ βιβλία. Μικρὸν ὅμως κατὰ μικρὸν τὰ τυπογραφεῖα ἐκεῖνα ἐξέλιπον, διεσώθη δὲ μέχρι σήμερον ἓν καὶ μόνον, τὸ τυπογραφεῖον ὁ «Φοίνιξ», τοῦ ἰδιοκτήτου αὐτοῦ φιλοτιμουμένου οὐ μόνον νὰ συντηρῇ αὐτό, ἀλλὰ καὶ ἀγωνιζομένου ὅπως παρὰ τὰς ἀντιξόους περιστάσεις καὶ τὴν ἐντεῦθεν πηγάζουσαν ἀπραξίαν, ἔχῃ αὐτὸ εἰς κατάστασιν τοιαύτην ὥστε τὰ ἐξ αὐτοῦ ἐκδιδόμενα βιβλία νὰ τυπῶνται μετὰ φιλοκαλίας καὶ στερεότητος. Ἡ συντήρησις τοῦ ἱστορικοῦ τούτου τυπογραφείου, πολυτίμους παρασχόντος ὑπηρεσίας εἴς τε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Γένος, δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἄλλοιος σπουδαιότητος, ἄξιον δὲ καθίσταται διὰ τοῦτο τῆς ὑποστηρίξεως τῶν ἐν Ἑσπερίᾳ ὁμογενῶν. Συνιστῶντες δὲ τοῦτο εἰς τὴν φιλογένειαν τῶν ἐν Εὐρώπῃ ἡμετέρων παροικιῶν, συνιστῶμεν ἅμα καὶ τὰ ἐν αὐτῷ ἀποτεθησαυρισμένα βιβλία παντὶ φιλαναγνώστῃ, ἰδίᾳ δὲ τοῖς περὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν καὶ φιλολογίαν ἀσχολουμένοις τὰ ἐν αὐτῷ διατωζόμενα καὶ πωλούμενα σπάνια ἤδη καὶ δυσεύρητα συγγράμματα, ὧν κατάλογον ἔχομεν πρὸ ὀφθαλμῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Ἀριθ. $\frac{\text{Πρωτ. } 3733.}{\text{Διεκπ. } 2256.}$

Ὁσιώτατε ὁ τε ἡγούμενος καὶ λοιποὶ Πατέρες τοῦ ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ ... κειμένου ἡμετέρου ἱεροῦ Πατριαρχικοῦ καὶ Σταυροπηγιακοῦ Μοναστηρίου ... τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητὰ χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Ἐδηλώθη καὶ ἄλλοτε δι' ἐκκλησιαστικῆς Ἐγκυκλίου τοῖς ἡγουμένοις τῶν ἱερῶν ἡμετέρων Πατριαρχικῶν Σταυροπηγιακῶν Μονῶν, ὅτι ἡ ἐτησία αὐτῶν οἰκονομικὴ διαχείρισις ἀναγκαίον ἔστιν ἵνα ἐπιθεωρῆται καὶ ἐξελέγχηται τακτικῶς ὑπὸ τῶν κατὰ τόπους ἁγίων Ἀρχιερέων, οἷς ἐδόθη ἐντολή, ὅπως ἐκτελῶσι τὴν ἐξέλεγξιν ταύτην κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἑαυτῶν περιοδείας, καὶ ἀποστέλλωσιν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τὸν ἰσολογισμὸν ἑκάστης Μονῆς, κεκυρωμένον ὑπ' αὐτῶν μετὰ ἰδίας αὐτῶν ἐκθέσεως. Ἐπειδὴ τοίνυν ὁ τρόπος οὗτος τῆς ἐξελέγξεως, παραμεληθεὶς ἀπό τινος χρόνου, κρίνεται ὑπό τε τῆς ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Διαρκοῦς Ἐθνικοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου ὡς ὁ μόνος πρακτικὸς καὶ λυσιτελής, καθότι οὐκ ἔστι δυνατὴ ἡ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις αὐστηρὰ ἐξακρίβωσις τῶν προσόδων καὶ δαπανῶν, δι' ἣν ἀπαιτεῖται ἡ προσαγωγὴ πάντων τῶν λογιστικῶν βιβλίων, ἀποδείξεων καὶ λοιπῶν σχετικῶν ἐγγράφων, διὰ ταῦτα ἀνακοινούμεθα τῇ ὑμῶν ὁσιότητι, ὅτι, δυνάμει νέας περὶ τούτου ἀποφάσεως τῶν δύο Σωμάτων, διετάχθησαν οἱ ἅγιοι Ἀρχιερεῖς, ὧν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ὑπάρχουσι Μοναὶ Σταυροπηγιακαί, ὅπως τοῦ λοιποῦ ἐκπληρῶσι ἀνελλιπῶς τὴν ἐντολὴν ταύτην, ἐπισκεπτόμενοι κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς περιοδείας αὐτῶν τὰς ἱερὰς Μονάς, ἐξελέγχωσι δὲ τοὺς λογαριασμοὺς τῆς ληξάσης ἐτησίας περιόδου καὶ ἐπικυρῶσι τὸν ἰσολογισμὸν αὐτῶν. Ὀφείλετε τοίνυν καὶ ὑμεῖς, τῇ ἐντολῇ ταύτῃ συμμορφούμενοι, ἔχειν τοὺς λογαριασμοὺς τῆς ἱερᾶς ὑμῶν Μονῆς ἐν τάξει οὕτως, ὥστε ἑτοίμους εἶναι πρὸς ἐξέλεγξιν ἅμα ὡς ὁ ἱερώτατος Μητροπολίτης τῆς ἐπαρχίας ἀναγγείλῃ ὑμῖν τὴν προσεχῆ εἰς τὴν εὐαγῆ ὑμῶν Μονὴν μετάβασιν αὐτοῦ. Ὀφείλετε δ' ἅμα παρέχειν αὐτῷ προθύμως καὶ ταχέως πάντα τὰ σχετικὰ βιβλία καὶ ἔγγραφα καὶ πάσας τὰς ἀναγκαίας πληροφορίας, διευκολύνοντες τὴν ὑπὸ τῆς αὐτῆς Ἱερότητος ἀκριβῆ ἐξέλεγξιν τῶν τελευταίων ἐτησίων περιόδων, ὅσαι μέχρι τοῦδε οὐκ ἐξηλέγχθησαν ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου τῆς Ἐπαρχίας. Τοῦτο δ' ἀνάγκη, ἵνα τοῦ λοιποῦ ἐκτελῆται τακτικῶς καὶ ἐγκαίρως, ὅπως μὴ ἐπισωρεύωνται αἱ διαχειρίσεις πολλῶν περιόδων καὶ ἀποβαίνῃ δυσχερεστέρα καὶ κοπιωδεστέρα ἡ ἐξέλεγξις. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ τῆς ὑμῶν ὁσιότητος. ,αωγζ', Ἰουλίου κγ'.

† Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ἐν Χριστῷ εὐχέτης.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

πρὸς τοὺς

εὐσεβεῖς καὶ ὀρθοδόξους Χριστιανούς,

Ἀριθμ. Πρωτ. 3871

Ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία ἐν τῇ διηνεκεῖ αὐτῆς μερίμνῃ, ὅπως πάντα τὰ θρησκευτικὰ τῶν Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν καθήκοντα ἐκπληρῶνται μετὰ τῆς ἀπαιτουμένης προπαρασκευῆς καὶ εὐταξίας, λαβοῦσα γνῶσιν τοῦ, ὡς μὴ ὤφελε, ἐπισυμβαίνοντος ἀτόπου ἐν τῷ μυστηρίῳ τῆς ἐξομολογήσεως, καθ' ὃ οἱ χριστιανοὶ κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας καὶ ὥρας τῆς θείας μεταλήψεως τῶν ἀχράντων μυστηρίων προσερχόμενοι ἀθρόοι εἰς τοὺς πνευματικοὺς πρὸς ἐξομολόγησιν, δυσχεραίνουσιν οὕτω καὶ ἀδύνατον καθιστᾶτι τὴν ἀκριβῆ καὶ θεάρεστον ἐπιτέλεσιν τοῦ ἱεροῦ τούτου μυστηρίου, ἔγνω ὅπως ἀπαγορεύσῃ τοῦ λοιποῦ αὐστηρῶς ἅπαξ διὰ παντὸς εἰς τοὺς εὐλαβεστάτους πνευματικοὺς πατέρας τὴν ἐξομολόγησιν ἐν ὥρᾳ λειτουργίας, καθ' ἣν οἱ μέλλοντες κοινωνῆσαι ὀφείλουσι νὰ παρευρίσκωνται εἰς τὴν ἐπιτέλεσιν τοῦ μυστηρίου τῆς θείας εὐχαριστίας καὶ νὰ συμπροσεύχωνται εὐλαβῶς καὶ μετὰ κατανύξεως, ὅπως ἐπαξίως κοινωνήσωσι τοῦ πανάχραντου σώματος καὶ αἵματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· Διὸ καὶ προτρεπόμεθα καὶ παραινοῦμεν ὑμᾶς τοὺς εὐσεβεῖς ὀρθοδόξους χριστιανοὺς ὅπως ἐγκαίρως σπεύδητε πρὸς ἐξομολόγησιν κατὰ τὰς μέχρι μόνον τῶν παραμονῶν τῆς θείας κοινωνίας ἡμέρας. Ἄλλως οἱ μὲν τὰς παραμονὰς καὶ τὴν ὥραν τῆς λειτουργίας προσερχόμενοι εἰς τὸ μυστήριον τῆς ἐξομολογήσεως εὐσεβεῖς χριστιανοὶ θὰ διατρέχωσι τὸν κίνδυνον νὰ μένωσιν ἄνευ ἐξομολογήσεως καὶ θείας κοινωνίας, ὅσοι δὲ τῶν εὐλαβεστάτων πνευματικῶν φωραθῶσι παραβάται τῆς ἐντολῆς ταύτης θὰ τιμωρῶνται αὐστηρῶς.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Αὐγούστου 4 τοῦ 1897 ἔτους.

† Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΛΟΓΟΣ

ΕΙΣ ΤΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ

ΤΟΥ

ΑΟΙΔΙΜΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΖΑΡΙΦΗ

ΜΕΓΑΔΟΥ ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ

ΓΑΛΑΤΑ

ΡΗΘΕΙΣ ΥΠΟ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΓΧΙΑΛΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ*

Ὅσον δὲ μεγαλείτερον καὶ σπουδαιότερον εἶναι τὸ ἔργον, ὅπερ τις ἀναλαμβάνει, ἐπὶ τοσοῦτο μεγαλείτεραι καὶ σπουδαιότεραι ἀπαιτοῦνται ἀρεταὶ πρὸς ἐπιτυχῆ ἐπιτέλεσιν αὐτοῦ καὶ εἰδικαὶ καὶ γενικαί· ἡ δὲ ποικιλία καὶ τὸ πολύπλοκον τῆς συναρμογῆς αὐτοῦ φυσικῶς καὶ ἀναγκαίως συνεπάγεται τὴν ποικιλίαν καὶ ἁρμονικὴν πρὸς ἀλλήλας σχέσιν τῶν πρὸς τοῦτο ἀρετῶν καὶ προτερημάτων. Διὰ νὰ ἐννοηθῇ δὲ τοῦτο κάλλιον ἀρκεῖ νὰ δώσῃ τις προσοχὴν εἰς ἓν τῶν ὁπωσοῦν σπουδαίων ἔργων· διότι πάραυτα θὰ ἴδῃ ὅτι τοῦτο δὲν ἐπιτελεῖται διὰ μιᾶς ἢ δύο εἰδικῶν ἀρετῶν, οὐδ' ἀναπτύσσεται καὶ τελειοῦται δι' ἰσαρίθμων γενικῶν προτερημάτων, ἀλλ' ἄθροισμα ἱκανὸν καὶ τούτων καὶ ἐκείνων ἀποτελεῖ τὸ κύριον καὶ ἀναπόφευκτον κεφάλαιον τῆς εὐδοκιμήσεως ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ. Ἐφ' ὅσον δὲ προχωρεῖ ἡ εἰς αὐτὸ εὐδοκίμησις, ἐπὶ τοσοῦτον ἀπαιτεῖται καὶ ἐπαύξησις καὶ πολλαπλασιασμὸς τῶν ἀρετῶν καὶ τῶν προτερημάτων καὶ οἱονεὶ συμπλήρωσις αὐτῶν καὶ διαρρύθμισις ἐπὶ τὸ βέλτιον. Διὰ ταῦτα πρὶν ἢ ὁριστικῶς τις ἀναλάβῃ ἔργον τι, πρὶν ἢ εἰσέλθῃ εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον, προπαρασκευαζόμενος ἤδη δι' αὐτόν, πρέπει μετὰ μεγάλης προσοχῆς νὰ ἐξετάσῃ τὰς ἰδίας δυνάμεις καὶ ἱκανότητας καὶ ἀναλόγως αὐτῶν νὰ ἐκλέξῃ τὸ ἴδιον ἔργον. Ἡ κλίσις εἰς αὐτὸ εἶναι βεβαίως μέγα συστατικὸν καὶ προάγγελος ἐπιτυχίας, ἀλλ' ὅμως δὲν ἀρκεῖ μόνη· πρέπει νὰ ὑπάρχωσι καὶ ἄλλα φυσικὰ συστατικὰ πρὸς τὸ ἔργον στοιχεῖα ἱκανότητος, ἅπερ διὰ τῆς ἐνδελεχοῦς μελέτης θ' ἀποβῶσιν ἀρεταὶ χρησιμώτατα· πρέπει νὰ ὑπάρχωσι καὶ νοῦς καὶ καρδία καταλλήλως μεμορφωμένα πρὸς ἐπιτέλεσιν τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ ἔργου. Συμπάθειαι δὲ εἰς αὐτὸ καὶ διαθέσεις ἀπὸ ἐγωισμοῦ καὶ ἰδιωφελείας ἀπορρέουσαι οὐ μόνον εἰς οὐδὲν ὠφελοῦσιν, ἀλλὰ καὶ συνήθως προμνηστεύονται οἰκτρὰν ἀποτυχίαν καὶ ἐλεεινὸν ναυάγιον. Ἐντεῦθεν δὲ προέρχονται συνεχῶς αἱ μεγάλαι καὶ δειναὶ ἀποτυχίαι εἰς διαφόρους ἐπιχειρήσεις τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ μὴ ἐγκαίρου καὶ ἀκριβοῦς ὑπολογισμοῦ τῶν ἰδίων πρὸς τοῦτο προσόντων, τῶν εἰδικῶν καὶ σχετικῶν πρὸς τὸ ἔργον ἀρετῶν, καὶ ἐκ τῆς πολλῆς ἐξαρτήσεως αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἰδιωφελείας καὶ τοῦ ἐγωισμοῦ. Οὕτως ἐπὶ παραδείγματι ἄνθρωπος ἔχων στενὸν κύκλον ἰδεῶν καὶ σκέψεων καὶ συναισθημάτων, ἄνθρωπος μὴ ὑψούμενος ὑπὲρ τὸν καθ' ἡμέραν βίον καὶ τὰ χθαμαλὰ ἐδάφη τῆς ἐφημέρου ὠφελείας, εἶναι τελείως ἀδόκιμος εἰς ἔργον μέγα, εὐρὺ καὶ γενναῖον. Ἐὰν δέ ποτε ὁ τοιοῦτος μοιραίως ἀναλάβῃ τοιοῦτόν τι ἔργον, ταχέως ἐκθλοῦται ἡ ἀνεπάρκεια αὐτοῦ, καὶ θᾶσσον ἢ βράδιον θὰ καταπέσῃ ἀπὸ τῆς ἀξίας, ἣν συνήθως περιβάλλει τοὺς ἀνθρώπους τὸ μέγεθος καὶ ἡ ἀξία τῆς θέσεως καὶ τοῦ ἔργου αὐτῶν. Δυστυχῶς δὲ τὸ κακὸν δὲν περιορίζεται μέχρι ταύτης τῆς ἀποτυχίας, ἥτις δύναται νὰ λογισθῇ προσωπικὴ μᾶλλον ζημία τοῦ ἀδεξίως ἀναλαβόντος ἔργον τι. Ταύτην παρακολουθεῖ ἄλλη ἀπείρως μεγαλειτέρα ζημία, ἡ τοῦ κοινοῦ, καθ' ὅσον διὰ τῆς ἀποτυχίας αὐτοῦ στερεῖται τὸ κοινὸν διπλῆς ὠφελείας, ἀρνητικῆς ἅμα καὶ θετικῆς, ἤτοι τῆς ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τῆς ζημίας, ἣν φυσικῶς προξενεῖ ὁ ἀδόκιμος ἐργάτης, καὶ τοῦ κέρδους, ὅπερ θὰ ἐκαρποῦτο ἐκ τῆς ἐπιχειρήσεως τοῦ ἔργου παρ' ἄλλου ἁρμοδιωτέρου προσώπου.

Δὲν πρέπει ὅμως καὶ ἐν τούτῳ νὰ λησμονῶμεν, ὅτι ἡ δύναμις τῆς ἀγαθῆς θελήσεως καὶ ἡ διανοητικὴ δεξιότης, ὑπολανθάνουσαι ἐνίοτε κατ' ἀρχὰς καὶ εἰς ἐλάχιστον βαθμὸν ἀναφαινόμεναι, δύνανται σὺν τῷ χρόνῳ νὰ καταβάλωσι μέγιστα καὶ δυσυπέρβλητα προσκόμματα, καὶ οὕτω νὰ ἐπιστέψωσι τὴν ἐπιχείρησιν διὰ πληρεστάτης ἐπιτυχίας. Οὕτω δὲ οὐχὶ σπανίως βλέπομεν ἀνθρώπους ἐκ τῶν προτέρων λίαν ἀδυνάτους καὶ σχεδὸν τέλεον ἀδοκίμους νὰ κατορθῶσι σὺν τῷ χρόνῳ ἔργα μεγάλα, δυσχερῆ καὶ εὐεργετικώτατα· ἐν ᾧ τοὐναντίον ἄνθρωποι δεξιοὶ καὶ μεγάλης ἱκανότητος στεροῦνται σὺν τῷ χρόνῳ πάσης ἀξίας καὶ τιμῆς ἐν τῷ ἔργῳ αὐτῶν ἕνεκα μεγάλης ἀκηδίας καὶ ἀνωθρότητος, καὶ πρὸ πάντων ἕνεκα διαστροφῆς τῆς θελήσεως καὶ τῆς καρδίας. Πόσοι δὲ τῶν μεγάλων εὐεργετῶν καὶ τοῦ ἡμετέρου Γένους δὲν προῆλθον ἠρέμα καὶ κατὰ μικρὸν εἰς τὸν εὐρὺν πλοῦτον τῶν ἀρετῶν καὶ δὲν ἀνέπτυξαν δι' ἰσχυρᾶς ἀγαθῆς θελήσεως ὁσημέραι κρατυνομένης καὶ διὰ διανοητικῶν προτερημάτων κατ' ἀρχὰς ὑπολανθανόντων δυνάμεις μεγάλας καὶ ἀκαταβλήτους πρὸς μεγάλα ἔργα καὶ πρὸς εὐεργεσίας ἀοιδίμους! Διὰ πολλῶν

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 180 –182.

κόπων καὶ ἱδρώτων εὐτυχήσαντες, καὶ εἴτε ὡς λόγιοι καὶ ἐπιστήμονες, εἴτε ὡς πλούσιοι καὶ ἐπιχειρηματίαι διαπρέψαντες, ἐγένοντο παραίτιοι ποικίλων καὶ μεγάλων εὐτυχιῶν εἰς τὸ Γένος αὐτῶν καὶ εἰς πλεῖστον μέρος τῆς ἄλλης ἀνθρωπότητος. Μεταξὺ δὲ τῶν διὰ τοῦ ὑλικοῦ αὐτῶν πλούτου μεγίστων εὐεργεσιῶν προξένων γενομένων εἰς τε τὸ Γένος ἡμῶν καὶ εἰς εὐρύτερον κύκλον ἀνθρώπων, συγκαταλέγεται καὶ ὁ διὰ κοινῆς καὶ ὁμοφώνου εὐλογίας καὶ εὐφημίας πάντοτε τιμώμενος εὐεργετικώτατος καὶ φιλανθρωπότατος οἶκος Ζαρίφη, οὗτινος ἔξοχον καὶ τιμιώτατον μέλος ἦτο ὁ ἀοίδιμος Νικόλαος. Καὶ ἅπας οὗτος ὁ εὐλογημένος οἶκος καὶ τὰ διάφορα αὐτοῦ μέλη ἤσκησαν ὁραστηριότητα, καὶ πλοῦτον ἀρετῶν ἐν τῷ ἔργῳ αὐτῶν ἐπεδείξαντο ἐν πολλοῖς ἀπροσπέλαστον, καὶ οὕτω κατώρθωσαν τόσα ἔξοχα καὶ ἀοίδιμα εὐεργετήματα, διὰ τὰ ὁποῖα καὶ ζῶντες καὶ θανόντες τιμῶνται εἰς γενεὰς γενεῶν. «Τὰ σώματα αὐτῶν ἐν εἰρήνῃ ἐτάφη, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῶν ζῇ εἰς γενεάς». Ἀλλὰ χωρήσωμεν εἰς τὰ πρόσω πρὸς εὐρυτέραν ἀνάπτυξιν τοῦ περὶ ἀρετῆς λόγου, ἵνα κάλλιον ἐκτιμήσωμεν τὰς περικοσμούσας τὸν ἀοίδιμον Νικόλαον μεγάλας καὶ ποικίλας ἀρετάς.

Ἀφ' οὗ τὸ ἔργον παντὸς ἀνθρώπου, τὸ φυσικὸν καὶ ἔννομον καὶ δίκαιον, τείνει εἰς τὴν κοινὴν εὐημερίαν καὶ ὠφέλειαν, καλῶς ἐπιτελούμενον, πρόδηλον ὅτι καὶ τὰ προσόντα καὶ αἱ ἱκανότητες καὶ ἀρεταί, δι' ὧν τοῦτο ἐπιτελεῖται, εἶναι στοιχεῖα ἀγαθὰ καὶ ὠφέλιμα συνεισφέροντα εἰς τὸ κοινὸν ἀγαθόν, καὶ διὰ τοῦτο τιμῆς ἐν τῷ μέρει αὐτῶν καὶ ἐπαίνου ἄξια. Διότι ἡ ἀμερόληπτος κρίσις καὶ ἐκτίμησις τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων εἰς οὐδένα ἐπιτρέπει νὰ παροραῖ καὶ τὸ ἐλάχιστον μόριον τοῦ κοινοῦ ἀγαθοῦ, καὶ τὸν σμικρότατον παράγοντα τῆς κοινῆς εὐημερίας καὶ ὠφελείας. Ἐπειδὴ δὲ πάλιν πᾶσα ἀληθὴς καὶ γνησία ἀρετή, ἐμπράκτως δηλουμένη, εἶναι κατὰ φυσικὸν λόγον ὑπὸ τὴν κυριωτάτην αὐτῆς ἔποψιν ὠφέλεια καὶ εὐεργεσία τοῦ πλησίον ἔμμεσος ἢ ἄμεσος, ἕπεται ὅτι πᾶς καλῶς τὸ ἑαυτοῦ ἔργον ἐκτελῶν ἄνθρωπος ὠφελεῖ ἐν τῷ μέρει αὐτοῦ καὶ εὐεργετεῖ τὴν ἀνθρωπότητα, εἴτε εἰς στενώτερον εἴτε εἰς εὐρύτερον κύκλον, καὶ συνεπῶς εἶναι ἄξιος ἀναλόγου ἐπαίνου καὶ τιμῆς. Παρετηρήθη δὲ ὅτι ἐκεῖναι τῶν κοινωνιῶν μᾶλλον εὐημεροῦσι καὶ προάγονται, ὅπου οὐδενός, οὐδὲ τοῦ ἐλαχίστου ἀνθρώπου, τὸ καλὸν ἔργον ἐγκαταλείπεται ἀπαρατήρητον, καὶ εἰς ἕκαστον ἀμερολήπτως ἀπονέμεται τὸ ἴδιον, μηδενὸς ἀδικουμένου ἢ καταφρονουμένου. Διότι πῶς εἶναι δυνατὸν τὸ ὅλον ἀνθρώπινον ἔργον νὰ προκόπτῃ, ὅταν τινὲς τῶν παραγόντων αὐτοῦ μηδεμιᾶς προσοχῆς ἄξιοι κρίνωνται καὶ οἱονεὶ ἐκμηδενίζωνται; Ἀλλ' ἐν τῷ μέρει τούτῳ τῆς δικαίας κρίσεως καὶ ἐκτιμήσεως τῆς ἀξίας ἐν τῷ κοινῷ ἀγαθῷ ἑκάστου ἀνθρώπου κεῖται μεγίστη ποικιλία καὶ δυσκολία, καὶ διὰ τοῦτο σπανίως οἱ ἐπὶ μέρους ἄνθρωποι εἶναι ἁρμόδιοι εἰς μίαν τοιαύτην κρίσιν καὶ ἐκτίμησιν, ἐκτὸς τῶν ἱκανῶς πεφωτισμένων τὴν διάνοιαν καὶ τὴν καρδίαν ἀνεπτυγμένων, ὅσοι καὶ μίαν μόνην ρανίδα ἀνθρωπίνου ἱδρῶτος ὑπὲρ κοινοῦ τινος καλοῦ χυνομένην δὲν ἀφίνουσιν ἀπαρατήρητον καὶ ἀμοιβῆς ἐστερημένην. Ἐν γένει δὲ πάντες οἱ ἄνθρωποι, οἱ τὸ κοινὸν κατεργαζόμενοι ἀγαθόν, κατὰ ἀριθμητικὴν καταμέτρησιν τοῦ ποσοῦ τῆς εἰς τὸ κοινὸν ὑπ' αὐτῶν παρεχομένης ὠφελείας καὶ εὐεργεσίας, ἄλλοι μὲν εἶναι ἁπλαῖ μονάδες, ἄλλοι δὲ δεκάδες, ἄλλοι ἑκατοντάδες καὶ ἄλλοι βαθμιαίως προβαίνουσιν εἰς τὰς ἀνωτέρας ἀριθμητικὰς τάξεις μέχρι τῶν ἀνωτάτων.

Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἄπειρον τῶν ἀνθρώπων πλῆθος καὶ ἡ μεγάλη ποικιλία τῶν ἐργασιῶν κατατέμνουσιν, ὡς προερρέθη, τὸ ὅλον ἔργον τῆς ἀνθρωπότητος εἰς μέρη κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἐλάχιστα, καὶ ἐνίοτε μόλις ὁρώμενα, ἕκαστος δ' αὐτῶν ἀναλαμβάνει ἐν τοιοῦτο μέρος, ἔχων καὶ ἐλευθέραν πρὸς τοῦτο ἐκλογὴν καταλογιζομένην φυσικῶς εἰς τὴν ἀξίαν τοῦ ἰδίου αὐτοῦ ἔργου, διὰ ταῦτα ἐν τῇ μεγάλῃ καὶ γενικῇ οὕτως εἰπεῖν κρίσει καὶ ἐκτιμήσει τοῦ ἀνθρωπίνου καθόλου βίου καὶ τῶν μεγάλων ἀνθρωπίνων προόδων κατὰ μέρος συνήθως τίθεται ἡ ἀξία τῆς μεγαλειτέρας πληθύος τῶν ἀνθρώπων ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ἀρετῆς τοῦ ἔργου καὶ τῆς ἐκ τούτου κοινῆς ὠφελείας καὶ εὐεργεσίας, χωρὶς ὅμως διὰ τοῦτο καὶ νὰ λησμονῆται τελείως καὶ ἐκμηδενίζηται. Οὕτω δὲ δικαίως καὶ μετὰ λόγου ἰσχυροῦ ὑπεραίρονται καὶ ἐξόχως τιμῶνται ὡς μεγάλαι ἀρεταὶ καὶ κατ' ἐξοχὴν εὐεργεσίαι ὅσα διὰ πολλῶν κόπων καὶ θυσιῶν καὶ ἱδρώτων διαπράττονται παρὰ τῶν ἐν εὐρυτέρῳ κύκλῳ καὶ κατὰ ποιόν, καὶ κατὰ ποσόν, καὶ κατὰ χῶρον καὶ κατὰ χρόνον, εὐεργετικῶς δρώντων καὶ συντελούντων εἰς ἐπιτέλεσιν εὐεργετημάτων μεγάλης καὶ εὐρείας καὶ ἀκαταλύτου ἀξίας. Διότι ἀναμφίβολον εἶναι ὅτι τὰ μεγάλα ἔργα παράγουσι μεγάλα καὶ διαρκέστερα ἀγαθά, καὶ φυσικῶς ἡ πρὸς τοὺς ἐπιτελοῦντας ταῦτα εὐγνωμοσύνη, ὡς ἀπαλλάσσοντας μεγίστων δυσχερειῶν καὶ διὰ μιᾶς πολλάκις ἐξαλείφοντας μεγάλην βλάβην, πρέπει νὰ εἶναι ἰδιάζουσα, καθ' ὅσον ἄνευ αὐτῶν ἀδύνατος καὶ προβληματικὴ πολλάκις ἀποβαίνει ἡ ἀπόκτησις μεγάλου ἀγαθοῦ ἢ ἡ

ἀποσόβησις μεγάλου κινδύνου. Τοῦτο δὲ καὶ δίκαιον καὶ πρέπον ὄν, δὲν πρέπει νὰ ἐκνευρίζῃ καὶ χαλαροῖ καὶ καταβάλλῃ τὸν ζῆλον πρὸς ἀγαθοεργίαν τῶν ἀδυνατούντων νὰ φθάσωσιν εἰς τοιαῦτα εὐεργεσίας καὶ ἀρετῆς δυσπρόσιτα ὕψη. Ὁ Κύριος ἡμῶν ὁ τὸ μέγιστον καὶ εὐεργετικώτατον ἐπιτελέσας ἔργον τῆς ἀνθρωπίνης ἀπολυτρώσεως, πολλάκις διεβεβαίωσεν, ὅτι πρὸ τῆς ἀπολύτου δικαιοσύνης πολλῆς τιμῆς ἄξιον εἶναι καὶ τὸ ἐλάχιστον καλόν, ὅπερ τις εὐσυνειδήτως ὑπὲρ τοῦ πλησίον αὐτοῦ πράττει, καὶ ὅτι οὐδεὶς ποτε δικαιοῦται νὰ καταφρονήσῃ καὶ τὸν ἐλάχιστον ἐργάτην τοῦ ἀγαθοῦ. Καὶ μήπως καὶ ἐκ μικρῶν ἀγαθῶν δὲν ἀπαρτίζονται πολλάκις μεγάλα ὑλικὰ καὶ πνευματικὰ ἀγαθά, ὅπως ἐκ μικρῶν μονάδων καὶ δεκάδων μεγάλα καὶ δυσπολόγιστα ποσά; Μήπως καὶ αὐτοὶ οἱ μέγιστοι τῶν εὐεργετῶν τῆς ἀνθρωπότητος δὲν ἤρχισαν πολλάκις, ὡς προϋπεδείχθη, τὸ ἔργον αὐτῶν ἀπὸ μικρῶν, καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον προαχθέντες ἀνῆλθον εἰς τὴν ὑπάτην περιωπὴν τῆς εὐεργετικῆς αὐτῶν ἐνεργείας; Μήπως οὗτοι καὶ ἐν τῷ μεγίστῳ ὕψει τῆς ἀξίας καὶ ἀρετῆς αὐτῶν δὲν διαπράττουσι καὶ συμπληροῦσι τὸ ἔργον αὐτῶν τῇ βοηθείᾳ καὶ συμπράξει πολλῶν ἐκ τῶν μικρὰ ἔργα ἐπιτελούντων;

Ἡ ἀνθρωπότης, ὅπως καὶ αὐτὸς ὁ οὐράνιος Πατήρ, ζητεῖ παρ' ἑκάστου τὴν εὐσυνείδητον καὶ μετὰ προθυμίας καὶ ζήλου ἐπιτέλεσιν τοῦ ἰδίου ἔργου, εἴτε μέγα τοῦτο εἶναι, εἴτε μικρόν, τοῦτο δὲ εἶναι ἀρκετὸν πρὸς δικαίαν ἐκτίμησιν καὶ ἔπαινον ἑκάστου, ἀρκεῖ μόνον καλῶς νὰ ἐπιτελῆται. Τοὐναντίον δὲ σφοδρῶς κατακρίνεται καὶ καταδικάζεται ὁ μεγάλα κεκτημένος φυσικὰ καὶ ἐπίκτητα προσόντα καὶ μηδὲν κοινῇ ὠφέλιμον πράττων, ὅπως καὶ ὁ μεγάλα ὑπὲρ τὴν ἑαυτοῦ ἀξίαν ἐπιχειρῶν καὶ μὴ συντελῶν τὸ ἀνάλογον εἰς τὸ κοινὸν ἀγαθόν. Οὕτω δὲ ἀπονεμομένου ἑκάστῳ τοῦ δικαίου καὶ πρέποντος μέρους τῆς τιμῆς καὶ ἀξίας, παραμένουσι πάντοτε μεγάλοι καὶ ἀοίδιμοι εὐεργέται τῆς ἀνθρωπότητος ἢ μεγάλου μέρους αὐτῆς, ὅσοι μεγάλας ὑπηρεσίας εἰς τὸ κοινὸν παρέχουσιν, ἀναλαμβάνοντες ἐν πλήρει συναισθήσει τοῦ ἰδίου καθήκοντος ἔργα μεγάλα καὶ μεγάλας ἀρετὰς ἐπιδεικνύμενοι. Τῶν τοιούτων ἡ ἔξοχος ἀξία εἶναι ἀμείωτος εἰς γενεὰς γενεῶν, ὁ δὲ ἔπαινος αὐτῶν ὡς πλουσίων ταμείων εὐεργεσίας καὶ φιλανθρωπίας καὶ πάσης ἄλλης ἀρετῆς πρέπει πάντοτε πανταχόθεν νὰ ἀκούηται. Ἐὰν θέλωμεν νὰ ἔχωμεν τὴν εὐγενῆ ἀρετὴν τῆς δικαίας καὶ ἀδεκάστου ἐκτιμήσεως τῶν ἐξόχων ἀρετῶν τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, μεγάλας εὐεργεσίας τῷ κοινῷ παρεχόντων, ἂς μελετήσωμεν, μᾶλλον δὲ ἂς μελετῶμεν πάντοτε καλῶς τὰ καθ' ἡμᾶς πράγματα. Τότε δὲ θὰ ἴδωμεν καὶ θὰ κατανοήσωμεν, ὅτι ἡ πρὸς τοὺς μεγάλους εὐεργέτας εὐγνωμοσύνη ἡμῶν εἶναι φόρος ἱερὸς καὶ ἀπαράβατος κατὰ τοσοῦτο μᾶλλον, καθ' ὅσον διὰ τῶν εὐεργεσιῶν αὐτῶν μεγίστων δυσχερειῶν ἀπαλλαττόμεθα καὶ μέγιστα κοινὰ ἀγαθὰ καρπούμεθα. Ἰδίᾳ δὲ πρέπει νὰ εὐγνωμονῶμεν πρὸς ἐκείνους, οἵτινες γενναίως εὐεργετικοὶ ἐδείχθησαν εἰς φυγάδευσιν τοῦ σκότους τῆς ἀμαθείας, καὶ πολλῶν εὐεργετημάτων πρόξενοι ἐγένοντο εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν νεωτέρων γενεῶν, τῶν χρυσῶν ἐλπίδων καὶ παρηγόρων προσδοκιῶν ἡμῶν τῶν παρερχομένων· «Τὰ σώματα αὐτῶν ἐν εἰρήνῃ ἐτάφη, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῶν ζῇ εἰς γενεάς».

Τοιοῦτος μέγας εὐεργέτης, μέγα ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ ἔργον ἀναλαβὼν καὶ ἐπιτελέσας, μεγάλας δὲ καὶ πολυτίμους ἐπιδειξάμενος ἀρετὰς εἰδικὰς διὰ τὸ ἔργον αὐτοῦ καὶ πολλῷ μᾶλλον γενικάς, τεκμηριούσας τὴν διαύγειαν τῆς διανοίας καὶ τὴν εὐγένειαν τῆς μεγάλης αὐτοῦ καρδίας, ὑπῆρξεν ὁ ἀοίδιμος Νικόλαος Ζαρίφης, μέγιστος εὐεργέτης καὶ τῆς ἡμετέρας κοινότητος, καὶ ἰδίᾳ τῶν ἐκπαιδευτηρίων ἡμῶν. Ἅπας ὁ μακρὸς αὐτοῦ βίος, πλήρης δράσεως καὶ ἐνεργείας ἀκαταβαμάστου καὶ θελήσεως ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ ἀνεξαντλήτου, λαμπρύνεται διὰ τῶν πολλῶν καὶ πολυτίμων αὐτοῦ ἀρετῶν καὶ διὰ τῶν μεγάλων εὐεργεσιῶν, ἃς πολλαχόσε καὶ ζῶν καὶ θανὼν ἀφειδῶς ἐσκόρπισεν. Αὐτάδελφος ὢν τοῦ μεγίστου ἐκείνου καὶ μεγαλοφρονεστάτου εὐεργέτου τοῦ Γένους ἡμῶν, τοῦ ἀοιδίμου Γεωργίου Ζαρίφη, ὅστις μετ' ἀπαραμίλλου καὶ πᾶν μέτρον ὑπερβάσης γενναιότητος, παρὰ πάντων ἐξόχως θαυμαζομένης καὶ τιμωμένης, εὐηργέτει τοὺς πάντας, νοσῶν, οὕτως εἰπεῖν, νόσον ταύτην καλλίστην καὶ ἀρίστην, καὶ χάρμα τοῦ βίου μέγιστον ἔχων τὴν ἀφειδεστάτην πρὸς τὸν πλησίον εὐεργεσίαν, ἔδειξεν ὅτι ἦτο ὁμότροπος αὐτῷ καὶ ὁμόφρων, τὰ αὐτὰ ἐπιδειξάμενος εὐγενῆ συναισθήματα καὶ ζῶν καὶ μετὰ θάνατον, καὶ μηδενὸς φεισθεὶς πρὸς γενναιοτέραν καὶ ἀποτελεσματικωτέραν εὐεργεσίαν τοῦ Γένους αὐτοῦ. Ἔχων δὲ πρὸς πάντας ἀγάπην ἀνεξάντλητον, ἰδίᾳ ἠγάπησε καὶ δι' ἐξαιρέτων εὐεργεσιῶν ἐτίμησε τὴν κοινότητα τοῦ Γαλατᾶ, τοῦ τόπου δῆλα δὴ ἐν ᾧ τοσοῦτον εἰργάσθη καὶ ἀνέπτυξεν ἀκατάβλητον δραστηριότητα εἰς κορύφωσιν τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἔργου, εἰς ἀπόκτησιν πλούτου ὑλικοῦ, ἵνα δι' αὐτοῦ καταδηλότερος γείνῃ ὁ ἀπαστράπτων πλοῦτος τῶν ἀγαθοεργιῶν αὐτοῦ. Τυχὼν δὲ καὶ συντρόφου τοῦ βίου κατὰ πάντα συμφρονούσης, καὶ ἀπὸ τῶν ψυχικῶν ἀρετῶν πολλῷ

πλεῖον εὐγενοῦς ἢ ἀπὸ τῆς ἐντιμοτάτης αὐτῆς οἰκογενείας, ἐδυνήθη εὐχερέστερον καὶ ἀνετώτερον νὰ πραγματώσῃ τὰς ἀγαθὰς αὐτοῦ βουλάς, ἃς ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐπιζητεῖ αὕτη νὰ τελειοποιῇ ἐκ τε τῆς μεγάλης στοργῆς πρὸς τὸν ἀοίδιμον ἄνδρα καὶ ἐκ τοῦ ἐμφύτου αὐτῇ πόθου πρὸς ἀποτελεσματικὴν εὐεργεσίαν καὶ ὠφέλειαν τοῦ πλησίον. Διὰ ταῦτα δὲ βλέπομεν αὐτὴν ἐξόχως τιμῶσαν καὶ γεραίρουσαν τὴν μνήμην τοῦ ἀοιδίμου συζύγου αὐτῆς καὶ διὰ τῶν λοιπῶν τῆς προσηκούσης στοργῆς καὶ ἀγάπης ἐνδείξεων, καὶ μάλιστα δι' ἀγαθοεργιῶν συμπληρουσῶν τὸ θεάρεστον ἐκείνου εὐεργετικὸν καὶ φιλάνθρωπον ἔργον.

Καὶ ἤδη τὸ μὲν γήινον ἐκείνου σκῆνος ἐν εἰρήνῃ κατετέθη εἰς τὸν τάφον, παρεδόθη εἰς τὴν κοινὴν ἁπάντων μητέρα γῆν, ἡ δὲ ψυχὴ αὐτοῦ, ἡ διὰ τοσούτων ζηλωτῶν ἀρετῶν ἐν τῷ ἐπὶ γῆς βίῳ κοσμηθεῖσα, χαίρουσα ἐπιβλέπει ἄνωθεν τὴν διὰ τῆς πιστῆς καὶ κατὰ πάντα ὁμόῤῥονος συζύγου μετὰ πάσης προθυμίας καὶ συνέσεως συμπλήρωσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν εὐεργετικῶν αὐτῆς πράξεων ἐν τῇ τοῦ πλησίον ἀγάπῃ. Καὶ αὐτὴ δὲ ὡς πᾶσαι αἱ τῶν δικαίων καὶ ἐναρέτων ψυχαί, ἀπηύθυνε πάντως πρὸς τὸν Δεσπότην τῶν ἁπάντων τὴν πλήρη ἀροσιώσεως εἰς τὸ ἀγαθὸν δέησιν τοῦ Προφητάνακτος· «Ἀνοίξατέ μοι πύλας δικαιοσύνης· εἰσελθὼν ἐν αὐταῖς ἐξομολογήσομαι τῷ Κυρίῳ». Καὶ ἠνοίγησαν πάντως αὐτῇ, ὡς ἐκ καρδίας ἐπιποθοῦμεν καὶ εὐχόμεθα καὶ προσδοκῶμεν ἅπαντες, αἱ πύλαι τῆς δικαιοσύνης, καὶ εἰσελθοῦσα ἐξομολογεῖται ἤδη τῷ Κυρίῳ, δοξάζουσα καὶ αἰνοῦσα Αὐτόν, καὶ ἔχουσα τὴν ὑπέροχον ἐκείνην καὶ ἀμύθητον ἀγαλλίασιν, ἣν παρέχεται ἡ τῆς συνειδήσεως γαλήνη καὶ ἀνάπαυσις.

Μακαρία τοῦ ἀοιδίμου Νικολάου Ζαρίφη ψυχή, σὺ μὲν ἀναπαύεσαι ἤδη, ὡς πάντες εὐχόμεθα, ἐν χώρᾳ ζώντων, ἐν σκηναῖς δικαίων, ἀνθ' ὧν ἀγαθῶν ἐν τῷ βίῳ διέπραξας, ἀναμένουσα τὴν ὁριστικὴν μέλλουσαν κρίσιν καὶ ἀνταπόδοσιν ἐν τῇ δευτέρᾳ τοῦ Κυρίου παρουσίᾳ, ὅτε ὁ δίκαιος ἔπαινος καὶ ἡ πλήρης καὶ τελεία ἀμοιβή σου θὰ δοθῇ παρ' αὐτοῦ τοῦ ἀδεκάστου καὶ μισθαποδότου Κριτοῦ πάντων. Ἡμεῖς δὲ καὶ τιμῶντές σε μεγάλως, καὶ ἀιδίως εὐγνωμονοῦντες, πανταχοῦ ὁμολογοῦμεν καὶ κηρύττομεν τὰς ἀρετάς σου, ζηλοῦντες αὐτὰς καθ' ὅσον δυνάμεθα, τὸν δὲ ἔπαινόν σου ἐξαγγέλλομεν καὶ διασαλπίζομεν ἐν ἐκκλησίᾳ πολλῇ. Εἴθε τὸ γεράσμιον ὄνομά σου εὐλογούμενον νὰ φέρωσιν ἀνὰ τὰ στόματα πολλαὶ ἀνθρώπων γενεαί! Εἴθε τὸ ἀξιάγαστον παράδειγμά σου νὰ μιμῶνται πολλοὶ ἐν τῷ ἡμετέρῳ Γένει πρὸς κοινὸν ἀγαθόν! Εἴθε τὸ εὐεργετικὸν ἐπὶ γῆς ἔργον σου ἀθάνατον καὶ ἀγήρω νὰ παραμένῃ εἰς γενεὰς γενεῶν, ἐπισπώμενον παρὰ πάντων τὸν δίκαιον ἔπαινον καὶ τὴν ἀίδιον εὐγνωμοσύνην!

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ

ΤΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ

ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

Κεφάλαιον ιζ'. στίχ. 14—23.

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἄνθρωπός τις προσῆλθε τῷ 14
Ἰησοῦ, γονυπετῶν αὐτῷ καὶ λέγων, Κύριε, ἐλέησόν μου 15
τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιάζεται καὶ κακῶς πάσχει· πολ-
λάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ πολλάκις εἰς τὸ
ὕδωρ· καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ 16
οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ 17
Ἰησοῦς εἶπεν, Ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη,
ἕως πότε ἔσομαι μεθ' ὑμῶν; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν;
φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε. Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰη- 18
σοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον, καὶ ἐθε-
ραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. Τότε προσελ- 19
θόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον, Διὰ
τί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; Ὁ δὲ Ἰη-
σοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ τὴν ἀπιστίαν ὑμῶν. Ἀμὴν 20
γὰρ λέγω ὑμῖν, Ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινά-
πεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ, Μετάβηθι ἐντεῦθεν
ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται, καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν.
Τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται εἰ μὴ ἐν προσευ- 21
χῇ καὶ νηστείᾳ. Ἀναστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ 22
Γαλιλαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μέλλει ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, 23
καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερ-
θήσεται».

Παριστάμεθα ἐνώπιον τοῦ Κυρίου δυσανασχετοῦντος καὶ οἰκτείροντος τὴν ἀπιστίαν καὶ τὴν διαστροφὴν τῆς διανοίας καὶ τῆς καρδίας ἀνθρώπων, οἵτινες πολλὰ μέχρι τοῦδε καλὰ παρ' αὐτοῦ εἶδον, καὶ ὤφειλον νὰ ἔχωσι περισσοτέραν ἐμπιστοσύνην εἰς αὐτόν. Τὸ παράδειγμα εἶναι τόσον ζωηρόν, καὶ τόσον διδακτικόν, ὥστε πρὸ παντὸς ἄλλου ἀκούοντες τὴν πλήρη ἀδημονίας ἔκφρασιν τοῦ Κυρίου, «Ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι μεθ' ὑμῶν; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν;» πρέπει σοβαρῶς νὰ σκεφθῶμεν, μήπως καὶ δι' ἡμᾶς σήμερον λέγεται ἡ ἔκφρασις αὕτη, μήπως καὶ ἡ ἡμετέρα ἀχαριστία καὶ ἀπιστία προκαλεῖται τὴν ἀδημονίαν καὶ ἀπαρέσκειαν τοῦ Λυτρωτοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν. Καὶ μήπως τόσαι παρεκτροπαὶ ἡμῶν καὶ ἀποπλανήσεις, τεκμήριον ἀστραλὲς τῆς δυσπιστίας, ἐὰν μὴ καὶ τῆς ἀπιστίας καὶ ἀχριστίας ἡμῶν, δὲν ὑποδεικνύουσιν ὅτι

δὲν διαφέρομεν πολὺ ἀπὸ τὸν δυστυχῆ ἐκεῖνον πατέρα, ὅστις καὶ ἐν τῇ ἰσχάτῃ ταλαιπωρίᾳ, ἀντὶ διὰ τῆς δυστυχίας νὰ ἐξαγνίσῃ ἑαυτὸν καὶ ἀπαλλάξῃ κακιῶν, ὑπὸ τῆς κακῶς νοουμένης, εὐτυχίας συνήθως ὑποθαλπομένων, αὐτὸς προσέρχεται εἰς τὸν Κύριον πλήρης ἀπιστίας καὶ ἀχαριστίας; Ἂς σκεφθῶμεν καλῶς περὶ τούτου, καὶ ἀντὶ ἄλλαχοῦ ν' ἀποδίδωμεν τὴν αἰτίαν τῶν ταλαιπωριῶν καὶ δυστυχιῶν ἡμῶν, ἃς ζητήσωμεν νὰ ἐπιστρέψωμεν διὰ τῆς πίστεως πρὸς τὸν Κύριον ἡμῶν καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἂς ἀναμένωμεν μετὰ πίστεως καὶ ἐλπίδος μὴ καταισχυνούσης τὴν θεραπείαν ἀπὸ τῶν δεινοπαθημάτων ἡμῶν. Ἕκαστος ἡμῶν εὑρίσκεται κατά τινα τρόπον εἰς τὴν κατηγορίαν τοῦ δυστυχοῦς πατρὸς τοῦ σημερινοῦ εὐαγγελίου, καὶ ἕκαστος ἔχει χρείαν τῆς παρ' Ἐκείνου βοηθείας, ἧς μὴ ὑπαρχούσης οὐδὲν ἀσφαλὲς ἀγαθὸν δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν, οὐδεμίαν βεβαίαν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῶν δεινῶν δικαιούμεθα νὰ προσδοκῶμεν. Ἀλλὰ παρακολουθήσωμεν τὴν εὐαγγελικὴν ἀφήγησιν ἐν τῇ συνεχείᾳ αὐτῆς, ἵνα κάλλιον ἐννοήσωμεν τὰ ἐν αὐτῇ λεγόμενα καὶ πραττόμενα.

Κατὰ τὸν ἱερὸν εὐαγγελιστὴν Ματθαῖον, παρασκευαζόμενος ὁ Κύριος ἤδη εἰς τὸ κοσμοσωτήριον αὐτοῦ πάθος, ἀναλαμβάνει τὴν διὰ καταλλήλου διδασκαλίας καὶ προσφόρων νουθεσιῶν παρασκευὴν εἰς τοῦτο τῶν ἰδίων πιστῶν καὶ στενωτέρων μαθητῶν, ἤτοι τῶν δώδεκα ἀποστόλων, ἵνα μὴ κατόπιν ἀπαράσκευοι βλέποντες τὸν ἀπροσδόκητον αὐτοῦ διωγμὸν μέχρι τῆς ἀτιμωτικῆς καταδίκης καὶ τοῦ ἐπονειδίστου σταυρικοῦ θανάτου, δυσπιστήσωσιν εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε καὶ δι' αὐτούς, κεκλημένους εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου πανταχοῦ γῆς, ἀνωφελὲς καὶ μάταιον νὰ λογισθῇ τὸ κοσμοσωτήριον ἔργον τοῦ Κυρίου. Οὕτω λοιπὸν μετὰ τὴν ἐπίσημον διὰ τοῦ ἀποστόλου Πέτρου ὁμολογίαν αὐτῶν, ὅτι τοῦτον ἀνεγνώριζον ὡς τὸν ἐπηγγελμένον Μεσσίαν καὶ Σωτῆρα (Ματθ. 16, 13—20), ἀνακοινοῦται αὐτοῖς τὸ πρῶτον σαφῶς τὰ κατὰ τὸ πάθος αὐτοῦ, ἀπωθούμενος μὲν τοὺς πειρασμοὺς τοῦ Πέτρου, ἀστοιχειώτου ἔτι μένοντος ὡς πρὸς τοῦτο, βεβαιοῖ δὲ ὅτι καὶ οἱ πιστοὶ αὐτοῦ μαθηταί, ὅσοι ἑκουσίως καὶ ἐλευθέρως ἄνευ οὐδεμιᾶς βίας καὶ ἐπιβολῆς ἀκολουθοῦσιν αὐτόν, ὀφείλουσι νὰ μιμηθῶσιν αὐτὸν ἐν τῇ τελείᾳ ἀπαρνήσει τῶν ἰγωιστικῶν αὐτῶν διαθέσεων καὶ παθῶν καὶ ἐν τῇ προθύμῳ ὑποταγῇ εἰς πάντας τοὺς κινδύνους καὶ διωγμοὺς χάριν τοῦ καθήκοντος (16, 21—28). Κατόπιν ἔρχεται ἡ πρὸς ἐνδυνάμωσιν καὶ στερέωσιν ἐν τῇ πρὸς αὐτὸν πίστει μεταμόρφωσις αὐτοῦ ἐνώπιον τῶν τριῶν πιστοτάτων μαθητῶν, τοῦ Πέτρου, τοῦ Ἰακώβου καὶ τοῦ Ἰωάννου, καὶ ἡ κατόπιν συνδιάλεξις μετ' αὐτῶν περὶ τοῦ ἐν δυνάμει Ἠλιοὺ ἐλθόντος ἤδη Βαπτιστοῦ Ἰωάννου καὶ περὶ τῶν ἰδίων παθημάτων, καὶ εἶτα ἐπακολουθεῖ ἡ ἀφήγησις τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου.

Ταύτην δὲ μετὰ μείζονος ἐκτάσεως καὶ λεπτομερείας ἔχουσιν οἱ ἱεροὶ εὐαγγελισταὶ Μᾶρκος (9, 14—32), ὁ λεπτομερέστερον πάντων ἐκτιθεὶς αὐτὴν ἐν τῇ αὐτῇ ἱστορικῇ σειρᾷ (Μᾶρκ. 8, 27—9, 13), καὶ ὁ Λουκᾶς (9, 37—45) ἐν τῇ αὐτῇ καὶ οὗτος σειρᾷ, ἀλλὰ μετὰ τινων χρονικῶν διαφορῶν, εὐθὺς ἀμέσως μετὰ τὸν χορτασμὸν τῶν πεντακισχιλίων (9, 18—36). Ἐπειδὴ δὲ ἡ κατὰ τὸν ἱερὸν εὐαγγελιστὴν Μᾶρκον λεπτομερεστέρα ἀφήγησις ἀναγινώσκεται τῇ τετάρτῃ Κυριακῇ τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, διὰ τοῦτο ἐκεῖ θὰ γείνῃ ἡ λεπτομερεστέρα τῶν κατὰ μέρος γεγονότων καὶ λόγων ἀνάπτυξις, ἐνταῦθα δὲ θὰ περιορισθῶμεν εἰς τὰς γενικὰς γραμμὰς τῆς ὅλης ἀφηγήσεως, αἵτινες καὶ μόναι πολλὴν περιέχουσι τὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν ὠφέλειαν.

Κατὰ ταύτας δὲ κατὰ πρῶτον προσοχῆς ἄξιος εἶναι ὁ δυστυχὴς πατὴρ ὁ ἔχων υἱὸν διὰ τῆς ἐπηρείας τοῦ πονηροῦ πνεύματος σεληνιαζόμενον καὶ δεινῶς βασανιζόμενον καὶ ταλαιπωρούμενον μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ κινδύνου τῆς κατακαύσεως καὶ τοῦ πνιγμοῦ, καὶ ὅμως δυστυχέστερος ὢν ἕνεκα τῆς ἀπιστίας αὐτοῦ, τρανοῦ τεκμηρίου τῆς ὅλης αὐτοῦ ἠθικῆς καὶ διανοητικῆς κακοχυμίας. Διότι ἐὰν ὀλίγην ἔδιδε προσοχὴν εἰς τοὺς λόγους καὶ τὰς πράξεις τοῦ Κυρίου, ἐὰν ἐπίστευεν ὅτι αὐτὸς τοσούτους δυστυχεῖς καὶ ταλαιπώρους ἀνθρώπους πάσχοντας ἐκ φυσικῶν δεινῶν νόσων καὶ ἐξ ἐπηρείας τῶν πονηρῶν πνευμάτων θαυμασίως ἐθεράπευσεν, ἀναστήσας μάλιστα καὶ τὴν θυγατέρα τοῦ Ἰαείρου καὶ τὸν μονογενῆ υἱὸν τῆς ἐν Ναὶν χήρας, βεβαίως δὲν θὰ προσήρχετο οὔτε πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ κατὰ τὸν χρόνον τῆς μεταμορφώσεως, οὔτε μετὰ ταῦτα πρὸς αὐτὸν τοῦτον μετὰ τοιαύτης νοσηρᾶς περὶ τὴν πίστιν καταστάσεως, ὥστε ἐξ ἑνὸς μὲν νὰ λέγῃ εἰς τὸν Κύριον, ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ θεραπεύσωσι τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἐξ ἄλλου δὲ κατὰ τὴν λεπτομερεστέραν ἀφήγησιν τοῦ Μάρκου νὰ ἀμφιβάλλῃ περὶ τῆς θαυματουργοῦ ἐν τούτῳ δυνάμεως καὶ αὐτοῦ τοῦ Κυρίου (Μᾶρκ. 9, 22). Καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὁ ἀχάριστος καὶ ἄπιστος, εἰκὼν πιστὴ τοῦ Ἑβραϊκοῦ λαοῦ, πρῶτος ἐμφανίζεται εἰς τὸν Κύριον μετὰ τὴν κάθοδον ἐκ τοῦ ὄρους τῆς μεταμορφώσεως. Οὕτως εἰς τὴν ὑψίστην ἐπὶ γῆς θείαν λαμπρότητα, ἧς τὴν θέαν ἠξιώθησαν μόνον οἱ στενώτατοι αὐτοῦ μαθηταί, ἀντιπαρατάσσεται ἡ χειρίστη ἀνθρωπίνη ἐλεεινότης, ἡ σωματικὴ ταλαιπωρία ἐξ ἑνὸς καὶ ἡ ἠθικὴ καχεξία ἐξ ἄλλου. Πατὴρ καὶ υἱὸς πάσχουσιν ἀνίατα· ἀλλ' ἡ χάρις τοῦ Κυρίου καὶ τοῦτον καὶ ἐκεῖνον ἀπαλλάσσει τῶν δεινῶν, καὶ ἀμφοτέρους, πιθανῶς δὲ καὶ πολλοὺς ἄλλους συγγενεῖς καὶ ξένους, ὁδηγεῖ εἰς τὴν πίστιν πρὸς αὐτὸν καὶ τὴν πεποίθησιν ὅτι ὁ Θεὸς δὲν ἐγκατέλιπε τὸν λαὸν αὐτοῦ.

Ἀλλ' ὡς εἰ μὴ ἤρκει ἡ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων ἀπιστία καὶ ἀχαριστία δι' ἣν δυσανασχετεῖ μεγάλως ὁ Κύριος, ἰδοὺ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ παρίστανται νοσοῦντες ἐν μέτρῳ τινὶ ἀπιστίαν, καὶ διὰ τοῦτο

κατὰ δεύτερον λόγον εἶναι οὗτοι προσοχῆς ἄξιοι. Δὲν ἤρκεσεν ὅτι πρὸ τῆς καθόδου τοῦ Κυρίου μετὰ τῶν τριῶν ἀποστόλων Πέτρου, Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου, οὗτοι δὲν κατώρθωταν τὴν θεραπείαν τοῦ δαιμονιζομένου σεληνιακοῦ, προκαλέσαντες μάλιστα τὴν ἀμφίβολον περιέργειαν ὄχλου πολλοῦ καὶ τὴν πονηρὰν συζήτησιν τῶν γραμματέων (Μάρκ. 9, 14. 15), ἀλλὰ καὶ τολμῶσι νὰ ἐρωτήσωσιν αὐτὸν κατ' ἰδίαν διὰ τί αὐτοὶ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐκβάλωσιν ἀπὸ τοῦ πάσχοντος τὸ πονηρὸν πνεῦμα. Εἰς μίαν τοιαύτην ἐρώτησιν προσφυῶς ἀπαντῶν ὁ Κύριος καὶ βεβαιῶν ὅτι ἡ ἀπιστία αὐτῶν ἦτο ἡ αἰτία τῆς ἐν τούτῳ θαυματουργικῆς αὐτῶν ἀδυναμίας, ἐν ᾧ ἤδη εἶχον ἐκβάλλει δαιμόνια καὶ νοσοῦντας ἄλλους θαυμασίως εἶχον θεραπεύσει, (Ματθ. 10, 1 Μάρκ. 6, 7. 12. 13 Λουκ. 10, 17) ὁδηγεῖ αὐτοὺς εἰς γόνιμον καὶ καρποφόρον καὶ ὑσημέραι αὔξουσαν καὶ τελειουμένην πίστιν, προβάλλων τὸ παράδειγμα τοῦ σπόρου τοῦ σινάπεως, ὅστις ἐλάχιστος ὢν γίνεται ἀφετηρία βλαστήσεως καὶ ἀναπτύξεως μεγάλου φυτοῦ. Κατὰ τὴν εἰκόνα ταύτην ἡ πίστις καὶ ἐλαχίστη οὖσα, ἀλλ' ἀληθὴς καὶ βεβαία δύναται νὰ καταβάλλῃ μέγιστα προσκόμματα καὶ νὰ καρποφορήσῃ μεγάλα ἔργα εὐεργεσίας καὶ ἀγάπης τοῦ πλησίον. Μία τοιαύτη πίστις φθάνει εἰς τὸ ἀνώτατον σημεῖον τῆς δυνάμεως καὶ δύναται νὰ καταβάλλῃ καὶ τὰ δυσχερέστατα προσκόμματα καὶ τὰς μεγίστας ἀντιδράσεις, ὁποθενδήποτε καὶ ἂν προέρχωνται καὶ ὁσονδήποτε καὶ ἂν ἀντέχωσιν ἀνθιστάμεναι, ὅσον ὄλα δὴ καὶ ὄρος ἔτι ἀκλόνητον καὶ ἀμετακίνητον. Καὶ μήπως ἐν τῷ βίῳ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς συνεχῶς δὲν παρίσταται ἡ ἀκατάβλητος τῆς πίστεως δύναμις, ἡ καταβάλλουσα καὶ τὰ μέγιστα τῶν ἐπιγείων προσκομμάτων; Καὶ μήπως αὕτη δὲν εἶναι ἡ μεγίστη νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον καὶ θριαμβεύσασα κατὰ παντὸς κακοῦ ἡ ἀπὸ τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως νίκη (1-Ἰωαν. 5, 4. 5); Διὰ τοῦτο δὲ συμπληρῶν τὴν νουθεσίαν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ὁ Κύριος λέγει ὅτι οὐδὲν καθίσταται ἀδύνατον καὶ ἀπραγματοποίητον εἰς τὸν πιστεύοντα, ἐκ πάντων ἐκείνων ὅσα λόγον ὑπάρξεως δύνανται νὰ ἔχωσιν εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὴν ἀπροσμάχητον αὐτοῦ παντοδυναμίαν. Ἐν δὲ μόνον μένει ἀδύνατον καὶ εἰς τὴν στερεωτέραν πίστιν, ἡ ἀπιστία ἡ ἀπὸ τῆς σκληροκαρδίας καὶ τῆς διαστροφῆς τῆς διανοίας προερχομένη, καὶ κατὰ ταύτης οὐδὲν ἴσχυσαν, οὐδὲ ἰσχύουσιν ἅπαντα τὰ θαυμάσια τῆς πίστεως κατορθώματα. Διὰ ταῦτα πρὸ παντὸς ἄλλου πρέπει πάσῃ δυνάμει καὶ ἀφ' ἑαυτῶν νὰ ἀποδιώκωμεν πᾶσαν ἀρρῳδίαν δυσπιστίας ἢ ἀπιστίας, ἵνα μὴ ριζοβολοῦν τὸ κακὸν καταστήσῃ ἡμᾶς ὅλως ἀνικάνους εἰς τὴν κατανόησιν τῶν ἀντικειμένων τῆς πίστεως καὶ συνεπῶς ἑστερημένους πάσης ἀσφαλοῦς βάσεως ἐν τῇ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπῃ. Οἱ ἀπόστολοι εἶχον ἤδη ἀναμφιβόλως πίστιν εἰς τὸν Κύριον ὡς τὸν ἐπηγγελμένον Μεσσίαν καὶ Λυτρωτήν, καὶ διὰ τοῦτο ἐκρίθησαν ἄξιοι νὰ θεμελιώσωσι τὴν χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῆς πίστεως αὐτῶν ταύτης (Ματθ. 16, 18). Ἐν τούτοις ἔλειπεν ἔτι ἀπ' αὐτῶν ἐκείνη ἡ ἰσχὺς τῆς πίστεως, ἐκείνη ἡ διὰ τῆς πίστεως ἐνδυνάμωσις τῆς θελήσεως, ὥστε νὰ δυνηθῶσι νὰ θεραπεύσωσι τὸν σεληνιαζόμενον καὶ δαιμονιζόμενον υἱὸν τοῦ δυστυχοῦς πατρός. Διὰ τί τοῦτο δὲν κατώρθωταν; Διότι ἀμφιβολίαι καὶ κλονισμοὶ ἐν τῇ διανοίᾳ καὶ τῇ καρδίᾳ αὐτῶν ἐξενεύριζον τὴν δύναμιν τῆς θελήσεως αὐτῶν καὶ ἀπεμάκρυνον ἀπὸ τῆς ἐπιτυχίας. Ἐν ᾧ τοὐναντίον ἐὰν εἶχον τὴν δύναμιν ταύτην θὰ ἀφωσιοῦντο ὅλως εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἐν ἀμέσῳ, οὕτως εἰπεῖν, μετ' αὐτοῦ κοινωνίᾳ διὰ τῆς προσευχῆς εὑρισκόμενοι, ἐγκαταλείποντες πᾶν γήινον καὶ αὐτὴν τὴν πρὸς συντήρησιν τοῦ σώματος τροφὴν λησμονοῦντες, θὰ διέπραττον τὸ θαῦμα καὶ ἑαυτοὺς ἔτι μᾶλλον ἐνδυναμοῦντες ἐν τῇ πίστει καὶ πολλοὺς ἄλλους εἰς αὐτὴν ὁδηγοῦντες καὶ σώζοντες. Ὦ εἴθε πάντες ἡμεῖς καλῶς ἐννοοῦντες τὸ ἀληθὲς ἡμῶν συμφέρον νὰ ἔχωμεν πίστιν τοιαύτην, ὥστε καὶ τὰ μᾶλλον ἀδύνατα νὰ κατορθοῖ καὶ ἡμᾶς· νὰ ἀφοσιοῖ τοσοῦτον εἰς τὸν Θεόν, ὥστε νὰ λησμονῶμεν καὶ τροφὴν καὶ πᾶν ἄλλο ἐπίγειον καὶ πρόσκαιρον ἀγαθόν, καλῶς γνωρίζοντες, ὅτι «τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν, ὁ δὲ Θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει» (1 Κορ. 6, 12, 13).

† **Ο ΑΓΧΙΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ**

ΘΕΙΟΣ ΛΟΓΟΣ

ΤΟ ΕΝ ΚΟΝΤΟΣΚΑΛΙΩι ΚΥΡΙΑΚΟΝ ΜΑΘΗΜΑ

Αὔριον, Κυριακῇ, ὥρᾳ 7 $^1/_2$ μ. μ. ἀναπτυχθήσεται ἐν Κυριακῷ μαθήματι ὑπὸ τοῦ ἱερολογιωτάτου Ἱεροθέου Τεκνοπούλου τὸ ἐξῆς γνωμικόν: «*Χρόνου φείδου*».

ΑΓΙΟΤΑΦΙΤΙΚΟΝ ΜΕΤΟΧΙΟΝ

Αὔριον, κυριακῇ, ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τοῦ ἐνταῦθα ἁγιοταφιτικοῦ Μετοχίου ὁμιλήσει ὁ ἱερολογ. Ἰάκωβος Ἀρχατζικάκης, θέμα τοῦ λόγου ἔχων *τὴν θείαν μακροθυμίαν*.

Ἀνωτέρᾳ ἐντολῇ ἐφιστᾶται συντόνως ἡ προσοχὴ πάντων τῶν οἱασδήποτε αἰτήσεις, γράμματα καὶ οἱαδήποτε ἄλλα ἔγγραφα τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ἀποβαλλόντων, ὅπως ὦσι ταῦτα οὕτως εὐαναγνώστως γεγραμμένα, ὥστε οὐ μόνον ἐπ' οὐδεμιᾶς λέξεως νὰ μὴ ἐπιτρέπηται διφορουμένη ἀναγνωσις, ἀλλὰ καὶ τὸ σύνολον μὴ περιέχῃ δυσκολίαν περὶ τὴν ἀνάγνωσιν εἴτε ὡς ἐκ τῆς μελάνης, εἴτε ὡς ἐκ τοῦ γραφικοῦ χαρακτῆρος, εἴτε καὶ ὡς ἐκ τοῦ χάρτου.

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ὁ Ἀγχιάλου Βασίλειος (πρόεδρος)
Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος
Δ. Θ. Σανθόπουλος
Ἰ. Δ. Ταντταλίδης
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης (ταμίας)

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἑξαμηνιαία τὰ ἥμίση.

Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΕΤΑΙ

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου.

ΕΤΟΣ ΙΖ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 16 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1897 ΑΡΙΘ. 25

ΔΗΛΩΣΙΣ

Τελουμένης τῇ προσεχεῖ Τρίτῃ, 19 τοῦ μηνός, καὶ ὥρᾳ 3 τουρκιστὶ δοξολογίας ὑπὸ τῆς Α.Θ.Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς περὶ Αὐτὴν ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου ἐν τῷ παγκάλλιστῳ πατριαρχικῷ ναῷ ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς εἰς τὸν ἔνδοξον θρόνον τῶν Ὀσμανιδῶν ἀναρρήσεως τῆς Αὐτοῦ Αὐτοκρατορικῆς Μεγαλειότητος τοῦ φιλολάου ἡμῶν Ἄνακτος **Σουλτὰν Ἀβδοὺλ Χαμὴτ Χὰν** *αὐθέντου ἡμῶν, προσκαλοῦνται πάντες οἱ βαθμοῦχοι, λογάδες καὶ πρόκριτοι τοῦ Γένους ἡμῶν, ἵνα παραστῶσιν ἐν ἐπισήμῳ στολῇ κατὰ τὴν τελετὴν ταύτην.*

Ἡ παροῦσα δήλωσις ἐπέχει τόπον ἰδιαιτέρου προσκλητηρίου δι' ἅπαντας.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 16 Αὐγούστου 1897.

Κατ' ἐντολὴν

† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος **ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Τὸ αὐτοκρατορικὸν βεράτιον Κωνσταντίνου τοῦ Ε'. — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα — Ἐν τίνι δέον νὰ ζητῶμεν εὐτυχίαν ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν — Θεῖος λόγος — Κοινοποιήσεις.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΤΟ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΟΝ ΒΕΡΑΤΙΟΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΟΥ Ε'.

Περὶ δείλην τοῦ παρελθόντος σαββάτου ἐλθὼν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ὁ σφραγιδοφύλαξ τῆς Α.Ὑψ. τοῦ Μ. Βεζύρου ἐκόμισε τῇ Α. Θ. Π. τὸ αὐτοκρατορικὴ ἐπινεύσει καὶ εὐμενείᾳ ἐκδοθὲν πατριαρχικὸν βεράτιον. Ἐπὶ τούτῳ δὲ ἡ Α. Θ. Π. μεταβᾶσα τῇ δευτέρᾳ εἰς τὰ ἀνάκτορα ἐν συνοδίᾳ τῆς Α. Ἐξοχ. τοῦ Ἄρχοντος Μ. Λογοθέτου Ἀριστάρχη βέη ὑπέβαλε διὰ τῆς ἀρχιγραμματείας τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους τῇ Α. Α. Μ. τῷ Σουλτάνῳ, εὐδοκήσαντι νὰ περιῤῥουσθῇ οὕτω τὸ πατριαρχικὸν ἀξίωμα καὶ νὰ κατακυρώσῃ τὰ δικαιώματα τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου. Ἡ Α. Α. Μ. εὐμενῶς ἀποδεχθεῖσα τὰ ὑποβληθέντα Αὐτῇ εὐχαριστήρια, ηὐδόκησε καὶ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ νὰ ἐκδηλώσῃ τὴν ὑψηλὴν Αὐτῆς αὐτοκρ. εὐαρέσκειαν καὶ ἐμπιστοσύνην πρός τε τὸ ἄτομον τῆς Α. Θ. Π. καὶ τὸ ἡμέτερον Γένος. Τῇ τετάρτῃ δὲ, συγκληθέντων ἀπὸ πρωΐας ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῶν δύο Σωμάτων, παρόντος καὶ τοῦ Ἄρχοντος Μ. Λογοθέτου, παρισταμένων δὲ καὶ τῶν ἀνωτέρων πατριαρχικῶν ὑπαλλήλων, ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ τουρκικοῦ γραφείου Ἰωάννου Χλωροῦ τὸ ὑψηλὸν ἔγγραφον, ὅπερ ἦν περίκλειστον ἐντὸς πολυτελοῦς μεταξίνης θήκης, τοῦ πατριάρχου καὶ τῶν συνοδικῶν ἀρχιερέων φερόντων ἐπανωκαλύμμαυχα, πάντων δὲ ὀρθίων ἱσταμένων καὶ ἀκροωμένων τοῦ κειμένου. Εὐθὺς δὲ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτοῦ ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἔλεξε τάδε·

«Σεβασμιώτατοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ καὶ εὐγενέστατοι κύριοι Σύμβουλοι.

Καθῆκον ἀπαραίτητον μὲν ἀφ' ἑνός, γλυκὺ δὲ καὶ εὐφρόσυνον ἀφ' ἑτέρου, ὑπεχρέωσέ με σήμερον νὰ συγκαλέσω τὴν τε ἁγίαν καὶ ἱερὰν Σύνοδον καὶ τὸ ἔντιμον Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον, ὅπως μετὰ παλμῶν χαρᾶς καὶ εὐγνωμοσύνης ἀγγείλω πᾶσιν ὑμῖν τὴν ἔκδοσιν καὶ ἀποστολὴν εἰς χεῖράς μου τοῦ ὑψηλοῦ Αὐτοκρατορικοῦ τούτου Βερατίου. Οὐδένα λανθάνει ὅτι ἡ ἔγκαιρος καὶ ἐπ' αἰσίοις ἀπονομὴ εἰς ἐμὲ τοῦ ὑψηλοῦ τούτου Βερατίου οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν εἰμὴ νέον τρανὸν δεῖγμα τῆς πατρικῆς ἀγάπης καὶ εὐμενείας, δι' ἧς ἡ Α. Α. Μεγαλειότης ὁ φιλόλαος ἡμῶν Ἄναξ Σουλτὰν Ἀπτοὺλ Χαμὶτ Χὰν αὐθέντης ἡμῶν περιβάλλει τὸ πιστὸν καὶ ἀφωσιωμένον τῇ

κραταιᾷ Αὐτοῦ Βασιλείᾳ Γένος τῶν Ρωμαίων. Εὐδοκήσας ὁ μεγάθυμος Ἄναξ τὰ διατάξῃ ὅπως ἐκδοθῇ τοῦτο ἴσον καὶ ἀπαράλλακτον καὶ ταὐτὸν τῷ τῶν προκατόχων μου καὶ ἰδίως ὡς ἦν τὸ τελευταῖον ἐκδοθὲν εἰς ὄνομα τοῦ Παναγιωτάτου καὶ Σεβασμιωτάτου προκατόχου μου κυροῦ Νεοφύτου, ἐτελεσφόρησε καὶ πασιφανῶς ἀπέδειξεν ἡ Α. Α. Μεγαλειότης ὅτι ζωηρὰ παραμένει ἡ ἐπιθυμία Αὐτῆς καὶ μέριμνα ὅπως τὰ παλαίαρχαια τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας καθεστῶτα καὶ προνόμια μένωσιν ἄθικτα καὶ ἀπαραμείωτα καὶ τοιουτοτρόπως ἔχῃ ἡ Ὀρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία ἅπασαν τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῶν ἱερῶν αὐτῆς καθηκόντων, ἅτινα ἀπὸ τοῦ μεγαλεπηβόλου Κατακτητοῦ εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἀειμνήστου πατριάρχου Γενναδίου ἀποτεμηθέντα ἀνεπηρέαστα καὶ ἀλώβητα μέχρις ἡμῶν παρεδόθησαν. Ἐφ' ᾧ καὶ ὑψιστόν μοι λογίζομαι καθῆκον ὅπως ἐκθύμως προτρέψωμαι καὶ νῦν ὡς καὶ πάντοτε ἅπαντας ὁμᾶς καὶ ὅλον τὸ ἀφωσιωμένον Γένος ἡμῶν, ἵνα ἐν καρδίᾳ πλήρει εὐγνωμοσύνης καὶ πίστεως καὶ ἀφοσιώσεως δεώμεθα ὑπὲρ τῆς ὑγείας καὶ δόξης καὶ κραταιώσεως τοῦ φιλτάτου ἡμῶν Ἄνακτος ἐπὶ τοῦ θρόνου τῶν Ὀσμανιδῶν, πρὸς χάριν καὶ εὐτυχίαν ἁπάντων τῶν ὑπηκόων τῆς κραταιᾶς Βασιλείας καὶ δὴ καὶ ἡμῶν αὐτῶν τῶν ὁλοψύχως ἀφωσιωμένων τῇ Βασιλείᾳ.

Ζήτω ἡ Α. Α. Μεγαλειότης! Ζήτω!»

Τὸ τέλος τῆς πατριαρχικῆς προσλαλιᾶς ἐκάλυψαν ἐγκάρδιοι ὑπὲρ τῆς Α. Α. Μ. πάντων τῶν παρισταμένων ἀνευφημίαι, συνεχάρησαν δὲ τῇ Α. Θ. Π. ἐπὶ τῇ ὑψηλῷ τούτῳ αὐτοκρατορικῷ δείγματι, προσφωνήσαντες τὰ εἰκότα, ἐξ ὀνόματος μὲν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἡ Α. Σ. ὁ μητροπολίτης Δέρκων, ἐξ ὀνόματος δὲ τοῦ Συμβουλίου ὁ ἐξοχ. Β. Σαρακιώτης βέης. Ἀλλὰ καὶ ἰδίᾳ ἕκαστος τῶν τε σεβασμ. συνοδικῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν ἀξιοτίμων Συμβούλων συνεχάρησαν τῇ Α. Θ. Παναγιότητι.

Πάντοτε μὲν σπουδαία σημασία ἀπεδόθη εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην διδομένου Αὐτοκρ. Βερατίου, δι' οὗ κατασφαλίζονται καὶ κατακυροῦνται τὰ ἀπὸ τοῦ Πορθητοῦ κεχορηγημένα αὐτῷ προνόμια καὶ δικαιώματα. Ἀπὸ ἐτῶν ὅμως ἕνεκα τῶν ἐξαιρετικῶν περιστάσεων ἡ ἔκδοσις τοῦ ὑψηλοῦ τούτου ἐγγράφου ὅλως ἐξαιρετικὴν προσέλαβε σημασίαν. Διὰ τοῦτο καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι μετὰ παρέλευσιν περίπου ἑξαετίας ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ τελευταίου Αὐτοκρ. Βερατίου, τοῦ ἐκδοθέντος ἐπ' ὀνόματι τῆς Α. Π. τοῦ πρώην Κωνσταντινουπόλεως Νεοφύτου τοῦ Η', ἴσον, ἀπαράλλακτον τοῖς προεκδιδομένοις ἐχορηγήθη τοῦτο τῇ Α. Θ. Π. Κωνσταντίνῳ τῷ Ε', ὀλίγους μῆνας μετὰ τὴν ἀνάρρησιν αὐτοῦ εἰς τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον, ἀποτελεῖ δεῖγμα ἐξαιρετικῆς μὲν εὐμενείας πρὸς τὸ ἄτομον τῆς Α. Θ. Π. ἐκ μέρους τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου, ἐκδήλωσιν δὲ τῆς ὑψηλῆς Αὐτοῦ Αὐτοκρ. εὐσεβείας καὶ ἐμπιστοσύνης πρὸς ἅπαν τὸ ὑπὸ τὸ σκῆπτρον Αὐτοῦ τεταγμένον ἡμέτερον Γένος, οὗ ἡ νομοταγὴς καὶ σώφρων πολιτεία δὲν ἠδύνατο νὰ διαφύγῃ τὸ διορατικὸν καὶ ὀξυδερκὲς ὄμμα τῆς Α. Α. Μ. καὶ νὰ μὴ ἐκτιμηθῇ ὑπ' Αὐτῆς. Ὑπὸ τὴν ἔποψιν δὲ ταύτην μάλιστα ἡ ἔκδοσις ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις τοῦ Αὐτοκρ. Βερατίου ἐπ' ὀνόματι τῆς Α. Θ. Π. Κωνσταντίνου τοῦ Ε' ἔτι μείζονα ἐνέχει σημασίαν καὶ σπουδαιότητα, καὶ ὡς τοιοῦτο δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι γενικὴν θὰ προκαλέσῃ παρὰ τῷ ἡμετέρῳ ἔθνει τὴν χαρὰν καὶ τὴν πρὸς τὴν Α. Α. Μ. τὸν σεπτὸν ἡμῶν Ἄνακτα εὐγνωμονόνην.

— *Πατριαρχικὴ χοροστασία καὶ ὁμιλία.*— Ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἡ Α. Θ. Π. χοροστατήσασα τῇ πέμπτῃ, κατὰ τὸν ἑσπερινόν, ἐν τῷ κατὰ Γαλατᾶν φερωνύμῳ ναῷ τῆς Παναγίας Καφφατιανῆς, ἐχοροστάτησε χθὲς κατὰ τὴν λειτουργίαν ἐν τῷ κατὰ Μουχλίον φερωνύμῳ ναῷ, ὅπου καὶ ἐνταῦθα ὡμίλησε μετὰ τὸ Εὐαγγέλιον ἀπὸ τοῦ θρόνου, καθ' ὃ ἀπ' ἀρχῆς ἡ Α. Θ. Π. καθιέρωσεν ἔθος, ἐφιεμένη οὐ μόνον ἁπλῶς νὰ εὐλογῇ καὶ καθαγιάζῃ τὸ ἑκάστοτε ποίμνιον Αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ νὰ καθοδηγῇ καὶ ἐποικοδομῇ αὐτὸ διὰ πρακτικῆς διδασκαλίας, ἥτις ὡς ἐκ τῆς θέσεως τοῦ λέγοντος ἰδιαιτέραν ἔχει ἰσχὺν καὶ κῦρος ἐν ταῖς καρδίαις τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος, τοῦ πάντοθεν μετὰ πόθου συρρέοντος, ὅπου ἡ Α. Θ. Παναγιότης χοροστατεῖ, καὶ εὐλαβῶς τῶν λόγων Αὐτῆς ἀκροωμένου. Ἡ χθεσινὴ ὁμιλία τῆς Α. Θ. Π. ἔχει ἐν ἁπλῇ σκιαγραφίᾳ ὧδε·

Ὁρμηθεὶς ἐκ τοῦ ῥητοῦ τῆς Εὐαγγελικῆς περικοπῆς· «Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας», ἐμακάρισε πρῶτον ἡ Α. Θ. Π. τὰς εὐτυχεῖς ἐκείνας μητέρας, αἵτινες διὰ τῆς τῶν τέκνων χρηστῆς ἀνατροφῆς τῇ μὲν κοινωνίᾳ χορηγοῦσι μεγάλους εὐεργέτας, ἑαυταῖς δὲ πορίζουσι τὴν ὑψίστην εὐδαιμονίαν, διότι ζῶσαι μὲν ὑμνοῦνται καὶ θαυμάζονται, θανοῦσαι δ' οὐκ ἐπιλελησμέναι κεῖνται, ἀλλὰ θάλλουσιν ἐν τῇ μνήμῃ τῶν ἀνθρώπων καὶ διὰ τῆς ἱστορίας εἰς τὴν ἀθανασίαν παραδίδονται.

Εὐλαβῶς ἐκεῖθεν ὁ Πατριάρχης τὸν λόγον ἐπὶ τὴν Θεοτόκον καὶ Μητέρα τοῦ Θεοῦ μετενεγκὼν παρέστησεν ἐν ὕρει ἀπερίττῳ, ὁπόσης τιμῆς καὶ ὁποίων ἀληθῶς μακαρισμῶν ἀξία εἶνε Ἐκείνη, ἥτις ἐγένετο μήτηρ τοῦ Θεανθρώπου Σωτῆρος. Ταύτῃ, εἶπεν, ὑπηρέτησαν ἄγγελοι προσφωνήσαντες Αὐτῇ τὸ «Χαῖρε Κεχαριτωμένη», ὕμνησαν οἱ ἐπ' Αὐτῆς γεγονότες προορώμενοι τὴν μέλλουσαν Αὐτῆς δόξαν, ἐμακάρισαν δὲ μετὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ μακαρίζουσαι Αὐτὴν οὐ παύσονται τῶν ἀνθρώπων αἱ γενεαὶ πᾶσαι. Πάσχοντες ταύτης ἀναμιμνησκόμεθα, καὶ ἐν ταῖς δημοσίαις καὶ ἰδιωτικαῖς τύχαις, ταύτης τὸ ὄνομα ἐπικαλούμεθα, διότι ταύτην κοινὴν ὁ χριστιανικὸς κόσμος λογίζεται μητέρα καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ ταύτης συγκορυφουμένην αἰσθάνεται πᾶσαν οὐρανίωνα ἀγάπην, πᾶσαν τὴν μητρικὴν ἀγάπην. Αὕτη εἶναι ἡ γέφυρα ἡ μετάγουσα

καὶ τοὺς ἐκ γῆς εἰς οὐρανόν, ὑπὲρ ἡμῶν τῷ Θεῷ πρεσβεύουσα.

Συνεχάρη ἐν τέλει ἡ Α. Θ. Παναγιότης τῷ ἐκκλησιάσματι τελοῦντι μετὰ τῆς μεγάλης ταύτης πόλεως ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς ὑπερμάχου Θεοτόκου.

—*Ἐπισκέψεις.*— Ἡ Α.Θ.Παναγιότης συνοδευομένη ὑπὸ τῆς Α.Ἐξοχότητος τοῦ Ἄρχοντος Μ. Λογοθέτου ἐπεσκέψατο τῇ μὲν τετάρτῃ τὴν Α. Ἐξοχότητα τὸν ὑπουργὸν τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν θρησκευτικῶν ἐν τῷ κατὰ Ξηροκρήνην μεγάρῳ αὐτοῦ, τῇ δὲ ἐπιούσῃ πέμπτῃ τὴν Α. Ὑψηλότητα τὸν Μ. Βεζύρην ἐν τῷ ἐν Νισὰν-Τὰς μεγάρῳ αὐτοῦ, ἵνα εὐχαριστήσῃ αὐτοὺς ἐπὶ τῇ ἐκδόσει τοῦ αὐτοκρατορικοῦ βερατίου.

— *Ἱερατικὸν ταμεῖον.*— Ὡς ἐν καιρῷ ἐγράψαμεν, ἡ Π.Κ. Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ ἐν τῇ ὑπὲρ τῆς ἠθικῆς ἀνυψώσεως τοῦ ἐνοριακοῦ κλήρου μεριμνῃ, οὐχὶ δευτέραν ἐλογίσατο καὶ τὴν περὶ τῆς βελτιώσεως τῆς ὑλικῆς αὐτοῦ καταστάσεως σκέψιν. Σκεψαμένη δὲ περὶ ἱδρύσεως ἱερατικοῦ ταμείου διὰ μηνιαίων καταβολῶν ὑπό τε τῶν κατ' ἐνορίαν ἱερέων καὶ τῶν διακόνων, γενικώτερον ἔχοντος προορισμόν, ἔγνω νὰ προβῇ νῦν εὐθὺς εἰς σύστασιν ταμείου τῶν ἀπόρων ἱερέων. Τὴν ἀπόφασιν δὲ ταύτην τῆς Π. Κ. Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς ἡ Μ. Πρωτοσυγκελλία ἐξαγγέλλει τοῖς ἐκάστοτε προεστῶσιν ἱερεῦσι δι' ἐπὶ τούτῳ ἐγκυκλίου.

—*Μητροπολῖται Πρεσπῶν καὶ Λιτίτσης.*— Τῇ παρελθούσῃ δευτέρᾳ καταλιπόντες τὴν βασιλεύουσαν ἀπῆλθον σιδηροδρομικῶς μεταβαίνοντες εἰς τὰς ἐπαρχίας αὐτῶν ἥ τε Α. Π. ὁ νέος μητροπολίτης Πρεσπῶν καὶ Ἀχριδῶν Πανάρετος καὶ ἡ Α. Π. ὁ μητροπολίτης Λιτίτσης Βασίλειος. Ἐξ ὀνόματος τῆς Α. Θ. Π. προέπεμψεν αὐτοὺς ὁ ἱερολ. Δευτερεύων.

—*Ἐπίσκοπος Μοσχοννησίων.*— Ἡ Α.Π. ὁ μητροπολίτης Σμύρνης διὰ γράμματος αὐτοῦ πρὸς τὴν Α. Θ. Π. ἤγγειλε τὸν θάνατον τοῦ ὑπ' αὐτὸν ἐπισκόπου Μοσχοννησίων Ἰακώβου, ἱεράρχου διακρινομένου ἐπ' εὐσεβείᾳ καὶ ἄλλῃ ἀρετῇ, ἐν πολλοῖς δὲ ὑπηρετήσαντος τὴν Ἐκκλησίαν. Ἦγε περίπου τὸ ἑβδομηκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Ἀριθ. *Πρωτ. 3848.* / *Διεκπ. 2330.*

Ἐντιμότατοι Ἔφοροι τῶν Σχολῶν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ λοιποὶ εὐλογημένοι χριστιανοὶ τῆς ἐνορίας ταύτης, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητὰ καὶ περιπόθητα, χάρις εἴη τῇ ὑμῶν ἐντιμότητι καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Ὅτι μὲν τὰ τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως παρ' ἡμῖν σπουδαίας χρῄζουσι προσοχῆς οὐδεὶς ἐστιν ὁ μὴ ὁμολογῶν καὶ διακηρύττων· διότι τοῖς πᾶσι καταφανῆ εἰσι τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐλλείψεων τῆς ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις διδασκαλίας, ἥτις ἐστὶν ἡ πρώτη βάσις καὶ τὸ θεμέλιον τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς τοῦ ἀνθρώπου μορφώσεως. Διὸ ἐπείγον ἐθεωρήθη ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων, ἵνα ληφθῇ φροντὶς περὶ βελτιώσεως τῆς πρώτης ταύτης βαθμίδος τῆς παρ' ἡμῖν δημοσίας ἐκπαιδεύσεως. Προνοίᾳ τοίνυν Ἐκκλησιαστικῇ ἐξεπονήθη ὑπὸ τῆς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Κεντρικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς Γενικὸς Κανονισμὸς μέλλων ἐφεξῆς διέπειν πάσας τὰς Κοινοτικὰς Σχολὰς τῆς καθ' ἡμᾶς Ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως. Πλὴν δὲ τοῦ προγράμματος τῶν τεσσαράκτων δημοτικῶν Σχολῶν, ὅπερ προηγουμένως ἐγκριθὲν μένει ἐν ἐνεργείᾳ ἀμεταβλήτως, συνετάχθη καὶ Ἀναλυτικὸν Πρόγραμμα ἑπτατάκτου Ἀστικῆς Σχολῆς τῶν ἀρρένων καὶ τῶν θηλέων, ἐπὶ τῷ σκοπῷ ἵνα τὸ ὁμοιόμορφον καὶ αὐτοτελὲς τοῦτο σύστημα καταρτισθὲν ὑπὸ προσώπων περὶ τὴν παιδαγωγικὴν ἁρμοδιωτάτων καὶ ἐντριβεστάτων, ἀπείρου τύχῃ καὶ γενικῆς ἐφαρμογῆς καθ' ἅπασαν τὴν καθ' ἡμᾶς ἁγιωτάτην Ἀρχιεπισκοπήν. Ὅθεν διαβιβάζοντες σήμερον ταῖς ἐντιμοτάταις Ἐφορείαις ἀντίτυπα τοῦ Κανονισμοῦ τούτου καὶ ἐπιφυλαττόμενοι ἀποστεῖλαι αὐταῖς ὁσονοῦπω καὶ τὸ νῦν ἐκτυπούμενον ἀναλυτικὸν πρόγραμμα τῶν ἑπτατάκτων Ἀστικῶν Σχολῶν, ἐντελλόμεθα καὶ παραγγέλλομεν, ἵνα ἀπὸ τοῦδε τεθῇ ὁ Κανονισμὸς εἰς πλήρη ἐνέργειαν διὰ τὸ προσεχῶς ἀρχόμενον νέον σχολικὸν ἔτος, γνωστὸν δὲ καθιστῶμεν τοῖς ἐντιμοτάτοις κυρίοις Ἐφόροις τῶν Σχολῶν, καθὼς καὶ τοῖς διδάσκουσιν ὅτι ὀφείλουσι συμμορφωθῆναι ἐν πᾶσι πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἐν λόγῳ κανονισμοῦ καὶ πρὸς τὸ νέον τῶν Ἀστικῶν Σχολῶν πρόγραμμα καὶ ὅτι πᾶσα παρατηρουμένη παράβασις τούτων ἐπισύρει διὰ σοβαρᾶς εὐθύνης τοὺς ὑπαιτίους. Ἐπὶ τούτοις πατρικῶς εὐχόμενοι αἰτούμεθα ὑμῖν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος.

, αωιζ'. Αὐγούστου 6'.

ΕΝ ΤΙΝΙ ΔΕΟΝ ΝΑ ΖΗΤΩΜΕΝ ΕΥΤΥΧΙΑΝ ΕΝ ΤΗ ΠΑΡΟΥΣΗ ΖΩΗ*

Ὡς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς φύσεως ὅλα τὰ φαινόμενα ἀνάγονται εἰς ποσότητά τινα κοινῶν νόμων, οὕτω καὶ ἐν τῇ περιοχῇ τῶν πνευματικῶν φαινομένων ὑπάρχουσι τοιοῦτοι κοινοὶ νόμοι, διευθύνοντες τὴν πορείαν τῆς ἀναπτύξεως αὐτῶν. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτων τῶν ψυχολογικῶν νόμων ὑπάρχουσιν ἔτι ἰδιαίτεραι πάγκοινοι ἀρχαί, ἤτοι κανόνες ἐνεργείας. Αὗται αἱ ἀρχαὶ ἔχουσιν ὡς ἑαυτῶν ἀντικείμενον τὸ *ἀληθές, τὸ δίκαιον* καὶ *τὸ ὡραῖον*. Αὐταὶ διακρίνονται ἀπὸ τῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων νόμων τοῦ ψυχικοῦ βίου κατὰ τοῦτο, ὅτι οἱ τελευταῖοι ἐνεργοῦσι μετ' *ἀνάγκης*, ἐκεῖναι δὲ αἱ ἀρχαὶ εἰσι τύποι πρὸς ἐλευθέραν ἐνέργειαν τῶν λογικῶν ὄντων καί, ὡς τοιοῦτοι, δύνανται νὰ πραγματοποιῶνται ἢ νὰ μὴ πραγματοποιῶνται ἐν τῷ βίῳ καὶ ἐν τῇ δράσει τῶν ἀνθρώπων. Οἱ ψυχολογικοὶ νόμοι δεικνύουσι,

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 170 – 171.

πῶς προέρχονται ἐν ὡρισμέναις συνθήκαις τὰ διάφορα τοῦ ψυχικοῦ βίου φαινόμενα, αἱ ὑποδειχθεῖσαι δὲ ἀρχαὶ ἢ οἱ τύποι ὁρίζουσι, πῶς δέον ν' ἀναπτύσσηται ἡ ἐλευθέρα ἐνέργεια τῶν λογικῶν ὄντων, ἵνα δύνωνται νὰ ἐκπληρώσωσι τὸν ὑψηλότερον αὐτῶν προορισμόν. Οἱ ψυχολογικοὶ νόμοι εἰσὶ μόνον γενικεύσεις τῶν πραγματικῶν γεγονότων τοῦ ψυχικοῦ βίου, καὶ διὰ τοῦτο παριστῶσι τὴν *ἐμπειρικὴν* αὐτοῦ ὄψιν· οἱ δὲ τύποι εἰσὶ κανόνες, πρότυπα δι' αὐτόν, καὶ διὰ τοῦτο ἀποτελοῦσι τὴν *ἰδανικὴν* ὄψιν αὐτοῦ. Ἐν τούτοις μεθ' ὅλην τὴν τόσῳ σπουδαίαν διάκρισιν μεταξὺ τῶν νόμων καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ ψυχικοῦ βίου, αἱ τελευταῖαι οὐχ ἧττόν εἰσι πραγματικαί, ὡς καὶ οἱ πρῶτοι, οὐχὶ βεβαίως ἐν ἐκείνῃ τῇ ἐννοίᾳ, ἐν ᾗ ὁ Πλάτων ἀπέδιδε τὴν πραγματικότητα ταῖς ἰδέαις, ἀλλ' ἐν ταύτῃ, ὅτι αὐταί εἰσιν οὐχὶ αὐθαίρετοί τινες ἐπίνοιαι τοῦ ἀνθρωπίνου νοός, ἀλλὰ πραγματικαί, πάγκοινοι, ὑποχρεωτικαὶ διὰ πάντας ἀπαιτήσεις, ἀπορρέουσαι ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ ὑποχρεωτικὸν δὲ τούτων τῶν ἀπαιτήσεων ὀρθαλμοφανὲς δι' ἕκαστον. Οὐδεὶς θέλει ἀμφιβάλλει, ὅτι ἡ ἀλήθεια, τὸ καλὸν καὶ ἡ δικαιοσύνη ἀποτελοῦσι τὴν φωτεινὴν καὶ κανονικὴν ὄψιν τοῦ ψυχικοῦ βίου, τὸ δὲ ψεῦδος, τὸ κακὸν καὶ ἡ ἀδικία εἰσὶν ἀκρωτηριασμοὶ τούτου τοῦ βίου, νοσώδη, ἄτακτα φαινόμενα αὐτοῦ. Ἡ παγκόσμιος ἱστορία μαρτυρεῖ περὶ τούτου, ὅτι αὗται αἱ ἀρχαὶ εἰσιν οὐχὶ ἐπίνοιαι, ἀλλ' αἰωνίως ζῶντα καὶ πραγματικὰ ἰδανικά. Ἡ ἱστορικὴ πρόοδος εἶναι οὐδὲν ἄλλο, ἢ βαθμιαία, καίπερ πολλάκις ἐπεχομένη ὑπὸ διαφόρων ἀποκλίσεων ἀπὸ τῆς εὐθείας ὁδοῦ εἰς τὴν πλαγίαν, οὐχ ἧττον ὅμως αἰσθητὴ πραγματοποίησις ἐν τῷ βίῳ τῆς ἀνθρωπότητος τῶν ἐν τῷ βάθει τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ἐγκρυπτομένων τάσεων πρὸς τὸ ἀληθές, τὸ ἀγαθόν, τὸ δίκαιον, τὸ ὡραῖον καὶ τὸ ὠφέλιμον. Αὗται αἱ τάσεις κεῖνται ἐν τῇ βάσει ὅλων τῶν ὑψηλοτέρων συμφερόντων τοῦ ἀνθρωπίνου βίου. Ἡ τάσις πρὸς τὴν ἀλήθειαν παρέχει ἀρχὴν τῷ διανοητικῷ συμφέροντι, ἡ πρὸς τὸ ἀγαθὸν καὶ τὴν δικαιοσύνην τάσις—τῷ ἠθικῷ, ἡ πρὸς τὸ ὡραῖον τάσις—τῷ αἰσθητικῷ.

Ὁ ἄνθρωπος τείνει νὰ γνωρίσῃ ἑαυτὸν καὶ τὸν περιστοιχοῦντα κόσμον, νὰ νοήσῃ τὰς αἰτίας καὶ τοὺς σκοποὺς παντός, ὅπερ ὑπάρχει. Ζῶν δὲ ἐν κοινωνίᾳ ὁμοίων ἑαυτῷ τείνει νὰ θέσῃ ἑαυτὸν πρεπόντως εἰς κανονικὰς σχέσεις πρὸς αὐτούς, ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς πάντα τὸν κόσμον. Ἡ θέα τῶν ὡραίων ἀντικειμένων καὶ φαινομένων τῆς φύσεως ἱκανοποιεῖ τὴν αἴσθησιν αὐτοῦ πρὸς τὸ ὡραῖον, ἥτις εὑρίσκει δι' ἑαυτὴν φυσικὴν ἔκρασιν καὶ ἐν αὐτῷ τῷ βίῳ αὐτοῦ, ἰδίᾳ δὲ ἐν τῇ ποιητικῇ δράσει, ἐν τῇ τέχνῃ. Ἐκ τῆς δράσεως, τῆς λαβούσης διεύθυνσιν πρὸς πραγματοποίησιν ὅλων τούτων τῶν τάσεων, συντίθεται ὁ ὑψιστος, εὐγενέστατος βίος τοῦ ἀνθρώπου. Αὐταὶ δὴ κυρίως οὕτως ἀμετρήτως ἀνυψοῦσι τὸν ἄνθρωπον ὑπὲρ τὰ ζῶα καὶ ποιοῦσιν αὐτὸν βασιλέα τῆς φύσεως. Ὀρθαλμοφανές, ὅτι ἐν τῇ πραγματοποιήσει τούτων τῶν ὑψίστων τάσεων—πρὸς τὴν ἀλήθειαν, τὸ καλὸν καὶ τὴν δικαιοσύνην—δέον νὰ ζητῶμεν τὴν ἀληθῆ εὐτυχίαν. Αὗται αἱ ἀρχαί, τεθεῖσαι ὡς βάσις τοῦ βίου καὶ τῆς δράσεως τοῦ ἀνθρώπου, ἄγουσιν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τελειοποίησιν ἐν αὐτῷ παντὸς τοῦ ἐν τῇ φύσει αὐτοῦ ἀρίστου, ὡραιοτάτου. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη τελειοποίησις ἀποτελεῖ τὴν ὁδὸν πρὸς ἐπίτευξιν ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ ὑψίστου ἀγαθοῦ, ἤ, ὅπερ ταὐτόν τῆς ὑψίστης εὐτυχίας. Οὕτως ἡ βάσις διὰ τὴν ἀληθῆ εὐτυχίαν κεῖται οὐχὶ ἐκτὸς τοῦ ἀνθρώπου, οὐχὶ ἐν τῷ περιστοιχοῦντι αὐτὸν ἐξωτερικῷ κόσμῳ, ἀλλ' ἐν αὐτῷ τούτῳ, ἐν τῇ πνευματικῇ φύσει αὐτοῦ, ἐν ταῖς μεγάλαις τάσεσι τοῦ πνεύματος αὐτοῦ πρὸς τὸ ἄπειρον, τὸ ὑψηλόν, τὸ ὡραῖον. Ὁ ἐξωτερικὸς δὲ κόσμος παρέχει μόνον ὑλικὸν πρὸς τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἀνθρώπου, μόνον βοηθεῖ αὐτῷ νὰ ἐπιτυγχάνῃ τῆς εὐτυχίας, ἣν αὐτὸς ἀναπτύσσει ἐκ τοῦ βάθους τοῦ ἰδίου ἑαυτοῦ περιεχομένου. Ἐντεῦθεν φανερόν, ὅτι ἡ εὐτυχία ἡμῶν κυρίως ἐξαρτᾶται ἀφ' ἡμῶν αὐτῶν, καὶ οὐχὶ ἀπό τινος ἐκτὸς ἡμῶν εὑρισκομένου. Ἐν ταύτῃ τῇ ἐννοίᾳ καὶ ὁ Σωτὴρ Χριστὸς εἶπεν ἅπαξ τοῖς Ἰουδαίοις: «ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστιν» (Λουκ. 17, 21). Πράγματι, ἐντὸς ἑαυτοῦ, ἐν τῇ ἀθανάτῳ ψυχῇ αὐτοῦ ὁ ἄνθρωπος ἔχει τοιαύτην ἀνεξάντλητον πηγὴν ὑψίστων πνευματικῶν ἀπολαύσεων, πρὸς ἃς συγκρινόμενοι ὅλοι οἱ τῆς γῆς θησαυροί εἰσιν οὐδέν. Διὰ τοῦτο καὶ ἐν τῇ ἁγίᾳ Γραφῇ λέγεται: «τί ὠφελεῖται ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;» (Ματθ. 16, 26). Περὶ δὲ τῶν δικαίων λέγεται, ὅτι «ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος» (Ἑβρ. 11, 38). Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου μέχρι τοιούτου βαθμοῦ εἶναι προσφιλὴς ἐν ὀφθαλμοῖς τοῦ Θεοῦ, ὥστε αὐτὸς ὁ Μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ δὲν ἐθεώρησε ταπεινωσιν δι' ἑαυτὸν νὰ πάθῃ καὶ νὰ ἀποθάνῃ ὑπὲρ αὐτῆς, ἵνα ἐκ νέου καταστήσῃ αὐτὴν πλήρη κάτοχον ἐκείνης τῆς εὐτυχίας, δι' ἣν ὁ Θεὸς ἔπλασε τοὺς ἀνθρώπους. Αἱ προσοῦσαι δὲ τῇ ψυχῇ τάσεις πρὸς τὸ ἀληθές, τὸ καλὸν καὶ τὸ ὡραῖον χρησιμεύουσιν ὡς ἐκείνη ἡ ἀνεξάντλητος, ἡ αἰωνίως ἀναβλύζουσα πηγὴ ζωῆς, ἐξ ἧς δι' ἕκαστον δέον ν' ἀπορρέῃ ἡ ἀληθὴς εὐτυχία. Ἐπιτυγχάνεται δὲ αὐτὴ ἐν τοιούτῳ μέτρῳ, ἐν ᾧ ὁ ἄνθρωπος κατορθοῖ νὰ πραγματοποιήσῃ ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ καὶ τῇ δράσει ταύτας τὰς ὑψίστας τάσεις. Αἱ τελευταῖαι οὕτω στενῶς συνδεδεμέναι εἰσὶ μεταξὺ ἀλλήλων, ὥστε ἡ ἐνέργεια, ἡ ὁριζομένη ὑπὸ τῆς μιᾶς ἐξ αὐτῶν, βοηθεῖ μέχρι τινὸς βαθμοῦ τῇ πραγματοποιήσει καὶ τῶν ἄλλων· τοὐναντίον, ἡ καταφρόνησις μιᾶς ἀρχῆς ἀντανακλᾷ καὶ ἐν τῇ ἀναπτύξει τῶν ἄλλων. Οὕτω π. χ. ἡ διανοητικὴ ἄγνοια καὶ ἡ ἀτελὴς ἀντίληψις τοῦ ἀνθρώπου ἀντανακλᾷ πολλάκις καὶ ἐν τῇ ἠθικῇ αὐτοῦ μηδαμινότητι· ἡ ἀγροικία τοῦ ἠθικοῦ αἰσθήματος βλάπτει τὴν κατάληψιν τοῦ ὡραίου

ἐν τῇ φύσει, τῇ τέχνῃ καὶ τῷ βίῳ. Οὗτος ἤδη ὁ στενὸς μεταξὺ ἀλλήλων σύνδεσμος ὅλων τῶν ὑψίστων πνευματικῶν συμφερόντων δείκνυσιν, ὅτι ἡ κανονική, τακτικὴ ἀνάπτυξις τοῦ ἀνθρώπου δέον νὰ ὁρίζηται ὑφ' ὅλων τούτων ὁμοῦ. Ἀλλ' ἐν τῷ βίῳ πολλάκις συμβαίνει οὕτως, ὥστε ἐντεταμένως δουλεύουσιν ἑνὶ συμφέροντι, ἐπιλανθανόμενοι τῶν ἄλλων. Ἀναγκαία δὲ συνέπεια τῆς τοιαύτης πρὸς ἑαυτοὺς σχέσεως ὀρθαλμοφανῶς παρίσταται ἡ μονομέρεια τοῦ πνευματικοῦ βίου. Ἐντεῦθεν ἴσως ἄλλοι θέλουσιν ἐξαγάγει τοιοῦτον συμπέρασμα, ὅτι ἐν τῷ βίῳ τοῦ ἀνθρώπου ὅλα τὰ πνευματικὰ συμφέροντα ἔχουσι τὴν αὐτὴν σημασίαν. Αὐτά, καθ' ἑαυτὰ θεωρούμενα, πράγματί εἰσιν ἐπίσης ὑψηλὰ καὶ σπουδαῖα· ἀλλ' ἐν τῷ ἐνταῦθα, τῷ ἐπιγείῳ βίῳ τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ἠθικὴ ὄψις αὐτοῦ ὁμοῦ μετὰ τῆς θρησκευτικῆς ὀφείλει νὰ ἔχῃ ἀσυγκρίτως πλείονα σημασίαν, ἢ αἱ ἄλλαι ὄψεις τοῦ βίου καὶ τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ.

Ὑφίσταται σπουδαία διάκρισις ἐν ταῖς συνθήκαις, ἐν αἷς παράγεται ἡ ἠθικὴ δρᾶσις τοῦ ἀνθρώπου, ἀπὸ τῶν συνθηκῶν, τῶν ἐπιδρωσῶν ἐπὶ τὰς ἄλλας ὄψεις τοῦ πνευματικοῦ βίου αὐτοῦ. Ὅσον ἀφορᾷ ἐν πρώτοις τὴν ἐνέργειαν τοῦ νοός, ἡ δέουσα ἀνάπτυξις αὐτοῦ ἀπαιτεῖ ἰδίας, εὐμενεῖς δι' αὐτὸν συνθήκας. Ὁ χωρικός, ὁ γεννηθεὶς καὶ ἠναγκασμένος νὰ ζῇ ἐν ἀσήμῳ χωρίῳ μακρὰν τῶν κέντρων τοῦ πολιτισμοῦ, καὶ δὴ ἐν ἰσχυρᾷ ὁρμῇ πρὸς μόρφωσιν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲν δύναται ἐν ταύτῃ τῇ σχέσει νὰ προβῇ περαιτέρω τοῦ κύκλου τῆς σχολῆς τοῦ χωρίου. Τοιοῦτοι ἄνθρωποι, δι' οὓς αὐτὴ ἡ κοινωνία, ὅπου αὐτοὶ ἐγεννήθησαν καὶ ζῶσι, τίθησιν ἰσχυρότατα κωλύματα πρὸς τὴν διανοητικὴν αὐτῶν ἀνάπτυξιν καὶ μόρφωσιν, πάντοτε ἦσαν ἀσυγκρίτως πλείους ἢ οἱ μεμορφωμένοι. Ναὶ καὶ τούτοις τοῖς τελευταίοις οὐχὶ ἐν ἴσῳ βαθμῷ προσιτὴ ἡ ὑποστήριξις καὶ ἀνάπτυξις τῶν ὑψίστων διανοητικῶν συμφερόντων ἐν τῷ βίῳ αὐτῶν, ἐπειδὴ ἐνταῦθα πολλὰ ἐξαρτῶνται ἀπὸ τῶν φυσικῶν προτερημάτων, τῆς ἀρθονίας τῶν ὑλικῶν μέσων καὶ τῆς ἀναγκαίας δι' ἐπιστημονικὰς μελέτας σχολῆς. Οὕτως, ἡ διανοητικὴ πρόοδος τοῦ ἀνθρώπου ἐξαρτᾶται ἀπὸ πολλῶν συνθηκῶν: τόπου, χρόνου, περιστάσεως, τῶν περιστοιχούντων προσώπων, τέλος ἀπὸ τῶν φυσικῶν χαρισμάτων· ἀπὸ δὲ τῆς θελήσεως αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου αὐτὴ ἧκιστα ἐξαρτᾶται. Ἀδύνατον νὰ αἰτιώμεθα τὸν χωρικὸν ἐπὶ ἀμαθείᾳ, διότι αὐτὸς δὲν ἠδυνήθη, εἰ καὶ ἐπεθύμει, ἐπαρκῶς ν' ἀναπτύξῃ τὸν νοῦν αὐτοῦ. Καὶ πάλιν, δὲν πρέπει ὑπὲρ τὸ δέον νὰ ἐγκωμιάζωμεν τοὺς πεπαιδευμένους καὶ φιλοσόφους διὰ τὴν ὑψηλὴν διανοητικὴν αὐτῶν ἀνάπτυξιν, ἐπειδὴ αὐτὴ ἐν πλείοσι περιστάσεσι μᾶλλον ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῶν ἰσχυρῶν φυσικῶν χαρισμάτων καὶ τῶν εὐμενῶν συνθηκῶν τῆς κοινωνίας, ἐν ᾗ ἐγεννήθησαν καὶ ἀνετράφησαν, ἢ ἀπὸ τῆς ἰδίας αὐτῶν συνειδητῆς ἀποπείρας καὶ τῶν προσωπικῶν προσπαθειῶν. Τὸ αὐτὸ δέον νὰ εἴπωμεν καὶ περὶ τῆς αἰσθητικῆς μορφώσεως καὶ τῆς τεχνικῆς δράσεως. Αἰσθητικὴν ἀνάπτυξιν λαμβάνουσι συγκριτικῶς λίαν ὀλίγοι ἄνθρωποι, διότι αὐτὴ ἐξαρτᾶται κυρίως ἀπὸ τῆς μελέτης τῶν τῆς τέχνης προϊόντων, τὰ δὲ προϊόντα ταῦτα, ἰδίᾳ ἐκ τῆς περιοχῆς τῶν πλαστικῶν τεχνῶν, ἐξαιρέσει τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, προσιτὰ μόνον ἐλαχίστοις.

[Ἕπεται τὸ τέλος]

Ἱεροδιάκονος ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ
Βοηθὸς τοῦ Ἐπόπτου τοῦ Ἐκκλησ. Σεμιναρίου Πετρουπόλεως.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ

ΤΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΝΔΕΚΑΤΗ

ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

Κεφάλαιον ιη'. στίχ. 23—35.

«Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· Ὡ- 32
μοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ,
ὃς ἠθέλησε συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ.
Ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσηνέχθη αὐτῷ 24
εἷς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων. Μὴ ἔχοντος δὲ αὐ- 25
τοῦ ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ πρα-
θῆναι, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὰ τέκνα, καὶ
πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἀποδοθῆναι. Πεσὼν οὖν ὁ δοῦ- 26
λος προσεκύνει αὐτῷ λέγων, Κύριε, μακροθύμησον
ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα σοι ἀποδώσω. Σπλαγχνισθεὶς 27
δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ
τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ. Ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλος ἐ- 28
κεῖνος εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὤφειλεν
αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια· καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγε
λέγων, Ἀπόδος μοι ὅ τι ὀφείλεις. Πεσὼν οὖν ὁ 29
σύνδουλος αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ παρεκάλει
αὐτὸν λέγων, Μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα
σοι ἀποδώσω. Ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, ἀλλ' ἀπελθὼν ἔ- 30
βαλεν αὐτὸν εἰς φυλακήν, ἕως οὗ ἀποδῷ τὸ ὀφειλό-
μενον. Ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα 31
ἐλυπήθησαν σφόδρα· καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ
κυρίῳ αὐτῶν πάντα τὰ γενόμενα. Τότε προσκαλεσά- 32
μενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ, Δοῦλε πο-
νηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι ἐπεὶ
παρεκάλεσάς με· οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύν- 33
δουλόν σου, ὡς καὶ ἐγώ σε ἠλέησα; Καὶ ὀργισθεὶς ὁ 34
κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς,
ἕως οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον αὐτῷ. Οὕτω καὶ 35
ὁ πατήρ μου ὁ ἐπουράνιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆ-
τε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν
τὰ παραπτώματα αὐτῶν».

Σκοπὸς τῆς παρούσης παραβολῆς, μιᾶς τῶν σοβαρωτάτων παραβολῶν τοῦ Κυρίου διὰ τὴν ἔννοιαν καὶ τῶν ἁπλουστάτων διὰ τὴν πλοκὴν καὶ τὴν ἀφή-

γησιν, εἶναι νὰ καταδείξῃ εἰς ἡμᾶς τοὺς πάντοτε εἰς τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν πλάνην ὑποκειμένους ἀνθρώπους, ὅτι ὀφείλομεν νὰ εἴμεθα πάντοτε ἐπιεικεῖς εἰς τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν καὶ προθύμως νὰ συγχωρῶμεν εἰς αὐτοὺς ἐκ καρδίας τὰ πταίσματα αὐτῶν· διότι ἄλλως διατρέχομεν τὸν ἔσχατον κίνδυνον τῆς αἰωνίας ὑπὸ τοῦ οὐρανίου Πατρὸς καταδίκης ἐν τῇ γεέννῃ τοῦ πυρὸς τῆς ἀκαταλύτου τύφεως τοῦ συνειδότος καὶ τῆς ζωηρᾶς ἐνώπιον τῶν νοερῶν ὀφθαλμῶν παραστάσεως πάντων τῶν πταισμάτων καὶ ἀδικημάτων ἡμῶν. Ἡ σειρὰ τοῦ λόγου ἀρχομένη κυρίως ἀπὸ τοῦ 15 στίχου τοῦ ιη' κεφαλαίου τρανῶς δεικνύει, ὅτι ὁ Κύριος ἀπαιτεῖ παρὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ τὴν ἐν τοῖ, πταίσμασι τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν ἐπιείκειαν, ἀλλὰ τὴν εἰλικρινῆ ἐκείνην καὶ φιλάδελφον ἐπιείκειαν, ἥτις πόρρω ἀπέχει ἀπὸ τῆς ὑπούλου συγκαταβάσεως καὶ κατὰ τύπους μόνον συγγνώμης, τῆς ἐγκρυπτούσης πολλάκις λανθάνον τὸ πιερώτατον τῶν δηλητηρίων καὶ τὸ δολοφόνον ἐγχειρίδιον τῆς κρυφίας κατηγορίας καὶ ἐκπομπεύσεως τοῦ πταίστου. Ὑπάρχει δὲ καὶ ἄλλη ἀτελὴς ἐπιείκεια, ἣν βεβαίως δὲν συνιστᾷ ὁ Κύριος εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καθ' ἣν ὁ πρὸς ὃν τὸ πταίσμα ἐγένετο συγχωρεῖ μὲν κατὰ βάθος τὸν πταίστην καὶ δὲν ζητεῖ τιμωρίαν δι' αὐτό, ἀλλὰ συγχρόνως δὲν ἔχει καὶ τὸ ἐνδιαφέρον ὡς ἀδελφὸς νὰ φέρῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ εἰς συναίσθησιν τῆς παραβάσεως τοῦ καθήκοντος καὶ συνεπῶς εἰς τὴν μεταμέλειαν καὶ τὴν διόρθωσιν αὐτοῦ. Ἡ ἐπιείκεια κατὰ τὴν τοῦ Κυρίου διδασκαλίαν βάσιν πρέπει νὰ ἔχῃ ἐν τοῖς τοιούτοις τὴν ὠφέλειαν τοῦ ἀδελφοῦ πρῶτον καὶ δεύτερον τὴν ἀφ' ἡμῶν ἐξάλειψιν παντὸς ἴχνους ἐμπαθείας καὶ ἐκδικητικῆς διαθέσεως. Ὁ Κύριος ἀπομακρύνει ἀπὸ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ τὴν ἀγένειαν τῆς προστύχου καὶ χαμερποῦς ἐκδικήσεως τοῦ ἀδυνάτου ἀδελφοῦ πταίοντος πρὸς ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ συγχρόνως ἐγκαθιστᾷ ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν τὴν ἐξαίρετον ἐκείνην εὐγένειαν, δι' ἧς καὶ τὸν πταίστην ζητοῦμεν νὰ σώσωμεν καὶ προφυλάξωμεν ἀπὸ παντὸς κινδύνου νέου παραπτώματος. Ἡ τοιαύτη δὲ διάθεσις ἡμῶν πρέπει νὰ εἶναι ἀνεξάντλητος καὶ μηδέποτε νὰ στειρεύσῃ, καὶ τοῦτο ἔδειξεν εἰς τὸν θερμουργὸν Πέτρον, τὸν προθύμως μὲν ἀποδεχθέντα τὴν περὶ τούτου διδασκαλίαν τοῦ Κυρίου, ἀλλ' ἐπιθυμοῦντα νὰ μάθῃ τὸ κατ' ἐπανάληψιν ποσὸν τῆς συγγνώμης πρὸς τὸν πταίοντα ἀδελφόν. Διότι εἶπε πρὸς αὐτὸν τὴν παροιμιώδη ἔκφρασιν ὅτι ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτὰ πρέπει νὰ συγχωρῇ οὗτος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἤτοι πάντοτε (Ματθ. 18, 15—21). Καὶ μήπως δὲν ἐδίδαξεν ἡμᾶς διὰ τῆς Κυριακῆς προσευχῆς, ὅτι τότε μόνον μετὰ θάρρους δυνάμεθα καὶ δικαιούμεθα, παρακλητικῶς πάντοτε, νὰ ζητῶμεν συγγνώμην τῶν πταισμάτων ἡμῶν παρὰ τοῦ οὐρανίου Πατρός, ὅτε καὶ ἡμεῖς συγχωροῦμεν εἰς τοὺς πρὸς ἡμᾶς πταίοντας τὰ πταίσματα αὐτῶν, καὶ τρόπον τινὰ δεικνύει τοῦτο ὡς συνθήκην καὶ ὅρον ἀπαράβατον τῆς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ συγγνώμης, ὅπως μετὰ τὸ τέλος τῆς παροὐσης παραβολῆς ἀναγκαίαν προβάλλει συνέπειαν τῆς ἀσυγγνώστου πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς διαθέσεως ἡμῶν τὴν παρὰ τοῦ οὐρανίου Πατρὸς αἰωνίαν καταδίκην; (Ματθ. 5, 12). Διὰ νὰ κατανοηθῇ δὲ κάλλιον ἡ ὀφειλὴ καὶ τὸ καθῆκον ἡμῶν, ἵνα πάντοτε προθύμως καὶ μετ' ἀδελφικῆς ἐπιεικείας συγχωρῶμεν τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν, προσάγει τὴν παραβολήν, ἥτις παρ' οὐδενὶ ἄλλῳ εὐαγγελιστῇ ἀπαντῶσα παρίστησι βασιλέα κύριον ἀναλαμβάνοντα τὴν ἐξέλεγξιν τῶν λογαριασμῶν τῶν δούλων αὐτοῦ, ἤτοι τῶν ἀργυρωνήτων ἀνδραπόδων αὐτοῦ, ἅτινα οὐδεμίαν ἀτομικὴν ἐλευθερίαν εἶχον, καὶ ὅλως ἐξηρτῶντο ἀπ' αὐτοῦ. Εἶναι γνωστὸν ὅτι εἰς τὴν ἀρχαιότητα τοσοῦτον ἐπεκράτει τὸ ἄδικον πνεῦμα πρὸς τοὺς ὁμοίους ἡμῶν ἀνθρώπους, ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ μεγάλοι φιλόσοφοι ἐτόλμων ν' ἀποφαίνωνται, ὅτι τῶν ἀνθρώπων ἄλλοι μὲν εἶναι φύσει ἐλεύθεροι, ἄλλοι δὲ φύσει δοῦλοι, καὶ διὰ τοῦτο εἰς πολλὰς πολιτείας καὶ μάλιστα τῶν ἀνατολικῶν λαῶν, ἀλλὰ καὶ παρ' Ἕλλησι καὶ Ρωμαίοις οἱ πλείους τῶν ἀνθρώπων ἦταν δοῦλοι, ἤτοι ἠγορασμένοι σκλάβοι, ἀξιούμενοι ἐνίοτε τῆς εὐνοίας τῶν κυρίων αὐτῶν ἵνα ἔχωσιν ἰδίαν ἐργασίαν καὶ ἐπιχείρησιν, δι' ἣν ὅμως ὤφειλον νὰ πληρώσωσι τὸ πρέπον εἰς τὸν κύριον αὐτῶν, καὶ συγχρόνως νὰ νομφεύωνται πάντοτε δούλας καὶ νὰ ἀποκτῶσιν οἰκογενείας δούλων. Τὸ μέγιστον δὲ διὰ τοὺς ταλαιπώρους τούτους ἀνθρώπους ἀγαθὸν ἦτο νὰ κηρυχθῶσί ποτε παρὰ τῶν κυρίων αὐτῶν ἐλεύθεροι, ὅτε καὶ ὠνομάζοντο ἀπελεύθεροι. Τοιούτους πολλοὺς δούλους φυσικῶς ἔχων ὁ τῆς παραβολῆς βασιλεὺς ἐζήταζε τὰς μετ' αὐτῶν λῃξοδοσίας. Ἡ ἐξέτασις τῶν λογαριασμῶν τοῦ πρώτου παρουσίασε χρέος μέγιστον, δέκα χιλιάδων ταλάντων, ἤτοι τόσον ὑπέρογκον, ὥστε ἀδύνατον ἦτο ὁ δυστυχὴς οὗτος δοῦλος νὰ πληρώσῃ αὐτό. Ἐν τῷ δικαίῳ αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς διατάσσει νὰ πωληθῇ ὁ δοῦλος οὗτος μετὰ τῆς γυναικὸς καὶ τῶν τέκνων καὶ πάσης τῆς περιουσίας αὐτοῦ καὶ οὕτω νὰ ἐξοφληθῇ τὸ πρὸς αὐτὸν χρέος. Εἰς πολλὰς ἐπισήμους πόλεις τῆς ἀρχαιότητος ὑπῆρχε καὶ ἀγορὰ δούλων καὶ ἐκεῖ προσήρχοντο οἱ πωληταὶ καὶ ἀγοραστὰὶ τοῦ φρικώδους τούτου ἐμπορεύματος. Νέοι καὶ γέροντες καὶ παιδία, ἄνδρες καὶ γυναῖκες ποικίλης καταγωγῆς καὶ χροιᾶς ἐξετίθεντο εἰς τὴν θέαν τῶν ἀγοραστῶν. Ἐκεῖ λοιπὸν ἔπρεπε νὰ ἐκτεθῇ καὶ πωληθῇ καὶ ὁ ἄθλιος οὗτος δοῦλος τοῦ βασιλέως μεθ' ὅλων τῶν συγγενῶν αὐτοῦ. Ὁ ἐξευτελισμὸς ἦτο τοιοῦτος, ὥστε ὁ ταλαίπωρος ἀναλογιζόμενος τὴν κατασχύνην ταύτην καὶ τὰ ἐπακολουθήσοντα ἐξ ἀρχῆς δεινὰ παρὰ νέῳ κυρίῳ, πίπτει εἰς τοὺς πόδας τοῦ κυρίου αὐτοῦ βασιλέως καὶ παρακαλεῖ αὐτὸν νὰ ἔχῃ μακροθυμίαν, ὥστε νὰ δυνηθῇ νὰ πληρώσῃ σὺν τῷ χρόνῳ πᾶσαν τὴν ὀφειλήν. Ὁ βασιλεὺς κάμπτεται καὶ χαρίζει εἰς αὐτὸν ἅπαν τὸ χρέος, καὶ οὕτως ἐπέρχεται ἡ χαρὰ καὶ ἡ γαλήνη εἰς τὴν δουλικὴν ἐκείνην οἰκογένειαν. Ἀλλὰ τὰ σπλάγχνα τοῦ συγχωρηθέντος δούλου εἶναι μελανὰ ἐκ τῆς κακίας,

καὶ ἰδοὺ εὐθὺς ἀμέσως ἐξετάζει τὸν λογαριασμὸν αὐτοῦ πρὸς ἕνα σύνδουλον αὐτοῦ, καὶ δι' ἓν ἐλάχιστον ποσόν, ἐν ᾧ ὁ ταλαίπωρος τὸν παρακαλεῖ καὶ τὸν καθικετεύει, αὐτὸς ἄκαμπτος παραδίδει τὸν δυστυχῆ εἰς τὴν φυλακὴν μέχρις ἀποπληρωμῆς τοῦ εὐτελοῦς χρέους. Ἡ ἀχρειότης αὕτη καὶ μοχθηρία ἀνθρώπου χθὲς τυχόντος παρὰ τοῦ κυρίου αὐτοῦ μεγίστης εὐεργεσίας προκαλεῖ τὴν ἀγανάκτησιν πάντων τῶν συνδούλων, καὶ οὕτω πλήρεις λύπης ἀπαρηγορήτου διὰ τὸ προσγενόμενον εἰς τὸν σύνδουλον ἀδελφὸν αὐτῶν ἄδικημα καταφεύγουσιν εἰς τὸν κύριον αὐτῶν καὶ καταγγέλλουσι τὸ ἔγκλημα. Ὁ δὲ κύριος καὶ βασιλεὺς ἀναμετρήσας τὸ μέγεθος τῆς ἀμετανοήτου καὶ δηλητηριώδους κακίας τοῦ δούλου, ὃν χθὲς συνεχώρησεν, ἐξ ἑνὸς μὲν πικρῶς ἐπιπλήττει διὰ τὴν πρὸς τὸν σύνδουλον αὐτοῦ ἀσπλαγχνίαν, ἐξ ἄλλου δὲ παραδίδει αὐτὸν οὐχὶ πλέον εἰς ἁπλῆν φυλακήν, ἀλλ' εἰς τὰ φρικτὰ βασανιστήρια, ὁποῖα τότε ἐν χρήσει ἦσαν, καὶ ὅπου ὤφειλε νὰ τιμωρηθῇ ὁ ἀχρεῖος μέχρι τελείας ἐξοφλήσεως τοῦ μεγίστου αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλέα χρέους. Φρικτὸν ἀληθῶς τὸ παράδειγμα, προκαλοῦν ἴσως σκέψεις διαφόρους εἰς τοὺς ἀναγνώστας διὰ τὴν μεγίστην ἀντίθεσιν μεταξὺ τῆς προτέρας εὐσπλαγχνίας καὶ τῆς νῦν αὐστηρότητος τοῦ βασιλέως καὶ κυρίου πρὸς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν δοῦλον. Ἀλλ' ἡ προσοχὴ δεικνύει ὅτι δικαία ὅλως εἶναι ἡ τελευταία αὐστηρὰ τιμωρία. Ὁ βασιλεύς, καὶ ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ νοητέος ὁ Θεός, συγχωρεῖ, ὅταν βλέπῃ σημεῖα συναισθήσεως τοῦ πταίσματος καὶ τεκμήρια μετανοίας, ὅταν δῆλα δὴ ὁ πταίστης ἀφ' ἑαυτοῦ ἐξαγνίζεται διὰ τῆς μεταμελείας καὶ ἐπιστροφῆς εἰς τὸ ἀγαθόν· ὅταν ὅμως οὗτος πάλιν μετὰ μεγαλειτέρας ἐντάσεως ἐπιδεικνύει τὴν μοχθηρίαν αὐτοῦ, τότε φυσικῶς ἐπέρχεται ἡ δικαία καταδίκη καὶ ἡ ἀπαίτησις αὐτοῦ τούτου τοῦ χρέους, ὅπερ προηγουμένως συνεχωρήθη διὰ τὴν ἀγαθὴν αὐτοῦ διάθεσιν πρὸς μετάνοιαν.

Πόσοι ἐξ ἡμῶν εὑρισκόμεθα εἰς τὴν ἀποτροπαίαν ταύτην κατάστασιν, αὐτοὶ μὲν παγκατάχρεοι ὄντες ἐνώπιον τῆς κοινῆς γνώμης καὶ συνειδήσεως καὶ μάλιστα ἐνώπιον τοῦ ἀδεκάστου Κριτοῦ, αὐστηροὶ ὅμως μέχρι τῆς ἐσχάτης σκληρότητος καὶ θηριωδίας πρὸς τοὺς ὀλιγώτερον ἡμῶν πταίστας καὶ ἐκ παντὸς τρόπου ἀπαιτοῦντες τὴν καταδίκην καὶ τιμωρίαν αὐτῶν. Βλέπομεν πολλάκις ἐνώπιον ἡμῶν, εἴτε καὶ εἰς ἡμᾶς αὐτούς, τὸν πέλεκυν τῆς θείας δίκης καὶ τῆς ἀκάμπτου νεμέσεως ἐν αὐτῷ τῷ κόσμῳ τιμωροῦντα τοὺς τοιούτους, καὶ ὅμως καὶ πάλιν ἡμεῖς ἀμβλυωποῦμεν πρὸς τὰ ἡμέτερα μέγιστα πταίσματα καὶ χρέη καὶ ἐκζητοῦμεν ν' ἀναπτύξωμεν καὶ ἐκπομπεύσωμεν καὶ ὁσάκις δυνάμεθα καὶ σκληρῶς νὰ τιμωρήσωμεν τὰ ἐλάχιστα πταίσματα τῶν ἄλλων. Τὸ δὲ λυπηρότερον εἶναι ὅτι ὑπάρχουσι καὶ ἄνθρωποι, οὕτως ἐκτραχύναντες διὰ τῆς πονηρᾶς συνηθείας τὴν συνείδησιν καὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν καὶ διαφθείραντες τὴν διάνοιαν, ὥστε νὰ ἐκμυκτηρίζωσι τοὺς μετρίως παθεῖς καὶ ἐπιεικεῖς πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καὶ μέτρον ἀρετῆς καὶ ἱκανότητος νὰ λογίζωνται τὸ μέγεθος τῆς ἀσυνειδήτου ἐκδικήσεως καὶ τιμωρίας τῶν ἄλλων. Τὰ διδάγματα τῆς ἱστορίας καὶ τοῦ καθ' ἡμέραν βίου διδάσκουσιν, ὅτι θᾶσσον ἢ βράδιον στιγματίζονται οἱ τοιοῦτοι καὶ τιμωροῦνται αὐστηρῶς ἄνευ πλέον μέσων ὑπεκφυγῆς καὶ τιμωρίας. Εἴθε νὰ μὴ ἀληθεύῃ τὸ λυπηρὸν τοῦτο φαινόμενον διὰ πολλοὺς ἐξ ἡμῶν. Εἴθε δὲ καὶ οἱ τοιαῦτα νοσοῦντες ταχέως νὰ θεραπευθῶσι καὶ μετανοήσωσιν.

† Ο ΑΓΧΙΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΘΕΙΟΣ ΛΟΓΟΣ

ΤΟ ΕΝ ΚΟΝΤΟΣΚΑΛΙΩι ΚΥΡΙΑΚΟΝ ΜΑΘΗΜΑ

Αὔριον, Κυριακῇ, ὥρᾳ 7 $^1/_2$ μ. μ. ἀναπτυχθήσεται ἐν Κυριακῷ μαθήματι ὑπὸ τοῦ ἱερολογιωτάτου Ἱεροθέου Τεκνοπούλου τὸ ἑξῆς Γραφικόν: «*Ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικείτω ἐν ὑμῖν πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ· διδάσκοντες καὶ νουθετοῦντες ἑαυτοὺς ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς* (Κολ. γ'.16).

ΚΥΡΙΑΚΟΝ ΜΑΘΗΜΑ ΕΝ ΓΑΛΑΤΑ

Ἐν τῷ κυριακῷ μαθήματι τῆς αὔριον ἐν τῷ κατὰ Γαλατᾶν ναῷ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου ὁ πανοσιολ. ἀρχιμανδρίτης Σμάραγδος ὁμιλήσει «*περὶ τῶν ἁγίων εἰκόνων καὶ τῆς εἰς αὐτὰς ὀφειλομένης τιμῆς*», ὥρᾳ 9 τουρκιστὶ τῆς ἑσπέρας.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΚΕΝΤΡ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ἀγγέλλεται ταῖς διευθύνσεσι τῶν σχολῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων ὅτι, ἐπικειμένου τοῦ χρόνου τῶν ἐνάρξεων τῶν μαθημάτων τῶν Σχολῶν αὐτῶν, ὀφείλουσι συνῳδὰ τῷ νόμῳ ὅπως δύο ἑβδομάδας πρὸ αὐτῶν προσάγωσι πρὸς ἐπικύρωσιν εἰς τὴν Π. Κ. Ἐκπαιδευτικὴν ἐπιτροπὴν τὰ συμβόλαια τοῦ διδάξοντος προσωπικοῦ ὡς καὶ τὸ πρόγραμμα καὶ τὸ ὡρολόγιον τῶν μαθημάτων, δεόντως συντεταγμένα καὶ ὑπογεγραμμένα συμφώνως ταῖς σχετικαῖς διαταξεσι τοῦ ἐν ἰσχύϊ νέου γενικοῦ Κανονισμοῦ τῶν Κοινοτικῶν Σχολῶν.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 14 Αὐγούστου 1897.

Ἐκ τοῦ Γραφείου.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἀρ. Πρωτ. 4020.

Καλεῖται ἡ Ἀναστασία Εὐστρατίου Π. Χατσέα, θυγάτηρ Ἰωάννου Σαράφογλου ἐκ Μαρωνείας, ὑπηκόου ὀθωμανοῦ, κα-

τοικος ἀλληλοδιαδόχως Μαρωνείας, Ξάνθης καὶ Τριπόλεως τῆς Βαρβαρίας, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς, ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Δευτέραν καὶ ὥραν 7 τὴν τουρκιστὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύτεως τῆς παρούσης κλήσεως, ἐμφανισθῇ πρὸ τοῦ Πνευματικοῦ τῶν Πατριαρχείων Δικαστηρίου, εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε διὰ πληρεξουσίου, ἄτε ἐναγομένη ὑπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς Εὐστρατίου Π. Χατσέα, πρώην ἐμποροϋπαλλήλου, κατοίκου Ταταούλων ἐν τῇ κατὰ τὴν συνοικίαν ἁγίου Ἀθανασίου καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν Καραμανλῆ ἄνευ ἀριθμοῦ οἰκίᾳ αὐτοῦ· ἐν περιπτώσει δὲ μὴ ἐμφανίσεως δικασθήσεται ἐρήμην. Ἡ παροῦσα κλῆσις τρὶς δημοσιευθήσεται κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένων ἐφημερίδων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Κωνσταντινουπόλεως».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 13 Αὐγούστου 1897.

Ὁ Πρόεδρος 1

† Ὁ Σισανίου ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς

ΑΝΘΙΜΟΣ Π. ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ

Ὅτι ἀκριβὲς ἀντίγραφον αὐθημερόν

Ὁ Γραμματεὺς

Ἱεροδ. ΑΝΘΙΜΟΣ Π. ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΙΝΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἀριθμ. Πρωτ. 134.

Προσκαλεῖται ὁ Παναγιώτης Μαυρουδῆ Καραγεώργη, ὑπήκοος ὀθωμανός, δρμώμενος ἐκ Μαρωνείας, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Δευτέραν καὶ ὥραν 3 τουρκιστὶ μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύτεως τῆς παρούσης κλήσεως ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου τῆς ἐν Δεδέαγατζ Ἱερᾶς Μητροπόλεως Αἴνου αὐτοπροσώπως, εἴτε διὰ νομίμου ἀντιπροσώπου ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ Μερόπης Κυριακοῦ Εὐμορφιάδου ἐκ Μαρωνείας, ὑπηκόου ὀθωμανῆς καὶ κατοίκου Δεδέαγατζ ἐπὶ διαζυξει, ἐν ἐναντίᾳ δὲ περιπτώσει ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ δικασθήσεται ἐρήμην.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται κατὰ συνέχειαν τρὶς διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένων ἐφημερίδων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Κωνσταντινουπόλεως».

Ἐν Δεδέαγατζ τῇ 2 Ἰουλίου 1897.

Ὁ πρόεδρος

† Ὁ Αἴνου ΛΟΥΚΑΣ 3

Ὅτι ἀκριβὲς ἀντίγραφον αὐθημερόν.

Ὁ πρόεδρος

† Ὁ Αἴνου ΛΟΥΚΑΣ.

Ὁ Γραμματεὺς

Ἀρχιδ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΛΑΣΚΑΡΙΣ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἀριθ. Πρωτ. 3695.

Καλεῖται ἡ Φωτήρα Ἑρμολάου, θυγάτηρ Δημητρίου Παγκόζογλου, ὑπήκοος ὀθωμανή, ἀγνώστου δὲ διαμονῆς καὶ κατοικίας, ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Δευτέραν καὶ ὥραν 7 τουρκιστὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύτεως τῆς παρούσης κλήσεως ἐμφανισθῇ πρὸ τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου τῶν Πατριαρχείων, εἴτε αὐτοπροσώπως, εἴτε δι' ἀντιπροσώπου, ἄτε ἐναγομένη ἐπὶ διαζυξει ὑπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς Ἑρμολάου Γεωργίου Βαμβάκη, πρώην ὑπαλλήλου, ὑπηκόου ὀθωμανοῦ καὶ κατοίκου Πέραν· ἐν περιπτώσει δὲ μὴ ἐμφανίσεως δικασθήσεται ἐρήμην. Ἡ παροῦσα κλῆσις τρὶς δημοσιευθήσεται κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένων ἐφημερίδων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας», «Νέας Ἐφημερίδος» καὶ «Ἀνατολῆς».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 26 Ἰουλίου 1897.

Ὁ Πρόεδρος 2

(ὑπογρ.) † Ὁ Σισανίου ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ.

Ὁ Γραμματεὺς

(ὑπογρ.) Ἱεροδ. ΑΝΘΙΜΟΣ Π. ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ.

Ἀνωτέρᾳ ἐντολῇ ἐφίσταται συντόνως ἡ προσοχὴ πάντων τῶν οἱασδήποτε αἰτήσεις, γράμματα καὶ οἱαδήποτε ἄλλα ἔγγραφα τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ὑποβαλλόντων, ὅπως ὦσι ταῦτα οὕτως εὐαναγνώστως γεγραμμένα, ὥστε οὐ μόνον ἐπ' οὐδεμιᾶς λέξεως νὰ μὴ ἐπιτρέπηται διφορουμένη ἀνάγνωσις, ἀλλὰ καὶ τὸ σύνολον μὴ περιέχῃ δυσκολίαν περὶ τὴν ἀνάγνωσιν εἴτε ὡς ἐκ τῆς μελάνης, εἴτε ὡς ἐκ τοῦ γραφικοῦ χαρακτῆρος, εἴτε καὶ ὡς ἐκ τοῦ χάρτου.

Ὅσοι τῶν συνδρομητῶν δὲν λαμβάνουσι τακτικῶς καὶ ἐγκαίρως τὸ φύλλον παρακαλοῦνται ἵνα ἀνακοινῶσι τοῦτο ἀνυπερθέτως τῷ προέδρῳ τῆς διευθυνούσης τὴν «Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν» ἐπιτροπῆς.

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου ἀγγέλλει τῷ δημοσίῳ ὅτι ἐν τῷ καταστήματι τούτῳ γίνονται δεκταὶ παραγγελίαι ἐκτυπώσεως **βιβλίων, ἐκκλησιαστικῶν μουσικῶν βιβλίων, φυλλαδίων, διπλοτύπων, πινάκων, ἀγγελτηρίων, ἐπισκεπτηρίων** καὶ παντὸς εἴδους ἐντύπων εἴτε τὴν ἑλληνικήν, τὴν τουρκικὴν καὶ τὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας, πάσης ἐργασίας ἐκτελουμένης μετὰ ταχύτητος, φιλοκαλίας, καὶ εἰς τιμὰς λίαν συγκαταβατικάς. Παραγγελίαι τυπογραφικῶν ἐργασιῶν γίνονται ὁμοίως δεκταὶ καὶ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν.

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ὁ Ἀγχιάλου Βασίλειος (πρόεδρος)
Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος
Δ. Θ. Σανθόπουλος
Ἰ. Δ. Τανταλίδης
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης (ταμίας)

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἑξαμηνιαῖα τὰ ἡμίσεα.

Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΕΤΑΙ

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου

ΕΤΟΣ ΙΖ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 23 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1897 ΑΡΙΘ. 26

Η ΚΒ' ΕΠΕΤΗΡΙΣ

ΤΗΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΘΡΟΝΟΝ

ΑΝΑΡΡΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ Α. Α. ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ

ΕΝ ΤΟΙΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΙΣ

Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Δοξολογία.

Πανηγυρικὴ ἐτελέσθη ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ κατὰ τὴν 3 ὥραν τῆς πρωΐας τῆς παρελθούσης τρίτης, συμφώνως τῇ ἐπὶ τούτῳ δηλώσει τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας, ἡ ἐπὶ τῇ ΚΒ' ἐπετηρίδι τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναρρήσεως τῆς Α.Α.Μεγαλειότητος τοῦ Σουλτάνου Ἀπτοὺλ Χαμὴτ Χὰν τοῦ Β' δοξολογία, χοροστατούσης τῆς Α. Θ. Πανιερωτάτης, περιβεβλημένης μανδύαν, ἐπιτραχήλιον καὶ ὠμοφόριον, συγχοροστατούντων καὶ τὰ παράσημα αὐτῶν φερόντων τῶν σεβασμιωτάτων συνοδικῶν ἀρχιερέων, Δέρκων, Τραπεζοῦντος, Βιζύης, Ἀγχιάλου, Ξάνθης, Σισανίου, Προικοννήσου καὶ Κώου, ὡς καὶ τῶν παρεπιδημούντων ἐν τῇ βασιλευούσῃ μητροπολιτῶν Γρεβενῶν, Σκοπείων καὶ Ἐλασσῶνος, πρὸς δὲ παρόντων τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ τε Πανιερίου Τάφου καὶ τοῦ ἁγίου Ὄρους, ἐπίσης παρασημοφορουμένων, καὶ ἄλλων ἐγκρίτων κληρικῶν, τῆς Αὐτοῦ Ἐξοχότητος τοῦ ἄρχοντος Μ. Λογοθέτου ἐν μεγάλῃ στολῇ ἱσταμένου ἐν τῷ παραθρονίῳ, παρ' ᾧ ἐτάχθησαν ὅ τε Μ. Πρωτοσύγκελλος καὶ ὁ ἀρχιγραμματεὺς τῆς ἱερᾶς Συνόδου, συμπαρισταμένων καὶ πάντων τῶν ἄλλων πατριαρχικῶν ὑπαλλήλων, κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, τῶν βαθμούχων καὶ λογάδων καὶ τῶν παρόντων ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου καταλαβόντων τὰς ἀπέναντι θέσεις, ἤτοι τῆς Α. Ε. τοῦ Ἀλεξάνδρου Καραθεοδωρῆ πασᾶ, τῆς Α. Ε. τοῦ Φενερλῆ πασᾶ, τῆς Α. Ε. τοῦ Γ. Δοσίου πασᾶ, καὶ τῶν ἐξοχωτάτων Ἰω. Βιθυνοῦ, Στ. Κυριακίδου, Α. Βαπορίδου, Γ. Λαμπίκη βέη, Φληρέως βέη, ἰατροῦ, Ἀναστατάκη Ἀζαρίδου καὶ Σπυράκη Ἀζαρίδου, ἐν στολῇ, ἄνευ δὲ στολῆς τῶν ἐξοχωτάτων Μ. Χαμουδοπούλου, Γ. Μελαγχροινοῦ καὶ τοῦ παρὰ τῷ ὑπουργείῳ τῆς ἀστυνομίας ἰατροῦ Χριστοφορίδου ἐφέντη, τῶν ἀξιοτίμων Α.Σούρλα καὶ Α. Γάγκου, τοῦ ἐκ τῶν τραπεζιτῶν Δ. Εὐγενίδου καὶ ἄλλων ἐγκρίτων.

Τῆς δοξολογίας ψαλείσης, κατὰ τὰ ἐπὶ τούτῳ διατεταγμένα, καὶ γενομένων τῶν νενομισμένων αἰτήσεων ὑπὸ τοῦ Μ. Ἀρχιδιακόνου, τοῦ Δευτερεύοντος, τοῦ Τριτεύοντος καὶ τοῦ τῆς σειρᾶς διακόνου, ἡ Α. Θ. Πανιερωτάτης ἀπήγγειλεν ἀπὸ τῶν βαθμίδων τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τὴν εὐχὴν ταύτην·

Ἔτι δεόμεθα ὑπὲρ τοῦ Κραταιοτάτου, Γαληνοτάτου καὶ Εὐσπλαγχνικωτάτου ἡμῶν Ἄνακτος **Σουλτὰν Ἀπτοὺλ Χαμὴτ Χὰν** Αὐθέντου ἡμῶν, ὅπως διαφυλάττῃς, Ὕψιστε Θεέ, ὁ Βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ Κύριος τῶν κυριευόντων, καὶ ἐνισχύῃς τὴν Αὐτοῦ Αὐτοκρατορικὴν Μεγαλειότητα ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ὑπὲρ τῶν πιστῶν καὶ ἀφωσιωμένων Αὐτοῦ ὑπηκόων, βίον τρισόλβιον, εἰρηνικὸν καὶ μακροχρόνιον Αὐτῷ χαριζόμενος.

Εὐθὺς δὲ μετὰ τὴν εὐχὴν ἡ Α. Θ. Πανιερωτάτης στραφεὶς πρὸς τὸ ἐκκλησίασμα προσεῖπε τάδε·

«Σεβασμιώτατοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, Ἐξοχώτατοι καὶ λοιπὸν φιλέορτον ἐκκλησίασμα!

Φαιδρᾷ χάριτι θείᾳ ἐπέλαμψε καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἡ ἐπίσημος ἡμέρα τῆς ΚΒ' ἐπετηρίδος τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναρρήσεως τῆς Α. Αὐτοκρατορικῆς Μεγαλειότητος τοῦ **Σουλτὰν Ἀπτοὺλ Χαμὴτ Χὰν** *Αὐθέντου ἡμῶν· διὸ καὶ γηθόσυνοι πάντες σήμερον συνήλθομεν ἐν τῷ πανσέπτῳ τούτῳ Πατριαρχικῷ ναῷ, ἵνα*

ἀναπέμψωμεν αἶνον καὶ δοξολογίαν τῷ Ὑψίστῳ, Οὗ κὴ χεὶρ ἐπὶ κεφαλὴν Βασιλέως», ὡς εὐδοκήσαντι διαφυλάξαι καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀσινῆ, ὑγιᾶ καὶ ὅλβιον τὸν φιλόλαον καὶ λαοφιλῆ ἡμῶν Ἄνακτα. Οἱ λαοὶ τῆς ἀχανοῦς Αὐτοῦ Αὐτοκρατορίας καὶ τὰ ἔθνη τὰ Αὐτῷ ὑποτεταγμένα, δέονται τοῦ Θεοῦ «παρ' οὗ πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καταπέμπεται τοῖς ἀνθρώποις», καὶ ὑψωμέναις ταῖς χερσὶν ἐξαιτοῦνται κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ὑπὲρ τῆς Α. Αὐτοκρατορικῆς Μεγαλειότητος ὑγείαν ἀμετάπτωτον καὶ δόξαν ἀνέκλειπτον, ὅπως ἐπὶ πλείστας ὅσας ἐτῶν περιόδους διατελῇ λαμπρύνουσα τὸν ἔκλαμπρον καὶ τρισένδοξον Ὀσμανικὸν θρόνον, καὶ ἐπιδαψιλεύουσα πᾶσι τοῖς ὑπὸ τὸ σκῆπτρον Αὐτῆς λαοῖς τὴν εὐκταίαν εὐημερίαν καὶ τὴν ἀληθινὴν εὐδαιμονίαν. Τοῦτο δὴ καὶ ἡμεῖς τὸ ἱερὸν καθῆκον ἀπλέτῳ χαρᾷ ἐκπληροῦντες τὴν στιγμὴν ταύτην ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τῶν Πατέρων ἡμῶν, ἀναβοήσωμεν ὁμοφώνως ἅπαντες :

Ζήτω *ἡ Αὐτοῦ Αὐτοκρατορικὴ Μεγαλειότης ὁ φιλόλαος ἡμῶν Ἄναξ* **Σουλτὰν Ἀπτοὺλ Χαμὴτ Χὰν Αὐθέντης ἡμῶν ! Ζήτω** !

Τὸ τέλος τῆς πατριαρχικῆς προσφωνήσεως ἐκάλυψαν ζωηραὶ ὑπὲρ τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος ἀνευφημίαι ὑπὸ τοῦ παρεστῶτος ἐκκλησιάσματος, οἱ δὲ χοροὶ ἤρξαντο ψάλλοντες ἐμμελέστατα τὸν πολυχρονισμὸν τοῦ Σουλτάνου. Αἱ ζητωκραυγαὶ ἐπανελήφθησαν καὶ κατὰ τὸ τέλος τοῦ Σουλτανικοῦ πολυχρονισμοῦ, ὡς καὶ ὅτε ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀνήρχετο μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τὴν κλίμακα, συνοδευομένη ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων, τῶν Συμβούλων, τῶν βαθμούχων καὶ λοιπῶν λογάδων, πάντων συνελθόντων ἐν τῷ Μ. Συνοδικῷ, τοῦ λοιποῦ ἐκκλησιάσματος συναθροισθέντος ἐν τῷ προαυλίῳ καὶ ζητωκραυγάζοντος, τὸ σύνθημα δόντος τοῦ Πατριάρχου. Μετὰ μικρὰν ἀνάπαυσιν ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπισᾶσα ἀμάξης καὶ συνοδευομένη ὑπὸ τῆς Α. Ἐξοχ. τοῦ ἄρχοντος Μ. Λογοθέτου ἐπορεύθη εἰς τὰ ἀνάκτορα, ἵνα ὑποβάλῃ τὰ συγχαρητήρια καὶ τὰς εὐχὰς ἐξ ἑαυτοῦ τε καὶ ἐκ προσώπου ἁπάσης τῆς ἱεραρχίας καὶ τοῦ Ἔθνους.

Ὁ Πατριάρχης ἐν τοῖς Ἀνακτόροις.

Ἡ ΚΒ' ἐπετηρὶς τῆς εἰς τὸν Θρόνον τῶν Ὀσμανιδῶν ἀναρρήσεως τῆς Α. Α. Μ. τοῦ **Σουλτάνου Ἀβδοὺλ Χαμὶτ Χὰν τοῦ Β',** περιβληθεῖσα ὡς πάντοτε χαρακτῆρα παγκοίνου ἑορτῆς καὶ πανηγύρεως διὰ τοὺς λαοὺς τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας, θὰ καταλάβῃ ἐξαιρετικὴν ὅλως σελίδα ἐν τῇ νεωτέρᾳ ἱστορίᾳ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, συνδεθεῖσα διὰ τῆς πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην ἀπονομῆς τοῦ ἀνωτάτου παρασήμου τῆς Αὐτοκρατορίας μετὰ τῆς μεγάλης ταινίας, γενομένης κατὰ τρόπον ὅλως ἐξαιρετικὸν καὶ συνοδευθείσης δι' ἐκτάκτων καὶ πρωτοφανῶν τιμῶν, δι' ὧν ἡ Α.Α.Μεγαλειότης ὁ σεπτὸς ἡμῶν Ἄναξ εὐηρεστήθη νὰ ἐκδηλώσῃ τήν τε πρὸς τὸ ἄτομον τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐκτίμησιν καὶ ἐμπιστοσύνην καὶ τὴν πρὸς τὸ ὑπὸ τὸ σκῆπτρον Αὐτοῦ τεταγμένον καὶ νομοταγῶς πολιτευόμενον Γένος ἡμῶν ὑψηλὴν εὐμένειαν καὶ πατρικὴν Αὐτοῦ ἀγάπην.

Ἡ ξηρὰ καὶ ἁπλῆ ἀφήγησις τῶν πρὸ τῆς ἀπονομῆς καὶ τῶν κατ' αὐτὴν τελεσθέντων ἀρκεῖ νὰ καταδείξῃ τὴν ἔκτακτον ἀξίαν τῆς ἐπιδαψιλευθείσης τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ αὐτοκρατορικῆς εὐμενείας, ἧς προοίμιον ὑπῆρξεν ἡ κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς μεγάλης ταύτης ἑορτῆς ἔκδοσις καὶ ἀποστολὴ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τοῦ Αὐτοκροτορικοῦ Βερατίου Αὐτῆς.

Καὶ πρῶτον μικρὸν μετὰ τὸ πέρας τῆς δοξολογίας, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἡτοιμάζετο νὰ μεταβῇ εἰς τὰ ἀνάκτορα, πρὸς ὑποβολήν, ὡς εἴρηται, τῶν συγχαρητηρίων, κατέφθασεν, ἐπιβαίνων ἁμάξης, ὁ ἀρχίατρος τῶν ἀνακτόρων καὶ ἰδιαίτερος ἰατρὸς τῆς Α.Α.Μεγαλειότητος Σπ.Μαυρογένης πασᾶς κομιστὴς αὐτοκρατορικοῦ διαγγέλματος, δι' οὗ ἡ Α. Α. Μεγαλειότης ἐξεδήλου τὴν ἄκραν Αὐτῆς εὐαρέσκειαν ἐπὶ τῇ νομοταγεῖ πολιτείᾳ τῆς τε Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τοῦ Ρωμαϊκοῦ ἔθνους. Ὀλίγα δὲ λεπτὰ μετὰ τὴν εἰς τὰ ἀνάκτορα ἄφιξιν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐξεδόθη αὐτοκρατορικὸν διάταγμα, δι' οὗ ἡ Α. Α. Μεγαλειότης προσεκάλει τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην εἰς ἰδιαιτέραν ἀκρόασιν. Πάραυτα δὲ ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Λογοθέτου ὡδηγήθη ὑπὸ τοῦ ἀρχιθαλαμηπόλου ἐξοχωτάτου Χατζὴ Ἀλῆ βέη εἰς τὸ βασιλικὸν περίπτερον, ἔνθα ἡ Α. Α. Μεγαλειότης ὀρθία καὶ ὅλη ἱλαρότης ὑπεδέξατο τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, ὃς καὶ προσεφώνησεν ἑλληνιστί, μεθερμηνεύοντος τοῦ Μεγάλου Λογοθέτου, ὑποβαλὼν τῇ Α. Α. Μεγαλειότητι τὰ συγχαρητήρια καὶ τὰς ἐπευχὰς τῆς τε ἱεραρχίας πάσης καὶ τοῦ πιστοῦ Ρωμαϊκοῦ Γένους ἐπὶ τῇ παναισίῳ εἰκοστῇ δευτέρᾳ ἐπετηρίδι τῆς ἀναρρήσεως Αὐτῆς εἰς τὸν ἔνδοξον τῶν Ὀσμανιδῶν θρόνον. Ἡ Α. Α. Μεγαλειότης ὁ λαοφιλὴς ἡμῶν Ἄναξ εὐμενέστατα ἀκροασαμένη τῆς πατριαρχικῆς προσφωνήσεως καὶ εὐχαριστοῦσα, ηὐδόκησε νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ἔκρρασιν τῆς ὑψηλῆς Αὐτῆς εὐαρεσκείας ἐπὶ τῇ νομοταγείᾳ τοῦ Ρωμαϊκοῦ Γένους, ὅπερ διακριθὲν ἐπὶ πίστει καὶ ἀφοσιώσει πρὸς τὸ σεπτὸν ἄτομον τοῦ Ἄνακτος, οὐδεμίαν, ὡς ηὐδόκησε νὰ εἴπῃ ρητῶς ἡ Α. Α. Μεγαλειότης, ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναρρήσεως μέχρι σήμερον ἔδωκεν

Αὐτῇ ἀφορμὴν δυσαρεσκείας καὶ ἐνοχλήσεως. Τότε δὴ ἡ Α. Α. Μεγαλειότης λαβοῦσα ηὐδόκησε νὰ ἐπιδώσῃ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ἰδίᾳ χειρὶ τὴν μεγάλην ταινίαν τοῦ Ὀσμανιὲ ἀδαραντοκολλήτου, δεῖγμα περιφανὲς παρέχουσα τῆς ἄκρας Αὐτῆς αὐτοκρατορικῆς εὐαρεσκείας καὶ τῆς ἐξόχου πρὸς τὸ ἄτομον τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐκτιμήσεως. Πλήρης δὲ συγκινήσεως ἐπὶ τοῖς τιμαλφέσι τούτοις δείγμασι τῆς αὐτοκρατορικῆς εὐμενείας καὶ χάριτος ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ὑπέβαλε τῇ Α. Α. Μεγαλειότητι τὴν βαθυτάτην εὐγνωμοσύνην ἐξ ἑαυτοῦ τε καὶ ἐξ ὀνόματος τοῦ ὑπὸ τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ τελοῦντος Ρωμαϊκοῦ ἔθνους. Ἀποχωροῦσα δὲ ἡ Α. Θ. Παναγιότης νέας ἠξιώθη ἐξαιρετικῆς χάριτος καὶ τιμῆς, τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος τοῦ Σουλτάνου εὐδοκήσαντος νὰ τείνῃ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τὴν αὐτοκρατορικὴν Αὐτῆς δεξιάν, μετὰ προσηνείας ἀπεριγράπτου. Σημειωτέον δὲ ὅτι καὶ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ εἰς ἰδιαιτέραν ἀκρόασιν ὑπὸ τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος πρόσκλησις πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἀποτελεῖ ἐξαιρετικὴν ὅλως αὐτοκρατορικὴν εὐμένειαν ἐν τῷ προσώπῳ Κωνσταντίνου τοῦ Ε'; οὐδενὸς τῶν προκατόχων πατριαρχῶν ἀξιωθέντος τῆς τιμῆς τῆς αὐτοπροσώπου κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην παραστάσεως ἐνώπιον τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος τοῦ νῦν εὐκλεῶς ἀνάσσοντος. Ἐξελθοῦσα δὲ τῆς βασιλικῆς αἰθούσης ἡ Α. Θ. Π. μετέβη, πρὸς ἐπίσκεψιν, πρῶτον εἰς τὸ διαμέρισμα τοῦ αὐλάρχου ἐξοχωτάτου Ὀσμὰν πασᾶ, ἐκεῖθεν δὲ εἰς τὸ τοῦ ἀρχιγραμματέως ἐξοχωτάτου Ταχσὶν βέη· συγχαίροντες δὲ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ἀμφότεροι οἱ ἔμπιστοι οὗτοι θεράποντες τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος ἐφ' αἷς ἠξιώθη περιτράνοις αὐτοκρατορικαῖς τιμαῖς διεβεβαίωσαν τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ὅτι ὅτε Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ἥ τε ἱεραρχία καὶ τὸ Ρωμαϊκὸν Γένος, πορευόμενοι τὴν ὁδὸν τῆς νομιμότητος, τῆς πίστεως καὶ ἀφοσιώσεως πρὸς τὸ Βασίλειον Κράτος, πλειόνων ἔτι καὶ μειζόνων ἀξιωθήσονται βασιλικῶν χαρίτων.

Ἡ εἰς τὰ δύο Σώματα ἀνακοίνωσις τῶν Σουλτανικῶν ἐνδείξεων καὶ ὁ εὐχαριστήριος μασβατᾶς.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπανακάμψασα εἰς τὰ Πατριαρχεῖα συνεκάλεσε πάραυτα τὰ μέλη τῆς Ι. Συνόδου καὶ τοῦ Συμβουλίου καὶ ἀνεκοίνωσεν αὐτοῖς ἐν λεπτομερείᾳ τὰ γινόμενα, ἅπερ μετὰ χαρᾶς καὶ εὐγνωμοσύνης ἐνωτίσθησαν πάντες, αἴσια προοιωνιζόμενοι. Ἀπεφασίσθη δι' ἓνα δι' ἐπὶ τούτῳ μασβατᾶ ὑποβληθῇ τῷ Ἄνακτι ἡ βαθυτάτη εὐγνωμοσύνη τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους.

Ὁ τουρκιστὶ δὲ συνταχθεὶς μασβατᾶς οὗτος, ἀναγνωσθεὶς καὶ σφραγισθεὶς τῇ ἐπιούσῃ ἐν κοινῇ συνεδρίᾳ τῶν δύο Σωμάτων ὑπεβλήθη τῇ Α. Α. Μεγαλειότητι διὰ τῆς ἀρχιγραμματείας, ἐπιδοθεὶς ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Πατριάρχου, μεταβάντος ἐπὶ τούτῳ αὐθημερὸν εἰς τὰ ἀνάκτορα ἐν συνοδίᾳ αὐθις τῆς Α. Ἐξοχ. τοῦ Ἄρχοντος Μ. Λογοθέτου. Εὐθὺς δὲ ἡ Α. Α. Μεγαλειότης λαβοῦσα γνῶσιν τοῦ περιεχομένου καὶ τὰ μέγιστα εὐχαριστηθεῖσα, ηὐδόκησεν ἵνα δι' εὐμενεστάτων ἐκφράσεων δηλώσῃ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τὴν ἄκραν Αὐτῆς εὐαρέσκειαν διὰ τοῦ ἐκ τῶν θαλαμηπόλων Αὐτῆς Ἐξοχωτάτου Νουρῆ πασᾶ. Πρὸς ἑσπέραν δὲ τῆς ἡμέρας ταύτης ὑπασπιστὴς τῶν ἀνακτόρων ἐκόμισε καὶ ἐπέδωκε τῇ Α. Θ. Παναγιότητα γράμμα τῆς Ἀρχιγραμματείας, κοινοποιοῦσης ὅτι Αὐτοκρατορικῷ Ὑψηλῷ διατάγματι τὰ διὰ τοῦ μασβατᾶ τῶν δύο Σωμάτων ὑποβληθέντα αἰσθήματα τῆς εὐγνωμοσύνης καὶ ἀφοσιώσεως προύκάλεσαν πολλὴν τὴν Αὐτοκρατορικὴν εὐαρέσκειαν.

Τὸ κείμενον τοῦ εὐχαριστηρίου μασβατᾶ τῶν δύο Σωμάτων ἔχει κατὰ μετάφρασιν ἐκ τοῦ τουρκικοῦ ὧδε·

Ὁ Κύριος τῆς δόξης διατηροίη ἐπὶ τοῦ κλεινοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Θρόνου τὴν Ὑμετέραν Γαληνοτάτην Μεγαλειότητα, τὸν τρισέβαστον ἡμῶν Αὐθέντην καὶ εὐεργέτην Σουλτὰν Ἀβδοὺλ Χαμὶτ Χάν, ἐπισκιάζων διὰ τῆς πατρικῆς Αὐτῆς προστασίας τοὺς ὑπὸ τὴν κραταιὰν Αὐτῆς αἰγίδα λαούς.

Ὁ εὐχέτης τῆς Ὑμετέρας Αὐτοκρατορικῆς Μεγαλειότητος καὶ ἡμέτερος Πατριάρχης Κύριος Κωνσταντῖνος μεταβὰς σήμερον εἰς τὰ ἀνάκτορα ὅπως καθυποβάλῃ θερμὰ συγχαρητήρια καὶ τὴν ἀφοσίωσιν τοῦ πιστοῦ Γένους τῶν Ρωμαίων ἐπὶ τῷ εὐτυχεῖ γεγονότι τῆς ἀμφιετηρίδος τῆς εἰς τὸν Αὐτοκρατορικὸν Θρόνον ἀναρρήσεως τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος, ἅμα τῇ ἐπανόδῳ αὐτοῦ συγκαλέσας τοὺς εὐσεβάστως ὑποφαινομένους ταπεινοὺς εὐχέτας καὶ θεράποντας Αὐτῆς, ἀνεκοινώσατο συγκεκινημένος ἐξ εὐγνωμοσύνης ὅτι ἡ Ὑμ. Μεγαλειότης εὐαρεστηθεῖσα νὰ δεχθῇ αὐτὸν λίαν εὐμενῶς καὶ φιλοφρόνως ἐνώπιόν Της ἐξεδήλωσε τὴν ὑψηλὴν Αὐτῆς εὐαρέσκειαν ἐπὶ τῇ μεγάλῃ πίστει καὶ ἀφοσιώσει τῇ ἀπὸ τῆς ἀναρρήσεως Αὐτῆς δεικνυομένῃ πρὸς τὸν ἔνδοξον Αὐτῆς θρόνον ὑπὸ τοῦ πιστοῦ Γένους τῶν Ρωμαίων καὶ τῇ συνῳδὰ τῇ ὑψηλῇ Αὐτῆς ἐπιθυμίᾳ καλῇ διοικήσει τῶν θρησκευτικῶν ὑποθέσεων τοῦ Πατριαρχείου καὶ τοῦ Γένους καὶ εἰς ἔνδειξιν περιφανῆ τῆς ὑψηλῆς Αὐτῆς ἐκτιμήσεως ἀπένειμεν αὐτῷ τὸ ὑψηλὸν παράσημον Ὀσμανιὲ ἀδαμαντοκόλλητον.

Ἡ Ὑψηλὴ αὕτη εὐμένεια, ἀποτελοῦσα ἔξο-

χον προσθήκην εἰς τὰς τοσαύτας πρὸς τοὺς πιστοὺς ρωμαίους Αὐτῆς ὑπηκόους Αὐτοκρατορικὰς χάριτας καὶ εὐεργεσίας ἐνέπλησεν ἀπείρου χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως ὅλον τὸ πιστὸν Γένος τῶν Ρωμαίων, ἡμᾶς δὲ τοὺς ταπεινοὺς Αὐτῆς εὐχέτας καὶ θεράποντας περιήγαγεν εἰς τὴν ἀδυναμίαν τῆς ὡς δεῖ ἐκπληρώσεως τοῦ καθήκοντος τῆς εὐγνωμοσύνης.

Διὸ διαβεβαιοῦντες ὅτι τὸ πιστὸν Γένος τῶν Ρωμαίων βαῖνον ἦν ἀνέκαθεν βαδίζει ὁδὸν τῆς πίστεως καὶ ἀφοσιώσεως θέλει προσπαθεῖ ὅπως ἐπισπᾶται ἔτι μᾶλλον τὴν Ὑψηλὴν Αὐτῆς Αὐτοκρατορικὴν εὐμένειαν, καθυποβάλλομεν ἐνώπιον τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Αὐτῆς θρόνου πρὸς ἔνδειξιν βαθείας εὐγνωμοσύνης ὅτι οὐ διαλείπομεν εὐχόμενοι νυχθημερὸν ὑπὲρ μακροημερεύσεως καὶ εὐκλείας Αὐτῆς ἐπὶ τοῦ ἐνδόξου θρόνου τῶν Ὀσμανιδῶν.

Διατελοῦμεν δὲ τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος

Ταπεινοὶ εὐχέται καὶ θεράποντες

(Ἕπονται αἱ σφραγῖδες τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τῶν μελῶν τῆς Ι. Συνόδου καὶ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου.

τῇ 2 Ρεβίουλ Ἀχὴρ 1315
19 Αὐγούστου 1313 (1897)

Ἰδοὺ δὲ καὶ τὸ περιεχόμενον κατὰ μετάφρασιν τοῦ πολυσημάντου γράμματος τῆς Ἀρχιγραμματείας τῶν ἀνακτόρων, ὅπερ ἀνεκοινωθὲν τῇ προτεραίᾳ τῇ ἱερᾷ Συνόδῳ, ἀνεκοινώθη χθὲς καὶ τῷ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίῳ, συνεδριάζοντι.

Αὐτοκρατορικὰ ἀνάκτορα Γιλδίζ

Ἀρχιγραμματεία.

Ὑψηλῷ αὐτοκρατορικῷ διατάγματι προάγομαι νὰ κοινοποιήσω ἀσμένως τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι ὅτι ὁ μασβατᾶς ὁ ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν μελῶν τῆς Συνόδου τῶν Μητροπολιτῶν καὶ τοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου συνταχθείς, δι' οὗ τὸ μὲν ὑπεβάλλοντο εὐχαριστίαι καὶ εὐγνωμοσύνη ἐπὶ τῇ ὑψηλῇ εὐμενείᾳ τῇ ὑπὸ τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος τοῦ Ἄνακτος ἐνδειχθείσῃ πρὸς τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα, τὸ δὲ διετρανοῦτο ὅτι οἱ ὑπὸ τὴν πατρικὴν αἰγίδα τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος ἐν ἡσυχίᾳ καὶ ἀνέσει διαβιοῦντες Ρωμαῖοι πιστοὶ αὐτοκρατορικοὶ ὑπήκοοι θέλουσι καὶ τοῦ λοιποῦ προσπαθεῖ ὅπως ἐπισπῶνται τὴν Ὑψηλὴν Αὐτοκρατορικὴν εὐμένειαν βαίνοντες ἦν ἀνέκαθεν βαδίζουσιν ὁδὸν τῆς πίστεως καὶ ἀφοσιώσεως, ἐλήφθη ὑπ' ὄψει τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος καὶ ὅτι τὰ οὕτωσὶν ὑποβληθέντα αἰσθήματα εὐγνωμοσύνης καὶ ἀφοσιώσεως προὐκάλεσαν πολλὴν τὴν Αὐτοκρατορικὴν εὐαρέσκειαν.

Τῇ 3 Ρεβί-ουλ-Αχὴρ 1315
21 Αὐγούστου 1313 (1897).

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος
(ὑπ.) **ΤΑΧΣΙΝ**

Τὸ δεῖπνον καὶ ἡ φωταψία ἐν τοῖς Πατριαρχείοις.

Ἐπὶ τῇ χαρμοσύνῳ ἑορτῇ τῆς ἀναρρήσεως ἡ Α. Θ. Παναγιότης παρέθετο ἐν τοῖς Πατριαρχείοις μεγαλοπρεπὲς δεῖπνον, ἐν ᾧ παρεκάθισαν οἱ σεβασμιώτατοι συνοδικοὶ ἀρχιερεῖς Δέρκων, Τραπεζοῦντος, Βιζύης, Ἀγχιάλου, Ξάνθης, Σισανίου, Προικοννήσου καὶ Κώου, οἱ παρεπιδημοῦντες μητροπολῖται Σκοπείων, Γρεβενῶν καὶ Ἐλασσῶνος, ὁ Μέγας Λογοθέτης, ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος, ὁ Μέγας Ἀρχιδιάκονος, ὁ ἀρχιγραμματεὺς τῆς ἱερᾶς Συνόδου, ὁ νομικὸς σύμβουλος τῶν Πατριαρχείων, ὁ τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ ὁ τοῦ ἁγίου Ὄρους ἀντιπρόσωπος, ὁ σχολάρχης τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς καὶ ὁ Ἀβραὰμ Βαπορίδης ἐφέντης. Κατὰ τὰ ἐπιδόρπια ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐγείρασα τὸ ποτήριον προέπιεν ὑπὲρ τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου, εὐξαμένη ὅπως ὁ Ὕψιστος παρατείνῃ ἐπὶ μήκιστον τὰς πολυτίμους ἡμέρας τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος καὶ πληροῖ ταύτας εὐτυχίας καὶ δόξης ἐπ' ἀγαθῷ τῶν ὑπὸ τὸ ἔνδοξον Αὐτῆς σκῆπτρον τεταγμένων λαῶν, ἰδίᾳ δὲ ἡμῶν τῶν πιστῶν Αὐτῆς Ρωμαίων ὑπηκόων, οὓς δι' ἐξαιρετικῆς ἠυδόκησε νὰ περιβάλῃ κατὰ τὴν ἐπίσημον ταύτην ἡμέραν αὐτοκρατορικῆς εὐμενείας καὶ χάριτος. Πλουσία δὲ ἦν καὶ ἡ φωταγώγησις τῶν Πατριαρχείων. Κατάφωτος ἦν ἅπασα ἡ πρόσοψις τοῦ πατριαρχικοῦ οἴκου καὶ ἡ μεγαλοπρεπὴς πρὸ τῆς μεγάλης τῶν Πατριαρχείων πύλης ἐγειρομένη ἄψις, φέρουσα τὴν ἐπιγραφήν· **Ζήτω ὁ Σουλτάνος.**

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης παρὰ τοῖς ὑπουργοῖς.

Μετὰ μεσημβρίαν τῆς προχθὲς πέμπτης ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνοδευομένη ὑπὸ τῆς Α. Ε. τοῦ Ἄρχοντος Μ. Λογοθέτου ἐπεσκέψατο τὴν Α. Υ. τὸν Μέγαν Βεζύρην καὶ τὴν Α. Ε. τὸν ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης, ἵνα εὐχαριστήσῃ καὶ αὐτοῖς ἐπὶ ταῖς αὐτοκρατορικαῖς ὑψηλαῖς τιμαῖς καὶ χάρισιν, ἐφ' αἷς διὰ θερμοτάτων ἐκφράσεων συνεχάρησαν Αὐτῇ ἀμφότεροι οἱ ὑπουργοί.

— *Παρατήρησις.*— Τὰ κατὰ τὴν ἐν τοῖς 'Ανακτόροις παρουσίαν καὶ παράστασιν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐνώπιον τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου, τὰ κατ' αὐτὴν γενόμενα καὶ τὰ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τελεσθέντα συναφῆ γεγονότα ἐξετέθησαν ἀνωτέρω ἐν πάσῃ τῇ δυνατῇ λεπτομερείᾳ, κατὰ τὰς ἐπισήμους πληροφορίας. Ἄξιον δὲ σημειώσεως ἐκρίναμεν τοῦτο, καθ'ὅσον οὐσιώδεις ἀνακρίβειαι παρεισέδυσαν ἐν ταῖς ἀλλαχοῦ δημοσιευθείσαις σχετικαῖς ἐκθέσεσιν.

—*Συγχαρητήρια.*—'Αφ'ἧς ἐγνώσθησαν τὰ ἐν τοῖς 'Ανακτόροις γενόμενα κατὰ τὴν ἐκεῖ παρουσίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, πάσης τάξεως ὁμογενεῖς προσέρχονται εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ὅπως ὑποβάλλωσι συγχαρητήρια τῇ Α. Θ. Παναγιότητι. Ἐν τοῖς πρώτοις δὲ ἔσπευσαν νὰ συγχαρῶσιν Αὐτῇ τελεγραφικῶς οἱ προκάτοχοι καὶ ἐν τῇ νήσῳ 'Αντιγόνου διαμένοντες πατριάρχαι. Πλεῖστα δὲ καὶ ἐκ τῶν 'Επαρχιῶν καταφθάνουσι συγχαρητήρια τηλεγραφήματα, ὅπου καὶ καθ' ὅσον καταφθάνει τὸ χαροποιὸν ἄγγελμα.

—*Πατριαρχικὴ χοροστασία.*— Ἡ Α. Θ. Παναγιότης μέλλουσα νὰ χοροστατήσῃ σήμερον κατὰ τὴν θείαν λειτουργίαν ἐν τῇ πανηγυριζούσῃ ἐν Νεοχωρίῳ ἱερᾷ 'Εκκλησίᾳ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, μετέβη ἀπὸ τῆς ἑσπέρας τῆς χθὲς εἰς Θεραπεία μετὰ τοῦ σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Δέρκων, παρ' ᾧ καὶ ἐφιλοξενήθη.

—*Ἐθνικὸν Ταμεῖον καὶ Πρωτόκολλον.*—Πρὸς ἐξέλεγξιν τῶν ἀπὸ διετίας μενόντων ἀνεξελέγκτων λογαριασμῶν τοῦ 'Εθνικοῦ Ταμείου καὶ τῶν εἰσελθόντων εἰς τὸ Πρωτόκολλον ἐγγράφων εἶχε διορισθῆ διμελὴς ἐπιτροπὴ ἀποτελουμένη ἐκ τῶν ἀξιοτίμων Α. Καλβοκορέση καὶ Ζήση Θ. Ζήση. Τούτου δὲ παραιτηθέντος, διωρίσθη δεύτερον μέλος τῆς ἐπιτροπῆς ὁ ἀξιότιμος 'Ιω.'Ασπριώτης, ὃς εἶχε προσδιορισθῆ ὑπὸ τοῦ Δ.Ε.Μ. Συμβουλίου καὶ μέλος τῆς πρὸς ἐξέλεγξιν τῶν τοῦ 1894 λογαριασμῶν τῶν 'Εθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων ἐπιτροπῆς, ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος ἀξιοτίμου Δ. Μηλιώτου. Τῇ προτάσει δὲ τοῦ ταμίου Σ. Παπαδάκη, τὸ Συμβούλιον ἀπεφάσισεν ὅπως τοὐντεῦθεν ἡ ἐξέλεγξις τοῦ τε Ταμείου καὶ τοῦ Πρωτοκόλλου γίνηται καθ'ἑξαμηνίαν, πρὸς εὐχερεστέραν τοῦ ἔργου διεξαγωγήν.

— *Τὸ ἐν Μόσχᾳ Μετόχιον.*—Πρὸς ἐξέλεγξιν τῆς τοῦ 1896 διαχειρίσεως τοῦ ἐν Μόσχᾳ Μετοχίου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου εἶχε διορισθῆ τριμελὴς ἐπιτροπὴ ἀποτελουμένη ἐκ τοῦ σεβασμιωτάτου μητροπολίτου 'Αγχιάλου, ὡς προέδρου, τοῦ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου Α. Γάγκου καὶ τοῦ α' αὐτοῦ γραμματέως Δ. Ξανθοπούλου. Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη ἐξελέγξασα ἐπισταμένως πάντας τοὺς λογαριασμοὺς καὶ τὰ βιβλία, εὗρεν αὐτὰ ἐν πλήρει τάξει καὶ ἀκριβείᾳ, διαπιστώσασα τὴν εὐσυνείδητον διαχείρισιν τοῦ ἡγουμένου 'Ιακώβου Βατοπεδινοῦ, πιστῶς καὶ ἀνελλιπῶς ἐκτελοῦντος τὰ ἀνατεθειμένα αὐτῷ καθήκοντα.

— *Ἀντεπισκέψεως χάριν* ἡ Α. Θ. Παναγιότης μετέβη τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ παρὰ τῷ ἐριτίμῳ Παύλῳ Στεφάνοβικ, ὃς προγινώσκων τοῦτο εἶχε πέμψει ἐκ Χαλκηδόνος τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀτμάκατον εἰς Φανάριον, πρὸς παραλαβὴν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, Ἣν συνώδευον ὁ Μ. 'Αρχιδιάκονος καὶ ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Π. Τάφου. Προσῆλθε δὲ ἐκεῖ καὶ ἡ Α. Σ. ὁ Μητροπολίτης Χαλκηδόνος, ἀναμένων μετὰ τοῦ περὶ αὐτὸν κλήρου ἐν τῇ ἀποβάθρᾳ τοῦ Μοδίου, πρὸς ὑποδοχὴν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος. Τὴν μεσημβρίαν δὲ παρετέθη τῇ Α. Θ. Παναγιότητι καὶ τῇ συνοδίᾳ Αὐτῆς πολυτελὴς τράπεζα, ἐν ᾗ παρεκάθισαν καὶ τινες τῶν ἰδιαιτέρων φίλων τοῦ ἑστιῶντος μεγαλόφρονος οἰκοδεσπότου, μεθ' οὗ κατόπιν ἡ Α. Θ. Παναγιότης μετέβη εἰς τὴν Μητρόπολιν πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ προαπελθόντος Μητροπολίτου Χαλκηδόνος, ὃς καὶ συνώδευσεν ἀκολούθως τὴν Α. Θ. Παναγιότητα, ἐπισκεφθεῖσαν καὶ τὸν ἐκεῖ διαμένοντα ἀξιότιμον Γρηγόριον Γαροφαλίδην.

—*'Αρχιγένεια.*—'Αντὶ τοῦ παραιτηθέντος σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Ξάνθης, πρόεδρος τῆς διαχειριστικῆς καὶ ἐποπτικῆς ἐφορίας τῶν ἐν 'Επιβάταις 'Αρχιγενείων διωρίσθη ἐν τῇ χθεσινῇ συνεδρίᾳ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ὁ σεβασμιώτατος μητροπολίτης 'Αγχιάλου.

— *Μητροπολίτης Χαλκηδόνος.*—'Ιδιαιτέρα δοξολογία ἐτελέσθη ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ τῆς ἐπαρχίας Χαλκηδόνος ἐπὶ τῇ ἀναρρήσει τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου· τούτου δ'ἕνεκα ἡ Α. Σ. ὁ μητροπολίτης Χαλκηδόνος δὲν παρέστη κατὰ τὴν πατριαρχικὴν καὶ συνοδικὴν λειτουργίαν.

—*Μητροπολίτης Πρεσπῶν.* — Ἡ Α. Π. ὁ μητροπολίτης Πρεσπῶν καὶ 'Αχριδῶν Παναρέτος ἤγγειλε τηλεγραφικῶς τῇ 'Εκκλησίᾳ ὅτι αἰσίως ἀφικόμενος εἰς τὴν ἕδραν τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ, θερμῆς ἔτυχεν ὑποδοχῆς παρὰ τῷ ποιμνίῳ αὐτοῦ.

— *'Εγκαίνια ναοῦ.*— Ἐν μέσῳ συρροῆς πολλοῦ ἐκκλησιάσματος, ἐτελέσθησαν τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἐκ βάθρων ἀνεγερθέντος ἱεροῦ ναοῦ τῆς ἐν 'Αντιγόνῃ Μονῆς τοῦ ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τῆς ἐπιλεγομένης τοῦ Καρίπη, ἱερουργοῦντος τοῦ ἐκ τῶν συνοδικῶν σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Τραπεζοῦντος Κωνσταντίου.

—*Ναὸς 'Εδιρνέ-καποῦ.* - Διωρίσθη ὑπὸ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου νέα ἐπιτροπὴ τοῦ ἐν 'Εδιρνέ-καποῦ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ἀποτελουμένη ἐκ τῶν ἑξῆς ἐνοριτῶν· Δημητρίου Κωνσταντινίδου, 'Επαμεινώνδα Δημητριάδου, Σταύρου 'Ανθοπούλου, 'Αριστάρχου 'Αφθονίδου καὶ 'Αναστασίου Σάββα.

—*Ἱερὰ Σύνοδος.*—'Επὶ τῇ ἑορτῇ τῆς σήμερον ἡ ἱερὰ Σύνοδος δὲν εἰργάσθη.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ

ΤΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΩΔΕΚΑΤΗ

ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

Κεφάλαιον ιθ'. στίχ. 16—26.

16 «Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ νεανίσκος τις προσῆλθε τῷ
Ἰησοῦ, γονυπετῶν αὐτὸν καὶ λέγων, Διδάσκαλε ἀ-
17 γαθέ, τί ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα ἔχω ζωὴν αἰώνιον; Ὁ
δὲ εἶπεν αὐτῷ, Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθός,
εἰ μὴ εἷς ὁ Θεός. Εἰ δὲ θέλεις εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωήν,
18 τήρησον τὰς ἐντολάς. Λέγει αὐτῷ, Ποίας; ὁ δὲ Ἰη-
σοῦς εἶπε, Τὸ οὐ φονεύσεις, οὐ μοιχεύσεις, οὐ κλέψεις,
19 οὐ ψευδομαρτυρήσεις, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν
μητέρα, καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.
20 Λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος, Πάντα ταῦτα ἐφυλαξάμην
21 ἐκ νεότητός μου, τί ἔτι ὑστερῶ; Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰη-
σοῦς, Εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὕπαγε, πώλησόν σου
τὰ ὑπάρχοντα καὶ δὸς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν
22 ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. Ἀκούσας δὲ ὁ
νεανίσκος τὸν λόγον ἀπῆλθε λυπούμενος· ἦν γὰρ
23 ἔχων κτήματα πολλά. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μα-
θηταῖς αὐτοῦ, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι δυσκόλως πλού-
σιος εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.
24 Πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ
τρυπήματος ῥαφίδος διελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν
25 βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. Ἀκούσαντες δὲ οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐξεπλήσσοντο σφόδρα λέγοντες, τίς
26 ἄρα δύναται σωθῆναι; Ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶ-
πεν αὐτοῖς, Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι,
παρὰ δὲ Θεῷ πάντα δυνατά ἐστιν».

Οὐδὲν τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν καθ' ἑαυτὸ εἶναι χρήσιμος καὶ οὐσιώδης παράγων πρὸς ἀγαθοεργίαν καὶ ἐπιτέλεσιν τοῦ καθήκοντος καὶ τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὁ γάμος καὶ ἡ παιδοποιία, καὶ τὰ πλούτη, καὶ αἱ δόξαι καὶ αἱ τιμαὶ τοῦ κόσμου τούτου οὐδὲν οὐσιωδῶς κοινὸν ἔχουσι πρὸς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἥτις αἰωνία οὖσα, αἰώνια καὶ ἀκατάλυτα ἐπιζητεῖ ἀγαθὰ καὶ οὐχὶ πρόσκαιρα καὶ ἐφήμερα. Πᾶς λοιπὸν ἄνθρωπος παραδεδομένος καὶ προσκεκολλημένος εἰς τὰ τοιαῦτα ἐπίγεια ἀγαθά, τιμῶν αὐτὰ δι' ἑαυτὰ καὶ ἐξαρτῶν ἀπ' αὐτῶν τὴν ἑαυτοῦ εὐδαιμονίαν, δὲν εἰσῆλθεν εἰσέτι εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ πλανᾶται που ἐκτὸς αὐτῆς, καὶ ἐὰν ἔτι διὰ τῶν ἀγαθῶν τούτων τῶν προσκαίρων διαπράττῃ στοιχειά τινα ἀρετῆς καὶ δεικνύῃ ἀγαθήν τινα διάθεσιν. Ἡ βάσις καὶ ὁ ἀρραγὴς θεμέλιος τοῦ ἀληθοῦς πλούτου τῆς ἀρετῆς ἔγκειται ἐν τῇ δικαίᾳ ἐκτιμήσει τῶν ἐπιγείων πραγμάτων, καὶ συνεπῶς ἐν τῇ ἐγκαταλείψει καὶ ἀποβολῇ αὐτῶν, ὅταν τοῦτο ἀπαιτῇ ἡ ἀληθὴς προκοπὴ καὶ τελείωσις ἐν τῷ αἰωνίῳ ἀγαθῷ. Ἄνθρωπος τέμνων καὶ διχάζων καὶ νοῦν καὶ καρδίαν μεταξὺ τοῦ κόσμου καὶ τοῦ Θεοῦ, μεταξὺ τῶν ἐπιγείων ἐφημέρων ἀγαθῶν καὶ τῆς ἀκαταλύτου ἀρετῆς, δὲν ἔχει τὴν βάσιν ταύτην, δὲν ἐθεμελίωσεν ἐπὶ ἀρραγοῦς πέτρας τὸν οἶκον τῆς ἀρετῆς, ἀλλ' ἡ ἄμμος τῆς ἀμφιβολίας ἐπαπειλεῖ εἰς τὴν πρώτην στιγμὴν τοῦ κινδύνου νὰ καταρρίψῃ τὸ σαθρὸν αὐτοῦ οἰκοδόμημα, καὶ ἐὰν ἔτι ἔχῃ ἀκατάσχετον πόθον πρὸς τελείωσιν ἐν τῷ ἀγαθῷ. Τοιοῦτος εἶναι ὁ δυστυχὴς πλούσιος νέος τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου. Τὸ ἱστορικὸν τοῦτο γεγονός, μεγίστης προσοχῆς ἄξιον, διότι διδάσκει καὶ πλουσίους καὶ πένητας ποῦ πρέπει νὰ στηρίζωσι τὴν ἀληθῆ αὐτῶν καὶ ἀκατάλυτον εὐδαιμονίαν, ἐλευθερούμενοι τῆς δουλείας τοῦ μαμμωνᾶ καὶ παντὸς δελέατος τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν ἀπολαύσεων, ἀναφέρεται ὑπὸ τῶν τριῶν εὐαγγελιστῶν Ματθαίου, Μάρκου (10, 17-27) καὶ Λουκᾶ (18, 18-27) ἐν τῇ αὐτῇ ἱστορικῇ σειρᾷ, προηγουμένης τῆς εὐλογίας τῶν μικρῶν παιδίων, ὧν ἡ ἀθωότης, ἡ ταπεινοφροσύνη καὶ ἡ πρὸς τὴν ἀγάπην προθυμία, προβάλλεται ὡς οὐσιωδέστατον στοιχεῖον τῆς εἰσαγωγῆς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν (Ματθ. 19, 13-15 προβλ. 18, 1-5 Μάρκ. 10, 13-16 Λουκ. 17, 15-17), καὶ ἐπομένης τῆς ἐρωτήσεως τοῦ Πέτρου περὶ τῶν ἀναμενόντων αὐτοὺς ἀγαθῶν ἐπὶ τῇ ἐγκαταλείψει πάντων τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν καὶ τῇ πιστῇ ἀκολουθίᾳ τῷ Κυρίῳ (Ματθ. 19, 27—30 Μάρκ. 10, 28—31 Λουκ. 18, 28—30). Προφανῶς δὲ ἄλλο γεγονὸς εἶναι τὸ παρὰ τῷ εὐγγελιστῇ Λουκᾷ πρότερον μνημονευόμενον, καθ' ὃ νομικός τις ὑπὸ τὸ κράτος ἄλλου πνεύματος καὶ διαθέσεως δολίας ἠρώτησε τὸν Κύριον, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει, ὁ δὲ Κύριος δι' ἄλλου τρόπου ἀπαντᾷ εἰς αὐτὸν καὶ ἐπισφραγίζει τὴν διδασκαλίαν διὰ τῆς θαυμασίας παραβολῆς περὶ τοῦ φιλανθρώπου Σαμαρίτου (Λουκ. 10, 25-37). Ὅτι ὁ τοῦ σημερινοῦ εὐαγγελίου ἄνθρωπος, πλούσιος, ὡς ἡ σειρὰ τοῦ λόγου δεικνύει, καὶ νεανίσκος, ἦτοι ἀκμαῖος ἔτι καὶ εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας (στιχ. 22), κατὰ δὲ τὸν εὐαγγελιστὴν Λουκᾶν ἄρχων (18, 18), ἦτοι προϊστάμενος συναγωγῆς τινος, εἶχεν ἀγαθὴν διάθεσιν καὶ ὄντως ἐπεθύμει καὶ ὑπὸ ἀκατασχέτου ἴσως πόθου κατείχετο, ἵνα τύχῃ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, δηλοῦται καὶ ἐκ τοῦ τρόπου μεθ' οὗ τὸν λόγον πρὸς αὐτὸν ἀπευθύνει ὁ Κύριος, πατρικώτατα καὶ διδακτικώτατα καθοδηγῶν εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδόν, καὶ μάλιστα ἐκ τῆς παρὰ τῷ εὐγγελιστῇ Μάρκῳ παρατηρήσεως, ὅτι ἐμβλέψας αὐτῷ ἠγάπησεν αὐτὸν ὁ Κύριος (10, 21) καὶ ἐκ τῆς βαθείας θλίψεως, ἥτις αὐτὸν κατέλαβε μετὰ τὴν παραίνεσιν τοῦ Κυρίου, ἣν ἡ ἀγάπη καὶ δουλία εἰς τὰ ἐγκόσμια πράγματα παρέστησεν εἰς αὐτόν ὡς ἐντελῶς ἀδύνατον. Διότι καὶ οἱ τρεῖς εὐαγγελισταὶ σημειοῦσιν, ὅτι μετὰ τὴν παραίνεσιν ταύτην ἀπῆλθε μὴ τυχὼν τοῦ ποθουμένου λυπούμενος ἐπὶ τῷ λόγῳ (Ματθ. 19, 22 Μάρκ. 10, 22 Λουκ. 18, 23). Ἐν τούτοις παρακολουθήσωμεν ἐπιτροχάδην τὴν ὅλην ἀφήγησιν.

Ὁ νέος οὗτος καὶ ἀκμαῖος ἄνθρωπος, ὁ κατὰ κόσμον εὑρισκόμενος ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν εἰς ἀκμὴν καὶ ἰσχὺν καὶ δόξαν, οἱονεὶ αἰσθανόμενος ἅπασαν τὴν ὑλικὴν καὶ σωματικὴν αὐτοῦ εὐεξίαν, στρέφει τὴν προσοχὴν πλειότερον ἢ μέχρι τοῦ νῦν εἰς τὸ πνεῦμα καὶ ζητεῖ νὰ ἱκανοποιήσῃ ψυχικοὺς ὑπολανθάνοντας πόθους. Πάντα τὰ ἐπίγεια ἀγαθὰ δὲν ἱκανοποιοῦσιν αὐτόν, αἰσθάνεται τὴν ἔλλειψιν ἀγαθοῦ πολυτιμοτάτου, τῆς αἰωνίου ζωῆς καὶ μακαριότητος. Ἐκείνη φαίνεται εἰς αὐτὸν ὅτι θὰ ἐξασφαλίσῃ καὶ λαμπρύνῃ πάντα τὰ ἐπίγεια ἀγαθά, ἐκείνη θὰ καταστήσῃ αὐτὸν ἐντελῶς εὐδαίμονα, ἄνευ κενοῦ τινος ἐν τῇ καρδίᾳ, ἄνευ τῆς συναισθήσεως ἐλλείψεως σπουδαίας. Ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ προσεῖχεν εἰς τὸν ἠθικὸν κόσμον τῶν ἀρετῶν, καὶ ἔχων ἐνώπιον αὐτοῦ τὸν μωσαϊκὸν νόμον καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἐζήτει νὰ ἐφαρμόζῃ τὰς διακελεύσεις αὐτῶν. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ᾐσθάνετο ὅτι κάτι τι ἔλειπεν ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι εἶχεν ἀνάγκην πολυτίμου τινὸς πράγματος, ὅπερ θὰ ἐξησφάλιζεν αὐτῷ τὴν αἰώνιον ζωὴν καὶ μακαριότητα. Ὑπὸ τὸ κράτος τοιούτων πόθων καὶ σκέψεων προσέρχεται πρὸς τὸν Κύριον, ὃν ἐκ τῶν προτέρων, ὡς φαίνεται, ἐγνώριζε καὶ ἐθεώρει ὡς ἔκτακτον ἀπὸ Θεοῦ ἀπεσταλμένον διδάσκαλον, ὡς προφήτην. Προσέρχεται πρὸς αὐτὸν μετὰ πάσης ἀγαθῆς διαθέσεως καὶ τιμῆς ἐκτάκτου, γονυπετῶν ἐνώπιον αὐτοῦ. Ἀπ' αὐτοῦ ἐξαρτᾷ τὸ αἴσιον μέλλον αὐτοῦ, καὶ παρ' αὐτοῦ ἀπεκδέχεται τὴν ὁδηγίαν πρὸς πραγματοποίησιν τοῦ ἀγαθοῦ ἐκείνου, δι' οὗ θὰ κατέκτα τὴν αἰώνιον ζωὴν καὶ μακαριότητα. Ποσάκις καὶ ἡμεῖς ἐν τῷ πολυκυμάντῳ καὶ περιπετειώδει βίῳ ἡμῶν, εἴτε εὐτυχοῦντες εἴτε δυστυχοῦντες, εἴτε σωματικὴν καὶ ὑλικὴν ἐγκόσμιον εὐεξίαν αἰσθανόμενοι καὶ διακρίνοντές τι ὑπέρτερον ἐλλεῖπον ἀφ' ἡμῶν, εἴτε νοσοῦντες σωματικῶς καὶ περιφρονούμενοι ἐν τῷ κόσμῳ, γονυπετοῦμεν νοερῶς πρὸ τοῦ Κυρίου, ἀνοίγομεν εἰς αὐτὸν τὴν καρδίαν ἡμῶν καὶ παρ' αὐτοῦ ζητοῦμεν βάλσαμον παρηγορίας καὶ δύναμιν πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος ἡμῶν. Ἀκούομεν αὐτὸν ἐνθαρρύνοντα, ἀκούομεν προτρέποντα καὶ παραινοῦντα, ἡ φωνὴ αὐτοῦ καλῶς ἠχεῖ εἰς τὰ ὦτα ἡμῶν, καὶ ὅμως ἀπερχόμεθα μακράν, μακρὰν ἀπ' αὐτοῦ, συνήθως μὲν ἐπιλήσμονες τῶν λόγων αὐτοῦ, σπανίως δὲ περίλυποι ὡς ὁ τοῦ σημερινοῦ εὐαγγελίου νέος καὶ πλούσιος ἄνθρωπος. Οὗτος ὀνομάζει τὸν Κύριον ἀγαθόν, πεποιθὼς ὅτι ἦτο, ὡς προερρέθη, ἅγιος ἀπὸ Θεοῦ ἀπεσταλμένος διδάσκαλος πρὸς ὠφέλειαν πολλῶν. Ἀλλ' ὁ Κύριος καὶ δικαιούμενος νὰ ἔχῃ, δὲν δέχεται τὸν τίτλον τοῦτον παρ' ἀνθρώπου ζητοῦντος τὸ σωτήριον ἀγαθόν, ἀγνοοῦντος δὲ ὅτι μόνος ὁ Θεὸς εἶναι οὐσιωδῶς ἀγαθός, μόνος οὗτος εἶναι ἡ ἀνεξάντλητος πηγὴ πάσης ἀγαθωσύνης. Δὲν ἐπιπλήττει δὲ αὐτὸν διὰ τὴν τοιαύτην ἄγνοιαν, ἀλλὰ δεικνύων τὸ ἀληθὲς καθοδηγεῖ λεληθότως εἰς τὸ σωτήριον ἀγαθόν. Κατόπιν δεικνύει αὐτῷ τὴν δευτέραν πλάκα τῶν δέκα ἐντολῶν τὴν περιλαμβάνουσαν τὰ πρὸς τὸν πλησίον καθήκοντα, οὐχὶ ἀκριβῶς καὶ κατὰ γράμμα, ἀλλ' ἀπὸ μνήμης καὶ ὡς ἐν παραδείγματι. Προτιμᾷ δὲ ταύτην, διδάσκων, ὅτι ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη πρέπει νὰ ἦναι βάσις τοῦ ἐναρέτου βίου καὶ ὅτι ἀπὸ τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης καὶ διὰ ταύτης προάγεται καὶ τελειοῦται ἡ πρὸς τὸν Θεόν, τὸν οὐράνιον Πατέρα ἀληθὴς καὶ γνησία ἀγάπη (1 Ἰωάν. 2, 3 – 5. 4, 7. 8. 20. 21). Ἀλλ' ὁ νέος, ἰουδαϊκὴν ἔχων μόρφωσιν καὶ εἰς τὸ ξηρὸν καὶ κτεῖνον γράμμα τοῦ νόμου ἀποβλέπων, ἀγνοῶν δὲ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ὅπερ ὁ Κύριος ἀνέπτυξεν ἐν τῇ ἐπὶ τοῦ ὄρους διδαχῇ (Ματθ. 5, 20 κ. ἑ.), νομίζει ὅτι αὐστηρῶς ἐτήρησε τὰς ἐντολὰς καὶ ζητεῖ ἄλλο τι ἱκανοποιητικὸν τῶν πόθων αὐτοῦ. Τότε λοιπὸν ὁ Κύριος χωρὶς νὰ ἀνοίξῃ μετ' αὐτοῦ ἀνακριτικὴν συζήτησιν περὶ τοῦ πῶς καὶ πόσον ἦτο τηρητὴς τῶν ἐντολῶν τοῦ νόμου, θέλων δὲ νὰ ἀποσπάσῃ αὐτὸν ἀπὸ τῆς πηγῆς τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν αὐτῷ κακοῦ, προτρέπει αὐτὸν ἵνα καταλίπῃ πάντα τὰ ἐπίγεια ἀγαθά, πωλήσῃ αὐτὰ καὶ τὸ ἐξ αὐτῶν χρῆμα χρησιμοποιήσῃ εἰς ὠφέλειαν καὶ εὐεργεσίαν τῶν πτωχῶν ἀδελφῶν, καὶ οὕτω γυμνὸς πάσης ἐπιγείου δόξης καὶ τιμῆς καὶ παντὸς προσκαίρου ἀγαθοῦ, παρακολουθήσῃ αὐτὸν ὡς πιστὸς καὶ γνήσιος μαθητής. Ἡ θυσία αὕτη δι' ἄνθρωπον πολλὰ κεκτημένον ἐπίγεια ἀγαθὰ καὶ συνεπῶς προστετηκότα καὶ προσπεφυκότα τούτοις, ἦτο λίαν μεγάλη καὶ σχεδὸν ἀδύνατος. Τὸ κράτος τοῦ μαμμωνᾶ ἦτο παρ' αὐτῷ λίαν ἰσχυρόν, ἀπὸ τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν ἐξήρτα μέγα μέρος τῆς εὐτυχίας αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο μὴ δυνάμενος νὰ ἐγκαταλίπῃ αὐτά, προτιμᾷ νὰ ἐγκαταλίπῃ περίλυπος τὸν οὐράνιον διδάσκαλον καὶ νὰ μείνῃ ἔτι ἐστερημένος τοῦ μεγίστου τῶν ἀγαθῶν, τῆς ἀνεξαρτήτου ἀπὸ παντὸς γηΐνου πράγματος ἀφοσιώσεως εἰς τὸ ἀγαθόν, εἰς τὸ θέλημα τοῦ παναγάθου Θεοῦ. Τί μετὰ ταῦτα οὗτος ἔπραξε τὸ εὐαγγέλιον δὲν λέγει· ἡμεῖς ὅμως γνωρίζομεν, ὅτι οὐκ ὀλίγοι τοιοῦτοι πλούσιοι ἐσώθησαν καὶ σώζονται, ἀπαλλαττόμενοι τῆς λήμης τῶν νοερῶν ὀφθαλμῶν καὶ μετὰ διαυγείας καὶ γαλήνης πνεύματος κατανοοῦντες τὴν πραγματικὴν ἀξίαν πάντων τῶν ἐπιγείων πραγμάτων καὶ ἀναλόγως τιμῶντες αὐτὰ καὶ ἀπ' αὐτῶν ἐξαρτῶντες τόν τε ἐπίγειον καὶ τὸν οὐράνιον αὐτῶν βίον. Ὁ Ζακχαῖος (Λουκ. 19, 1—10), ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας Ἰωσήφ (Ματθ. 27, 57—60. Μάρκ. 15, 42—46. Λουκ. 23, 50—53. Ἰωάν. 20, 38—42), ὁ Αἰθίοψ εὐνοῦχος δυνάστης τῆς βασιλίσσης Κανδάκης (Πράξ. 8, 26—38), καὶ πολλοὶ ἄλλοι παρίστανται σωζόμενοι ἐν μέσῳ τοῦ ἐπιγείου πλούτου αὐτῶν, ἐν μέσῳ τῶν τιμῶν καὶ τῆς δόξης τοῦ κόσμου τούτου. Ἀλλὰ δι' αὐτοὺς πάντα ταῦτα δὲν εἶναι ἀφορμαὶ διαφθορᾶς διανοίας καὶ καρδίας, δὲν εἶναι κέντρα πρὸς κακίαν καὶ ἔπαρσιν, ὁ πλοῦτος δὲν εἶναι δι' αὐτοὺς μάχαιρα καὶ

τοὺς ἄλλους καὶ αὐτὸν τὸν φέροντα βλάπτουσα καὶ φονεύουσα. Ὁ πλοῦτος καὶ πάντα τὰ ἐπίγεια ἀγαθὰ λογίζονται παρ' αὐτῶν δῶρα τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἐπιγείου εὐμοιρίας συντυχήματα, ἀπαιτοῦντα καὶ ἐπιβάλλοντα καλὴν χρῆσιν· διότι ἄλλως ὀλεθρίως ἐπιδρῶντα, θανασίμως τιτρώσκουσι. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ Κύριος μετὰ τὴν φυγὴν τοῦ πλουσίου μεταχειριζόμενος παροιμιώδη ἔκφρασιν καὶ ἔχων ἐν ὄψει τὴν στενὴν πύλην τὴν εἰσάγουσαν εἰς τὴν ζωήν, ἣν ὀλίγοι εὑρίσκουσι (Ματθ. 7, 13. κλ.), βεβαιοῖ, ὅτι εὐχερέστερον εἶναι τὸ φυσικῶς ἀδύνατον, ἵνα δῆλα δὴ τὸ ζῷον ἡ κάμηλος (οὐχὶ δὲ χονδρὸν σχοινίον, ὁ κάλως, ὅπερ οὐδαμοῦ λέγεται κάμηλος ἢ κάμιλος) διέλθῃ διὰ τῆς ὀπῆς τῆς ραφίδος, ἢ ὁ πλούσιος ὁ οὕτω δεδουλωμένος καὶ ἐξηρτημένος ἀπὸ τῶν προσκαίρων ἀγαθῶν νὰ σωθῇ (πρβλ. Ματθ. 23, 24 οἱ διυλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες). Ἐπὶ τῇ ἀπελπιστικῇ δὲ ἐκπλήξει τῶν μαθητῶν βεβαιοῖ ὁ Κύριος, ὅτι τὸ ἀνθρωπίνως ἀδύνατον διὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν ἁμαρτίαν καὶ τὴν ὑλόφρονα διάθεσιν, καθίσταται δυνατὸν διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ. Ἡ παντοδύναμος τοῦ Θεοῦ χάρις εὐχερῶς δύναται νὰ μαλάξῃ τὴν καρδίαν καὶ νὰ μεταβάλῃ οὕτω τὸ φρόνημα, ὥστε αὐτὸς οὗτος ὁ Ζακχαῖος ὁ μέχρι χθὲς δι' ἀδικιῶν καὶ ἁρπαγῶν πλουτῶν καὶ ἀπὸ τοῦ πλούτου ἐξαρτῶν πᾶσαν αὐτοῦ τὴν εὐτυχίαν, νὰ ἐξαρτήσῃ τοῦ λοιποῦ ἑαυτὸν ἀπὸ τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἐν βεβαίᾳ ἐλπίδι τῆς μελλούσης δόξης καὶ μακαριότητος (Λουκ. 19, 9. 10).

† **Ὁ ΑΓΧΙΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ**

ΘΕΙΟΣ ΛΟΓΟΣ

ΚΥΡΙΑΚΟΝ ΜΑΘΗΜΑ ΕΝ ΚΟΝΤΟΣΚΑΛΙῼ

Αὔριον, Κυριακῇ, ὥρᾳ 7 $^1/_2$ μ. μ. ἀναπτυχθήσεται ἐν Κυριακῷ μαθήματι ὑπὸ τοῦ ἱερολογιωτάτου Ἱεροθέου Τεκνοπούλου τὸ ἑξῆς ρητόν: «*Ταῦτα πάντα σοι δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι*» (Ματθ. δ' 9).

ΑΓΙΟΤΑΦΙΤΙΚΟΝ ΜΕΤΟΧΙΟΝ

Αὔριον, κυριακῇ, ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τοῦ ἐνταῦθα ἁγιοταφιτικοῦ Μετοχίου ὁμιλήσει ὁ ἱερολογ. Ἰάκωβος Ἀρχατζικάκης, θέμα τοῦ λόγου ἔχων *τὴν τήρησιν τῶν θείων ἐντολῶν*

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΕΝ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙῼ

Τῇ αὔριον, Κυριακῇ 24 Αὐγ. κηρύξει ἐν τῷ Ι. Ναῷ τῆς Παναγίας Σταυροδρομίου κατὰ τὸ ἑσπερινὸν μάθημα ὁ αἰδεσιμώτατος πρεσβύτερος Κωνσταντῖνος Καλλίνικος *περὶ γάμου*.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΕΝ ΤΖΙΒΑΛΙῼ

Αὔριον, Κυριακῇ, γενήσεται ἐν τῇ Ἱερᾷ Ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγ. Νικολάου ἐν Τζιβαλίῳ κήρυγμα, οὗ θέμα ἔσται· *οὔτε ὁ πλοῦτος οὔτε ἡ πτωχεία σώζει τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' ἡ καλὴ χρῆσις ἀμφοτέρων*.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἀρ. Πρωτ. 4020.

Καλεῖται ἡ Ἀναστασία Εὐστρατίου Π. Χατσέα, θυγάτηρ Ἰωάννου Σαράφογλου ἐκ Μαρωνείας, ὑπηκόου ὀθωμανοῦ, κάτοικος ἀλληλοδιαδόχως Μαρωνείας, Ξάνθης καὶ Τριπόλεως τῆς Βαρβαρίας, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς, ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Δευτέραν καὶ ὥραν 7ην τουρκιστὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως, ἐμφανισθῇ πρὸ τοῦ Πνευματικοῦ τῶν Πατριαρχείων Δικαστηρίου, εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε διὰ πληρεξουσίου, ἅτε ἐναγομένη ὑπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς Εὐστρατίου Π. Χατσέα, πρώην ἐμπορευπαλλήλου, κατοίκου Ταταούλων ἐν τῇ κατὰ τὴν συνοικίαν ἁγίου Ἀθανασίου καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν Καραμανλῆ ἄνευ ἀριθμοῦ οἰκίᾳ αὐτοῦ· ἐν περιπτώσει δὲ μὴ ἐμφανίσεως δικασθήσεται ἐρήμην. Ἡ παροῦσα κλῆσις τρὶς δημοσιευθήσεται κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένων ἐφημερίδων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Κωνσταντινουπόλεως».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 13 Αὐγούστου 1897.

Ὁ Πρόεδρος

† Ὁ Σισανίου ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς

ΑΝΘΙΜΟΣ Π. ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ

Ὅτι ἀκριβὲς ἀντίγραφον αὐθημερὸν

Ὁ Γραμματεὺς

Ἱεροδ. ΑΝΘΙΜΟΣ Π. ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ.

Η ΘΡΑΚΗ

ΚΑΙ ΑΙ ΣΑΡΑΝΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ

ΜΕΤΑ ΤΙΝΩΝ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ

Ἐπειδὴ μέχρι τῆς 8 τοῦ προσεχοῦς μηνὸς Σεπτεμβρίου περατοῦται ἡ ἐκτύπωσις τοῦ ὑπὸ τὸν ἄνω τίτλον ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Τυπογραφείῳ ἐκτυπουμένου ἔργου τοῦ πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου Μελισσηνοῦ Χριστοδούλου, παρακαλοῦνται οἱ κατέχοντες Ἀγγελίας αὐτοῦ, ὅπως μέχρι τῆς ἀνωτέρω ἡμερομηνίας ἐπιστρέψωσιν αὐτὰς εἰς τὸ Πατριαρχικὸν Τυπογραφεῖον.

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ὁ Ἀγχιάλου Βασίλειος (πρόεδρος)
Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος
Δ. Θ. Ξανθόπουλος
Ἰ. Δ. Ταντολίδης
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης (ταμίας)

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἑξαμηνιαῖα τὰ ἥμίση.

Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΕΤΑΙ

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου

ΕΤΟΣ ΙΖ΄. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 30 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1897 ΑΡΙΘ. 27

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά. — Ἐκκλησιαστικὰ Ἔγγραφα. — Ἐν τίνι ὁ ον νὰ ζητῶμεν εὐτυχίαν ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ. — Αἱ ἑτερόδοξοι Κοινότητες ἐν Συρίᾳ καὶ τὰ ἐν αὐταῖς σχολεῖα. — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν. — Βιβλιολογία – Κοινοποιήσεις.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Πατριαρχικὴ χοροστασία. — Ἡ Α. Θ. Παναγιότης μέλλουσα, ὡς προεγράψαμεν, νὰ χοροστατήσῃ τῷ παρελθόντι σαββάτῳ ἐν τῇ κατὰ Νεοχώριον τοῦ Βοσπόρου ἱερᾷ Ἐκκλησίᾳ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, ἀγούσῃ τὴν ἐπέτειον αὐτῆς πανήγυριν, διέμεινεν ἀφ' ἑσπέρας ἐν Θεραπείοις, φιλοξενηθεῖσα παρὰ τῇ Α.Σ. τῷ μητροπολίτῃ Δέρκων. Τὴν πρωΐαν δὲ μετέβη ἐκεῖθεν εἰς Νεοχώριον ἐπιβαίνουσα τῆς ἐπὶ τούτῳ ἀποσταλείσης ἁμάξης τοῦ ἐκεῖ παραθερίζοντος ἐριτίμου τραπεζίτου Εὐσταθίου Εὐγενίδου, ὃς καὶ ἀφ' ἑσπέρας μαθὼν τὴν ἐν Θεραπείοις παρουσίαν τῆς Α.Θ. Παναγιότητος ἔσπευσε νὰ ἐπισκεφθῇ Αὐτὴν ἐν τῇ μητροπόλει. Ὁ ναὸς ἦν πλήρης ἐκκλησιάσματος· παρίσταντο δὲ ἐκεῖ πρὸς τῷ σεβασμιωτάτῳ μητροπολίτῃ Δέρκων ἡ Α. ἐξοχ. ὁ Ἄρχων Μ. Λογοθέτης, ὁ ἀξιότιμος Δ. Εὐγενίδης καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν ἐγκρίτων. Χορὸς δὲ μαθητῶν καὶ μαθητριῶν ἔψαλε τὸν πατριαρχικὸν πολυχρονισμὸν κατὰ τὴν εἴσοδον καὶ τὴν ἔξοδον τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ὅτε ὁ προεστὼς ἱερεὺς ἀρχιμανδρίτης Θεόδωρος Μαντζουρανῆς προσεφώνησε τῇ Α. Θ. Παναγιότητι, δοὺς τὸ σύνθημα εἰς ζωηρὰς ὑπὲρ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐπευφημίας ὑπὸ τοῦ παρεστῶτος λαοῦ, ἑνωτισθέντος κατὰ τὴν λειτουργίαν καὶ τοῦ θείου λόγου ἐκ στόματος αὐτοῦ τοῦ Πατριάρχου.

Ἡ ἐνταῦθα γενομένη ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἔχει ἐν στενοτάτῃ περιλήψει ὧδε·

«Ὁρμηθεῖσα ἀπὸ τοῦ ρητοῦ «Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο κτλ.» παρέστησεν ἐν ἁπλότητι ὕφους τὴν διαφορὰν τοῦ ἔργου τῆς Μάρθας, μεριμνώσης περὶ πολλά, ἐπουσιώδη καὶ ἀνωφελῆ, ἀπὸ τοῦ ἔργου τῆς Μαρίας, ἥτις ἀφεῖσα κατὰ χώραν τοὺς τύπους, οὓς ἐπέβαλλεν ἡ Ἰουδαϊκὴ ἐθιμοτυπία κατὰ πᾶσαν ξένων ὑποδοχήν, προσέσχεν εἰς τὰ κύρια μόνα καὶ οὐσιώδη, εἰς τοὺς λόγους τοῦ Σωτῆρος, ἐν οἷς ἡ Μάρθα διέκρινε ῥήματα ζωῆς αἰωνίου, ῥήματα καθιστῶντα τὸν ἄνθρωπον δυνατὸν καὶ ἐνταῦθα νὰ εὐδαιμονήσῃ καὶ, τῶν τῆς ὕλης δεσμῶν ἀπαλλαγείς, τῆς αἰωνίου καὶ ἀθανάτου νὰ τύχῃ ζωῆς.

Διακρίνασα δὲ σαφῶς τὰ οὐσιώδη ἀπὸ τῶν ἐπουσιωδῶν, περὶ ἃ νῦν οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων δαπανῶσι τὸν χρόνον, ὑπέδειξεν ὅτι ὁ χριστιανὸς τῶν ἐπουσιωδῶν ἀμελῶν καὶ περὶ τὰ οὐσιώδη ἀσχολούμενος ὀφείλει πρωτίστως μὲν νὰ ἀναπτύσσῃ τὴν διάνοιαν οὕτως ὥστε αὕτη μόνη νὰ ᾖ ἱκανὴ ν' ἀνευρίσκῃ ἐν παντὶ τὴν ἀλήθειαν νὰ μορφοῖ δὲ τὸ αἴσθημα κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἀείποτε ἀγαπῶν οὗτος τὸ ἀγαθὸν νὰ παρασκευάζῃ δὲ καὶ τὴν βούλησιν οὕτως ὥστε αὕτη νὰ ἐρίηται μόνου τοῦ ἀγαθοῦ καὶ νὰ ᾖ ἱκανὴ νὰ πράττῃ αὐτὸ ὑπ' οὐδενὸς ἄλλου αἰχμαλωτιζομένη.

Οὕτω δὲ τῆς ψυχῆς ἐπιμελούμενοι, εἶπε περαίνουσα τὸν λόγον ἡ Α. Θ. Παναγιότης, δυνάμεθα ἐν παντὶ πράγματι τὰ πρακτέα τῶν φευκτέων καὶ τὰ οὐσιώδη τῶν ἐπουσιωδῶν νὰ διακρίνωμεν ἄξιοι ἀναδεικνύμενοι μαθηταὶ τοῦ εἰπόντος «Γίνεσθε τέλειοι ὡς ὁ Πατὴρ ἡμῶν ὁ Οὐράνιος τέλειός ἐστι».

Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς θείας λειτουργίας ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀναπαυθεῖσα μικρὸν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ ἐκ τῶν ἐφοροεπιτρόπων ἀξιοτίμου Ἀποστόλου Μητρέλια, μετέβη ἐκεῖθεν μετὰ τοῦ σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Δέρκων εἰς ἐπίσκεψιν τῆς Α. ἐξοχ. τοῦ Ἄρχοντος Μ. Λογοθέτου. Κατόπιν δὲ ἐπεσκέψατο καὶ πάντας τοὺς ἄλλους ἐν Νεοχωρίῳ παραθερίζοντας ἐγκρίτους ὁμογενεῖς· γευματίσασα δὲ τὴν μεσημβρίαν παρὰ τῷ ἀξιοτίμῳ Δ. Εὐγενίδῃ, ὅπου προσεκλήθη ὅ τε σεβασμιώτατος ἅγιος Δέρκων καὶ ἡ Α. Ε. ὁ Ἄρχων Μ. Λογοθέτης, ἐπανῆλθεν εἰς Θεραπεῖα διὰ τῆς ἁμάξης τοῦ ἀξιοτίμου Εὐστ. Εὐγενίδου. Ἐπισκεψαμένη δὲ καὶ τοὺς ἐκεῖ ἐκ τῶν ἐγκρίτων παραθερίζοντας ἐπανῆλθε πρὸς ἑσπέραν εἰς Φανάριον.

—*Ἐχοροστάτησεν* ἐπίσης ἡ Α. Θ. Παναγιότης καὶ τῇ πέμπτῃ κατὰ τὸν ἑσπερινὸν ἐν τῇ κατὰ Γαλατᾶν ἱερᾷ Ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, ἐπὶ τῇ ἀγομένῃ ἐπετείῳ πανηγύρει αὐτῆς, πυκνοῦ συνελθόντος ἐκκλησιάσματος. Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν θερμοτάτη ἐγένετο ὑποδοχὴ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ἐν τῷ ἐπιτροπικῷ τοῦ ναοῦ ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς, προσφωνήσαντος καταλλήλως τοῦ προεστῶτος ἱερέως ἀρχιμ. Σμαράγδου.

—*Συγχαρητήρια.*—Πρὸς τοῖς ἐκ τῶν ἡμετέρων ὁμογενῶν προσελθοῦσιν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα καὶ τὰ συγχαρητήρια ὑποβαλοῦσι τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ἐφ' αἷς ἔτυχεν αὐτοκρατορικαῖς τιμαῖς, συνεχάρησαν Αὐτῇ δι' ἐπὶ τούτῳ ἀπεσταλμένων ὅ τε Μακαριώτατος Πατριάρχης τῶν Ἀρμενίων, ὁ Ἀρχιρραβῖνος καὶ ὁ ἐνταῦθα ἀντιπρόσωπος τοῦ πατριάρχου τῶν Παλαιοσύρων.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀνταπέδωκε τὴν ἐπίσκεψιν τῷ μὲν πρώτῳ διὰ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου, μεταβάντος ἐπὶ τούτῳ εἰς Κούμ-καποῦ, ἐν συνοδείᾳ τοῦ ἐκ τῶν πατριαρχικῶν διαγγελέων καὶ ἀρμενομαθοῦς Δημητρίου Τσολακίδου ἐφέντη, συγχαρεῖσα ἅμα τῇ Α. Μακαριότητι καὶ ἐπὶ τῇ ἀπονομῇ τοῦ παρασήμου Ὀσμανιὲ α' τάξεως. Τὴν δὲ πρὸς τὸν Ἀρχιρραβῖνον διὰ τοῦ Μ. Ἀρχιδιακόνου, μεταβάντος εἰς Κουσγουντζούκιον ὡσαύτως μετὰ τοῦ ἐκ τῶν πατριαρχικῶν διαγγελέων Δημητρίου Τσολακίδου ἐφέντη.

Σήμερον δὲ ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ἐπεσκέψατο τὴν Α. Ἐξοχότητα τὸν Ἀλέξανδρον Καραθεοδωρῆν πασᾶν, ἵνα συγχαρῇ αὐτῷ ἐκ προσώπου τῆς Α. Θ. Παναγιότητι ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. Πρὸς τοὺς λοιποὺς δ' ἐκ τῶν ὁμογενῶν ἑορτάζοντας ἡ Α. Θ. Παναγιότητος διεβίβασε τὰ συγχαρητήρια καὶ τὰς πατριαρχικὰς Αὐτῆς εὐχὰς διὰ τοῦ Μ. Ἀρχιδιακόνου.

—*Ἐπισκέψεις.*—Τῇ παρελθούσῃ Τρίτῃ ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ὁ διευθύνων κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ πρεσβευτοῦ τὰ τῆς ἐνταῦθα Ρουμανικῆς πρεσβείας, ὡς ἐπιτετραμμένος, συγχαρεὶς ἅμα τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ἐφ' οἷς ἔτυχεν ὑψίστης αὐτοκρατορικῆς εὐμενείας δείγματι. Τούτῳ τὴν ἐπίσκεψιν ἀνταπέδωκε τὴν ἐπιοῦσαν ἡ Α. Θ. Παναγιότης διὰ τῆς Α. Π. τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου, συνοδευομένου ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ α' πατριαρχικοῦ γραφείου.

Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Ἰωάννου Ἀριστάρχου, θείου πρὸς πατρὸς τῆς Α. Ε. τοῦ Ἀρχοντος Μ. Λογοθέτου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης διεβίβασε τὰ συλλυπητήρια Αὐτῆς τῇ Α. Ε. διὰ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου, μεταβάντος ἐπὶ τούτῳ εἰς Νεοχώριον τῇ παρελθούσῃ Τετάρτῃ.

Ἀδεται ὅτι ὁ ἀείμνηστος ἀνὴρ πᾶσαν τὴν περιουσίαν αὐτοῦ, οὐκ εὐκαταφρόνητον οὖσαν, κληροδοτεῖ διὰ διαθήκης ὑπὲρ κοινωφελῶν ἔργων.

Χθὲς ἡ Α.Π. ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ἐντολῇ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος μεταβὰς εἰς Πρίγκηπον ἐπεσκέψατο τὸν ἐκεῖ παραθερίζοντα πρεσβευτὴν τῆς Περσίας.

Σήμερον ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ὁ α' διερμηνεὺς τῆς ρωσσικῆς πρεσβείας Μάξιμωφ συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν διερμηνέων ὁμογενοῦς Ἀντωνίου Γραμματοπούλου.

—*Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων.*—Ἡ Α. Α. Μεγαλειότης ὁ Σουλτάνος ἀπένειμε τῇ Α. Μ. τῷ νέῳ Πατριάρχῃ τῶν Ἱεροσολύμων Δαμιανῷ τὴν μεγάλην ταινίαν τοῦ παρασήμου Μετζιδιέ. Ἅμα δὲ καὶ τῷ ἐνταῦθα ἀντιπροσώπῳ τῆς Α. Μακαριότητος πανοσιολογ. Ἀρχιμανδρίτῃ Γερμανῷ Ἀποστολάτῳ ἀπενεμήθη παράσημον Μεζιδιὲ β' τάξεως. Μεταβὰς δὲ οὗτος εἰς τὰ ἀνάκτορα μετὰ τοῦ Ἄρχοντος Καποῦ Κεχαγιᾶ τῶν Πατριαρχείων, ἀδείᾳ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ὑπέβαλε τῇ Α. Α. Μεγαλειότητι τῷ Σουλτάνῳ διὰ τῆς Ἀρχιγραμματείας εὐχαριστήρια ἐξ ὀνόματος τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου καὶ ἐξ ἑαυτοῦ.

—*Μητροπολίτης Πισσιδείας.*—Τῷ πανιερωτάτῳ μητροπολίτῃ Πισσιδείας Γερασίμῳ ἀπενεμήθη τὸ παράσημον Μετζιδιὲ γ' τάξεως.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι, Ὁσιώτατοι Προϊστάμενοι καὶ εὐλαβέστατοι ἱερεῖς καὶ διάκονοι τῶν ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Κωνσταντινουπόλεως ἱερῶν Ναῶν.

Ἀριθ. Πρωτ. 4063 / Διεκπ. 2442

Ἡ Πατριαρχικὴ Κεντρικὴ Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὰς ἀμέσους τελοῦσα πατρικὰς καὶ πεπυμένας ὁδηγίας καὶ ἐντολὰς τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος, τοῦ προσκυνητοῦ ἡμῶν Αὐθέντου καὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ἓν τῶν κυρίων καὶ πρωτίστων αὐτῆς μελημάτων πρὸς τῇ πνευματικῇ καὶ ἠθικῇ προκοπῇ καὶ ἐξυψώσει τοῦ εὐαγοῦς κλήρου ἔθετο καὶ τὴν ὑλικὴν αὐτοῦ προαγωγὴν καὶ τὴν ἐξασφάλισιν σχετικῆς τινος εὐπραγίας τοῖς, ὡς τὰ πολλά, πενομένοις κληρικοῖς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως· ἐφ' ᾧ μετὰ μακρὰν καὶ ἐπισταμένην μελέτην καὶ σύτκεψιν πρὸς ἐξεύρεσιν λυπιτελοῦς ἅμα καὶ εὐκατορθώτου πρὸς τοῦτο μέσου, ἔγνω ἐν πρώτοις καὶ ἐνέκρινε τὴν σύστασιν ἰδιαιτέρου ἱερατικοῦ ταμείου ὑπὸ τὸν τίτλον «Ταμιεῖον τῶν ἀπόρων ἱερέων», ἵνα ἐξ αὐτοῦ, συνῳδὰ ἰδίῳ ἐπὶ τούτῳ συνταττομένῳ ἤδη Κανονισμῷ, ἔνθεν μὲν τὰ πρὸς ζωάρκειαν πορίζωνται οἱ ὑπὸ γήρως καὶ νόσου ἀίσκανοι πρὸς ἐργασίαν ἀποβαίνοντες καὶ οἱ ἄλλως πως ὑπὸ οἰκονομικῶν δυσχερειῶν καταθρυπτόμενοι ἱερεῖς καὶ διάκονοι, ἔνθεν δὲ καταρτισθῇ κεφάλαιον ἐν λίαν προσεχεῖ μέλλοντι ἱερατικοῦ ταμιείου γενικώτερον ἔχοντος προορισμόν, ἅμα δὲ Βιβλιοθήκης καὶ Ἀναγνωστηρίου ἱερατικῶν, τὰ μάλιστα χρησίμων τοῖς κληρικοῖς καὶ δὴ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις, ὅτε τὰ πάντα γοργῷ χωροῦσι τῷ ποδὶ ἐπὶ τὴν κατ' ἄμφω πρόοδον καὶ τὴν ἐπὶ τὰ κρείττω προαγωγήν. Οἱ δὲ πόροι τοῦ ἱερατικοῦ τούτου Ταμιείου ἔσονται οἱ μὲν τακτικοί, οἱ δὲ ἔκτακτοι· καὶ τοὺς μὲν ἑκτάκτους γνώσεσθε ἐκ τοῦ ὑπὸ μελέτην ἤδη τελοῦντος καὶ προσεχῶς δημοσιευθησομένου εἰδικοῦ Κανονισμοῦ· οἱ δὲ τακτικοί, ἀποτελούμενοι ἐκ μηνιαίας ἐπὶ τούτῳ εἰσφορᾶς σύμπαντος τοῦ ἐνοριακοῦ κλήρου, ὡρίσθησαν ὡς ἑξῆς: ἐν αἷς μὲν ἐνορίαις εἴθισται διανέμεσθαι κατὰ μέρη ἀνάλογα ὑπὸ τῶν συγκροτούντων τὸν ἑκασταχοῦ κλῆρον τὸ ὅλον τῶν μηνιαίων εἰσοδημάτων, κυρίων τε καὶ τυχηρῶν, τούτων οἱ κληρικοὶ ὀφείλουσι κατατιθέναι εἰς τὸ ἱερατικὸν ταμιεῖον δύο

τοῖς ἑκατὸν κατὰ μῆνα ἐκ τοῦ πρὸς διανομὴν εἰσπεπραγμένου καθαροῦ ποσοῦ· οἱ δ' ἔμμισθοι διάκονοι ὑποχρεοῦνται καταβάλλειν τρία τοῖς ἑκατὸν κατὰ μῆνα ἐκ τοῦ μηνιαίου αὐτῶν μισθοῦ· ἐν αἷς δ' ἐνορίαις κρατεῖ ἕτερον ἢ τὸ τῆς, ὡς ἄνω εἴρηται, διανομῆς σύστημα, τούτων οἱ προϊστάμενοι ὀφείλουσιν ἐγκαίρως πρὸ τῆς λήξεως τοῦ μηνός, προσερχόμενοι εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἀναγγεῖλαι τὰ κατ' αὐτοὺς τῇ Μεγάλῃ Πρωτοσυγκελλίᾳ διὰ τὰ περαιτέρω. Τὴν ἀπόφασιν ταύτην τῆς Πατριαρχικῆς Κεντρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς, ὑποβληθεῖσαν ἁρμοδίως τῇ Αὐτοῦ Θειοτάτῃ Παναγιότητι, τῷ πανσεβάστῳ ἡμῶν Αὐθέντῃ καὶ Δεσπότῃ, καὶ τυχοῦσαν ἤδη τῆς σεπτῆς Αὐτῆς Πατριαρχικῆς ἐγκρίσεως καὶ περιβληθεῖσαν οὕτω τὸ νενομισμένον Πατριαρχικὸν κῦρος, πεποιθότες ὅτι ἐν εὐφροσύνῃ καρδίας ἐνωτισθήσεσθε, ἄσμενοι ἀνακοινούμεθα διὰ τῆς δι' ἡμῶν τῆς Ἐγκυκλίου, προτρεπόμενοι ἅμα καὶ ἐντελλόμενοι ἅπασιν Ὑμῖν, ὅπως τὰς πρώτας πέντε ἡμέρας τοῦ ἐπιόντος μηνὸς Σεπτεμβρίου προσερχόμενοι εἰς τὰ Πατριαρχεῖα προσαγάγητε τὸ ἀναλογῆσον διὰ τὸ ἱερατικὸν Ταμιεῖον ποσὸν κατὰ τὸν μῆνα Αὔγουστον, ἐξ ὅτου ἄρχεται ἐν ἰσχύι τεθεμένη ἡ περὶ τούτου ἀπόφασις. Ἐπὶ δὲ τούτοις εἴητε ἐν Κυρίῳ ὑγιαίνοντες.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 12 Αὐγούστου τοῦ 1897 ἔτους.

† Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Ἀριθ. $\frac{\text{Πρωτ. } 3947}{\text{Διεκπ. } 2580}$

Ἱερώτατε Μητροπολῖτα . . ὑπέρτιμε καὶ ἔξαρχε . . . ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε . . . χάρις εἴη τῇ αὐτῆς Ἱερότητι καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Πρὸς αἴσιαν διεκπεραίωσιν τῶν ἐκ προικὸς καὶ διαθηκῶν ἀπορρεουσῶν διαφορῶν, ἐφ' ὧν ζητεῖται παρὰ τῶν ἱερῶν Μητροπόλεων ἡ προσήκουσα ἐνέργεια τῶν Πατριαρχείων, ἀναγκαῖον κρίνεται ὅπως αἱ πρὸς ἡμᾶς ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ διαβιβαζόμεναι ὑπὸ τῶν ἁγίων Ἀρχιερέων αἰτήσεις ἐκθέτωσι τὰ γενόμενα ἐν πάσῃ ἀκριβείᾳ καὶ λεπτομερείᾳ, ἐπισυναπτομένων ἐν αὐτοῖς καὶ ἀντιγράφων ἁπάντων τῶν σχετικῶν ἐγγράφων, ἵνα ἐπὶ τῇ βάσει τούτων μελετῶνται ἐπισταμένως ἐνταῦθα τὰ ζητήματα καὶ εἶτα διαβιβάζωνται αἱ αἰτήσεις τῶν Πατριαρχείων ὅπου δεῖ μετὰ τῆς ἀπαιτουμένης σαφηνείας καὶ πειστικότητος. Ὅθεν, διαγνόντες τοῦ καθ' ἡμᾶς Διαρκοῦς Ἐθνικοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου, τὴν παροῦσαν ἀπολύομεν ἡμετέραν Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν Ἐγκύκλιον, δι' ἧς ἐντελλόμεθα τοῖς ἐν Χριστῷ ἀδελφοῖς ἁγίοις Ἀρχιερεῦσιν ἵνα ἐν περιπτώσει τοιαύτης αἰτήσεως πρὸς τὰ Πατριαρχεῖα προσέχωσιν ὅπως ἐν αὐτῇ αἱ ἐκ προικὸς ἢ διαθήκης διαφοραὶ ἐπεξηγῶνται ὅσον ἔνεστι σαφῶς, ἐκτιθεμένων λεπτομερῶς πάντων τῶν γεγονότων, ἐπισυνάπτωνται δὲ καὶ πάντα τὰ σχετικὰ ἔγγραφα ἐν ἀντιγράφοις φέρουσι τὴν ἀρχιερατικὴν ἐπικύρωσιν. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ τῆς αὐτῆς Ἱερότητος.

Ἐν Φαναρίῳ τῇ Αὐγούστου κε'.

† Ὁ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός

(Ἕπονται αἱ ὑπογραφαὶ τῶν ἁγίων συνοδικῶν ἀρχιερέων).

ΕΝ ΤΙΝΙ ΔΕΟΝ ΝΑ ΖΗΤΩΜΕΝ ΕΥΤΥΧΙΑΝ ΕΝ ΤΗ ΠΑΡΟΥΣΗ ΖΩΗ*

Ὅτι ὅσων ἀριθμὸς ἀνθρώπων λαμβάνει μόρφωσιν τεχνικὴν ἐν τῇ κυρίᾳ σημασίᾳ, τ. ἔ. γίνεται κάτοχος τῆς τεχνικῆς τῶν ὡραίων τεχνῶν, καὶ οὕτως ἀνοίγει ἑαυτῷ ὁδὸν πρὸς τεχνικὴν δρᾶσιν. Μόνον ἡ περιοχὴ τῆς ἠθικῆς δράσεως ὅλως ἀνεφγμένη εἶναι διὰ πάντας ἀνεξαιρέτως τοὺς ἀνθρώπους. Πᾶς ἄνθρωπος, ἐν οἱᾳδήποτε κοινωνικῇ θέσει καὶ ἂν ἤθελε γεννηθῇ καὶ ἐν οἱῳδήποτε χρόνῳ καὶ ἂν ἤθελε ζῇ, δύναται νὰ γείνῃ ἐνάρετος. Ἄνθρωπος ὑψηλῆς ἠθικῆς, ἐννοεῖται συνῳδὰ ταῖς ἐννοίαις ἐκείναις, ἃς αὐτὸς ἔχει περὶ τῆς ἀρετῆς καὶ ἐν γένει περὶ τῆς ἠθικῆς. Ὁ ἔσχατος πτωχὸς ἠθικῶς δύναται νὰ ἵσταται ἀνωτέρω τῶν πρώτων ἐν τῷ κράτει. Ὁ ὅλως ἄπειρος τῆς ἐπιστήμης ἄνθρωπος δύναται να ὑπερέχῃ ἐν τῇ ἀρετῇ τοὺς πρωτοβαθμίους σοφούς. Ἡ ἠθικὴ τελειοποίησις τοῦ ἀνθρώπου ἧκιστα ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς δεδομένης κοινωνίας, ἢ ἡ διανοητικὴ καὶ αἰσθητική. Ἀλλ' ἔτι ἧσσον αὐτὴ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῶν φυσικῶν χαρισμάτων. Δυνατὸν νὰ γεννηθῇ τις μετὰ εὐφυΐας πρὸς τὴν ποίησιν· δυνατὸν νὰ λάβῃ τις ἀπὸ τῆς φύσεως λαμπρὰ διανοητικὰ χαρίσματα, ἀλλ' ἀδύνατον νὰ γεννηθῇ τις ἠθικῶς εὐφυής, ἐπίσης ὡς καὶ ἐν γένει περί τινος ἠθικῆς εὐφυΐας οὐδὲ λόγος δύναται νὰ ᾖ. Οὕτως ἐν τῇ ἠθικῇ αὐτοῦ δράσει ὁ ἄνθρωπος εἶναι τὰ μάλιστα ἐλεύθερος ἀπὸ τῶν ἐξωτερικῶν, πλαγίων ἐπιδράσεων. Ἐν ταύτῃ τῇ περιοχῇ δέδοται μεγίστη ἔκτασις εἰς τὴν προσωπικὴν ἀπόπειραν καὶ τὰς προσωπικὰς προσπαθείας ἑκάστου. Ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐξαρτᾶται νὰ ᾖ φιλόπονος, ἢ ῥᾴθυμος, τίμιος ἢ ἄτιμος, καλὸς ἢ κακός. Φανερόν, ὅτι ἡ ἠθικὴ ὄψις τοῦ βίου καὶ τῆς ἐνεργείας χρησιμεύει ὡς ἡ βάσανος, ὁ δείκτης τῆς ἀληθοῦς ἀξίας τοῦ ἀνθρώπου.

Ἐκ τῆς ἐπιθεωρήσεως τῶν συνθηκῶν, ἐν αἷς παράγεται ἡ ἀνάπτυξις τῶν ὑψίστων πνευματικῶν συμφερόντων τοῦ βίου, ἀποκαλύπτεται, ὅτι μόνον ἡ ἠθικοπρακτικὴ περιοχὴ τῆς ἐνεργείας εἶναι προσιτὴ διὰ πᾶν πλῆρες δικαιοῦχον μέλος τῆς κοινωνίας, ἐνῷ ἡ ὑψηλὴ διανοητικὴ καὶ τεχνικὴ μόρφωσις καὶ ἡ ἀντιστοιχοῦσα αὐτῇ ἐνέργεια γίνονται κλῆρος ὀλίγων μόνον συγκριτικῶς προσώπων, γεννηθέντων καὶ ζώντων ἐν ἰδίᾳ εὐμενεῖ δι' αὐτὴν κοινωνίᾳ. Ἀλλὰ τὸ δικαίωμα ἐπὶ τῆς εὐτυχίας κέκτηνται πάντες οἱ ἄνθρωποι. Ἐὰν ἡ εὐτυχία ἤθελεν ἐξαρτᾶσθαι ἀποκλειστικῶς ἀπὸ τῶν ἐξωτερικῶν συνθηκῶν τοῦ βίου, αὐτὴ ἤθελεν εἶσθαι κληρονομία ἀσημάντως ἐλαχίστων ἀνθρώπων, καὶ τοιουτοτρόπως εἷς ἐκ τῶν κυρίων σκοπῶν τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀνθρώπου ὀρθαλμοφανῶς

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 195 – 197.

δὲν θὰ ἐπετυγχάνετο. Ἀδύνατον ἤθελεν εἶσθαι νὰ ὑποδείξωμεν λόγον τινά, διατί ἡ εὐτυχία δίδοται τοῖς μὲν τῶν ἀνθρώπων, τοῖς δὲ εἶναι ἀπρόσιτος. Τὴν παραδοχὴν τῆς διὰ τοὺς ἀνθρώπους ἀνισότητος τῶν συνθηκῶν τῆς ἐπιτυχίας τῆς ἀληθοῦς εὐτυχίας ἤθελεν εἶσθαι δυσχερὲς νὰ συμβιβάσωμεν μετὰ τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς, λογικῆς τάξεως τῶν πραγμάτων ἐν τῷ κόσμῳ. Πρὸς ἀπορυγὴν τούτων τῶν δυσχερειῶν ἀνάγκη νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι, ἐπειδὴ παντὶ ἀνθρώπῳ ἀνήκει τὸ δικαίωμα ἐπὶ τῆς εὐτυχίας, ἡ τελευταία δέον νὰ ἐξαρτᾶται κυρίως ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Ἀνωτέρω κατηντήσαμεν εἰς τοῦτο τὸ συμπέρασμα, ὅτι τὴν ἀληθῆ εὐτυχίαν δέον νὰ ζητῶμεν ἐν τῇ ἐνεργείᾳ, τῇ τεινούσῃ πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν ὑψίστων πνευματικῶν συμφερόντων τοῦ βίου, καὶ ὅτι ἐκ τῆς περιοχῆς τούτων τῶν συμφερόντων τὰ μάλιστα ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐξαρτᾶται ἡ ἐπιτυχία τῶν ἠθικῶν σκοπῶν, τῶν ὁριζομένων ὑπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ καλοῦ καὶ τῆς δικαιοσύνης. Διὸ ὀρθαλμοφανές, ὅτι ἡ κυρία συνθήκη τῆς ἀληθοῦς εὐτυχίας ἐμπεριέχεται ἐν τῇ ἐπιδιώξει καὶ τῷ ὅσῳ τὸ δυνατὸν πληρεστέρᾳ ἐπιτεύξει κυρίως τῶν τούτου τοῦ εἴδους σκοπῶν ἐν τῷ βίῳ, ἢ, ὅπερ ταὐτόν, ἐν τῇ ἠθικῇ αὐτοτελειώσει καὶ τῇ ἐνεργείᾳ, τῇ ὁριζομένῃ ὑπὸ τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ κοινοῦ ἀγαθοῦ καὶ τῆς ὑψίστης δικαιοσύνης. Τῇ ὁδῷ τῆς αὐτοπαρατηρήσεως ἀνακαλύπτειν τὰς ἑαυτοῦ ἐλλείψεις καὶ διορθοῦν αὐτάς, ἀνώτερον εἶναι τῶν παθῶν καὶ τῶν παρεκτροπῶν, ἐνισχύειν καὶ ἀναπτύσσειν ἐν ἑαυτῷ τὰς καλλιτέρας ὄψεις τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, — τοιαῦτα τὰ κύρια ζητήματα τῆς ἠθικῆς αὐτοτελειώσεως. Ἀλλ' ἡ αὐτοεπίγνωσις δέον νὰ συνενῶται μετὰ τῆς ἐπαρκοῦς γνώσεως καὶ τῶν πλησίον ἡμῶν. Δέον νὰ μάθωμεν νὰ κατανοῶμεν τὸν βίον καὶ τοὺς χαρακτῆρας τῶν περιστοιχούντων ἡμᾶς ἀνθρώπων, ἵνα γινώσκωμεν νὰ συγχωρῶμεν αὐτοῖς, καὶ οὐ μόνον νὰ συγχωρῶμεν, ἀλλὰ καὶ νὰ ὦμεν ἱκανοὶ ἐν ἀνάγκῃ νὰ θυσιάζωμεν δι' αὐτοὺς τὰ ἡμέτερα συμφέροντα. Ἐκλέξαντες δὲ δι' ἑαυτοὺς στάδιον ἐνεργείας ὀφείλομεν νὰ πράζωμεν πᾶν τὸ ἀφ' ἡμῶν ἐξαρτώμενον, ἵνα ἀποφέρωμεν ὅσῳ τὸ δυνατὸν πλείονα ὠφέλειαν ἐν τούτῳ τῷ σταδίῳ, ἵνα συλλέξωμεν πλεῖστον κεφάλαιον καλοῦ. Τὸ κοινὸν ἀγαθὸν δέον νὰ ᾖ ὁ σκοπὸς ταύτης τῆς ἐνεργείας. Ἡ ἐπίγειος ἀμοιβή δι' αὐτὴν εἶναι ἡ συνείδησις τοῦ ἐκπληρωθέντος καθήκοντος, ἡ ἡσυχία τῆς συνειδήσεως. Ἡ ἐργασία, ἡ ἀφιερωθεῖσα τῇ διακονίᾳ πρὸς κοινὴν ὠφέλειαν, κατ' εὐθεῖαν θέλει ἄγει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν σκοπὸν αὐτοῦ, ἐπειδή, ἐργαζόμενος πρὸς ἀγαθὸν ἄλλων, αὐτὸς δι' αὐτοῦ τούτου ἐργάζεται καὶ πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἰδίου αὐτοῦ ἀγαθοῦ. Τῆς ἀληθοῦς εὐτυχίας, ἥτις μόνον δυνατὴ τῷ ἀνθρώπῳ ἐπὶ γῆς, αὐτὸς δύναται νὰ ἐπιτύχῃ μόνον τῇ ὁδῷ τῆς συναιρέσεως τῶν ἰδίων αὐτοῦ προσωπικῶν τάσεων καὶ σκοπῶν μετὰ τῶν συμφερόντων τῆς κοινωνίας, τῆς προσωπικῆς ἑαυτοῦ ὠφελείας μετὰ τῶν προόδων ἐκείνου τοῦ ἔργου, ᾧπερ αὐτὸς ἀφιέρωσεν ἑαυτόν. Ὅσῳ ὑψηλότερος καὶ τελειότερος ὁ χαρακτὴρ καὶ ἡ ἐνέργεια τοῦ ἀνθρώπου ἐν ἠθικῇ σχέσει, τόσῳ αὐτὸς εὐτυχέστερος. Ἐντεῦθεν νοεῖται ἡ ἔννοια τῶν λόγων τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ· «Ζητεῖτε πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν» (Ματθ. 6, 33). Ἐνταῦθα ὑπὸ τὰς λέξεις «ταῦτα πάντα» νοοῦνται τὰ ὑλικὰ ἀγαθά, τὰ ἀναγκαῖα τῷ βίῳ τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' οὐχὶ τὰ ἀποτελοῦντα ἐκεῖνο, ἐν ᾧ ἡ εὐτυχία αὐτοῦ ἐμπεριείχετο.

Τὸ μέτρον δὲ τῆς ἐπιγείου εὐτυχίας τοῦ ἀνθρώπου ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοῦ βαθμοῦ τοῦ ἠθικοῦ ὕψους αὐτοῦ, τῆς μεγαλωσύνης τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ, τῆς τεινούσης πρὸς ἐπίτευξιν τῶν ὑψίστων ἠθικῶν σκοπῶν. Ἀλλ' ἐπὶ γῆς δὲν ὑπάρχει καὶ δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ ἐν τῇ ἐνεστώσῃ τάξει τῶν πραγμάτων ἡ ἀληθής, ἡ ἀπαραβίαστος εὐτυχία. Αἱ ἀναπόφευκτοι ἐν τῷ βίῳ ἀνεπιτυχίαι καὶ ἀπογοητεύσεις, τὰ ἠθικὰ παθήματα, αἱ φυσικαὶ νόσοι, τὸ γῆρας καὶ ἐπὶ τέλους ὁ θάνατος, πάντα ταῦτά εἰσι τοιαῦτα γεγονότα, ἕνεκα τῶν ὁποίων δυνατὸν νὰ λέγωμεν μόνον περὶ τῆς ὑπὸ συνθήκας, τῆς σχετικῆς εὐτυχίας. Ἡ ἀληθὴς δὲ εὐτυχία, ἡ μακαριότης ἐν τῇ κυρίᾳ ἐννοίᾳ, ἀναμένει τὸν ἄνθρωπον, τὸν δεόντως ἐκπληρώσαντα ἐνταῦθα τὸν ἑαυτοῦ προορισμόν, μόνον πέραν τοῦ τάφου, ἐν τῇ αἰωνίῳ ζωῇ, ὡς ὁ Ἀπόστολος λέγει περὶ τούτου: «τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα. Λοιπὸν ἀπόκειταί μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτής· οὐ μόνον δὲ ἐμοί, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἠγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ» (2 Τιμόθ. 4, 7—8).

(Ἐκ τοῦ Ρωσσικοῦ).

Ἱεροδιάκονος ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ

Βοηθὸς τοῦ Ἐπόπτου τοῦ Ἐκκλησ. Σεμιναρίου Πετρουπόλεως.

ΑΙ ΕΤΕΡΟΔΟΞΟΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΕΝ ΣΥΡΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΕΝ ΑΥΤΑΙΣ ΣΧΟΛΕΙΑ*

Ἡ *Κατωτάτη Παίδευσις* παρέχεται διὰ τῶν δημοτικῶν λεγομένων σχολείων. Τοιαῦτα ὑπάρχουσι πολλά, μικρά τε καὶ μεγάλα, δι' ἀμφότερα τὰ φῦλα σχεδὸν πανταχοῦ.

Α'. Ἄρρενα.

Ἐν **Μαράς.**—Τὸ πρὸς τὰ ΒΔ τῆς ἀρχαίας *Γερμανικείας* κείμενον *Μαρὰς* εἶναι πόλις εὐδαίμων καλῶς οἰκουμένη, βιομηχανικὴ καὶ ἐμπορική-

* Συνέχ. ἀπὸ σελ. 171—173.

Ὑπὸ τὰς ὑπωρείας τοῦ χιονοσκεποῦς *Ἀχὺρ δὰγ* ἐπὶ λόφων τριῶν ἐκτισμένη, δεσπόζει τῆς πρὸ αὐτῆς καταφύτου καὶ καταρρύτου πεδιάδος[47], καὶ εἶναι ἕδρα μουτεσαριφλικίου ὑπαγομένου τῇ νομαρχίᾳ Χαλεπίου. Ἐν ταύτῃ πρὸ 35 ἐτῶν ἐγκατέστησαν διαμαρτυρόμενοί τε καὶ καθολικοὶ σπουδαίως ἐργαζόμενοι. Ἐν τῇ μονῇ τῶν *Φραγκισκανῶν* τῇ κτισθείσῃ τῷ 1876 ἐν περιόπτῳ μέρει πρὸς Α τῆς πόλεως ἐν μέσῳ κήπων λειτουργεῖ μεθ' ὅλων τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ ἐν ἰδίῳ κτιρίῳ ἄριστα κατηρτισμένῳ τετράτακτον δημοτικὸν σχολεῖον. Ἐν τῷ σχολείῳ τούτῳ διδάσκονται πᾶσαι αἱ στοιχειώδεις πρακτικαὶ γνώσεις καὶ καλλιεργοῦνται καὶ τέσσαρες γλῶσσαι, ἡ τουρκική, ἡ γαλλική, ἡ ἰταλικὴ καὶ ἡ ἀρμενική, ἄτε πλεῖστοι οἱ φοιτῶντες ἀρμενόπαιδες. Τῷ 1894 κατὰ τὴν ἐπίσκεψίν μου ἡ σχολὴ εἶχεν 180 μαθητάς· κατὰ δὲ τὰ σημειώματά μου ἡ ἐκ τῶν παραδόσεων καὶ τῆς τάξεως ἐν γένει ἐντύπωσίς μου ὑπῆρξε λίαν εὐχάριστος[48].

Ἐν **Ἀϊντάπ.**— Ἡ πόλις κειμένη 130 χμτρα ΒΑ τοῦ Χαλεπίου εἶναι μία τῶν κυριωτέρων καὶ ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις σπουδαιοτέρων τοῦ νομοῦ περιστοιχουμένη ὑπὸ ὡραίων ἀμπελώνων καὶ ἐλαιώνων.[49] Ἡ πόλις εἶναι κέντρον ὑπερτριακοσίων χωρίων καὶ χωριδίων διοικητικῶς ἐν ἐννέα *μουδιρλικίοις* συνηνωμένων, αὐτὴ δὲ αὕτη εὐδαίμων καὶ μεγάλη, ἕδρα καϊμακαμλικίου ἔχει ὑπὲρ τὰς 42 χιλιάδας κατοίκων, ἐν οἷς τὰ δύο τρίτα εἶναι ὀθωμανοί· Καὶ ἐν ταύτῃ οἱ *Φραγκισκανοὶ* ἔχουσιν εὖ ἔχουσαν μονὴν ἅμα τῇ εἰσόδῳ τῆς πόλεως ἐπ' ἀριστερᾷ κειμένην, ἐν ᾗ καὶ μικρὰ σχολή. Ὑπερτεροῦσιν ὅμως κατὰ πάντα οἱ Ἀμερικανοί, οἵτινες διατηροῦσιν ἄριστον *Κολλέγιον*, περὶ οὗ ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ γενήσεται ὁ προσήκων λόγος.

Ἐν **Σεϊχλή.**— Τὸ *Σεϊχλὴ* εἶναι χωρίδιον ἀσημότατον ἢ ὀρθότερον ποιμενοστάσιον. ἀριστερᾷ ἐπὶ τῆς ἀνωμάλου ὁδοῦ τῆς ἀγούσης ἐκ *Χάσα* εἰς τὸ *Ἰσλαχιγλὲ*[50] εἰς ὃ καὶ διοικητικῶς ὑπάγεται. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ὑπὸ τὰς ὑπωρείας βράχων ἀποτόμων καὶ δασῶν καταρρύτων τοῦ *Ἀμανοῦ*, ἱδρυται ἀπὸ τοῦ 1882 ἡ μονὴ τοῦ αὐστηροῦ μοναχικοῦ τάγματος τῶν *Τραππιστῶν* (Trappistes).[51] Οἱ μοναχοὶ οὗτοι, εἰς οὓς ὀφείλεται εἰς τὰ ἀγριωπὰ ταῦτα μέρη ἡ διδασκαλία καὶ ἡ ὥθησις πρὸς τὴν ἀμπελοφυτείαν, τὴν γεωπονίαν καὶ τὴν ξυλουργικὴν ἔχουσι καὶ μικρὸν σχολεῖον μετ' οἰκοτροφείου δι' ὀρφανὰ τέκνα ἰδίως ἀρμενίων. Ἐν αὐτῷ ἐφοίτων κατὰ τὸ 1894 μόλις 20—25 παῖδες διδασκόμενοι ὑφ' ἑνὸς παιδαγωγοῦ.

Ἐν **Ἐκπέζ.** — ΝΔ τοῦ Σεϊχλὴ εἰς ὡριαίαν ἀπόστασιν κείμενον τὸ *Ἐκπὲζ* εἶναι κωμόπολις ἐν ᾗ περὶ τὰς 350 οἰκογένειαι ὑπάρχουσιν, ὧν αἱ πλείονες εἶναι τουρκικαί, αἱ δὲ λοιπαὶ ἀρμενίων, μαρωνιτῶν καὶ ἄλλων. Ἐν τῇ κωμοπόλει ταύτῃ ὑπάρχει ἡ μονὴ τῶν *Λαζαριστῶν* ἄριστα περιτετειχισμένη μετὰ ὡραίου προαυλίου καὶ κωδωνοστασίου. Ἐν τῇ μονῇ ταύτῃ, ἣν διηύθυνε τότε εὐγενὴς καὶ συμπαθὴς ἡγούμενος ὁ γάλλος πατὴρ Clemens ἔχων συμπαραστάτην αὐτοῦ τὸν καὶ τῆς μονῆς ἱδρυτὴν πατέρα Lambert[52], ὑπάρχει σχολεῖον, ἐνῷ κατὰ τὸν χειμῶνα ἐφοίτων παῖδες περὶ τοὺς πεντήκοντα· τὰ στοιχειώδη μαθήματα παρὰ δύο μοναχῶν διδασκόμενοι.

Ἐν **Ἀλεξανδρέττᾳ.**—Ἐν τῇ Ἀλεξανδρέττᾳ ἥτις εἶναι τὸ ἐπίνειον τοῦ ἐσωτερικοῦ ὅλου τοῦ νομοῦ καὶ τῶν παρ' αὐτῷ μερῶν, διότι συνδέεται μετὰ τοῦ Χαλεπίου καὶ δι' ὁδοῦ ἁμαξιτῆς[53], ὑπάρχουσι *Καρμηλῖται*. Οὗτοι ἔχουσιν ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ ἱδρύματος αὐτῶν καὶ ἐκκλησίαν καὶ δωμάτιον, ἐνῷ φοιτῶσι ποῦ καί που καὶ παῖδές τινες. Ἀγνοῶ τὴν

47. Ταύτην διαρρεῖ ὁ παραπόταμος τοῦ *Πυράμου Ἐρκενὲζ σοῦ* (εἰς 4 χμ. ἀπόστασιν) καὶ αὐτὸς ὁ *Πύραμος (Τζιχοῦν)* εἰς ἀπόστσσιν 15 χμ. ἤτοι τρίωρον ἐκ τῆς μεγάλης γεφύρας, ἣν διέρχεται ὁ ἐξ Ἀλεξανδρέττας εἰς Μαρὰς ἐρχόμενος μήκους *ἑκατὸν βημάτων*, ὡς ἐμέτρησα. Ἡ πεδιὰς κατὰ μέρη λίαν ἐπιτήδειος εἰς καλλιεργίαν ὀρύζης.

48. Τὴν Μονὴν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ εὐεργετικὰ κτίρια, σχολεῖα, φαρμακεῖα κλπ. ἐπεσκεψάμην ἔχων πρόφρονα καὶ φιλόξενον ὁδηγὸν τὸν διευθυντὴν τοῦ μονοπωλείου τῶν καπνῶν λόγιον κ. Ν. Βαμβολάρην, τελειόφοιτον ἀρχαῖον τῆς ἐν Χάλκῃ Ἑλληνοεμπορικῆς Σχολῆς. Ἐν τοῖς σημειώμασί μου φέρεται ἁπλούστατα ἄνευ εἰδικωτέρας ἐξηγήσεως — Ἅγιος Ἀντώνιος de Padova· οὕτως καλεῖται ὁ ἐν τῇ Μονῇ ναός. Οἱ μοναχοὶ προσῆλθον ἐξ Ἱερουσαλὴμ τὸ πρῶτον κατὰ τὸ 1868.

49. ΒΔ τοῦ *Ἀϊντὰπ* εἰς ὀλιγίστην ἀπόστασιν διακρίνεται γήλοφος, ὃς φέρει τὸ ὄνομα *Τελ-δουλούκ*. Μήπως ἔκειτο ἐπ' αὐτοῦ ἡ ἀρχαία Δολίχη, ἤτοι εἶναι ὁ γήλοφος τῆς Δολίχης; Δυστυχῶς δὲν προέλαβον νὰ ἐπισκεφθῶ τὸν γήλοφον, περὶ οὗ πολλὰ ἤκουσα.

50. Ἀμφότερα καϊμακαμλίκια ὑποκείμενα τῇ νομαρχίᾳ Ἀδάνων.

51. Ὡς εἶπεν ὁ ξεναγήσας με πολυμαθὴς πατὴρ Φίλιππος ἀπὸ τοῦ 1893 ὅλοι οἱ κλάδοι τοῦ τάγματος συνηνώθησαν ὑπὸ τὸν τίτλον «Cistersien réformés de la Trappe». Ἡ αὐστηρότης μεθ' ἧς ἐν γένει διάγουσι τὸν βίον αὐτῶν οἱ μοναχοὶ καὶ ἡ ἀληθὴς ἀπάρνησις τῶν ἐν τῷ κόσμῳ μέχρι καὶ αὐτῆς ταύτης τῆς πρὸς ἀλλήλους συνομιλίας, αἱ πολλαὶ προσευχαὶ (ἐννέα πολλάκις τὸ ἡμερονύκτιον), εἶναι ἄξια πολλῆς προσοχῆς καὶ σεβασμοῦ. Ὁ ἐωρακὼς μεμαρτύρηκε.

52. Ὁ γέρων οὗτος ὁ ἱδρυτὴς τῆς Μονῆς ἀμηλιτικώτατος ἀνέγνω ἐπὶ τραπέζης καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐμῆς ἐπισκέψεως 21]1 Ἰουνίου μέρος τοῦ ΙΕ' κεφ. τοῦ Α' βιβλίου τῶν Βασιλειῶν, μεθ' ὃ ἕτερος τεμάχιον μικρὸν ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας ἐκ τῶν περὶ αἱρέσεων.

53. 160 χμέτρων.

ἐνεστῶσαν θέσιν τῶν πραγμάτων, οὐδ' ἐζήτησα πληροφορίας παρὰ τῶν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ φίλων. Αἱ ἀδελφαὶ τοῦ τάγματος τοῦ *Ἁγίου Ἰωσὴφ* διατηροῦσι σχολεῖον, ἐν ᾧ φοιτῶσιν ἀναμὶξ ἄρρενά τε καὶ θήλεα καὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων, ἅτε παρθεναγωγείου μὴ ὑπάρχοντος ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ κοινότητι, τῇ πολυπληθεστέρᾳ ὅλων τῶν ἄλλων χριστιανικῶν κοινοτήτων.

Ἐν **Σύρῳ.**— Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, ἥτις σήμερον *Σοὺρ* καλεῖται, ἔμεινε δὲ διασημοτάτη διὰ τὴν *ἑπτάμηνον* πολιορκίαν τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου καὶ τὴν *δεκατετράμηνον* τοῦ Ἀντιγόνου, οἱ *Φραγκισκανοὶ* πατέρες ἔχουσι μοναστήριον, ἐν ᾧ καὶ σχολεῖον, ὅπερ δὲν διακρίνεται πολύ. Πολλοὶ Ἄραβες ὀρθόδοξοι οἰκοῦσι τὴν πόλιν.

Ἐν **Δαμασκῷ.**— Ἐπίσης ἐνταῦθα οἱ *Φραγκισκανοὶ* (Ἱσπανοὶ) διατηροῦσι σχολεῖον ἀρρένων, ἐν ᾧ περὶ τοὺς 150 ἐξωτερικοὶ μαθηταὶ φοιτῶσιν. Ἡ γαλλικὴ γλῶσσα ἐν τούτῳ ὑστερεῖ.

[ἕπεται συνέχεια]

Β. Α. ΜΥΣΤΑΚΙΔΗΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ

ΤΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΤΡΙΤΗ

ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

Κεφάλαιον κα'. στίχ. 33—42.

33 «Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἄνθρωπός τις ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκε, καὶ ὤρυξεν ἐν αὐ-
34 τῇ ληνόν, καὶ ᾠκοδόμησε πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐ-
τὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. Ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ
35 καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ
πρὸς τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ· καὶ
λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὃν μὲν ἔδει-
36 ραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. Πάλιν
ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων,
37 καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. Ὕστερον δὲ ἀπέστει-
λε πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ λέγων, Ἐντραπήσονται
38 τὸν υἱόν μου. Οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν εἶπον
ἐν ἑαυτοῖς, Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος, δεῦτε ἀπο-
κτείνωμεν αὐτὸν καὶ κατάσχωμεν τὴν κληρονομίαν
39 αὐτοῦ. Καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπε-
40 λῶνος καὶ ἀπέκτειναν. Ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ
ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις; Λέ-
41 γουσιν αὐτῷ, Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτοὺς καὶ
τὸν ἀμπελῶνα ἐκδόσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες
ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐ-
42 τῶν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν
ταῖς *Γραφαῖς*, *Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδο-
μοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ
Κυρίου ἐγένετο αὕτη καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς
ἡμῶν*;»

Εὑρισκόμεθα πρὸ τοῦ φανεροῦ καὶ ἐπισήμου πολέμου τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ, ἤτοι τῶν θρησκευτικῶν καὶ ἐν μέρει πολιτικῶν ἀρχηγῶν τοῦ ἑβραϊκοῦ ἔθνους, κατὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἡ τελευταία ἄνοδος εἰς Ἱερουσαλὴμ πρὸ τοῦ Πάσχα ἦτο πλήρης θλίψεων καὶ ὀδυνῶν διὰ τοὺς πιστοὺς μαθητὰς καὶ προαισθημάτων ἐμβαλλόντων ἅπαντας εἰς ἀνησυχίαν. Ὁ θάνατος, ὁ ἄδικος καὶ ἀτιμωτικὸς θάνατος, προεμηνύθη ἤδη εἰς αὐτούς, καὶ αὐτοὶ ἀναβαίνουσιν εἰς Ἱεροσόλυμα, μετὰ πάσης μὲν στοργῆς καὶ ἀφοσιώσεως πρὸς τὸν διδάσκαλον, ἀλλὰ καὶ μετὰ διαταγμῶν καὶ ἀμφιβολιῶν φυσικῶν εἰς πάντας ὅσοι ἄλλα προσδοκῶντες, ἄλλα ἀκούουσιν ὅλως ἀντίθετα προμηνυόμενα. Χωρεῖ δὲ ὁ Κύριος θαρραλέος εἰς τὰ πρόσω ἐπὶ τῇ βεβαίᾳ πεποιθήσει ὅτι τελεῖ τὸ μέγα ἔργον αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ τελείᾳ συναισθήσει τοῦ ἰδίου καθήκοντος ὑπερακοντίζων καὶ ἐν τούτῳ πάντας τοὺς πρὸ αὐτοῦ καὶ τοὺς μετ' αὐτὸν ἐργάτας τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ καθήκοντος· διότι ἀπτόητος χωρεῖ πρὸ τοῦ βεβαιοτάτου κινδύνου. Εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ ἀναμένουσιν αὐτὸν τὰ μέγιστα δεινά, καὶ αὐτὸς οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον ἐξέρχεται τοῦ κύκλου τῆς ἰδίας ἐνεργείας, οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον ἀλλοιοῖ καὶ μεταβάλλει πρόγραμμα, προδιαγεγραμμένον ἤδη πρὸ αἰώνων κατὰ τὰς ἀνεξερευνήτους βουλὰς τοῦ οὐρανίου Πατρός. Κατὰ τὴν εἴσοδον αὐτοῦ εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ «εἰσείσθη πᾶσα ἡ πόλις λέγουσα, Τίς ἐστιν οὗτος; οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ προφήτης ὁ ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας» (Ματθ. 21, 10. 11). Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Θεοῦ, ἤτοι εἰς τὰς αὐλὰς τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομῶντος, τοῦ μεγαλοπρεπέστατα ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἀνοικοδομηθέντος ὑπὸ Ἡρῴδου τοῦ μεγάλου, ἐκβάλλει ἐκεῖθεν πάντας τοὺς ἀσχημίζοντας τὸν ἱερὸν τόπον δι' ἀγοραπωλησιῶν καὶ ἄλλων ἐμπορικῶν πράξεων πολὺ φυσικῶς περιεχουσῶν τὸ φιλοκερδὲς καὶ ἀπατηλόν (Ματθ. 21, 12—14 Μάρκ. 11, 15—18 Λουκ. 19, 45. 46). Πράττει δὲ τοῦτο τὸ δεύτερον ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ δημοσίου αὐτοῦ ἔργου, καθ' ὅσον καὶ ἐν ἀρχῇ, πάλιν κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα, ἐκαθάρισε τὸν ἅγιον ἐκεῖνον τόπον ἀπὸ ἀσχημιῶν ἀναριθμήτων (Ἰωάν. 2, 13—22). Ἀπὸ τῆς στιγμῆς δὲ ταύτης ἄρχεται σφοδρότερος καὶ καταφανέστερος ὁ κατ' αὐτοῦ ἀγὼν τῶν ὁδηγῶν τοῦ ἑβραϊκοῦ λαοῦ, μὴ ἀνεχομένων τὴν παρ' αὐτοῦ κατάκρισιν τῶν τοσούτων αὐτῶν παρεκτροπῶν καὶ παραβάσεων καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ λαοῦ μεγάλην αὐτοῦ ἐκτίμησιν, καὶ ἄλλως ἤδη πρότερον διανοηθέντων ἵνα φονεύσωσιν αὐτόν. Καὶ λοιπὸν βλέποντες αὐτὸν συνοδευόμενον εἰς τὸ ἱερὸν ὑπὸ μεγά-

λου πλήθους ἐκπλήκτου ἐπὶ τοῖς ἔργοις (Ματθ.21,14) καὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ,ἐρωτῶσιν αὐτὸν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖ καὶ τίς ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ὡς ἐὰν ἡ καταφανεστάτη ἀγαθοεργία δὲν ἐπιτρέπεται εἰ μὴ τῇ ἀδείᾳ ἀνθρώπων, οὐδὲν δικαίωμα ἐχόντων ἐπὶ τῆς πρὸς τὸ κοινὸν συμφέρον χρήσεως τῶν ἀγαθῶν διαθέσεων παντὸς ἀνθρώπου. Ἀλλὰ καὶ οὕτως ὁ Κύριος ζητεῖ νὰ φωτίσῃ καὶ σώσῃ τοὺς ἀσπόνδους ἐχθροὺς αὐτοῦ,καὶ διὰ τῆς ἐρωτήσεως περὶ τοῦ βαπτίσματος τοῦ βαπτιστοῦ Ἰωάννου χειραγωγεῖ αὐτοὺς εἰς τὴν πρὸς ἑαυτὸν πίστιν (Ματθ. 21, 23—27 Μάρκ. 11, 27—33 Λουκ. 20, 1—8). Ἵνα δὲ κάλλιον βοηθήσῃ αὐτοὺς εἰς τὴν ἰδίαν σωτηρίαν προσάγει δύο παραβολάς, ὧν πρώτη ἡ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ ἔχοντος δύο υἱούς, ἐξ ὧν ὁ πρεσβύτερος καὶ δεικνύων διὰ λόγου ὑπακοὴν εἰς τὸν πατέρα δὲν ἐκτελεῖ τὴν ἐντολὴν αὐτοῦ, ὁ δὲ νεώτερος καὶ ἀρνηθεὶς κατ' ἀρχὰς νὰ ὑπάγῃ καὶ ἐργασθῇ εἰς τὸν ἀμπελῶνα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὕστερον μεταμεληθεὶς ἀπῆλθε, καὶ οὕτως ἔργῳ ἔδειξε τὴν πρὸς τὸν πατέρα καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ὑποταγήν. Ἡ παραβολὴ αὕτη καὶ καθ'ἑαυτὴν καταληπτή,καταφανέστατα δεικνύει διὰ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Κυρίου εἰς τοὺς ἀρχηγοὺς τοῦ ἑβραϊκοῦ λαοῦ,ὅτι αὐτοὶ μὲν οἱ τηρηταὶ τοῦ γράμματος τοῦ νόμου καὶ τῶν ἄλλων ὁδηγοὶ παρήκουσαν, οἱ δὲ ἁμαρτωλοὶ καὶ παραβάται τοῦ νόμου, οἱ τελῶναι, ὡς ὁ Ματθαῖος, ὁ Ζακχαῖος καὶ ἄλλοι, καὶ αἱ πόρναι (Λουκ. 7, 37—50) ὑπήκουσαν καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ἡ δευτέρα δὲ παραβολὴ εἶναι ἡ σήμερον ἀναγνωσθεῖσα, ἥτις ἀκριβῶς ἀπαντᾷ μετὰ μικρῶν τινῶν καὶ ἐπουσιωδῶν παραλλαγῶν καὶ παρὰ Μάρκῳ (12, 1—11) καὶ Λουκᾷ (20, 9—18) εὐθὺς ἀμέσως μετὰ τὴν περὶ τοῦ βαπτίσματος τοῦ Ἰωάννου ἐρώτησιν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ἄνευ τῆς προτέρας παραβολῆς, ἥτις μόνον παρὰ Ματθαίῳ εὑρηται. Ἐπειδὴ δὲ ἡ παραβολὴ αὕτη ἐν πλήρει τῇ συνεχείᾳ αὐτῆς ἀπὸ τῆς καταραθείσης καὶ ξηρανθείσης ὑπὸ τοῦ Κυρίου συκῆς ἀναγινώσκεται ἐκ τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου (21, 18—43) εἰς τὸν ὄρθρον τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης Δευτέρας, διὰ ταῦτα λεπτομερέστερον ἀναπτυχθήσονται ἐκεῖ πάντα τὰ κατ' αὐτήν, ἐνταῦθα δὲ θὰ σημειωθῶσι γενικά τινα μόνον σημεῖα ἐξ αὐτῆς.

Διὰ τῆς παραβολῆς ταύτης, ἥτις προφανῶς ἐρρήθη καὶ ἐνώπιον τοῦ λαοῦ (Λουκ. 20, 9), καὶ μεγίστην ἔχει σχέσιν πρὸς τὴν παρ' Ἡσαΐᾳ παραβολὴν (5, 1—7), ζωηρῶς ἐξεικονίζει καὶ ἀποκαλύπτει ὁ Κύριος τὴν ἀπιστίαν καὶ ἀπείθειαν πρὸς τὰς βουλὰς καὶ ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ αὐτῶν τῶν θρησκευτικῶν ὁδηγῶν τῶν Ἑβραίων, οἵτινες ἀπὸ αὐθαιρεσίας εἰς αὐθαιρεσίαν προβαίνοντες καὶ ἀπὸ ἐγκλήματος εἰς ἔγκλημα, κατέστησαν ἄξιοι τῆς ὁριστικῆς καὶ τελείας τιμωρίας. Ὁ Θεὸς παρίσταται ἐν αὐτῇ ἰδιοκτήτης ἀμπελῶνος,ὃν κάλλιστα περιποιηθείς καὶ ἐξασφαλίσας παραδίδωσιν εἰς ἐργάτας ἀμοιβίους ἐπὶ τῷ φυσικῷ ὅρῳ, ἵνα ἐν καιρῷ παραδώσωσι τὸν καρπὸν αὐτοῦ. Αὐτοὶ δὲ οὐ μόνον οὐδὲν παρέχουσιν ἐκ τῶν ὀφειλομένων, ἀλλὰ καὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ τοὺς ἐπανειλημμένως σταλέντας κάκιστα μεταχειρίζονται,ἄλλους μὲν φονεύοντες, ἄλλους δὲ ἄλλως κακοποιοῦντες, καὶ οἱονεὶ ἀπαρνούμενοι πᾶσαν τοῦ κυρίου ἐπὶ τοῦ ἀμπελῶνος κυριαρχίαν. Ἵνα δὲ τελείως ἀπαλλαγῶσι πάσης εἰς τὸ μέλλον ἐνοχλήσεως καὶ φανῶσι τέλειοι κληρονόμοι τοῦ ἀμπελῶνος, φονεύουσιν ἐκτὸς αὐτοῦ καὶ αὐτὸν τὸν μονογενῆ υἱὸν τοῦ ἰδιοκτήτου, ὅστις προφανῶς εἶναι ὁ Θεάνθρωπος Λυτρωτής, ὁ μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἐν ᾧ δοῦλοι εἶναι οἱ διάφοροι ἅγιοι ἄνδρες καὶ προφῆται, οἱ πᾶσῃ δυνάμει προσπαθήσαντες νὰ καθοδηγῶσιν εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ τὸν ἑβραϊκὸν λαόν, παρ'ᾧ ἔπρεπε νὰ διατηρῆται δι' ἀκμαίας καὶ καρποφόρου εὐσεβείας καὶ ἀρετῆς ἀδιάρρηκτος ὁ πρὸς τὸν οὐράνιον Πατέρα δεσμός. Οὕτως οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ παραγνωρίσαντες ὅλως καὶ καταχρασθέντες τὴν ἀπὸ Θεοῦ ἐμπιστοσύνην ἀπέβησαν ἔνοχοι τῆς ἐσχάτης ποινῆς. Ἀλλεπαλλήλως νουθετούμενοι" οὐ μόνον δὲν συνετίζονται, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ μᾶλλον ἐκτραχύνονται καὶ ἀπαυθαδιάζουσιν εἰς βαθμὸν ὑπέρτατον, χωρὶς οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον ν' ἀναλογισθῶσιν, ὅτι θᾶσσον ἢ βράδιον ὁ δικαιοῦχος θὰ τιμωρήσῃ αὐτούς. Καὶ ὅμως ἐρωτώμενοι ὑπὸ τοῦ Κυρίου οἱ ἐνώπιον αὐτοῦ τοιοῦτοι ὁδηγοὶ τοῦ ἑβραϊκοῦ λαοῦ,δὲν διστάζουσιν ἐν τῇ ἀποτυρλώσει αὐτῶν ἑαυτοὺς νὰ καταδικάσωσιν, ἀνομολογοῦντες τὸ πλῆρες δίκαιον τοῦ ἰδιοκτήτου τοῦ ἀμπελῶνος, ἵνα κακοὺς κακῶς αὐτοὺς ἀπολέσῃ. Καὶ διὰ νὰ φωτίσῃ καὶ πάλιν αὐτοὺς ὁ Κύριος καὶ δι' ἀπειλῆς δικαίας εἰ δυνατὸν σώσῃ, μνημονεύει τὴν ψαλμικὴν ῥῆσιν ἐκ τοῦ 117 ψαλμοῦ (στιχ. 22. 23), ἥτις παριστᾷ τὸν Κύριον, ὡς τὸν ἀκρογωνιαῖον λίθον τοῦ νέου ναοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, τοῦ ἀποτελουμένου ἐκ πάντων τῶν πιστευόντων εἰς αὐτόν (Ἐφεσ. 2, 20. 21. 1 Πέτρ. 2, 4—8. Πράξ. 4, 11. 12), ὃν αὐτοὶ δυστυχῶς οἱ οἰκοδομοῦντες παρανοήσαντες ἀπέρριψαν καὶ ἐθεώρησαν ὅλως ἄχρηστον. Ἡ ἐν αὐτῇ δ'ἔκφρασις «παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη» σημαίνει ὅτι ἡ ὅλως ἀντίθετος πρὸς τὴν καταφρόνησιν καὶ ἀποδοκιμασίαν τῶν ἀρχηγῶν τοῦ ἑβραϊκοῦ λαοῦ ἐκτίμησις καὶ ἐκλογὴ τοῦ Κυρίου ὡς Θεανθρώπου Λυτρωτοῦ τῆς ἀνθρωπότητος ἐγένετο οὐχὶ παρ' ἄλλου τινὸς ἐπισφαλοῦς εἰς τὰς κρίσεις ὄντος, ἀλλὰ παρ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ συνεπῶς εἶναι ἀνεπίδεκτος πάσης ἀμφισβητήσεως, προκαλοῦσα πάντων τὸν δίκαιον θαυμασμὸν καὶ τὴν ἔκπληξιν(Φιλιπ. 2, 9—11).

Καὶ τοιαῦτα μὲν τὰ γενικώτερα σημεῖα τῆς θαυμασίας ταύτης παραβολῆς, ἣν κατοχυροῖ μὲν διὰ τῆς ψαλμικῆς ῥήσεως ὁ Κύριος, καταφανεστέραν δὲ καθίστησι διὰ τῆς ῥητῆς διαβεβαιώσεως, ὅτι ἀφαιρεθήσεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς, καὶ ὅτι ὁ

ἀπιστῶν καὶ ὁ ἀπειθῶν πρὸς τὸν Κύριον θὰ κατασυντριβῇ καὶ θὰ καταστραφῇ τέλεον. Ἐκ τούτων δὲ δυνάμεθα νὰ συναγάγωμεν τὸ γενικὸν διδακτικὸν συμπέρασμα, ὅτι πάντοτε οἱ καταχρασταὶ τῆς ἐμπιστοσύνης τῶν ἄλλων, ἥτις ἁρμοδίως παρέχεται εἰς αὐτοὺς ἐπὶ βεβαίαις ἐλπίσι καὶ προσδοκίαις, αὐστηρῶς τιμωροῦνται καὶ κατακρίνονται· καθ' ὅσον καταφρονοῦντες τοὺς ἐμπιστευομένους εἰς αὐτοὺς παραβαίνουσι τὰ ἐαυτῶν καθήκοντα καὶ οὕτως ἀντὶ νὰ ὠφελῶσι βλάπτουσι. Τοιοῦτοι ἦσαν οἱ θρησκευτικοὶ ἄρχοντες τῶν Ἑβραίων. Ἐξόχου τιμῆς καὶ ἐμπιστοσύνης ἀξιωθέντες παρὰ τοῦ Θεοῦ οὐ μόνον οὐδὲν καλὸν καὶ πρέπον ἔπραξαν, ἀλλὰ καὶ γενόμενοι διαστροφεῖς τῆς ἀληθείας ἐκακοποίουν πάντα ἐργάτην καὶ διδάσκαλον αὐτῆς μέχρι, αὐτοῦ τοῦ Θεανθρώπου Λυτρωτοῦ τῆς ἀνθρωπότητος. Διὰ τοῦτο καὶ ἀπεκλείσθησαν ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ μόνον διὰ τῆς εἰλικρινοῦς μετανοίας ἠδύναντο νὰ ἔχωσιν ἐλπίδα σωτηρίας. Ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν ἦσαν ἐκτὸς τῆς χάριτος μὴ πιστεύσαντες· ἡμεῖς δὲ πιστεύσαντες καὶ ἀναγεννηθέντες καὶ σωθέντες, ὁπόσον φοβερὸν καὶ ἀποτρόπαιον εἶναι νὰ εἴμεθα εἰς τὴν κατηγορίαν ἐκείνων καὶ νὰ μὴ ἔχωμεν καμμίαν ἀφορμὴν δικαιολογίας! Ὢ! εἴθε τοῦτο νὰ μὴ ἀληθεύῃ δι' οὐδένα ἐξ ἡμῶν!

† Ο ΑΓΧΙΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΛΟΓΙΑ

ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ, ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Καθηγητοῦ τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς **Ἐπίτομος ἱερὰ Ἱστορία** πρὸς χρῆσιν τῆς μαθητευούσης νεολαίας ἀδείᾳ τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας καὶ ἐγκρίσει τῆς Π. Κ. Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς. *Μέρος πρῶτον* **Ἱστορία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.** Ἐν Κωνσταντινουπόλει 1897 ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου σ. η' 135, 8ον τιμᾶται γροσίων ἀργυρῶν 6. Εὑρίσκεται παρὰ τῷ συγγραφεῖ καὶ τοῖς ἐνταῦθα βιβλιοπώλαις.—*Μέρος δεύτερον* **Ἱστορία τῆς Καινῆς Διαθήκης** Αὐτόθι σ. η' 103, 8ον τιμᾶται γροσίων ἀργυρῶν 6.

Ἡ ὑπέροχος ἀξία τῆς ἐπιτόμου ταύτης ἱερᾶς ἱστορίας, συντεταγμένης μετὰ πάσης ἐπιμελείας καὶ κατὰ ὡρισμένων σχέδιον συστηματικῶς, εἶναι καταφανὴς εἰς πάντα μετὰ προσοχῆς ἀναγινώσκοντα αὐτήν. Ὁ συγγραφεὺς αὐτῆς, εἷς τῶν δοκιμωτάτων παρ' ἡμῖν θεολόγων, προέβη μετ' ἐπισταμένην ἐκζήτησιν τοῦ πράγματος εἰς τὸ ἔργον τοῦτο, καὶ οὕτω κατώρθωσε νὰ περιλάβῃ ἐν τῷ πυκνῶς τετυπωμένῳ διτόμῳ βιβλίῳ αὐτοῦ τὸν πυρῆνα καὶ τὴν οὐσίαν τῆς ἱστορίας καὶ τῆς διδασκαλίας τῆς ἁγίας Γραφῆς. Φειδωλὸς δ' ἐν πᾶσι καὶ πανταχοῦ ἐκζητητὴς τοῦ οὐσιώδους, κατώρθωσεν ἐν μεγίστῃ οἰκονομίᾳ χώρου νὰ περιλάβῃ πλεῖστα καὶ κάλλιστα διδάγματα καὶ νὰ καταστήσῃ οὕτω τὸ βιβλίον αὐτοῦ πρόχειρον ὁδηγὸν εἰς μελέτην τῶν εὐχερεστέρων μερῶν τῆς ἁγίας Γραφῆς. Τὸ βιβλίον συνιστῶμεν εἰς πάντας τοὺς φιλομαθεῖς εἰς τοὺς θέλοντας νὰ ἀποκτήσωσιν ἀσφαλῶς γνώσεις περὶ τὴν ἀρίστην ταύτην μάθησιν καὶ μὴ ἐξαπατωμένους ὑπὸ δοξασιῶν ἐπιπολαίων διασπειρομένων δυστυχῶς καὶ παρ' ἡμῖν πρὸς παρεξήγησιν ἀντικειμένων ὑψίστης ἀξίας. Ἰδίᾳ δὲ τὸ βιβλίον εἶναι ἀξιοσύστατον διὰ τὰ ἀνώτερα ἐκπαιδευτήρια, ἐν οἷς τὸ μάθημα τῆς ἱερᾶς Ἱστορίας διδάσκεται. Διότι ἡ διδασκαλία αὐτοῦ ξηρῶς γενομένη, ἄνευ οὐσίας καὶ πυρῆνος, ὡς τις ἐπιτομὴ μόνον καὶ περίληψις τῆς παλαιᾶς καὶ καινῆς Διαθήκης, βεβαίως οὐδαμῶς ὠφελεῖ, ἀλλὰ καὶ προκαλεῖται μάλιστα ἀπαρέσκειαν δυναμένην ὁλεθρίως νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας τῶν ἁπαλῶν μαθητῶν, καὶ οὕτω ν' ἀπομακρύνῃ αὐτοὺς ὁριστικῶς ἀπὸ μελετῶν, αἵτινες μέχρι τοῦ τάφου οὐδένα ἀνεπτυγμένον ἄνθρωπον πρέπει κατὰ τὸ μέτρον τοῦ ἔργου καὶ τῶν ἀσχολιῶν αὐτοῦ νὰ ἐγκαταλείπωσι.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Καλεῖται ἡ Ἀναστασία Εὐστρατίου Π. Χατσέα, θυγάτηρ Ἰωάννου Σαράφογλου ἐκ Μαρωνείας, ὑπηκόου ὀθωμανοῦ, κάτοικος ἀλληλοδιαδόχως Μαρωνείας, Ξάνθης καὶ Τριπόλεως τῆς Βαρβαρίας, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς, ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Δευτέραν καὶ ὥραν 7ην τουρκιστὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως, ἐμφανισθῇ πρὸ τοῦ Πνευματικοῦ τῶν Πατριαρχείων Δικαστηρίου, εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε διὰ πληρεξουσίου, ἅτε ἐναγομένη ὑπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς Εὐστρατίου Π. Χατσέα, πρώην ἐμπορευομένου, κατοίκου Ταταούλων ἐν τῇ κατὰ τὴν συνοικίαν ἁγίου Ἀθανασίου καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν Καραμανλῆ ἄνευ ἀριθμοῦ οἰκίᾳ αὐτοῦ· ἐν περιπτώσει δὲ μὴ ἐμφανίσεως δικασθήσεται ἐρήμην. Ἡ παροῦσα κλῆσις τρὶς δημοσιευθήσεται κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένων ἐφημερίδων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Κωνσταντινουπόλεως».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 13 Αὐγούστου 1897.

Ὁ Πρόεδρος 3

† Ὁ Σισανίου ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

ΚΥΡΙΑΚΟΝ ΜΑΘΗΜΑ ΕΝ ΚΟΝΤΟΣΚΑΛΙῼ

Αὔριον, Κυριακῇ, ὥρᾳ 7 1/2 μ. μ. ἀναπτυχθήσεται ἐν Κυριακῷ μαθήματι ὑπὸ τοῦ ἱερολογιωτάτου Ἱεροθέου Τεκνοπούλου τὸ ἑξῆς ρητόν: «*Ζητεῖτε πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν* (Ματθ. ς' 33).

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ὁ Ἀγχιάλου Βασίλειος (πρόεδρος)
Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος
Δ. Θ. Σανθόπουλος
Ἰ. Δ. Τανταλίδης
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης (ταμίας)

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἑξαμηνιαία τὰ ἡμίση.

Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΕΤΑΙ

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου.

ΕΤΟΣ ΙΖ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 6 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1897 ΑΡΙΘ. 28

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά— Ἐπιστολὴ ἐξ Ἁγίου Ὄρους— Αἱ ἑτερόδοξοι κοινότητες ἐν Συρίᾳ καὶ τὰ ἐν αὐταῖς σχολεῖα — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν — Θεῖος λόγος—Κοινοποιήσεις.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Νέα Ἰνδικτιών.—Ἐπὶ τῇ νέᾳ Ἰνδικτιῶνι, δεκάτῃ πρώτῃ, ἐγένετο τῇ παρελθούσῃ δευτέρᾳ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἡ ἔκπαλαι εἰθισμένη τελετή. Κατὰ τὴν ἐπὶ τούτῳ τυπικὴν διάταξιν ὁ Πατριάρχης ἵσταται ἐν τῷ παραθρονίῳ φέρων ἐπανωκαλύμμαυχον καὶ χαζράνιον. Εὐθὺς δὲ μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν οἱ σεβασμιώτατοι ἀρχιερεῖς ἐκ τοῦ ἱεροῦ βήματος, ὅπου ἵστανται κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῆς, ἀνέρχονται εἰς τὸ μέγα Συνοδικόν, ἔνθα ἀναβαίνει κατόπιν καὶ ὁ πατριάρχης, προπορευομένων τῶν ἐξαπτερύγων καὶ λαμπάδων καὶ τῶν χορῶν καὶ ἐνδύεται ἐπιτραχήλιον καὶ ὠμοφόριον. Τότε δὲ ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος ἐκφωνεῖ *Εὐλόγησον Δέσποτα*, ὁ δὲ Πατριάρχης λέγει τὸ *Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν*· ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος τὸ Τρισάγιον, ὁ Πατριάρχης *Ὅτι σοῦ ἐστιν* καὶ ὁ α' χορὸς ψάλλει τὸ Ἀπολυτίκιον. *Ὁ πάσης Δημιουργὸς τῆς κτίσεως*, ὁ β' τὸ *Ὑπομονῆς στύλος γέγονας*, μεθ' ὃ ὁ α' χορὸς τὸ *Χαῖρε κεχαριτωμένη*· ὁ δὲ Μ. Ἀρχιδιάκονος τὸ *Ἐλέησον ἡμᾶς ὁ Θεὸς κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου*, οἱ χοροὶ τὸ *Κύριε ἐλέησον* τρίς, ὁ Δευτερεύων *Ἔτι δεόμεθα ὑπὲρ τῶν εὐσεβῶν*, ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος *Ἔτι δεόμεθα ὑπὲρ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν*, ὁ Δευτερεύων *Ἔτι δεόμεθα ὑπὲρ τοῦ διαφυλαχθῆναι*, οἱ χοροὶ τὸ *Κύριε ἐλέησον*, ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος *Ἔτι δεόμεθα καὶ ὑπὲρ τοῦ εἰσακοῦσαι Κύριον τὸν Θεόν*, ὁ Πατριάρχης *Ἐπάκουσον ἡμῶν ὁ Θεός*. Γενομένης δὲ τῆς ἀπολύσεως ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου, οἱ χοροὶ ψάλλουσι *Τὸν Δεσπότην καὶ ἀρχιερέα*, μεθ' ὃ ὁ Πατριάρχης ἀναγινώσκει τὴν Πρᾶξιν τῆς Ἰνδίκτου. Μετὰ δὲ τὸ πέρας οἱ χοροὶ ψάλλουσι τὸν πολυχρονισμὸν τοῦ Πατριάρχου, ὃς ὑπογράφει τὴν πρᾶξιν σημείων ἁπλῶς. «Ἐνμηνὶ Σεπτεμβρίῳ Ἰνδικτιῶνος . . .». Ὑπογράφουσι δὲ κατὰ τάξιν καὶ οἱ συνοδικοὶ ἀρχιερεῖς φέροντες ἐπιτραχήλιον καὶ ὠμοφόριον, ἐνῷ οἱ χοροὶ ψάλλουσι τὰ ἰδιόμελα τῆς ἡμέρας. Συμφώνως δὲ πρὸς τὰ οὕτω διατεταγμένα ἐγένετο καὶ ἐφέτος ἡ τελετὴ αὕτη, παρισταμένων πάντων τῶν συνοδικῶν, πλὴν τοῦ σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Χαλκηδόνος, κωλυομένου ἕνεκα ἀδιαθεσίας, τῶν πανιερωτάτων μητροπολιτῶν Γρεβενῶν καὶ Ἐλασσῶνος, οἵτινες συνυπέγραψαν τὴν πρᾶξιν, τοῦ ἄρχοντος Μ. Λογοθέτου καὶ πολλῶν ἄλλων ἐγκρίτων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, ὡς καὶ τῶν πατριαρχικῶν ὑπαλλήλων. Μετὰ τὰς γενομένας δὲ ἐν τέλει πατριαρχικὰς ἐπευχὰς ὅπως τὸ ἀρξάμενον νέον ἐκκλησιαστικὸν ἔτος ἀποβῇ κατὰ πάντα αἴσιον καὶ γόνιμον εἰς ἔργα ἀγαθὰ τῇ καθοδηγήσει τῆς πανσθενοῦς χάριτος τοῦ παναγίου Πνεύματος, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐδέξατο τὰ συγχαρητήρια τῶν τε μελῶν τῆς ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου, τοῦ Μ. Λογοθέτου καὶ πάντων τῶν ἄλλων παρόντων, εὐλαβῶς ἀσπαζομένων τὴν δεξιὰν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

Ἡ πρᾶξις τῆς Ἰνδικτιῶνος, τυπικὴ πάντοτε, περιλαμβάνει τοῦτο μὲν ἱλαστηρίους εὐχὰς ὑπὲρ τῆς ἐν δαψιλείᾳ παντοίων ἀγαθῶν καὶ πνευματικῇ καρποφορίᾳ, ἐν σταθερᾷ δὲ γαλήνῃ καὶ εἰρήνῃ διανύσεως τῆς νέας Ἰνδικτιῶνος, τοῦτο δὲ δεήσεις ὑπὲρ τῶν ἀπ' αἰῶνος καὶ ἐπ' ἐλπίδι μελλούσης ζωῆς κεκοιμημένων εὐσεβῶν ἀδελφῶν ἡμῶν.

—*Μεγάλη τοῦ Γένους Σχολή.*—Ὀλίγῳ μετὰ τὴν τελετὴν τῆς νέας Ἰνδικτιῶνος ἡ Α. Θ. Παναγιότης μετέβη εἰς τὴν Μεγάλην τοῦ Γ. Σχολήν, ὅπου γενομένη προσηκόντως δεκτὴ ὑπὸ τῆς ἐφορίας καὶ τοῦ καθηγητικοῦ συλλόγου, προέστη τῆς ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν μαθημάτων τελετῆς τοῦ ἁγιασμοῦ, συμπαραστατουμένη ὑπὸ τῶν σεβασμιωτάτων συνοδικῶν ἀρχιερέων Τραπεζοῦντος, Βιζύης, Προικοννήσου καὶ Κῶου, παρισταμένων δὲ τῶν ἐνταῦθα ἐνδημούντων

παν. μητροπολιτῶν Γρεβενῶν καὶ Ἐλασσῶνος, ὡς καὶ τοῦ παν. πρ. Ἐρσεκίου καὶ ἄλλων ἐγκρίτων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, ἐν οἷς ὁ ἐπίτροπος τοῦ Παν. Τάφου, ὁ τακτικὸς ἱεροκῆρυξ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ὁ ἐξοχώτατος Κωνσταντῖνος Βαγιάννης ἐφέντης, ὁ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους Ἰορδάνης Καρολίδης ἐφέντης καὶ ἄλλοι. Μετὰ τὴν τελετὴν τοῦ ἁγιασμοῦ ἀναβὰς τὸ βῆμα ὁ πανοσιολογ. σχολάρχης ἐξέθετο τὸ ἀποτέλεσμα τῆς βαθμολογίας τῶν τε ἀποφοιτησάντων κατὰ τὸ λῆξαν σχολικὸν ἔτος καὶ τῶν λοιπῶν μαθητῶν τῶν ἑπτά τάξεων. Ἐκ τῶν 32 τῶν ἀποτελούντων τὴν τάξιν τῶν τελειοφοίτων, 22 ὑποστάντες τὰς ἀπολυτηρίους ἐξετάσεις, ἠξιώθησαν τοῦ νενομισμένου πτυχίου, λαβόντες 6 τὸν βαθμὸν *ἄριστα*, ὧν δύο τὸ *πλῆρες ἄριστα*, 12 τὸν βαθμὸν *πάνυ καλῶς* καὶ 4 τὸν βαθμὸν *καλῶς*· ἔχουσι δὲ κατὰ πατρίδας οὕτω. Ἐκ τῶν λαβόντων τὸ *ἄριστα*, δύο εἰσὶν ἐκ Καισαρείας, δύο ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, εἷς ἐκ Κοτυώρων καὶ εἷς ἐξ Ἀργυρουπόλεως τῆς Χαλδείας· ἐκ τῶν λαβόντων τὸ *πάνυ καλῶς* πέντε εἰσὶν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, εἷς ἐκ Χαλκηδόνος, εἷς ἐκ Μετρῶν, εἷς ἐκ Τυρολόης, εἷς ἐκ Σπάρτης τῆς Λακωνίας, εἷς ἐκ Βώλου, εἷς ἐκ Μεταλλείου Μαλανθίας, καὶ εἷς ἐκ Χίου. Ἐκ τῶν λαβόντων τὸ *καλῶς* εἰσιν εἷς Τυανεύς, εἷς Κωνσταντινουπολίτης, εἷς ἐκ Χίου καὶ εἷς ἐκ Κωνστάντσης, ἰσραηλίτης τὸ θρήσκευμα.

Ἐκ δὲ τῶν μαθητῶν τῶν ἑπτὰ κατωτέρων τάξεων, ἀνερχομένων εἰς 324, προσῆλθον εἰς τὰς ἐτησίας ἐξετάσεις 289. Ἐκ τούτων 249 ἐκρίθησαν προβιβάσιμοι, οἱ δὲ λοιποὶ 40 κατεδικάσθησαν εἰς στασιμότητα. Ἐκ τῶν προβιβασθέντων ηὐδοκίμησαν ἐν ταῖς ἐξετάσεσι 42, ἐξ ὧν 25 ἐν ἅπασι τοῖς μαθήμασι, 17 δὲ ἐν πολλοῖς.

Τὴν ἔκθεσιν περαίνων ὁ πανοσιολογιώτατος Σχολάρχης διηρμήνευσεν ἔνθεν μὲν τὴν χαρὰν τῆς σχολῆς ἐπὶ τοῖς εὐδοκιμήσασιν ἐκ τῶν τροφίμων αὐτῆς, ἔνθεν δὲ τὴν μεγάλην αὐτῆς λύπην ἐπὶ τοῖς ὑπολειφθεῖσι καὶ δὴ τοῖς μὴ προβιβασθεῖσι, μάλιστα δὲ τοῖς ἀπόροις ἐκ τούτων, οἵτινες ἕνεκα τῆς στασιμότητος ἀπώλεσαν τὸ δικαίωμα τῆς δωρεὰν ἐγγραφῆς καὶ καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο. Στρέψας δὲ ἐν τέλει τὸν λόγον πρὸς τοὺς μαθητὰς παρηγύνησεν αὐτοῖς τὰς προσηκούσας συμβουλὰς καὶ νουθεσίας.

Μετὰ τὸν σχολάρχην ἀνῆλθε τὸ βῆμα ὁ ἐφοροταμίας τῆς σχολῆς ἀξιότιμος Ν. Φωτιάδης, ὃς ἐν πάσῃ ἀκριβείᾳ καὶ λεπτομερείᾳ ἐγνώρισε τὴν οἰκονομικὴν τῆς σχολῆς κατάστασιν, ἥτις τὰ εὐάρεστον οὖσαν.

Ἐπισφραγίζουσα δὲ τὰ λεχθέντα ἡ Α. Θ. Παναγιότης ηὔξατο, ἵνα ὁ τὸν στέφανον τοῦ νέου ἐνιαυτοῦ εὐλογῶν εὐλογήσῃ καὶ τὸ ἄρτι ἀρχόμενον νέον σχολικὸν ἔτος, ἆραν ὅσα λυπηρὰ ὑπό τε τοῦ σχολάρχου καὶ τοῦ ταμίου ἐξηγγέλθησαν, πραγματοποιῶν δὲ τὰς πρὸς θεραπείαν τῶν ἀναγκῶν τῆς σχολῆς ἐκφρασθείσας ὑπ' ἀμφοτέρων εὐχάς, μάλιστα δὲ τὰς πρὸς τοὺς πόρους αὐτῆς σχετιζομένας.

— *Μητρόπολις Σκοπείων.* — Ἕνεκα τῆς ἀνωμάλου καταστάσεως τῶν κατὰ τὴν μητρόπολιν Σκοπείων, κριθέντος ἀναγκαίου τοῦ διορισμοῦ ἀρχιερατικοῦ ἐπιτρόπου, ἀνδρὸς ἐπαρκοῦς εἰς τὰς περιστάσεις ἃς πάντοτε οἶδεν οἰκονομεῖν ἡ Ἐκκλησία, ἡ Α. Π. ὁ ἐν τῇ βασιλευούσῃ, ὡς γνωστόν, διατρίβων μητροπολίτης Σκοπείων, παρέχων τὰς συνοδικῶς ζητηθείσας παρ' αὐτοῦ πληροφορίας ἐδήλωσεν ὅτι ἐπιθυμῶν καὶ αὐτὸς ὅπως τὸ ἐπ' αὐτῷ συντελέσῃ εἰς τὴν ἄρσιν τῶν λόγων τῶν προκαλούντων τὰς περὶ ὧν πρόκειται ἀνωμαλίας καὶ δὴ εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς εἰρήνης μεταξὺ τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ, προθύμως ἤθελε δεχθῆ καὶ διορίσει ὡς πρωτοσύγκελλον καὶ ἀντιπρόσωπον αὐτοῦ ὄντινα ἤθελεν ἐγκρίνῃ καὶ ὑποδείξῃ αὐτῷ ἡ ἱερὰ Σύνοδος. Ἐπὶ τούτῳ δὲ διασκεψαμένη αὕτη ἐν τῇ συνεδρίᾳ τοῦ παρελθόντος σαββάτου ἔκρινεν ὡς κατάλληλον διὰ τὴν θέσιν ταύτην τὸν ἀπὸ τοῦ παρελθόντος θέρους διατρίβοντα ἐνταῦθα, σέρβον μὲν τὸ γένος, ἑλληνομαθῆ δὲ καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς Θεολογικῆς σχολῆς καὶ τῆς τοῦ Ἀθήνῃσι πανεπιστημίου τρόφιμον καὶ πτυχιοῦχον ἀρχιμανδρίτην Φιρμιλιανόν, ὃν καὶ ὑπέδειξε τῇ Α. Πανιερότητι διὰ τὰ περαιτέρω, ἐπὶ τῷ ρητῷ ὅμως ὅρῳ ὅτι οὗτος θὰ προσλάβῃ τὴν ὀθωμανικὴν ὑπηκοότητα, ὡς διακελεύουσιν οἱ ἐθνικοὶ κανονισμοί.

— *Παρὰ τῷ ὑπουργῷ τῆς δικαιοσύνης.* — Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, συνοδευομένη ὑπὸ τῶν σεβασμιωτάτων συνοδικῶν Τραπεζοῦντος Κωνσταντίου καὶ Ξάνθης Ἰωακεὶμ καὶ ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ ἄρχοντος Καποῦ Κεχαγιᾶ μετέβη χθὲς παρὰ τῷ ἐξοχ. ὑπουργῷ τῆς δικαιοσύνης, ἕνεκα διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων.

— *Συγχαρητήρια.* — Τῇ Α. Θ. Π. τῷ πρώην Κωνσταντινουπόλεως Ἀνθίμῳ, ἄγοντι τῇ παρελθούσῃ Τετάρτῃ τὴν ἐπέτειον αὐτοῦ, ἡ Α. Θ. Π. συνεχάρη διὰ τοῦ Μ. Ἀρχιδιακόνου.

— *Ἐπισκέψεις.* — Τῇ παρελθούσῃ Δευτέρᾳ ἐπεσκέψαντο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ὅ τε πρεσβευτὴς τῆς Σερβίας καὶ ὁ τοῦ Μαυροβουνίου ἐπιτετραμμένος.

Τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ὁ ἀξιότιμος Κ. Πετρίδης ἐπὶ τῇ ἄρτι ἐπανόδῳ αὐτοῦ ἐξ Εὐρώπης, ὅπου εἶχε μεταβῇ ἕνεκα λόγων ὑγείας.

— *Βαθμοφορία.* — Ὑπὸ τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου ἀπενεμήθη τῷ διευθυντῇ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τουρκικοῦ γραφείου Ἰω. Χλωρῷ ὁ πολιτικὸς βαθμὸς *Οὐλὰ σίρφι σανί* (α' βαθμὸς β' τάξεως). Ἅμα δὲ καὶ τῷ ἐκ τῶν παρὰ τῇ κεντρικῇ ἀστυνομίᾳ πατριαρχικῶν διαγγελέων Μιχ. Δανέζῃ ἀπενεμήθη ὁ βαθμὸς *Σανιὲ σίρφι σανί* (β' βαθμὸς β' τάξεως).

— *Μητροπολίτης Πισσιδείας.* — Τῇ πρωΐᾳ τῆς παρελθούσης Δευτέρας ἀρίκετο ἐνταῦθα ὁ σεβασμιώτατος μητροπολίτης Πισσιδείας, ἐκ τῶν νέων συνοδι-

κῶν μελῶν, προϋπαντηθεὶς ὑπὸ τοῦ ἱερολογ. Δευτερεύοντος ἐντολῇ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος. Ἡ Α. Σεβασμιότης ἐπισκεψαμένη τὸν πατριάρχην τῇ προτεραίᾳ, ἀνέλαβε τῇ ἐπιούσῃ τὰ συνολικὰ αὐτῆς καθήκοντα, διορισθεῖσα καὶ πρόεδρος τῆς Π. Κ. Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς.

Τὴν Α. Σεβασμιότητα ἐπεσκέψατο χθὲς ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ὡς ἔθος.

—*Ἡ ἐν Σμύρνῃ θρησκευτικὴ ἀδελφότης «Εὐσέβεια».*—Ἀπὸ πενταετίας ἱδρυθεῖσα ἐν Σμύρνῃ, θείῳ ζήλῳ, προάγεται ὁσημέραι ἡ ἀδελφότης «Εὐσέβεια», σκοπὸν προτιθεμένη τὴν διὰ τοῦ θείου λόγου ἀναθέρμανσιν τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος καὶ τὴν στήριξιν τῶν πιστῶν ἐν ταῖς παραδόσεσι τῆς πατρῴας εὐσεβείας. Καθ' ἃ δὲ ἐκ τῆς ἐρετειώδους λογοδοσίας τοῦ γραμματέως αὐτῆς Μαρσίλα δῆλον ἐγένετο, αὕτη ἀριθμεῖ ἤδη ὑπὲρ τὰ 700 μέλη, ἀνεβίβασε δὲ τὸ ἀποθεματικὸν αὐτῆς κεφάλαιον εἰς 78,000 γρόσια. Διετήρησε τρεῖς ἱεροκήρυκας, δι' ὧν τὸ μὲν ἐδίδαξε τὸν θεῖον λόγον ἐν ναοῖς καὶ Κυριακοῖς Σχολείοις, τὸ δὲ ἑκατήχησε πολλοὺς ἐν ἐπὶ τούτῳ λειτουργούσῃ ἰδιορρύθμῳ Κατηχητικῇ Σχολῇ. Τῇ ἀδελφότητι ταύτῃ, ἥτις πλησίστιος βαίνει πρὸς τὸν ἱερὸν σκοπὸν αὐτῆς, εὐχόμεθα πᾶσαν ἐπιτυχίαν ἐν τῷ θεαρέστῳ αὐτῆς ἔργῳ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΞ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

Εὐχαρίστως ἀγγέλλω σοι ὅτι ἐσχάτως ἐπληρώθη εἷς τῶν διακαῶν πόθων μου. Ὁ Θεὸς μὲ ἠξίωσε νὰ ἐπισκεφθῶ καὶ περιέλθω κατὰ τὸ πλεῖστον τὸ Ἅγιον Ὄρος, τὴν παντὶ ἐξ ἡμῶν, κατ' ὄνομα τοὐλάχιστον, γνωστὴν μικρὰν ἐκείνην ὑπὸ τοῦ Αἰγαίου περιβρεχομένην τῆς Μακεδονίας χερσόνησον, ἐν ᾗ ἀπὸ μακρῶν αἰώνων, ὧν ἡ ἀρχὴ κρύπτεται ἐν τῷ σκότει τῆς ἀρχαιότητος, ἔπηξαν τὴν πενιχρὰν αὐτῶν καλύβην, μεταβληθεῖσαν σὺν τῷ χρόνῳ εἰς κολοσσιαίους πύργους μετὰ περικαλλῶν ναῶν, ἄνδρες εὐσεβεῖς, οἵτινες ἐπόθησαν ἐγκαταλείποντες τὸν κόσμον καὶ τὰ ἐν αὐτῷ ν' ἀφοσιώσωσι τὸν βίον τῷ Θεῷ. Οἴκοθεν ἐννοεῖς ὁποίαν ἐντύπωσιν ἐνεποίησέ μοι ἡ ἁγιώνυμος αὕτη χερσόνησος καὶ ὁποῖα συναισθήματα κατεπλημμύρησαν τὴν ψυχήν μου, ὅτε τὸ πρῶτον προσέβλεψα πρὸς αὐτήν, ὅτε τὸ πρῶτον εἶδον τὴν σχεδὸν πάντοτε ὑπὸ νεφῶν καλυπτομένην τοῦ Ἄθω κορυφήν, ὅστις ἀσυγκρίτως εὐτυχέστερος πολλῶν ἄλλων παρομοίων τοῦ πλανήτου ἡμῶν ὑψωμάτων, ἅτινα ὁ χαρίεις μῦθος ἐτίμησε καὶ ἐκόσμησε διὰ προσφιλῶν παραδόσεων, ὑψοῖ ὑπερηφάνως τὴν κεφαλὴν κοσμουμένην ὡς διὰ βασιλικοῦ πολυτίμου διαδήματος ὑπὸ ὀρθοδόξου Χριστιανικοῦ ναΐσκου, ἐν ᾧ παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ πέραν βλέπει ὀρθούμενα πολυπληθῆ ἀνθρώπων ἐνδιαιτήματα, ἅτινα ἀπὸ τοῦ πτωχοῦ τοῦ ἀναχωρητοῦ κελλίου μέχρι τῆς μεγαλωνύμου Λαύρας πρὸς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ἱδρύθησαν αὐτόθι σκοπὸν πρὸς τὴν δυνατὴν τῷ ἀνθρώπῳ τελείωσιν ἐν τῷ βίῳ τῆς εὐσεβείας καὶ ἀρετῆς. Αἱ τελευταῖαι λέξεις θὰ γεννήσωσιν ἴσως ἐν σοὶ τὴν ἀπορίαν, κατὰ πόσον οἱ κατὰ χιλιάδας νῦν ἐν τῇ χερσονήσῳ ταύτῃ ζῶντες ὀρθόδοξοι χριστιανοὶ ἡμεδαποί τε καὶ ἀλλοδαποὶ διάγουσι βίον ἀνταποκρινόμενον ἐξ ὁλοκλήρου πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐνταῦθα ἐλεύσεως αὐτῶν. Ὁ ἀναμάρτητος πρῶτος τὸν λίθον βαλέτω. Γινώσκεις κάλλιστα, φίλε, ὅτι τὸν ἄνθρωπον παρακολουθεῖ πανταχοῦ καὶ πάντοτε ἡ σύμφυτος αὐτῷ ἀνθρωπίνη ἀτέλεια καὶ ἀδυναμία. Ἀναμιμνήσκω σε τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς περιπετείας, ἃς ἀναγινώσκομεν, πολλῶν ἁγίων ἀνδρῶν, οἵτινες οὐχ' ἧττόν εἰσι σήμερον ἀειθαλὴς κόσμος καὶ σέμνωμα τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας. Μὴ ζητῇς λοιπὸν καὶ παρὰ τῶν ἀνθρώπων τούτων ὑπεράνθρωπόν τινα ἀρετὴν καὶ τελειότητα. Οἱ ἐν τῇ μικρᾷ ταύτῃ χερσονήσῳ οἰκοῦντες νῦν μοναχοὶ ἀνῆκόν ποτε καὶ οὗτοι ταῖς κοσμικαῖς κοινωνίαις ἀφ' ὧν καὶ ἀπεσπάσθησαν, πολλοὶ δ' αὐτῶν ἔζησαν καὶ ἀνεστράφησαν ἐν αὐτοῖς μέχρι καθεστηκυίας ἤδη ἡλικίας, καὶ οὐδόλως ἐντεῦθεν ἄπορον, ἂν καταφυγόντες κατόπιν ἐνταῦθα καὶ τὸν μοναχικὸν ἀσπασάμενοι βίον, δὲν κατώρθωσαν μετὰ τοῦ κοσμικοῦ ἐνδύματος νὰ συναποβάλωσι ταὐτοχρόνως καὶ πάσας ἐκείνας τὰς ἐλλείψεις καὶ τὰ ἐλαττώματα, ἅτινα οἴκοθεν παρέλαβον, καὶ ἅτινα οὔτε ὁ ἱερὸς τῆς διατριβῆς αὐτῶν χῶρος, οὔτε αἱ σύντονοι προσευχαί, τὰ ἱερὰ ἀναγνώσματα καὶ ἡ λιτὴ δίαιτα, οὔτε ἡ θέα καὶ ἡ προσκύνησις τῶν πολυπληθῶν ἐνταῦθα ἱερῶν λειψάνων ἁγίων ἀνδρῶν προστησαμένων τὸν ἴδιον βίον παράδειγμα μιμήσεως. οὔτε αἱ λοιπαὶ τοῦ παρελθόντος ἱεραὶ ἀναμνήσεις δύνανται εὐκόλως νὰ ἐξαλείψωσι. Καὶ ὅμως δὲν θὰ εἶχες ἄδικον, ἂν παρὰ πάσας τὰς ὑπαρχούσας ἐλαρρυντικὰς περιστάσεις ἠξίους, ὅπως ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ καθαγιασθέντι καὶ καθαγιαζομένῳ διὰ τοσούτων ἱερῶν κειμηλίων καὶ παραδόσεων, ἀπήντων ὀλιγώτεραι τῶν συνήθων ἀνθρωπίνων ἐλλείψεων καὶ ἀδυναμιῶν, ἂν ὡς εὐσεβὴς χριστιανὸς ἠξίους ἀπερχόμενος τοῦ κόσμου τοῦ ἐγωϊσμοῦ καὶ τῶν παθῶν καὶ ν' ἀπαντήσῃς ἐνταῦθα πλήρη σχεδὸν ἐξαφάνισιν τοῦ ἐωσφορικοῦ ἐγώ, ὅπερ ἄλλως καὶ ἐπαγγέλλεται ὁ μοναχικὸς βίος διὰ τῆς ὑπακοῆς, τοῦ ἐγὼ ἐκείνου, ὅπερ εἴτε ὡς αὐθάδης καὶ ἀνδραποδώδης αὐτὸ τοῦτο ἐγωϊσμός, εἴτε ὡς συνήθης μικροριλοτιμία εἰσάγει πανταχοῦ τὸ μίσος, τὴν διχόνοιαν, τὴν παράλυσιν καὶ τὴν καταστροφήν, ν' ἀπαντήσῃς γαλήνην παθῶν, ψυχὰς ἀκυμάντους, ἀποπνεούσας τὴν ζωογόνον ἐκείνην αὔραν τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης, ἥτις τῷ ὄντι κατὰ τὸν Ἀπόστολον, μακροθυμεῖ, οὐ ζηλοῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, πάντα στέγει, πάντα ὑπομένει. Ὅτι ἐνταῦθα ἀπαντῶσι χαρακτῆρες ἀνθρώπων χριστιανικῶς μεμορφωμένων ἐν πολλῷ μείζονι ἀριθμῷ καὶ μέτρῳ ἢ ἐν ταῖς ἡμετέραις κοινωνίαις, ὅτι ἱκανοὶ τῶν ἐνταῦθα ἐνασκουμένων σεβασμίων ἀνδρῶν κατανοοῦ-

σι κάλλιστα τὸν σκοπὸν τῆς ἀπὸ τοῦ κόσμου ἀπομακρύνσεως αὐτῶν καὶ ζῶσι συμφώνως πρὸς αὐτόν, ὅτι τέλος ἐνταῦθα ἀπαντᾷ ἐνιαχοῦ ἀληθὴς ἁγιότης ψυχῆς καὶ ἀρετὴ βίου, οἵαν συνηθίσαμεν νὰ θεωρῶμεν ὡς εὐτυχὲς φαινόμενον μόνον τῶν παρελθόντων χρόνων, περὶ τούτου δύναμαι ἀγαπητέ, νὰ σὲ διαβεβαιώσω. Κατὰ πόσον ὅμως τὸ πνεῦμα τοῦτο τῆς ζώσης εὐσεβείας καὶ χριστιανικῆς ἀρετῆς διαπνέει ἐνταῦθα, κατὰ πόσον ἔχει ἐγκαταλειφθῇ τὸ ἐγὼ τοῦ κόσμου καὶ αἱ ἰδιάζουσαι αὐτῷ μικροψυχίαι καὶ τὰ λοιπὰ πάθη, καὶ κατὰ πόσον ἐμφοροῦνται πάντες ὑπὸ τῆς πάντοτε ἐπιεικοῦς ἀνεξικάκου καὶ φιλειρηνικῆς ἀγάπης, εἶναι δύσκολον ν' ἀπαντήσω, γεγονότα δέ τινα μὴ ἐπιδεχόμενα δυστυχῶς ἀντίρρησιν μαρτυροῦτιν, ὅτι δὲν κατανοοῦσι πάντες τὸν ἱερὸν καὶ ἅγιον σκοπὸν τῆς ὑπ' αὐτῶν ἐγκαταλείψεως τοῦ κόσμου, δὲν διαθερμαίνονται πάντες ὑπὸ τῆς πᾶν μεσότειχον παρελθόντων διαιρέσεων καταρριπτούσης καὶ εἰς μίαν ψυχὴν καὶ ἓν φρόνημα πάντας πρὸς τὸ κοινὸν ἀγαθὸν συνενούσης χριστιανικῆς ἀγάπης, ἥτις σὺν τῇ πατροπαραδότῳ εὐσεβείᾳ τὴν σύγχρονον ἡμῶν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει μοναχικὴν κοινωνίαν ν' ἀναδείξῃ ἀξίαν διάδοχον τῶν ἐξόχων τοῦ παρελθόντος ἐνταῦθα τε καὶ ἀλλαχοῦ μοναστῶν, νὰ καταστήσῃ αὐτὴν ἀληθῆ κοινωνίαν ἀγγέλων, ἐν ᾗ πᾶς μὲν ξένος ἐνταῦθα παρεπιδημῶν ν' ἀναγεννᾶται πνευματικῶς, ἡ δὲ ἡμετέρα κοινωνία ἐν μέσῳ τῆς εἰς ἀποσύνθεσιν καὶ φθορὰν τὸ πᾶν φερούσης ἀπιστίας καὶ ἐκλύσεως τῶν ἠθῶν ὡς ἀπὸ σελασφόρου καὶ θερμογόνου τινὸς ἑστίας ν' ἀντλῇ ἐντεῦθεν θρησκευτικὸν καὶ ἠθικὸν σθένος, ζωογόνους ἀκτῖνας εὐσεβείας καὶ ἀρετῆς. Ἀλλ' ἀπομακρύνομαι λίαν τοῦ σκοποῦ τῆς προκειμένης ἐπιστολῆς, δι' ἧς οὐδόλως σκοπῶ νὰ καταμερμηρίσω σεβασμίων ἀνδρῶν, παρ' οἷς τὸ μὲν ἀγαστῆς ἔτυχον φιλοξενίας, ἀναμιμνησκούσης ἄλλην μακαρίαν ἐποχήν, τὸ δὲ καὶ ἐκαρπωσάμην πολλὰ ἀγαθὰ καὶ ὠφέλιμα. Μὴ νομίσῃς ὅμως ὅτι πρόκειται καὶ περὶ περιγραφῆς τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει διατριβῆς μου, τῶν παρατηρήσεων καὶ ἐντυπώσεών μου. Ἡ γραφικὴ καὶ καλλιτεχνικὴ φύσις τῆς χερσονήσου ταύτης καὶ τὰ ἐπίσης καλλιτεχνικῶς ἐπ' αὐτῆς ὑψούμενα ἱερὰ σκηνώματα περιεγράφησαν καὶ περιγράφονται καθ' ἑκάστην διὰ μακρῶν ὑπὸ ξένων καὶ ἡμετέρων περιηγητῶν. Ἐντεῦθεν δύνασαι νὰ ἀρυσθῇς, ὅσας ἐπιθυμεῖς γνώσεις τοπογραφικάς, εἴτε ἄλλας περὶ τε τῆς τῶν μονῶν καὶ τῶν ναῶν αὐτῶν ἀρχιτεκτονικῆς καὶ περὶ τῶν πολυπληθῶν ἀρχαίων ἱερῶν ἀντικειμένων καὶ κειμηλίων. Ἐγὼ δὲ ἐν τῷ μικρῷ τούτῳ ἐπιστολιμαίῳ χώρῳ θὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχήν σου ἐπὶ δύο τινῶν σημείων, περὶ ὧν δὲν θὰ εὕρῃς ἴσως τίποτε ἐν ταῖς ρηθείσαις περιγραφαῖς καὶ περὶ ὧν γινώσκω ὅτι λίαν ἐνδιαφέρεσαι. Πρόκειται περὶ τῆς συγχρόνου καταστάσεως ἐν Ἁγίῳ Ὄρει τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν μουσικῆς καὶ ἁγιογραφίας. [Ἕπεται συνέχεια].

Π.

ΑΙ ΕΤΕΡΟΔΟΞΟΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ
ΕΝ ΣΥΡΙΑ
ΚΑΙ ΤΑ ΕΝ ΑΥΤΑΙΣ ΣΧΟΛΕΙΑ*

Ἐν **Βηρυτῷ.**—Ἐν τῇ πρωτευούσῃ ταύτῃ τοῦ ὁμωνύμου νομοῦ, ἐν ᾧ ὑπάρχουσι καὶ τὰ τῆς ἀνωτέρας παιδεύσεως σχολεῖα, διατηροῦνται τὰ *σχολεῖα τῶν Φρέρηδων*. Οἱ μοναχοὶ οὗτοι εἶναι οἱ μᾶλλον φροντίζοντες περὶ τῆς ἐν τοῖς κατωτέροις κύκλοις τῆς κοινωνίας διαδόσεως τῆς παιδείας καὶ δὴ καὶ τῆς γαλλικῆς τῆς τοσοῦτον χρησίμου ταύτης γλώσσης. Ἡ κατωτέρα παίδευσις παρέχεται σαφέστερον, πρακτικώτερον καὶ καταλληλότερον ὑπ' αὐτῶν, οἱονεὶ προσαρμόζεται ταῖς ποικίλαις ἀνάγκαις τῶν κατοίκων. Παραβαλέτω ὁ βουλόμενος τοὺς ἀποφοίτους τοιαύτης σχολῆς πρὸς τοὺς τῶν σχολῶν τῶν ἄλλων κοινοτήτων καὶ τῶν ἡμετέρων ἔτι.

Οἱ *Φρέρηδες*, οὕτως ἀποκαλῶ καὶ γράφω τοὺς κληρικοὺς τούτους, ἐπόμενος γραφαῖς καὶ παραδόσεσι τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ἐγκατέστησαν ἐν Συρίᾳ μόλις πρὸ εἴκοσιν ἐτῶν, ἀπὸ *ἑπτὰ* δὲ ἐτῶν χρονολογεῖται ἡ πρώτη ἵδρυσις ἱδρυμάτων αὐτῶν ἐν Βηρυτῷ, ἐπειδὴ πολλαὶ διατυπώσεις ἀπῃτήθησαν πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἐπισήμου κυβερνητικῆς κυρώσεως. Νῦν ἔχουσιν ἐν Βηρυτῷ *δύο σχολεῖα*. Τὸ πρῶτον τὸ καὶ φερώνυμον τῆς πόλεως ἀριθμεῖ διακοσίους πεντήκοντα μαθητὰς σχεδὸν πάντας δωρεὰν ἐγγραφέντας. Ἐν τῇ Σχολῇ ταύτῃ ὅμως ἱδρύθη καὶ ἰδία τάξις προνομιοῦχος κυρίως δι' Εὐρωπαίους οἵτινες διὰ τὴν διδασκαλίαν ταύτην πληρώνουσιν ἀδρῶς.

Τὸ δεύτερον σχολεῖον ἤρξατο λειτουργοῦν ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐν τῇ συνοικίᾳ τῇ γνωστῇ ὑπὸ τὸ ὄνομα *Ραζ-Βεϊρούτ*, ἥτις οἰκεῖται τὸ πλεῖστον ὑπὸ Εὐρωπαίων. Ἡ τοῦ σχολείου τούτου συντήρησις ὀφείλεται εἰς τὴν συνδρομὴν τῆς alliance Française. Περὶ τοὺς ἑκατὸν πεντήκοντα μαθηταὶ ἐνεγράφησαν ἐν τῷ σχολείῳ τούτῳ ἐπὶ βλάβῃ τῆς μικρᾶς *ἰταλικῆς σχολῆς*, ἥτις διετηρεῖτο ἐν τῇ συνοικίᾳ ταύτῃ.

Εἰς τὰ πέριξ τῆς Βηρυτοῦ ἐργάζονται καὶ οἱ *Καπουκῖνοι*· περὶ τούτων ὅμως δὲν ἔχω πληροφορίας ἀσφαλεῖς.

Ἐν **Τριπόλει.**—Ἡ *Τρίπολις* ἢ κοινότερον ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς Συρίας *Ταραβουλοὺς* διαιρεῖται ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ *Νάχρι Καδισὰ*=(Ἱεροῦ ποταμοῦ[53]) εἰς δύο τμήματα εἰς τὴν *κυρίως Τρι-*

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 212 – 214.

53. Τὸ ἀληθὲς ὄνομα εἶναι *Νάχρ-Ἀμπού-Ἀλῆ* = ποταμὸς πατὴρ τοῦ Ἀλῆ.

πολιν ἔχουσαν ὑπερεπτακαίδεκα χιλιάδας κατοίκων καὶ εἰς τὸ τὸ ἐπίνειον αὐτῆς τὸ *Ἐλ-Μινᾶ*, ὅπερ ἀπέχον δύο χιλιόμετρα ἀριθμεῖ ἴσως ἑπτακισχιλίους κατοίκους. Αἱ χριστιανικαὶ κοινότητες ἔχουσι *δέκα καὶ ὀκτὼ* Ἐκκλησίας, ὧν αἱ πέντε ἑλληνικαί, ἑπτὰ καθολικαὶ καὶ τρεῖς τῶν Μαρωνιτῶν. Ἐν τῇ πόλει οἱ Φρέρηδες συντηροῦσι λίαν ἀκμαῖον Σχολεῖον, ἐν ᾧ φοιτῶσιν ὑπὲρ τοὺς *ἑκατὸν δέκα* μαθητάς, ἐν δὲ τῷ ἐπινείῳ ἕτερον ἐν ᾧ ἐπίσης ὑπὲρ τοὺς *ἑκατὸν πεντήκοντα* μαθηταὶ διδάσκονται. Σημειωτέον ὅμως ὅτι ἡ τελευταία αὕτη σχολὴ δὲν ἔχει ἴδιον κτῆμα. Ἐπίσης ἐν τῇ *πόλει* ταύτῃ καὶ οἱ *Φραγκισκανοὶ* συντηροῦσι σχολεῖον ἀρρένων, ὅπερ ἀριθμεῖ 70 περίπου φοιτῶντας, καὶ ἐν τῷ ἐπινείῳ ἕτερον ὅμοιον, ἐν ᾧ φοιτῶσι περὶ τοὺς 50 μαθηταί. Σὺν τῇ Σχολῇ ταύτῃ οἱ πατέρες Φραγκισκανοὶ ἐφρόντισαν νὰ συντηρῶσι καὶ παρθεναγωγεῖον, ὅπερ εἶναι ἀνθηρότερον, συγχαζόμενον ὑπὸ 75 περίπου μαθητριῶν. Σημειωτέον ὅτι ἐν ταῖς σχολαῖς ταύταις ἡ τῆς γαλλικῆς γλώσσης διδασκαλία ὑστερεῖ πως τῶν ἄλλων, περὶ ὧν ἄνω ἐγένετο λόγος.

Ἐν **Καΐφᾷ.** Ἐν τῇ ὑπὸ τὸν Κάρμηλον ταύτῃ πόλει, ἐν ᾗ οἱ ἡμίσεις τῶν κατοίκων (ὅλοι 6500) εἶναι χριστιανοὶ ὑπάρχει σχολεῖον τῶν *Φρέρηδων* συγχαζόμενον ὑπὸ *διακοσίων πεντήκοντα* μαθητῶν. Ἤρξατο νῦν καὶ ἡ οἰκοδομὴ εὐρυχώρου καὶ ὡραίου σχολείου, ἐν ᾧ γενήσονται δεκτοὶ καὶ παῖδες τρόφιμοι[54].

Ἡ γερμανικὴ κυβέρνησις ἔχει ἤδη ὑπὸ τὴν ἰδιοκτησίαν αὐτῆς τὸ μέρος τὸ τῆς ἀρχαίας Καισαρείας τὸ πρὸς Ν. τοῦ Καρμήλου· πρὸς τὰ ΒΔ. δὲ ἐπεκτείνεται ἡ γερμανικὴ παροικία, ἣν Σάξονες κυρίως καὶ Σουηβοὶ φιλόπονοι ἀπαρτίζουσιν ἐν μέσῳ κήπων καὶ δένδρων καρποφόρων καὶ ἀμπελώνων. Ἡ ἐνέργεια καὶ ζωὴ τῆς πολλὰ ὑπὸ τῶν πυρετῶν καὶ ἄλλων νόσων μέχρις ἐγκλιματισμοῦ παθούσης παροικίας ταύτης εἶναι καταφανὴς καὶ διδακτικὴ εἰς τὰ σύνοικα ἔθνη. Ἡ ἐπιτυχία τῆς καλλιεργίας τῶν ἀμπέλων καὶ ἡ οἰνοπαραγωγὴ κατέστησε τὴν παροικίαν ταύτην θάλλουσαν ὑφ' ὅλας τὰς ὄψεις καὶ τὸν τόπον εὐχαριστότερον.

Ἐπὶ τοῦ Καρμήλου τὸ Μοναστήριον, ὅπερ εἶδε τοσαύτας καταστροφὰς καὶ μεταβολὰς ἀπ' αὐτῆς ταύτης τῆς ἐπισκέψεως τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Λουδοβίκου τοῦ Θ'[55] ἤτοι ἀπὸ τοῦ 1252, διατηρεῖται ὑπὸ τοῦ *Τάγματος τῶν Καρμηλιτῶν* (Ἰταλῶν καὶ Ἱσπανῶν).

54. Κατὰ Villeneuve τὸ μέρος τοῦτο. Καλλίτερον *Καΐφα* τὸ ὄνομα τῆς πόλεως.

55. Τοῦ καὶ ἁγίου (Saint Louis 1270).

Ἐν **Λαοδικείᾳ.**—Ἡ τῶν Σελευκιδῶν *Λαοδίκεια* ἡ τουρκιστὶ *Λαδικιγιὲ* καὶ ἀραβιστὶ *Λατάκιε* ἔχει γαλλικὴν Σχολήν, τὴν *Σχολὴν τῶν Φρέρηδων* (école des Frères). Ἀλλ' αὕτη δὲν εὐδοκιμεῖ. Διότι μεταξὺ τῶν δωδεκακισχιλίων κατοίκων τῆς πόλεως ὀλίγοι εἶναι οἱ καθολικοί, αἱ ἄλλαι δὲ ἑταιρεῖαι ἀρχαιότερον ἐγκαταστᾶσαι ἀπέκτησαν ἤδη πλείονα ὑλικὰ καὶ ἠθικὰ κεφάλαια.

Δὲν ποιοῦμαι λόγον περὶ τῆς *Ναζαρὲτ* διότι ταύτην δὲν ηὐτύχησα νὰ ἐπισκεφθῶ, θεωρῶ δὲ αὐτὴν ἰδίως εἰς τὸν *Παλαιστίνειον* κύκλον περιεχομένην. Καὶ ἐνταῦθα πρὸς ταῖς ἑλληνικαῖς θρησκευτικαῖς οἰκοδομαῖς ὑπάρχουσι 1] *Μοναστήριον* τῶν Φραγκισκανῶν, 2] *Σχολεῖον* τῶν Διαμαρτυρομένων ὡς καὶ ναός· 3] *Σχολεῖον* διὰ τὰ ὀρφανὰ καὶ ἐγκαταλελειμμένα κοράσια ἄριστον συσταθὲν οὐ πρὸ πολλῶν ἐτῶν ὑπὸ τῆς Societé de Londres pour l' éducation des femmes· 4] Σχολὴ τῶν *ἀδελφῶν τοῦ ἁγίου Ἰωσὴφ* (Soeurs de Saint-Joseph)· 5] Σχολὴ (des Dames de Nazareth). Ἐκτὸς δὲ τῶν εἰρημένων καὶ ἄλλων καθιδρυμάτων καὶ οἱ Ρῶσσοι ἱδρυσαν *τρία* σπουδαῖα πνευματικὰ καθιδρύματα ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. Τούτων τὰ μὲν δύο εἶναι τῆς κατωτέρας παιδεύσεως δι' ἀμφότερα τὰ φῦλα, τὸ δὲ τρίτον *Διδασκαλεῖον*, ἐν ᾧ φοιτῶσι μαθηταὶ ἐπὶ ἱκανότητι καὶ ἐπιμελείᾳ διακρινόμενοι. Τούτων οἱ πλείονες τελειοποιοῦντες τὰς ἑαυτῶν σπουδὰς εἰς Ρωσσίαν ἐπανέρχονται καὶ ὑπηρετοῦσιν ἢ ὑπηρετήσουσιν ὡς διδάσκαλοι ἐν τοῖς σχολείοις τοῖς ὑπὸ τῶν Ρώσσων συντηρουμένοις ἢ ἱδρυθησομένοις.

Σημειωτέον ὅτι ἐν ὅλοις τοῖς εἰρημένοις σχολείοις τό τε διευθῦνον καὶ τὸ διδάσκον προσωπικὸν ἀπαρτίζεται ἐκ *Γάλλων* ἀποκλειστικῶς καὶ ἡ διδασκαλία γίνεται *μόνον γαλλιστί*. Πρὸς τούτοις οἱ *Ἰησουῖται* καὶ οἱ *Λαζαριστὰι* συνεννοούμενοι πρὸς τὰς διαφόρους κοινότητας ἰδίως τὰς τῶν Μαρωνιτῶν καὶ τοὺς ἐπισκόπους αὐτῶν διδάσκουσιν ἐν πλείστοις σχολείοις, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἐν πᾶσι τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν. Περὶ τῆς ὑπὸ τῶν δύο τούτων μοναχικῶν ταγμάτων ὀργανώσεως σχολείων τινων εἴπομεν τὰ δέοντα ἀνωτέρω ἐν οἰκείῳ τόπῳ. Γαλλιστὶ ἀποκλειστικῶς γίνεται ἡ διδασκαλία καὶ ἐν τῇ Σχολῇ τῆς Ἰσραηλιτικῆς Ἑνώσεως ἐν Χαλεπίῳ, ἀπὸ τοῦ 1869 κανονικῶς λειτουργούσῃ, ὡς καὶ ἐν Βηρυτῷ, ἔνθα καὶ δύο Ἰσραηλιτικὰ ἰδιωτικὰ Σχολεῖα ὑπάρχουσι.

[ἕπεται συνέχεια]

Β. Α. ΜΥΣΤΑΚΙΔΗΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ

ΤΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

Κεφάλαιον κβ'. στίχ. 2—14.

2 « Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ,
3 ὅστις ἐποίησε γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ, καὶ ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς
4 τοὺς γάμους, καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν. Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους λέγων, Εἴπατε τοῖς κεκλημένοις, Ἰδοὺ τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμασα, οἱ ταῦροί
μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἕτοιμα·
5 δεῦτε εἰς τοὺς γάμους. Οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπῆλθον,
ὁ μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν, ὁ δὲ εἰς τὴν ἐμπορίαν
6 αὐτοῦ, οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ
7 ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν. Ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς ὠργίσθη, καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἀπώλεσε τοὺς φονεῖς ἐκείνους καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν
8 ἐνέπρησε. Τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ, Ὁ μὲν
γάμος ἕτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄ-
9 ξιοι· πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ
10 ὅσους ἂν εὕρητε καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. Καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας ὅσους εὗρον, πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς, καὶ
11 ἐπλήσθη ὁ γάμος ἀνακειμένων. Εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους, εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου, καὶ λέγει αὐ-
12 τῷ, Ἑταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα
13 γάμου; Ὁ δὲ ἐφιμώθη. Τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς διακόνοις, Δήσαντες αὐτοῦ χεῖρας καὶ πόδας, ἄρατε αὐτὸν καὶ ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ
14 ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. Πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί».

Αὔριον ἀναγινώσκεται περικοπὴ ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην ἁγίου Εὐαγγελίου, περιλαμβανομένη εἰς τὴν ἐξαισίαν τοῦ Κυρίου ἐν ὥρᾳ νυκτὸς συνδιάλεξιν μετὰ τοῦ Νικοδήμου, μέλους τοῦ μεγάλου τῶν Ἑβραίων συνεδρίου (Ἰωάν. 3, 1—21). Τοῦτο δὲ γίνεται, διότι ἑφέτος ἡ Κυριακὴ αὕτη εἶναι Κυριακὴ πρὸ τῆς ὑψώσεως τοῦ τιμίου Σταυροῦ, καὶ συνεπῶς, ὅπως καὶ κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς ὑψώσεως, ἤτις συμπίπτει ἑφέτος ἡμέρᾳ Κυριακῇ, καὶ κατὰ τὴν Κυριακὴν μετὰ τὴν ὕψωσιν, ἀναγινώσκονται εὐαγγελικαὶ περικοπαὶ σχέσιν ἔχουσαι πρὸς τὸν τίμιον Σταυρὸν καὶ τὸ πάθος τοῦ Κυρίου (Ἰωάν. 3, 13—17). Ἡμεῖς δὲ φυλάσσοντες τὴν τακτικὴν σειρὰν τῶν κατὰ τὰς Κυριακὰς ἀναγινωσκομένων περικοπῶν ἐκ τοῦ κατὰ Ματθαῖον ἁγίου Εὐαγγελίου, μεταβαίνομεν εἰς τὴν ἐξήγησιν τῆς ἀνωτέρω παρατεθείσης περικοπῆς, τοῦτο μόνον παρατηροῦντες περὶ τῆς ἀναγνωσθησομένης αὔριον ὅτι αὕτη τέσσαρα τινὰ σπουδαιότατα διδάσκει διδάγματα· α'] τὸ ὑπέροχον κῦρος τῆς διδασκαλίας τοῦ Κυρίου, ὡς μόνου αὐτοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατελθόντος καὶ δυναμένου ἀψευδῶς νὰ διδάσκῃ τὰ οὐράνια, β'] τὸν σταυρικὸν θάνατον πρὸς σωτηρίαν πάντων τῶν πιστευόντων, γ'] τὴν μέχρι θυσίας αὐτοῦ τοῦ ἠγαπημένου μονογενοῦς αὐτοῦ υἱοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἀγάπην τοῦ Θεοῦ πατρός, καὶ δ'] τὸν ἕνα καὶ μόνον κύριον σκοπὸν τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας, ὅτι εἶναι ἡ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ ἐν τῇ παρούσῃ περικοπῇ ἀπαντῶσα παραβολὴ οὐδαμοῦ ἀλλαχοῦ τῶν εὐαγγελίων ἀναγινώσκεται, ἔχει δὲ παράλληλον ἐν μέρει τὴν ἐπίσης παρὰ μόνῳ τῷ εὐαγγελιστῇ Λουκᾷ ἀπαντῶσαν παραβολὴν περὶ τοῦ μεγάλου δείπνου (Λουκ. 14, 16—24) τὴν ἀναγινωσκομένην τῇ ἑνδεκάτῃ Κυριακῇ τοῦ εὐαγγελιστοῦ τούτου, ἤτοι τῇ τεταρτῇ, ἢ τῇ πέμπτῃ Κυριακῇ τῆς τεσσαρακονθημέρου νηστείας, ἔνθα καὶ γενήσεται λεπτομερέστερος λόγος περί τε τῆς ὁμοιότητος καὶ συμφωνίας καὶ περὶ τῆς διαφορᾶς πρὸς τὴν ἐνταῦθα παραβολήν. Ἀναμφίβολον δὲ εἶναι ὅτι καὶ τὴν παραβολὴν ταύτην, ὅπως καὶ τὰς προηγηθείσας δύο (Ματθ. 21, 28—32. 33—44) ἐξέθηκεν ὁ Κύριος ἐνώπιον τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ πρὸς διδασκαλίαν καὶ σωτηρίαν καὶ αὐτῶν καὶ τοῦ λαοῦ, διὰ τῆς σαφεστάτης καταδείξεως τῶν ἐκ τῆς ἀπειθείας καὶ ἀπιστίας βεβαίων δεινῶν ἐν αὐτῇ παρίσταται ὁ Θεὸς πατὴρ ὡς ἰσχυρὸς ἐπίγειος ἄρχων τελῶν τοὺς γάμους τοῦ ἀγαπητοῦ αὐτοῦ υἱοῦ, ἤτοι τοῦ Θεανθρώπου Λυτρωτοῦ, καὶ προσκαλῶν εἰς τὰ ἐπὶ ὀκτὼ ὅλας ἡμέρας κατὰ τὴν παλαιὰν συνήθειαν ἐπικρατοῦντα γαμήλια συμπόσια πάντας τοὺς ἀρμοδίους θεωρηθέντας καὶ ἤδη πρὸ καιροῦ κληθέντας. Νύμφη δὲ πρέπει νὰ λογισθῶσιν ἅπαντες οἱ πιστεύοντες καὶ τὴν χριστιανικὴν ἀποτελέσαντες ἐκκλησίαν, καὶ συνεπῶς αὐτοὶ δὴ οἱ προσκαλούμενοι εἰς τοὺς γάμους ἐὰν πιστεύσωσιν (Ἰωάν. 3, 29 Ἐφεσ. 5, 23. 25—27. 32 Ἀποκαλ. 21, 9—22,5 Πρβλ. Ματθ. 9, 15. 25, 1 κ. ἑ.)· χρονικὸν δὲ διάστημα τῶν γάμων εἶναι ἅπαντες οἱ ἀπὸ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας μέχρι τῆς δευτέρας καὶ ἐνδόξου παρουσίας τοῦ Κυρίου αἰῶνες, καθ' οὓς καὶ ἡ κλῆσις γίνεται τῶν τε πρότερον ἤδη κατὰ ἰδιαιτέραν εὔνοιαν καὶ προτίμησιν προσκεκλημένων Ἰουδαίων καὶ πάντων τῶν λοιπῶν ἐθνῶν τῶν μακρὰν πρότερον εὑρισκομένων καὶ μηδεμίαν ἄλλην ἐλπίδα σωτηρίας ἐχόντων (Πρβλ. Ἰωάν. 4, 22 Ἐφεσ. 2, 12. 17). Κατὰ ταῦτα δὲ ἅπας ὁ μακρὸς χρόνος ὁ ἀπὸ τῆς πτώσεως τοῦ Ἀδὰμ μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἶναι ὁ χρόνος τῆς προπαρασκευῆς τῶν γάμων καὶ τῆς προσκλήσεως τῶν εἰς αὐτὸν ἐκ τῶν προτέρων ἀρμοδίων θεωρηθέντων. Εἰς αὐτοὺς ὡς δοῦλοι τοῦ Θεοῦ προσῆλθον κατὰ διαφόρους ἐποχὰς οἱ ἅγιοι ἄνδρες τῆς

παλαιᾶς Διαθήκης ἀπὸ τῶν Πατριαρχῶν μέχρι τοῦ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου, ἀλλὰ πρὸς πάντας τούτους ἔδειξαν καὶ πάντες μὲν οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, μάλιστα δὲ οἱ θρησκευτικοὶ ἀρχηγοὶ αὐτῶν σκληροκαρδίαν καὶ ἀμβλυωπίαν ἀκατονόμαστον. Ἰδίᾳ δὲ ἡ ἀπείθεια καὶ ἀπιστία τῶν τελευταίων τούτων κατεδείχθη κατὰ τοὺς τελευταίους πρὸ Χριστοῦ χρόνους πρὸς τοὺς τελευταίους τῶν προφητῶν καὶ ἁγίων ἀνδρῶν, καὶ μάλιστα κατ' αὐτὴν τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ Κυρίου πρὸς τὸν Βαπτιστὴν Ἰωάννην, πρὸς αὐτὸν τὸν Κύριον καὶ πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ τοὺς ἄλλους μαθητὰς αὐτοῦ, ἐξ ὧν οὐκ ὀλίγους ἐκακοποίησαν καὶ ἐφόνευσαν, ὡς τὸν Πέτρον τὸν Ἰωάννην, καὶ τὸν Ἰάκωβον, τὸν Παῦλον καὶ τὸν πρωτομάρτυρα Στέφανον (Πράξ. 5, 17. 40. 7, 57. 58. 12, 2—4. 14, 19. 23, 12 Ἰωάν. 16, 1—4). Αἱ τιμωρίαι δὲ αἱ ἐπιβληθεῖσαι παρὰ τοῦ βασιλέως εἰς τοὺς ἀπειθήσαντας καὶ αὐθαδιάσαντας ὑπηκόους αὐτοῦ εἶναι πᾶσαι αἱ ἐπελθοῦσαι εἰς τὸ ἑβραϊκὸν ἔθνος κακοδαιμονίαι ἀπὸ τοῦ πάθους τοῦ Κυρίου καὶ ἐντεῦθεν καὶ μάλιστα ἡ τελεία καταστροφὴ τῆς Ἱερουσαλὴμ (Ματθ. 23, 37. 24, 2).

Ἀλλ' ἐν ᾧ οἱ οὕτως ἀπιστήσαντες κατεδικάσθησαν, ἰδοὺ ἡ μεγάλη εὐπλαγχνία τοῦ Θεοῦ καλεῖ εἰς τοὺς γάμους διὰ τῶν κηρύκων τοῦ Εὐαγγελίου πάντας τοὺς ἐθνικοὺς ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου ἕως δυσμῶν καὶ εἰς πάντας ὑπισχνεῖται τὰ αὐτὰ πνευματικὰ ἀγαθὰ καὶ τὴν αὐτὴν οὐράνιον χάριν. Πολλοὶ προσέρχονται, καὶ κατὰ τὴν περιοριζομένην ἐν τούτῳ εἰκόνα τῆς παραβολῆς ὁ τόπος τῶν συμποσίων ἐπληρώθη συνδαιτυμόνων, κατὰ δὲ τὴν πραγματικὴν ἀλήθειαν μέχρι συντελείας τῶν αἰώνων ἐξακολουθεῖ πληρούμενος ὁ ἱερὸς τῆς Ἐκκλησίας χῶρος παρὰ τῶν ἑκάστοτε προσερχομένων διὰ τῆς πίστεως ἄνευ οὐδεμιᾶς διακρίσεως γένους ἢ φυλῆς, χωρὶς οὐδέποτε ὅλος τελείως νὰ πληρωθῇ. Ἡ χαρὰ τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ πληροῦται, καὶ ἰδοὺ ἐπέρχεται ἡ δευτέρα τοῦ Κυρίου μετὰ δόξης παρουσία, ὅτε ἐξετασθήσεται αὐστηρῶς τίνες οἱ φέροντες τὸ ἔνδυμα τοῦ γάμου καὶ ἄξιοι ἵνα παρακαθίσωσιν εἰς τὸ τελευταῖον αὐτοῦ μέγα καὶ ἀκατάλυτον δεῖπνον τῆς αἰωνίου δόξης καὶ μακαριότητος. Ἡ παραβολὴ ἕνα μόνον παρουσιάζει ἄνευ τοιούτου ἐνδύματος παρακαθήμενον καὶ αὐστηρῶς διὰ τοῦτο τιμωρούμενον, ἡ δὲ πραγματικὴ ἀλήθεια θὰ δείξῃ ἐν καιρῷ, ὅτι πολλοὶ τῶν κεκλημένων καὶ παρακαθημένων εἶναι ἀνάξιοι τῆς μεγάλης τιμῆς καὶ εὐεργεσίας, ὅτι πολλὰ μέλη τῆς χριστιανικῆς ἐκκλησίας τὸ ὄνομα μόνον φέρουσι τοῦ χριστιανοῦ, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀρετῆς, ἄνευ πίστεως καὶ ἀγάπης, ἄνευ καρπῶν δικαιοσύνης καὶ ἁγιασμοῦ. Οἱ τοιοῦτοι πάντες ἐκβληθήσονται φυσικῶς ἔξω καὶ παραπεμφθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. Οἱ τοιοῦτοι θὰ στερηθῶσι πάσης ἀπὸ τοῦ Θεοῦ χάριτος καὶ μετ' αὐτοῦ κοινωνίας. Ἐὰν δὲ τὸ ἄωτον τῶν ἀγαθῶν τοῦ ἀνθρώπου, ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ εἶναι ἡ ἄμεσος μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς δόξης αὐτοῦ κοινωνία, ἡ ἀληθὴς οὕτως εἰπεῖν καὶ πραγματικὴ υἱοθεσία, φυσικῶς τὸ μέγιστον καὶ ἀνύποιστον τῶν δεινῶν διὰ τοὺς ἀναξίους ἔσται ἡ στέρησις τῆς ἀνεκλαλήτου καὶ ἀκαταλήπτου ταύτης ἀγαλλιάσεως. Μείζων ταύτης τιμωρία, συνδεδεμένη μετὰ δεινοτέρου τοῦ συνειδότος τύψεως ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις κακοῖς, οὐδεμία ἄλλη δύναται νὰ ὑπάρξῃ, κακοδαιμονέστατος δὲ ἔσται πᾶς ὅστις ἤθελε καταδικασθῇ εἰς τὴν τιμωρίαν ταύτην.

Ἀλλ' ἡ παραβολὴ ἔχει καὶ ἄλλα τινὰ σημεῖα ἰδιαιτέρας προσοχῆς ἄξια. Ἐν πρώτοις παρίσταται ὁ Θεὸς ὀργιζόμενος καὶ ἀποστέλλων ὡς βασιλεὺς τὰ στρατεύματα αὐτοῦ κατὰ τῆς ἀπίστου πόλεως. Τὴν Ἱερουσαλὴμ κατέστρεψαν οἱ Ρωμαῖοι, ὁ ἐξωλέστατος καὶ ἁμαρτωλότατος λαὸς τῆς ὑφηλίου, καὶ συνεπῶς οὗτοι εἶναι τὰ τοῦ Θεοῦ στρατεύματα. Ὄντως δὲ ὁ Θεὸς ἐν ταῖς ἀνεξερευνήτοις βουλαῖς αὐτοῦ πολλάκις ἐν τῇ φορᾷ τῶν χρόνων μετεχειρίσθη πρὸς τιμωρίαν τῶν ἁμαρτανόντων χείρονας αὐτῶν πονηροὺς ἀνθρώπους, ὅπως καὶ διάφορα φθοροποιὰ ζῷα. Ἡ δὲ ὀργὴ καὶ τὸ μῖσος τοῦ Θεοῦ οὐσιωδῶς οὐδὲν ἄλλο εἶναι εἰμὴ ἀποδοκιμασία τοῦ κακοῦ καὶ στέρησις πάσης χάριτος καὶ βοηθείας τοῦ πράττοντος αὐτό. Ἡ ἁγιότης τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀδύνατον νὰ δεχθῇ τὴν ἁμαρτίαν, καὶ διὰ τοῦτο ἀπομακρύνει ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν τὴν εὐεργετικὴν αὐτοῦ χεῖρα, ἕτοιμος ὅμως πάντοτε ὢν πρὸς βοήθειαν τῶν μετανοούντων. Ἔπειτα μεταξὺ τῶν ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν προσκληθέντων ἀναφέρονται πρῶτον οἱ πονηροὶ καὶ ἔπειτα οἱ ἀγαθοί, οἵτινες ὑποτίθενται φυσικῶς ὀλιγώτεροι καὶ τοιοῦτοι εἶναι ὅσοι καὶ ἐν μέσῳ τῆς αὐχμηρᾶς κακίας διέπραττον ἐφ' ὅσον ἠδύναντο τὸ ἀγαθὸν καὶ εἶχον φόβον Θεοῦ, ὡς ὁ ἑκατόνταρχος Κορνήλιος (Πράξ. 10, 1 κ. ἑ.) καὶ ἄλλοι τῶν ἐν τῷ ἐθνισμῷ διαπρεψάντων φιλοσόφων καὶ ἐναρέτων ἀνδρῶν. Πρὸς τούτοις δὲ παρατηρητέον ὅτι οὐδεὶς τῶν καλουμένων ἔχει ἐξ ἑαυτοῦ τὸ ἔνδυμα τοῦ γάμου, ἀλλὰ παραλαμβάνει αὐτὸ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ γάμου πρὸ τῆς εἰσόδου εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ συμποσίου, ἐκβάλλων τὸ ἴδιον ἔνδυμα κατὰ ἀρχαίαν τῶν ἀνατολικῶν ἐθνῶν συνήθειαν. Τὸ ἔνδυμα τοῦτο εἶναι ἡ ἀναγέννησις καὶ ὁ ἁγιασμός, ἤτοι ἅπαντα τὰ χαρίσματα τοῦ ἁγίου Πνεύματος καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν ἁγλαοὶ καρποὶ τῆς ἀρετῆς. Ἐκβάλλονται δὲ οὐ μόνον οἱ μὴ ἔχοντες τοιοῦτον ἔνδυμα, ἀλλὰ καὶ οἱ ρυπάνοντες καὶ μολύνοντες αὐτὸ διὰ τῶν πονηρῶν πράξεων, διότι οὔτε ἅδικοι, οὔτε πόρνοι, οὔτε εἰδωλολάτραι, οὔτε μοιχοί, οὔτε μαλακοί, οὔτε ἀρσενοκοῖται, οὔτε κλέπται, οὔτε πλεονέκται, οὔτε φιλάργυροι, οὔτε φθονεροί, οὔτε λοίδοροι, οὔτε ὑπερήφανοι, οὔτε φίλαυτοι, οὔτε μέθυσοι, οὔτε ἅρπαγες, οὔτε συκοφάνται, οὔτε μισάδελφοι, οὔτε ἄλλοι τινὲς παραδεδομένοι τέλεον εἰς τὴν κακίαν καὶ ἀμετανοήτως ἁμαρτάνοντες βασι-

λείαν Θεοῦ κληρονομήσουσι (1 Κορ. 5, 9—13. 6, 9. 10). Ἐν τέλει δὲ ἐπισφραγίζει ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν διὰ τῆς μεγίστης σημασίας ῥήσεως, «Πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί, ἣν εἴθε πάντοτε μετὰ προσοχῆς νὰ ἀκούωμεν καὶ ἐν νῷ ἔχωμεν, καὶ εἴθε κατ' αὐτὴν ἑκάστοτε νὰ δοκιμάζωμεν ἑαυτοὺς καὶ προάγωμεν ἐν τῷ ἀγαθῷ.

† **Ο ΑΓΧΙΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ**

ΘΕΙΟΣ ΛΟΓΟΣ

ΚΥΡΙΑΚΟΝ ΜΑΘΗΜΑ ΕΝ ΚΟΝΤΟΣΚΑΛΙῼ

Αὔριον, Κυριακῇ, ὥρᾳ 7 $^1/_2$ μ. μ. ἀναπτυχθήσεται ἐν Κυριακῷ μαθήματι ὑπὸ τοῦ ἱερολογιωτάτου Ἱεροθέου Τεκνοπούλου τὸ ἑξῆς ῥητόν: «*Βίος ἐνάρετος τῶν θαυμάτων λαμπρότερος*».

ΑΓΙΟΤΑΦΙΤΙΚΟΝ ΜΕΤΟΧΙΟΝ

Αὔριον, κυριακῇ, ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τοῦ ἐνταῦθα ἁγιοταφιτικοῦ Μετοχίου ὁμιλήσει ὁ ἱερολογ. Ἰάκωβος Ἀρχατζικάκης, θέμα τοῦ λόγου ἔχων «*τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἁμαρτήσαντα ἄνθρωπον, καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐκδηλώσεως αὐτῆς πρὸς αὐτόν*».

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΕΝ ΤΖΙΒΑΛΙῼ

Αὔριον Κυριακῇ ὁ προϊστάμενος τῆς ἐν Τζιβαλίῳ ἱερᾶς ἐκκλησίας πανοσιολ. Πολύκαρπος ὁμιλήσει ἐν τῇ ῥηθείσῃ ἐκκλησίᾳ «*περὶ τοῦ ὀλίγου ἀριθμοῦ τῶν ἐκλεκτῶν*».

ΚΥΡΙΑΚΟΝ ΕΣΠΕΡΙΝΟΝ ΜΑΘΗΜΑ ΠΕΡΑΝ

Αὔριον τῇ 4 $^1/_2$ μ. μ. συνεχίσει τὸ τακτικὸν Κυριακὸν μάθημα ἐν τῷ ἐν Πέραν ἱερῷ ναῷ τῶν Εἰσοδίων ὁ αἰδεσιμολογιώτατος Κωνσταντῖνος Καλλίνικος, θέμα ἔχων «*τὰ καθήκοντα τῆς χριστιανῆς συζύγου*».

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΚΕΝΤΡ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ἐκ τοῦ ἄρτι ἐκδοθέντος παραρτήματος τοῦ Καταλόγου τῶν ἐγκεκριμένων βιβλίων ἐξ ἀδελφίας παρελείφθησαν τὰ ἑξῆς διδακτικὰ βιβλία.

α') *Γεωλργαλᾶ Κ. Γ.*. Ἀναγνωστικόν, ἔκδοσις νέα ἐπὶ τὸ βέλτιον μεταρρυθμισθεῖσα ὑπὸ Δεπάστα-Σφύρα-Γεράρδου 1897.

β') *Ζαχαριάδου Κ. Π.* Τὰ θεμέλια τῆς Ὠδικῆς, μέρος α'. ἐν Κωνσταντινουπόλει 1897 ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου.

γ') *Λεσίου Χ.* Ξενοφῶντειος Κύρου Παιδεία, ἐν Κωνσταντινουπόλει 1896 ἐκδότης Γ. Ι. Σεϊτανίδης.

δ') *Φωτιάδου Θ. Ἀπ.* Πλήρης Γραμματικὴ τῆς Ὀθωμανικῆς γλώσσης τόμ. Α'. ἐν Κωνσταντινουπόλει 1897 τύποις Ἀριστοβούλου.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου).

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἀριθ. Πρωτ. 4195.

Καλεῖται ὁ Γρηγόριος Ἀναστασίου Τασούλας, ἐκ Κερασόβου τῆς Δρυϊνουπόλεως, τέως μὲν κάτοικος Γουδερίου, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Δευτέραν καὶ ὥραν 7 τουρκιστὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήτεως ἐμφανισθῇ πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου, ὡς ἐναγόμενος ὑφ' ἧς συζύγου αὐτοῦ Ἀλεξάνδρας Χρήστου Γκόβελα, κατοίκου Δελβινακίου, τὰ οἰκιακὰ ἐπαγγελλομένης. Ἐν περιπτώσει δὲ μὴ ἐμφανίσεως δικασθήσεται ἐρήμην.

Ἡ παροῦσα κλῆσις τρὶς δημοσιευθήσεται κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένων ἐφημερίδων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας», «Κωνσταντινουπόλεως» καὶ «Νέας Ἐφημερίδος». 1

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 21 Αὐγούστου 1897.

Ὁ Πρόεδρος
† Ὁ Σισανίου ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς
Ἱεροδ. ΑΝΘΙΜΟΣ Π. ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἀριθ. Πρωτ. 3695.

Καλεῖται ἡ Φωστήρα Ἑρμολάου, θυγάτηρ Δημητρίου Παγκόζογλου, ὑπήκοος ὀθωμανή, ἀγνώστου δὲ διαμονῆς καὶ κατοικίας, ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Δευτέραν καὶ ὥραν 7 τουρκιστὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως ἐμφανισθῇ πρὸ τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου τῶν Πατριαρχείων, εἴτε αὐτοπροσώπως, εἴτε δι' ἀντιπροσώπου, ἅτε ἐναγομένη ἐπὶ διαζυγίῳ ὑπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς Ἑρμολάου Γεωργίου Βαμβάκη, πρώην ὑπαλλήλου, ὑπηκόου ὀθωμανοῦ κατοίκου Πέραν· ἐν περιπτώσει δὲ μὴ ἐμφανίσεως δικασθήσεται ἐρήμην. Ἡ παροῦσα κλῆσις τρὶς δημοσιευθήσεται κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένων ἐφημερίδων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας», «Νέας Ἐφημερίδος» καὶ «Ἀνατολῆς».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 26 Ἰουλίου 1897.

Ὁ Πρόεδρος 3
(ὑπογρ.) † Ὁ Σισανίου ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ.

Ὁ Γραμματεὺς
(ὑπογρ.) Ἱεροδ. ΑΝΘΙΜΟΣ Π. ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ.

Ὅσοι τῶν συνδρομητῶν δὲν λαμβάνουσι τακτικῶς καὶ ἐγκαίρως τὸ φύλλον παρακαλοῦνται ἵνα ἀνακοινῶσι τοῦτο ἀνυπερθέτως τῷ προέδρῳ τῆς διευθυνούσης τὴν «Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν» ἐπιτροπῆς.

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ὁ Ἀγχιάλου Βασίλειος (πρόεδρος)
Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος
Δ. Θ. Ξανθόπουλος
Ἰ. Δ. Ταντηλίδης
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης (ταμίας)

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἑξαμηνιαία τὰ ἥμίση.

Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΕΤΑΙ

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου.

ΕΤΟΣ ΙΖ΄. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 13 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1897 ΑΡΙΘ. 29

ΔΗΛΩΣΙΣ

Προσκαλοῦνται οἱ τῇ Αὐτοῦ Θειοτάτῃ Παναγιότητι τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ αἰτήσεις ὑποβαλόντες πρὸς εἰσαγωγὴν ἐν Αὐτοκρατορικαῖς Σχολαῖς ὡς ὑπότροφοι τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος τοῦ φιλολάου ἡμῶν Ἄνακτος, ὅπως προσερχόμενοι εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τὴν μεθαύριον Δευτέραν, 15 ἰσταμένου μηνός, περὶ τὴν ὥραν 3 τουρκιστί, ἐξετασθῶσιν ὑπὸ τῆς ἐπὶ τούτῳ συνεδριασούσης εἰδικῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς, προσάγοντες ἅμα τὰ ἔγγραφα τῶν σπουδῶν αὐτῶν, τὸν χαμηδιὲ καὶ πιστοποιητικὸν ἐμβολιασμοῦ.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 13 Σεπτεμβρίου 1897.

† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος **ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἐπιστολὴ ἐξ Ἁγίου Ὄρους — Αἱ ἑτερόδοξοι κοινότητες ἐν Συρίᾳ καὶ τὰ ἐν αὐταῖς σχολεῖα — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν — Νεκρολογία. — Βιβλιολογία — Θεῖος λόγος — Κοινοποιήσεις.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Συνεδρία δύο Σωμάτων. — Προσκλήσει τῆς Α. Θ. Παναγιότητος συνῆλθον χθὲς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τὰ δύο Σώματα ὅπως προβῶσιν εἰς τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ παραιτηθέντος ἐκ τῶν συμβούλων Ἰωάννου Χώτζη ἐφέντη καὶ διασκεφθῶσι περὶ τῶν ἐνοριακῶν ἐκλογῶν, αἵτινες, ὡς γνωστόν, ἀνεστάλησαν, ἕνεκα τῶν περιστάσεων. Καὶ ἀντὶ μὲν τοῦ παραιτηθέντος, μέλος τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ἐξελέγη ἡ Α. Ἐξοχ. ὁ Κωνσταντῖνος Καραθεοδωρῆς· διὰ δὲ τὰς ἐνοριακὰς ἐκλογὰς ἀπεφασίσθη μὲν νὰ διαταχθῶσιν αἱ ἐκλογαὶ ἐπιτρόπων ἐκκλησιῶν καὶ ἐφοριῶν σχολείων, ἀλλὰ ὁ καθορισμὸς τοῦ χρόνου τῆς ἐνεργείας τούτων ἀνετέθη τῷ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίῳ, μεθ' ὃ διαταχθήσονται ἐκλογαὶ πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν κατὰ τοὺς γενικοὺς Κανονισμοὺς ἀποχωρούντων μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου.

— *Νέον δεῖγμα εὐμενείας καὶ χάριτος* τῷ ἡμετέρῳ Γένει παρέχουσα ἡ Α. Α. Μ. ὁ Σουλτάνος, ηὐδόκησεν ἵνα διατάξῃ καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὴν εἰσαγωγὴν εἰς τὰς αὐτοκρατορικὰς σχολὰς δέκα ἔτι μαθητῶν, ὡς ὑποτρόφων Αὐτῆς. Ἀνακοίνωσις τοῦ περὶ τούτου αὐτοκρατορικοῦ διατάγματος ἐγένετο τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ὑπὸ τῆς ἀρχιγραμματείας τῶν ἀνακτόρων. Πρὸς ἐκλογὴν δὲ τῶν δέκα τούτων ὑποτρόφων συνέστη ἐν τοῖς Πατριαρχείοις εἰδικὴ ἐπιτροπή, ὡς ἡ ἐν ἀρχῇ δημοσιευομένη δήλωσις τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας γνωρίζει τοῖς ἐνδιαφερομένοις.

— *Ἐπίσκοπος Μοσχονησίων.* — Αἰτήσει τοῦ παν. μητροπολίτου Σμύρνης, ἡ ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος προέβη κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς παρελθούσης Πέμπτης εἰς πλήρωσιν τῆς χηρευούσης ἐπισκοπῆς Μοσχονησίων, ἀναδείξασα ἐπίσκοπον, εἰς διαδοχὴν τοῦ τετελευτηκότος Ἰακώβου, τὸν ἀρχιδιάκονον τῆς μητροπόλεως Σμύρνης Νεόφυτον διὰ ψήφων κανονικῶν, συνυποψηφίων τεθέντων τῶν ἀρχιμανδριτῶν Μελετίου Γεωργιάδου, διευθυντοῦ τῆς ἐν Ἰωαννίνοις ἱερατικῆς Σχολῆς καὶ Καλλινίκου Διλβέη, πρωτοσυγκέλλου τοῦ σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Ἡρακλείας.

— *Μητροπολίτης Χαλκηδόνος.* — Ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τοῦ παρελθόντος σαββάτου ἀνεγνώσθη γράμμα τοῦ σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Χαλκηδόνος ὑποβαλόντος παραίτησιν ἀπὸ τῶν συνοδικῶν καθηκόντων. Ἡ ἱερὰ Σύνοδος κρίνουσα λυσιτελῆ τὴν συμβολὴν τῆς Α. Σεβασμιότητος ἀνέθετο τῷ ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς σεβασμιωτάτῳ μητροπολίτῃ Πισσιδείας ἵνα μεταβῇ παρὰ τῷ ἁγίῳ Χαλκηδόνος καὶ προτρέψηται αὐτὸν ἐξ ὀνόματος τῆς Συνόδου νὰ ἀποσύρῃ τὴν παραίτησιν. Ἀλλ' ἡ Α. Σεβασμιότης ἐνέμεινεν ἀνένδοτος, δηλώσασα τῷ συνοδικῷ ἀπεσταλμένῳ ὅτι ἀδυνατεῖ νὰ μετέχῃ τῶν συνοδικῶν ἐργασιῶν, ἕνεκα τῆς βαρηκοΐας ἐξ ἧς κατατρύχεται, διὸ καὶ προτίθεται νὰ αἰτήσηται ἄδειαν εἰς Εὐρώπην μεταβάσεως

πρὸς θεραπείαν τοῦ νοσήματος τούτου. Τούτων δηλωθέντων ὑπὸ τοῦ σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Πισσιδείας ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς παρελθούσης τρίτης, ἡ ἱερὰ Σύνοδος ἐδέξατο τὴν παραίτησιν μετὰ λύπης, ἣν καὶ διηρμήνευσε τῇ Α. Σεβ. δι' ἐπὶ τούτῳ πατριαρχικοῦ γράμματος.

—*Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης.*— Ἕνεκα τῆς ἀπὸ τῆς συνόδου ἀποχωρήσεως τοῦ σεβασμ. μητροπολίτου Χαλκηδόνος, μέλος συνοδικὸν πρὸς ἀντικατάστασιν αὐτοῦ ἐξελέγη κατὰ τὸ συνταγμάτιον ὁ σεβασμιώτατος μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Ἀθανάσιος, ᾧ καὶ ἀνεκοινώθη ἐγκαίρως ἡ ἐκλογή.

—*Ἐπισκέψεις.*— Ἡ Α. Θ. Παναγιότης μεταβᾶσα τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ εἰς Μακροχώριον ἀντεπεσκέψατο τὸν ἐκεῖ τὰς διατριβὰς ποιούμενον πανιερώτατον μητροπολίτην Ἀδριανουπόλεως. Τῇ δὲ ἐπιούσῃ δευτέρᾳ ἀντεπεσκέψατο ἐν Πέραν μὲν τὸν πρεσβευτὴν τῆς Σερβίας, ἐν Ἐμιργιανίῳ δὲ τὸν ἐπιτετραμμένον τοῦ Μαυροβουνίου.

—*Ἐπέτειος.*—Τὸν σεβασμιώτατον μητροπολίτην Ξάνθης Ἰωακεὶμ ἄγοντα τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ τὴν ἐπέτειον τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἐπεσκέψαντο ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, οἱ σεβασμιώτατοι συνοδικοὶ ἀρχιερεῖς καὶ ἄλλοι πλεῖστοι ἔγκριτοι κληρικοὶ καὶ λαϊκοί. Συνεχάρησαν δὲ τηλεγραφικῶς τῇ Α. Σεβασμιότητι ἡ τε δημογεροντία καὶ οἱ ἔγκριτοι Ξάνθης, οἱ πλεῖστοι τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις μητροπολιτῶν καὶ ἄλλοι φίλοι τῆς Α. Σεβασμιότητος.

Τηλεγραφικῶς δὲ συνεχάρη ἡ Α. Θ. Παναγιότη, τοῖς μητροπολίταις Ἐφέσου, Μαρωνείας καὶ Στρωμνίτσης ἄγουσιν ὡσαύτως τὴν ἐπέτειον αὐτῶν ἑορτήν.

—*Ἰωακείμειον.*— Τῇ παρελθούσῃ Τετάρτῃ ἐτελέσθη ἐντολῇ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὑπὸ τοῦ σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Τραπεζοῦντος ὁ ἐναρκτήριος ἁγιασμὸς ἐν τῷ Ἰωακειμείῳ Παρθεναγωγείῳ.

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδρίᾳ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου πρύεδρος τῆς ἐφορίας τοῦ παρθεναγωγείου τούτου διωρίσθη ὁ σεβ. μητροπολίτης Πισσιδείας.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΞ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ*

Ὅτε ὡς μαθηταὶ ἐδιδασκόμεθα τὴν ἐκκλησιαστικὴν μουσικήν, ἠκούομεν παρὰ τοῦ διδασκάλου μετὰ σεβασμοῦ τινος προφερομένας τὰς λέξεις αὔρος ἁγιορειτικός». Τῆς ἐννοίας τῶν λέξεων τούτων ἐγὼ δὲν ἀντελαμβανόμην τότε σαφῶς, ἐφανταζόμην ὅμως ὕρος τι ἐκκλησιαστικὸν κρεῖττον πολὺ τοῦ συνήθους ἀρχαιοπρεπέστερον, ἁρμονικώτερον. Εὐτυχήσας νῦν νὰ ἐπισκεφθῶ τὸ Ἅγιον Ὄρος πρὸς ἄλλαις σχετικαῖς ἀναμνήσεσιν ἀνέθορε ζωηρὰ καὶ ἡ ἀνάμνησις τῶν λέξεων τοῦ διδασκάλου, αἵτινες ἐζήτουν νὰ λάβωσι νῦν πραγματικωτέραν τινὰ καὶ σαφεστέραν δι' ἐμὲ ἔννοιαν, ὡς ἐκ τῆς ζωηρᾶς δὲ ἐντυπώσεως, ἣν αὗται κατέλιπον ἐν ἐμοὶ καὶ τῆς ἰδέας, ὅτι ἐνταῦθα πλεῖστον μέρος τοῦ χρόνου ἀφιέρωται τῇ προσευχῇ καὶ τῇ μετὰ μέλους δοξολογίᾳ τοῦ Ὑψίστου προσεδόκων ὡς εἰκός, ν' ἀπαντήσω τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν μουσικὴν εὑρισκομένην ἐνταῦθα ἐν ζηλωτῇ τινι περιωπῇ, καλλιεργουμένην δὲ καὶ αὔθις ἐπιμελῶς καὶ μετὰ ζήλου. Δυστυχῶς ὅμως αἱ ἀγαθαὶ αὗται προσδοκίαι κατὰ τὸ πλεῖστον ἐψεύσθησαν. Δὲν ἀξιῶ οὐδεποσῶς νὰ κρίνω σοβαρῶς περὶ τῆς ἡμετέρας ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς αὐτῆς καθ' ἑαυτήν, ἐκφράζω δέ σοι τὴν πρώτην καὶ τελευταίαν ἐντύπωσιν, ἣν κατάλειπει τῷ ἐκκλησιαζομένῳ ξένῳ ἡ κατάστασις αὐτῆς ἐνταῦθα, ἥτις παρ' ἐμοί γε κριτῇ πολὺ καταλείπει τὸ ἐπιποθούμενον. Εἰσερχόμενος ὁ ξένος εἰς τὸν ναὸν τῆς μονῆς εἶναι ἤδη προκατειλημμένος ὑπὸ τῆς συναισθήσεως ὅτι εἰσέρχεται εἰς ναὸν καθηγιασμένον μὲν ὑπὸ τῆς πολιᾶς ἀρχαιότητος, ἐγκλείοντα δὲ τὰ ἱερὰ λείψανα πολλῶν ἁγίων ἀνδρῶν, οἵτινες διεκρίθησαν ἐν εὐσεβείᾳ καὶ ἀρετῇ. Ἅμα εἰσελθὼν αἰσθάνεται ἐπιβάλλον τι ἐκ τῆς σεμνῆς τοῦ ναοῦ τοιχογραφίας, δι' ἧς πάντες οἱ ἐνταῦθα ναοὶ κοσμοῦνται καὶ ἥτις ὡς τι μέγα διδακτικὸν βιβλίον διανοίγεται ἀμέσως πρὸ αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν μεγάλων ὡς τὰ πολλὰ διαστάσεων τῶν πλουσίως κεκοσμημένων ἀρχαίων θαυματουργῶν εἰκόνων ἰδίᾳ τῆς Θεοτόκου, ἐκ τῆς σοβαρᾶς ὄψεως καὶ περιβολῆς τῶν προσευχομένων πατέρων. Ταῦτα πάντα ἀναπτεροῦσί πως τὴν ψυχὴν καὶ καθιστῶσιν αὐτὴν ἱκανωτέραν πρὸς κατανυκτικὴν προσευχήν. Ἀλλ' ὁπόσον κουφοτέρα θὰ καθίστατο αὕτη, ἂν πρὸς τούτοις ἔπλητε τὰ ὦτα ἁρμονική τις καὶ ἔντεχνος ψαλμῳδία! Ὁπόσον εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν ἠδύνατο νὰ ἔχῃ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαζομένων ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἡμῶν μουσική, καὶ ὡς ἔχει νῦν ἔτι, ἐκτελουμένη παρὰ δεξιῶν καὶ καλλιφώνων ἱεροψαλτῶν! Ἄνευ ὑπερβολῆς ἡ ψυχὴ τοῦ χριστιανοῦ ἀποσπωμένη τῶν γηΐνων δεσμῶν θὰ μετηρσιοῦτο εἰς τὰ ὕψη καὶ ἐκεῖ γονυπετὴς πρὸ τοῦ Πλάστου θ' ἀνύμνει τὸ πανάγιον αὐτοῦ ὄνομα, θὰ προσηύχετο, θὰ ἱκέτευεν, ἑνὶ λόγῳ θ' ἀπήλαυε τῆς μακαρίας ἐκείνης ἡδονῆς καὶ ἀνακουφίσεως, ἣν ἡ ψυχὴ τοῦ χριστιανοῦ αἰσθάνεται, ὁσάκις κατορθοῖ νὰ χωρῇ ἐγγύτερον πρὸς τὸν Πλάστην καὶ Δημιουργὸν αὐτῆς. Ἀλλ' εἶνε ζήτημα, ἂν ὡς ἔχει νῦν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἡμῶν μουσικὴ δύναται ἔστω καὶ ἐν μέρει νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ μέγα τοῦτο ἔργον. Εἶνε ζήτημα, ἂν ἡ ἐνταῦθα ψαλμῳδία ἔχῃ καὶ μικρὰν τινα ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαζομένων εἴτε ξένων εἴτε αὐτῶν τῶν τῆς Μονῆς πατέρων, οἵτινες οὐχ ἧττον δέονται παρομοίας πνευματικῆς τροφῆς καὶ ἀνακουφίσεως. Ἂν ἐξαιρέσῃ τις μίαν ἢ δύο ἴσως Μονάς, ἔνθα δόκιμοι ὑπάρχουσι μουσικοὶ καὶ ἱεροψάλται, καὶ ἕνα ἢ δύο κελλιώτας ἐν ταῖς λοιπαῖς, οὐδὲν ἄλλο, ἢ μετριώτητας ἀπαντᾷ

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 219 -- 220.

καὶ ἔστιν ὅτε ἧττον καὶ τούτων. Περιττὸν δὲ νομίζω νὰ εἴπω τίνα ἐντύπωσιν ἐμποιεῖ τῷ ἐκκλησιάσματι τοιαύτη ψαλμῳδία, ἂν πρὸς τῇ κακοφωνίᾳ καὶ τῷ ἀτέχνῳ προσθῇς ὅτι ἐνίοτε διὰ τὴν τῶν ἐνταῦθα ἱεροψαλτῶν πλήρη τοῖς ἰδίοις ὠσὶν ἐμπιστοσύνην εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ ἀναγνώστου ἀπαγγελλόμενα συμβαίνει νὰ διαστρέφωνται ὑπ' αὐτῶν αἱ τῶν ἱερῶν ῥημάτων λέξεις. Ἀλλ' οἱ πατέρες ἑκόντες ἢ ἄκοντες ἔχουσιν ὁπωσδήποτε συνηθίσει εἰς πάντα ταῦτα, καὶ δὲν ξενίζονται λίαν. Ὑπάρχει οὐχ ἧττον εὐτυχῶς παρὰ τοῖς πολλοῖς ἐξ αὐτῶν, καὶ δὴ τοῖς νοημονεστέροις, πλήρης συναίσθησις τῆς ἐλλείψεως περὶ ἧς ὁ λόγος. Οὐχ ἅπαξ δύναταί τις ν' ἀκούσῃ αὐτοὺς ἐκφράζοντας ζωηρὰν θλῖψιν διὰ τὴν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει σύγχρονον σπάνιν δοκίμων μουσικῶν καὶ ἱεροψαλτῶν καὶ ὡς ἡρωϊκῆς τινος ἐποχῆς ἀναμιμνησκομένους προγενεστέρων χρόνων, ὅτε ἡ μουσικὴ τέχνη ἤκμαζεν ἐνταῦθα. Δὲν ἐπιδεικνύεται ὅμως δυστυχῶς καὶ ἡ ἀπαιτουμένη ῥοπὴ πρὸς βελτίωσιν τῆς τοιαύτης καταστάσεως. Εἰδικοὶ ἐξ ἐπαγγέλματος μουσικοὶ ἱεροψάλται, ὑφ' ὧν κυρίως ἐν εὐγενεῖ ἀνταγωνισμῷ δύναται νὰ καλλιεργῆται καὶ ἀναπτύσσηται ἡ τέχνη αὕτη ἐνταῦθα, κατὰ τὸ πλεῖστον ἐλλείπουσιν, ὅπου δὲ τοιοῦτοι ὑπάρχουσι δὲν ἐνθαρρύνονται ὡς ἔδει, δι' ἐπαρκοῦς μισθοδοσίας εἴτε ἄλλως πως, δι' ὃ καὶ συμβαίνει ὥστε ὁ ὁπωσοῦν δόκιμος ἐγκαταλείπων τὸ Ἅγιον Ὄρος, ὅπου ἡ θέσις τοῦ ἱεροψάλτου εἶνε πολλῷ μᾶλλον ἐπίπονος, νὰ ζητῇ πλείονα καὶ δικαιοτέραν ἐκτίμησιν τῶν κόπων αὐτοῦ ἐν ταῖς πόλεσιν. Ἂν αἱ μοναστηριακαὶ ἀρχαί, αἵτινες ἀποτελοῦνται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐξ ἀνθρώπων νοημόνων καὶ ζηλωτῶν, ἐπεδεικνύον μείζονα καὶ συντονωτέραν μέριμναν περὶ τοῦ πράγματος διὰ μέσων ἁρμοδίων ἅτινα κάλλιστα γινώσκουσι καὶ δύνανται νὰ ἐξεύρωσιν αὐτοὶ οὗτοι, ἡ ὡραία αὕτη καὶ τὰ μάλιστα χρήσιμος ἐν τῇ κοινῇ προσευχῇ τέχνη, τὸ πατροπαράδοτον τοῦτο ἱερὸν κειμήλιον τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, θ' ἀνήρχετο αὖθις ἐν Ἁγίῳ Ὄρει εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν αὐτῷ περιωπὴν πρὸς τιμὴν μὲν καὶ ἔπαινον τῶν πατέρων, πρὸς τὸ κοινὸν δὲ πάντων τῶν ὀρθοδόξων ὄφελος.

(ἕπεται συνέχεια).

Π.

ΑΙ ΕΤΕΡΟΔΟΞΟΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΕΝ ΣΥΡΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΕΝ ΑΥΤΑΙΣ ΣΧΟΛΕΙΑ*

Β'. Διαμαρτυρόμενοι, Ἀμερικανοὶ καὶ Ἄγγλοι.

Αἱ τῶν διαμαρτυρομένων Ἑταιρεῖαι αἱ ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἐργαζόμεναι ἐν γένει εἶναι αἱ ἐξ Ἀγγλίας καὶ Ἀμερικῆς, ἔνθεν καὶ πολλαὶ καὶ παντοειδεῖς αἱ ἐπικουρίαι καὶ χρηματικαὶ συμβολαί.

Ἀγαθὴ σύμπτωσις φαίνεται κατέστησε τὴν Βηρυτὸν τὸ κέντρον τῆς ἐνεργείας καὶ αὐτῶν τῶν διαμαρτυρομένων· ἐν τῇ Βηρυτῷ περιωρίσθη καὶ ἡ Ἀνωτάτη παίδευσις αὐτῶν, ὡς καὶ τῶν καθολικῶν. Καθολικοὶ καὶ διαμαρτυρόμενοι μεθ' ὅλας αὐτῶν τὰς μεγάλας ἀντιζηλίας συνέπεσον φαίνεται νὰ δώσωσι εἰς τὴν πρωτεύουσαν ταύτην πόλιν τὴν ὑπὸ πολλῶν φυσικῶν τε καὶ τεχνητῶν ἐξωραϊσμάτων κεκοσμημένην καὶ πνευματικὴν αἴγλην, ἣν ἄλλοτε ἐπὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Σεβήρου (222—232) εἶχεν ἀμιλλωμένη διὰ τῆς ἐν αὐτῇ Νομικῆς Σχολῆς πρὸς τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ τὰς Ἀθήνας.

Ἐν Βηρυτῷ, κυρίως ἐν τῇ συνοικίᾳ Ῥὰς-Βεϱοὺτ, οἱ Ἀμερικανοὶ ἀπὸ τοῦ 1837 ἐγκατεστημένοι ἔχουσι τρία σχολεῖα, ὧν τὸ ἓν ἀνήκει εἰς τὴν ἀνωτάτην παίδευσιν. Τοῦτο δὲ εἶναι τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Ἰατρικῆς (Faculté de médecine) ὅπερ ἱδρυθὲν τῷ 1874 μετὰ δυσκολίας τινὸς κατ' ἀρχὰς ἔβαινε, διότι, οὔτε οἱ διδάσκαλοι ἐγνώριζον τὴν ἐντόπιον γλῶσσαν, οὔτε οἱ μαθηταὶ τὴν ἀγγλικήν. Νῦν προοδεύει ἔχει δὲ περὶ τοὺς ἑκατὸν φοιτητὰς διδασκομένους ὑπὸ 7 καθηγητῶν καὶ 8 ὑφηγητῶν. Αἱ τοῦ Πανεπιστημίου Συλλογαὶ εἶναι τελειόταται. Τὰ μουσεῖα τῆς ἀνατομικῆς, τῆς παθολογίας, τῆς γεωλογίας καὶ τῆς ἰχθυολογίας εἶναι μοναδικὰ εἰς τὸ εἶδος αὐτῶν. Τὸ ἵδρυμα τῆς Mission Américaine ἐν μέσῳ κήπων, οἵτινες δεσπόζουσι τοῦ ἀκρωτηρίου *Ῥὰς-Βεϱοὺτ*, ἐστοίχισε περὶ τὰ 650000 φράγκων, δαπανᾷ δὲ κατ' ἔτος οὐχὶ ὀλιγώτερον τῶν 60000 φράγκων.

Διὰ τὴν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον φοίτησιν ὑπάρχει καὶ Σχολὴ *προπαρασκευαστικὴ* προσηρτημένη, ἐν ᾗ διδάσκεται ὑποχρεωτικῶς ἡ ἀγγλική, κατὰ προαίρεσιν δὲ ἡ γαλλική, ἧς πάντες αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκην. Φοιτῶσιν ἐν τῇ σχολῇ ταύτῃ περὶ τοὺς 200 παῖδες.

Μέση παίδευσις ἀρρένων τε καὶ θηλέων. Πλὴν τῆς διὰ τὸ Πανεπιστήμιον προπαρασκευαστικῆς Σχολῆς, περὶ ἧς ἄνω εἶπον, ὑπάρχει ἐν *Ἀϊντὰπ* ἄριστον *Ἀμερικανικὸν Κολλέγιον*. Δὶς ἐπεσκεψάμην αὐτό. Ἡ τέχνη τῆς οἰκοδομῆς, αἱ τῆς Σχολῆς διαιρέσεις, τὰ ἐξαρτήματα αὐτῆς— οἶκος διὰ τοὺς καθηγητάς, οἶκος διὰ τὸν διευθυντήν — ὁ μηχανισμὸς τῆς θερμάνσεως τῆς οἰκοδομῆς, αἱ διάφοροι συλλογαί, αἱ ὀρυκτολογικαί, βοτανικαὶ κλπ. ἅπασαι ἐπιτόπιαι, ἐπὶ τέλους αὐτὴ ἡ θέσις, ἐν ᾗ ἵδρυται τὸ Κολλέγιον εἰς ὀλίγην ἀπόστασιν (1/2 ὥρας) ἀπὸ τῆς πόλεως ἐν μέσῳ εὐρυτάτου κήπου περιτετειχισμένον, αὐτὴ ἡ τακτικὴ διδασκαλία καθίστησιν αὐτὸ ἄξιον πολλοῦ λόγου. Τὸ Κολλέγιον ἀριθμεῖ ἐν ἑπτὰ τάξεσι περὶ τοὺς διακοσίους μαθη-

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 220—221.

τὰς οὺς διδάσκουσιν ἐννέα καθηγηταὶ τὴν ἀγγλικήν, τὴν γαλλικήν, τὴν τουρκικὴν καὶ τὴν ἀρμενικήν.

Τὸ Κολλέγιον ἀπὸ τοῦ 1876 ἀνεγνωρίσθη καὶ τακτικῶς λειτουργεῖ. Κατὰ τὸ 1894 ὑπῆρχεν ἐν αὐτῷ καὶ γυνὴ πτυχιοῦχος ἰατρὸς Ἀμερικανίς, διά τε τοὺς ἐσωτερικοὺς μαθητὰς καὶ διὰ τὸ ἐν τῇ πόλει *ἀμερικανικὸν παρθεναγωγεῖον*, περὶ οὗ κατωτέρω.

Εἰς τὴν *Μέσην παίδευσιν* κατατακτέον καὶ τὴν ἐν Βηρυτῷ *Ἐμπορικὴν Σχολήν*, ἥτις συστᾶσα τῷ 1894 βοηθεῖται ὑπὸ τοῦ *ἐμπορικοῦ ἰταλικοῦ πρακτορείου* παντοιοτρόπως. Ἐν τῇ Σχολῇ ταύτῃ διδάσκονται μαθηματικά, καταστιχογραφία καὶ τὰ παρομαρτοῦντα μαθήματα, πρὸς δὲ καὶ ἐμπορικὴ Γεωγραφία. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ γλῶσσα, ἐν ᾗ γίνεται ἡ διδασκαλία εἶναι ἡ ἰταλική, ὀλίγοι οἱ προσελθόντες, ἀγνοῶ οὐδ' ἐξετάζω νῦν τί γίνεται.

Αἱ *ἀγγλικαὶ* ἱεραποστολαὶ ἐν Βηρυτῷ συντηροῦσι σπουδαῖον Παρθεναγωγεῖον ἐν ᾧ διδάσκεται πρὸς τῇ ἀγγλικῇ καὶ ἡ ἀραβική. Ἐσωτερικά τε καὶ ἐξωτερικὰ κοράσια ὑπὲρ τὰ ἑκατόν.

Αἱ δὲ *γερμανικαὶ* διατηροῦσιν ἐν Βηρυτῷ πρὸς τῷ νοσοκομείῳ, ὅπερ ἔχει κλινικὴν διὰ τὸ *Ἀμερικανικὸν Πανεπιστήμιον* καὶ ὑπηρετεῖται ὑπὸ γερμανίδων διακονισσῶν καὶ *Παρθεναγωγεῖον*, ἐν ᾧ σπουδάζουσιν οὐ μόνον τὰ κοράσια τῆς γερμανικῆς παροικίας, ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἐκ τῶν ἡμετέρων. Ὅθεν νοεῖται ὅτι ἡ διδασκαλία γίνεται γερμανιστί, ἀλλὰ καὶ ἡ γαλλικὴ γλῶσσα διδάσκεται καταλλήλως καὶ δὲν παραμελεῖται.

Ἡ δὲ **Δημοτικὴ παίδευσις** παρέχεται ἀφθονωτέρα ἢ ἡ μέση διὰ δημοτικῶν σχολείων ἀρρένων τε καὶ θηλέων.

Ἐν **Ἀϊντάπ.**— Ἐν τῇ πόλει αὐτῇ ὑπάρχει καὶ *Κολλέγιον θηλέων* ἐν ᾧ ὑπὸ τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν τοῦ Κολλεγίου τῶν ἀρρένων φοιτῶσι περὶ τὰ 60 κοράσια, ὧν τὰ ἡμίση ἐκ τῆς πόλεως τὰ δὲ λοιπὰ ἐκ τῶν πέριξ.

Ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἀμερικανῶν μισσιοναρίων συντηρεῖται καὶ νοσοκομεῖον κοινὸν ἔχον 35 κλίνας.

Ἐν **Μαράς.** — Οἱ Ἀμερικανοὶ διατηροῦσι καὶ σχολεῖον ἐν ὡραίῳ καταρρύτῳ μέρει τῆς πόλεως. Τοῦτο δὲν προέφθασα νὰ ἐπισκεφθῶ· εἶναι οἱονεὶ παράρτημα τῶν ἐν Ἀϊντὰπ σχολείων.

Ἐν **Λαοδικείᾳ** — ὑπάρχουσι δύο σχολεῖα ἀρρένων τε καὶ θηλέων, ἐν οἷς ἡ ἀγγλικὴ καὶ ἡ ἀραβικὴ διδάσκεται εἰς 120 ἄρρενα καὶ ἐπίσης εἰς ὑπερεκατὸν θήλεα, ὧν τὰ ἡμίση ἐσωτερικά. Ἡ ἀγγλικὴ γλῶσσα εἶναι διαδεδομένη ἐνταῦθα μεταξὺ τῶν κατοίκων καὶ τῶν *Ἀνσαριέ*, διότι ἀπὸ πεντηκονταετίας αἱ ἀγγλοαμερικανικαὶ ἀποστολαὶ ἐγκατέστησαν ἐνταῦθα.

Ἐν **Χόμῃ** — τῇ παλαιᾷ Ἐμέσῃ—ὑπάρχουσι τρία σχολεῖα ἀγγλοαμερικανικὰ διευθυνόμενα ὅμως ὑπὸ ἰθαγενῶν· ἓν σχολεῖον τῶν ἀρρένων, ἓν σχολεῖον μικτὸν ἐν τῷ προαστείῳ τῆς πόλεως, ἐνῷ φοιτῶσι περὶ τὰ 70 παιδία, καὶ ἕτερον νηπιοπαρθεναγωγεῖον, ἐνῷ διδάσκονται περὶ τὰ 40 κοράσια.

Ἐν τοῖς χωρίοις ὅμως τοῖς μεταξὺ τῆς *Χόμσης* τῆς *Χαμὰ* καὶ τῆς *Τριπόλεως* οἱ Ἰησουῖται ἤνοιξαν μικρὰ σχολεῖα, ἐν οἷς διδάσκεται καὶ ἡ γαλλική, δι' ἣν πάντες τρέφουσιν ἰδίαν προτίμησιν ξένοι τε καὶ ἡμέτεροι.

Ἐν **Τριπόλει**— οἱ Ἀμερικανοὶ ἔχουσι τρία σχολεῖα, ὧν τὸ μὲν τῶν ἀρρένων, τὰ δὲ δύο τῶν θηλέων. Καὶ τὸ μὲν τῶν ἀρρένων εἶναι ἐν αὐτῇ τῇ πόλει· τῶν θηλέων τὸ μὲν ἵδρυται ἐν τῇ πόλει καὶ ἀριθμεῖ περὶ τὰς ἑκατὸν μαθητρίας, ὧν αἱ ἐσωτερικαὶ ἐπὶ πληρωμῇ, τὸ δὲ ἐν τῷ ἐπινείῳ τῆς πόλεως, ἐνῷ φοιτῶσι δωρεὰν πεντήκοντα κοράσια. Διδασκαλία ἀγγλιστὶ καὶ ἀραβιστί.

Πρὸς τούτοις διατηροῦνται ὑπὸ τῶν ἀμερικανῶν καὶ ἐν τοῖς πέριξ πολλὰ σχολεῖα, ἅτινα διευθύνονται μὲν ὑπὸ ἰθαγενῶν, ἐπιτηροῦνται ὅμως ὡς παρετήρησα καθ' ὡρισμένας περιόδους τοῦ ἐνιαυτοῦ ὑπὸ ἀπεσταλμένων τῆς ἱεραποστολῆς.

Ἐν **Τύρῳ**—οἱ Ἀμερικανοὶ ἐκ Βηρυτοῦ συνέστησαν πρὸ πολλοῦ καὶ ἐνταῦθα σχολεῖα.

Ἐν **Καϊφᾷ.**—Ἐνταῦθα ἡ **Βιβλικὴ ἑταιρεία τοῦ Λονδίνου** συντηρεῖ δύο σχολεῖα, ὧν τὸ μὲν τῶν ἀρρένων ἔχει 65 μαθητάς, τὸ δὲ τῶν θηλέων μόλις περὶ τὰ τεσσαράκοντα κοράσια.

Ἐπίσης ἐν τῇ αὐτόθι γερμανικῇ παροικίᾳ, περὶ ἧς ἀνωτέρω ἐγένετο λόγος, διατηροῦνται τέσσαρα σχολεῖα· ἓν σχολεῖον μικτὸν διὰ τὰ τέκνα τῆς αἱρέσεως τῶν *Ναΐτῶν* (du Temple), ἓν ὅμοιον διὰ τοὺς διαμαρτυρομένους, ἓν ἕτερον διὰ μικρὰ παιδία καὶ ἕτερον ἀνώτερόν πως διὰ τὰ μεγαλείτερα. Ἐν Καϊφᾷ ὑπάρχει καὶ τὸ τάγμα τῶν *καθολικῶν ἀδελφῶν* de Saint-Charles, ὅπερ μὴ ἀναγνωρίζων τὴν γαλλικὴν προστασίαν διατηρεῖ μικρὸν παιδαγωγεῖον δι' ὀρφανά.

Ἐν **Σιδῶνι** — οἱ Ἀμερικανοὶ ἔχουσι δύο σχολεῖα ὧν τὸ μὲν τῶν ἀρρένων συχνάζεται ὑπὸ 150 μαθητῶν, τὸ δ' ἕτερον τῶν θηλέων συχναζόμενον ὑπὸ ἑκατὸν κορασίων.

Ἐν **Δαμασκῷ.** — Οἱ ἄγγλοι μισσιονάριοι διατηροῦσιν ἐνταῦθα ἱκανὰ σχολεῖα ἀρρένων τε καὶ θηλέων, περὶ ὧν ὅμως οὐδεμίαν ἔχω ἀσφαλῆ πληροφορίαν. Οἱ Ρῶσοι πρὸ δύο ἐτῶν ἵδρυσαν Παρ-

θεναγωγεῖον μέγα, ἐν ᾧ φοιτῶσι περὶ τὰ 250 κοράσια.

Ταῦτα, σεβασμιώτατε φίλε, καὶ τοιαῦτα τὰ περὶ τῶν ἐν Συρίᾳ ἑτεροδόξων χριστιανικῶν κοινοτήτων πλὴν τῶν ἀνατολικῶν Ἀρμενίων, ὑπό τε γεωγραφικήν, στατιστικήν, ἐκπαιδευτικὴν καὶ θρησκευτικὴν ἔποψιν. Πολλὰ ἢ ὀλίγα, μεγάλα ἢ μικρά, εἶναι ὁπωσδήποτε, ἅτε τὰ πλεῖστα ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως προερχόμενα, εὐπρόσδεκτα καὶ ἐγένοντο τοιαῦτα. Ἐπιτρεψάτω ὅμως ἡ ὑμετέρα πεπνυμένη φιλότης ἵνα περαίνων τὴν **Ἐπιστολιμαίαν ταύτην Διατριβήν**, ἣν ὑμῖν ἀφιέρωσα— ἐκφράσω καὶ τὴν εὐχὴν ὅπως τὰ μετὰ μεγάλου κόπου συνειλεγμένα μοι καὶ γεγραμμένα ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν σπουδαίαν φανῶσι δὲ χρήσιμα καὶ διδακτικὰ δι' ἡμᾶς τοὺς ἐν μακαρίᾳ αἰσιοδοξίᾳ καὶ μελλήσει πάντοτε ἀναπαυομένους.

Ἐπὶ τούτοις διατελῶ τῆς ὑμετέρας Σεβασμιότητος
φίλος προθυμότατος καὶ θεράπων
εὐπειθέστατος
Β. Α. ΜΥΣΤΑΚΙΔΗΣ

Ἔγραφον ἐν Ξηροκρήνῃ τοῦ Βοσπόρου
κατὰ μῆνα Ἰούνιον τοῦ 1897.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ

ΤΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΠΕΜΠΤΗ

ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

Κεφάλαιον κβ'. στίχ. 35—46.

35 «Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ νομικός τις προσῆλθε τῷ
36 Ἰησοῦ, πειράζων αὐτὸν καὶ λέγων, Διδάσκαλε,
37 ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· «Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐν ὅλῃ
τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ
38 τῇ διανοίᾳ σου». Αὕτη ἐστὶ πρώτη καὶ μεγάλη ἐντο-
39 λή· δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ, «Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον
40 σου ὡς σεαυτόν». Ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς
41 ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται. Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων, ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰη-
42 σοῦς λέγων, Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνος
43 υἱός ἐστι; Λέγουσιν αὐτῷ, Τοῦ Δαυίδ. Λέγει αὐτοῖς, Πῶς οὖν Δαυὶδ ἐν πνεύματι Κύριον αὐτὸν κα-
44 λεῖ λέγων, «Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου, Κάθου
ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπό-
45 διον τῶν ποδῶν σου»; Εἰ οὖν Δαυὶδ καλεῖ αὐτὸν
46 Κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστι; Καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτῷ ἀποκριθῆναι λόγον· οὐδὲ ἐτόλμησέ τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι».

Ἡ περικοπὴ αὕτη συμπεριλαμβάνεται ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ τοῦ Ὄρθρου τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης Τρίτης μεθ' ἱκανῶν προηγουμένων καὶ ἑπομένων αὐτῇ παρὰ τῷ Εὐαγγελιστῇ Ματθαίῳ, καὶ μάλιστα μετὰ τοῦ περιφήμου ταλανισμοῦ τῶν γραμματέων καὶ τῶν Φαρισαίων ἐνώπιον τοῦ λαοῦ (Ματθ. 23, 1—39). Καὶ ἐκεῖ μὲν θ' ἀναπτυχθῇ, Θεοῦ διδόντος, ἡ ὅλη σειρὰ τῶν ἀλλεπαλλήλων ἐπερχομένων πρὸ τοῦ πάθους γεγονότων, ἐνταῦθα δὲ σημειοῦμεν σχετικάς τινας διασαφητικὰς παρατηρήσεις ἱκανὰς πρὸς εὐχερῆ κατανόησιν τῆς περικοπῆς.

Δύο αἱρέσεις πολιτικαὶ ἅμα καὶ θρησκευτικαὶ ἐλυμαίνοντο τόν τε κοινὸν καὶ τὸν ἰδιωτικὸν τῶν Ἑβραίων βίον κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Αἱ αἱρέσεις αὗται ἦσαν ἡ τῶν Φαρισαίων καὶ ἡ τῶν Σαδδουκαίων, ἀμφότεραι τὰς ἀρχὰς αὐτῶν ἔχουσαι εἰς τὴν ξενοκρατίαν καὶ τὴν διὰ τῶν Ἀντιόχων ἰδίᾳ τῆς Συρίας καταπίεσιν τῆς θρησκείας καὶ πολιτείας τοῦ Ἑβραϊκοῦ ἔθνους. Συνήθως ἐν χρόνοις παρακμῆς καὶ καταπτώσεως τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν κοινωνιῶν συνενοῦνται τὰ διαφωνοῦντα πρὸς τὸ ῥᾴδην ἐπερχόμενον μοιραῖον τέλος στοιχεῖα καὶ προβάλλουσιν ἀντίστασιν ἀνάλογον πρὸς τὴν προτέραν ζωὴν καὶ πρὸς τὴν ἰκμάδα τῆς φυλῆς ἢ τοῦ γένους. Τὰ τοιαῦτα δὲ στοιχεῖα ἄγονται πολλάκις ἀπὸ ἀντιθέτων θεωριῶν καὶ τείνουσιν εἰς ἀντίθετα σημεῖα, καίτοι τὸ αὐτὸ ζητοῦσι καὶ ἐπιδιώκουσιν. Οὕτω συνέβη καὶ εἰς τὸ Ἑβραϊκὸν ἔθνος κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ξενοκρατίας. Ἡ κατάπτωσις αὐτοῦ καταφανεστάτη γενομένη ἤδη ἀπὸ τῆς καταλύσεως τῶν δύο αὐτοῦ βασιλείων, τοῦ βασιλείου Ἰσραὴλ καὶ τοῦ βασιλείου Ἰούδα, ἀναπτυχθεῖσα δὲ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς βαβυλωνείου μετοικεσίας, ἠπείλει τελείαν καταστροφήν. Ἄνθρωποι τότε τῶν πατρίων ζηλωταὶ ἀνέλαβον τὴν σωτηρίαν σχηματίσαντες τὴν αἵρεσιν τῶν Φαρισαίων (=κεχωρισμένων, διακεκριμένων), ἥτις ἐζήτει τὴν θρησκευτικὴν καὶ πολιτικὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ ἑβραϊκοῦ ἔθνους καὶ τὴν ἀπομάκρυνσιν ἀπὸ παντὸς ξενισμοῦ. Ἐν δὲ τῷ ζήλῳ αὐτῶν οὗτοι ὑπερέβαλον πᾶν ὅριον καὶ προήγαγον εἶδος δεισιδαιμονίας καὶ φανατισμοῦ προκαλοῦν πᾶσαν μισαλλοδοξίαν. Αἱ γραπταὶ καὶ μᾶλλον αἱ ἄγραφοι παραδόσεις κραταιωθεῖσαι καὶ ἀναπτυχθεῖσαι ἐζωογόνησαν μὲν τὸ θρησκευτικὸν καὶ πολιτικὸν ἔδαφος, συνετέλεσαν ὅμως εἰς βλάστησιν παντοίων ἀκανθῶν καὶ τριβόλων. Ὅπως δήποτε ὅμως ἡ αἵρεσις αὕτη τῶν Φαρισαίων ὡς ἀναλαβοῦσα τὴν ὑπεράσπισιν καὶ περίσωσιν τῶν πατρίων νυνοήθη μεγάλως ὑπὸ τοῦ λαοῦ καὶ κατέστη παρ' αὐτῷ πανίσχυρος, ἐλκύσασα τὰ πλεῖστα ἰσχυρὰ αὐτοῦ στοιχεῖα. Καὶ ὅμως ἐφ' ὅσον ὑπερήρετο, ἐπὶ τοσοῦτο καὶ κατερρόνει τὸν λαόν, τὸν ὄχλον, τὸν μὴ γινώσκοντα τὸν νόμον καὶ ἐπικατάρατον (Ἰωάν. 7, 49). Ἀπέναντι τούτων καὶ κατ' ἀντίδρασιν πρὸς τὴν ἐθελοπερισσοθρησκείαν αὐτῶν ἐδημιουργήθη ἡ αἵρεσις τῶν

Σαδδουκαίων (=Δικαίων), πολιτικῶς μὲν στεργόντων τὴν ξενοκρατίαν, θρησκευτικῶς δὲ περιοριζομένων εἰς τὸ γράμμα τῆς ἁγίας Γραφῆς καὶ μάλιστα τῆς Πεντατεύχου καὶ καταπνιγόντων τὸ πνεῦμα αὐτῶν. Ἐν ᾧ δὲ αἱ ἠθικαὶ ἀρχαὶ τῶν Φαρισαίων, ὑποκριτῶν τὸ πολὺ καὶ ἀνθρωπαρέσκων ὄντων, ἐστηρίζοντο τοὐλάχιστον ἐπὶ ὑγιῶν βάσεων, οἱ Σαδδουκαῖοι ἀπέκλινον εἰς ἐπικουρείους ἀπολαύσεις θνητόψυχοι ὄντες καὶ ἀρνούμενοι τὴν τῶν νεκρῶν ἀνάστασιν καὶ τὴν μέλλουσαν κρίσιν. Ἀμφότεραι δὲ αἱ αἱρέσεις αὗται ἀντεποιοῦντο τῶν κοινῶν πραγμάτων τῶν Ἑβραίων ἡ μία ὑπὸ τοῦ λαοῦ ὑποστηριζομένη, ἡ δὲ ὑπὸ τῶν ξένων πολιτικῶν ἀρχῶν. Συνέβη δὲ εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Κυρίου, ὥστε καίτοι ἐχθρικῶς πρὸς ἀλλήλας διέκειντο αἱ αἱρέσεις αὗται, πρὸς συνεχῆ κατάληψιν τῆς ἐξουσίας νὰ ὑπάρχωσι μέλη μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἀρχιερατικῆς οἰκογενείας τὰ μὲν Φαρισαῖοι τὰ δὲ Σαδδουκαῖοι καὶ νὰ συνδέωνται δι' ἐπιγαμβρεύσεων (Πρβλ. Ἰωάν. 18, 13. 14 Πράξ. 4, 1 — —6. 5, 17. 23, 6—10). Ἐν μέσῳ δὲ τῶν αἱρετικῶν τούτων διαμαχῶν τῶν λυμαινομένων οὐσιωδῶς, ὡς προείπομεν, τὰ κοινὰ τῶν Ἑβραίων πράγματα, παρήχθη ἡ αἵρεσις τῶν Ἐσσαίων, τῶν ἐγκρατῶν δῆλα δὴ καὶ εὐσεβῶν τηρητῶν τῶν παλαιῶν ἐθίμων, εἰς οὓς ἠθέλησάν τινες νὰ κατατάξωσιν ἄνευ οὐδενὸς ἰσχυροῦ λόγου καὶ τὸν βαπτιστὴν Ἰωάννην, ὅστις ἀναμφιβόλως ἀπεστρέφετο τὸν ἁμαρτωλὸν βίον τῶν δύο ἄλλων αἱρέσεων καὶ ἐκάλει τοὺς ὀπαδοὺς αὐτῶν γεννήματα ἐχιδνῶν ἄξια τῆς αἰωνίου καταδίκης (Ματθ.3,7—10).

Πρὸς ἀμφοτέρας ταύτας τὰς αἱρέσεις διεφώνει ἡ διδασκαλία τοῦ Κυρίου, καὶ διὰ τοῦτο τὴν μὲν τῶν Φαρισαίων βλέπομεν ἀπ' ἀρχῆς ἀντιπράττουσαν καὶ κατασυκοφαντοῦσαν αὐτὸν παρὰ τῷ λαῷ διὰ παντοίων ψευδολογημάτων, ἡ δὲ τῶν Σαδδουκαίων ἐξ ἐπικουρειακῆς τὸ κατ' ἀρχὰς νωχελείας καὶ ἐξ αὐθαδείας καὶ καταφρονήσεως συμφυοῦς εἰς τοὺς περὶ τὴν ὕλην μᾶλλον προσκλίνοντας, δείκνυται ὅλως ἀδιαφοροῦσα, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἐν Ἱεροσολύμοις συγκρούεται μετ' αὐτοῦ διὰ τῆς γνωστῆς ἐκείνης ἀναιδοῦς καὶ χλευαστικῆς τῶν ἀντικειμένων τῆς πίστεως προτάσεως περὶ τῶν ἑπτὰ ἀδελφῶν τῶν μίαν καὶ τὴν αὐτὴν λαβόντων γυναῖκα (Ματθ. 22, 23—33. Μάρκ. 12, 18—27. Λουκ. 20, 27—40). Τοῦτο δὲ ἐγένετο ὀλίγον μετὰ τὴν διὰ τῆς παραβολῆς τῆς προηγουμένης Κυριακῆς (Ματθ. 22,1—14) διδασκαλίαν, ἀφ' οὗ ὁ Κύριος διέλυσε τὴν κατ' αὐτοῦ δολοπλοκίαν τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν Ἡρωδιανῶν (Ματθ. 22, 15—22 Μάρκ. 12, 13—17 Λουκ. 20, 20—26). Εὐθὺς δὲ μετὰ ταῦτα, ἤτοι μετὰ ἀλλεπαλλήλους ἀποτυχίας πρὸς ἐνοχοποίησιν, οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ὁ Κύριος ἐφίμωσε τοὺς Σαδδουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ οὕτως ἀπεστάλη ὁ νομικὸς τῆς παρούσης περικοπῆς ἵνα περιπλέξῃ τὸν Κύριον εἰς τὸ λίαν ἐνδιαφέρον καὶ συνεχῶς συζητούμενον παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις ζήτημα τίς τῶν ἐντολῶν τῆς παλαιᾶς Διαθήκης εἶναι ἡ σπουδαιοτάτη. Οὕτως ἄρα οἱ ἐχθρικῶς πρὸς ἀλλήλους διακείμενοι Φαρισαῖοι καὶ Ἡρωδιανοὶ καὶ Σαδδουκαῖοι συνενοῦνται καὶ συμμαχοῦσι κατὰ τοῦ Κυρίου, ὅστις ὅμως ἀμυνόμενος καταδεικνύει τὴν ἐσχάτην ἀδυναμίαν καὶ ἀτοπίαν τῶν κατ'αὐτοῦ δολίων ἀποπειρῶν. Πολλάκις δὲ ἐν τῷ τῶν ἀνθρώπων βίῳ παρετηρήθη, ὅτι στοιχεῖα πονηρὰ ὅλως ἀντίθετα συνασπίζονται διὰ τὴν καταπολέμησιν τοῦ δικαίου καὶ ὀρθοῦ, ἀποτυγχάνοντα δὲ συνήθως οὐ μόνον δὲν ὑποχωροῦσιν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ μᾶλλον ἀναφλέγεται ἡ ἐνδόμυχος αὐτῶν κακία μέχρις οὗ τέλεον καταισχυνθῶσι καὶ καταδειχθῇ εἰς πάντας ἡ πονηρία αὐτῶν. Μὴ λησμονῶμεν δὲ ὅτι καὶ ὁ Πιλάτος καὶ ὁ Ἡρῴδης συνεφιλιώθησαν καὶ συνέπραξαν ἐν τῇ καταδίκῃ τοῦ Κυρίου (Λουκ. 23, 6 — 12). Ἀπέναντι τοῦ ἐγκαθέτου τούτου τῶν Φαρισαίων, ὅστις ἐπὶ τῇ γνώσει τοῦ νόμου καυχώμενος ἤλπιζε νὰ περιπλέξῃ τὸν Κύριον εἰς δεινὴν θρησκευτικὴν πλεκτάνην, ὡς ἤλπιζον καὶ οἱ ἀποστείλαντες αὐτὸν πάτρωνες αὐτοῦ, ὁ Κύριος ἐν πλήρει ἀπαθείᾳ ἀπορρεούσῃ ἐκ τῆς ἀσφαλοῦς τῶν πραγμάτων καὶ τῶν προσώπων γνώσεως, παρίσταται ὡς ὁ αὐθεντικὸς διδάσκαλος ὁ ἔχων τὴν ἐξουσίαν ὁριστικῶς νὰ λύσῃ καὶ τοῦτο τὸ ζήτημα, περὶ οὗ ὁ λόγος. Λέγει λοιπὸν εἰς τὸν ὄλιον νομικόν, ὅτι ἡ πλήρης καὶ τελεία ἀγάπη τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, ἡ ἀγάπη ἡ συνενοῦσα καὶ νοῦν καὶ καρδίαν καὶ ὅλην τὴν ψυχὴν ἡμῶν καὶ τὴν ζωὴν πρὸς τὸ θέλημα τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, εἶναι ἡ πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή (Δευτερ. 6, 5), παράλληλος δὲ καὶ τῆς αὐτῆς ἀξίας καὶ σπουδαιότητος εἶναι ἡ ἐντολὴ ἡ ἐπιβάλλουσα τὴν εἰλικρινῆ καὶ ἄδολον ἀγάπην τοῦ πλησίον ἐν τῷ αὐτῷ μέτρῳ, ἐν ᾧ τις ἀγαπᾷ ἑαυτόν (Λευϊτ. 19, 15). Εἰς τὰς δύο ταύτας ἐντολάς, βεβαιοῖ ὁ Κύριος, ἐδράζεται καὶ στερεοῦται ὁλόκληρος ἡ θρησκευτικὴ καὶ ἠθικὴ διδασκαλία τῆς παλαιᾶς Διαθήκης.

Ἡ ἀποστόμωσις τοῦ νομικοῦ τούτου, ἄλλου προφανῶς παρὰ τὸν παρὰ Λουκᾷ μνημονευόμενον (10, 25—37), τοῦ αὐτοῦ δὲ τῷ παρὰ Μάρκῳ ἐν τῇ αὐτῇ ἱστορικῇ σειρᾷ παρουσιαζομένῳ γραμματεῖ (12, 28—34), ὅστις φαίνεται αὐτόθι συνετισθεὶς καὶ ἀπὸ διώκτου θαυμαστὴς γενόμενος τοῦ Κυρίου, κατέστησε τοὺς Φαρισαίους ἀναπολογήτους. Οὕτω πολλάκις περιστρέφονται αἱ πλεκτάναι τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων πρὸς ἀποστόμωσιν αὐτῶν τούτων, οἱ δὲ παρ' αὐτῶν καταδιωκόμενοι ἀπὸ ἀμυνομένων γίνονται ἐπιθετικοὶ καὶ τέλεον καταβάλλουσι τοὺς τοιούτους ἐχθρούς. Καὶ ὁ Κύριος δέ, ὅπως καὶ ἄλλοτε, οὕτω καὶ νῦν ἠττηθέντων τῶν Φαρισαίων, προβάλλει αὐτοῖς ἐρώτησιν, δι' ἧς κατεφώρασεν ἐνώπιον τοῦ λαοῦ τὴν τελείαν ἀμάθειαν αὐτῶν. Περὶ τοῦ Μεσσίου πάντες οἱ Ἑβραῖοι ἐπίστευον ὅτι θὰ ἦτο ἀπόγονος τοῦ μεγάλου βασιλέως καὶ προφήτου Δαυίδ, οὐδεὶς ὅμως ἐσκέφθη νὰ διαλευ-

κάνῃ οὕτω κατὰ τὰς ἁγίας Γραφὰς τὸ ζήτημα, ὥστε μηδεμία περὶ τούτου νὰ ὑπάρχῃ ἀμφιβολία. Ἐν τούτοις ἐν αὐτῷ τῷ ψαλτηρίῳ ἐν τῷ 109 ψαλμῷ παρίσταται ὁ προφήτης Δαυὶδ ἀποκαλῶν τὸν Μεσσίαν Κύριον ἑαυτοῦ τιμώμενον παρὰ τοῦ Κυρίου τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς διὰ τῆς ἐκ δεξιῶν καθέδρας. Τοῦτο πάντως ἐδείκνυεν ἄλλην πρὸς αὐτὸν σχέσιν παρὰ τὴν τοῦ προγόνου, καὶ προφανῶς τὴν ἐκ τῆς Θεότητος ὑπεροχὴν αὐτοῦ (Ψαλμ. 109, 1. Πρβλ. 2 Βασιλ. 7, 12 Ἡσ. 11, 1 Ἱερεμ. 23, 5 Μιχ. 5, 1 κ.ἑ.). Ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ οὐδὲν δημιούργημα ἠδύνατο νὰ καθίσῃ, ἀλλὰ μόνον θεῖον ὄν, καὶ τοιοῦτο ἦτο ὁ ἀληθὴς Μεσσίας, ὁ Λυτρωτὴς τῆς ἀνθρωπότητος, ὁ Θεάνθρωπος (Δαν. 7, 13. 14 Πρβλ. Πράξ. 2, 34. 1 Κορ. 15, 25 Ἑβρ. 1, 13). Ἐν τούτοις οἱ Φαρισαῖοι οἱ καυχώμενοι ἐπὶ τῇ γνώσει τοῦ νόμου οὐδὲν τοιοῦτο γινώσκουσι καὶ εἰς τὰς ἐπανειλημμένας ἐρωτήσεις τοῦ Κυρίου ἀδυνατοῦσι ν'ἀπαντήσωσί τι,καὶ σιγῶσι κατῃσχυμμένοι. Τὴν καταφωραθεῖσαν δὲ ταύτην ἀμάθειαν τῶν Φαρισαίων μνημονεύουσι καὶ οἱ εὐαγγελισταὶ Μάρκος καὶ Λουκᾶς ἐν τῇ αὐτῇ ἱστορικῇ σειρᾷ, ὁ μὲν Μάρκος προστιθεὶς ὅτι «ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως» (Μάρκ. 12, 35—37), ὁ δὲ Λουκᾶς συντομώτερον ἐκτιθεὶς τὸ γεγονὸς καὶ ἐπιτάσσων εὐθὺς ἀμέσως προτροπὴν τοῦ Κυρίου πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἵνα προφυλάσσωνται ἀπὸ τῶν Φαρισαίων ὡς ὑποκριτῶν καὶ ἐγωιστῶν καὶ ἀδίκων (Λουκ. 20, 41—47). Τὸ δ' ὁριστικὸν καὶ βέβαιον διὰ τοὺς Φαρισαίους ἀποτέλεσμα πάντων τούτων ἦτο ἡ τοῦ λοιποῦ ἀποφυγὴ πάσης πρὸς τὸν Κύριον ἐπερωτήσεως (Ματθ. 22, 46 Μάρκ. 12, 34), χωρὶς ὅμως διὰ τοῦτο καὶ νὰ βελτιωθῶσι κατά τε τὴν διάνοιαν καὶ τὴν καρδίαν οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον. Διότι εἶναι γνωστὸν ἐκ τοῦ βίου τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῦτο, ὅτι οἱ φιμούμενοι τέλεον καὶ ἀδυνατοῦντες ν' ἀντεπεξέλθωσι κατὰ τῆς ἀρετῆς σιγῶντες βυσσοδομοῦσι καὶ παρασκευάζουσι τὴν τελείαν αὐτῆς καταστροφήν. Τοῦτο δ' ἔπραξαν τὸ καθ' ἑαυτοὺς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. Σιγήσαντες τοῦ λοιποῦ πρὸ τοῦ Κυρίου, συνεπλήρωσαν τὸ ἤδη παρασκευαζόμενον καταχθόνιον κατ' αὐτοῦ σχέδιον, ἵνα ἔτι μᾶλλον καταφωράσωσι τὴν ἰδίαν κακίαν καὶ ἀνυψώσωσι τὴν ἀρετὴν τοῦ Κυρίου, ὃν θανασίμως ἐμίσουν.

† Ο ΑΓΧΙΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ

ΓΑΝΟΥ ΚΑΙ ΧΩΡΑΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

Τῷ παρελθόντι σαββάτῳ, συνεδριαζούσης ἔτι τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἠγγέλθη τηλεγραφικῶς τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ὁ θάνατος τοῦ ἀπὸ πολλοῦ ἀσθενοῦντος γηραιοῦ μητροπολίτου Γάνου καὶ Χώρας Διονυσίου, μέλους τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἐπὶ τῇ εἰδήσει ταύτῃ διετάχθη πάραυτα τηλεγραφικῶς ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Μυριοφύτου ὅπως μεταβὰς εἰς Χώραν κηδεύσῃ προσηκόντως τὸν εἰς Κύριον ἐκδημήσαντα ἱεράρχην, φροντίσῃ δὲ ἅμα καὶ περὶ τῆς ἐξασφαλίσεως τῆς περιουσίας αὐτοῦ. Δι' ἰδιαιτέρου δὲ τηλεγραφήματος ἀνηγγέλθησαν ταῦτα τῇ δημογεροντίᾳ Χώρας. Ἀλλὰ τῆς Α. Θεοφιλίας ἐν περιοδείᾳ εὑρισκομένης καὶ μὴ δυνηθείσης νὰ καταφθάσῃ ἐγκαίρως, ἡ κηδεία ἐγένετο ἐν ἐμπρεπούσῃ ἐκκλησιαστικῇ τάξει ὑπὸ τοῦ κλήρου τῆς ἐπαρχίας, ὡς διὰ γράμματος σήμερον κομισθέντος ἠγγέλθη τῇ Ἐκκλησίᾳ. Ὁ ἀποθανὼν ἱεράρχης οὐκ ἠμοίρει μὲν συστηματικῆς παιδείας,ἀνῆκεν ὅμως εἰς τοὺς ἀρχιερεῖς ἐκείνους,παρ'οἷς τὴν ἔλλειψιν τῆς θεωρίας ἀνεπλήρου ἡ πολυπειρία, ἡ πίστις καὶ ἡ εὐσέβεια. Ἀνάστημα πνευματικὸν τοῦ ἀοιδίμου μητροπολίτου Ἐφέσου Ἀγαθαγγέλου διετέλεσε πρῶτον ἐπίσκοπος Ἐλευθερουπόλεως, εἶτα ἐπὶ πολλὰ ἔτη μητροπολίτης Ξάνθης, ἐξ ἧς καὶ μετετέθη εἰς τὴν ἐπαρχίαν Γάνου καὶ Χώρας. Δὶς δ' ἐχρημάτισε μέλος συνοδικόν, ὡς τε μητροπολίτης Ξάνθης καὶ ὡς μητροπολίτης Γάνου καὶ Χώρας, τελευταῖον. Ἀσθενήσας πρὸ καιροῦ ἐνταῦθα μετέβη μικρὸν ἀναλαβὼν ἐπ' ἀδείᾳ εἰς Χώραν, ἔβρα τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ, ὅπου καὶ σοβαρώτερον τρωθεὶς ὑπὸ τῆς κατατρυχούσης αὐτὸν νόσου, παρέδωκε τὸ πνεῦμα ἐν εἰρήνῃ τῇ 10 Σεπτεμβρίου, ἄγων τὸ 80ον ἔτος τῆς ἡλικίας.

Νικόλαος Ψυχάρης.

Πρεσβύτης θαλερὸς μέχρις ἐσχάτων ἐξεμέτρησε τὸ ζῆν τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ καὶ ἑτάρῃ τῇ ἐπιούσῃ ἐν Πριγκήπῳ, ὁ Νικόλαος Ψυχάρης. Γόνος ἀρχαίου καὶ γνωριμωτάτου χιακοῦ οἴκου, μέγα ἰσχύσαντος καὶ δράσαντος ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς πράγμασι, γεννηθεὶς ἐν Κωνσταντινουπόλει, μετέσχεν ἀπὸ τῆς ἀκμῆς τῆς ἡλικίας αὐτοῦ τῶν κοινῶν.Οὕτως ἐξάκις ἀπὸ τοῦ 1866 ἐγένετο μέλος τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου, ἐχρημάτισεν ἐπὶ ἔτη μέλος τῆς ἐφορείας τοῦ παρθεναγωγείου τῆς κοινότητος Σταυροδρομίου, ἅμα δὲ καὶ μέλος τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τοῦ Ζαππείου,μέλος τῆς κεντρικῆς ἐφορείας τῶν ἐθνικῶν φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων, πρόεδρος τῆς ἀδελφότητος «Ξηροκρήνης», πρόεδρος ἐπὶ ἑπταετίαν τῆς ἐφορείας τῶν ἐκπαιδευτηρίων τῆς κοινότητος Γαλατᾶ, ὅπου ἔκειτο καὶ ὁ πατρικὸς αὐτοῦ οἶκος. Καταβεβλημένος δὲ ἤδη ἐκ τοῦ βάρους τῶν ἐτῶν καὶ τῆς κατατρυχούσης αὐτὸν ἀσθματικῆς νόσου, ἰδιώτευεν ἡσυχάζων ἐν τῷ κατὰ τὴν νῆσον Πρίγκηπον ἐξοχικῷ πατρῴῳ οἰκίσκῳ, ὅπου καὶ παρέδωκε τὴν ὑστά-

τὴν πνοήν. Ἡ κηδεία αὐτοῦ ἐγένετο μεγαλοπρεπής, προνοίᾳ τῆς Α.Θ. Παναγιότητος, τῆς ἐκφορᾶς δὲ προέστη ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Τραπεζοῦντος, συμπαρασταθμούμενος ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν συνοδικῶν σεβασμ. μητροπολίτου Προικοννήσου καὶ τῶν πανιερ. μητροπολιτῶν Σκοπείων, Γρεβενῶν καὶ πρ. Ἐρσεκίου· ἠκολούθει δὲ ἐκ προσώπου μὲν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος, ἐκ προσώπου δὲ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Ξάνθης. Λόγον ἐπικήδειον ἀπήγγειλεν ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος, ἐξάρας ἔνθεν μὲν τὴν περιφάνειαν, ἔνθεν δὲ τὴν δρᾶσιν ἐν τοῖς ἐθνικοῖς πράγμασι τοῦ οἴκου, ὅθεν ὁ μακαρίτης ὡρμᾶτο.

ΒΙΒΛΙΟΛΟΓΙΑ

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Π. ΜΕΛΑΝΔΙΝΟΥ πρωτοβαθμίου τοῦ Διδασκαλείου Ἀθηνῶν **Στοιχειώδης Γεωγραφία καὶ ἐπίτομος Κοσμογραφία μετὰ εἰκόνων** πρὸς χρῆσιν τῶν δημοτικῶν καὶ ἀστικῶν σχολῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων. *Ἔκδοσις τετάρτη.*

Ὁ ἀριθμὸς τῆς ἐκδόσεως τοῦ ὑπὸ τὸν ἄνω τίτλον ἄρτι ἐκδοθέντος διδακτικοῦ πονήματος καὶ τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως, γνωστοῦ ὡς δοκίμου διδασκάλου, ἐκ τῆς πολυχρονίου, εὐμεθόδου καὶ καρποφόρου διδασκαλίας αὐτοῦ παρὰ διαρρόοις σημαινούσαις κοινότησιν, εἰσὶ μαρτύρια τῆς χρησιμότητος αὐτοῦ, ὡς εὐμεθόδου διδακτικοῦ βιβλίου. Ἡ δὲ ἁπλῆ ἀνάγνωσις αὐτοῦ ἐνισχύει τὴν οὕτω σχηματιζομένην κρίσιν, καθόσον ἡ εὐμέθοδος καὶ πρακτικωτάτη κατάταξις τῆς ὕλης, ἡ σαφὴς καὶ ἀπέριττος γλῶσσα, ἀνάλογος τῇ ἀναπτύξει τῶν μαθητῶν, δι' οὓς προώρισται, εἰσὶ χαρακτηριστικὰ τοῦ ὅλου βιβλίου, ὅπερ συνεπῶς ἄξιον πάσης συστάσεως κρίνεται, δι' ὃν ἀποβλέπει διδακτικὸν σκοπόν. Ἀποτελεῖται ἐκ σελίδων 164 καὶ τιμᾶται γροσίων ἀργ. 5.

ΘΕΙΟΣ ΛΟΓΟΣ

ΚΥΡΙΑΚΟΝ ΜΑΘΗΜΑ ΕΝ ΚΟΝΤΟΣΚΑΛΙΩ

Αὔριον, Κυριακῇ, ὥρᾳ 7 $^1/_2$ μ. μ. ἀναπτυχθήσεται ἐν Κυριακῷ μαθήματι ὑπὸ τοῦ ἱερολογιωτάτου Ἱεροθέου Τεκνοπούλου τόδε: «*Καθὼς σύ, πάτερ, ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἓν ὦσιν*» (Ἰωαν. ιζ', 21).

ΚΥΡΙΑΚΟΝ ΜΑΘΗΜΑ ΑΓ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΑΛΑΤΑ

Τοῦ κυριακοῦ μαθήματος τῆς αὔριον Κυριακῆς τὸ θέμα ληφθήσεται ἐκ τῆς ἀποστολικῆς περικοπῆς τῆς ἡμέρας.

ΚΥΡΙΑΚΟΝ ΕΣΠΕΡΙΝΟΝ ΜΑΘΗΜΑ ΠΕΡΑΝ

Αὔριον τῇ 4 $^1/_2$ μ. μ. συνεχίσει τὸ τακτικὸν Κυριακὸν μάθημα ἐν τῷ ἐν Πέραν ἱερῷ ναῷ τῶν Εἰσοδίων ὁ αἰδεσιμολογιώτατος Κωνσταντῖνος Καλλίνικος, θέμα ἔχων «*οἱ χριστιανοὶ γονεῖς*».

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἀριθμ. Πρωτοκ. 4613.

Καλεῖται ἡ Ἀρτεμιτία Δ. Λεούτση, θυγάτηρ τοῦ ἐκ Κύμης τῆς Εὐβοίας Κωνσταντίνου Σταμπολτζῆ, ὑπήκοος Ἑλληνίς, τέως μὲν κάτοικος ἀλληλοδιαδόχως Κωνσταντινουπόλεως, Κιουπλίου, Ἐσκῆ Σεχῆρ, Ἀθηνῶν καὶ Ἄνδρου, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς, ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον καὶ ὥραν 8 τουρκιστὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως ἐμφανισθῇ πρὸ τοῦ Πνευματικοῦ τῶν Πατριαρχείων Δικαστηρίου, εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου, ἅτε ἐναγομένη ἐπὶ διαζεύξει ὑπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς Δημητρίου Λεούτση, ἐμπόρου, ὑπηκόου Ἕλληνος καὶ κατοίκου Κωνσταντινουπόλεως.

Ἡ παροῦσα κλῆσις τρὶς δημοσιευθήσεται κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένων ἐφημερίδων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας», Κωνσταντινουπόλεως» καὶ «Νέας Ἐφημερίδος».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 10 Σεπτεμβρίου 1897.

Ὁ Πρόεδρος 1

(ὑπογρ.) † Ὁ Σισανίου ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ.

Ὁ Γραμματεὺς

(ὑπογρ.) Ἱεροδ. ΑΝΘΙΜΟΣ Π. ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Κοινοποίησις

Ἀριθ. Πρωτ. 285.

Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον τῆς Μητροπόλεως Ἰωαννίνων, ἐν τῇ τακτικῇ συνεδρίᾳ αὐτοῦ τῆς 23 Αὐγούστου 1897, δικάσαν τὴν ὑφισταμένην συζυγικὴν διαφορὰν μεταξὺ τοῦ Σπυρίδωνος Σπυριδάκη, ὑπηκόου ὀθωμανοῦ, κατοίκου τοῦ χωρίου Μακλύνου τοῦ τμήματος Ζαγορίου, ἐπαρχίας Ἰωαννίνων, καθηγητοῦ καὶ τῆς συζύγου του Ἀθηνᾶς ἢ Μίτσας Χ. Κόρδα, ὑπηκόου ὀθωμανίδος, κατοίκου τοῦ χωρίου Δραγαρίου, τοῦ αὐτοῦ τμήματος καὶ ἐπαρχίας, τὰ γυναικεῖα μετερχομένης καὶ ἀγνώστου διαμονῆς τυγχανούσης, διὰ τοὺς ἐπ' αὐτῇ ἐκτεθειμένους λόγους.

Κηρύττει ἐσήμην διαλελυμένον τὸν μεταξὺ αὐτῶν ὑφιστάμενον γάμον ἐξ ὑπαιτιότητος αὐτῆς.

Καταδικάζει τὴν ἐναγομένην εἰς τὰ τέλη τοῦ διαζυγίου καὶ δικαστικὰ ἔξοδα ἀνερχόμενα εἰς γρόσια ἑκατόν, ἀρ. 100, καὶ

Ἀποφασίζει ὅπως ἡ ἐκδοθεῖσα αὕτη ἐρήμην ἀπόφασις περὶ διαζεύξεως, οὖσα ἐπιδεκτικὴ ἀνακοπῆς καὶ ἐφέσεως δημοσιευθῇ τρίς, διά τε τῆς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐκδιδομένης «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένης ἐφημερίδος «Νέα Ἐφημερίς».

Ἐν Ἰωαννίνοις 28ῃ Αὐγούστου 1897.

Ὁ πρόεδρος 1

†) Ὁ Ἰωαννίνων ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς

Χαράλαμπος Ἡγουμενίδης

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ὁ Ἀγχιάλου Βασίλειος (πρόεδρος)
Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος
Δ. Θ. Ξανθόπουλος
Ἰ. Δ. Ταναλίδης
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης (ταμίας)

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἑξαμηνιαῖα τὰ ἥμίση.

Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΕΤΑΙ

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου.

ΕΤΟΣ ΙΖ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 20 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1897 ΑΡΙΘ. 30

Περιεχομενα.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά – Περὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μονῆς τοῦ Φιλανθρώπου, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἁγιάσματος καὶ ἁγίων λειψάνων — Ὁ τρόπος τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν — Νεκρολογία — Θεῖος λόγος — Κοινοποιήσεις.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἱερὰ Σύνοδος. — Ἕνεκα τῆς πρὸς Κύριον ἐκδημήσεως τοῦ ἀοιδίμου μητροπολίτου Γάνου καὶ Χώρας Διονυσίου, μέλος συνοδικόν, πρὸς ἀντικατάστασιν αὐτοῦ ἐξελέγη ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς παρελθούσης τρίτης, κατὰ τὸ Συνταγμάτιον, ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης Σωζοαγαθουπόλεως Ἀκρθένιος, ᾧ καὶ ἀνεκοινώθη διὰ γράμματος ἡ ἐκλογή.

— *Μητροπολίτης Προικοννήσου.* — Μετὰ τὴν ἐκ τῆς Συνόδου ἀποχώρησιν τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Ἐλευθερουπόλεως κενῆς διατελούσης τῆς θέσεως τοῦ προέδρου τῆς ἐπὶ τοῦ ἁγίου Μύρου ἐπιτροπῆς, διωρίσθη τοιοῦτος ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς παρελθούσης τρίτης ὁ σεβασμιώτατος μητροπολίτης Προικοννήσου Βενέδικτος, ὃς ἔσται καὶ πρόεδρος τῆς ἐπὶ τοῦ πατριαρχικοῦ τυπογραφείου ἐπιτροπῆς, ἧς ἡ ἀνασύστασις ἐκρίθη ἀναγκαία ἐν τῇ αὐτῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ.

— *Ἐπισκέψεις.* — Τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ὁ ἐξοχώτατος πρεσβευτὴς τῆς Ρωσσίας Νελίδωφ ἐπὶ τῇ ἐντεῦθεν ἀπελεύσει αὐτοῦ. Ἀναχωρῶν δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὸν πατριαρχικὸν ναὸν καὶ προσεκύνησε μετὰ βαθείας εὐλαβείας τὰ ἐν αὐτῷ ἀποκείμενα ἱερὰ κειμήλια. Τῇ ἐπιούσῃ δὲ τετάρτῃ ἡ Α. Θ. Παναγιότης μεταβᾶσα εἰς Βαθυρρύακα δι' ἰδιαιτέρας ἁτμακάτου ἀντεπεσκέψατο τὸν πρεσβευτήν, καταλιπόντα τὴν ἡμετέραν πόλιν τῇ ἐπαύριον πέμπτῃ. Ἐν τῷ σταθμῷ δὲ μεταβὰς τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἡ Α. Π. ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος μετὰ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ α' πατριαρχικοῦ γραφείου ἀπεχαιρέτισε τὴν Α. Ἐξοχότητα ἐξ ὀνόματος τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, προσκομίσας αὐτῇ συνεκδήμους τὰς πατριαρχικὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας.

— *Ἐν τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ.* — Ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ Ἄρχοντος Καπου-Κεχαγιᾶ τῶν Πατριαρχείων μεταβᾶσα τῇ παρελθούσῃ πέμπτῃ εἰς τὴν Υ. Πύλην ἐπεσκέψατο τὴν Α. Ε. τὸν πρόεδρον τοῦ Συμβουλίου του Κράτους, χάριν ἐνδιαφερούσης ὑποθέσεως.

— *Αὐτοκρατορικοὶ ὑπότροφοι.* — Γνωστὸν ὅτι πρὸς ἐκλογὴν τῶν 10 ὑποτρόφων, οἵτινες καὶ ἐφέτος αὐτοκρατορικῇ εὐμενείᾳ μέλλουσι νὰ εἰσαχθῶσιν εἰς τὰς σχολὰς τοῦ Κράτους, ὡς ὑπότροφοι τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου, διωρίσθη ἐν τοῖς Πατριαρχείοις εἰδικὴ ἐπιτροπή. Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη ἀπετελέσθη ἐκ τῆς Α. Ε. τοῦ Ἄρχοντος Μ. Ἀγαθέτου, τοῦ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου ἀξιοτίμου Β. Σαρακιώτου καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ τουρκικοῦ γραφείου Ἰωάννου Χλωροῦ. Συνελθοῦσα δὲ ἐπανειλημμένως καὶ ἐξετάσασα τοὺς ὑποβαλόντας ἐπὶ τούτῳ αἰτήσεις τῇ Α. Θ. Παναγιότητι 90 μαθητὰς ἐν τῇ ἑλληνικῇ, τουρκικῇ καὶ τῇ γαλλικῇ, ὡς καὶ τὰ ἐνδεικτικὰ αὐτῶν, τὰ ἀποδεικτικὰ τοῦ ἐμβολιασμοῦ καὶ τοὺς Χαμιδιέδες, ἔκρινεν ἐξ αὐτῶν ὡς ἁρμοδιωτέρους τοὺς ἑξῆς 10, ὧν 5 προτείνει ὅπως εἰσαχθῶσιν εἰς τὴν αὐτοκρατορικὴν πολιτικὴν σχολὴν Μιλκιὲ καὶ 5 εἰς τὸ αὐτοκρατορικὸν Λύκειον τοῦ Γαλατᾶ Σεραίου.

Ἔχουσι δὲ οὗτοι κατ' ὄνομα καὶ κατὰ πατρίδας οὕτω·

1] Γεώργιος Νικολάου Κοκόλης ἐκ Σηλυβρίας
2] Μάριος Ἀλεξάνδρου Ρίτσος ἐκ Σμύρνης
3] Θεοδόσιος Ἀποστόλου Φωτιάδης ἐκ Κυδωνιῶν
4] Λεωνίδας Μιλτιάδου Ἀσμανίδης ἐκ Χάλκης
5] Σπυρίδων Ζαχαρίου Ζαχαριάδης ἐκ Κωνσταντινουπόλεως
6] Ἀδαμάντιος Σάββα Μάντικας ἐκ Κωνσταντινουπόλεως
7] Εὐστράτιος Παναγιώτου ἐκ Χαλεπίου
8] Πέτρος Σταύρου Φιλιππίδης ἐκ Πρεμετῆς

9] Σταμάτιος Ἀποστόλου Ἀποστολίδης ἐκ Κωνσταντινουπόλεως.

10] Πέτρος Νικολάου Βεντούρας ἐκ Κωνσταντινουπόλεως.

—*Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων.* — Γνωστὸν ὅτι ἡ ἐκλογὴ τοῦ νέου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Δαμιανοῦ Α' ἐγένετο ὑπὸ τῆς Ἁγιοταφιτικῆς Ἀδελφότητος τῇ 10 Ἰουλίου. Ἡ ὑπὸ τῆς αὐτοκρατορικῆς κυβερνήσεως ἐπικύρωσις τῆς ἐκλογῆς ἐγένετο τῇ 2 Αὐγούστου, τῇ 15 δὲ τοῦ μηνὸς τούτου ἐγένετο ἐν τῷ ναῷ τῆς θείας Ἀναστάσεως πανηγυρικῶς ἡ ἐγκαθίδρυσις αὐτοῦ. Τῇ 7 δὲ Αὐγούστου, ἐκδοθέντος τοῦ ἐπὶ τούτῳ αὐτοκρατορικοῦ βερατίου, ἐγένετο τῇ 18 Αὐγούστου ἡ ἐπίσημος ὑπὸ τῶν πολιτικῶν ἀρχῶν Ἱερουσαλὴμ ἀναγνώρισις τοῦ Πατριάρχου, ἀναγνωσθέντος τοῦ ὑψηλοῦ αὐτοκρατορικοῦ ἐγγράφου ἐν τῷ διοικητηρίῳ μετὰ τῆς νενομισμένης πομπῆς. Εὐθὺς δὲ μετὰ τοῦτο ἡ Α. Μακαριότης πορευθεῖσα ἐκ τοῦ διοικητηρίου εἰς τὸν ναὸν τῆς θείας Ἀναστάσεως ἐτέλεσε πάνδημον δοξολογίαν ὑπὲρ τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου. Μετὰ τὸ τέλος δὲ τῆς δοξολογίας ἡ Α. Μακαριότης ἐδέξατο τὰ συγχαρητήρια τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν, τῶν ἀρχηγῶν τῶν ἄλλων ἐκεῖ χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν.

— *Περὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μονῆς τοῦ Σωτῆρος τοῦ Φιλανθρώπου καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἁγιάσματος καὶ ἁγίων λειψάνων.*— Τὴν ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην πολλοῦ λόγου ἀξίαν πραγματείαν, φιλοπονηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ μετ' ἀγάπης καὶ εὐδοκίμως περὶ τὰ τοιαῦτα θέματα ἀσχολουμένου φερεπόνου λογίου Ξενοφῶντος Σιδερίδου, εὐχαρίστως ἀρχόμεθα ἀπὸ τῆς σήμερον δημοσιεύοντες ἐν τῇ «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ», φρονοῦντες ὅτι τοιαύτης ὕλης μελέται σπουδαίαν εἰσφέρουσι συμβολὴν εἰς τὴν διαλεύκανσιν καὶ διασάφησιν πολλῶν ἄλλως σκοτεινῶν τῆς ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν πλουσίας καὶ σοβαρᾶς μελέτης ἀξίας Βυζαντινῆς ἱστορίας, μάλιστα δὲ τῆς μετὰ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμῶν βίου συνεχομένης, εὐχόμενοι ὅπως καὶ ἄλλοι μιμηθῶσι τὸ παράδειγμα τοῦ φιλοτίμου συγγραφέως.

— *Γυμνάσιον Βενιέρη ἐν Γαλαζίῳ.*— Εὐχαρίστως ἀναγγέλλομεν ὅτι ὁ ἐλλόγιμος Χρῆστος Ἀνδροῦτσος διδάκτωρ καὶ ἐπὶ διετίαν χρηματίσας καθηγητὴς τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς, ἀφ' ἧς, ὡς ἤδη ἐγνώσθη, ἀπεχώρησεν ἐπ' ἐσχάτων, προσεκλήθη ὑπὸ τῆς διευθύνσεως τοῦ ἐν Γαλαζίῳ ἑλληνικοῦ καὶ γνωριμωτάτου γυμνασίου ὅπως ἀναλάβῃ τὴν διδασκαλίαν τῶν ἀνωτέρων ἑλληνικῶν καὶ τῶν φιλοσοφικῶν μαθημάτων. Ἐφ' ᾧ καὶ ἀπέρχεται κατ' αὐτὰς εἰς τὴν νέαν αὐτοῦ θέσιν.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΚΕΝΤΡ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Φέρεται εἰς γνῶσιν τῶν ἐκασταχοῦ ἐφορειῶν τῶν Σχολῶν ὅτι ἀποφάσει τῆς Π. Κ. Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς οὐδεμία ἀντικατάστασις διδασκάλων ἐπιτρέπεται τοῦ λοιποῦ εἰς τὸ τέλος ἑκάστου ἔτους ἐὰν μὴ ὑπάρχωσι πρὸς τοῦτο ἀποχρῶντες λόγοι λαμβανόντων προηγουμένως τῶν ἀντικαθισταμένων διδασκάλων πλήρεις τοὺς μισθοὺς αὐτῶν.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 19 Σεπτεμβρίου 1897.

Ἐκ τοῦ Γραφείου.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΜΟΝΗΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΤΟΥ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΟΥ,

ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝ ΑΥΤΗ ΑΓΙΑΣΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΑΓΙΩΝ ΛΕΙΨΑΝΩΝ

Τὴν πραγματείαν ταύτην, ἐκ διαφόρων πηγῶν συναρμολογηθεῖσαν πρὸς πλήρωσιν ἰδίας περιεργείας καὶ τέρψεως, συμβάλλουσαν θεωρήσαντες εἰς τὴν ἀπό τινος χρόνου φανεῖσαν εἰδικὴν ἐπίδοσιν περὶ τὴν ἔρευναν τῶν καθέκαστα τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας, ἐνομίσαμεν καλὸν νὰ δημοσιεύσωμεν διὰ τῆς *Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας*, τὸ μὲν διότι οὐ σμικρὰν ἁγιολογικὴν περιλαμβάνει ὕλην, τὸ δὲ διότι καὶ δὲν εἶναι ἀλλότρια τοῦ περιοδικοῦ τούτου ἄρθρα καὶ θέματα βυζαντινῆς ἱστορίας.

Ἡ πραγματεία κυρίως μὲν ἐξετάζει τὰ περὶ τῆς θέσεως καὶ τὸ ἱστορικὸν τῆς «**Μονῆς τοῦ Φιλανθρώπου Χριστοῦ**», συνεπῶς δὲ καὶ τὰ περὶ τῆς θέσεως τῆς «**Μονῆς τῆς Θεοτόκου τῆς Κεχαριτωμένης**» καὶ τῶν ναῶν «**ἁγίου Νικολάου ἐν τοῖς Βασιλέως**» καὶ «**ἁγίας Θεοφανοῦς**» καὶ «**ἁγίων Πάντων**» καὶ πρὸς τούτοις περὶ τῆς οἰκογενείας τῶν Φιλανθρωπηνῶν καὶ περὶ τῶν ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Φιλανθρώπου κατὰ καιροὺς τεθησαυρισμένων ἁγίων λειψάνων.

α'.

Τὴν ἱερὰν βασιλικὴν Μονὴν τοῦ *Σωτῆρος*, ἢ τοῦ *Χριστοῦ*, τὴν ἐπικεκλημένην τοῦ *Φιλανθρώπου*, ἀνήγειρεν ἐκ βάθρων κατὰ μὲν τὸν Νικήταν Χωνειάτην[1] μόνος ὁ Αὐτοκράτωρ Ἀλέξιος Α' ὁ Κομνηνός,

1. *Νικ. Χωνειάτης* Ἰω. Κομν. σελ. 6, E R. Τὰς εἰς τοὺς βυζαντινοὺς συγγραφεῖς παραπομπὰς σημειοῦμεν ἢ εἰς παραγράφους, κεφάλαια καὶ βιβλία, ὅπου ὑπάρχει τοιαύτη διαίρεσις, ἢ εἰς σελίδας τῆς ἐν Παρισίοις ἐκδόσεως διὰ τῆς Βασιλικῆς τυπογραφίας, διακρινομένης συνήθως διὰ τῶν ἀρχικῶν γραμμάτων E. R. (Editio Regia)· ταύτης χρῆσιν ἐποιήσαντο καὶ οἱ ὑπομνηματισταὶ ἐκδόται τῶν συγγραφέων καὶ ὁ Δουκάγγιος καὶ ὁ Βανδούριος διὰ τὰς παραπομπὰς αὐτῶν. Ἡ σπάνις τῆς ἐκδόσεως ταύτης οὐδεμίαν παρέξει δυσκολίαν τῷ κατόχῳ νεωτέρας

κατὰ δὲ τὴν Σύνοψιν χρονικὴν τοῦ Ἀνωνύμου[2] μετὰ

2. Σάθας Μεσ. βιβλ. τ. Ζ', ἐν Παρισίοις, 1894, σελ. 186. καὶ τῆς Αὐγούστης Εἰρήνης τῆς αὐτοῦ ὁμοζύγου»· αὕτη ἐπωνυμουμένη καὶ Δούκαινα, ἐγένετο δευτέρα σύζυγος τοῦ Ἀλεξίου, καὶ ἀνήγειρε καὶ αὐτὴ ἐκ βάθρων ἰδίαν Μονὴν ἐπ' ὀνόματι τῆς Θεοτόκου, ἐπικεκλημένην τῆς *Κεχαριτωμένης*· τῆς Μονῆς ταύτης τὸ Τυπικὸν περιεσώθη αὐτόγραφον[3], ἐκδοθὲν τύποις ὑπὸ διαφόρων[4]· ἐξ αὐτοῦ πληροφορούμεθα πράγματι τὴν συμμετοχὴν τῆς βασιλίσσης Εἰρήνης εἰς τὴν ἀνέγερσιν τῆς Μονῆς τοῦ Φιλανθρώπου, ἐξ ὧν ῥητῶς διαλαμβάνει τὸ περὶ ὕδατος ξθ' κεφάλαιον: «Ἐπεὶ » δὲ πολλὰ μοχθήσασα ἡ βασιλεία μου τῇ τοῦ Θεοῦ » συνεργίᾳ ἠδυνήθη καὶ ὕδωρ ἄένναον ἀποκομίσαι *ἐν* » *τοῖς μοναστηρίοις αὐτῆς*, γεγόνασι δὲ καὶ μερί- » στραι δύο ἰσόμετροι, διορίζομαι ἀπὸ μὲν τῆς μιᾶς » ἀρδεύεσθαι τὸ γυναικεῖον μοναστήριον . . . . ἀπὸ » δὲ τῆς ἑτέρας τὸ ἀνδρῶον . . . .». Ἀμφότεραι αἱ Μοναὶ ἀνηγέρθησαν, ἄδηλον κατὰ ποῖον ἔτος, ἐφ' ἑνὸς γηπέδου, καὶ ἐχωρίσθησαν ἀπ' ἀλλήλων διὰ «*διαιρέτου τοίχου*»· ἐπροικίσθησαν ὑπὸ τῶν κτιτόρων ποικίλαις δωρεαῖς, καὶ εἶχον πράγματά τινα κοινά, ὡς τὸ ὕδωρ, τὸν τοῖχον· καὶ ἡ μὲν τοῦ *Φιλανθρώπου* Μονὴ ἦν ἀνδρῴα, ἡ δὲ τῆς *Κεχαριτωμένης* γυναικεία. Ἑκάστη αὐτῶν εἶχεν ἀνὰ τρία Τυπικὰ καὶ βρέβια, ἀνὰ ἓν τῶν ὁποίων ἦσαν ἀποτεθειμένα εἰς τὸ σκευοφυλάκιον τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας (τῆς Ἁγίας Σοφίας), «*ὥσπερ καὶ ὅπου*» λέγει τὸ Τυπικὸν τῆς Κεχαριτωμένης, «*καὶ τὰ τῆς ἀνδρῴας* » *Μονῆς τοῦ Φιλανθρώπου, ἤγουν τό τε Τυπικὸν* » *καὶ τὸ βρέβιον, ὡς ἀνεξάλειπτα εἶναι εἰς τὸν αἰῶ-* » *να τὸν ἅπαντα τὰ παρ' ἡμῶν ἐν τούτῳ περὶ τῆς* » *Μονῆς τοῦ Φιλανθρώπου διορισθέντα καὶ ἀφορι-* » *σθέντα αὐτῇ*»[5].

6'.

Ὁ Μ. Γεδεὼν εἰς τὸ Βυζαντινὸν ἑορτολόγιον[6] λέγει ὅτι ἡ Μονὴ τοῦ Φιλανθρώπου *ἐκ βάθρων ἀνε-*

ἐκδόσεως, ἀφοῦ καὶ ἡ ἐν Βενετίᾳ καὶ ἡ ἐν Βόννῃ καὶ ἡ ἐν τῇ Patrol. Graecae ὑπὸ Migne ἐν Παρισίοις ἔκδοσις φέρει καὶ τὴν σελίδωσιν τῆς E. R. Συνιστῶμεν δὲ τὴν χρῆσιν ταύτης τοῖς βυζαντινολογοῦσι, διότι ἡ εἰς τὰς στήλας τῆς ἐκδόσεως Migne ἢ τὰς σελίδας τῆς Βόννης, ᾗ μάλιστα ἐχρήσαντο ὁ Muralt, ὁ Πασπάτης, ὁ Mordtmann, ὁ Γεδεών, ὁ Κοντακώφ, παραπομπή, εἰ μὴ ἀδύνατον, κοπιωδεστάτην ὅμως καθίστησι τὴν εὕρεσιν τοῦ ὑποδεικνυμένου χωρίου τῷ κατόχῳ προγενεστέρας ἐκδόσεως.

3. Ducang.; Gloss. Graecit. index, Irene Ducaena.

4. Migne; P. G., t. 127, col. 992—1128: Τυπικὸν Εἰρήνης Δουκαίνης.—Mikl. et Müller; Acta etc. t. v, p. 327—391.

5. Τυπ. Εἰρ. Δουκ., κεφ. οζ. Καὶ ἐκ τούτου τοῦ μέρους φαίνεται ἡ συμμετοχὴ τῆς Εἰρήνης εἰς τὴν τῆς Μονῆς τοῦ Φιλανθρώπου, εἰ μὴ ἀνέγερσιν, προίκισιν ὅμως.

6. *Ἑλλ. Φιλολ. Σύλλογος*· τόμ. ΚΣΤ', σελ. 300, ἀρ. 17.

καινίσθη ὑπὸ τῆς βασιλίδος Εἰρήνης Λασκαρίνης τῆς Παλαιολογίνης τῆς ἔπειτα γενομένης μοναχῆς Εὐλογίας. Ἀγνοοῦμεν τὴν πηγήν, ἐξ ἧς ἁρυσθεὶς ἀνέγραψεν ὁ Γεδεὼν τὴν εἴδησιν, διότι ἡμεῖς οὐδεμίαν περὶ ἀνακαινίσεως τῆς Μονῆς εἴδησιν εὕρομεν κατὰ τὰς μελέτας ἡμῶν· ἀλλ' ἅμα ὡς ἐρευνήσωμεν τὰ κατὰ τὴν εἰρημένην βασιλίδα, οὐχὶ δυσκόλως οἶδ' ἐπιφυλακτικῶς εὑρήσομεν τὴν εἴδησιν ἀνακριβῆ. Θυγάτηρ γενομένη ἡ Εἰρήνη αὕτη τοῦ ἐν Νικαίᾳ μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Λατίνων, τὸ αὐτοκρατορικὸν στέμμα ἀναλαβόντος Θεοδώρου τοῦ Λασκάρεως, ἀφ' οὗ τὸ ἐπώνυμον Λασκαρίνης ἔσχε, καὶ Ἄννης, τῆς ὑπανδρευθείσης τῷ 1198 τὸν Θεόδωρον, ἐξεδόθη εἰς πρῶτον μὲν γάμον Ἀνδρονίκῳ Παλαιολόγῳ, ἀφ' οὗ τὸ ἕτερον ἐπώνυμον Παλαιολογίνης ἐκτήσατο, εἰς δεύτερον δέ, χηρεύσασα τῷ 1214, Ἰωάννῃ τῷ Βατάτζῃ, τῷ διαδεξαμένῳ τῷ 1222 τὸν Θεόδωρον Λάσκαριν. Ἡ Εἰρήνη ἀπεβίωσε βασιλὶς οὖσα κατὰ Μάϊον τοῦ 1241, εἰς ἡλικίαν τεσσαράκοντα δύο ἐτῶν, οὐχὶ δὲ εἰς ἣν προβεβηκυῖαν ὡς ὁ Σκαρλᾶτος (Κ]Πολις, τόμ. Β', σελ. 377) ἔγραψεν· ἐγεννήθη λοιπὸν πέντε, ἢ τέσσαρα ἴσως ἔτη πρὸ τῆς ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Φράγγων, καὶ ἀπεβίωσεν εἴκοσιν ὅλα ἔτη πρὸ τῆς ἐξ αὐτῆς ἐξώσεως αὐτῶν· ἀπίθανος ἑπομένως φαίνεται ἡμῖν ἀνακαίνισις τῆς Μονῆς, Λατινοκρατουμένης τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ φρονοῦμεν ὅτι σύγχυσίν τινα παρήγαγεν ἡ ταυτότης τοῦ ὀνόματος Εἰρήνης τῆς συζύγου τοῦ κτίτορος τῆς τοῦ Φιλανθρώπου Μονῆς Ἀλεξίου Κομνηνοῦ καὶ τῆς Εἰρήνης ταύτης, ἧς ὕδρυμα μνημονεύεται ναὸς τοῦ Προδρόμου ἐγερθεὶς ἐκ βάθρων παρὰ τὸν Βιθυνικὸν Ὄλυμπον[7].

γ'.

Οἱ μοναχοὶ τῆς Μονῆς τοῦ Φιλανθρώπου, ὡς ἐκ τῶν ἐρεζῆς μνημονευθησομένων ἐγγράφων δειχθήσεται, ἐπεκαλοῦντο Φιλανθρωπηνοί, ὡς οἱ τῆς τοῦ Παντοκράτορος Παντοκρατορηνοί, οἱ τῆς Περιβλέπτου Περιβλεπτηνοί· κατὰ τὸν δέκατον τρίτον καὶ δέκατον τέταρτον ὅμως αἰῶνα εὑρίσκομεν διαφόρους Φιλανθρωπηνοὺς οὐχὶ μοναχούς, ἀλλ' ὑπάτα στρατιωτικά τε καὶ ναυτικὰ τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους περιβεβλημένους ἀξιώματα, ὧν τις λέγεται μάλιστα καὶ θεῖος τοῦ αὐτοκράτορος Ἀνδρονίκου Παλαιολόγου τοῦ νέου (1337)· οὗτοι πιθανῶς ἀνῆκον εἰς μίαν οἰκογένειαν, τῆς ὁποίας ἀγνοοῦμεν ἀκριβῶς τὸν ἀρχηγόν, γνωρίζοντες μόνον ὡς ἀρχαιότερον μέλος τὸν ἐπὶ αὐτοκράτορος Ἰωάννου Βατάτζη τῷ 1256 ἀναφερόμενον Ἀλέξιον Δούκαν Φιλανθρωπηνόν, νεώτερον δὲ

7. *Ἀκροπολίτης*· ιε'.—*Γρηγοραῖς*· βιβλ. Β', κεφ. ζ' § α—γ, σελ. 26 E. R.—*Παχυμέρης*· Μιχ.Παλ., I, 24.—Ducangius; Fam. aug. Byz., p. 222—233, E. R.—Muralt; Essai de Chr. Byz., an 1241.

τὴν Ἄνναν Φιλανθρωπηνήν, ἐκδοθεῖσαν τῷ 1395 εἰς εἰς γάμον τῷ Μανουὴλ Κομνηνῷ τῷ ἐκ τῆς ἐν Τραπεζοῦντι ἡγεμονικῆς οἰκογενείας καταγομένῳ[8]. Φρονοῦμεν ὅτι ὁ ἀρχηγὸς τῆς οἰκογενείας ταύτης ὁμωνυμῶν ἄλλοις προσέλαβε πρὸς διάκρισιν τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Φιλανθρωπηνοῦ διὰ δύο λόγους· α'] εἴτε διότι κατῴκει ἢ πλησίον τῆς Μονῆς τοῦ Φιλανθρώπου, ἢ εἰς κτῆμα, ἢ ἐνορίαν αὐτῆς· ὅ,τι καὶ σήμερον παρ' ἡμῖν ἐθίζεται, καὶ τότε συνέβαινεν· ἀπὸ τῆς Μονῆς ἢ Ἐκκλησίας ἐκαλεῖτο ἡ συνοικία καὶ οἱ ἐν αὐτῇ οἰκοῦντες· οὕτως ἀπαντῶσιν Ἁγιοθεοδωρῖται, Ἁγιοευρημῖται[9]· β'], ὅπερ καὶ πιθανώτερον καθ' ἡμᾶς, μοναχός τις Φιλανθρωπηνός, συγγενεύων τῇ βασιλικῇ τῶν Δουκῶν οἰκογενείᾳ, μείνας ἀνέστιος ὅτε τῷ 1204 κατέλαβον τὴν Κωνσταντινούπολιν οἱ Φράγγοι, ἐπανῆλθεν εἰς τὸν κοσμικὸν βίον, διατηρήσας τὸ ἐπώνυμον τοῦ Φιλανθρωπηνοῦ πρὸς διάκρισιν ἄλλου ὁμωνύμου, καὶ ἐγένετο ὁ πατὴρ τοῦ μνημονευθέντος ἀνωτέρω Ἀλεξίου Δούκα τοῦ Φιλανθρωπηνοῦ, ἀφ' οὗ προῆλθον οἱ λοιποὶ ἔκγονοι. Φιλανθρωπηνοὶ ἦσαν κατὰ τὴν γνώμην ἡμῶν οἱ ὑπὸ τῶν ὀθωμανῶν ἱστορικῶν *Φιλανὶζ* καλούμενοι δύο ἀδελφοί, ὧν ὁ μὲν λέγεται *τεκεβούρ*, διοικητὴς ἢ φρούραρχος, τῷ 1284—1287, τοῦ ἐν Βιθυνίᾳ φρουρίου Καρατζὰ-χισάρ (τῶν Μελαγγείων), ὁ δ' ἕτερος *σερασκέρ*, ἤτοι πρωτοστράτωρ, ὡς ἔλεγον οἱ Βυζαντινοί· τοῦτον ὁ Χαϊρουλλάχ, σύγχρονος ἡμῖν ἱστορικός, γράφει, ὀρθότερον, *Φιλαν*[θρωπη]*νὸζ*[10], ὁ δὲ Σεατεττίν, ἀρχαιότερος κατὰ τρεῖς περίπου αἰῶνας, κατὰ τυπογραφικὸν ἴσως παράραμα *Κιλανόζ*, ἢ Καλανόζ[11]. Ὁ Hammer[12] ἀναγνοὺς *Κάλανος* εἶκασε παραφθορὰν τοῦ ἐπωνύμου Καλοϊωάννης· ὑπὸ τὸ ἐπώνυμον τοῦτο, πλὴν τοῦ κατὰ τὸ 1143 ἔτος ἀποβιώσαντος αὐτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ, οὐδένα γνωρίσαντες ἕτερον[13], νομίζομεν τὴν παρὰ τῷ Χαϊρουλλὰχ γραφὴν καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς ἀνάγνωσιν ὀρθήν. Ὁ πρωτοστράτωρ οὗτος ὁ Φιλαν[θρωπη]νὸς ἔπεσε κατὰ τὴν μάχην τὴν συναφθεῖσαν πρὸς τὰ στρατεύματα τοῦ Σουλτάνου Ὀσμὰν ἐν ἔτει 1284 ἢ 1287 (ὁ Χαϊρουλλὰχ λέγει ὅτι κατά τινας μὲν ἐγένετο ἐν ἔτει χιτζρὶ 683, κατ' ἄλλους δὲ 686)· εἰς δὲ τὸν νεκρὸν αὐτοῦ ἐξετελέσθη ἡ πρᾶξις ἐκείνη, ἣν συντομώτερον μὲν ὁ Παπαρρηγόπουλος[14] ἀναγράφει, ἐκτενέστερον δὲ ὁ Hammer (ἔνθα ἀνωτέρω) ἀπὸ τοῦ Σεατεττίν λαβών.

[ἕπεται συνέχεια]

ΞΕΝΟΦΩΝ ΣΙΔΕΡΙΔΗΣ

8. Muralt; Es. de Chr. Byz. an 1395.— Μνημονεύουσι Φιλανθρωπηνῶν. *Ἀκροπολίτης*· κεφ. ιθ'. — *Γρηγορᾶς*· IV 10, γ.—VI. 8, γ.—VIII. 12, δ.—XI, 2, ς.—*Παχυμέρης*· III, 17.—IV. 31.—V, 1.—*Μαν. Φιλῆς*· ἔκδ. Miller τ. Α', σελ. 318, 319.—*Μάξ. Πλανούδης*· ἐν ἐπιστολαῖς (Migne P. G. t. 147, col. 1167).—*Καντακουζηνός*· II, κθ'—IV, ια'.

9. *Εὐστάθ. Θεσσαλ. ἐπιστ. λς'.—ὁ αὐτ.* de capta Thess. § οβ'.

10. Ταριχ-ι-οσμανῆ, τ. Β', σελ. 36.

11. Τατζ-out-τεβαρίχ, τ. Α', σελ. 17—18.

12. Hammer; Hist. de l' Emp. Ott. (tr. Hellert), t. 1, p. 70—71.

13. Ὁ ῥῶσος προσκυνητὴς Ἰγνάτιος (1389—1405), καὶ Ἀλέξανδος ὁ Σκρίβων (1393) ὀνομάζουσι Καλοϊωάννην, υἱὸν Ἀνδρονίκου, ἐν ἔτει 1390 βοηθείᾳ τῶν Τούρκων ἐπελθόντα κατὰ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει αὐτοκράτορος Μανουὴλ Παλαιολόγου Itinér. Russes, par Mme de Khitrowo, Genève 1889, t. 1, I, p. 140,—142, 207). Οὗτος καθὸ μεταγενέστερος κατὰ ἕνα αἰῶνα ἄσχετος ὅλως τῷ περὶ οὗ ἡμῖν ὁ λόγος.

14. *Παπαρρηγόπουλος*· Ἱστορ. Ἑλλ. ἔθνους, Ἀθήνησιν, 1887, τ. Ε', σελ. 172.

Ο ΤΡΟΠΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΑΚΟΛΟΥΘΙΩΝ ΕΝ ΤΑΙΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙΣ

Πολλοὺς πολλάκις ἠκούσαμεν καταμεμφομένους τὸν τρόπον τῆς ὑπὸ πολλῶν ἱερέων ἀναγνώσεως τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν. Ὅτι ἡ μομφὴ αὕτη τῶν εὐσεβῶν τούτων χριστιανῶν δὲν εἶνε ἄδικος, τοῦτο δὲν δυνάμεθα νὰ ἀρνηθῶμεν.

Ὁ τρόπος καθ' ὃν πολλοὶ ἱερεῖς ἐξακολουθοῦσι ἀναγινώσκοντες ἐν τοῖς ἱεροῖς ναοῖς τὰς διαφόρους ἀκολουθίας, εἶνε οὐ μόνον ἄκαρπος καὶ ἀτελεσφόρητος, ἀλλὰ καὶ ἥκιστα συμβάλλων εἰς τὴν εὐπρέπειαν τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἀνάγνωσις ἐνιαχοῦ μὲν ὑπό τινων ἱερέων μετὰ μηχανικῆς ταχύτητος γινομένη, ἀλλαχοῦ δὲ διὰ στομφώδους τρόπου καὶ ἥκιστα πρὸς τὴν ἔννοιαν καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ περιεχομένου ἀνταποκρινομένη, κινδυνεύει ν' ἀποβῇ βαττολογία καὶ οὐδὲν πλέον. Τινὲς τὴν σπουδαίαν ταύτην περὶ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἀκολουθιῶν ἔλλειψιν τῶν ἱερέων ἀποδίδουσιν εἰς τὴν ὑπ' αὐτῶν παντελῆ ἄγνοιαν τῶν ἀναγινωσκομένων. Ἀλλ' ὅμως οἱ πλεῖστοι τῶν κακῶς καὶ ἀστόχως τὰς ἱερὰς ἀκολουθίας ἀναγινωσκόντων κατανοοῦσιν ἐν μέτρῳ τινὶ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἀναγινωσκομένου, ἡ κακίστη ὅμως περὶ τὴν ταχεῖαν ἀνάγνωσιν ἕξις, εἰς ἣν εἰσὶν εἰθισμένοι καὶ ἐξωκειωμένοι, καὶ εἰς ἣν μετὰ ἀκατασχέτου γλωσσικῆς ταχύτητος φέρονται ἄγει αὐτοὺς εἰς τὸ ἄκαρπον καὶ ἀτελεσφόρητον τοῦτο ἀποτέλεσμα. Ἡ παρ' αὐτοῖς κυριαρχοῦσα γλωσσικὴ αὕτη ταχύτης συμπαρασύρει καὶ ὕψος ἐννοίας τοῦ ἀναγινωσκομένου καὶ βάθος καὶ πᾶν ἄλλο θεῖον καὶ ὑψηλὸν ἐνυπάρχον ἐν τῷ ἀναγινωσκομένῳ, καὶ τοῦτο ἀποτελεῖ τὸ πρώτιστον αἴτιον τῆς ἀποτυχίας τοῦ σκοποῦ τῆς ἀναγνώσεως καὶ τῆς ὑφισταμένης οὐ μόνον ἀνιαρᾶς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν εὐπρέπειαν καὶ σοβαρότητα ἀντικειμένης καταστάσεως ταύτης. Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος περὶ τοιούτου προκειμένου λαλεῖλίαν ἐκπε-

φασμένως λέγων·*ἐὰν ἀναγνῶμεν ἅπαξ καὶ δίς, καὶ μὴ διαγνῶμεν, ἃ ἀναγινώσκομεν, μὴ ἐκκακίσωμεν, ἀλλ' ἐπιμείνωμεν, ἀδολεσχήσωμεν· ἐπερώτησον γάρ, φησι, τὸν πατέρα σου καὶ ἀναγγελεῖ σοι, τοὺς πρεσβυτέρους σου καὶ ἐροῦσί σοι· οὐ γὰρ πάντων ἡ γνῶσις· ἀρυσώμεθα ἐκ τῆς τοῦ παραδείσου πηγῆς ἀένναα καὶ καθαρώτατα ῥάμματα, ἀλλόμενα εἰς ζωὴν αἰώνιον*».

Σπουδαιότατα ἄρα συμβάλλοντος εἰς τὸν θεῖον τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν σκοπὸν τοῦ τρόπου τῆς ἀναγνώσεως αὐτῶν ἀνάγκη ἵνα σύντονος καταβάλληται μέριμνα περὶ τούτου, καὶ ὑποδειχθῶσι τὰ ἐκ τοιούτης ἀναγνώσεως ἥκιστα ψυχωφελῆ ἀποτελέσματα. Παρετηρήθη δὲ ὅτι τινὲς ἱερεῖς εὐκρινῶς καὶ κατ' ἔννοιαν τὰς ἱερὰς ἀκολουθίας ἀναγινώσκοντες ἐφείλκυσαν καὶ ἐφελκύουσι τὴν προσοχὴν τοῦ ὀρθοδόξου ἐκκλησιάσματος εἰς τὰ ἀναγινωσκόμενα καὶ καθίστανται ἀληθεῖς λειτουργοὶ τοῦ Ὑψίστου γεωργοῦντες τὸ γεώργιον λυσιτελῶς καὶ καρποφόρως. Τὸ τῶν ἱερέων τούτων παράδειγμα ἔχοντες ὑπ' ὄψιν οἱ ἄλλοι ἱερεῖς, οἱ εἰς τὸν σκολιὸν καὶ τετριμμένον τρόπον τῆς ἀναγνώσεως ἐμμένοντες, ὀφείλουσι ν' ἀποβάλωσι τὴν ψεκτὴν ταύτην συνήθειαν ἐὰν θέλωσι ν' ἀποβῶσι πράγματι λειτουργοὶ τοῦ Ὑψίστου καὶ ποιμένες ἀγαθοὶ καὶ ἀνταποκρινόμενοι προσηκόντως εἰς τὸ ὕψος τῆς θείας αὐτῶν ἀποστολῆς. Δὲν ἀρκεῖ ἡ ξηρὰ καὶ μηχανικὴ ἀνάγνωσις, ὅταν ἐξ αὐτῆς λείπῃ ἡ ἔξαρσις τῆς ἐννοίας τοῦ περιεχομένου· τὴν ἔξαρσιν δὲ ταύτην θὰ διακρίνῃ μόνον ὁ μετὰ προσοχῆς, εὐλαβείας, καὶ εὐκρινείας ἀναγινώσκων ἱερεύς. Δὲν ἀρκεῖ εἰς τὸν σκοπὸν ἡ μηχανικὴ ἀπαγγελία εὐχῆς τινος ἄνευ τῆς συνειδήσεως τοῦ ἀναγινωσκομένου καὶ κατανοήσεως τοῦ βάθους τῆς ἐννοίας αὐτοῦ, καθ' ἃ ὁ αὐτὸς χρυσορρήμων πατὴρ λέγει «*οὐκ ἄρα ἀρκεῖ ἡ ἀνάγνωσις, ἐὰν μὴ προσῇ καὶ ἡ γνῶσις, ὥσπερ, ἐάν τις τρέφηται μέν, μὴ πέπτῃ δέ, οὐ ζήσεταί ποτε, οὕτως, ἐάν τις ἀναγινώσκῃ, οὐ γινώσκῃ δὲ μηδὲν τῶν ἐγκειμένων, οὐκ ἐπιτεύξεται τῆς ἀληθείας*».

Εἰς τὸ ὑποδεικνυόμενον τοῦτο σπουδαιότατον σημεῖον τῆς κλήσεως αὐτοῦ ὀφείλει νὰ ἐπιστήσῃ τὰ μέγιστα τὴν προσοχὴν ὁ ἱερεύς, ἐὰν θέλῃ νὰ καταστῇ ἄξιος τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ· ἐὰν ὅμως ἀδιαφορῇ περὶ τὴν ἀνάγνωσιν προσευχόμενος, τότε οὐδεμία οὔτε αὐτῷ, οὔτε ἄλλοις ὠφέλεια ἔσται ψυχική. Ἀλλὰ δὲν εἶναι μεγάλη ἀτοπία ἵνα οἱ μὲν τῶν θεάτρων ὑποκριταὶ οἱ διάφορα πρόσωπα τοῦ δράματος ὑποδυόμενοι ἀσκῶνται ἐκ προτέρου εἰς ἀναπαράστασιν ὅσον οἷόν τε ἀκριβῆ τῶν ἰδεῶν τοῦ ὑποδυομένου προσώπου καὶ μὴ ἐμφανίζωνται ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἀπαράσκευοι, οἱ δὲ τοῦ Ὑψίστου λειτουργοὶ ν' ἀπαγγέλλωσι καὶ ψάλλωσι τὰς ἱερὰς ἀκολουθίας ἀσυναισθήτως καὶ μὴ ἐκ προτέρου μελετῶντες τὸ ὕψος καὶ τὸ βάθος τῆς ἐννοίας αὐτῶν καὶ κατ' ἀκολουθίαν μήτε ἑαυτοὺς μήτε τοὺς ἄλλους ὑπὲρ ὧν ἐκλήθησαν, στερρῶς καὶ ψυχωφελῶς οἰκοδομοῦντες; Πρέπον καὶ ἱκανὸν αὐτοῖς ὅπως αὐτὸ μὲν στόμα ἠχῇ, ἡ δὲ καρδία κενὴ καὶ ἡ διάνοια ἔρημος διατελῇ»;

Πρέπει ν' ἀρχῶνται μόνον εἰς τὸ ὅτι ἀναγινώσκουσιν ἐν μέσῳ τοῦ ἐκκλησιάσματος τὰς ἱερὰς ἀκολουθίας, ν' ἀδιαφορῶσι δὲ ἐὰν ὁ λαὸς ἐκπρεπῶς τι ἢ οὔ ἐκ τῶν ἀναγνωσθέντων; Ἀλλ' ὅταν ὁ ἱερεὺς ἀποτύχῃ ἐν τούτῳ, ἤτοι δὲν δυνηθῇ νὰ ποτίσῃ τὰς ψυχὰς τῶν χριστιανῶν, τότε μάτην κοπιᾷ καὶ ἀναμένει στάχυας, διότι οὕτω ῥίπτει τὸν σπόρον εἰς γῆν μὴ βρεχομένην.

Ἀφοῦ λοιπὸν ἐκ καθήκοντος ἐπιβάλλεται αὐτῷ ἵνα μεριμνᾷ περὶ τῆς ἐποικοδομήσεως τῶν χριστιανῶν, ὀφείλει ὅπως ἐν τῷ θείῳ αὐτοῦ ἔργῳ ἔχῃ ὑπ' ὑπ' ὄψει τὸν τοῦ Μεγάλου Βασιλείου περὶ αὐτοῦ χαρακτηρισμὸν λέγοντα «ἱερεὺς τὴν κοινὴν φροντίδα πεπιστευμένος, ὡς ὀφείλων λόγον δοῦναι περὶ ἑκάστου τῶν πεπιστευμένων, οὕτω διακείσθω».

ΙΑΚΩΒΟΣ ΒΑΣΙΛΑΔΗΣ.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ

ΤΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΕΚΤΗ

ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

Κεφάλαιον κε'. στίχ. 14—30.

«Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἄν- 14
θρωπός τις ἀποδημῶν ἐκάλεσε τοὺς ἰδίους δούλους
καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, καὶ ᾧ 15
μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἕν, ἑκά-
στῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν εὐ-
θέως. Πορευθεὶς δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν εἰρ- 16
γάσατο ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε τάλαν-
τα. Ὡσαύτως καὶ ὁ τὰ δύο ἐκέρδησε καὶ αὐτὸς ἄλ- 17
λα δύο. Ὁ δὲ τὸ ἓν λαβών, ἀπελθὼν ὤρυξεν ἐν τῇ 18
γῇ καὶ ἀπέκρυψε τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. Μετὰ 19
δὲ χρόνον πολὺν ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐ-
κείνων καὶ συναίρει μετ' αὐτῶν λόγον. Καὶ προσελ- 20
θὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα
πέντε τάλαντα λέγων, Κύριε, πέντε τάλαντά μοι
παρέδωκας, ἴδε, ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ'
αὐτοῖς. Ἔφη δὲ αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, Εὖ, δοῦλε ἀ- 21
γαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν
σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου
σου. Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα λαβὼν 22
εἶπε, Κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε, ἄλλα
δύο τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς· Ἔφη αὐτῷ ὁ κύ-
ριος αὐτοῦ, Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα 23
ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς
τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ 24
ἓν τάλαντον εἰληφὼς εἶπε, Κύριε, ἔγνων σε ὅτι
σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας,
καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας, καὶ φοβηθεὶς ἀ- 25

πελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε ἔχεις
26 *τὸ σόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ,*
Πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, ἤδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ
27 *ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα· ἔδει οὖν*
σε βαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τραπεζίταις, καὶ
28 *ἐλθὼν ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. Ἄρατε οὖν*
ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον, καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ
29 *δέκα τάλαντα. Τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ*
περισσευθήσεται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔ-
30 *χει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον*
ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ
κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. Ταῦτα λέγων
ἐφώνει, Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω».

Μετὰ τοὺς τελευταίους πρὸς τοὺς Φαρισαίους λόγους τοῦ Κυρίου καὶ τὸν κατὰ πάντα δίκαιον καὶ οἰκτρὸν ταλανισμὸν αὐτῶν (Ματθ. 23, 1—39), ὁ Κύριος ἐξῆλθε τοῦ ἱεροῦ συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν μαθητῶν θαυμαζόντων τὰς ἐξαισίας οἰκοδομάς, περὶ ὧν ὅμως ἐκεῖνος ἐβεβαίωσεν, ὅτι «οὐ μὴ ἀφεθῇ λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ μὴ καταλυθήσεται». Ἐκ τούτου δ' ἀφορμῆς δοθείσης ἐρωτῶσιν οἱ μαθηταὶ τὸν Κύριον περὶ τῆς δευτέρας παρουσίας καὶ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος, καὶ οὕτως ἐπακολουθεῖ ἡ θαυμασία καὶ σοβαρὰ διδασκαλία αὐτοῦ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου, συναπτομένων μετ' αὐτῆς καὶ σαφῶν ἐνδείξεων περὶ τῆς καταστροφῆς τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ περὶ τῶν θλίψεων τῶν ἐσχάτων ἐπὶ γῆς χρόνων (Ματθ. 24, 1—41). Προβαίνων δὲ περαιτέρω συνιστᾷ ἵνα πάντες πάντοτε ὦσιν ἕτοιμοι, ἀγνοοῦντες τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ὥραν ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται, καὶ πρὸς σαφεστέραν κατανόησιν τοῦ κινδύνου τῆς περὶ τοῦτο ἀμελείας ἐκτίθησι τὰ κατὰ τὴν παραβολὴν τῶν δέκα παρθένων (Ματθ. 24, 42—25, 13). Ἵνα δὲ μή τις ὑποθέσῃ, ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἁπλῶς καὶ μόνον πρέπει νὰ προπαρασκευάζωνται καὶ περιμένωσιν ἕτοιμοι εἰς ὑποδοχὴν τοῦ Κυρίου καὶ οὕτως ἅπας ὁ χρόνος τοῦ βίου αὐτῶν νὰ περιορίζηται εἰς ἄγονόν τινα προσδοκίαν μόνον ἄνευ ἀναλόγων πράξεων, προσάγει τὴν παραβολὴν τοῦ σημερινοῦ εὐαγγελίου, δι' ἧς τρανῶς διδάσκει, ὅτι οὗτοι ὀφείλουσι νὰ χρησιμοποιῶσιν ἅπαντα τὸν χρόνον τοῦ βίου αὐτῶν εἰς καλλιέργειαν καὶ ἐπαύξησιν τῶν ἀπὸ Θεοῦ χαρισμάτων, καθ' ὅσον θὰ δώσωσι λόγον εἰς τὸν Θεάνθρωπον κριτὴν περὶ τούτου, ἤτοι περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν πράξεων αὐτῶν· μεθ' ὃ ἐπάγεται ἐπίτομον ἀλλὰ χαρακτηριστικωτάτην περιγραφὴν τῆς μελλούσης κρίσεως καὶ ἀνταποδόσεως (Ματθ. 25, 31—46).

Ἡ παραβολὴ αὕτη, ἄλλη προφανῶς παρὰ τὴν παρὰ τῷ εὐαγγελιστῇ Λουκᾷ (19, 11—27), καίτοι ἄλλως πολλαὶ ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῇ ὁμοιότητες, παρίστησι πλούσιόν τινα ἄνθρωπον ἔχοντα δούλους καὶ ἐμπιστευόμενον εἰς αὐτοὺς πρὸ τῆς ἀποδημίας αὐτοῦ τὴν ἰδίαν χρηματικὴν περιουσίαν, ἀναλόγως τῆς ἱκανότητος καὶ τῶν προτερημάτων ἑκάστου, ἵνα οὕτως ἕκαστος αὐξήσῃ καὶ πολλαπλασιάσῃ τὸ δοθὲν αὐτῷ ποσόν. Ἐκ τῶν προβαλλομένων δὲ ἐν αὐτῇ τριῶν δούλων οἱ δύο πρῶτοι καλῶς διαχειρίζονται τὰ δοθέντα αὐτοῖς χρήματα, καὶ οὕτως ἀξιοῦνται κατὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ κυρίου μεγαλειτέρων τιμῶν· ὁ δὲ τρίτος παραγνωρίζων καὶ ἑαυτὸν καὶ τὸν κύριον αὐτοῦ καὶ τὸ ἐμπιστευθὲν εἰς αὐτὸν χρῆμα, μένει τελείως ἀργός, οὐδὲν πράττει καὶ οὐδὲν ἐξ ἑαυτοῦ προσάγει εἰς τὸν ἐπανερχόμενον κύριον, ὅθεν καὶ τιμωρεῖται δικαίως ὑπ' αὐτοῦ διὰ τῆς στερήσεως οὐ μόνον τοῦ πρότερον αὐτῷ ἐμπιστευθέντος ποσοῦ, ἀλλὰ καὶ πάσης εἰς τὸ μέλλον εὐνοίας καὶ τιμῆς. Ἡ εἰκὼν αὕτη κυρίως δεικνύει δύο τινά· πρῶτον ὅτι τοῦ Θεοῦ χαρίσματα κατ' οὐσίαν εἶναι τὰ διάφορα τῶν ἀνθρώπων προσόντα, διδόμενα ἀναλόγως τῆς ἰδίας ἱκανότητος καὶ ἐπιτηδειότητος ἑκάστου, ἄνευ ὅμως διακρίσεως καὶ μεροληψίας, καὶ δεύτερον, ὅτι ἕκαστος ὀφείλει τὸ θεόθεν αὐτῷ δωρούμενον νὰ τιμᾷ καὶ περιποιῆται καὶ ἀναπτύσσῃ, χωρὶς οὐδέποτε νὰ καταφρονῇ αὐτό, καὶ νὰ κατακρύπτῃ εἰς τὴν ἄγονον γῆν τῆς ἀργίας, ἢ εἰς πράξεις ἀνωφελεῖς καὶ ματαίας, εἰς βίον ὅλως ἀντικείμενον τῇ κλήσει καὶ τῷ προορισμῷ αὐτοῦ. Καὶ τὸ ἓν δὲ καὶ τὸ ἄλλο διδάσκουσι πάντας, ὅτι ἀπαράβατον καθῆκον ἡμῶν εἶναι ἵνα μηδέποτε μήτε ἑαυτοὺς μήτε τὰ χαρίσματα τοῦ Θεοῦ, καὶ συνεπῶς μήτε τὸν δοτῆρα τούτων καταφρονῶμεν, ἢ ἀδιαφορῶμεν πρὸς τὰ ἀφανῆ ἐνίοτε καὶ ἄγνωστα καὶ εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς θεωρούμενα προσόντα ἡμῶν. Ἕκαστος θὰ δώσῃ λόγον περὶ τούτων ἐνώπιον τοῦ ἀδεκάστου κριτοῦ, οὐδεὶς δέ ποτε θὰ δικαιωθῇ λέγων, ὅτι ἐφύλαξε τὰ δοθέντα αὐτῷ ἀνέπαφα. Διότι οὐδέποτε ἡ ἀδράνεια καὶ ἡ ἀργία συγχωρεῖται εἰς τὸν ἄνθρωπον· φυσικὸν δὲ αὐτῶν ὀδυνηρότατον ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι ὁ ὑποκύψας εἰς αὐτὰ ἀποβαίνει τέλεον ἄχρηστος καὶ διὰ τοῦτο ἀπόβλητος. Οὕτω δὲ ἡ σημερινὴ παραβολὴ παρίστησι τὸν τρίτον δοῦλον στερούμενον καὶ ἐκεῖνο, ὅπερ πρότερον ἐδόθη αὐτῷ καὶ ἀποβαλλόμενον εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον, ὅπου πᾶσα πνευματικὴ δυστυχία καὶ ταλαιπωρία ἐκ συναισθήσεως μάλιστα τῶν ἰδίων παραπτωμάτων παρακολουθεῖ αἰωνίως αὐτόν. Ἡ λαμπρὰ αἰτιολογία, «τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ» συναπτομένη πρὸς τὰ ἡγούμενα σημαίνει ὅτι πᾶς ὅστις καλλιεργεῖ καὶ ἀναπτύσσει τὰ δωρούμενα αὐτῷ παρὰ τοῦ Θεοῦ χαρίσματα ἀξιοῦται καὶ μειζόνων ἄλλων, ὅστις δὲ ἀμελεῖ αὐτὰ καὶ καταφρονεῖ, ἐκείνος στερεῖται καὶ τῶν δωρηθέντων καὶ οὕτως ἀπομένει γυμνὸς πάσης ἀπὸ τοῦ Θεοῦ χάριτος.

Καθ' ἑκάστην ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ βλέπομεν τὰ τοιαῦτα ἀποτελέσματα τῆς ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ὀρθῆς ἢ σφαλερᾶς ἐκτιμήσεως τῶν ἰδίων ἀγαθῶν καὶ πρσόντων, δώρων, ὡς προείπομεν, τῆς θείας ἀγα-

θωσύνης. Εἴτε εἰς τὰ παρόντα καὶ ἐνώπιον ἡμῶν ἀνελισσόμενα στρέφομεν μετὰ προσοχῆς τῆς ψυχῆς τὸ ὄμμα, εἴτε τῶν ἀποιχομένων γενεῶν μελετῶμεν τὸν πολύπλοκον βίον, ἓν μέγα μάθημα πάντοτε ἐξ αὐτῶν διδασκόμεθα, μάθημα, ὅπερ εἴθε οὐδεὶς οὐδέποτε ἐξ ἡμῶν νὰ ἐλησμόνει. Πόσοι ἄνθρωποι κατέπνιξαν ἀρετὰς καὶ προτερήματα εἰς πάθη χαμερπῆ καὶ εἰς εὐτέλειαν φρονημάτων, μηδὲν εὐγενές, μηδὲν γενναῖον διαπράξαντες, καὶ διὰ τοῦτο ἐν ἀφανείᾳ καὶ ἀσημότητι τὸν βίον καταλύσαντες, καὶ ταῦτα ἐνῷ πολλὰς εἶχον τὰς ἀφορμὰς τιμῆς καὶ εὐδοκιμήσεως! Πόσοι ἄνθρωποι ἅμα βλαστήσαντα τὰ ἐν ἑαυτοῖς σπέρματα τοῦ ἀγαθοῦ ἀπεμάραναν καὶ ἀπεξήραναν εἰς τὰς ἀκάνθας καὶ τὰ πετρώδη καὶ παρόδια μέρη τοῦ ἰδίου εὐτελοῦς βίου, τῆς φιλοκερδείας καὶ τῆς ὑλοφροσύνης καὶ τῆς νωθρότητος, καὶ οὕτως ἀπέβησαν γαῖαι χέρσοι καὶ ἄγονοι, συκαῖ ἄκαρποι καὶ κατηραμέναι! Πόσοι δ' ἐπὶ πλεῖον χωροῦντες κακίας οὐ μόνον αὐτοὶ οὐδὲν χρήσιμον καὶ ἀντάξιον τῆς ἀνθρωπίνης αὐτῶν φύσεως διαπράττουσι καὶ τὸν τόπον καταργοῦσι, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους ἐκνευρίζουσιν ἢ καὶ ἐκ προθέσεως καὶ φθόνου καὶ μισοκαλίας παρακωλύουσιν εἰς πᾶσαν ἀγαθοεργίαν, ὄργανα οὕτω γινόμενοι τοῦ ἀπ' ἀρχῆς ἀνθρωποκτόνου διαβόλου! Τὰ φαινόμενα ταῦτα τὰ λυπηρὰ καὶ ἀπογοητευτικὰ εἶναι δυστυχῶς συνήθη καὶ ἐπικρατοῦσι πανταχοῦ γῆς καὶ μάλιστα παρ' ἡμῖν. Ἐν τούτοις δὲν ἐλλείπουσι καὶ τὰ ἀντίθετα αὐτῶν ἀγαστὰ παραδείγματα, δὲν ἐλλείπουσι καὶ ἄνθρωποι πολλαπλασιάζοντες τὸ δοθὲν αὐτοῖς τάλαντον ἐν ὑπομονῇ καὶ μετριοφροσύνῃ καὶ δραστηριότητι, καὶ οὕτως ἐπισπώμενοι τοὺς ἐπαίνους τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν καὶ τὰς εὐλογίας τοῦ Οὐρανίου Πατρός. Οὗτοι καὶ ἐν τῇ παρούσῃ καὶ ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ ἀληθῶς τιμῶνται καὶ δοξάζονται, τὸν δὲ ἔπαινον καὶ τὰς τιμὰς αὐτῶν οὐδεὶς φθόνος καὶ οὐδεμία ἄλλη τοῦ πονηροῦ κακία νὰ παραβλάψῃ δύναται. Ὦ! εἴθε μεταξὺ τῶν τοιούτων νὰ συγκαταλεγώμεθα καὶ ἡμεῖς ὡς γνήσιοι καὶ πιστοὶ μαθηταὶ τοῦ Κυρίου!

† Ο ΑΓΧΙΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ

Σταυράκης Ἰωαννίδης

Ὁ ἀπὸ μηνῶν τέλεον ὑπὸ τῆς ἀσθενείας καὶ ὑπὸ τοῦ βάρους τῶν ἐτῶν καταβληθεὶς πρώην Καποῦ-Κεχαγιᾶς τῶν Πατριαρχείων, ὁ γηραιὸς καὶ ἀγαθώτατος τὸν χαρακτῆρα Σταυράκης Ἰωαννίδης, ἐπλήρωσε τῇ παρελθούσῃ πέμπτῃ τὸ κοινῇ χρεὼν καὶ ἐτάφη χθὲς ἐν Ἁγίῳ Στεφάνῳ, ὅπου διέμενε. Τῆς κηδείας αὐτοῦ μεγαλοπρεποῦς γενομένης προέστη ἡ Α. Σεβ. ὁ μητροπολίτης Πισσιδείας, συμπαραστατούμενος ὑπὸ τῶν σεβ. μητροπολιτῶν Βιζύης καὶ Κώου, προνοίᾳ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἐκτιμώσης τὰς ἀρετὰς τοῦ ἐπὶ ὅλην εἰκοσιεπταετίαν ὑπηρετήσαντος τὴν Ἐκκλησίαν μετὰ ζήλου καὶ ἀροσιώσεως. Εἴη αὐτοῦ ἡ μνήμη αἰωνία καὶ μακαρία ἡ ἀνάπαυσις.

Ὁ ὑπὸ τοῦ Μ. Ἀρχιδιακόνου ἀπαγγελθεὶς λόγος κατὰ τὴν κηδείαν τοῦ μακαρίτου Νικολάου Ψυχάρη ἔχει ὧδε·

Λυπηρὸν ἄγγελμα ἀνὰ τὴν βασιλεύουσαν χθὲς τὴν ἑσπέραν διαδοθὲν ἐξήγγειλε τὸν θάνατον τοῦ προκειμένου νεκροῦ.

Ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τούτῳ ἐλυπήθησαν μὲν οἱ εἰδότες, τίς ἦν ὁ ἀποθανὼν ἀνὴρ καὶ τίνα ὑπὲρ τοῦ Γένους καὶ τῆς Ἐκκλησίας εἰργάσατο ἀγαθά, ἐθλίβη δὲ μάλιστα πάντων ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς πατριάρχης, ὅστις καὶ διέταξεν ἵνα ἐπισημοτέρα γένηται ἡ ἐκφορὰ διὰ τῆς ἀποστολῆς διαπρεπῶν τῆς ἱεραρχίας μελῶν, ἐκπροσωπούντων τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Γένος.

Παρίστανται λοιπόν, ἀοίδιμε Νικόλαε Ψυχάρη, κατὰ τὴν εἰς τὸν τάφον προπομπήν σου Ἐκκλησία καὶ Γένος καὶ βαρύθυμοι καὶ κατηφεῖς προσφωνοῦσί σοι τὸ ὕστατον Χαῖρε, ἀνθ' ὧν ὑπὲρ αὐτῶν εἰργάσω καὶ ἔπραξας.

Ἂν ἀληθῶς ὁ θάνατος εἶναι καθ' ἑαυτὸν λυπηρός, διότι εἶναι ἀφαίρεσις τῆς ζωῆς ξένον τι καὶ ἀπείσακτον, ἀλλὰ πολλῷ θλιβερώτερος καὶ ἀνιαρώτερος ἀποβαίνει ὅταν ἀπηνὴς ἐπισκήπτων ἁρπάζῃ πρόσωπα φίλα καὶ ἀγαπητά, πρόσωπα ἄξια τοῦ ἔθνους καὶ τῆς ἰδίας αὐτῶν πατρίδος.

Ἡ πατρὶς ἀληθῶς τοῦ νεκροῦ τούτου καθ' ἅπαντας τοὺς ἀρχαίους μέσους καὶ νεωτέρους χρόνους οὐδεμιᾶς ὑπελείφθη ἐν οὐδενὶ τῶν λοιπῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου πελάγους.

Χορεία ὅλη ποιητῶν καὶ λογογράφων, φιλοτόφων καὶ πολιτικῶν τῶν ἀρχαίων χρόνων καταγλαΐζει τὸν ἀνέσπερον οὐρανὸν τῆς πολυφιλήτου Χίου, ἐν ᾗ ὁ οἶκος τοῦ ἀοιδίμου Ψυχάρη εἶδε τὸν ἥλιον, ὀνόματα δὲ μεγάλα καὶ πολυθρύλλητα ἀναγράφονται ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν τέκνων τῆς νήσου ἐκείνης, προωρισμένα νὰ ζῶσιν ἐν τῷ θαυμασμῷ τῆς ἀνθρωπότητος ἐφ' ὅσον αὕτη θαυμάζει τὸ ἀληθές, τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀγαθόν.

Ἀλλὰ καὶ κατὰ τοὺς μέσους χρόνους ὑπὸ τὰ κράσπεδα τῆ Εὐθραίας Χερσονήσου καὶ τὸν αἰθριολαμπῆ οὐρανὸν τῆς Ἰωνίας ἡ Χίος ἐξηκολούθει ἀνθοῦσα καὶ θάλλουσα ἐν τοῖς γράμμασι, τῇ ἐμπορίᾳ καὶ τῇ τέχνῃ.

Κατὰ δὲ τὰς τελευταίας ἑκατονταετηρίδας ὀλίγαι μόναι πόλεις ἢ νῆσοι ἠμέρωνται ἠδύναντο ν' ἀνθαμιλλῶνται κατὰ τὸ ἐμπόριον καὶ τὰ γράμματα πρὸς τὴν εὐανθεστάτην βασιλίδα τῶν ἐν τῷ Αἰγαίῳ νήσων.

Τοιούτους ἔχουσα προγόνους καὶ ἐκ τοιαύτης ἱστορικῆς καταγομένη νήσου ἡ οἰκογένεια Ψυχάρη ἐφιλοτιμήθη ἐπὶ τὰ ἴχνη ἐκείνων νὰ βαδίσῃ καὶ τὰς ἐκείνων ἀρετὰς νὰ μιμηθῇ. Καὶ ἀληθῶς ἡ οἰκογένεια Ψυχάρη ἐν δεινοῖς χρόνοις ἀνελαβοῦσα τὴν διοίκησιν τῶν κοινῶν πραγμάτων τῆς Χίου πλείστων ἀγαθῶν ἐγένετο αὐτῇ πρόξενος. Οἱ χρόνοι καθ' οὓς ἡ Χίος ὑπὸ τὸν Μιτε-Γιάννην Ψυχάρην, τὸν μακαρίτην πατέρα τοῦ ἀοιδίμου Νικολάου, διετέλει, ἀποτελοῦσι τὴν Περίκλειον τῆς νήσου ἐποχήν, ὡς διακηρύττει ἡ ἱστορία, ὁ σοφὸς οὗτος διδάσκαλος τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων.

Λέγων πρὸς εἰδότας οὐδεμίαν αἰσθάνομαι ἀνάγκην νὰ δηλώσω, ὁπόσον εὐεργετικὴ ἀπέβη τῷ Γένει ἐν ἡμέραις μεσταῖς ἀναγκῶν ἡ εὐγενὴς αὕτη οἰκογένεια.

Πρὸς τὰ παραδείγματα τῶν πατέρων ἀφορῶν καὶ ὁ ἀοίδιμος Ν. Ψυχάρης καὶ ὡς μέλος τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου, οὗ τινος ἕξάκις ὑπῆρξε πρόεδρος καὶ ὡς μέλος διαφόρων ἐφορειῶν ἠκολούθησεν ἐφ' ὅσον ἐνῆν αὐτῷ καὶ ἀνέπτυξεν ἁπάσας τὰς ἀρετάς, ὑφ' ὧν κατηγλαΐζετο ἡ μεγάλη αὐτοῦ οἰκογένεια.

Τοιοῦτος δὲ γενόμενος καταλείπει μνήμην ἀγαθοῦ δημοσίου ἀνδρὸς καὶ δικαίως μὲν ἐτιμήθη ὑπὸ τῆς Σ. Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως, δικαίως δὲ καὶ ἡ Α. Θ. Παναγιότης τιμῶσα τὸν ἄνδρα ηὐδόκησε νὰ διατάξῃ μετ' ἐξαιρετικῶν τιμῶν νὰ κηδευθῇ ἀντιπροσωπευομένων ἐν τῇ ἐκφορᾷ τῆς τε Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους.

Ἡ συρροὴ τοῦ πλήθους, ἀοίδιμε Ν. Ψυχάρη, ὅπερ τοσοῦτον σὲ ἠγάπα, οἱ καλύπτοντες τὸν νεκρόν σου στέφανοι, ἡ ἀπονεμομένη Σοὶ τιμὴ παρὰ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ταῦτα πάντα διαπιστοῦντα τὴν ἐθνικήν Σου δράσιν, ἔστωσαν οἱ ἐν τῇ ἀθανάτῳ καὶ ἀνεσπέρῳ ζωῇ, εἰς ἣν μετεβαίνεις, ὡς τις παραμυθία καὶ ὀφειλομένης εὐγνωμοσύνης ἔκφρασις ἀνθ' ὧν ὑπὲρ τῶν κοινῶν πραγμάτων ἔπραξας.

ΘΕΙΟΣ ΛΟΓΟΣ

ΚΥΡΙΑΚΟΝ ΜΑΘΗΜΑ ΕΝ ΚΟΝΤΟΣΚΑΛΙῼ

Αὔριον, Κυριακῇ, ὥρᾳ 7 $^1/_2$ μ. μ. ἀναπτυχθήσεται ἐν Κυριακῷ μαθήματι ὑπὸ τοῦ ἱερολογιωτάτου Ἱεροθέου Τεκνοπούλου τόδε: «*Εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσι περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν*».

ΑΓΙΟΤΑΦΙΤΙΚΟΝ ΜΕΤΟΧΙΟΝ

Αὔριον, κυριακῇ, ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τοῦ ἐνταῦθα ἁγιοταφιτικοῦ Μετοχίου ὁμιλήσει ὁ ἱερολογ. Ἰάκωβος Ἀρχατζικάκης, θέμα τοῦ λόγου ἔχων «*τὴν μέριμναν τῆς ψυχικῆς ἡμῶν σωτηρίας καὶ οὐχὶ τῶν ἐπιγείων τοῦ κόσμου τούτου ἀγαθῶν*».

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΕΝ ΤΖΙΒΑΛΙῼ

Αὔριον Κυριακῇ ὁ προϊστάμενος τῆς ἐν Τζιβαλίῳ ἱερᾶς ἐκκλησίας πανοσιολογ. Πολύκαρπος ὁμιλήσει περὶ «*φιλαυτίας*».

ΙΕΡΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΑΞΙΑΡΧΩΝ ΒΑΛΑΤΑ

Θέμα τοῦ κατὰ τὴν αὔριον Κυριακὴν κηρυχθησομένου ὑπὸ τοῦ ἱερολογ. ἱεροδιακόνου Γερμανοῦ Πολίτου ἐν τῇ κατὰ Βαλατᾶν ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ τῶν Ταξιαρχῶν ἔσται τὸ περὶ «*ἀρρήσεως τῶν παθῶν*».

ΚΥΡΙΑΚΟΝ ΕΣΠΕΡΙΝΟΝ ΜΑΘΗΜΑ ΠΕΡΑΝ

Αὔριον τῇ 4 μ. μ. συνεχίσει τὸ τακτικὸν Κυριακὸν μάθημα ἐν τῷ ἐν Πέραν ἱερῷ ναῷ τῆς Παναγίας ὁ αἰδεσιμολογιώτατος Κωνσταντῖνος Καλλίνικος, θέμα ἔχων «*τὰ καθήκοντα τῶν τέκνων πρὸς τοὺς γονεῖς*».

ΙΕΡΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΓ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΑΛΑΤΑ

Τῇ αὔριον Κυριακῇ ὁ πανοσιολογ. ἀρχιμανδρίτης Σμάραγδος κατὰ μὲν τὴν θείαν λειτουργίαν θὰ ὁμιλήσῃ «*περὶ τῆς ἀξίας τῶν ἐγκοσμίων ἀγαθῶν ἀπέναντι τῆς ψυχικῆς σωτηρίας*» (Μάρκ. η' 36. 37). Τὸ δὲ ἑσπέρας κατὰ τὴν ὥραν (9 τουρκιστὶ) τοῦ τακτικοῦ κυριακοῦ μαθήματος ποιήσεται ἑρμηνείαν τῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς (Μάρκ. η' 34. Θ' 1) καὶ ὁμιλίαν «*περὶ αὐταπαρνήσεως*».

ΙΕΡΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΔΙΠΛΟΚΙΟΝΙΟΥ

Αὔριον Κυριακῇ ὁ προεστὼς ἱερεὺς ὁμιλήσει ἐπὶ τῆς περικοπῆς τοῦ Εὐαγγελίου τῆς ἡμέρας.

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ

Αὔριον Κυριακῇ ὁ ἀρχιερατικὸς Προϊστάμενος ἅγιος Λεύκης ὁμιλήσει ἐπὶ τῆς περικοπῆς τοῦ Εὐαγγελίου τῆς ἡμέρας.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἀριθ. Πρωτ. 4195.

Καλεῖται ὁ Γρηγόριος Ἀναστασίου Τασούλας, ἐκ Κερασόβου τῆς Δρυϊνουπόλεως, τέως μὲν κάτοικος Γκουβερίου, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Δευτέραν καὶ ὥραν 7 τουρκιστὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως ἐμφανισθῇ πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, εἴτε αὐτοπροσώπως, εἴτε δι' ἀντιπροσώπου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ Ἀλεξάνδρας Χρήστου Γκόβελα, κατοίκου Δελβινακίου, τὰ οἰκιακὰ ἐπαγγελλομένης. Ἐν περιπτώσει δὲ μὴ ἐμφανίσεως δικασθήσεται ἐρήμην.

Ἡ παροῦσα κλῆσις τρὶς δημοσιευθήσεται κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένων ἐφημερίδων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας», «Κωνσταντινουπόλεως» καὶ «Νέας Ἐφημερίδος». 2

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 21 Αὐγούστου 1897.

Ὁ Πρόεδρος
† Ὁ Σισανίου ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς
Ἱεροδ. ΑΝΘΙΜΟΣ Π. ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΔΡΥΪΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

Κλῆσις

Ἀριθ. Πρωτ. 156.

Ὁ Παναγιώτης Εὐθυμίου Σιέκου ἐκ Γκουβερίου τοῦ τμήματος Πωγωνίου τῆς ἐπαρχίας Δρυϊνουπόλεως, ἐναγόμενος παρὰ τῆς συζύγου του Διόχνως Ι. Φώτου ἐπὶ ἀναιτίῳ ἐγκαταλείψει αὐτῆς παρ' αὐτοῦ πρὸς διάζευξιν προσκαλεῖται νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον τῆς Μητροπόλεως ταύτης τὴν πρώτην παρασκευὴν μετὰ ἕνα μῆνα ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως καὶ δικασθῇ κατ' ἀντιμωλίαν μετ' αὐτῆς. Ἄλλως δικασθήσεται ἐρήμην, καὶ συνεπῶς καταδικασθήσεται καὶ διαζευχθήσεται ἀπ' αὐτῆς.

Ἐν Ἀργυροκάστρῳ τῇ 30 Αὐγούστου 1897.

Ὁ πρόεδρος 1
† Ὁ Δρυϊνουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ὁ Ἀγχιάλου Βασίλειος (πρόεδρος)
Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος
Δ. Θ. Ξανθόπουλος
Ἰ. Δ. Ταντολίδης
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης (ταμίας)

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἐξαμηνιαία τὰ ἡμίση.

Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΕΤΑΙ

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου.

ΕΤΟΣ ΙΖ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 27 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1897 ΑΡΙΘ. 31

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ — Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα — Ἐπιστολὴ ἐξ ἁγίου Ὄρους — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν — Θεῖος λόγος — Κοινοποιήσεις.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Συνεδρία δύο Σωμάτων. — Ἐπειδὴ ὁ ἐσχάτως ἐκλεγεὶς ὡς μέλος τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου καὶ τῆς αὐτοκρατορικῆς κυρώσεως τυχὼν ἐξοχώτατος Κωνσταντῖνος Καραθεοδωρῆς παρητήθη, ἔμενον δὲ κεναὶ καὶ αἱ θέσεις ἑνὸς μέλους τῆς κεντρικῆς ἐφορίας τῶν ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων, ἕνεκα τῆς παραιτήσεως καὶ ἐκείθεν τοῦ Ἰω. Χώτζη ἐφένδη, καὶ ἑνὸς μέλους τοῦ διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ζαππείου, ὡς ἐκ τῆς παραιτήσεως τοῦ ἀξιοτίμου Κωνσταντίνου Βλαστάρη, προσκλήσει τῆς Α. Θ. Παναγιότητος συνελθόντα χθὲς τὰ δύο Διοικητικὰ Σώματα ἐξελέξαντο διὰ παμψηφίας μέλος μὲν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου τὸν ἐξοχώτατον Γεώργιον Φ. Γεωργιάδην, μέλος τοῦ Ἀκυρωτικοῦ, μέλος δὲ τῆς κεντρικῆς ἐφορίας τῶν ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων τὸν ἀξιότιμον Ζήσην Θ. Ζήσην καὶ μέλος τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τοῦ Ζαππείου τὸν ἀξιότιμον Θεόδωρον Τσούνην.

—*Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον.* — Μετὰ τὴν διάλυσιν τῶν δύο Σωμάτων, συνῆλθεν εἰς τακτικὴν συνεδρίαν τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον. Μεταξὺ δὲ τῶν ἐξετασθεισῶν ἐνοριακῶν ὑποθέσεων περιελαμβάνετο καὶ ζήτημά τι ἀνήκον εἰς τὴν κοινότητα Ταταούλων. Πρὸς μελέτην δὲ ἐπὶ τόπου καὶ ἐξακρίβωσιν τῶν ὑπό τινων κατοίκων ὑποδεικνυομένων ἀνωμαλιῶν, ἐνεκρίθη νὰ μεταβῇ ἐκεῖσε ὡς ἐπιτροπὴ ὁ σεβασμιώτατος μητροπολίτης Ξάνθης, ἐκ τῶν κληρικῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου, μετὰ τοῦ ἀξιοτίμου Κ. Κωνσταντινίδου, ἐκ τῶν λαϊκῶν αὐτοῦ μελῶν, συνοδευόμενοι ὑπὸ τοῦ β' αὐτοῦ γραμματέως Ἀλκιβιάδου Μαυράκη.

—*Ἀρχιερατικαὶ ἐκλογαί.*—Ἕνεκα τοῦ θανάτου τοῦ ἀοιδίμου μητροπολίτου Γάνου καὶ Χώρας Διονυσίου, ἀπροστατεύτου διαμεινάσης τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ἐν τῇ σημερινῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ ἐγένετο σκέψις πρὸς ἐκλογὴν διαδόχου. Οὕτω δὲ τεθέντων ὑποψηφίων τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Παραμυθίας καὶ Φιλιατῶν Κωνσταντίνου καὶ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων Ἀρδαμερίου Σωφρονίου καὶ Ἀμφιπόλεως Προκοπίου, καὶ κανονικῶν ψήφων γενομένων ἐν τῷ πανσέπτῳ πατριαρχικῷ ναῷ, ἀνεδείχθη μητροπολίτης Γάνου καὶ Χώρας διὰ ψήφων 6 ὁ τέως πανιερώτατος μητροπολίτης Παραμυθίας Κωνσταντῖνος, μιᾶς δοθείσης τῷ θεοφ. ἐπισκόπῳ Ἀρδαμερίου καὶ δύο τῷ θεοφ. ἐπισκόπῳ Ἀμφιπόλεως.

Οὕτω δὲ χηρευσάσης καὶ τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ἐγένετο κατόπιν σκέψις περὶ καταλλήλου διαδόχου. Τεθέντων δὲ τριῶν ὑποψηφίων, ἤτοι τοῦ παν. μητροπολίτου Λιτίτσης Βασιλείου καὶ τῶν παν. πρώην Κώου Παύλου καὶ πρώην Νευροκοπίου Νικηφόρου καὶ κανονικῶν ψήφων γενομένων ἐν τῷ πανσέπτῳ πατριαρχικῷ ναῷ, ἀνεδείχθη μητροπολίτης Παραμυθίας καὶ Φιλιατῶν ὁ τέως Λιτίτσης Βασίλειος. Ἕνεκα δὲ τῆς μεταθέσεως ταύτης, χηρευσάσης καὶ τῆς ἐπαρχίας Λιτίτσης μητροπολίτης αὐτῆς ἐξελέγη διὰ ψήφων κανονικῶν ὁ πρώην Νευροκοπίου Νικηφόρος, συνυποψηφίων τεθέντων συνοδικῶς τοῦ θεοφ. ἐπισκόπου Μυρέων Γερμανοῦ καὶ τοῦ παν. Πρωτοσυγκέλλου τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως Χαλκηδόνος Πολυκάρπου.

—*Πατριαρχικὴ χοροστασία.*—Ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Φωκᾶ, ἀγούσης τὴν ἐπέτειον τῆς ἐν Μεσαχώρῳ φερωνύμου ἱερᾶς Ἐκκλησίας, ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ ἑσπερινῷ, τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ, ἡ Α. Θ. Παναγιότης. Δι' ἐπίτηδες ἁτμακάτου παρέλαβον τὸν Πατριάρχην ἐκ Φαναρίου οἱ ἐπίτροποι τῆς Ἐκκλησίας, πανηγυρικὴ δ' ὅλως ὑπῆρξεν ἡ εἴσοδος Αὐτῆς εἰς τὸ προάστειον, ὅπερ ὅλον ἦν ἀνάστατον ἐπὶ τῇ ἀναμενομένῃ ἐλεύσει τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, μηδ' αὐτῶν τῶν ξένων ἐξαιρουμένων. Ὁ ναὸς καὶ τὰ περὶ τὸν ναὸν μέρη κατεκλύσθησαν ὑπὸ τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος, ἐν συγκινήσει καὶ ζητωκραυγαῖς ὑποδεχθέντος καὶ προπέμψαντος τὸν πνευματικὸν

ἡμῶν ἀρχηγόν, ὃς ἀναπαυθεὶς μετὰ τὸ τέλος τοῦ ἐσπερινοῦ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ ἐκεῖ γνωστοῦ μεγαλεμπόρου ἀξιοτίμου Μουράτη, ἐπανῆλθεν εἰς Φαναρίον διὰ τῆς αὐτῆς ἁτμακάτου.

—*Ἱερὰ Σύνοδος.* — Τῆς συνοδικῆς συνεδρίας τῆς παρελθούσης πέμπτης προήδρευσεν ἡ Α.Σ. ὁ μητροπολίτης Δέρκων, ὡς πρῶτος τῇ τάξει, τῆς Α. Θ. Παναγιότητος κωλυθείσης ἐκ νοσήματος.

—*Ἐπισκέψεις.*—Τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ ἐπεσκέψατο τὴν Α.Θ.Παναγιότητα ἐπὶ τῇ ἐνταῦθα ἐπανόδῳ αὐτοῦ ἐκ Ρωσσίας ὁ ἐκ τῶν γραμματέων τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ρωσσικῆς πρεσβείας Μανσούρωφ.

Χθὲς δὲ κατελθοῦσα ἐξ Ἀντιγόνου ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἡ Α. Π. ὁ πρώην Κωνσταντινουπόλεως Νεόφυτος, ὃς κατόπιν ἐπεσκέψατο καὶ τὸν ἀπό τινος ἐνταῦθα διατρίβοντα σεβάσμιον ἀρχιμανδρίτην καὶ ἐκ τῶν διαπρεπῶν πατέρων τῆς τοῦ Βατοπεδίου ἱ. Μονῆς Χρύσανθον. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἡ Α. Παναγιότης ἔχει τὴν μετάνοιαν αὐτοῦ ἐν τῇ εἰρημένῃ Μονῇ.

—*Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης.* — Ἡ Α. Σεβασμιότης ὁ μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Ἀθανάσιος, ἐκλεγεὶς ὡς γνωστόν, πρό τινος μέλος συνοδικόν, πρὸς ἀντικατάστασιν τοῦ παραιτηθέντος σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Χαλκηδόνος, ἀνήγγειλε τῇ Α. Θ. Παναγιότητι διὰ γράμματος, ἀναγνωσθέντος ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς παρελθούσης τρίτης, ὅτι ὅσον οὔπω ἔρχεται εἰς βασιλεύουσαν ἵνα ἀναλάβῃ τὰ συνοδικὰ αὐτοῦ καθήκοντα.

—*Ἀρχιγένεια.* — Ἐπανῆλθον ἐξ Ἐπιβατῶν ὅ τε πρόεδρος τῆς ἐφορίας τῶν Ἀρχιγενείων σεβασμιώτατος μητροπολίτης Ξάνθης καὶ ὁ ταμίας ἀξιότιμος Ἀντώνιος Σούρλας, μεταβάντες ἐκεῖσε χάριν τῆς τελετῆς τῶν ἐνάρξεων καὶ πρὸς διακανόνισιν τῆς τακτικῆς καὶ ἀπροσκόπτου λειτουργίας τῶν ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν περισπουδάστων τούτων καὶ ἀγλαῶν φυτωρίων, περὶ ὧν λεπτομερέστερον θὰ διαλάβωμεν προσεχῶς.

—*Πατριαρχικὴ βιβλιοθήκη.* — Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ὑπῆρχε πάλαι σπουδαία βιβλιοθήκη, γνωστὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα «Πατριαρχικὴ βιβλιοθήκη». Ἀλλὰ ἀμεληθείσης σὺν τῷ χρόνῳ καὶ τῆς ἐλλείψεως ταύτης ἐπαισθητῆς γενομένης, ἐκρίθη συνοδικῶς ἀναγκαία κατὰ τὸ 1890 ἡ ἀνασύστασις αὐτῆς καὶ ἀνοργάνωσις διὰ τοῦ πλουτισμοῦ παντοίων βιβλίων, ἀρχαίων καὶ νέων καὶ δὴ καὶ χειρογράφων. Ἀπεφασίσθη δὲ ὅπως ἡ περὶ τούτου φροντὶς καὶ ἡ τῆς βιβλιοθήκης ἐπιστασία ἀνατεθῇ εἰς διαρκῆ εἰδικὴν ἐπιτροπήν, ἧς πρόεδρος ἔσται ἑκάστοτε εἷς τῶν συνοδικῶν ἀρχιερέων, μέλη αὐτῆς ὁ κατὰ καιρὸν ἀρχιγραμματεὺς τῆς ἱερᾶς Συνόδου, εἷς τῶν λαϊκῶν πατριαρχικῶν ὑπαλλήλων καὶ ὁ κατὰ καιρὸν ὑπογραμματεὺς τῆς ἱερᾶς Συνόδου, ὅστις ἔσται καὶ γραμματεὺς τῆς ἐπιτροπῆς καὶ βιβλιοφύλαξ. Κατὰ ταῦτα δὲ διορισθεῖσα τότε εἰδικὴ ἐπιτροπὴ εἰργάσθη μετὰ ζήλου εἰς ἀνόρθωσιν τῆς πατριαρχικῆς βιβλιοθήκης καὶ οὐκ ὀλίγα βιβλία διαφόρου ὕλης συνελέγησαν. Ἀλλ' ἕνεκα διαφόρων περιστάσεων τὸ ἔργον διεκόπη. Σκέψεως δὲ περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ συνεχισθῇ καὶ συμπληρωθῇ γενομένης ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς παρελθούσης τρίτης, ἀπεφασίσθη ἡ ἀνασύστασις τῆς τοιαύτης εἰδικῆς ἐπιτροπῆς, συμφώνως πρὸς τὰ συνοδικῶς δεδογμένα τῷ 1890. Οὕτω δὲ διωρίσθη πρόεδρος μὲν τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης ὁ σεβασμιώτατος μητροπολίτης Ἀγχιάλου Βασίλειος, μέλη δὲ ὁ ἀρχιγραμματεὺς τῆς ἱερᾶς Συνόδου Φώτιος, ὁ ἐκ τῶν λαϊκῶν πατριαρχικῶν ὑπαλλήλων Χρῆστος Παπαϊωάννου καὶ ὁ ὑπογραμματεὺς τῆς ἱερᾶς Συνόδου Γεννάδιος, ὅστις ἔσται, ὡς εἴρηται, γραμματεὺς τῆς ἐπιτροπῆς, ἅμα δὲ καὶ βιβλιοφύλαξ. Ἐκ τοῦ ζήλου δὲ τῆς νέας ἐπιτροπῆς δικαίως δύνανται τις νὰ προσδοκᾷ σύντονον καὶ σπουδαίαν ἐργασίαν πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἔργου τῆς τελείας ἀνορθώσεως τῆς ἄλλοτε ἀκμασάσης πατριαρχικῆς βιβλιοθήκης.

Ἀναγκαία ὑπόμνησις.—Περίεργοι ἀπό τινος δημοσιεύσεις ἀναστηλοῦνται ἐν ἐπιχωρίοις πολιτικαῖς ἐφημερίσι τῆς πρωτευούσης, ὑποκείμενον ἔχουσαι τὴν δρᾶσιν τοῦ χωρεπισκόπου Σταυροδρομίου, ἁγίου Χαριουπόλεως. Αἱ δημοσιεύσεις αὗται σκοποῦσαι νὰ ἐξάρωσιν ὅσον ἔνεστι τὰς ἐνεργείας καὶ νὰ ἐξυμνήσωσι τὸ ὄνομα τοῦ ἁγίου Χαριουπόλεως προὐχώρησαν μέχρι καὶ τοῦ παραστῆσαι αὐτὸν οὐ μόνον εἰς τὰς πνευματικὰς ἀνάγκας τῶν ἐνοριτῶν Σταυροδρομίου ἐπαρκῆ, οὐ μόνον πρωτοστατοῦντα καὶ ἐν ἄλλοις γενικωτέροις ζητήμασι τῆς ἐκεῖ ὀρθοδόξου κοινότητος, ἀλλὰ καὶ πέραν ταύτης ἐκτείνοντα τὸν ζῆλον καὶ τὴν μέριμναν αὐτοῦ καὶ δὴ μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, ὧν χάριν, ὡς ἐξάγεται ἔκ τινος νέου δημοσιεύματος καταχωρισθέντος ἐν τῷ προχθεσινῷ φύλλῳ τῆς «Κωνσταντινουπόλεως», καὶ *τὴν ὀργάνωσιν ἐπιδιώκει εἰδικοῦ σωματείου κατηχητῶν καὶ ἱεροκηρύκων, οἵτινες ἀποστολικώτατα θὰ ἀναλαμβάνωσι περιοδείας καὶ ἀνὰ τὰς ἐπαρχίας πρὸς ἐποικοδόμησιν καὶ στήριξιν τοῦ ὁμογενοῦς πληρώματος εἰς τὴν πίστιν τῶν Πατέρων*». Οὕτω δὲ ὡς τις ὑπέρτατος τρόπον τινὰ ἔφορος ὁ ἅγιος Χαριουπόλεως παρίσταται, τεταγμένος νὰ μεριμνᾷ καὶ φροντίζῃ ὑπὲρ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ κλίματος τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, ὡσανεὶ μὴ ὑπῆρχον μητροπολῖται φροντίζοντες περὶ τῶν πνευματικῶν ἀναγκῶν τῶν ἰδίων ἕκαστος ποιμνίων, ὡσανεὶ μὴ ὑπῆρχεν οἰκουμενικὸς πατριάρχης καὶ ἱερὰ Σύνοδος! Κατὰ πόσον οἱ κατ' ἐπαρχίας μητροπολῖται φροντίζουσι καὶ μεριμνῶσι περὶ τοῦ θείου κηρύγματος ἀπόδειξις ὅσα λέγονται ἐν αὐτῷ τούτῳ τῷ περὶ

οὗ πρόκειται δημοσιεύματι τῆς «Κωνσταντινουπόλεως» περὶ τῶν σχετικῶν προσπαθειῶν τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Σμύρνης, τοῦ λόγου ὄντος περὶ τῆς «Εὐσεβείας». Ὁποία δὲ ἡ περὶ τούτου μέριμνα τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀποδεικνύουσι τὰ ληφθέντα καὶ λαμβανόμενα μέτρα τῆς Κ. Π. Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐργαζομένης ἀνενδότως ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπίβλεψιν καὶ τὰς ἀμέσους ὁδηγίας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ὅσον τε εἰς τὴν βελτίωσιν τοῦ κλήρου ἀφορᾷ, ὅσον τε εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ θείου λόγου, πανταχοῦ τῆς πρωτευούσης καὶ τῶν περιχώρων ὀσημέραι ἐπεκτεινομένου.

Μὴ θέλοντες νὰ ἐξετάσωμεν πόθεν ἔχουσι τὴν ἔμπνευσιν αἱ τοιαῦται ἄτοποι καὶ ὅλως ἔκτροποι δημοσιεύσεις, φρονοῦντες δὲ ὅτι οἱ ταύτας φιλοτεχνοῦντές εἰσιν ὅλως ξένοι τῇ αὐτοῦ θεοφιλίᾳ, ἀρκούμεθα νὰ ὑπομνήσωμεν ὅτι, τὰ καθήκοντα τοῦ ἁγίου Χαριουπόλεως εἰσὶ καθωρισμένα ὑπὸ τῆς θέσεως αὐτοῦ, μὴ δυνάμενα νὰ ὑπερβῶσι τὰ στενὰ ὅρια ἁπλοῦ ἀρχιερατικοῦ προεστῶτος, οὐδὲν δικαιουμένου νὰ πράττῃ καὶ νὰ ἐνεργῇ ἄνευ τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀδείας τῶν προϊσταμένων αὐτοῦ ἐκκλησιαστικῶν αὐτοῦ ἀρχῶν. Ἀρκεῖ δὲ τῇ θεοφιλίᾳ ἡ πιστὴ καὶ ἀνελλιπὴς ἐκπλήρωσις τῶν ἰδίων αὐτῆς καθηκόντων, ὧν ἡ ὑπέρβασις οὔτε ἀρετὴν οὔτε ἀξιέπαινον πρᾶξιν ἀποτελεῖ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Ἀριθ. $\frac{\text{Πρωτ. } 4841}{\text{Διεκπ. } 2914}$

Ἱερώτατε Μητροπολῖτα . . . . ὑπέρτιμε καὶ ἔξαρχε . . . . ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε . . . . χάρις εἴη τῇ αὐτῆς Ἱερότητι καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Πολλάκις κοινότητές τινες ἢ καὶ ἰδιῶται ἐν ταῖς ἐπαρχίαις διαβιβάζουσιν ἀπ' εὐθείας εἰς τὰ Πατριαρχεῖα αἰτήσεις, τηλεγραφήματα ἢ καὶ ἄλλα ἔγγραφα περὶ διαφόρων ὑποθέσεων κοινοτικῶν ἢ ἰδιωτικῶν πραγματευόμενα, ἐν παντελεῖ ἀγνοίᾳ τοῦ οἰκείου μητροπολίτου, τοῦτο δὲ οὐ μόνον εἰς τὴν κρατοῦσαν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν ἀντίκειται καὶ τὸ γόητρον τῶν ἱερῶν Μητροπόλεων προσβάλλει, ἀλλὰ καὶ ὅλως ἀνωφελὲς καὶ μάταιον ἀποβαίνει, καθότι τὰ Πατριαρχεῖα εἰς οὐδεμίαν ἐνέργειαν προβαίνουσιν, ἐὰν μὴ πρότερον ζητήσωσι τὰς προσηκούσας πληροφορίας παρὰ τῶν κατὰ τόπους Μητροπολιτῶν, ἐξ οὗ μάλιστα πῶλεια χρόνου ἐπέρχεται ἐπὶ βλάβῃ τῆς ἐξεταστέας ὑποθέσεως. Ὅθεν, κατ' ἀπόφασιν τῆς ἱερᾶς Συνόδου, καθὰ καὶ ἄλλοτε ἐγράφη τοῖς ἁγίοις ἀδελφοῖς Ἀρχιερεῦσιν, ἀνάγκη ἵνα ἕκαστος αὐτῶν ἀνακοινώσηται διὰ τοῦ προσήκοντος τρόπου τοῖς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ χριστιανοῖς ὅτι ἐπὶ κοινοτικῶν καὶ ἐπὶ ἰδιωτικῶν ὑποθέσεων καὶ ζητημάτων ὀφείλουσιν ἀναφέρεσθαι πρὸς τὸν ἑαυτῶν Μητροπολίτην καὶ οὗτος ἐν ἀνάγκῃ πρὸς τὰ Πατριαρχεῖα καὶ ὅτι τὸ ἀναφέρεσθαι κατ' εὐθείαν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἐπιτρέπουσιν οἱ Γενικοὶ Κανονισμοὶ ἑκάστῳ χριστιανῷ μόνον ἐν ἐξαιρετικαῖς περιπτώσεσι προβλεπομέναις ἐν τῷ ἄρθρῳ Η΄ τοῦ περὶ ἐκλογῆς Ἀρχιερέων κανονισμοῦ καὶ ἐν τοῖς ἄρθροις Δ΄ καὶ Ις΄ τοῦ περὶ Μικτοῦ Συμβουλίου. Ὅθεν, ἐντελλόμεθα τῇ αὐτῆς Ἱερότητι ἵνα ἐπεξηγήσῃ τὰ ἀνωτέρω τοῖς χριστιανοῖς αὐτῆς δι' ἰδίας ποιμαντορικῆς ἐγκυκλίου καὶ συνάμα ἐπαγρυπνῇ δραστηρίως εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς Συνοδικῆς ταύτης ἐντολῆς. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ τῆς αὐτῆς Ἱερότητος.

,αωλζ΄. Σεπτεμβρίου ις΄.

† Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ
ἀγαπητὸς ἀδελφὸς

(Ἕπονται αἱ ὑπογραφαὶ τῶν συνοδικῶν ἀρχιερέων).

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΞ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ*

Μεταβαίνω εἰς τὴν σύγχρονον ἐνταῦθα καλλιέργειαν τῆς εἰκονογραφημένης τέχνης. Ἡ ὡραία αὕτη τέχνη, ἥτις παρ' ἡμῖν σήμερον, ἐν ταῖς πόλεσιν, ὡς γινώσκεις,—διὰ τὴν μὴ ἱστόρησιν τῶν ναῶν διὰ τοιχογραφιῶν καὶ τὴν σπανίαν ζήτησιν ἱερῶν εἰκόνων, τῶν μὲν ὑπαρχόντων ναῶν ἀρκουμένων, ὡς τὰ πολλά, ταῖς ἤδη ἐν αὐτοῖς ὑπαρχούσαις, νέων δὲ ναῶν σπανίως ἀνεγειρομένων, τῶν δὲ ἰδιωτῶν ἀποβαλλόντων ὀσημέραι τὴν ἀγαθὴν συνήθειαν τοῦ κτᾶσθαι εἰκόνας ἐν τοῖς ἰδίοις οἴκοις—εἶναι ἱκανῶς παρημελημένη, ἐν ἱκανῇ εὑρίσκεται ἀκμῇ ἐν Ἁγίῳ Ὄρει, ἔνθα καὶ ναοὶ νέοι καὶ παρεκκλήσια συχνὰ ἐγείρονται ἢ ἐπισκευάζονται καὶ ζήτησις πολλὴ ἱερῶν ὑπάρχει εἰκόνων. Ὑπάρχουσιν ἱκανοὶ ἐν Ἁγίῳ Ὄρει πατέρες, οἵτινες ὡς ἴδιον ἔργον τὴν καλλιέργειαν τῆς τέχνης ταύτης ἐξελέξαντο, ἔνιοι δέ, ὡς ἐπὶ παραδείγματι οἱ ἀδελφοὶ Ἰωασαφαῖοι ἐν Καυσοκαλυβίοις, ἐπέδωκαν ἐν αὐτῇ καὶ ἐπιδίδουσιν εἰς τρόπον κινοῦντα τὸν θαυμασμόν, λαμβανομένου μάλιστα ὑπ' ὄψιν ὅτι οὗτοι, πρακτικὴν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μόρφωσιν ἔχουσι μόνον, καὶ ἐκ Ρωσσίας ἔτι, ἔνθα ἡ ζωγραφικὴ ἐν μεγάλῃ νῦν εὑρηται ἀκμῇ, παραγγελίας λαμβάνοντες καὶ πρὸς τοὺς καλλίστους τῆς Μόσχας ἐπιστήμονας εἰκονογράφους ἐπιτυχῶς λίαν ἀνθαμιλλώμενοι. Ἐννοεῖς βεβαίως, ὅτι τοιαύτη τῆς ὡραίας καὶ εὐγενοῦς ταύτης τέχνης ἐπίδοσις ἐν Ἁγίῳ Ὄρει εἶνε φαινόμενον λίαν εὐχάριστον καὶ ἀνακουφιστικὸν δι' ἡμᾶς. Ἀλλ' ὑπάρχει, δυστυχῶς, κατὰ τὴν ἐμὴν τουλάχιστον κρίσιν καὶ ἀντίληψιν, καὶ ἑτέρα τις τοῦ πράγματος ὄψις οὔτε τοσοῦτον εὐχάριστος, οὔτε τοσοῦτον δι' ἡμᾶς ἀνακουφιστική. Οἱ ἄλλως καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ πατέρες εἰκονογράφοι τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἐν τῇ ἐξασκήσει τοῦ εὐγενοῦς αὐτῶν ἔργου ἐξετράπησαν δυστυχῶς κατὰ πολὺ τῆς μόνης, κατ' ἐμὲ τουλάχιστον, ἀσφαλοῦς ἐν τῷ προκειμένῳ πατροπαραδότου ὁδοῦ. Ἰσχυρῶς πρὸς τὴν νεωτέραν ζωγραφικὴν ἀποκλίναντες ἐγκατέλιπον οὗτοι ἂν μὴ ἐξ ὁλοκλήρου, ἀλλὰ κατὰ τὸ πλεῖστον τουλάχιστον, τὴν

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 226 - 227.

σεμνὴν τοῦ Βυζαντίου ἁγιογραφικὴν παράδοσιν, ἣν οἱ προκάτοχοι αὐτῶν ἐπὶ αἰῶνας ὅλους ἐπιμελῶς λίαν καλλιεργοῦντες διεκόσμησαν μὲν τοὺς πολυπληθεῖς τοῦ Ἁγίου Ὄρους ναοὺς διὰ λαμπρῶν ἔστιν ὅπου τοιχογραφιῶν καὶ ἱερῶν εἰκόνων, παρέσχον δὲ καὶ ἱκανοὺς τῆς τέχνης διδασκάλους τοῖς τε προγόνοις ἡμῶν καὶ τοῖς τῶν ξένων. Γινώσκων τὰς ἐλλείψεις τῆς τῶν Βυζαντίνων ἁγιογραφικῆς τέχνης, ἀκούων οὐχὶ πάντοτε κολακευτικὰς περὶ αὐτῆς κρίσεις, ἔχων δ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πρὸ ὀφθαλμῶν ἔργα ταύτης πολλοῦ ἐπαίνου καὶ μιμήσεως ἄξια, ἀφ' ἑτέρου δ' ἀναμιμνησκόμενος τῶν μεγάλων τῆς ἀναγεννήσεως ὀνομάτων Μιχαὴλ Ἀγγέλου, Ραφαὴλ, Τιτιανοῦ καὶ τῶν πρὸ καὶ μετ' αὐτοὺς πολυπληθῶν μεγάλων ζωγράφων καὶ ἁγιογράφων, ὧν τὰ ἔργα ἀμέριστον παρὰ πᾶσι κινοῦσι τὸν θαυμασμόν, θ' ἀπορήσῃς ἴσως καὶ θὰ ἐκπλαγῇς ἐπὶ τῇ αὐστηρᾷ κρίσει τῶν πρὸς τὴν νεωτέραν ζωγραφικὴν ἀποκλίσεων τῶν συγχρόνων ἡμῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους εἰκονογράφων, καὶ ἐπὶ τῇ τοσοῦτον ἰσχυρογνώμονι ἐν τῇ Βυζαντιακῇ ἁγιογραφικῇ παραδόσει ἐμμονῇ μου. Δὲν ἐλπίζω ὅμως ὡς αἰτίαν τῆς τοιαύτης ἐμμονῆς νὰ ὑπολάβῃς τὴν παρ' ἐμοῦ πανταχοῦ καὶ πάντοτε εἰκῇ καὶ ἀβασανίστως ἀποδοχὴν τῆς γνωστῆς σοι ἀρχῆς «τὰ ἀρχαῖα κρατεῖτω», οὔτε τὴν ἔλλειψιν τοῦ ἀπαιτουμένου σεβασμοῦ καὶ τῆς ἐκτιμήσεως πρὸς τοὺς θαυμαστοὺς τῆς νεωτέρας ζωγραφικῆς ἐργάτας, τοὺς ἀναγαγόντας τὴν ὡραίαν ταύτην τέχνην εἰς ἀνέφικτον ἀληθῶς τελειότητος σημεῖον, ἀλλ' οὔτε καὶ τὴν περὶ τὰς τῆς Βυζαντιακῆς ἁγιογραφικῆς παραδόσεως ἐλλείψεις ἀμβλυωπίαν. Τὰς ἐλλείψεις τῆς τελευταίας ταύτης κατὰ τὸ μέτρον τῆς περὶ ταύτην γνώσεώς μου κατανοῶ, ὁ πρὸς τοὺς μεγάλους τῆς ἀναγεννήσεως καὶ τοὺς μετ' αὐτοὺς μέχρι τῆς σήμερον καλλιτέχνας θαυμασμός μου εἶνε ἀπεριόριστος, δὲν φρονῶ δὲ καὶ ὅτι ἐν παντὶ καὶ πάντοτε δέον νὰ ἐχώμεθα τῆς μνησθείσης ἀρχῆς, ὁσάκις μάλιστα ἰσχυροὶ λόγοι καὶ πρόδηλος καὶ ἀναμφισβήτητος ὠφέλεια ἐπιβάλλουσι τὴν παράλειψιν αὐτῆς. Ἐμμένω ὅμως ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐν τῇ τῶν πατέρων κληρονομίᾳ διὰ τοὺς ἑξῆς λόγους, οὓς βασανίζων δύνασαι νὰ ἐπιδοκιμάσῃς ἢ ἀποδοκιμάσῃς. Γινώσκεις κάλλιστα τί τὸ ἰδεῶδες τῆς ἀρχαίας ζωγραφικῆς καὶ γλυπτικῆς τέχνης ἀπετέλει, καὶ περὶ τί οἱ τῶν ὡραίων τούτων τεχνῶν μύσται καὶ ὀπαδοὶ τὸ πλεῖστον καὶ κατὰ προτίμησιν διέτριβον. Τὸ ἐν τῇ φύσει καλόν, τὸ ἄρτιον καὶ ἁρμονικόν, τὸ ἄνθος καὶ ἀκμῆς πλῆρες, ἰδοὺ ὁ τελικὸς σκοπός, πρὸς ὃν οἱ τῶν κλασικῶν χρόνων καλλιτέχναι συντόνως καὶ ἐπιμελῶς ἔβαλον καὶ εἰς οὗ τὴν ἐξεικόνισιν καὶ ἀναπαράστασιν εἰς τοσοῦτον τελειότητος βαθμὸν ἐξίκοντο. «Οἶδε καὶ γραφὴ σιωπῶσα ἐν τοίχῳ λαλεῖν καὶ τὰ μέγιστα ὠφελεῖν» εἶνε τὸ ἰδεῶδες τοῦ Χριστιανοῦ ζωγράφου, ὡς τοῦτο ἐκφράζεται διὰ τοῦ στόματος ἑνὸς τῶν ἀρχαιοτέρων τῆς Ἐκκλησίας πατέρων, Γρηγορίου τοῦ Νύσσης, σαφέστατα δὲ δηλοῦται διά τε τῆς μακρᾶς τῆς Χριστιανικῆς εἰκονογραφίας ἱστορίας καὶ διὰ τῶν περισωθέντων μνημείων αὐτῆς. Ὁ διδακτικὸς σκοπός, ἡ διὰ τῆς εἰκόνος ὡς οἷόν τε πληρεστέρα τοῦ χριστιανοῦ διδασκαλία εἶνε τὸ μόνον τέρμα, πρὸς ὃ ὁ χριστιανὸς ζωγράφος ἀπαρεγκλίτως τείνει· «Ὁ λογογράφος ἔγραφε τὸ Εὐαγγέλιον, ἂν ἐνθυμῆσαι, γράφει που Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, καὶ τί ἔγραψεν ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ; πᾶσαν τὴν ἔνσαρκον οἰκονομίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ παρέδωκε τῇ Ἐκκλησίᾳ. Ὁμοίως καὶ ὁ ζωγράφος ποιεῖ. Ἐζωγράφησεν ἐν τῷ πίνακι τῆς Ἐκκλησίας τὴν εὐπρέπειαν ἀπὸ τοῦ πρώτου Ἀδὰμ ἕως τῆς Χριστοῦ γεννήσεως καὶ πᾶσαν τὴν ἔνσαρκον οἰκονομίαν τοῦ Χριστοῦ, καὶ τὰς μαρτυρίας τῶν ἁγίων καὶ παρέδωκε καὶ αὐτὸς τῇ Ἐκκλησίᾳ· ὡς μᾶλλον ἀμφότεροι μίαν ἐξήγησιν ἀπεγράψαντο καὶ διδάσκουσιν ἡμᾶς». Τὸ φυσικῶς καλὸν καὶ αἱ καλλαισθητικαὶ ἀπαιτήσεις παρὰ τῷ Χριστιανῷ ζωγράφῳ ἐν δευτέρᾳ καὶ ἥττονι τίθενται μοίρᾳ. Τοῦτον ἀπασχολεῖ ἡ Θεολογικὴ ἔννοια καὶ τὸ διδακτικὸν τῆς παραστάσεως μέρος, ὅπερ ἐνίοτε ἐπὶ τῆς παρακμῆς τῆς τέχνης ἐπὶ τοσοῦτον ἀπορροφᾷ τὴν προσοχὴν αὐτοῦ, ὥστε καὶ τῶν τῆς τέχνης κανόνων ὅλως νὰ ὀλιγωρῇ καὶ παραστάσεις οὔτε εὐπρεπεῖς λίαν, οὔτε ἀμέμπτους ὅλως νὰ ἐπινοῇ[1]. Εἰς τὸ τοιοῦτον ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀρχῆς ἄχρι δὲ τέλους διῆκον ἐν τῇ χριστιανικῇ εἰκονογραφίᾳ πνεῦμα, τὸ κατ' ἐξοχὴν διδακτικόν, ὀφείλεται πᾶσα ἡ γνωστή σοι μακρὰ σειρὰ τῶν ἁγιογραφικῶν παραστάσεων καὶ εἰκόνων, αἵτινες πᾶσαι ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων τὴν γένεσιν μέχρι καὶ τῶν μεταγενεστέρων ζωηρὰν τὴν σφραγῖδα τοῦ τοιούτου χαρακτῆρος ἐφ' ἑαυτῶν φέρουσιν· ἐν ᾧ ἀφ' ἑτέρου εἰς τὸν κατὰ τοὺς τελευταίους αἰῶνας ἀναπτυχθέντα σφοδρὸν πρὸς τὴν κλασικὴν ἀρχαιότητα ἔρωτα καὶ εἰς τὴν ἐπιμελῆ ταύτης σπουδὴν καὶ μελέτην πρώτιστα καὶ μάλιστα ὀφείλει τὴν ἀρχὴν αὐτῆς ἡ νεωτέρα ζωγραφικὴ καὶ ἁγιογραφία τῆς Δύσεως.

[ἕπεται τὸ τέλος]

Π.

---

1. Οὕτως ἐν ἑνὶ μὲν τῶν παραθύρων τοῦ ἀριστεροῦ χοροῦ τῆς Μονῆς τῆς Λαύρας, ὡς καὶ ἐν εἰκόνι ἀνηρτημένῃ κατὰ τὴν ἀριστερὰν εἰς τὸν ναὸν εἴσοδον τῆς Μονῆς Διονυσίου ὁ ἅγιος μάρτυς Χριστόφορος εἰκονίζεται τοῦτ' αὐτὸ «κυνοπρόσωπος» πρὸς ἀκρίβειαν, ὡς φαίνεται, καὶ διὰ τοῦ χρωστῆρος αὐτοῦ ἀπόδοσιν τῆς φερομένης περιπύστου τοῦ μάρτυρος δυσμορφίας, χαρακτηρισθέντος διὰ τοῦτο διὰ τῆς μνησθείσης λέξεως. Ὁ μάρτυς οὗτος ἀλλαχοῦ ὡς ἐπὶ παραδείγματι ἐν τῷ ἔξω νάρθηκι τῆς Μονῆς Κουτλουμουσίου εἰκονίζεται, ὡς δεῖ, ἐν τῇ φυσικῇ αὐτοῦ μορφῇ. Ἐν δὲ τῷ μικρῷ νάρθηκι τοῦ παρεκκλησίου τοῦ κοιμητηρίου τῆς Μονῆς Γρηγορίου «ὁ Ὢν» εἰκονίζεται καθ' ὅμοιον σχεδὸν τρόπον ὡς τὸ Ἰνδικὸν Τριμοῦτρι μετὰ τριῶν προσώπων καὶ ἓξ χειρῶν εὐλογουσῶν.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ

ΤΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΕΒΔΟΜΗ

ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

Κεφάλαιον ιε'. στίχ. 21—28.

21 «Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέ-
22 ρη Τύρου καὶ Σιδῶνος· καὶ ἰδοὺ γυνὴ Χαναναία ἀπὸ
τῶν ὁρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα ἐκραύγασεν αὐτῷ λέ-
γουσα, Ἐλέησόν με, κύριε, υἱὲ Δαυίδ· ἡ θυγάτηρ
23 μου κακῶς δαιμονίζεται. Ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ
λόγον. Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτων
αὐτὸν λέγοντες. Ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὄπι-
24 σθεν ἡμῶν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐκ ἀπεστάλην
εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ.
25 Ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ λέγουσα, Κύριε,
26 βοήθει μοι. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐκ ἔστι καλὸν
λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυνα-
27 ρίοις. Ἡ δὲ εἶπε, Ναί, κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια
ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τρα-
28 πέζης τῶν κυρίων αὐτῶν. Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτῇ, Ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενη-
θήτω σοι ὡς θέλεις. Καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς
ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης».

Αὕτη εἶναι ἡ περικοπὴ τῆς τελευταίας κυριακῆς τοῦ κατὰ Ματθαῖον ἁγίου Εὐαγγελίου, ἥτις σπανιώτατα ἀναγινώσκεται ἐν τῇ σειρᾷ αὐτῆς, ὁσάκις τὸ πάσχα συμπίπτει τῇ κϐ' μαρτίου, συνηθέστερον δὲ μετὰ τὴν σειρὰν τοῦ κατὰ Λουκᾶν ἁγίου Εὐαγγελίου καὶ ἀμέσως πρὸ τοῦ Τριῳδίου, ἤτοι πρὸ τῆς κυριακῆς τοῦ τελώνου καὶ φαρισαίου, ὁσάκις τὸ πάσχα συμπίπτει ἀπὸ τῆς ιε' μέχρι τῆς κε' ἀπριλίου· κατὰ δὲ τὰς λοιπὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς τὸ πάσχα συμπίπτει ἀπὸ τῆς κγ' μαρτίου μέχρι τῆς ιδ' ἀπριλίου ἡ περικοπὴ αὕτη παραλείπεται. Ἡμεῖς δὲ φυλάσσοντες, ὡς προεσημειώθη, ὅλην τὴν σειρὰν τῶν εὐαγγελίων τῶν κυριακῶν, παρατηροῦμεν περὶ ταύτης τὰ κυριώτερα καὶ μεταβαίνομεν εἰς τὴν ἐπίτομον ἐπισκόπησιν τῆς α' κυριακῆς τοῦ κατὰ Λουκᾶν ἁγίου Εὐαγγελίου.

Ἀξιοσημείωτον δὲ εἶναι ὅτι ἡ ἀφήγησις αὕτη κεῖται εὐθὺς ἀμέσως μετὰ τὴν δημοσίαν καὶ κατ' ἰδίαν παρὰ τοῖς ἀποστόλοις καταδίκην τῆς ὑποκρισίας καὶ διαστροφῆς τῶν Φαρισαίων τοῦ μεγάλου συνεδρίου, οἵτινες ἐπέβαλλον τὴν αὐστηρὰν τήρησιν ἀνθρωπίνων παραδόσεων, καὶ προφανέστατα δι' αὐτῶν κατεπάτουν καὶ παρέβαινον τὰς ἐντολὰς τοῦ θείου νόμου (Ματθ. 15, 1—20). Ἡ αὐτὴ δὲ ἱστορικὴ σειρὰ εὑρηται καὶ παρὰ τῷ εὐαγγελιστῇ Μάρκῳ τῷ μόνῳ ἐκ τῶν λοιπῶν εὐαγγελιστῶν μνημονεύοντι τὸ γεγονὸς τοῦτο καὶ συμπληροῦντι τὴν παρὰ τῷ Ματθαίῳ ἀφήγησιν, τῆς ἐξ αὐτοῦ περικοπῆς ἀναγινωσκομένης τῇ Πέμπτῃ τῆς ις' ἑβδομάδος τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου (Μάρκ. 7, 24—30). Οἱ Φαρισσῖοι καταδαπανῶνται εἰς τὰ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, διυλίζουσι τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνουσιν (Ματθ. 24, 24. 25), ὁ δὲ Κύριος ἐλέγχων αὐτοὺς κατηγοροῦντας τοὺς ἰδίους μαθητάς, διότι ἀνίπτοις χερσὶν ἔτρωγον, λέγει ὅτι οὐχὶ τὸ εἰσερχόμενον ὡς ποτὸν καὶ φαγητὸν εἰς τὸ στόμα μολύνει τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ πᾶν τὸ πονηρὸν τὸ ἐξερχόμενον ἐκ τοῦ στόματος, ἤτοι αἱ κακολογίαι καὶ αἱ συκοφαντίαι καὶ πᾶσαι αἱ λοιπαὶ τῆς γλώσσης ἁμαρτίαι αἱ καταδεικνύουσαι μολυσμὸν τῆς διανοίας καὶ τῆς καρδίας. Ταῦτα περαιτέρω ἀναπτύσσων πρὸς τοὺς ἀποστόλους ὁ Κύριος καὶ οἱονεὶ ἀποφεύγων τὸν δῆλιον καὶ μοχθηρὸν ἔλεγχον ἀνθρώπων τοῦτο πάντων μάλιστα ἐπιτηδευόντων ἵνα διὰ τοῦ ψόγου καὶ τῆς κατηγορίας τῶν ἄλλων ἑαυτοῖς προσποριζωνται τιμὰς καὶ δόξας, μεταβαίνει εἰς χώρας, ὅπου ἐλευθερωτέρα πνοὴ κρίσεως καὶ συνειδήσεως ἔπνεεν, ἡ δὲ καταπιέζουσα καὶ καταπνίγουσα τὰ πάντα φαρισαϊκὴ ὑπόκρισις καὶ ὑπερηφάνεια ἀσθενεστέρα ἦτο. Διότι καὶ εἰς τὰ ἠθικὰ καὶ πνευματικὰ πράγματα τὸ αὐτὸ φαινόμενον παρουσιάζεται, ὅπερ καὶ εἰς τὰ ὑλικώτερα καὶ φυσικὰ πράγματα. Ἡ μεμολυσμένη καὶ μιασματικὴ ἀτμόσφαιρα ἀρχομένη ἀπὸ τῆς ἑστίας αὐτῆς ἐξαπλοῦται ἐπὶ μείζονας ἐκτάσεις ἀναλόγως πάντοτε τῆς ἐντάσεως αὐτῆς, ἀλλὰ πάντοτε ἐφ' ὅσον προχωρεῖ ἀραιοῦται καὶ ἐξασθενοῦται. Τοῦτο συνέβαινε καὶ εἰς τὴν μιασματικὴν καὶ νοσογόνον ἐπιρροὴν τῶν Φαρισαίων ἐπὶ τοῦ ἑβραϊκοῦ ἔθνους· ἡ ἑστία ἦν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ μεγάλῳ Συνεδρίῳ τῶν ἑβδομήκοντα δύο ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων, ἐκεῖθεν δὲ ἐξεπλοῦτο κατὰ πρῶτον εἰς τὴν κυρίως Ἰουδαίαν καὶ ἔπειτα εἰς τὸν λοιπὰ τῆς Παλαιστίνης μέρη· φυσικῶς δὲ περὶ τὰ σύνορα τῆς χώρας ἡ ἐπιρροὴ αὐτῆς ἦτο ἀσθενεστέρα. Εἰς ταῦτα λοιπὸν τὰ σύνορα τὰ πρὸς τὰ βορειοδυτικὰ τῆς Γαλιλαίας, ἔνθα ἡ Παλαιστίνη συνώρευε πρὸς τὴν Φοινίκην καὶ τὰς περιφήμους πόλεις Τύρον καὶ Σιδῶνα, μεταβαίνει ὁ Κύριος μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. Τοῦτο δὲ πράττει οὐχὶ ἁπλῶς μόνον ἵνα ἀπαλλαγῇ τῶν ἀηδῶν ἐνοχλήσεων τῶν ἀπὸ τῆς Ἱερουσαλὴμ γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οἵτινες ἐπὶ τούτῳ ἐστάλησαν, ὅπως πρότερον πρὸς τὸν βαπτιστὴν Ἰωάννην (Ἰωάν. 1, 19—28), ἵνα διὰ λόγων παγιδεύσαντες ἐνοχοποιήσωσιν αὐτόν, ἀλλὰ καὶ ὅπως μὴ πρὸ τῆς ὥρας προθῶσιν οὗτοι εἰς τὸ καταχθόνιον αὐτῶν ἔργον καὶ οὕτω παρακωλύσωσι τὴν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον καλλιέργειαν τοῦ εὐαγγελίου τῆς σωτηρίας. Λαμπρὸν καὶ τοῦτο εἶναι μάθημα εἰς πάντας ἡμᾶς, ὅσοι θέλομεν νὰ εἴμεθα γνήσιοι ἐκείνου μαθηταί. Δὲν πρέπει νὰ ὁρμῶμεν καὶ ἐπιπηδῶμεν ἀλόγως εἰς τοὺς κινδύνους, δὲν πρέπει δι' ἀπροσεξιῶν καὶ παραφόρου τόλμης νὰ καταστρέφωμεν τὸ ἴδιον ἔργον, δὲν πρέπει νὰ παρακωλύωμεν τὴν καρποφόρον πλήρωσιν τοῦ ἰδίου καθήκοντος, ἀλλὰ ὁ-

φείλομεν καὶ νὰ ὑποχωρῶμεν καὶ νὰ ἐξαγοραζώμεθα τὸν καιρὸν ἐν προσοχῇ καὶ συνέσει. Καὶ ἄλλως δὲ πολλῷ πλεῖον ἡμεῖς ἔχομεν ἀνάγκην ἡσυχίας καὶ ἀνέσεως, ὅπως γενναιότερον προχωρήσωμεν εἰς τὸ ἔργον ἡμῶν. Οὕτω καὶ ὁ προφήτης Ἠλίας φεύγει καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος διασῴζεται πολλάκις.

Ἐκεῖ λοιπὸν παρὰ τὰς χώρας τὰς τελείως ὑπὸ τῶν ἐθνικῶν κατοικουμένας καὶ συνεπῶς ἐν τῷ σκότει τῆς ἀγνοίας τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ εὑρισκομένας, σπεύδει καὶ συναντᾷ τὸν Κύριον γυνὴ Χαναναία, ἤτοι καταγομένη ἀπὸ τῶν ἀρχαίων κατοίκων τῆς Χαναάν, οἵτινες ἐκβληθέντες ὑπὸ τῶν Ἑβραίων ἐγκατεστάθησαν εἰς τὰ μέρη τῆς Φοινίκης. Ταύτην δὲ ὁ εὐαγγελιστὴς Μάρκος ὀνομάζει Ἑλληνίδα, ἤτοι ἐθνικὴν τὸ θρήσκευμα, Συροφοίνισσαν τῷ γένει, ἤτοι ἐξ ἐκείνου τοῦ μέρους τῆς Συρίας, ὅπερ ὠνομάζετο Φοινίκη. Εἶναι δὲ γνωστόν, ὅτι εἰς πάντα ταῦτα τὰ μέρη διὰ τῆς κατακτήσεως τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ τῆς ἀρχῆς τῶν Ἀντιόχων τὰ πάντα εἶχον ἐξελληνισθῇ κατά τε τὸν πολιτισμὸν καὶ τὸ θρήσκευμα, διασωζομένων μόνον ὀλίγων λειψάνων τῆς παλαιᾶς λατρείας καὶ ἀτελῶν τινων πληροφοριῶν περὶ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Μεσσίου.

Κατὰ τὴν συμφωνίαν τῶν Εὐαγγελιστῶν Ματθαίου καὶ Μάρκου ἡ εὐτυχὴς αὕτη καὶ μακαρία γυνὴ ἅμα μαθοῦσα τὴν εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα ἔλευσιν τοῦ Κυρίου, οὗτινος ἡ φήμη ἦν ἤδη διαδεδομένη (Μάρκ. 3, 8. Λουκ. 6. 17. 7, 17), σπεύδει πάραυτα καὶ συναντῶσα αὐτὸν καθ' ὁδὸν παρακαλεῖ θερμῶς ὑπὲρ τῆς κακῶς δαιμονιζομένης θυγατρὸς αὐτῆς ὀνομάζουσα αὐτὸν ὡς Μεσσίαν υἱόν, ἤτοι ἀπόγονον τοῦ Δαυΐδ. Ἡ πίστις δὲ πρὸς τὸν Κύριον καὶ ἡ στοργὴ πρὸς τὴν θυγατέρα τοσοῦτον ἐλέγχει αὐτήν, ὥστε ἐν ᾧ Ἐκεῖνος οὐδεμίαν δίδωσιν αὐτῇ ἀπάντησιν, αὕτη ἐπιμένει παρακαλοῦσα καὶ προκαλοῦσα τὴν στενοχωρίαν τῶν μαθητῶν, οἵτινες ἐπὶ τέλους συνιστῶσιν εἰς αὐτὸν ἵνα ἀπαλλαγῶσι κατά τινα τρόπον τῆς ἐνοχλήσεως αὐτῆς. Ὅπως δὲ οἱ παραπορευόμενοι ἐπιτιμῶντες τοὺς τυφλούς, ἵνα παύσωσιν ἐπικαλούμενοι τὴν βοήθειαν τοῦ Κυρίου ἀνέφλεγον τὸν πόθον αὐτῶν (Ματθ. 20, 31 Μάρκ. 10 48 Λουκ. 18, 39), οὕτω καὶ ἡ ξένη αὕτη γυνὴ ἔτι μᾶλλον ἀναφλέγεται ἐκ τε τῆς σιωπῆς τοῦ Κυρίου καὶ ἐκ τῆς ψυχρότητος τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἵνα ἐξαιτήσηται καὶ τύχῃ τῆς ἀπαλλαγῆς τῆς θυγατρὸς αὐτῆς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ πνεύματος. Ἐν ᾧ δὲ ὁ Κύριος ἅπαντῶν εἰς τοὺς μαθητὰς λέγει ὅτι δὲν ἀπεστάλη εἰμὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ, ἐκείνη ἐξακολουθεῖ παρακαλοῦσα καὶ φθάνει εἰς τὴν οἰκίαν, ὅπου ὁ Κύριος κατέφυγεν ἀποφεύγων νὰ γνωσθῇ εἰς τὰ πλήθη τῶν μερῶν ἐκείνων, καὶ γονυπετοῦσα ἐξαιτεῖται βοήθειαν θερμῶς. Ὁ δὲ Κύριος καὶ γινώσκων ἤδη τὴν ἀξιάγαστον πίστιν αὐτῆς καὶ ἀποφασίσας ἵνα παράσχῃ αὐτῇ τὴν εὐεργεσίαν, αὐξάνει τὴν δύναμιν τῆς πίστεως αὐτῆς καὶ διδάσκει τοὺς μαθητὰς μάθημα σπουδαιότατον, ἵνα μὴ καταφρονῶσι μηδένα τῶν ἐξαιτουμένων βοήθειαν καὶ μάλιστα ὅταν ἀγνοῶσι τὸ ἠθικὸν ποιὸν αὐτοῦ. Λέγει λοιπὸν εἰς αὐτήν, ὅτι ὡς ἐθνικὴ δὲν δικαιοῦται νὰ μετάσχῃ τῶν ἀγαθῶν τοῦ ἐκλεκτοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦτο ἐξεικονίζει διὰ μεταφορᾶς σφοδρῶς πληττούσης τὴν φιλοτιμίαν τῆς ταλαιπώρου γυναικός. Οἱ Ἑβραῖοι ὀνομάζονται ἐν τῇ εἰκονικῇ ἐκφράσει τέκνα, οἱ δὲ ἐθνικοὶ εἰς οὓς ἀνῆκεν αὕτη κυνάρια, καὶ προστίθεται ὅτι δὲν εἶναι ὀρθὸν τὴν τροφὴν τῶν τέκνων νὰ ῥίπτῃ τις εἰς τὰ κυνάρια. Ἀλλ' ἡ ἀνδρεία αὕτη ἀληθῶς γυνὴ δὲν ταράττεται, δὲν ἀγανακτεῖ διὰ τὴν ὑβριστικὴν φαινομένην ἔκφρασιν, ἀλλὰ καὶ τοὐναντίον ἔτι μᾶλλον ὑψοῦται ἐν τῇ πίστει καὶ τῇ ταπεινώσει, καὶ ἀποδεχομένη τελείως τὴν εἰκόνα παρατηρεῖ, ὅτι καὶ τὰ κυνάρια ἀξιοῦνται τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἐκ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν. Ψιχίον καὶ αὕτη ζητεῖ ἐκ τῆς πλουσίας τῶν τέκνων τραπέζης, ψιχίον εὐτελὲς καὶ ἄσημον, ἀλλὰ δι' αὐτὴν πολυτιμότατον, καὶ τὸ ψιχίον τοῦτο τῆς πλουσίας ἐν εὐεργεσίαις τραπέζης τοῦ Κυρίου εἶναι ἡ ἐκδίωξις τοῦ πονηροῦ πνεύματος ἀπὸ τῆς ταλαιπώρου θυγατρὸς αὐτῆς. Καὶ ἀληθῶς, παραλειπομένων ὅλων τῶν ἄλλων ἐξαισίων θεραπειῶν τοῦ Κυρίου, πόσοι δὲν ἀπηλλάγησαν τῆς δουλείας τοῦ πονηροῦ πνεύματος ὑπ' Αὐτοῦ. Ὑπολογιζομένου δὲ τοῦ ποσοῦ τῆς τοιαύτης πρὸς τοὺς Ἰουδαίους εὐεργεσίας τοῦ Κυρίου, ἓν εὐτελὲς ψιχίον δικαίως δύναται νὰ λογισθῇ ἡ παρομοία θεραπεία τῆς θυγατρὸς τῆς Χαναναίας. Ὅτι δὲ καὶ ἡ πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ ἡ πρὸς τὴν μακαρίαν ταύτην γυναῖκα ἀπάντησις τοῦ Κυρίου οὐσιωδῶς μετέχει ἀληθείας καταφαίνεται ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων. Ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων προερχομένη ἔπρεπε πρῶτον εἰς αὐτοὺς νὰ παράσχῃ τὰ ἀγαθὰ αὐτῆς καὶ κατόπιν νὰ μεταδοθῶσι ταῦτα καὶ εἰς τοὺς ἐθνικούς, οἵτινες ἐστερημένοι τῆς βεβαίας γνώσεως τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ εἶχον καταντήσει υἱοὶ τῆς ἀπειθείας καὶ τέκνα φύσει ὀργῆς (Ματθ. 10, 5. 6. 28, 18. 19 Λουκ. 1, 68 κ. ε. 24, 47 Ἰωάν. 4, 22. 12, 32 Πράξ. 18, 6. 28, 28 Ρωμ. 15, 8 –12. Ἐφεσ. 2, 2. 3). Τὸ τοιοῦτο δὲ οὐδόλως παραβλάπτον τὸ γενικὸν ἔργον τῆς ἀπολυτρώσεως καθίστα αὐτὸ ἔτι μᾶλλον κοινὸν καὶ εἰς πάντας ἀνῆκον, τηρουμένης τῆς ἀπαιτουμένης ἱστορικῆς καὶ κατὰ φυσικὴν σειρὰν καὶ ἀξίαν τάξεως καὶ πληρουμένων οὕτως ἀκριβῶς τῶν ἀπ' αἰώνων πρὸς σωτηρίαν τῆς ἀνθρωπότητος βουλῶν τοῦ παναγάθου Θεοῦ. Καὶ μήπως δὲν ἔπρεπε κατὰ τὰς ἀνεξερευνήτους ταύτας βουλὰς καὶ τὰς ἀνεξιχνιάστους ὁδοὺς τοῦ Θεοῦ νὰ ἐγκεντρισθῇ εἰς τὴν ῥίζαν τῆς ἐβραϊκῆς ἐλαίας διὰ τῆς πίστεως ἡ ἀγριέλαιος τῶν ἐθνῶν; (Ρωμ. 11, 1—36).

Θαυμασία δὲ ὄντως καὶ ζηλωτὴ εἶναι ἡ λάμπουσα διαύγεια τῆς διανοίας καὶ τῆς καρδίας τῆς ξένης ταύτης γυναικός. Τόσον καλῶς βλέπει καὶ διακρίνει ἐν τῷ Κυρίῳ τὸν θεῖον ἰατρὸν τῆς ταλαι-

πωρουμένης θυγατὸς αὐτῆς, ὥστε καὶ αὐταὶ αἱ ἀντιρρήσεις αὐτοῦ οὐδόλως κλονίζουσι καὶ χαλαροῦσι τὴν πίστιν αὐτῆς. Ἐμμένει βεβαία οὖσα περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ ποθουμένου, καὶ ἰδοὺ ἀξιοῦται αὐτοῦ μετ' ἐξόχου ἐπαίνου ἐξελθόντος ἀπὸ τῶν παναγίων χειλέων Ἐκείνου, ὃς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ. «Ὦ γύναι, λέγει, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς θέλεις». Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πίστεως αὐτῆς μᾶλλον ἢ τῆς τοῦ Κυρίου ἀνεξαντλήτου ἀγαθοεργίας ἦτο ἡ τελεία ἀπαλλαγὴ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἀπὸ τοῦ δαίμονος. Καθ' ἃ δὲ ὁ ἱερὸς Μάρκος συμπληρῶν λέγει, ἀπελθοῦσα ἡ γυνὴ εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς εὗρε τὴν θυγατέρα ἀπηλλαγμένην τοῦ δαιμονίου καὶ βεβλημένην ἐπὶ τῆς κλίνης (Μάρκ. 7, 30). Πόσον δὲ ἀντίθετον πρὸς τὸ φῶς τῆς διανοίας καὶ τὴν ἐντεῦθεν ἑτοιμότητα τοῦ πνεύματος αὐτῆς εἶναι τὸ ζοφερὸν σκότος καὶ ἡ σύγχυσις τὰ κατακαλύπτοντα καὶ νοῦν καὶ καρδίαν τῶν δοκησισόφων καὶ ὑπερηφάνων Φαρισαίων. Ἐκείνη ἀτελῆ πάντως ἔχουσα γνῶσιν τοῦ Κυρίου πληροῦται πίστεως θερμαινούσης καὶ ζωογονούσης καὶ οὗτοι καθ' ἑκάστην ἔχοντες ἐνώπιον αὐτῶν τὰς ἁγίας Γραφὰς τὰς μαρτυρούσας περὶ αὐτοῦ, καθ' ἑκάστην βλέποντες τὰ θαυμάσια αὐτοῦ ἔργα, ἀπιστοῦσι καὶ βλασφημοῦσι, διότι ἡ κακία ἐστέρησεν αὐτοὺς καὶ ὀφθαλμοὺς καὶ ὦτα καὶ νοῦν καὶ καρδίαν καὶ κρίσιν. Εἴθε ὑπὸ τῆς αὐτῆς διαυγείας τῆς διανοίας καὶ τῆς καρδίας ὁδηγούμενοι πάντες ἡμεῖς νὰ σπεύδωμεν πάντοτε μετὰ σταθερᾶς πίστεως πρὸς τὸν ἰατρὸν τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων καὶ παρ' αὐτοῦ νὰ προσδοκῶμεν μετὰ πεποιθήσεως τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῶν κατατρυχόντων ἡμᾶς δεινῶν. Ἐκείνη κατόπιν ἐξ εὐγνωμοσύνης ἔστησεν ἄγαλμα πρὸς τιμὴν τοῦ Κυρίου κατά τινα παράδοσιν, ἡμεῖς δὲ ἀντὶ ὑλικῶν τοιούτων καὶ φθαρτῶν τεκμηρίων, ἂς ἱδρύσωμεν τὸ ἄγαλμα τῶν ἀρετῶν ἡμῶν, ἐπιτελοῦντες ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ Θεοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΩΤΗ
ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

Κεφάλαιον ε'. στίχ. 1—11.

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἑστὼς ὁ Ἰησοῦς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρὲτ εἶδε δύο πλοῖα ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἁλιεῖς ἀποβάντες ἀπ' αὐτῶν ἀπέπλυναν τὰ δίκτυα, ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν τοῦ Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον· καὶ καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς ὄχλους. Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα, Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν· καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων εἶπεν αὐτῷ, Ἐπιστάτα, δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὸ δίκτυον. Καὶ τοῦτο ποιήσαντες, συνέκλεισαν ἰχθύων πλῆθος πολύ· διερρήγνυτο δὲ τὸ δίκτυον αὐτῶν, καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις τοῖς ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθον, καὶ ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. Ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος προσέπεσε τοῖς γόνασι τοῦ Ἰησοῦ, λέγων, Ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι, Κύριε· θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ, ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ἣ συνέλαβον· ὁμοίως δὲ καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. Καὶ εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦς, Μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν. Καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες ἅπαντα, ἠκολούθησαν αὐτῷ.

Ἡ περικοπὴ αὕτη ἀναφέρει γεγονὸς ὑπ' οὐδενὸς ἄλλου ἐκ τῶν εὐαγγελιστῶν μνημονευόμενον. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ὁμοιότητές τινες ἀπαντῶσι παρὰ τοῖς ἄλλοις εὐαγγελισταῖς (Ματθ. 4, 18 κ. ἑ 13,2 κ. ἑ. Μάρκ. 1, 16 κ. ἑ 4,1 κ. ἑ Ἰωαν. 21, 1 κ. ἑ), ἀλλὰ προφανῶς αἱ περιστάσεις εἶναι ὅλως διάφοροι. Ὅπως δήποτε ὅμως καὶ τὸ γεγονὸς τοῦτο ἀνήκει εἰς τὴν μακρὰν σειρὰν τῆς ἐν Γαλιλαίᾳ ἐνεργείας καὶ κυρίως ἀφορᾷ εἰς τὸν στενώτερον τῶν μαθητῶν κύκλον, εἰς τοὺς ἁλιεῖς ἀδελφοὺς τῆς λίμνης Γεννησαρέτ, ὧν προεξῆρχεν ὁ Πέτρος. Δύο πλοῖα, τὸ ἓν αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀδελφοῦ Ἀνδρέου, τὸ δ' ἕτερον τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου ἦσαν παρὰ τὸν αἰγιαλόν, τῶν ἁλιέων μετὰ ματαίου δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κόπους ἀποπλυνόντων τὰ δίκτυα. Τοῦτο φυσικῶς ἐγένετο τὴν πρωΐαν· ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβὰς εἰς ἓν ἐκ τούτων, τὸ τοῦ Πέτρου, ἐδίδασκεν ἐκεῖθεν τὸν συσσωρευθέντα λαὸν ἀκορέστως ἀκούοντα τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Μετὰ τὴν διδασκαλίαν παραγγέλλει τὸν Πέτρον ἵνα προχωρήσῃ εἰς τὴν λίμνην καὶ ῥίψῃ τὰ δίκτυα πρὸς ἄγραν. Ὁ Σίμων καὶ βεβαιῶν ὅτι ματαίως δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἐκοπίασε καὶ ὑποδεικνύων εἶδος ἀμφιβολίας, ὑπακούει καὶ ἀμείβεται δι' ἀφθονίας τοσοῦτον μεγάλης ἰχθύων, ὥστε ἐδέησε νὰ προσκαλέσωσι πρὸς βοήθειαν καὶ τὸ ἄλλο πλοῖον, τὸ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου, ἀμφότερα δὲ τὰ πλοῖα ἐκινδύνευον νὰ βυθισθῶσιν ἐκ τοῦ βάρους τῶν ἰχθύων. Τότε ὁ πάντοτε ζωηρὸς καὶ θερμουργὸς Πέτρος πίπτει εἰς τὰ γόνατα καὶ παρακαλεῖ τὸν Κύριον ἵνα ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ πλοίου αὐτοῦ ἀναγνωρίζων τὴν μεγάλην μεταξὺ ἑαυτοῦ ὡς ἁμαρτωλοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ Κυρίου ὡς θείου διδασκάλου καὶ θαυματουργοῦ διαφοράν. Ἀλλ' Ἐκεῖνος ἐνθαρρύνει αὐτὸν βεβαιῶν, ὅτι μετ' ὀλίγον θὰ καταστήσῃ αὐτὸν θαυμάσιον ἁλιέα ἀνθρώπων. Τότε ἅπαντες ἐκπληκτοι ἐπὶ τῷ γεγονότι προσέδεσαν τὰ πλοῖα εἰς τὴν ξηρὰν καὶ ἀφήσαντες αὐτὰ ἠκολούθησαν τὸν Κύριον.

Ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου, διαφόρου προφανῶς παρὰ τὴν πρώτην κλῆσιν τῶν ἀδελφῶν Πέτρου καὶ Ἀνδρέου καὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου παρὰ τὴν λίμνην

Γεννησαρὲτ τὴν μνημονευομένην ὑπὸ τῶν δύο πρώτων εὐαγγελιστῶν (Ματθ. 4. 12 κ.ἑ. Μάρκ. 1, 16 κ.ἑ.), διδασκόμεθα κυρίως δύο τινά, πρῶτον τὴν διὰ παντὸς τρόπου προθυμίαν τοῦ Κυρίου πρὸς διδασκαλίαν τῶν ἀνθρώπων, καὶ δεύτερον ὅτι ἡ ὑπακοὴ εἰς τὸ θέλημα αὐτοῦ πάντοτε ἀποβαίνει εἰς ἀγαθόν. Τὸν λαὸν διδάσκει ὁ Κύριος ἀπὸ τοῦ πλοίου, τοὺς δὲ στενωτέρους μαθητὰς ἐν τῷ πλοίῳ δι' ἐξαισίας ἄγρας ἰχθύων, καὶ ὑπισχνεῖται αὐτοῖς ἄλλην πολυτιμοτέραν ἄγραν ἐν τῇ ἀχανεῖ θαλάσσῃ τῆς οἰκουμένης, τὴν ἄγραν καὶ ὁδηγίαν πρὸς σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ὁ λαὸς καὶ οἱ μαθηταὶ μεγάλας ἐκ τῆς τοιαύτης διδασκαλίας ὠφελείας ἐκαρπώθησαν, καὶ μάλιστα οἱ τελευταῖοι, ὧν τὸ ἔργον οὕτω θαυμασίως ἀπὸ εὐτελοῦς καὶ ἀσήμου ἠλλοιώθη, ὥστε ἀπέβησαν ἁλιεῖς ἀνθρώπων καὶ κήρυκες διαπρύσιοι τοῦ Εὐαγγελίου εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. Τὸ ἀγαθὸν τοῦτο ἐγένετο βεβαίως οὐ μόνον ἐκ τῆς διδασκαλίας τοῦ Κυρίου, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ὑπακοῆς καὶ προθυμίας τῶν ἀποστόλων. Ὁ Πέτρος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ προθύμως καὶ παρ' ἐλπίδα ὑπακούουσι, καὶ ἀξιοῦνται ὑπὲρ πᾶσαν ἐλπίδα ἀγαθῶν καὶ ὑλικῶν καὶ πνευματικῶν, καὶ προσκαίρων καὶ αἰωνίων. Ἔδει καὶ ἡμεῖς νὰ ἀκούωμεν πάντοτε προθύμως τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ ὑπακούωμεν προθύμως εἰς τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου, κατὰ μέρος θέτοντες ἐγκοσμίους ἐπιθυμίας καὶ βλέψεις καὶ πᾶν ὅ τι ἀπομακρύνει ἡμᾶς ἀπὸ τῆς φωνῆς τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ καθήκοντος ἡμῶν.

† Ο ΑΓΧΙΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΘΕΙΟΣ ΛΟΓΟΣ

Κυριακῇ 28 Σεπτεμβρίου.

Ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Ἐλεημοσύνη ὅτι «ἡ τήρησις τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ ἐπιχορηγεῖ καὶ τὰ ἐγκόσμια ἀγαθά», ἐν τῇ λειτουργίᾳ.

Ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Χάσκιοϊ «Περὶ ὑπακοῆς εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ», ἐν τῇ λειτουργίᾳ.

Ἐν Κοντοσκαλίῳ περὶ τὴν 7 1]2 μ. μ. ἀνάπτυξις τοῦ ἀποστολικοῦ «Παρακαλῶ ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος» κτλ. (Ἐφ. δ' 1).

Ἐν Σταυροδρομίῳ, ἐκκλησίᾳ Εἰσοδίων, ὥρᾳ 4 μ. μ. «περὶ χρεῶν κυρίων πρὸς ὑπηρέτας».

Ἐν Γαλατᾷ, ἐκκλησίᾳ ἁγίου Ἰωάννου, ἑρμηνεία τῆς ἀποστολικῆς περικοπῆς τῆς ἡμέρας.

Ἐν Βαφεοχωρίῳ, κατὰ μὲν τὴν θείαν λειτουργίαν «περὶ ἀγάπης», μ. μ. δὲ «περὶ γάμου», ὑπὸ τοῦ ἱεροδ. Ἀθηναγόρου.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἀριθ. Πρωτ. 4195.

Καλεῖται ὁ Γρηγόριος Ἀναστασίου Τασούλας, ἐκ Κερασόβου τῆς Δρυϊνουπόλεως, τέως μὲν κάτοικος Γκουβερίου, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Δευτέραν καὶ ὥραν 7 τουρκιστὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως ἐμφανισθῇ πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, εἴτε αὐτοπροσώπως, εἴτε δι' ἀντιπροσώπου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ Ἀλεξάνδρας Χρήστου Γκόβελα, κατοίκου Δελβινακίου, τὰ οἰκιακὰ ἐπαγγελλομένης. Ἐν περιπτώσει δὲ μὴ ἐμφανίσεως δικασθήσεται ἐρήμην.

Ἡ παροῦσα κλῆσις τρὶς δημοσιευθήσεται κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένων ἐφημερίδων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας», «Κωνσταντινουπόλεως» καὶ «Νέας Ἐφημερίδος». 3

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 21 Αὐγούστου 1897.

Ὁ Πρόεδρος

† Ὁ Σισανίου ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς

Ἱεροδ. ΑΝΘΙΜΟΣ Π. ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΔΡΥΓΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

Κλῆσις

Ἀριθ. Πρωτ. 156.

Ὁ Παναγιώτης Εὐθυμίου Σέκου ἐκ Γκουβερίου τοῦ τμήματος Πωγωνίου τῆς ἐπαρχίας Δρυϊνουπόλεως, ἐναγόμενος παρὰ τῆς συζύγου του Διδύμης Ι. Φώτου ἐπὶ ἀναιτίῳ ἐγκαταλείψει αὐτῆς παρ' αὐτοῦ πρὸς διαζευξιν προσκαλεῖται νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον τῆς Μητροπόλεως ταύτης τὴν πρώτην παρασκευὴν μετὰ ἕνα μῆνα ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως καὶ δικασθῇ κατ' ἀντιμωλίαν μετ' αὐτῆς. Ἄλλως δικασθήσεται ἐρήμην, καὶ συνεπῶς καταδικασθήσεται καὶ διαζευχθήσεται ἀπ' αὐτῆς.

Ἐν Ἀργυροκάστρῳ τῇ 30 Αὐγούστου 1897.

Ὁ πρόεδρος 2

† Ὁ Δρυϊνουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἀριθμ. Πρωτοκ. 4613.

Καλεῖται ἡ Ἀρτεμισία Δ. Λεούτση, θυγάτηρ τοῦ ἐκ Κύμης τῆς Εὐβοίας Κωνσταντίνου Σταμπολτζῆ, ὑπήκοος Ἑλληνίς, τέως μὲν κάτοικος ἀλληλοδιαδόχως Κωνσταντινουπόλεως, Κιουπλίου, Ἐσκῆ Σεχήρ, Ἀθηνῶν καὶ Ἄνδρου, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς, ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον καὶ ὥραν 8 τουρκιστὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως ἐμφανισθῇ πρὸ τοῦ Πνευματικοῦ τῶν Πατριαρχείων Δικαστηρίου, εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου, ἅτε ἐναγομένη ἐπὶ διαζεύξει ὑπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς Δημητρίου Λεούτση, ἐμπόρου, ὑπηκόου Ἕλληνος καὶ κατοίκου Κωνσταντινουπόλεως.

Ἡ παροῦσα κλῆσις τρὶς δημοσιευθήσεται κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένων ἐφημερίδων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας», Κωνσταντινουπόλεως» καὶ «Νέας Ἐφημερίδος».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 10 Σεπτεμβρίου 1897.

Ὁ Πρόεδρος 2

(ὑπογρ.) † Ὁ Σισανίου ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ.

Ὁ Γραμματεὺς

(ὑπογρ.) Ἱεροδ. ΑΝΘΙΜΟΣ Π. ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ.

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ὁ Ἀγχιάλου Βασίλειος (πρόεδρος)
Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος
Δ. Θ. Σανθόπουλος
Ἰ. Δ. Ταντολίδης
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης (ταμίας)

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἑξαμηνιαία τὰ ἥμίση.

Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΕΤΑΙ

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου.

ΕΤΟΣ ΙΖ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 4 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1897 ΑΡΙΘ. 32

Φέρεται εἰς γνῶσιν τῶν ἐνδιαφερομένων, ὅτι κατ' ἀπόφασιν τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τοὐντεῦθεν τὰ ἐν ταῖς ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὑποβαλλόμεναις ἐφέσεσιν ἐπισυναπτόμενα κατὰ νόμον ἐγγυητικά, πρέπει ἵνα συντάττωνται ἐν μὲν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Κωνσταντινουπόλεως ἐν τῷ Συμβολαιογραφείῳ τῶν Πατριαρχείων, ἐν δὲ ταῖς Ἐπαρχίαις ἐν ταῖς οἰκείαις Μητροπόλεσιν, ἐκτὸς ἐὰν ὦσι συντεταγμένα ἐν τοῖς κυβερνητικοῖς Συμβολαιογραφείοις.

Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Περὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει μονῆς τοῦ Σωτῆρος τοῦ Φιλανθρώπου, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἁγιάσματος καὶ ἁγίων λειψάνων — Ἡ παρ' ἡμῖν εἰσέρπουσα ὀθνεία παίδευσις — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν — Βιβλιολογία — Θεῖος λόγος — Κοινοποιήσεις.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Θεολογικὴ σχολή. — Τῇ παρελθούσῃ δευτέρᾳ ἐτελέσθη ἐν τῇ Θεολογικῇ σχολῇ ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους ὁ νενομισμένος ἁγιασμός· ἐφ' ᾧ καὶ ἀπὸ τῆς Κυριακῆς μετέβησαν ἐκεῖσε οἱ ἐκ τῶν ἐφόρων σεβασμιώτατοι μητροπολῖται Βιζύης καὶ Σισανίου. Ἐκ τῶν παλαιῶν καθηγητῶν παρεμένουσι καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο οἵδε· ὁ Σχολάρχης ἀρχιμ. Γερμανὸς Γρηγοριάδης, ἀρχιμ. Ἀπόστολος Χριστοδούλου, ἀρχιμ. Ἰωάννης Εὐστρατίου, ἀρχιμ. Εἰρηναῖος Παντελέων, ἀρχιμ. Ἀγαθάγγελος Κωνσταντινίδης, Βασίλειος Ἀντωνιάδης, Π. Κομνηνός, Γ. Λιανόπουλος, Χριστόφορος Σαμαρτζίδης, Ξ. Λαμπρίδης, Ἀλέξανδρος Βυζάντιος, τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, νέοι δὲ προσελήφθησαν οἱ ἑξῆς· Γ. Ἀθανασάκης, καθηγητὴς τῶν ἑλληνικῶν, Α. Φωτιάδης, καθηγητὴς τῆς τουρκικῆς καὶ Ν. Φρυδᾶς, καθηγητὴς τῆς γαλλικῆς. Ἡ διδασκαλία δὲ τῶν μαθημάτων γενήσεται κατὰ τὸ πέρυσι συνταχθὲν καὶ ἐφαρμοσθὲν πρόγραμμα.

— *Μητρόπολις Βελλᾶς.*— Τοῦ πανιερ. μητροπολίτου Βελλᾶς Βασιλείου, ἐξαιτησαμένου παρὰ τῆς Ἐκκλησίας τὸν διορισμὸν καὶ ἀποστολὴν αὐτῷ βοηθοῦ ἐπισκόπου, ἐνεκρίθη συνοδικῶς ὡς τοιοῦτος ὁ πρώην Μυριοφύτου Νικόδημος, ὃς καὶ ἀπέρχεται ὁσονούπω ἵνα ἀναλάβῃ τὰ ἀνατεθειμένα αὐτῷ καθήκοντα.

— *Ἐπισκέψεις.*—Τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ ἐπεσκέψατο τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην ἡ ἀπό τινος ἐνταῦθα διατρίβουσα βαρωνὶς δὲ Βανδελστάδτ, συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ ὁμογενοῦς τραπεζίτου ἀξιοτίμου Στεφάνου Πεσματζόγλου. Ἀσπασθεῖσα δὲ εὐλαβέστατα τὴν δεξιὰν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος πρὸς Ἣν συνδιελέχθη γαλλιστί, ἔλαβε, μετὰ πόθου ἐξαιτησαμένη, καὶ τὴν εἰκόνα Αὐτῆς. Ἡ βαρωνὶς αὕτη, Ὁλλανδὴ τὴν καταγωγὴν καὶ καθολικὴ τὸ θρήσκευμα, διαμένει ἐν Παρισίοις. Περιηγουμένη δὲ νῦν διάφορα μέρη καὶ ἐλθοῦσα εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐν τοῖς πρώτοις ἐπόθησε νὰ ἐπισκεφθῇ καὶ ἀσπασθῇ τὴν δεξιὰν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Εἶναι ἑβδομηκοντοῦτις τὴν ἡλικίαν, ὁμιλεῖ δὲ εὐχερῶς τὴν γαλλικὴν καὶ ἔχει φήμην φιλανθρώπου γυναικός.

— *Καθαίρεσις.* — Ἐπειδὴ ὁ ἀρχιμανδρίτης Βενέδικτος Γεωργιάδης πολλάκις νουθετηθεὶς καὶ ἐπιτιμηθεὶς ἐπὶ τῇ ἀτασθάλῳ καὶ ἀνοικείῳ τῷ ἱερῷ σχήματι πολιτείᾳ, οὐ μόνον διέμεινεν ἀμεταμέλητος καὶ ἀδιόρθωτος, ἀλλὰ καὶ εἰς μείζονα ὁσημέραι ἐχώρει καὶ τὰς τῶν χριστιανῶν συνειδήσεις ἐσκανδάλιζεν, ὀνειδος προστρίβων τῷ κλήρῳ· μεταβὰς δὲ οὐ πρὸ πολλοῦ παρὰ τῷ θείῳ αὐτοῦ, τῷ ἁγίῳ Βελλᾶς, καὶ εἰς Ἰωάννινα, χείρονα κατετόλμησε καὶ διέπραξεν, ὡς δῆλον γίνεται ἐκ τῶν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν γραμμάτων τῶν πανιερωτάτων μητροπολιτῶν Ἰωαννίνων καὶ Βελλᾶς, ἡ ἱερὰ Σύνοδος ἀνάξιον ὅλως κρίνασα αὐτὸν τοῦ ἱερατικοῦ ἀξιώματος, προέβη εἰς τὴν καθαίρεσιν αὐτοῦ, ἀφαιρέσει καὶ τοῦ σχήματος.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΜΟΝΗΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΤΟΥ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΟΥ,

ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝ ΑΥΤΗ ΑΓΙΑΣΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΑΓΙΩΝ ΛΕΙΨΑΝΩΝ*

δ'.

Περὶ τῆς θέσεως τῆς Μονῆς τοῦ Φιλανθρώπου εὑρίσκομεν σημεῖά τινα εἰς τὸ Τυπικὸν τῆς Μονῆς τῆς Κεχαριτωμένης καὶ εἰς τὰς ἀφηγήσεις τῶν Ρώσσων προσκυνητῶν τῶν ἀγιοτήτων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, οὓς ἡμεῖς δὲν θεωροῦμεν μυθογράφους, ὡς ὁ Μ. Γεδεὼν καλεῖ εἰς τὸ Βυζαντινὸν ἑορτολόγιον αὐτοῦ· φέρ' ἐξετάσωμεν τὰ σημεῖα ταῦτα ὅπως καθορίσωμεν, εἰ δυνατόν, τὴν θέσιν τῆς Μονῆς. Εἴπομεν ἀνωτέρω (§ α') ὅτι ἀμρότεραι αἱ μοναὶ αὗται ἦσαν ἱδρυμέναι ἐφ' ἑνὸς γηπέδου· διαιρέτης ὅμως τοῖχος διεχώριζεν αὐτάς· περὶ τοῦ διαιρέτου τοίχου διαλαμβάνει τὸ οθ' κεφάλαιον τοῦ Τυπικοῦ τῆς Εἰρήνης Δουκαίνης τὰ ἑξῆς· «. . . . μήτε βάρος νέον οἱονδήποτε ἐπιθεῖναι τῷ διαιρέτῃ τοίχῳ ἀμφοτέρων τῶν Μονῶν, τοῦ τε Φιλανθρώπου δηλαδὴ καὶ τῆς Κεχαριτωμένης, μήτε μὴν κατοπτείαν ἔχειν κατ' αὐτῶν . . . . μόνον καταλυθῆναι ὀφειλόντων μετὰ τὴν τοῦ τῇδε βίου μετάστασιν τῆς Πορφυρογεννήτου Κυρᾶς Ἄννης, τῶν ἀπηωρημένων οἰκημάτων ἔξωθεν τοῦ διαιρέτου τοίχου, καὶ ἀποβλεπόντων πρὸς τὸν κῆπον τῆς τοῦ Φιλανθρώπου Μονῆς, ἐν οἷς δηλονότι σήμερον καταμένει ἡ δηλωθεῖσα Πορφυρογέννητος, ὀφείλοντος τοῦ τοιούτου τοίχου ὑψωθῆναι καὶ ἔτι πήχεις δύο. . . . »[15]. Τὸν διαιρέτην τοῦτον τοῖχον λαμβάνει ἀφετηρίαν καὶ τὸ πα' κεφάλαιον τοῦ Τυπικοῦ «περὶ τοῦ περιορισμοῦ τῆς Μονῆς» τῆς Κεχαριτωμένης, ἐξ οὗ, καίτοι ἐλλειπῶς περισωθέντος, γνωρίζομεν ὅτι ὁ τοῖχος τῆς Μονῆς ταύτης ἐπεριορίζετο ὑπὸ τῆς δημοσίας ὁδοῦ τῆς ἐρχομένης ἀπὸ τῆς ἐν τῷ *Δευτέρῳ* ἐκκλησίας τῆς ἁγίας Ἄννης, καὶ ὑπὸ ρυμίδος Μονῆς γυναικείας πατριαρχικῆς τοῦ ἁγίου Νικολάου, ἀκολουθῶν διεύθυνσιν πρὸς ἀνατολὰς καὶ πρὸς ἄρκτον[16], ἔνθα, κατὰ τὸ ἄνω παρατιθέμενον χωρίον τοῦ οθ' κεφαλαίου τοῦ Τυπικοῦ, ἦν ὁ κῆπος τῆς Μονῆς τοῦ Φιλανθρώπου. *Δεύτερον* ἐκαλεῖτο ὁ μεταξὺ τῶν πυλῶν Πηγῆς καὶ Μελανδησίας χῶρος[17], ἡ νῦν Ἀγὰτς σεράγι καλουμένη συνοικία μεταξὺ Σηλύβρι καὶ Μεβλεβιχανὲ καπουσῆ[18]· ὁ ναὸς τῆς ἁγίας Ἄννης τάσσεται ἔνθα νῦν ἐγείρεται τὸ τζαμίον Ἰβραχὴμ πασᾶ[19]. Ἡ ἀπὸ τῆς ἁγίας Ἄννης ἐρχομένη δημοσία ὁδὸς διηυθύνετο πρὸς τὴν ἁγίαν Σοφίαν, ἀκολουθοῦσα βεβαίως ἣν γραμμὴν ἀκολουθεῖ ἡ σήμερον λεωφόρος Ἀκ-σεράγι καὶ Διβὰν-γιολῆ, χωροῦσα τότε, ὡς φαίνεται καὶ πέριξ τῆς ἁγίας Σοφίας. Ναὸς τοῦ ἁγίου Νικολάου, ὄπισθεν τοῦ ἁγίου βήματος τῆς ἁγίας Σοφίας ἱδρυμένος, ἀναφέρεται εἰς τὴν κατὰ τὸ 1424—1453 γραφεῖσαν ρωσικὴν ἀνώνυμον περιγραφὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως[20], ὑπὸ τῆς Κομνηνῆς μνημονευόμενος « . . . τοῦ ἱεράρχου Νικολάου τέμενος, ὃ Προσφύγιον » μέχρι τῆς δεῦρο εἰώθασιν ὀνομάζειν ἀγχοῦ τῆς Με» γάλης Ἐκκλησίας πρὸ ἣν ἐνιδρυμένον πάλαι ...»[21], ἐννοοῦσης ἴσως τὸν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος οἰκοδομηθέντα ναόν[22]· τοῦτον ἐκλαμβάνομεν ὡς τὴν ἐν τῷ Τυπικῷ μνημονευομένην γυναικείαν Μονήν, ἀφοῦ ἱστορεῖται ὅτι εἰς αὐτὸν κατέφυγον ἡ μήτηρ τοῦ Ἀλεξίου Κομνηνοῦ ἡ Δαλασσηνὴ μετὰ τῶν θυγατέρων αὐτῆς, ὅλαι γυναῖκες. Ναὸν τοῦ Ἁγίου Νικολάου ἐξωθεν τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τῶν Μαγγάνων ἀναφέρει καὶ ὁ τῷ 1200 ἔτει ἐπισκεψάμενος τὴν Κωνσταντινούπολιν

---

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 234 -- 236.

15. Migne, P. G. 127, col. 1109. Εἴπομεν ἀλλαχοῦ(Ἑλλ. Φιλ. Σύλ. ἀρχ. παράρτ. τόμ. Κ—ΚΒ', περὶ τῆς Μονῆς τῆς Παμμακαρίστου, σελ. 21) ὅτι ἡ τοῦ Ἀλεξίου Κομνηνοῦ θυγάτηρ καὶ τοῦ Βρυεννίου σύζυγος Ἄννα γνωστὸν μὲν ὅτι ἐγένετο μοναχή, εἰς ποίαν ὅμως μονὴν εἰσῆλθε, πότε ἀπέθανε καὶ ποῦ ἐτάφη, ἄγνωστον· ἐκ τοῦ παρατεθέντος ἄνω χωρίου ὡς καὶ ἐκ τῶν κατωτέρω μανθάνομεν ὅτι ἡ τῆς Κεχαριτωμένης Μονὴ ἦν ὡρισμένη ὑπὸ τῆς κτιτορίσσης ὅπως ἐν αὐτῇ μονάζωσι καὶ θάπτωνται τὰ θήλεα μέλη τῆς οἰκογενείας αὐτῆς· ἐπομένως παραδεχόμεθα ὅτι καὶ ἡ Ἄννα εἰσῆλθε καὶ ἐτάφη ἐν τῇ Μονῇ τῆς Κεχαριτωμένης· τὰ ἕτερα χωρία τοῦ Τυπικοῦ ἔχουσιν ὡς ἑξῆς· Τὸ «Κεφάλαιον ος' περὶ τοῦ πῶς τε καὶ ποῦ δεῖ θάπτεσθαι τὰς « ἀπὸ τῶν παίδων ἡμῶν καὶ τῶν ἐγγόνων ἐν τῇ Μονῇ αἱρουμένας ταφῆναι . . .», ὁρίζει τὰ ἑπόμενα: «Εἴποτε δὲ ἄρα τις « τῶν θυγατέρων ἡμῶν ἢ καὶ τῶν νυμφῶν, εἴτε καὶ τῶν ἐγγόνων, σῖς ἡ τῆς Μονῆς ἐφορία ἀνατίθειται, καὶ ἡ τῶν πολυτελεστέρων οἰκημάτων χρῆσις, ἐν ταύτῃ τῇ Μονῇ αἱρετίσει « τὸ ταφῆναι (οὐκ ἀπεικὸς γὰρ οὐδὲ περὶ τούτου διαλαβεῖν) τὸ « μοναδικὸν μὲν μεταμφιασμένη σχῆμα ἐξέσται τοῦτο αὐτῇ· « ἄλλως δὲ οὐδαμῶς, καὶ τόπον ἕξειν ἐν τῷ ἐξωκάρηνῃ, εἰς τὴν « κατάθεσιν τοῦ ἰδίου λειψάνου, τὸν οἰκεῖον τάφον κατὰ τὸ δο« κοῦν αὐτῇ ποιουμένη» Migne; l. c., col. 1101. Τὸ κεφάλαιον οθ' διαλαμβάνει καὶ τὰ ἑξῆς: « . . . διορίζομαι, ἵνα μετὰ « τὴν ἐμὴν τοῦ τῇδε βίου μετάστασιν, κατέχῃ (τὴν Μονὴν τῆς « Κεχαριτωμένης) καὶ νέμηται ἡ ποθεινοτάτη μου πορφυρογέν« νητος καὶ Καισάρισσα κυρὰ Ἄννα ἄχρις ἂν ζῇ κατὰ τὸ ἀκώ« λυτον, οὐ μόνον τὰ πάντα κελλία αὐτῆς, ἐν οἷς καὶ ζώσης « ἐμοῦ τὴν καταμονὴν ἐποιεῖτο, ἀλλὰ δὴ καὶ πάντα τὰ ἐν τῇ « Κεχαριτωμένῃ οἰκήματα . . . Μετὰ δὲ παρέλευσιν αὐτῆς ἵνα « ἔχῃ τὴν χρῆσιν καὶ κατοχὴν καὶ νομὴν τῶν ἀναγεγραμμένων « πάντων ἀκινήτων καὶ λοιπῶν δικαίων ἡ ποθεινοτάτη μου « ἐγγόνη κυρὰ Εἰρήνη ἡ Δούκαινα ἡ θυγάτηρ τῆς κυρᾶς Ἄν« νης . . . μετὰ τελευτὴν τῆς κυρᾶς Εἰρήνης, εἰ μὲν ἐπὶ « διαθήκῃ τελευτᾷ ἡ μήτηρ αὐτῆς ἡ πορφυρογέννητος, ἵνα « παραπέμπῃ ταῦτα . . . εἰς οἷον ἂν αἱροῖτο . . . Εἰ δὲ πρὸ τῆς « κυρᾶς Εἰρήνης ἡ μήτηρ αὐτῆς τὸν τῇδε καταλύσει τὸν « βίον . . .» κτλ. Migne; l. c. col. 1109.

16. Migne; l. c., col. 1118, 1120.

17. Ducangius; Const. Christ. p. 52, E. R.

18. Mordtmann; Esq. top. de Cple, Lille, 1892, § 137.

19. Ἑλλ. Φιλ. Σύλλογος· παρ ἀρχ. τοῦ ΙΔ' τόμου, ἀρ. 53.

20. Mme de Khitrowo; l. c., p. 228—229.

21. Ἄννα Κομνηνή· Ἀλεξ., σελ. 52, E. R.

22. Κεδρηνός· σελ. 588, E. R.

Ἀντώνιος ἀρχιεπίσκοπος Νοβγορόδ[23]. Ὁ ναὸς οὗτός ἐστιν ὁ ἐν τοῖς *Βασιλίδου* καλουμένοις[24]· ὁ Βασιλ[ε]ίδης ἦν πατρίκιος καὶ κοιαίστωρ ἐπὶ τοῦ Μεγάλου Ἰουστινιανοῦ, κατὰ τοὺς Πατριογράφους καὶ τὸν Προκόπιον[25]. Ὁ Σκαρλᾶτος Κων]πολις, τόμ. Β΄, σελ. 597, καὶ κατ' αὐτὸν ὁ Πασπάτης, Βυζ. Μελ. σελ. 34—35, ἐσφαλμένως παραπέμπουσιν εἰς τὸ Γ΄ βιβλίον τῆς Ἄννης περὶ τοῦ Βασιλίδου καὶ τῶν ἀξιωμάτων αὐτοῦ, ταύτης ἁπλῶς μνημονευούσης ναοῦ Ἁγίου Νικολάου παρὰ τὴν πύλην τῶν Βλαχερνῶν· ἑπομένως ἠπατήθησαν αὐτοί τε καὶ ὁ Γεδεών[26], τάξαντες παρὰ τὰς Βλαχέρνας τὸν οἶκον Βασιλίδου καὶ τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Νικολάου· τὴν ἀκριβῆ ἀμφοτέρων θέσιν δίδωσιν ἡμῖν ἡ ἀρτίως ὑπὸ τοῦ Ἀθ. Παπαδοπούλου Κεραμέως[27] δημοσιευθεῖσα Νικηφόρου Καλλίστου τοῦ Ξανθοπούλου

« Διήγησίς τις ἐν στίχοις ἰαμβείοις
τινων θαυμάτων τοῦ θείου Νικολάου
ὧν οὐδαμῶς μέμνηται ὁ Μεταφράστης»·

κατ' αὐτὴν ναὸς τοῦ Ἁγίου Νικολάου ἠγέρθη ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου (στ. 37—38)

ἄγχιστα . . . τοῦ νεὼ τῆς Σοφίας
πρὸς τοῖς ἑῴοις ἐμβόλοις ἡδρασμένος

ἐν τῷ καλουμένῳ «τῆς Βασιλίδος» δόμῳ (στ. 40, 105, 120, 150), εἰς ὃν ἀφικνούμενος ὁ βασιλεὺς «βάδην» ἐκ παλαιᾶς τάξεως, ἤλαττε στολήν, ἐταινιοῦτο βασιλικῶς

σὺν πορφύρᾳ βύσσῳ τε τῆς ἁλουργίδος
περφανῶς μάλιστα καὶ παρρησίᾳ (στ. 48—49),

καὶ μετέβαινε

δι' ἱεροῦ φρέατος ἐκ Τετραπύλου
πρὸς τὸν περιθρύλλητον οἶκον Σοφίας»
(στ. 50—51).

Καθ'ἡμᾶς ὁ ἐν τοῖς Βασιλίδου (Βασιλίδους παρὰ Βανδουρίῳ) ναὸς τοῦ Ἁγίου Νικολάου ὁ αὐτός ἔστι τῷ ἐν τῷ δόμῳ τῆς Βασιλίδος κατὰ Ξανθόπουλον ναῷ, ἀγχοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας, καὶ τῷ ἐπικεκλημένῳ «τὸ Προσφύγιον», διάφορος δὲ τῷ παρὰ Παχυμέρει[28] ἀπαντῶντι· «τὸ πρὸς τῇ θαλάττῃ κελλύδριον τοῦ Ἁγίου Νικολάου»· [ὁ Πορφύρ.[29] μέμνηται ἀνωνύμως «ἐκκλησίας τῶν Βασιλίδου»· ὁ Δουκάγγιος[30] οὐδὲν περὶ τῆς θέσεως λέγει· ὁ Γαβριὴλ Δεστούνης[31] ἀγνοεῖ ποῦ τάξαι τὰ Βασιλίδου καὶ ποῦ τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Νικολάου· ὁ Γεδεὼν ἐν τῷ Βυζαντινῷ Ἑορτολογίῳ (σελ. 293) παραλείπων τὸν ἐν τοῖς Βασιλίδου ναόν, ἀναφέρει ὑπ' ἀρ. 2 τὸν ναὸν τὸ Προσφύγιον, καὶ ὑπ' ἀρ. 5 ἕτερον ὡς κείμενον *μεταξὺ* τῶν Μονῶν Φιλανθρώπου καὶ Κεχαριτωμένης, παρερμηνεύσας, φαίνεται, τὰ ἐν τῷ Τυπικῷ τῆς Εἰρήνης Δουκαίνης ἁπαντῶντα].

[ἕπεται συνέχεια]

Ξ. Α. ΣΙΔΕΡΙΔΗΣ

23. Mme de Khitrowo; l. c., p. 100.

24. Bandurius; Imp. Or., Antiq. C|P l. II, n. 81, p. 30, E. R.—Codinus; de offic. n. 130, p. 62, E. R.

25. Procopius; de bel. Pers., c. XXIV, p. 71, E. R.—Οἱ πατριογράφοι ἐν τῇ ἀνωτέρω 24 σημειώσει ἐδείχθησαν.

26. Κ]πολις, ἐν τῷ Λεξικῷ ἱστορ. καὶ Γεωγρ. ὑπὸ Βουτυρᾶ· τόμ. Δ΄, σελ. 1024, 1041.

27. *Ἀ. Π. Κεραμεύς*· Ἀνάλεκτα Ἱεροσολ. σταχυολογίας, τόμ. Δ΄, ἐν Πετρουπόλει, 1897, σελ. 357—367.

28. *Γ. Παχυμέρης*· Μιχ. Παλ., βιβλ. IV, 8.

29. *Κωνστ. Πορφυρογέννητος*· Ἐκθ. βασ. τάξεως, βιβλ. II, σελ. 463, Ed. Lips.

30. Ducangius; Cost. Christi p. 130, (n. 60) E. R.

31. Ἐφημερὶς τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δημοσ. Ἐκπαιδ., Ὀδησσῷ, 1890, τόμ. CCLXII. τεῦχ. σελ. 253.

Η ΕΝ ΗΜΙΝ ΕΙΣΕΡΠΟΥΣΑ ΟΘΝΕΙΑ ΜΟΡΦΩΣΙΣ

Ἀπό τινων ἰδίᾳ ἐτῶν τηλικοῦτον ῥεῦμα ὀθνείας μορφώσεως κατέκλυσεν ἡμᾶς καὶ τοσοῦτον σφοδρῶς ἤρξατο διασαλεῦον τὰς οἰκείας ἡμῶν παιδευτικὰς καὶ μορφωτικὰς βάσεις, ὥστε ἥ τε μήτηρ Ἐκκλησία καὶ οἱ τὴν πορείαν τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν παιδεύσεως ἐποπτεύοντες ἄνδρες δὲν ἐβράδυναν φωνὴν ἰσχυρὰν ῥηγνῦντες τὸ μὲν νὰ ὑποδεικνύωσιν ἡμῖν τὸ σφαλερὸν καὶ ὀλισθηρὸν τῆς παιδευτικῆς ταύτης πορείας, τὸ δὲ νὰ καθιστῶσιν ἡμῖν δῆλα τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα, ἅμα δὲ καὶ τὸ βάραθρον εἰς ὃ φέρομεν ἡμᾶς αὐτοὺς τετυφλωμένως οὕτω τὴν ὀθνείαν παίδευσιν ἀκολουθοῦντες. Ἐν τούτοις, μεθ' ὅλας τὰς πολυτίμους ὑποθήκας τῶν ἁρμοδίων, τάξεις τινὲς ἐκ τῆς κοινωνίας ἡμῶν βύουσαι ἀσυναισθήτως τὰ ὦτα πορεύονται τὴν κινδυνώδη ταύτην ὁδὸν ἀρροντιστοῦσαι ἐὰν διὰ τῆς τοιαύτης ἀναπτύξεως καὶ μορφώσεως παρασκευάζωσιν ἑαυταῖς τέκνα ἀποξενούμενα τοῦ ἐθνικοῦ τύπου καὶ χαρακτῆρος, ἀπαλλοτριούμενα τοῦ θρησκευτικοῦ πατρικοῦ ἐδάφους καὶ ἐν γένει ἀποβαίνοντα τέκνα πόρρω ἀπέχοντα τοῦ κληρονομῆσαι πρὸς τῇ περιουσίᾳ καὶ τὸν ἐθνισμὸν καὶ τὴν θρησκείαν, ἐν ᾗ αὐταὶ οἱ γονεῖς αὐτῶν ἐγεννήθησαν καὶ ἐτράφησαν. Λίαν λυπηρὰ τῇ ἀληθείᾳ ἡ πολιτεία τῶν γονέων τούτων, ἔτι δὲ λυπηρότερον ἀποβαίνει ὅταν τις ἀναλογίζηται ὅτι οὗτοι ἀνέχονται ἐν τῇ μορφώσει τὴν πλήρη ἐξοικείωσιν τῶν τέκνων αὐτῶν πρὸς τὴν ξένην παίδευσιν καὶ μόρφωσιν, διαθρυπτόμενοι ὅτι τότε μόνον ἐν τῇ ἐνεστώσῃ κοινωνικῇ διαπάλῃ τὰ τέκνα αὐτῶν θὰ θεωρῶνται μεμορφωμένα καὶ εὖ ἠγμένα ὅταν τῆς μὲν προγονικῆς μορφώσεως καὶ διαπαιδαγωγήσεως καὶ τῆς ἰδίας θρησκευτικῆς καὶ ἐθνικῆς ἀγωγῆς καταφρονήσωσι, τῆς δὲ ὀθνείας τὸν τύπον καὶ τὸ ἔνδυμα τέλεον περιβληθῶσι.

Ἡ τοιαύτη τάσις ἤδη ἤρξατο ἀποβαίνουσα ὀλεθριωτάτη. Ἡ πρὸς τὴν ξενομάθειαν ροπὴ παρὰ τοῖς

ἡμετέροις ἤρξατο καθισταμένη ἀκατάσχετος. Πλεῖσται οἰκογένεια, πλεῖστοι γονεῖς, μίαν ἔχουσιν ἤδη βάσιν ἀγωγῆς τῶν τέκνων αὐτῶν: τὴν ἐκμάθησιν ξένων γλωσσῶν. Τὸ τέκνον αὐτῶν ἀγνοεῖ εἰσέτι τὴν μητρικὴν αὐτοῦ γλῶσσαν, ἐν τούτοις ἀνάγκη, κατ' αὐτούς, νὰ ἀρχίσῃ τοῦτο ἤδη ἵνα ψελλίζῃ κατ' οἶκον γαλλιστί. Ἡ τροφός, ἡ παιδαγωγός, ἀνάγκη νὰ ᾖ ξένη, ὅπως τὸ τέκνον, λέγουσι, νηπιόθεν συνεθίσῃ εἰς τὴν ξένην γλῶσσαν. Τὸ τέκνον ἔγινε πέντε καὶ ἓξ ἐτῶν· ἀμέσως εἰς γαλλικὸν σχολεῖον, εἰς γερμανικὸν σχολεῖον, ἵνα μάθῃ, λέγουσι, γλώσσας ξένας. Ἀλλὰ τὸ τέκνον σας, ὦ γονεῖς, ἀγνοεῖ εἰσέτι τὴν γλῶσσαν ὑμῶν, οἵτινες ἐγεννήσατε αὐτό· ὑμῶν, ὧν θὰ λάβῃ τὴν ἐθνικὴν προσωνυμίαν. Τὸ τέκνον δὲν ἔμαθεν εἰσέτι νὰ ἀπαγγέλλῃ μικρὰν προσευχὴν ἑλληνιστί. Ἐν τούτοις οἱ γονεῖς πεθοῦσι καὶ εὔχονται ὅπως καὶ ταύτην ἀπαγγείλῃ ἐν γλώσσῃ ξένῃ! Ἀλλ' ἡ τοιαύτη τῶν γονέων ροπὴ πρὸς τὸν ξενισμὸν δὲν δύναται ν' ἀποκληθῇ ξενομανία;

Ἀλγοῦμεν τῇ ἀληθείᾳ βλέποντες τὴν ἁμαρτηρὰν ταύτην παιδευτικὴν καὶ μορφωτικὴν πορείαν οὕτως ἰσχυρῶς καταλαβοῦσαν ἑνίας τῶν ἑλληνικῶν ὀρθοδόξων οἰκογενειῶν, καὶ χειμάρρου δίκην, ταύτας εἰς τὸν παντελῆ ξενισμὸν ἄγουσαν. Ἀκατανόητος ἀποβαίνει ἡ μετὰ τόσης πεισμονῆς προσήλωσις αὐτῶν εἰς τὴν ξενομάθειαν καὶ ἀποσκοράκισις παντὸς τιμαλφοῦς προγονικοῦ ἰδιώματος καὶ κτήματος. Πῶς εἶνε ἀνεκτὸν τοῖς γονεῦσι τούτοις ἵνα τὰ τέκνα αὐτῶν καλῶνται μὲν ὡς ἐξ ἑλλήνων γονέων καταγόμενα, ἀγνοῶσι δὲ τὴν γλῶσσαν αὐτῶν, ἣ λαλῶσιν αὐτὴν χεῖρον καὶ αὐτῶν τῶν ξένων; Ἐπιστήσατε τὴν προσοχὴν ἐπὶ τῆς ὁμιλίας νεανίου οὕτω ξενομαθῶς ἐκπαιδευθέντος καὶ θέλετε οἰκτείρει καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς γονεῖς αὐτοῦ. Ἀκούσατε αὐτοῦ ἀρηγουμένου τι καὶ θέλετε ὀργισθῇ διὰ τὸν γλωσσικὸν κυκεῶνα, εἰς ὃν εὑρίσκεται. Οὕτως ἔτυχέ ποτε νὰ γίνωμεν αὐτήκοοι μάρτυρες τῆς ἐξῆς γλωσσικῆς βαβυλωνίας μεταξὺ τέκνου καὶ μητρός:

—Υἱός. Σήμερον, ma mère, ἔχομεν congé. Ἔδωκα εἰς τοὺς φίλους μου parole d' honneur ἵνα πηγαίνω καὶ τοὺς κάμω μίαν visite· par consequence, φεύγω ἀμέσως.

—Μήτηρ. Πότε θὰ ἐπιστρέψῃς mon enfant;

—Υ. Καλὰ δὲν μπορῶ, ma mère, νὰ σοῦ εἰπῶ, διότι χθὲς ὁποῦ ἦτο ἡ τελευταία ἡμέρα τῶν examens, εἶχον ὑποσχεθῇ εἰς αὐτοὺς ὅτι peut être θὰ μείνω εἰς αὐτούς.

—Μ. Καὶ ἂν ἐρωτήσῃ ὁ πατήρ σου;

—Υ. Ἐ, τότε πλέον, ma mère, σεῖς ξεύρετε πῶς θὰ τὰ *κοντάρητε*. Enfin εἰπέτε τῳ ὅτι θὰ ἐπιστρέψω καὶ ἐγὼ ὅταν ἔλθω ἢ τῷ λέγω ὅτι ἤμην privé, ἢ ὅτι εὗρον occasion καὶ ἐπωφελήθην τὸ congé μου.

—Adieu, ma mère.

—Au revoir παιδί μου.

Κἂν αὕτη συνομιλία μητρὸς καὶ υἱοῦ ἐν γλώσσῃ ἑλληνικῇ πρὸς Θεοῦ! Ἁρμόζει ἐν ἑλληνικῇ οἰκογενείᾳ ν' ἀκούηται τοιαύτη γλῶσσα ἑλληνική; ἀλλὰ πόσον πόρρω τῆς ἀληθείας θὰ ἀφίστασθε, ἐὰν αὐτὴν ταύτην τὴν οἰκογένειαν ἀποκαλέσητε γαλλικήν, ἢ τραγελαφικώτερον ἑλληνο-γαλλικήν; Καὶ δὲν ἀρνεῖται μέν τις ὅτι ἡ ἐκμάθησις ξένων γλωσσῶν οὐ μόνον ἐπωφελὴς, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν κοινωνικῶν ἡμῶν ἀναγκῶν ἐπιβάλλουσά πως θεωρεῖται· πρωτίστως ὅμως ἐπιβάλλεται παντὶ ἑκάστῳ ἡ ἐκμάθησις τῆς μητρικῆς αὐτοῦ γλώσσης, ἀφ' ἧς ὡς ἀπὸ ὁρμητηρίου ἀσφαλοῦς δύναται νὰ προβαίνῃ εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῶν ξένων. Καὶ δὲν λαμβάνουσιν ὑπ' ὄψει αἱ τῶν ξένων γλωσσῶν λάτρεις οἰκογένειαι τὸ παράδειγμα τοὐλάχιστον τῶν παρ' ἡμῖν παροίκων φυλῶν, αἵτινες μεριμνῶσιν ὅπως πρῶτον διδάξωσι τὰ τέκνα αὐτῶν τὴν ἰδίαν αὐτῶν γλῶσσαν ἐν ταῖς οἰκείαις σχολαῖς καὶ εἶτα ἄλλας; Ἐρωτῶμεν δὲ αὐτούς, διατί τοσαύτην ἐπιδεικνύουσι σπουδὴν περὶ τὴν ἐκμάθησιν τῶν ξένων γλωσσῶν, ἀξιόποινον δὲ ὀλιγωρίαν περὶ τὴν τῆς μητρικῆς; Μήτοι θεωροῦσιν ἐκείνας μὲν λίαν χρησίμους καὶ ἐπωφελεῖς διὰ τὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ πρόοδον καὶ προκοπὴν τῶν τέκνων αὐτῶν, ταύτην δὲ ὅλως ἀνωφελῆ καὶ περιττήν; Ἀλλὰ τότε ἂς ἀποσκορακίσωσιν αὐτὴν ὁλοσχερῶς καὶ ἐκ τοῦ οἴκου αὐτῶν, ἂς παύσωσιν ὁμιλοῦντες αὐτὴν καὶ ἐνταῦθα, καὶ ἂς ἀντικαταστήσωσι πᾶν ἑλληνικὸν διὰ ξενικοῦ, ἀφοῦ ἥκιστα ὠφέλιμον θεωροῦσιν αὐτὴν καὶ ἥκιστα συντελεστικὴν εἰς μόρφωσιν τῆς οἰκογενείας αὐτῶν! Θεωροῦμεν ἀντικρυς ὡς ἴδιον προπηλακισμὸν αὐτῶν τούτων τῶν οἰκογενειῶν τὸν τοιοῦτον πρὸς τὴν ξενομάθειαν ὀργασμὸν καὶ συνιστῶμεν αὐταῖς μείζονα μὲν προσοχὴν περὶ τὴν παίδευσιν καὶ μόρφωσιν τῶν τέκνων αὐτῶν, ἧττονα δὲ ζῆλον περὶ τὸ τέρμα τοῦ σκοποῦ, οὗ στοχάζονται μετὰ σπουδῆς ἀξιοκατακρίτου· διότι ὁ ζῆλος αὐτῶν οὗτος, ἄκαιρος τῇ ἀληθείᾳ πάντη, στερούμενος τῶν πρώτων στοιχείων τῆς ἑλληνοπρεποῦς ἀγωγῆς τῶν τέκνων καὶ τοῦ ἀπαραιτήτου θρησκευτικοῦ πυρός, δι' οὗ δέον νὰ ὦσιν ἐφωδιασμένα τὰ τέκνα μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς οἰκογενείας, ὁ ζῆλος, λέγομεν, οὗτος ἐλεγχθήσεται κατόπιν οὐ μόνον ἐπιβλαβὴς καὶ σαθρὰ μορφωτικὴ βάσις, ἀλλὰ καὶ αὐστηρὸς τιμωρὸς τῆς ἀντιπαιδαγωγικῆς ταύτης βάσεως πάντων ἐκείνων τῶν γονέων, οἵτινες μετὰ τοσαύτης ἀφελείας ἐνεστερνίσθησαν ταύτην καὶ μετ' εὐπετείας τινὸς ἀπεδέξαντο αὐτὴν ὡς ἐχέγγυον εὐδοκιμήσεως τῶν τέκνων αὐτῶν ἐν τῷ κοινωνικῷ βίῳ. «Κρεῖττον προνοεῖν ἢ μετανοεῖν» ἔλεγον οἱ πρὸ ἡμῶν. Οἱ τὸ θυμίαμα τῆς ξενομαθείας οὕτως ἤδη νῦν ὀσφρινόμενοι γονεῖς ὀφείλουσιν, εἰς τὸ ὕψιστον συμφέρον τῶν ἰδίων αὐτῶν τέκνων ἀποβλέποντες, νὰ πείσωσιν ἑαυτοὺς ὅτι ἀπατῶσιν αὐτοὶ ἑαυτοὺς τοιαύτην μόρφωσιν θέλοντες νὰ παράσχωσιν εἰς τὰ τέκνα αὐτῶν· ὀφείλουσιν ὡς γονεῖς ὑπὲρ πάντα ἄλλον αὐτοὶ τοῦ τιμαλφοῦς μέλλοντος τῶν τέκνων αὐτῶν κηδόμενοι, νὰ κατανοήσωσιν ὅτι οὕτω παρεκ-

κλίνουσι τῆς φυσικῆς παιδευτικῆς βάσεως καὶ ἐμμένοντες εἰς τοῦτο τάχιον ἢ βράδιον θέλουσι λάβῃ τὰ ἀναπόδραστα ἀντίποινα τῆς τοιαύτης ὀλιγωρίας πικρότατον ἀποτίνοντες ἔλεγχον τοῦ συνειδότος αὐτῶν καὶ ἐπὶ τῷ ἐθνικῷ καὶ θρησκευτικῷ τραύματι πικρῶς μεταμελόμενοι.

ΙΑΚΩΒΟΣ ΒΑΣΙΛΑΔΗΣ.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ

ΤΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

Κεφάλαιον ς'. στίχ. 31—36.

31 «Εἶπεν ὁ Κύριος· Καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως.
32 Καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶν-
33 τας αὐτοὺς ἀγαπῶσι. Καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ
34 οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσι. Καὶ ἐὰν δανείζητε παρ' ὧν ἐλπίζετε ἀπολαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανείζουσιν, ἵνα
35 ἀπολάβωσι τὰ ἴσα. Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ ἀγαθοποιεῖτε, καὶ δανείζετε, μηδὲν ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολύς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ τοῦ Ὑψίστου· ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς
36 ἀχαρίστους καὶ πονηρούς. Γίνεσθε οὖν οἰκτίρμονες, καθὼς καὶ ὁ Πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστίν».

Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Κυρίου περιέχοντες βαθυτάτας καὶ ὑψίστας ἠθικὰς ἐννοίας καὶ ἀληθείας, λογικῶς καὶ φυσικῶς τεκμηριουμένας καὶ ἀνεπιδέκτους πάσης διαμφισβητήσεως, εὑρίσκονται ἐν τῇ θαυμασιωτάτῃ ἐκείνῃ ἐπὶ τοῦ ὄρους διδαχῇ πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ τὸν λαόν, ἤτις περιλαμβάνει τὸ κεφάλαιον τῶν ἠθικῶν ἀρχῶν τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ ἀντιπαρατάσσει τὴν ἀγνὴν καὶ ὑψηλὴν τοῦ Κυρίου ἠθικὴν διδασκαλίαν τὴν σύμφωνον πρὸς τὸν θεῖον καὶ τὸν ἀνθρώπινον λόγον κατέναντι τῆς σεσαθρωμένης ἀνηθίκου ἠθικολογίας καὶ σεμνοτυφίας τῶν Φαρισαίων. Ἡ διδαχὴ αὕτη ἐν ὅλῳ τῷ μεγαλείῳ αὐτῆς καὶ ἐν ἁπάσῃ τῇ πνευματικῇ αὐτῆς εὐωδίᾳ εὑρίσκεται παρὰ τῷ ἱερῷ εὐαγγελιστῇ Ματθαίῳ (5, 1—7. 29), παρ' ᾧ καὶ προβάλλει ὡς πλήρες καὶ τέλειον ἐν πᾶσιν ὅλον, συμπληρούμενον καὶ δι' ἄλλων ὁμοίας φύσεως ἠθικῶν τοῦ Κυρίου διδασκαλιῶν. Παρὰ τὸν Ματθαῖον μόνος ὁ ἱερὸς εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς παρατίθησιν ἐν τῷ ἰδίῳ εὐαγγελίῳ σύσιωδή τινα μέρη καὶ οἱονεὶ περιληψιν τῆς διδαχῆς ταύτης ἐν στίχοις 39 (6,20 - 49), ἐν ᾧ παρὰ τῷ Ματθαίῳ πληρεῖ αὕτη, ὡς προεῖπομεν, ὁλόκληρα κεφάλαια. Μεταξὺ λοιπὸν τῶν παρατιθεμένων ὑπ' αὐτοῦ μερῶν αὐτῆς εἶναι καὶ οἱ ἀνωτέρω λόγοι, εἰς ὧν τὴν σύντομον ἀνάπτυξιν μεταβαίνομεν, θεωροῦντες περιττὴν καὶ μᾶλλον ἐπιβλαβῆ διὰ τοὺς εὐσεβεῖς καὶ φιλομαθεῖς τὴν λεπτομερεστέραν ἀνάπτυξιν καὶ ἀπόδειξιν ἀληθειῶν ἀφ' ἑαυτῶν πολλὴν ἐχουσῶν τὴν ἀπαστράπτουσαν καὶ φωτίζουσαν λαμπρότητα καὶ εὐχερῶς κατακτωμένων καὶ νοῦν καὶ καρδίαν τῶν μὴ τέλεον ὑπὸ τῆς κακίας τετυφλωμένων ἀνθρώπων. Διότι ἀναμφίβολον εἶναι ὅτι πολλῷ πλεῖον ὠφελεῖται τις μελετῶν καὶ ἐρευνῶν μόνος τοιαύτας ἀληθείας καὶ οἰκειούμενος οὕτως αὐτάς, ἢ ἑτοίμους καὶ προχείρους παρ' ἄλλων λαμβάνων τὰς ἐξηγήσεις αὐτῶν.

Εὐθὺς λοιπὸν ἐν ἀρχῇ λέγεται, ὅτι οὕτω πρέπει νὰ προσφερώμεθα ἡμεῖς πρὸς τοὺς ἄλλους, ὅπως θέλομεν καὶ οἱ ἄλλοι νὰ προσφέρωνται πρὸς ἡμᾶς. Εἶναι δὲ ὑπὸ τῆς φύσεως καὶ τῶν πραγμάτων καὶ τῆς ἱστορίας ἀποδεδειγμένον, ὅτι ὁ ἄνθρωπος διασῴζων τὸ λογικὸν καὶ ἠθικάς τινας ἀρχὰς ἔχων, οὐδὲν πλέον, οὐδὲν ἔλαττον τούτου παρὰ τῶν ὁμοίων αὐτοῦ ζητεῖ. Θέλει νὰ παρέχωσιν εἰς αὐτὸν οἱ ἄλλοι πᾶν εἶδος ἀγαθότητος καὶ ἀγάπης, καὶ συνεπῶς καθιστᾷ ἑαυτὸν ὑπόχρεων ἵνα τὰ αὐτὰ καὶ αὐτὸς εἰς τοὺς ἄλλους ἐπιδεικνύῃ εὐεργετήματα. Διότι πῶς ἄλλως λογικὸς καὶ ἠθικὸς ἄνθρωπος δύναται νὰ ἀπαιτῇ παρὰ τῶν ἄλλων τι, ὅπερ αὐτὸς εἰς αὐτοὺς δὲν ἔχει σκοπὸν νὰ παρέχῃ; Πῶς δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν εἰς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν «εὐεργέτει ἡμᾶς, βοήθει εἰς τὰς ἀνάγκας, ἀγάπα ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας ὡς τὸν ἑαυτόν σου, σπεῦδε πρὸς σωτηρίαν ἡμῶν εἰς τοὺς κινδύνους ἡμῶν», καὶ ἐξ ἄλλου νὰ πράττωμεν ἡμεῖς πρὸς αὐτὸν πᾶν τοὐναντίον; Εἶναι δὲ γνωστόν, ὅτι καὶ οἱ οὕτω κακοήθως καὶ ἀχαρίστως καὶ ἐχθρικῶς πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν διακείμενοι, καὶ προφανῶς κακοποιοῦντες καὶ βλάπτοντες αὐτοὺς ἀντὶ νὰ εὐεργετῶσι καὶ βοηθῶσι, πάντοτε περικαλύπτουσι τὴν πονηρίαν αὐτῶν δι' ἐπικαλύμματος καὶ νεφέλης ἀρετῆς καὶ δικαίου, πάντοτε ἀρνοῦνται τὴν ἰδίαν κακίαν καὶ παρεισάγουσιν ἀντ' αὐτῆς σκιὰν σκοτεινὴν καὶ ἀιδνὴν τῆς ἀρετῆς, ἣν μόνοι οἱ ὅμοιοι αὐτῶν ἀποδέχονται καὶ ἀναγνωρίζουσιν. Ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἄνθρωπος, ὁ μηδέποτε φοβούμενος τὸν ἔλεγχον τοῦ ἁπλέτου φωτός, οὐδέποτε τοιοῦτόν τι διαπράττει πρὸς τὴν πάνσεμνον ἀρετὴν ἔγκλημα, ἀλλ' ἀείποτε περικόπτει τὰς ῥίζας τῆς ἐν ἑαυτῷ κακίας, καὶ προάγων ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἄλλους εἰς τὸ ἀγαθὸν πράττει πρὸς τοὺς ἄλλους ὅ τι ἐπιθυμεῖ καὶ εὔχεται νὰ πράττωσι καὶ οἱ ἄλλοι πρὸς αὐτόν, χωρὶς βεβαίως διὰ τοῦτο νὰ μὴ προρυλάσσηται ἀπὸ τὰς δηλητηριώδεις πνοὰς τῶν πονηρῶν καὶ ἀχαρίστων. Τὴν μεγάλην ταύτην ἠθικὴν ἀλήθειαν, τὸ ἀδιάσειστον τοῦτο θεμέλιον τοῦ ἐπὶ γῆς ἠθικοῦ βίου, ἐθαύμασαν καὶ ἐκ τῶν ἐθνικῶν πολλοί, ὁ δὲ Ρωμαῖος αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος ὁ Σεβῆρος ἐνέγραψεν ὡς ἔμβλημα γνησιώτατον παντὸς ἠθικοῦ καὶ κοινωνικοῦ βίου. Διατυ-

ποῦται δὲ παρὰ τῷ ἱερῷ εὐαγγελιστῇ Ματθαίῳ ὡς τὸ ἄθροισμα καὶ κεφάλαιον τῆς ἀληθοῦς δικαιοσύνης καὶ ἀρετῆς, ἐν ᾧ περιλαμβάνεται ὁλόκληρος ἡ ἠθικὴ διδασκαλία τῆς ἁγίας Γραφῆς, ἤτοι τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, διὰ τῆς ἐξῆς μᾶλλον συγκεκριμμένης ἐκφράσεως· «*Πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται*» (Ματθ. 7, 12).

Αἱ περαιτέρω ἀληθιαι αὐταπόδεικτοι κατὰ τὸ πλεῖστον οὖσαι καὶ διὰ τῶν πραγμάτων βεβαιούμεναι, εἶναι φυσικαὶ συνέπειαι τοῦ γενικοῦ τούτου ἠθικοῦ ἀξιώματος. Διότι ὁ ὑπὸ τοιαύτης ἠθικῆς ἀρχῆς ἐν τῷ βίῳ ὁδηγούμενος φυσικῶς θὰ σκέπτηται, ὅτι αἱ ἐκ διαφόρων ἀτελείας καὶ ἀσθενείας λόγων ἀπορρέουσαι διαφοραὶ καὶ ἀντιθέσεις εἰς τὰς πρὸς ἀλλήλους σχέσεις ἡμῶν οὐδόλως πρέπει νὰ τίθενται ὡς βάσις τοῦ ἠθικοῦ ἡμῶν βίου. Ἡ ἀρετὴ ἐπὶ μεῖζον καὶ μεῖζον λάμπει, ὅταν ὑπερνικᾷ τὰ τοιαῦτα τῆς κακίας προσκόμματα καὶ ἐκτείνῃ τὴν εὐεργετικὴν αὐτῆς χεῖρα ἐπὶ πάντας ἀνεξαιρέτως τοὺς ὁμοίους ἡμῶν καὶ ἀδελφοὺς ἡμῶν ἀνθρώπους. Διότι πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ κινδυνεύσῃ ἡ ἀρετὴ νὰ μεταβληθῇ εἰς κακίαν, ὅταν φειδωλῶς μεταχειρίζηται τὸν ἑαυτῆς πλοῦτον καὶ ποιῆται διάκρισιν μεταξὺ φίλων καὶ ἐχθρῶν, μεταξὺ τῶν δυναμένων νὰ ἀνταποδώσωσιν εἰς ἡμᾶς τὸ ἀγαθὸν ὅπερ ἡμεῖς εἰς αὐτοὺς πράττομεν καὶ μεταξὺ τῶν ἀδυνατούντων τοῦτο νὰ πράξωσιν; Ἡ ἀρετὴ εἶναι καὶ μένει ἀρετή, ἐφ' ὅσον ὑπεραίρεται ὑπὲρ τὰ πάθη, ὑπὲρ τὰς κακίας καὶ ὑπὲρ τὰς ἀδυναμίας καὶ ἀσθενείας τῶν ἀνθρώπων· ἄλλως στερεῖται τῶν οὐσιωδῶν αὐτῆς γνωρισμάτων, οἱ δὲ οὕτως αὐτὴν ἀσκοῦντες πόρρω ἀπέχουσι τοῦ νὰ εἶναι ἀληθῶς ἐνάρετοι, ἀληθῆ τέκνα τοῦ οὐρανίου Πατρός. Καὶ λοιπόν, ὀφείλομεν ὡς γνήσιοι μαθηταὶ τοῦ Κυρίου, ὡς ἀληθῶς ἐνάρετοι καὶ ἠθικοὶ ἄνθρωποι νὰ ἀγαπῶμεν οὐ μόνον λόγῳ, ἀλλὰ καὶ ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν, διότι ἄλλως οὐδὲν πλεῖον τῶν πονηρῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἀνθρώπων πράττομεν. Ὀφείλομεν νὰ εὐεργετῶμεν καὶ τοὺς μὴ δυναμένους νὰ εὐεργετῶσιν ἡμᾶς, ἢ μὴ θέλοντας τοῦτο ἐκ μοχθηρίας νὰ πράττωσιν, ἐπειδὴ ἄλλως οὐδὲν καὶ κατὰ τοῦτο διαφέρομεν τῶν πονηρῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἀνθρώπων. Ὀφείλομεν λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὰς παντοίας δυσχερείας τοῦ ἀνθρωπίνου βίου νὰ παρέχωμεν ἐκ τῶν ἀγαθῶν ἡμῶν καὶ εἰς ἐκείνους οἵτινες ὡς δάνεια ταῦτα ζητοῦσιν, ἀλλ' εἶναι ἀμφίβολον, μᾶλλον δὲ ἀπίθανον, ὅτι θὰ δυνηθῶσί ποτε νὰ ἀποδώσωσιν εἰς ἡμᾶς τὰ ὀφειλόμενα, καθ' ὅσον ἄλλως δανείζοντες καὶ παρέχοντες ἐκ τῶν ἀγαθῶν ἡμῶν εἰς μόνους τοὺς ἀσφαλῶς δυναμένους νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς ἡμᾶς ταῦτα, πράττομεν πρᾶξιν ἐστερημένην τῆς ἱερᾶς πνοῆς καὶ τοῦ ἀρώματος τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης, καὶ εὑρισκόμεθα ἐγγὺς τῶν πονηρῶν καὶ φιλαργύρων πλεονεκτῶν. Ἐὰν βάσις τοῦ ἠθικοῦ ἡμῶν βίου εἶναι, ἡ ἄδολος καὶ ἁγνὴ καὶ τελεία ἀγάπη, ἡ πάντα στέγουσα, ἡ πάντα ὑπομένουσα, ἡ πάντα ἐλπίζουσα, ἡ μακροθυμοῦσα καὶ χρηστευομένη ἀγάπη, τότε ἡ ἁπλοῦς εὐωδία αὐτῆς ἡ καθ' ἁγιάζουσα ὅλον τὸν βίον, οὐδέποτε καὶ δι' οὐδένα πρέπει νὰ ἐξατμίζηται καὶ ἐκλείπῃ, ἀλλὰ τὰ πάντα πάντοτε διὰ ταύτης θὰ καλλύνωνται (1 Κορ. 13, 1—14, 1). Οὕτω δὲ μόνον καὶ μισθὸν ἀκατάλυτον καὶ ἀμοιβὴν αἰωνίας μακαριότητος θὰ θησαυρίζωμεν ἐν οὐρανοῖς, καὶ υἱοὶ γνήσιοι θὰ εἰμεθα τοῦ οὐρανίου Πατρός, ὅστις τὰς ἀπείρους αὐτοῦ καὶ ἀτελευτήτους εὐεργεσίας πλουσίως ἐπιδαψιλεύει καὶ ἐπὶ τοὺς πονηροὺς καὶ ἁμαρτωλοὺς ἀνθρώπους ἐξ εὐσπλαγχνίας καὶ ἀγάπης, καὶ θὰ ἀποβῶμεν ὅμοιοι Ἐκείνου κατὰ μέγιστον καὶ κάλλιστον γνώρισμα, τὸ τοῦ οἰκτιρμοῦ καὶ τῆς εὐσπλαγχνίας.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΡΙΤΗ
ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

Κεφάλαιον ζ'. στίχ. 11—17.

«Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπορεύετο ὁ Ἰησοῦς εἰς πόλιν καλουμένην Ναΐν, καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοὶ καὶ ὄχλος πολύς. Ὡς δὲ ἤγγισε τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ ἐξεκομίζετο τεθνηκώς, υἱὸς μονογενὴς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὕτη χήρα· καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς ἦν σὺν αὐτῇ. Καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ Κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῇ, καὶ εἶπεν αὐτῇ, Μὴ κλαῖε· Καὶ προσελθὼν ἥψατο τῆς σοροῦ, οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν, καὶ εἶπε, Νεανίσκε, σοὶ λέγω ἐγέρθητι. Καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς καὶ ἤρξατο λαλεῖν· καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. Ἔλαβε δὲ φόβος ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεὸν λέγοντες, ὅτι προφήτης μέγας ἐγήγερται ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ». 11 12 13 14 15 16 17

Πρὸς νότον τοῦ Θαβωρίου ὄρους, ἐγγὺς λόφου τινος, νοτιανατολικῶς δὲ τῆς Ναζαρὲτ περὶ τὰ ἓξ μίλια κεῖται μικρὰ πολίχνη ἀπὸ τοῦ κάλλους τῆς θέσεως καὶ τῆς εὐφορίας ὀνομασθεῖσα Ναΐν, ἤτοι κάλλος, ὅπως καὶ ἡ Ναζαρὲτ διὰ τὸν αὐτὸν λόγον οὕτως ὠνομάσθη, ἤτοι ἄνθος, καὶ ἡ βορειότερον τῆς Ναζαρὲτ ἑπτὰ περίπου μίλια κειμένη Κανᾶ, ἤτοι κάλαμος, διὰ τοὺς πέριξ καλαμῶνας. Τὴν μικρὰν ταύτην πολίχνην ἄλλως ἄγνωστον καὶ ἄσημον ἐπισημοτάτην, καὶ ἀείμνηστον, ὅπως καὶ τὴν Βηθανίαν, κατέστησεν ἔξοχον θαῦμα τοῦ Κυρίου, ἡ ἀνάστασις τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τῆς χήρας. Ὁ Κύριος κατὰ τὴν ἀκριβῆ ἱστορικὴν ἀφήγησιν τοῦ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ, τὴν ἐπιοῦσαν τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἐθεράπευσεν ἐν Καπερναούμ τὸν δοῦλον τοῦ ἑκατοντάρχου (Λουκ. 7, 1—10 Ματθ. 8, 5—13. Ὅρα τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ εὐαγγελίου τῆς δ' Κυριακῆς τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου), διηυθύνετο εἰς τὴν Ναΐν συνοδευόμενος ὑπὸ ἀρκετῶν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ πλήθους πολλοῦ

τοῦ λαοῦ, ὅπερ φυσικῶς καὶ διὰ τὴν ἔξοχον διδασκαλίαν τὴν ὀλίγον πρότερον ἐν τῷ ὄρει γενομένην(Ματθ. 8,1 Λουκ.7, 1),καὶ διὰ τὰ ἐξαίρετα θαύματα,ἔκπληκτον καὶμετ'ἀφελοῦς καὶ ἁπλήστου περιεργίας παρηκολούθει αὐτόν, ἐν ᾧ οἱ στενώτερον πρὸς αὐτὸν συνδεόμενοι καὶ διὰ τοῦ γενικοῦ ὀνόματος μαθηταὶ καλούμενοι ἐτελειοῦντο καὶ ἀνεπτύσσοντο ἐν τῇ πρὸς αὐτὸν πίστει. Πλησίον δὲ τῆς πύλης τῆς πολίχνης ταύτης βλέπει πένθιμον συνοδίαν νεκροῦ νεαροῦ ταλαιπώρου υἱοῦ μονογενοῦς χήρας γυναικὸς ἀπαρηγόρητα κλαιούσης. Τὸ θέαμα ἦτο ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν συγκινητικόν, ὁ δὲ πρόθυμος πάντοτε πρὸς παραμυθίαν καὶ εὐεργεσίαν τῶν δυστυχούντων Κύριος σπλαγχνίζεται τὴν δυστυχῆ μητέρα, καὶ ἰδοὺ ἀπροσδοκήτως δι' αὐτὴν παρέχει αὐτῇ εὐεργεσίαν εἰς μείζονα τὴν χαρὰν τὴν ἀνεκλάλητον λύπην καὶ ἀπελπισίαν μετατρέπουσαν. Καὶ πρῶτον οἱονεὶ θέλων νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν αὐτῆς ἐπὶ τοῦ γενησομένου, ἐνθαρρύνει καὶ παρηγορεῖ αὐτὴν διὰ τοῦ ἐπιτάγματος «Μὴ κλαῖε», εἶτα δὲ πλησιάζει εἰς τὸ ὑπὸ δύο ἀνθρώπων φερόμενον λείψανον τοῦ νεκροῦ καὶ ἁπτόμενος αὐτοῦ, διὰ τῶν λόγων, «Νεανίσκε, σοὶ λέγω ἐγέρθητι», ἐξεγείρει αὐτὸν καὶ παραδίδωσι τῇ εὐδαιμονεστάτῃ νῦν μητρὶ αὐτοῦ,καὶ οὕτως ἡ συνοδία τοῦ πένθους μεταβάλλεται εἰς συνοδίαν χαρᾶς, ἀλλὰ καὶ φόβου· διότι ἀναπόσπαστον μέρος τῆς σαφοῦς ἀντιλήψεως τῶν ἐκτάκτων ἀπὸ τοῦ Θεοῦ εὐεργεσιῶν, τῶν καταδεικνυουσῶν ἀριδήλως τὴν παρουσίαν αὐτοῦ, εἶναι πάντοτε ὁ φόβος, ὃν πρῶτοι ᾐσθάνθησαν ἐπὶ τῇ προσπελάσει τοῦ Θεοῦ οἱ ἁμαρτήσαντες προπάτορες ἡμῶν. Καὶ μήπως εἶναι δυνατὸν ὑγιαίνων τὴν διάνοιαν καὶ τὴν καρδίαν ἄνθρωπος, καὶ συνεπῶς ἀναγνωρίζων τὴν ἰδίαν ἁμαρτωλὸν κατάστασιν, νὰ μὴ φοβηθῇ βλέπων καταφανῶς τὸν δάκτυλον τοῦ Θεοῦ ἐν ἔργοις ἐξόχοις; Οὕτω καταληφθέντες ἐκ φόβου πάντες οἱ παριστάμενοι, προὐχώρησαν εἰς δοξολογίαν καὶ δήλωσιν εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Θεόν, καὶ ἀνωμολόγησαν ὅτι μέγας προφήτης καὶ διδάσκαλος ἐνεφανίσθη ἐν μέσῳ αὐτῶν, τρανὸν μαρτύριον ὅτι ὁ Θεὸς ἐπεσκέψατο τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ ἐπιδαψιλεύει αὐτῷ ἔκτακτα ἀγαθά.

Οὕτως ἐν ὀλίγοις ἔχει τὸ περιεχόμενον τοῦ σημερινοῦ εὐαγγελίου. Ἡμεῖς δὲ καὶ τὴν ἀσημότητα τῆς μικρᾶς πολίχνης Ναὶν κατανοοῦντες καὶ τὸ μέγεθος τοῦ εὐεργετήματος ἐν ᾧ τιθέμενοι, ἂς εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι οὐδέποτε ὁ Θεὸς ἐγκαταλείπει τοὺς ἀνθρώπους ἄνευ πατρικῆς τινος προστασίας, οὐδέποτε κωφεύει εἰς τὰ δάκρυα καὶ τὰς ἱκετίας ἡμῶν, ἀλλὰ πάντοτε πολυέλεος καὶ πολυεύσπλαγχνος ὢν τείνει πρὸς ἡμᾶς χεῖρα βοηθείας, καὶ ὁπόταν ἔτι ἡμεῖς ἐξ ἀπιστίας καὶ ἁμαρτίας ἀμβλυωποῦμεν καὶ δὲν βλέπομεν τὰς εὐεργεσίας αὐτοῦ. Ἐν ὅμως πάντοτε πρέπει μετὰ προσοχῆς ν' ἀποφεύγωμεν, ἵνα μὴ ἡ ἁμαρτία εἰς τοσοῦτον τυφλώττῃ ἡμᾶς, ὥστε καὶ τὰ ἴδια πταίσματα νὰ μὴ καταγνῶμεν καὶ πρὸς τὸν οὐράνιον ἡμῶν εὐεργέτην νὰ ἀχαριστῶμεν. Διότι τότε διατρέχομεν τὸν κίνδυνον ἵνα τελείως παρ' αὐτοῦ ἐγκαταλειφθῶμεν καὶ γείνωμεν ἔρμαιον τοῦ ἀπ' ἀρχῆς ἀνθρωποκτόνου διαβόλου.

† Ο ΑΓΧΙΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΛΟΓΙΑ

Ἡ ΘΡΑΚΗ καὶ αἱ ΣΑΡΑΝΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ **μετὰ τινων ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων** ὑπὸ Ἀρχιμ. ΜΕΛΙΣΣΗΝΟΥ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ.

Ἐξῆλθεν ἤδη τῶν πιεστηρίων τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου τὸ ὑπὸ τὸν ἄνω τίτλον προαγγελθὲν νέον σύγγραμμα τοῦ πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου Μελισσηνοῦ Χριστοδούλου, διδάκτορος τὰ Νομικά. Ὁ ἀρχιμ. Μελισσηνός, γνωστὸς ἐκ πολλῶν δημοσιευμάτων ἱστορικῶν καὶ ἐκ τῶν ἀξιολόγων συγγραφῶν αὐτοῦ ἐπιστημονικῶν καὶ ἱστορικῶν, ἄξιος ἐπαίνων τυγχάνει καὶ διὰ τὴν ἐκπόνησιν τῆς ὡς ἄνω συγγραφῆς· καθόσον ἡ ἐν αὐτῷ ποικίλη ὕλη ἐξαίρει τὴν σημασίαν καὶ σπουδαιότητα αὐτῆς, ἥτις κατάδηλος γίνεται καὶ μόνον ἐκ τοῦ περιεχομένου· διὸ καὶ περίληψιν τούτου παρατιθέμεθα ἐνταῦθα.

Μετὰ τὴν ἀφιέρωσιν εἰς τὸ σεπτὸν ὄνομα τοῦ κλεινοῦ πρωθιεράρχου τῆς Ἐκκλησίας, ἕπεται σύντομος πρόλογος, μεθ' ὃν Πίναξ τῶν περιεχομένων καὶ Ἀλφαβητικὸς Πίναξ τῶν ἐν τῷ βιβλίῳ ἀναφερομένων 79 σημερινῶν πόλεων καὶ κωμῶν τῆς Θρᾴκης, τῶν πλείστων μετὰ τῶν ἀρχαίων ὀνομάτων αὐτῶν, ὡς καὶ τῶν τουρκικῶν.

Τὸ πρῶτον μέρος τοῦ βιβλίου ἐξετάζει τὴν Θρᾴκην γεωγραφικῶς, στατιστικῶς, διοικητικῶς, ἐκκλησιαστικῶς καὶ ἱστορικῶς.

Ἐν τῷ πρώτῳ τούτῳ μέρει, ὁ φιλόπονος συγγραφεύς, μετὰ τῆς διακρινούσης αὐτὸν ειδικότητος, κτηθείσης ἐκ πολυχρονίου πείρας καὶ ἐμβριθῶν μελετῶν, περὶ τοῦ διοικητικοῦ συστήματος τῆς Ἐκκλησίας πραγματεύεται ἐν λεπτομερείᾳ καὶ ἐκτάσει καὶ μετὰ πολλῆς σαφηνείας τὰ λίαν περισπούδαστα ζητήματα: περὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς διοικητικῆς διαιρέσεως, εἰδικώτερον δὲ τῆς ἐν Θρᾴκῃ, καὶ περὶ τῆς ἀναδιοργανώσεως τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, κατὰ τὰς διοικητικὰς ἀνάγκας τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ μέρει ἐν ἐκτάσει ἐκτίθησι τὰ περὶ τῆς πόλεως τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν, τῆς ἰδιαιτέρας αὐτοῦ πατρίδος. Ἰδιαζούσης δὲ προσοχῆς καὶ λίαν ἐνδιαφερούσης μελέτης ἄξιον παρίσταται ἐν τῷ μέρει τούτῳ τὸ περὶ βελτιώσεως τοῦ κατωτέρου κλήρου ζήτημα, ἐν ᾧ ὁ συγγραφεὺς ἐκτίθησι μετὰ μεγάλης ἐμβριθείας καὶ σαφηνείας, σχετικὰς διατάξεις τῶν αὐτοκρατόρων Ἰουστινιανοῦ, Ἀλεξίου Κομνηνοῦ καὶ τοῦ Ἡρακλείου· πρὸς δὲ καὶ κανονικὰς διατάξεις καὶ τὰ περὶ τούτου διατάγματα ἐν Ἑλλάδι, Ρωσσωνίᾳ καὶ Βουλγαρίᾳ.

Τοιοῦτον ἐν συνόψει τυγχάνει τὸ νέον ἔργον τοῦ φερεπόνου ἀρχιμ. Μελισσηνοῦ, ἔργον ἄξιον ἀληθῶς τοῦ γενικοῦ ἐνδιαφέροντος ὡς ἐκ τῆς σπουδαιότητος αὐτοῦ. Ἀποτελούμενον ἐκ 304 σελίδων, πωλεῖται παρ' ἅπασι τοῖς ἐνταῦθα βιβλιοπωλείοις, ἀντὶ γροσίων ἀργυρῶν **δέκα (10).**

ΧΡΗΣΤΟΥ ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΥ, καθηγητοῦ τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς. ΤΟ ΚΑΚΟΝ ΠΑΡΑ ΠΛΑΤΩΝΙ. **Τμῆμα Α'. Ἔννοια τοῦ κακοῦ.** Ἐναίσιμος διατριβὴ πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ διδακτορικοῦ πτυχίου ὑποβληθεῖσα τῇ φιλοσοφικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Λειψίας ὑπὸ Χρήστου Ἀνδρούτσου. Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ Τυπογραφείου Ἀλεξ. Παπαγεωργίου 1896 σελ. 54, 8ον.

—**Τμῆμα Β'. Ἀρχὴ τοῦ κακοῦ.** Ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου. 1897, σελ. 64, 8ον. (Ἀναδημοσίευσις ἐκ τῆς «*Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας*»).

Ἡ ἐν τοῖς δυσὶ τούτοις τεύχεσι περιλαμβανομένη ἐργασία ἐστὶν ἡ πρώτη ἐκτενὴς μονογραφικὴ ἀνάπτυξις τῆς διδασκαλίας τοῦ Πλάτωνος περὶ κακοῦ. Τὸ μέγα φιλοσοφικὸν ἐνδιαφέρον τοῦ θέματος ἔγκειται ἐν τούτῳ ὅτι ὁ Πλάτων ἦτο ὁ πρῶτος μεταξὺ τῶν ἑλλήνων φιλοσόφων, ὅστις ἀπεπειράθη τοὐλάχιστον νὰ συλλάβῃ ἐμβριθέστερον τὸ δυσχερὲς τοῦτο πρόβλημα. Βεβαίως δυσχερὲς ἐν μέρει τυγχάνει νὰ καθορίσῃ τις τὴν κυρίαν ἔννοιαν διαφόρων σπουδαίων χωρίων τοῦ φιλοσόφου, ἅτινα ὑπὸ νεωτέρων φιλοσόφων συγγραφέων λίαν διαφόρως ἡρμηνεύθησαν. Τὸ οὐχὶ λίαν εὐχερὲς ἔργον τοῦ συγγραφ ως ἦν οὐ μόνον ἐκ τῆς παραθέσεως ἓξ ἓν τοῖς πλατωνικοῖς συγγράμμασι ἐκτεθειμένης ὕλης νὰ πορισθῇ κατὰ πρῶτον τὴν ὅλον εἰρμὸν τῶν ἰδεῶν ἐν συστηματικῇ ἀπόψει καὶ συνεχείᾳ τοῦ ὅλου πλατωνικοῦ συστήματος, ἀλλὰ συγχρόνως ἐν τῇ ἑρμηνείᾳ τοῦ ἰδιαιτέρου τούτου μέρους ἀδιαλείπτως νὰ συμβιβάζῃ κριτικῶς πρὸς τὰς μᾶλλον διαφόρους καὶ ἀντιτιθεμένας ἑρμηνείας νεωτέρων φιλοσόφων. Μετὰ τοῦ καθορισμοῦ τῶν κυρίων ἰδεῶν τοῦ φιλοσόφου συνδέεται κατόπιν γενικῶς ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐκτίμησίς τις τῆς σχετικῆς ἀξίας αὐτῶν μετὰ τῆς ἱστορίας τῆς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ κριτικὴ τῆς ἀτελείας αὐτῶν, μετρουμένων διὰ τοῦ μέτρου τῆς χριστιανικῆς γνώσεως, καθόσον ἐπὶ τοῦ σημείου τοῦ ψευδοῦς πλατωνικοῦ δυαϊσμοῦ δὲν δύναται νὰ ἐξαγάγῃ ἀληθῆ τινα ἀντίληψιν περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς οὐσίας τοῦ κακοῦ, καίτοι παρὰ τῷ μεγάλῳ φιλοσόφῳ ἀπαντῶσι διαφόρως μεγαλοφυεῖς τινες ἰδέαι, διαφαίνουσαι τοὐλάχιστον τὴν ἀκολουθίαν καὶ τὸν συνειρμὸν τοῦ συστήματος αὐτοῦ.

Ὁ συγγραφεὺς ἐπραγματεύθη τὰ δύσκολα ταῦτα ζητήματα μετ' ἀγχινοίας καὶ καταδείκνυται συγχρόνως ἐντριβὴς περὶ τὴν οἰκείαν γερμανικὴν φιλοσοφικὴν φιλολογίαν, ἧς τοσαῦτα προὐβάλλοντο αὐτῷ πρὸς ἐξακρίβωσιν. Τὸ πρῶτον τεῦχος, περὶ τῆς ἐννοίας τοῦ κακοῦ πραγματεύεται ἐν τρισὶ κεφαλαίοις περὶ τοῦ κακοῦ, ἢ περὶ τοῦ κακοῦ ἐν τῷ κόσμῳ γενικῶς, περὶ τοῦ ἠθικοῦ κακοῦ, καὶ περὶ τοῦ ὑπευθύνου τοῦ ἀνθρώπου. Ἐν τῷ Β' τεύχει ἐκτίθεται ἡ διδασκαλία τοῦ Πλάτωνος περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ κακοῦ, ἐν μὲν τῷ Α' κεφαλαίῳ περὶ τῆς ὕλης ὡς ἕδρας τοῦ κακοῦ κατὰ τὸν πλατώνειον δυαϊσμόν, ἐν δὲ τῷ Β' κεφαλαίῳ περὶ τῆς διδασκαλίας τῆς πτώσεως τῆς προϋπαρχούσης ψυχῆς καὶ τῆς ἐπαναγωγῆς αὐτῆς εἰς ὄντως ὂν διὰ τῶν ἐπανειλημμένη μετενσωματώσεως διανυτέων σταδίων, μετ' ἐκτενοῦς ἑρμηνείας τῶν γνωτῶν πλατωνικῶν μύθων τῶν τὰς ἰδέας ταύτας παριστώντων. Τρίτον δὲ κεφάλαιον, περὶ τῆς παρὰ Πλάτωνι θεοδικίας, ἐπιφυλάσσει τῷ φιλοσόφῳ τούτῳ τὴν ἀξίωσιν ὅτι ἐγένετο οὗτος ὁ πρῶτος θεμελιωτὴς ἐκείνου, ὅπερ ἀπὸ τοῦ Λεϊβνιτίου χαρακτηρίζεται διὰ τῆς λέξεως θεοδικία, ἀντιθέτως πρὸς τὴν διαδεδομένην ἰδέαν, ὅτι αἱ περὶ ταύτης ἀρχαὶ ζητητέαι εἰσὶ παρὰ τοῖς στωϊκοῖς.

(Revue internationale de Théologie, Octobre-Decembre 1897).

ΘΕΙΟΣ ΛΟΓΟΣ

Κυριακῇ 4 Ὀκτωβρίου.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει περὶ τὴν 7 1/2 μ. μ. ἀνάπτυξις τοῦ εὐαγγελικοῦ «Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν» (Μάρ. ε'. 1).

Ἐν τῷ Ἁγιοταφιτικῷ Μετοχίῳ κατὰ τὴν θείαν λειτουργίαν «περὶ χριστιανικῆς ἀνοχῆς».

Ἐν Σταυροδρομίῳ, ἐκκλησίᾳ Εἰσοδίων, ἐπὶ τῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς.

Ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ Μουχλίου «ὁποῖός τις εἶναι ὁ καθ' ἡμᾶς αἰὼν καὶ πῶς πρέπει νὰ πολιτεύηται ὁ χριστιανός».

Ἐν τῷ κυριακῷ μαθήματι ἁγίου Ἰωάννου Γαλατᾶ ἑρμηνεία τῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Ἀριθ. Πρωτ. 285.

Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον τῆς Μητροπόλεως Ἰωαννίνων, ἐν τῇ τακτικῇ συνεδρίᾳ αὐτοῦ τῆς 23 Αὐγούστου 1897, δικάσαν τὴν ὑφισταμένην συζυγικὴν διαφορὰν μεταξὺ τοῦ Σπυρίδωνος Σπυριδάκη, ὑπηκόου ὀθωμανοῦ, κατοίκου τοῦ χωρίου Μακλύνου τοῦ τμήματος Ζαγορίου, ἐπαρχίας Ἰωαννίνων, καθηγητοῦ καὶ τῆς συζύγου του Ἀθηνᾶς ἢ Μίτσας Χ. Κόρδα, ὑπηκόου ὀθωμανίδος, κατοίκου τοῦ χωρίου Δραγαρίου, τοῦ αὐτοῦ τμήματος καὶ ἐπαρχίας, τὰ γυναικεῖα μετερχομένης καὶ ἀγνώστου διαμονῆς τυγχανούσης, διὰ τοὺς ἐπ' αὐτῇ ἐκτεθειμένους λόγους,

Κηρύττει ἐρήμην διαλελυμένον τὸν μεταξὺ αὐτῶν ὑφιστάμενον γάμον ἐξ ὑπαιτιότητος αὐτῆς.

Καταδικάζει τὴν ἐναγομένην εἰς τὰ τέλη τοῦ διαζυγίου καὶ δικαστικὰ ἔξοδα ἀνερχόμενα εἰς γρόσια ἑκατόν, ἀρ. 100, καὶ

Ἀποφασίζει ὅπως ἡ ἐκδοθεῖσα αὕτη ἐρήμην ἀπόφασις περὶ διαζεύξεως, οὗτα ἐπιδεκτικὴ ἀνακοπῆς καὶ ἐφέσεως δημοσιευθῇ τρίς, διά τε τῆς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐκδιδομένης «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένης ἐφημερίδος «Νέα Ἐφημερίς».

Ἐν Ἰωαννίνοις 28ῃ Αὐγούστου 1897.

Ὁ πρόεδρος 2

† Ὁ Ἰωαννένων ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

Τῇ προσεχεῖ δευτέρᾳ, 6 Ὀκτωβρίου, γενήσεται ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἡ διὰ δημοπρασίας ἐκποίησις τῆς περιουσίας τοῦ ἀοιδίμου ἐπισκόπου Μοσχονησίων Ἰακώβου. Σημειωτέον δ' ὅτι ἡ βιβλιοθήκη αὐτοῦ περιλαμβάνει ἱκανὸς λόγου ἄξια συγγράμματα, ἰδίᾳ εἰς γλῶσσαν γερμανικήν.

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ὁ Ἀγχιάλου Βασίλειος (πρόεδρος)
Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος
Δ. Θ. Ξανθόπουλος
Ἰ. Δ. Τανταλίδης
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης (ταμίας)

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἐξαμηνιαῖα τὰ ἡμίσυ.

Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΕΤΑΙ

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου.

ΕΤΟΣ ΙΖ΄. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 11 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1897 ΑΡΙΘ. 33

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Περὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει μονῆς τοῦ Σωτῆρος τοῦ Φιλανθρώπου, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἁγιάσματος καὶ ἁγίων λειψάνων — Ἐπιστολὴ ἐξ Ἁγίου Ὄρους — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν — Βιβλιολογία — Θεῖος λόγος — Κοινοποιήσεις.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ὁ Πατριάρχης ἐν τοῖς Ἀνακτόροις καὶ ἐν τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ. — Τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς Α. Ἐξοχότητος τοῦ ἄρχοντος Μ. Λογοθέτου μετέβη εἰς τὰ Ἀνάκτορα καὶ συνέτυχε τῇ Α. Ἐξοχότητι τῷ ἀρχιγραμματεῖ Ταχσὶν βέη, παρ' ᾧ ἡ Α. Θ. Π. ἐγένετο δεκτὴ μετὰ πολλῆς φιλοφροσύνης καὶ μετὰ τῶν προσηκουσῶν εἰς τὸ ὑψηλὸν Αὐτῆς ἀξίωμα τιμῶν. Ἀκολούθως δὲ γνῶσιν τῆς ἐκεῖ παρουσίας τοῦ Πατριάρχου ἡ Α. Α. Μεγαλειότης ὁ Σουλτάνος, διεβίβασεν εὐμενῶς τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τὰς αὐτοκρατορικὰς προσρήσεις καὶ τὴν ὑψηλὴν Αὐτῆς εὐαρέσκειαν. Ἐκ τῶν Ἀνακτόρων ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπορεύθη εἰς τὴν ὑψηλὴν Πύλην, ἔνθα ἐπεσκέψατο τὴν Α. Ὑψ. τὸν Μ. Βεζύρην, παρ' ᾧ ἐπίσης ἔτυχεν εὐμενεστάτης ἀκροάσεως, συμπαρισταμένου καὶ ἐνταῦθα καὶ διερμηνεύοντος τοῦ Μ. Λογοθέτου.

—*Μητροπολίτης Βιζύης.* — Τὸν ἐκ τῶν συνοδικῶν ἀρχιερέων σεβασμιώτατον μητροπολίτην Βιζύης Ἱερόθεον, ἄγοντα τῷ παρελθόντι σαββάτῳ τὴν ἐπέτειον αὐτοῦ ἑορτὴν ἐπεσκέψαντο καὶ συνεχάρησαν ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, οἱ σεβασμιώτατοι συνοδικοὶ ἀρχιερεῖς, ὡς καὶ πάντες οἱ ὑπάλληλοι τῶν Πατριαρχείων καὶ πλεῖστοι ὅσοι ἄλλοι, κληρικοὶ καὶ λαϊκοί. Τηλεγραφικῶς δὲ συνεχάρησαν τῇ Α. Σεβασμιότητι αἱ κοινοτικαὶ ἀρχαὶ Βιζύης, ὡς καὶ ἰδιῶται, καὶ οἱ κατὰ τόπους φίλοι αὐτῆς μητροπολῖται.

— *Κειμήλια Πατριαρχικοῦ ναοῦ.* — Γνωστὸν ὅτι μεταξὺ ἄλλων κειμηλίων ἀποκειμένων ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ, ἀνάκεινται ἐκεῖ καὶ δύο ἀρχαῖαι καὶ ἱστορικαὶ εἰκόνες, ἡ παλαίφατος τῆς «Παμμακαρίστου» καὶ ἡ τοῦ Τιμίου Προδρόμου. Τῶν ἱερῶν τούτων εἰκόνων, ὧν ἡ ἱστορικὴ ἀξία ἀναγνωρίζεται καὶ παρὰ τοῖς ἐν Εὐρώπῃ ἁρμοδίοις, τὴν σκιαγράφησιν ἀπὸ τῆς παρελθούσης πέμπτης ἐπιχειρεῖ Ἄγγλος καλλιτέχνης, ὀνόματι Ἀρθοῦρος Χένδερσον, ἀνήκων εἰς τοὺς ἑταίρους τῆς ἐν Ἀθήναις ἀρχαιολογικῆς σχολῆς τῆς Βρετανικῆς κυβερνήσεως, χορηγηθείσης αὐτῷ τῆς πρὸς τοῦτο πατριαρχικῆς ἀδείας συστηθέντι ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ τῆς ἐνταῦθα ἀγγλικῆς πρεσβείας.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΜΟΝΗΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΤΟΥ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΟΥ,

ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝ ΑΥΤΗ ΑΓΙΑΣΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΑΓΙΩΝ ΛΕΙΨΑΝΩΝ*

ε΄.

Οὕτω λοιπὸν εὑρίσκομεν τὴν Μονὴν τῆς Κεχαριτωμένης κειμένην βορειοανατολικῶς τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Νικολάου τῆς ὄπισθεν τοῦ ἁγίου βήματος τοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας καὶ ἐπὶ τῆς δημοσίας ὁδοῦ τῆς ἐκ τοῦ Δευτέρου κατερχομένης. [Ὁ *Μ. Γεδεών*, παρερμηνεύσας καὶ ἐνταῦθα τὸ κείμενον τοῦ Τυπικοῦ τῆς Εἰρήνης Δουκαίνης, μετετόπισε τὴν Μονὴν τῆς Κεχαριτωμένης ἀπὸ τῶν πέριξ τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἁγίας Σοφίας εἰς τὸ Δεύτερον, παρὰ τὰ χερσαῖα τῆς πόλεως τείχη, τοποθετήσας αὐτὴν «πλησιέστατα τῆς τοῦ Φιλανθρώπου Μονῆς, *οὐ μακρὰν τοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Ἄννης ἐν τῷ Δευτέρῳ*» (ἔνθ. ἀν. σ. 302—303. ἀρ. 29.)] Ὁ Mordtmann εἰς τὸ «σχέδιον τοπογραφικὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως» οὐδὲν λέγει περὶ τῆς θέσεως τῆς Μονῆς τῆς Κεχαριτωμένης· ἅπαξ ἀναφέρει τὸ ἐπώνυμον τοῦτο ἀποδιδοὺς εἰς τὴν παρὰ τῷ ἀρχιεπισκόπῳ Νοβγο-

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 250—251.

ρὸδ 'Αντωνίῳ (Itinér. Russes, p. 106) μνημονευομένην ἐκκλησίαν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου (église de l' Annonciation de la Sainte Vierge)· ὁ σορὸς Βυζαντινολόγος ἀναγνωρίσας παρὰ τῷ 'Αντωνίῳ τοπογραφικήν τινα τάξιν, καὶ ἀπαντήσας τὴν εἰρημένην ἐκκλησίαν ἐν τῇ σειρᾷ τῶν μνημονευομένων ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας τῆς 'Αγίας Εὐφημίας τῶν 'Ολυβρίου μέχρι τοῦ Φόρου, ἔδωκε μὲν αὐτῇ τὸ ἐπώνυμον τῆς Κεχαριτωμένης (Esp. toq. de C)ple, § 114), ἑταύτισε δὲ τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Θεοτόκου τῶν Διακονίσης, συνυποδείξας ἅμα ἀπορίαν καὶ ἀμφιβολίαν, διότι ταύτην παρεδέξατο (l. c., § 111, 124) οὖσαν τὸ νῦν Καλεντερ-χανὲ τζαμιῆ, καὶ διότι ἔκρινεν ὅτι ἡ ὑπ' αὐτοῦ ἀναγνωρισθεῖσα τοπογραφικὴ παρ' 'Αντωνίῳ τάξις ἀπήτει αὐτόθι πάσης ἄλλης ἢ τὴν τῆς Κεχαριτωμένης Μονῆς ἢ ἐκκλησίας τὴν παρουσίαν. Ἡμεῖς ἀκολουθοῦντες τὸ Τυπικὸν τῆς Εἰρήνης τοποθετοῦμεν τὴν Μονὴν τῆς Κεχαριτωμένης ἔνθα ἐτάξαμεν ἐν ἀρχῇ τῆς παραγράφου ταύτης· ἐπειδὴ δ' ὡς ἐδείξαμεν ἐκ τοῦ αὐτοῦ Τυπικοῦ, συναφὴς αὐτῇ ἦν ἡ Μονὴ τοῦ Φιλανθρώπου, τοποθετοῦμεν καὶ ταύτην ἀνατολικῶς ἐκείνης, πρὸς τὴν Προποντίδα, ἔνδον βεβαίως τῶν τειχῶν, καὶ ἀνὰ μέσον κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τῆς Μονῆς τῆς Θεοτόκου 'Οδηγητρίας καὶ τῆς ἐκκλησίας τοῦ 'Αγίου Λαζάρου τῆς ἐν τοῖς λεγομένοις Τόποις. Ἅπασα ἡ περιοχὴ αὕτη βραδύτερον ἀπετέλεσε τοὺς κήπους τοῦ Σουλτανικοῦ Ἀνακτόρου 'Ιντζιλῆ κιόσκ. Τὸ ἐπὶ ὡραιότητι φημιζόμενον τοῦτο ἀνάκτορον, ὑπομιμνῆσκον τὸν *Μαργαρίτην* (ἰντζὶ τουρκιστὶ λέγεται ὁ μαργαρίτης) τρίκλινον τοῦ Βυζαντινοῦ Μεγάλου Παλατίου, ἐσώζετο μέχρι τοῦ πρώτου τετάρτου τοῦ παρόντος αἰῶνος· ἦν ἐκτισμένον ἔνθεν καὶ ἔνθεν τοῦ τείχους· ἔξω τούτου ἐπὶ τῆς παραλίας εἶχεν ἐγερθῆ λιθίνη οἰκοδομὴ ἐφ' ἧς ἠρείδετο ἡ ὀροφή· [εἰκόνα αὐτοῦ ἐδημοσίευσε καὶ ὁ Σκαρλᾶτος ἐν τῷ Α' τόμῳ τῆς «Κωνσταντινουπόλεως»]. 'Επὶ τῆς πρὸς ἀνατολὰς προσόψεως καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς λιθίνης ταύτης οἰκοδομῆς ἀνιδρύθη καὶ κρήνη μετ' ἐπιγραφῆς· σήμερον ἡ κρήνη ἐστείρευσε, τὸ ἀνάκτορον ἐξηφανίσθη καὶ ἡ ἐκτὸς τοῦ τοίχου οἰκοδομὴ χρησιμεύει ὡς κατοικία τῶν ρυμουλκῶν (γετεκτζίδων), οἵτινες ἀναμένουσι πλοιάρια χρήζοντα ρυμουλκήσεως μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Σεραὶ-μπουρνοῦ. Τοποθετοῦντας ἐνταῦθα τὴν Μονὴν τοῦ Φιλανθρώπου, ὁδηγοῦσιν ἡμᾶς οὐ μικρὸν τὰ κείμενα τῶν Ρώσων προσκυνητῶν τῶν ἀγιοτήτων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, συνδυαζόμενα εἰς παράδοσιν μέχρις ἡμῶν περισωθεῖσαν, ὧν ἀμέσως λόγον ποιούμεθα.

στ'.

Τὰ κείμενα τῶν Ρώσων προσκυνητῶν φαίνονται μὲν ἔν τισιν διαφέροντα, προσεκτικῶς ὅμως ἐξεταζόμενα εὑρίσκονται σύμφωνα· ἔχουσι δέ, κατὰ χρονολογικὴν σειράν, ὡς ἑξῆς·

1200. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Νοβγορὸδ 'Αντώνιος ἀναφέρει ὀνομαστὶ τὴν Μονὴν τοῦ Φιλανθρώπου καὶ λέγει σωζόμενον ἐν αὐτῇ τίμιον ἧλον (Itinér. Russes, p. 102) ἄνευ ἑτέρας λεπτομερείας.

1350. Ὁ ἐκ Νοβγορὸδ Στέφανος ἀφοῦ περιέγραψε τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Γεωργίου τῶν Μαγγάνων λέγει τὰ ἑξῆς: «ὄπισθεν τοῦ τείχους ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἐφάνη αὐτὸς οὗτος ὁ Χριστός, διὸ καὶ καλεῖται ἡ ἐκκλησία αὕτη ὁ Χριστός· πλῆθος ἀσθενῶν ἀφ' ὅλων τῶν πόλεων προσερχόμενοι θεραπεύονται· ἠσπάσθημεν τὸ ἐν αὐτῇ ἀναπαυόμενον σῶμα τοῦ ἁγίου 'Αβερκίου· τὸ μέρος τοῦτο ὁμοιάζει τῷ ἐν «Ἱερουσαλὴμ φρέατι τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομῶντος» (l. c., p. 119). Ἐκ τῶν ἐφεξῆς μαρτυριῶν ἀποδειχθήσεται ὅτι ὁ προσκυνητὴς ἐννοεῖ τὴν ἡμετέραν Μονήν.

1389—1405. Ὁ ἐκ Σμολένσκ 'Ιγνάτιος ἀπὸ τῆς ἐν τῷ Μεγάλῳ Παλατίῳ ἐκκλησίας τῶν 'Εννέα Ταγμάτων (Neuf-sphères [angéligues]=Νέας;) μετέβη «πρὸς τὴν παραλίαν, ἔνθα ἅμμος παρέχει θεραπείας· καὶ ὕπερθεν εὑρηται ἡ ἐκκλησία τοῦ Σωτῆρος. ἔχουσα θαυματουργὸν εἰκόνα τοῦ Κυρίου· ἐν ἀνοικτῇ θήκῃ εὑρηται τὸ λείψανον τοῦ ἁγίου 'Αβερκίου» (l. c., p. 138).

1393. 'Αλέξανδρος ὁ Σκρίβων ὄπισθεν, λέγει, τῆς ἐκκλησίας τῶν Μαγγάνων εὑρηται ἡ τοῦ Σωτῆρος, καὶ ἐν αὐτῇ τὰ λείψανα τοῦ ἁγίου 'Αβερκίου καὶ ἁγίασμα· πλησίον δὲ μονὴ γυναικεία (l.c p. 162).

1419—1421. Ὁ διάκονος Ζώσιμος ἀπὸ τῆς ἁγίας Σοφίας ἐπορεύθη εἰς τὴν *γυναικείαν* μονὴν τοῦ Φιλανθρώπου· ὑπὸ τὴν ἐκκλησίαν, λέγει, εὑρηται ἁγίασμα· τῶν δὲ εἰς τὴν ἅμμον βυθιζόντων τοὺς πόδας λεπρῶν καὶ ἀσθενῶν, οἱ πλεῖστοι ἀξιοῦνται θεραπείας (p. 202)· ἀλλαχοῦ δὲ λέγει ὁ αὐτός· «ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Φιλανθρώπου ἀπόκεινται τὰ λείψανα τοῦ ἁγίου Κλήμεντος ἐπισκόπου 'Αγκύρας, τῆς Θεοφανοῦς, τοῦ αὐτοκράτορος Λέοντος τοῦ Σοφοῦ· εἰς δὲ τὴν Μονὴν τῆς *Κεχαριτωμένης* τὸ τοῦ 'Ιωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ» (p. 204). [Περὶ τοῦ λειψάνου Λέοντος τοῦ Σοφοῦ παρακατιὸν λέγομεν τινά· περὶ τῶν ἄλλων παρατηροῦμεν ὅτι ὁ ἐκ Νοβγορὸδ Στέφανος λέγει ἀποκείμενα εἰς γυναικείαν μονὴν τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου τὸ σῶμα τοῦ ἁγίου Κλήμεντος τοῦ ἀρχιεπισκόπου καὶ τῆς αὐτοκρατείρας Θεοφανοῦς (p. 123).]

1424—1453. Ἡ Ρωσικὴ ἀνώνυμος περιγραφὴ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. ἀφοῦ περιγράφει τὸν ἅγιον Γεώργιον τῶν Μαγγάνων λέγει· «πολὺ μακρὰν πρὸς 'Ανατολὰς (;) παρὰ τὴν θάλασσαν ἐγείρεται ἡ ἐκκλησία τοῦ ἐν τῷ τοίχῳ αὐτεζωγραφημένου Σωτῆρος, πολλὰς παρέχοντος θεραπείας. Ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ταύτῃ ἀπόκεινται τὰ λείψανα τοῦ ἁγίου 'Αβερκίου καὶ τῆς ἁγιομάρτυρος 'Ανίας, ἀμφότερα ἐντὸς ἠνεῳγμένων φερέτρων· εὑρηνται πρὸς τούτοις αὐτόθι καὶ ἡ χείρ, πλὴν τῶν δακτύλων, χρυσοποίκιλ-

» τος, ἡ γενειὰς καὶ ὑπτοῦν τοῦ κρανίου τοῦ ἁγίου » Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου· τὰ λείψανα τοῦ ἁγίου » Νικολάου, τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ἡ κεφαλὴ τοῦ ἀπο- » στόλου Ἰακώβου καὶ ἡ σιαγὼν τοῦ μάρτυρος Στε- » φάνου τοῦ Νέου· τῶν λειψάνων τούτων ἕνια φυλάσ- » σονται ἐν χρυσοποικίλτῳ λειψανοθήκῃ· ἐπίσης ἐν » ἠνεῳγμένῳ φερέτρῳ ἀναπαύεται ὁ ἱερεὺς ἅγιος » Γρηγόριος. Ἐν τῇ αὐτῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Σωτῆρος » εὑρίσκεται ἡ εἰκὼν ἡ ὁμιλήσασα τῷ αὐτοκράτορι » Μαυρικίῳ προσευχομένῳ καὶ λέγοντι· «Κύριε, λύ- » τρωσόν με τῆς προσκαίρου ταύτης δόξης, ἵνα μὴ » στερηθῶ τῆς αἰωνίου». Ἡ εἰκών, ἣν αὐτὸς ὁ Σω- τὴρ ἐζωγράφησεν, ἀπήντησε· «θέλεις ἐν τῷ κόσμῳ » τούτῳ ἢ ἐν τῷ ἄλλῳ νὰ ὑποστῇς θλίψεις»; Ἐκπλα- » γεὶς ἐπὶ τῷ μεγάλῳ θαύματι ὁ Αὐτοκράτωρ, εἶπε· «Κύριε, ὅπως μὴν ὑποστῶ ἐκεῖ θλίψεις, εὐδόκησον » ἐνταῦθα ὑποστῆναι πᾶν κακόν». Ἀπήντησεν ὁ » Σωτήρ· «ἐξερχόμενος παῦσον ἁμαρτάνειν, καὶ ἀπο- » λαύσεις ὅ,τι ἐπιθυμεῖς». Τότε ὁ ἅγιος Αὐτοκράτωρ » περιεβλήθη τὸ μοναχικὸν ἔνδυμα καὶ ἔζησεν ὡς » μοναχός· οὕτω δὲ ὁ ἅγιος αὐτοκράτωρ Μαυρίκιος » ἀπεβίω καὶ κατετέθη ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ ἐν ἀνοι- » κτῷ φερέτρῳ» (p. 231).

Πρὸς τούτοις καὶ ἕτερα ρωσικὰ κείμενα ἐκδοθέντα ἐν Πετρουπόλει τῷ 1890 ὑπὸ *Α. Ν. Μάϊκωφ* ὑπὸ τὸν τίτλον «Ματεριάλι ι ἰζλεδοβάνια πὸ σταρίνοη Ρίσκοη λιτερατούρ· Ι. Μπεσέδα ο σβγιατνιὰχ ι δρούγγιχ δοστοπαμιατνοστιὰχ Τσαρεγράδα· ἐν Πετρουπόλει 1880», ὧν τοπογραφικὴν περίληψιν ἐποιήσατο κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ὁ ἡμέτερος Γαβριὴλ Δεστούνης ἐν σελ. 233—269 τοῦ 271 τεύχους τῆς «Ἐφημερίδος τοῦ ὑπουργείου τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως» [τῆς Ρωσίας], ἀναφέρουσι, μετὰ τὴν μονὴν τῶν Μαγγάνων καὶ τῆς Ὁδηγητρίας, τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, τὸ ὑπ' αὐτὴν ἁγίασμα μέσον τῶν τειχῶν τῆς πόλεως καὶ τῆς θαλάσσης, τὴν ἄμμον καὶ τὴν θεραπείαν ποδαλγικῶν νόσων (σελ. 236—242). Ἐνοῦντες τὰς διαφόρου ἐποχῆς ἐξ ταύτας μαρτυρίας εὑρήσομεν πάσας ἀναγομένας εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Σωτῆρος τοῦ Φιλανθρώπου· ἐξ αὐτῶν πληροφορούμεθα ὅτι ἡ Μονὴ ἠγείρετο πλησίον αἰγιαλοῦ, τείχους καὶ Μονῆς γυναικείας, τῆς Κεχαριτωμένης βεβαίως· ὅτι ἐθησαύριζεν ἐν ἀρχῇ ἕνα τίμιον ἧλον, πρὸ τῆς ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Φράγγων, μετ' αὐτὴν δὲ μέχρι τῆς καταλύσεως τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους λείψανα διαφόρων ἁγίων, καὶ πρὸς τούτοις ἁγίασμα, ἔχον ἢ ἐν αὐτῷ ἢ παρ' αὐτῷ ἄμμον. Ἀφορισθέντος τοῦ ἐνταῦθα χώρου ἐφεξῆς εἰς εὐρυτάτην ἀκτῖνα εἰς περιοχὴν τοῦ Σουλτανικοῦ ἀνακτόρου, ὡς εἴπομεν ἐν § ε', καὶ ἡ Μονὴ καὶ τ' ἄλλα ἐξηφανίσθησαν, ἐκτὸς μόνον τοῦ ἁγιάσματος παραμείναντος μέχρις ἡμῶν ἐκ παραδόσεως ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν· περὶ αὐτοῦ ὅ,τι γνωρίζομεν παρατιθέμεθα ὧδε.

[ἕπεται συνέχεια]

Ξ. Α. ΣΙΔΕΡΙΔΗΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΞ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ*

Ἡ τελευταία αὕτη ἐν τῷ προσώπῳ μεγαλοφυῶν αὐτῆς ὀπαδῶν, ἔκθαμβος πρὸ τῶν καλλονῶν τῶν περιλειφθέντων τῆς ἀρχαιότητος μνημείων, δὲν ἠδύνατο πλέον ν' ἀμβλυωπῇ πρὸς τὰς ἐλλείψεις τῆς μεσαιωνικῆς ἁγιογραφίας, διὰ τῆς παρακμῆς ὁσημέραι καταφανεστέρας καθισταμένας. Ἡ ἐλευθερία τῶν γραμμῶν, ἡ συμμετρία καὶ πρὸ πάντων ἡ φυσικότης ἐν τοῖς παριστωμένοις καὶ εἰκονιζομένοις τῆς ἀρχαίας τέχνης εὑρίσκετο εἰς φανερὰν ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἄκαμπτον καὶ συνθηματικόν, πρὸς τὸ ἀσύμμετρον καὶ ὑπεράγαν ἀσκητικὸν τῆς παρηκμακυίας ἰδίᾳ χριστιανικῆς ἁγιογραφίας. Ἐντεῦθεν βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον ὑπὸ τὸ λυκόφως τῆς ἀναγεννήσεως ἤρξαντο γινόμεναι διάφοροι ἀπόπειραι ὁσημέραι τολμηρότεραι καθιστάμεναι πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῶν δεσμῶν τῆς μέχρι τότε ἐν ἰσχύι ζωγραφικῆς. Αἱ ἀπόπειραι δ' αὗται μετὰ μακρὸν χρόνον καὶ μετὰ μακρὰν καὶ σύντονον ἐργασίαν παρήγαγον τοὺς ἀγλαοὺς ἐκείνους τῆς ἀναγεννήσεως καρπούς, τὰς θαυμασίας τῶν γνωστῶν μεγάλων τῆς Δύσεως ἁγιογράφων καλλιτεχνῶν εἰκόνας, ἐν αἷς μετ' ἀληθῶς δαιμονίου εὐφυΐας καὶ ἐπιτηδειότητος ἐντέχνως πάνυ συνεδυάσθησαν αἱ ἀρεταὶ τῆς ἀρχαίας τέχνης μετὰ τῶν τῆς χριστιανικῆς καὶ αἱ ὑψισται τῆς νέας ἐξ ἀποκαλύψεως θρησκείας διδασκαλίαι περιεβλήθησαν τὸ λαμπρὸν τῆς ἀρχαιότητος ἔνδυμα προκύψασαι οὕτως ἐν νέᾳ λαμπροτέρᾳ καὶ ἁγλαοτέρᾳ μορφῇ. Ἀλλ' ὁ εὐτυχὴς οὗτος συνδυασμὸς τοῦ τῆς κλασικῆς τέχνης καλοῦ μετὰ τοῦ ὠφελίμου καὶ διδακτικοῦ τῆς χριστιανικῆς ἀποτελεῖ, ὡς γνωστόν, ὕψος δυσανάβατον, πρὸς ὃ ἐξοχοι ὄντως καὶ ὑπερφυεῖς ὡς εἰπεῖν τινες μόνον φύσεις δύνανται ν' ἀνυψωνται. Οἱ δὲ πολλοὶ τῶν τοῦ Ἀπελλοῦ καὶ τοῦ Ζεύξιδος μιμητῶν διὰ τὴν πρὸς τὸ φυσικῶς καλὸν ἰσχυρὰν τάσιν καὶ τὴν ὑπερτίμησιν τῶν καλλαισθητικῶν ἀπαιτήσεων ἀδυνατοῦσι νὰ τηρῶσι τὸ ἐπιτυχὲς τοῦτο ἰσοζύγιον· δι' ὃ καὶ ἀναλαμβάνοντες νὰ γράψωσιν εἰκόνας καὶ ἄλλας ἁγιογραφικὰς παραστάσεις, παρὰ τὰ τεχνικὰ πλεονεκτήματα ὧν εὐμοιροῦσι τὰ ἔργα αὐτῶν, ἀποτυγχάνουσι τοῦ κατ' ἐξοχὴν ὑπὸ τῆς χριστιανικῆς ἁγιογραφίας ἐπιδιωκομένου σκοποῦ, τοῦ διδάξαι δῆλον ὅτι καὶ ὠφελῆσαι. Κατὰ πόσον δὲ σκόπιμος καὶ λυσιτελὴς εἶνε ἡ ἀπομίμησις καὶ διάδοσις παρ' ἡμῖν παρομοίων ἁγιογραφίας ἔργων παρὰ τὴν διὰ τῶν αἰώνων ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐκκλησίᾳ καθιερωθεῖσαν παράδοσιν, νομίζω ὅτι εὐκόλως ἐννοεῖς, λαμβάνων μάλιστα ὑπ' ὄψιν τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ πολλοῦ παρ' ἡμῖν χριστιανικοῦ πληθυσμοῦ. Οὐδεὶς βεβαίως ἀρνεῖται ὅτι καὶ τῶν τοιχογραφιῶν αἱ πλεῖσται καὶ τῶν εἰκόνων

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 243—244, καὶ τέλος.

αἱ ἔτι πλείους, αἱ κατὰ τοὺς τελευταίους αἰῶνας ἐν τε τῷ ἁγίῳ Ὄρει καὶ πανταχοῦ ἀλλαχοῦ παρ' ἡμῖν κατὰ τὸ βυζαντιακὸν ὕφος γραφεῖσαι καὶ γραφόμεναι, εἶνε ἔργα οὐδεμίαν οὐδέποτε ἀξίωσιν δυνάμενα νὰ ἔχωσιν, ὅπως χρησιμεύσωσιν ὡς πρότυπα μιμήσεως. Πάντα ταῦτα ὑπὸ τεχνικὴν ἔποψιν εἶνε ἔργα παρακμῆς, ἕνια δ' αὐτῶν τῆς ἐσχάτης. Δὲν ἔπεται ὅμως ἐντεῦθεν ὅτι δὲν ὑπάρχουσιν ἄλλα μνημεῖα καθαρῶς βυζαντιακῆς ἁγιογραφίας, ἅτινα δύνανται κάλλιστα νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ὑπόδειγμα τῶν συγχρόνων ἡμῶν ἁγιογράφων καὶ ὡς ἀσφαλὴς ἁρμὴ περαιτέρω καλλιεργείας καὶ ἀναπτύξεως τοῦ ὕφους τούτου, τηρουμένων πάντοτε τῶν κυρίων χαρακτήρων αὐτοῦ. Καὶ ἐπειδὴ περὶ τῶν ἁγιογράφων τοῦ ἁγίου Ὄρους ὁ λόγος ἡμῶν, ἐνταῦθα ἀκριβῶς ἔν τε τῷ τοῦ πρωτάτου ναῷ καὶ ἐν ἄλλοις περιεσώθησαν τοιχογραφίαι τῆς σχολῆς τοῦ Πανσελήνου καὶ τινες ἀρχαῖαι εἰκόνες, δυνάμεναι κάλλιστα νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς αὐτοὺς ὡς ὁδηγοί. Βεβαίως αἵ τε τοιχογραφίαι καὶ αἱ εἰκόνες αὗται δὲν εἶναι ἔργα ἀκμῆς τῆς βυζαντιακῆς ἁγιογραφίας, ἐνέχουσιν ὅμως ἱκανὰ στοιχεῖα τῆς καλῆς τοῦ Βυζαντίου τέχνης, φέρουσι δὲ καὶ ζωηρῶς ἐν αὐτοῖς ἀποτετυπωμένον τὸν ἰδιάζοντα τῆς τέχνης ταύτης χαρακτῆρα. Ἡ σοβαρὰ καὶ μετὰ ἱεροῦ ἀληθῶς ζήλου καὶ ἀφοσιώσεως μελέτη τῶν ἔργων τούτων καὶ σὺν τούτοις τῶν ἔν τισι τῶν τοῦ ἁγίου Ὄρους βιβλιοθηκῶν ἀποκειμένων κωδίκων μετὰ μικρογραφιῶν καλῆς τέχνης ὡς καὶ τῶν φωτογραφικῶν ἢ ἐντύπων συλλογῶν ἀρχαίων βυζαντιακῆς τέχνης ψηφιδωτῶν ἢ ἄλλων εἰκόνων, θὰ ἠδύνατο, φίλε, κατὰ τὴν ἐμὴν κρίσιν, νὰ παραγάγῃ ἔργα ἄξια πολλοῦ λόγου. Οὐδεμία δὲ βεβαίως ὑπάρχει ἀνάγκη, ὅπως ὁ περὶ τὴν μελέτην τῶν ἔργων τούτων ἀσχολούμενος σύγχρονος ἡμῶν ἁγιογράφος περιορίζηται εἰς μηχανικὴν καὶ ξηρὰν ἀπομίμησιν. Ἡ ἱστορία τῆς βυζαντιακῆς τέχνης καθόλου καὶ τὰ περισωθέντα ἐξ αὐτῆς ἀρχαιότερα ἰδίᾳ τέχνης μνημεῖα μαρτυροῦσιν ὅτι οἱ κράτιστοι τῶν χριστιανῶν καλλιτεχνῶν οὔτε ἀντέγραφον πιστῶς, οὔτε ἀπεμιμοῦντο δουλικῶς καὶ μηχανικῶς. Ἐλευθερία καὶ ἰδιορρυθμία διακρίνει τὰ ἔργα ἑκάστου αὐτῶν. Καθ' ὅμοιον τρόπον δὲν θὰ ζητήσῃ, νομίζω, τις καὶ παρὰ τῶν συγχρόνων ἡμῶν ἁγιογράφων τυφλὴν ἀπομίμησιν τῶν μνησθέντων ἁγιογραφικῶν μνημείων. Ἐλευθερία τις τῶν γραμμῶν ἀντὶ τοῦ αὐστηρῶς συνθηματικοῦ καὶ ἀκάμπτου, βελτίωσις τοῦ χρωματισμοῦ καὶ ἐν γένει λελογισμένη καὶ ἐπωφελὴς χρῆσις πασῶν τῶν νεωτέρων τελειοποιήσεων τῆς ὡραίας ταύτης τέχνης οὐ μόνον δὲν ἀποκλείεται, ἀλλὰ καὶ συνιστᾶται καὶ ἐπιβάλλεται ὑπὸ παντὸς ποθοῦντος τὴν πρόοδον καὶ βελτίωσιν τῆς ἡμετέρας ἁγιογραφίας. Ἀλλὰ δέον νὰ καταβάλληται μεγάλη προσοχὴ μὴ διὰ φαινομενικάς τινας βελτιώσεις καὶ τελειοποιήσεις διαφθαρῇ ὁ ἀρχαῖος τῆς παραστάσεως καὶ εἰκόνος χαρακτὴρ καὶ συναπόληται τὸ σεμνὸν ἐκεῖνο καὶ ἱεροπρεπές, τὸ ἐπιβάλλον ἅμα καὶ διδάσκον τῆς εἰκόνος. Περὶ τηρήσεως συμμετρίας καὶ ἀναλογίας, ἐλλειπούσης κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν τοῖς ἔργοις τῆς παρακμῆς καὶ ἐν ταῖς πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν καθ' ἑκάστην εἰκόσι, περιττὸν ὅλως νὰ προσθέσω τι, διότι αἱ ἀρεταὶ αὗται ἀνήκουσιν εἰς πάντα τὰ ὁπωσοῦν καλὰ τῆς βυζαντιακῆς τέχνης μνημεῖα. Ἡ ἀλήθεια καὶ τὸ δίκαιον οὐχ ἧττον ἐπιβάλλουσιν, ὅπως ἐν τέλει μὴ παρέλθω σιγῇ ἱκανῶς ἰσχυρὸν λόγον ὑσημέραι ἰσχυρότερον ἐπιβάλλοντα εἰς τοὺς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει ἁγιογράφους τὴν ἀπόκλισιν ἀπὸ τῆς ἁγιογραφικῆς παραδόσεως τοῦ Βυζαντίου. Οἱ ἁγιογράφοι δηλαδὴ οὗτοι γράφουσιν εἰκόνας, τὰς πλείστας, διὰ τοὺς ὁμοδόξους Ρώσσους, παρὰ τοῖς πλείστοις τῶν ὁποίων ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἀπόκλισις φαίνεται ἀρεστὴ καὶ προτιμᾶται. Καὶ ὁ λόγος ὅμως οὗτος δὲν ἀπαλλάσσει, κατὰ τὴν ἐμὴν κρίσιν, τοὺς ἁγιογράφους τούτους τῆς εὐθύνης, ἣν θὰ ὑπέχωσι πρὸ τῶν ἐπιγόνων διὰ τὴν παραμέλησιν καὶ διαστροφὴν πολυτίμου προγονικοῦ κειμηλίου. Φρονῶ ὅτι ἠδύναντο οὗτοι κάλλιστα νὰ ἐμμείνωσιν ἀπαρεγκλίτως ἐν τῇ πατροπαραδότῳ ὁδῷ, καλλιεργοῦντες δὲ τὴν τέχνην αὐτῶν κατὰ προοδευτικόν τι σύστημα, ὁποῖον περίπου προσεπάθησα διὰ γενικῶν γραμμῶν νὰ διαχαράξω ἐν τοῖς ἄνω, θὰ ἠδύναντο σὺν τῷ χρόνῳ νὰ γράφωσιν ἔργα λόγου ἄξια, ἅτινα θὰ ἐφείλκυον τὴν προσοχὴν καὶ αὐτῶν τῶν ἀδιαφορώτερον πρὸς τὸ ὕφος τοῦτο διακειμένων. Ἔπειτα δὲ καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς Ρώσσοις ἤρξατο ἀναζωπυρούμενον τὸ πρὸς τὸ καθαρῶς ἐκκλησιαστικὸν βυζαντιακὸν τῆς ἁγιογραφίας ὕψος αἴσθημα. Μαρτύριον τούτου ἡ τοῦ ἐπ' ἐσχάτων ἐν Κιέβῳ συμπληρωθέντος λαμπροῦ τοῦ ἁγίου Βλαδιμήρου ναοῦ διακόσμησις δι'εἰκόνων τοῦ ὕφους τούτου καὶ τὰ γραφόμενα ὑπ'ἐνὸς τῶν κρατίστων συγχρόνων ρώσσων ἀρχαιολόγων Ν. Ποκρόβσκη λέγοντός που «ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἡμῶν τέχνη δέον νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν λησμονηθεῖσαν ὁδὸν καὶ νὰ ἐργασθῇ κατὰ τὸ πνεῦμα τῆς ἀρχαίας βυζαντιακῆς καὶ ρωσσικῆς παραδόσεως». Τοιαύτην τινὰ θερμὴν φιλικὴν σύστασιν καὶ προτροπὴν θὰ ἐπεθύμουν νὰ ἀπευθύνω κἀγώ, φίλε, πρὸς πάντας τοὺς σεβασμίους πατέρας ἁγιογράφους τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ὅπως ὅτι τάχιστα ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν λησμονημένην ὁδόν, ὅπως χάριν αὐτῆς ταύτης τῆς ἱερᾶς τέχνης, ἣν ὡς ἄριστον κλῆρον αὐτῶν ἐξελέξαντο, χάριν τῆς ἱερᾶς κόνεως τῶν ἐν τῇ ἁγιωνύμῳ χερσονήσῳ αὐτῶν ἀναπαυομένων προκατόχων αὐτῶν, χάριν τῶν σεμνῶν κειμηλίων, ἅτινα μετὰ τοῦ χρόνου ἀνεπιστρεπτεὶ καὶ οὐδὲν καταλείποντα ἴχνος παρέρχονται, χάριν ἐπὶ τέλους τῆς τιμῆς καὶ ὑπολήψεως αὐτῶν, τῆς ὠφελείας τῶν ἀδελφῶν, καὶ αὐτοῦ δ' ἐπὶ τέλους τοῦ ἀτομικοῦ αὐτῶν συμφέροντος μὴ ὀλιγωρῶσι τῆς σεμνῆς τοῦ Βυζαντίου ἁγιογραφικῆς παραδόσεως, ἀλλ' ἀσκῶσι ταύτην καὶ ἐπιμελῶς περὶ ταύτην διατρίβωσι. Νομίζω δ'ὅτι εἰς τὸ ἀγαθὸν τοῦτο ἔργον ὀφείλουσι νὰ συντελέσωσι καὶ πάντες οἱ

λοιποὶ σεβάσμιοι τοῦ Ἁγίου Ὄρους πατέρες εἰσάγοντες εἰς τοὺς ναοὺς καὶ τὰ παρεκκλήσια αὐτῶν εἰκόνας γνησίου βυζαντινικοῦ ρυθμοῦ καὶ μόνον τοιούτου.

Π.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ

ΤΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

Κεφάλαιον η'. στίχ. 5—15.

«Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτόν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό· καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν καὶ φυὲν ἐξηράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα· καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συμφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι ἀπέπνιξαν αὐτό· καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν καὶ φυὲν ἐποίησε καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες, Τίς εἴη ἡ παραβολὴ αὕτη; Ὁ δὲ εἶπεν, Ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσι καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν. Ἔστι δὲ αὕτη ἡ παραβολή· ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ· οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδόν εἰσιν οἱ ἀκούοντες, εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας, οἵ ὅταν ἀκούσωσι μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον, καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἵ πρὸς καιρὸν πιστεύουσι, καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. Τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσόν οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συμπνίγονται καὶ οὐ τελεσφοροῦσι. Τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσι καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ. Ταῦτα λέγων ἐφώνει, Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω».

Ἡ παραβολὴ αὕτη εἶναι τὸ ἄριστον πρωτόλειον καὶ ἡ ἁρμοδιωτάτη ἀπαρχὴ τῆς ἐξαιρέτου καὶ μοναδικῆς τοῦ Κυρίου διὰ παραβολῶν διδασκαλίας, εὑρηται δὲ παρὰ τοῖς τρισὶ πρώτοις εὐαγγελισταῖς (Ματθ. 13, 4—11. 18—23 Μάρκ. 4, 3—20), μετὰ μείζονος δὲ ἀκριβείας καὶ ἰδίᾳ ἐν τῇ ἐφαρμογῇ παρὰ τῷ ἱερῷ εὐαγγελιστῇ Μάρκῳ. Καὶ κατὰ τοὺς τρεῖς δ' εὐαγγελιστάς, ἡ σειρὰ τοῦ λόγου ἔχει οὕτω. Ἐν ἡμέρᾳ ἐκτάκτων μόχθων καὶ κόπων διδασκαλίας καὶ θαυματουργίας ἐν Καπερναούμ, ὅτε ὁ μὲν λαὸς ἐκπληκτος πρὸς πάντα ἐξεθαμβοῦτο, οἱ δὲ ἀπὸ τῆς ἑστίας τῆς πονηρᾶς ζύμης, τῆς Ἱερουσαλήμ, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι μετ' ἀπροσπελάστου εἰς τὴν κοινὴν ἀνθρωπίνην κακίαν θράσους καὶ ἀναιδείας διέσπειρον, ὅτι «οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια εἰ μὴ ἐν Βεελζεβοὺλ τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων» (Ματθ. 12, 24 Μάρκ. 3, 22), μετὰ τελείαν φίμωσιν τῶν τοιούτων συκοφαντιῶν (Ματθ. 12, 25 — 45) καὶ μετὰ δημοσίαν διαβεβαίωσιν, ὅτι παρὰ τὴν κατὰ σάρκα μητέρα καὶ τοὺς ἄλλους ἐπὶ γῆς συγγενεῖς αὐτοῦ στενώτερον πρὸς αὐτὸν πνευματικῶς οἰκεῖοι εἶναι ὡς πρὸς Θεάνθρωπον Λυτρωτὴν τῆς ἀνθρωπότητος οἱ πιστοὶ αὐτοῦ μαθηταί (Ματθ. 12, 46 — 50 Μάρκ. 3, 31 — 35 Λουκ. 8, 19—21), ὁ Κύριος μετακαίνει ἐκ τῆς οἰκίας, ἐν ᾗ ἔμενεν, ἐν συνοδείᾳ πολλοῦ πλήθους μετὰ μεσημβρίαν, καὶ πιθανῶς περὶ τὴν δείλην, εἰς τὴν παραλίαν καὶ ἐμβὰς εἰς πλοῖον προετοιμασθὲν ἤδη «ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς». Εἰς τὴν διὰ παραβολῶν δὲ διδασκαλίαν ταύτην περιλαμβάνονται αἱ παραβολαὶ τοῦ σπορέως, τῶν ζιζανίων, παρὰ μόνῳ τῷ Ματθαίῳ ἀπαντῶσα, τοῦ κόκκου τοῦ σινάπεως, τῆς ζύμης καὶ παρὰ Λουκᾷ ἀναγινωσκομένη καὶ τῆς καρποφορούσης γῆς, παρὰ μόνῳ τῷ Μάρκῳ εὑρισκομένη (Ματθ. 13, 3—43 Μάρκ. 4, 3—32 Λουκ. 6, 5—15. 13, 18—21). Ἀναγινώσκεται δὲ ἡ παραβολὴ τοῦ σπορέως ἐκ μὲν τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ματθαίου τῇ παρασκευῇ τῆς ε' ἑβδομάδος τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου ἐν τῷ παραβολικῷ αὐτῆς μέρει, καὶ τῇ δευτέρᾳ τῆς ς' ἑβδομάδος τοῦ αὐτοῦ εὐαγγελίου ἐν τῷ ἐξηγητικῷ μέρει, ἐκ δὲ τοῦ εὐαγγελιστοῦ Μάρκου τῇ παρασκευῇ τῆς ιγ' ἑβδομάδος τοῦ αὐτοῦ εὐαγγελίου ἐν τῷ παραβολικῷ μέρει, καὶ τῇ δευτέρᾳ τῆς ιδ' ἑβδομάδος τοῦ αὐτοῦ πάλιν εὐαγγελίου ἐν τῷ ἐξηγητικῷ μέρει.

Κατὰ τὸ γράμμα τῆς παραβολῆς ταύτης ὁ ἔχων τὸ ἔργον τοῦ σπείρειν ἀναλαμβάνει τὸ ἔργον τοῦτο ἐν καταλλήλῳ πάντως καιρῷ καὶ σπείρει τὸν σπόρον αὐτοῦ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὅστις εἴτε εἰς αὐτὸν ἀνήκει εἴτε εἰς ἄλλον. Ἡ δὲ τύχη τοῦ σπαρέντος σπόρου, ἅπαντος ὄντος μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ποιότητος καὶ μετὰ τῆς αὐτῆς προθυμίας σπαρέντος παρίσταται θαυμολογικῶς ποικίλη ἀναλόγως τοῦ ποιοῦ καὶ τῆς ἀξίας τοῦ δεξαμένου αὐτὸν μέρους τοῦ ἀγροῦ. Τὰ παρόδια τοῦ ἀγροῦ μέρη ἀκατάλληλα ὅπως παράσχωσιν αὐτῷ δύναμιν πρὸς βλάστησιν συνετέλεσαν ἵνα καταπατηθῇ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ καταβρωθῇ ὑπὸ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ· ἀλλὰ καὶ τὰ πετρώδη δὲν ἠδύναντο νὰ παράσχωσι τὴν ἀπαιτουμένην ἰκμάδα, καὶ διὰ τοῦτο ταχέως ἐβλάστησε καὶ μικρὸν μετὰ τὴν βλάστησιν ἐξηράνθη ὁ ἐκεῖ πεσὼν σπόρος χωρὶς οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον νὰ καρποφορήσῃ· ἐπίσης καὶ ἄλλα τινὰ μέρη τοῦ ἀγροῦ, ὅπου αἱ ἄκανθαι εὕρισκον ἱκανὴν πρὸς βλάστησιν καὶ ἀνάπτυξιν τροφὴν δὲν παρέσχον εἰς τὸν ἐκεῖ πεσόντα σπόρον τὴν ἀπαιτουμένην ἐλευθερίαν, ὅπως ἀνεπηρέαστος καὶ καθ' ἑαυτὸν ἀναπτυχθῇ καὶ καρποφορήσῃ τὸ πρέπον·

αἱ ἄκανθαι ἰσχυρότεραι οὖσαι ἀπέπνιξαν αὐτὸν πρὶν ἢ καρποφορήσῃ. Μόνον ὁ σπόρος ὁ σπαρεὶς εἰς τὴν καλὴν καὶ συνεπῶς κατάλληλον πρὸς βλάστησιν καὶ καρποφορίαν γῆν παρήγαγε τὸ προσδοκώμενον ἀποτέλεσμα καὶ ἤμειψε τοὺς κόπους τοῦ σπορέως ἀναλόγως πάλιν τῆς γονιμότητος τῆς γῆς, ἥτις παρὰ τοῖς εὐαγγελισταῖς Ματθαίῳ καὶ Μάρκῳ, παραλλήλως πιθανῶς πρὸς τὰς τρεῖς τάξεις τῶν ἀκαταλλήλων πρὸς καρπογονίαν τοῦ σπόρου μερῶν τοῦ ἀγροῦ, διαιρεῖται εἰς τρεῖς ποιότητας, εἰς τὴν τῆς παραγωγῆς τριάκοντα ἐπὶ ἑνός, εἰς τὴν τῆς παραγωγῆς ἑξήκοντα ἐπὶ ἑνός, καὶ εἰς τὴν τῆς παραγωγῆς ἑκατὸν ἐπὶ ἑνός. Ὅπως δὲ ἡ ὅλη ἀφήγησις εἶναι ἀκριβῶς ἐξηγμένη ἐκ τοῦ πραγματικοῦ βίου, οὕτω καὶ ἡ περὶ τῆς ἀρθονίας τοῦ καρποῦ δὲν διαφωνεῖ πρὸς τὰς ἐκτάκτους, ἀλλὰ πραγματικὰς γονιμότητας χωρῶν τινῶν, ὅπου ὄντως ἐν εὐτυχίᾳ ἡ ἀπόδοσις φθάνει μέχρι τοῦ ἑκατονταπλασίου.

Καὶ αὕτη μὲν εἶναι ἡ παραβολικὴ ἀφήγησις, τὸ γράμμα τῆς παραβολῆς· τὸ δὲ πνεῦμα καὶ ὁ πυρὴν αὐτῆς ἀναπτύσσεται ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Κυρίου πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ δι' ἄλλους μὲν λόγους, μάλιστα δὲ διότι καὶ οὗτοι μετ' ὀλίγον ὤφειλον ν' ἀναλάβωσι τὸ ἔργον τοῦ σπορέως κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ οὐρανίου διδασκάλου αὐτῶν, καὶ ὤφειλον συνεπῶς νὰ γνωρίζωσι καλῶς τὰς τύχας τοῦ ὑπ' αὐτῶν σπαρησομένου σπόρου. Κατὰ τὴν ἐξήγησιν ταύτην μετ' ἐξαισίας ἀφελείας ἐκτιθεμένην παρὰ τῷ εὐαγγελιστῇ Μάρκῳ (4, 14—20) σπορεὺς εἶναι ὁ τὸν πνευματικὸν σπόρον τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ σπείρων εἰς τὰς διανοίας καὶ τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων κῆρυξ τοῦ εὐαγγελίου τῆς χάριτος, καὶ δὴ πρῶτον αὐτὸς ὁ Κύριος, καὶ μετ' αὐτὸν πάντες οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ λοιποὶ κήρυκες τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ μέχρι συντελείας τοῦ παρόντος αἰῶνος. Ὁ σπόρος εἷς καὶ ὁ αὐτὸς ὢν καὶ περιέχων τὰ αὐτὰ στοιχεῖα τῆς σωτηρίας καὶ διδασκαλίας δὲν ἀξιοῦται τῆς αὐτῆς ὑποδοχῆς παρὰ πάντων, ἀλλ' ἄλλοι μὲν ὡς ἐν παρόδῳ αὐτὸν ἀκούουσι καὶ πρὸς στιγμὴν δέχονται, ἀλλὰ ταχέως ὁ διάβολος καὶ ἡ κατ' αὐτὸν πονηρία ματαιοῦσι πάντα τὰ ἐξ αὐτοῦ ἀγαθὰ ἀποτελέσματα· ἄλλοι δὲ προβαίνοντές πως δέχονται μετὰ χαρᾶς τὸν λόγον, στεροῦνται ὅμως τῆς ἐξ ἑαυτῶν δυνάμεως καὶ εἶναι πρόσκαιροι αὐτοῦ τηρηταί· διότι ἐπελθούσης δυσκολίας τινὸς ἐν τῷ βίῳ καὶ διωγμοῦ ἀπαρνοῦνται τὸν λόγον μηκέτι παρ' αὐτοῖς καρποφορήσαντα· ἄλλοι δὲ ἔτι πλέον προχωροῦσι καὶ τελειότερον τὴν ἐν ἑαυτοῖς βλάστησιν τοῦ λόγου ἐπιζητοῦσιν, ἀλλ' αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος τούτου, ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι ὡς ἄγριαι ἄκανθαι συμπνίγουσιν αὐτὸν πρὶν ἢ καρποφορήσῃ. Μετ' αὐτοὺς ἔρχονται οἱ προθύμως καὶ διαρκῶς ἐν ἑαυτοῖς δεχόμενοι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ καρποφοροῦντες ἀναλόγως ἕκαστος τῆς οἰκείας δυνάμεως καὶ θέσεως ἐν τῷ ἀγαπεῖ καὶ παγκοσμίῳ ἀγρῷ τῆς ἀνθρωπότητος. Διότι καὶ παραλειπομένου τούτου ἐν τῇ ἀφηγήσει, ἀναμφίβολον πάντοτε μένει κατ' ἀναλογίαν καὶ ἄλλων παραβολῶν καὶ τῆς καθόλου διδασκαλίας τοῦ Κυρίου, ὅτι ποικίλλει ἡ καρπογονία τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ ἀναλόγως καὶ τῆς θέσεως καὶ τῆς ἀναπτύξεως καὶ τοῦ ἀξιώματος τοῦ ἀνθρώπου, κατὰ φυσικὸν δὲ καὶ δικαιότατον λόγον οἱ δυνατοὶ δυνατῶς ἐτασθήσονται.

Τοιαύτη εἶναι καὶ ἡ ἐξήγησις τῆς παραβολῆς ταύτης, ἐξ ἧς γενικῶς συνάγονται ταῦτα. Ἡ τύχη τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ ποικίλλει παρὰ τοῖς ἀκροαταῖς αὐτοῦ κατὰ πολλοὺς καὶ διαφόρους τρόπους. Ἄλλοι τῶν ἀνθρώπων δὲν ἐννοοῦσι, καὶ δὲν θέλουσι νὰ ἐννήσωσιν αὐτόν, καταφρονοῦντες μάλιστα πολλάκις καὶ τοὺς κήρυκας αὐτοῦ. Ἄλλοι εἶναι εἰς τοσοῦτον ἐπιπόλαιοι καὶ ἀστάθμητοι, ὥστε δὲν ἐμφυτεύουσιν αὐτὸν καλῶς ἐν τῇ διανοίᾳ καὶ τῇ καρδίᾳ, δυσμάθειαν δεικνύοντες ἀδικαιολόγητον, ἀλλὰ καὶ ἀπιστίαν καὶ ἀδιαφορίαν. Ἄλλοι κατακυριεύονται ὑπὸ τῶν πονηρῶν αὐτῶν διαθέσεων καὶ παθῶν καὶ τῆς προσκλίσεως εἰς τὰ γήινα, καὶ διὰ τοῦτο δὲν εὑρίσκουσι τὸν ἀπαιτούμενον καιρὸν νὰ ἐνασχοληθῶσι περὶ τὴν μελέτην καὶ οἰκείωσιν τοῦ δι' αὐτοὺς διδασκομένου λόγου τοῦ Θεοῦ. Τέλος ἄλλοι καὶ ἐννοοῦσι τὸν λόγον τοῦτον καὶ ἐκτιμῶσιν αὐτὸν καλῶς καὶ ἐφαρμόζουσιν αὐτὸν ἐν τῷ βίῳ, καὶ οὕτως ὁμοιάζουσι πρὸς τὸν σῖτον τὸν φέροντα τὸν χρυσοῦν καρπὸν τοῦ στάχυος, φέροντες καὶ αὐτοὶ ἀφθονίαν ἀρετῶν καὶ ἀγαθῶν πράξεων. Οἱ τοιοῦτοι δὲ κυρίως ἀνήκουσιν εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ Θεοῦ καὶ εἶναι τέκνα αὐτοῦ. Ἐν πᾶσι τούτοις τοῖς φαινομένοις ἡ εὐθύνη καὶ ἡ ἀμοιβὴ ἀνήκει εἰς ἕνα ἕκαστον τῶν ἀκροατῶν τοῦ λόγου· διότι πάντες εἶναι ἐλεύθεροι νὰ ἀκούσωσιν αὐτὸν καὶ παραδεχθῶσι, μηδενὸς ἀποκλειομένου ἀπὸ τοῦ κοσμοσωτηρίου ἔργου τοῦ Κυρίου.

† Ο ΑΓΧΙΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΛΟΓΙΑ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΗΘΙΚΗ ἐξαγομένη ἐκ τῶν ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΥ. **Σύγγραμμα ἠθικοφιλοσοφικὸν** *ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ* ὑπὸ ΤΗΛΕΜΑΧΟΥ Ν. ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ.

Ὅσῳ ἀληθεύει ὅτι εἰς τὴν κρατοῦσαν σήμερον κλυσιν τῶν ἠθῶν, καὶ δὴ τὸν μαρασμὸν τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος, τὰ μέγιστα συνετέλεσαν τὰ ποικίλα τοῦ αἰῶνος τούτου ψυχοφθόρα ἀναγνώσματα καὶ δὴ τὰ οὕτω καλούμενα μυθιστορήματα, ἐπίσης ἀληθεύει ὅτι ὡς δραστικὰ χρησιμεύουσιν ἀντίδοτα τὰ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀναφαινόμενα καὶ τὴν ἀνόρθωσιν τῆς ἠθικῆς σκοποῦντα πονήματα, ἅτινα ἀποτελοῦσι παρήγορον σύμπτωμα ἐν μέσῳ τῆς κατακλυσάσης τὰ πάντα ὑλοφροσύνης καὶ ἀπιστίας. Εἰς τὰ

πονήματα ταῦτα κατατακτέον καὶ τὸ ἀνωτέρω ἀναγραφόμενον, κάλλιστον καὶ ἐποικοδομητικὸν ἀνάγνωσμα, δυνάμενον νὰ στηρίξῃ τὰς κλονιζομένας πεποιθήσεις, νὰ ἐπιρρώσῃ δὲ καὶ κρατύνῃ τὰς φιλοχρίστους ἀρχάς, αἵτινες πρέπει τέλεον νὰ κρατήσωσι παρ' ἡμῖν πρὸς περιρρούρησιν τῶν πατρώων παραδόσεων, ἀφ' ὧν οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον δικαιούμεθα νὰ παρεκκλίνωμεν. Διὸ καὶ θερμῶς συνιστῶμεν τὴν πρόσκτησιν τοῦ διδακτικοῦ ἅμα δὲ καὶ τερπνοῦ τούτου βιβλίου.

Πωλεῖται ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τοῖς κυριωτέροις βιβλιοπωλείοις τοῦ Γαλατᾶ· καὶ ἐν τῷ Τυπογραφείῳ Κ. Ζιβίδου, Γαλατᾶ, ὁδὸς Χαρατσῆ, ἀριθμὸς 12.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ Π. ΚΟΝΤΟΓΕΩΡΓΗ *Νεωτάτη μέθοδος πρὸς ταχεῖαν καὶ ἀκριβῆ ἐκμάθησιν τῆς γαλλικῆς γλώσσης εἰς δύο αὐτοτελεῖς βαθμίδας.* —Βαθμὶς Α' γρ. 8.

Γαλλικὰ ἀναγνώσματα μετὰ διαλογικῶν γυμνασμάτων βαθμιαίως καὶ κατὰ γραμματικὴν τάξιν συνηρμολογημένων ἢ οἱ στοιχειώδεις κανόνες τῆς γραμματικῆς ἐν διαλογικοῖς γυμνάσμασι.— Συμπλήρωμα τῆς Μεθόδου γρ. 5.

Τὰ ἀνωτέρω βιβλία πωλοῦνται ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ Γ. Ι. Σεϊτανίδου, Γαλατᾶ, ὁδὸς Μαχμουδιὲ ἀρ. 7 καὶ 9.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΚΑΙ ΘΕΙΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ **τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου,** *ἐγκρίσει τῆς ἱερᾶς Συνόδου ὑπὸ τοῦ πρωθιερέως* ΑΓΓΕΛΟΥ ΠΕΦΑΝΗ *προϊσταμένου τῆς ἐν Ὀδησσῷ Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας.* Ἐκδίδοται δαπάνῃ τῆς Α. Ε. τοῦ Γρηγορίου Μαρασλῆ, ὅπως δωρεὰν διανεμηθῇ. Ἐν Ἀθήναις, 1897. 8ον σελ. 181.

Τὸ μετὰ φιλοκαλίας δαπάνῃ τοῦ φιλογενεστάτου κ. Γ. Μαρασλῆ ἐκδοθὲν τοῦτο πόνημα τοῦ ἐν Ὀδησσῷ πρωθιερέως Ἀγγέλου Πεφάνη συνετάχθη προφανῶς ἐπὶ τῇ βάσει ρωσσικῶν πηγῶν, ἔχει δὲ πολλὰ τὰ προσόντα τὰ καθιστῶντα αὐτὸ ἀνάγνωσμα ὠφέλιμον ἅμα καὶ ἐπαγωγόν. Ἀντὶ τῆς ἐν χρήσει ἐν τοῖς πλείστοις τῶν ὑπαρχόντων τοιούτου εἴδους βιβλίων παναρχαίας μεθόδου, ἥτις ἐλάχιστα ἐξετάζουσα τὴν ἱστορικὴν προέλευσιν καὶ ἀρχικὴν σημασίαν τῶν ἐκκλησιαστικῶν τελετῶν καὶ τύπων καταδαπανᾶται ὑπὲρ τὸ δέον εἰς τὴν ἀλληγορικὴν ἑρμηνείαν αὐτῶν, ὁ συγγραφεὺς ὀρθῶς ποιῶν ἠκολούθησε τὴν μόνην λογικὴν ἐν τῇ λειτουργικῇ ἐπιστήμῃ ἱστορικὴν μέθοδον, εὐληπτα οὕτω καὶ ἐνδιαφέροντα τὰ ἐκτιθέμενα καταστήσας. Καὶ ναὶ μὲν τὸ ἐγχειρίδιον τοῦ αἰδεσιμωτάτου πατρὸς Πεφάνη, ὡς προωρισμένον διὰ τὸν πολὺν κόσμον, δὲν φέρει ἀποκλειστικὸν ἐπιστημονικὸν χαρακτῆρα, οὐδ' ἐνδιατρίβει, ὅσον πολλάκις ἔπρεπεν, εἰς τὴν ἐξέτασιν ἐνδιαφερόντων ζητημάτων, ἐνιαχοῦ δὲ καὶ δὲν διασαφεῖ πράγματα, ἅπερ εὐνόητα ὄντα διὰ τοὺς ρώσσους ἀναγνώστας, τυγχάνουσι διὰ τὸ καθ' ἡμᾶς κοινὸν ἀκατάληπτά πως (ὡς λ. χ. προκειμένου περὶ τῆς προσκομιδῆς λέγει ὅτι αὕτη τελεῖται ἀναγινωσκομένων ἔξωθεν τῶν ὡρῶν, ὡς τοῦτο βεβαίως γίνεται ἐν Ρωσσίᾳ, ἔνθα ἡ λειτουργία τελεῖται συνήθως κεχωρισμένως, τοῦ ὄρθρου οὐχὶ δὲ καὶ παρ' ἡμῖν)· καὶ τοιοῦτον ὅμως ὂν περιέχει πλείστας, ἐν ταῖς σημειώσεσιν ἰδίᾳ, πολυτίμους πληροφορίας, ἃς μάτην τις θὰ ἀνεζήτει ἀλλαχοῦ. Ἀλλ' ὅ,τι ὅμως ἀποτελεῖ κυρίως τὸ διακριτικὸν γνώρισμα τοῦ βιβλίου τούτου, εἶνε ἡ ἐπιμελὴς ἀντιπαραβολὴ τῆς συγχρόνου ἐν Ρωσσίᾳ λειτουργικῆς πράξεως πρὸς τὴν παρ' ἡμῖν, πᾶς τις δὲ θὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην τὸ εἰρημένον βιβλίον ἀναπληροῖ μέγα διὰ τὴν καθ' ἡμᾶς ἐκκλησιαστικὴν φιλολογίαν κενόν. Ἐλπίσωμεν ὅτι πρὸς πλήρη θεραπείαν τοῦ κενοῦ τούτου ὁ αἰδεσιμώτατος πρωθιερεὺς Ἄγγελος Πεφάνης, ὅστις ὡς ἐκ τῆς πολυχρονίου αὐτοῦ ἐν Ρωσσίᾳ διαμονῆς καλῶς γινώσκει τὰς συνηθείας τῆς Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας, θὰ συνεχίσῃ τὸ ἔργον του τοῦτο διὰ τῆς ἀντιπαραβολῆς καὶ πασῶν τῶν λοιπῶν ἐκκλησιαστικῶν τελετῶν καὶ συνηθειῶν τῆς Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὰς ἡμετέρας. Πλήρης ἀντιπαραβολὴ τῶν ἐν τῇ Ρωσσικῇ Ἐκκλησίᾳ νῦν ἐθιζομένων πρὸς τὰ καθ' ἡμᾶς ἀπὸ πλείστων ἀπόψεων εἶναι ἀναγκαία καὶ ἐπείγουσα.

ΘΕΙΟΣ ΛΟΓΟΣ

Κυριακῇ 12 Ὀκτωβρίου.

Ἐν Κοντοσκαλίῳ περὶ τὴν 7 1]2 μ. μ. ἀνάπτυξις τοῦ ἐξῆς ρητοῦ «Ἐὰν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, κἀκεῖ μνησθῇς, ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρον σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ὕπαγε, πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου» (Ματθ. ε' 23).

Ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ Φωτηρᾷ «περὶ ἀκροάσεως τοῦ θείου λόγου».

Ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ Τζιβαλίου ἐπὶ τῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς.

Ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ Χάσκιοϊ κατὰ τὴν θείαν λειτουργίαν «περὶ ψυχικῆς σωτηρίας».

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Ἀριθ. Πρωτ. 285.

Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον τῆς Μητροπόλεως Ἰωαννίνων, ἐν τῇ τακτικῇ συνεδρίᾳ αὐτοῦ τῆς 23 Αὐγούστου 1897, δικάσαν τὴν ὑφισταμένην συζυγικὴν διαφορὰν μεταξὺ τοῦ Σπυρίδωνος Σπυριδάκη, ὑπηκόου ὀθωμανοῦ, κατοίκου τοῦ χωρίου Μακλύνου τοῦ τμήματος Ζαγορίου, ἐπαρχίας Ἰωαννίνων, καθηγητοῦ καὶ τῆς συζύγου του Ἀθηνᾶς ἢ Μέτσας Χ. Κόρδα, ὑπηκόου ὀθωμανίδος, κατοίκου τοῦ χωρίου Δραγαρίου, τοῦ αὐτοῦ τμήματος καὶ ἐπαρχίας, τὰ γυναικεῖα μετερχομένης καὶ ἀγνώστου διαμονῆς τυγχανούσης, διὰ τοὺς ἐπ' αὐτῇ ἐκτεθειμένους λόγους,

Κηρύττει ἐρήμην διαλελυμένον τὸν μεταξὺ αὐτῶν ὑφιστάμενον γάμον ἐξ ὑπαιτιότητος αὐτῆς.

Καταδικάζει τὴν ἐναγομένην εἰς τὰ τέλη τοῦ διαζυγίου καὶ δικαστικὰ ἔξοδα ἀνερχόμενα εἰς γρόσια ἑκατόν, ἀρ. 100, καὶ

Ἀποφασίζει ὅπως ἡ ἐκδοθεῖσα αὕτη ἐρήμην ἀπόφασις περὶ διαζεύξεως, οὖσα ἐπιδεκτικὴ ἀνακοπῆς καὶ ἐφέσεως δημοσιευθῇ τρίς, διά τε τῆς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐκδιδομένης «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένης ἐφημερίδος «Νέα Ἐφημερίς».

Ἐν Ἰωαννίνοις 28ῃ Αὐγούστου 1897.

Ὁ πρόεδρος 3

† Ὁ Ἰωαννίνων ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΔΡΥΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

Κλῆσις

Ἀριθ. Πρωτ. 156.

Ὁ Παναγιώτης Εὐθυμίου Σιέκου ἐκ Γκουβερίου τοῦ τμήματος Πωγωνίου τῆς ἐπαρχίας Δρυϊνουπόλεως, ἐναγόμενος παρὰ τῆς συζύγου του Διόχως Ι. Φώτου ἐπὶ ἀναιτίῳ ἐγκαταλείψει αὐτῆς παρ' αὐτοῦ πρὸς διάζευξιν προσκαλεῖται νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον τῆς Μητροπόλεως ταύτης τὴν πρώτην παρασκευὴν μετὰ ἕνα μῆνα ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως καὶ δικασθῇ κατ' ἀντιμωλίαν μετ' αὐτῆς. Ἄλλως δικασθήσεται ἐρήμην, καὶ συνεπῶς καταδικασθήσεται καὶ διαζευχθήσεται ἀπ' αὐτῆς.

Ἐν Ἀργυροκάστρῳ τῇ 30 Αὐγούστου 1897.

Ὁ πρόεδρος 3

† Ὁ Δρυϊνουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἀριθμ. Πρωτοκ. 4613.

Καλεῖται ἡ Ἀρτεμισία Δ. Λεούτση, θυγάτηρ τοῦ ἐκ Κύμης τῆς Εὐβοίας Κωνσταντίνου Σταμπολτζῆ, ὑπήκοος Ἑλληνίς, τέως μὲν κάτοικος ἀλληλοδιαδόχως Κωνσταντινουπόλεως, Κιουπλίου, Ἐσκῆ Σεχῆρ, Ἀθηνῶν καὶ Ἄνδρου, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς, ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον καὶ ὥραν 8 τουρκιστὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως ἐμφανισθῇ πρὸ τοῦ Πνευματικοῦ τῶν Πατριαρχείων Δικαστηρίου, εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου, ἅτε ἐναγομένη ἐπὶ διαζεύξει ὑπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς Δημητρίου Λεούτση, ἐμπόρου, ὑπηκόου Ἕλληνος καὶ κατοίκου Κωνσταντινουπόλεως.

Ἡ παροῦσα κλῆσις τρὶς δημοσιευθήσεται κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένων ἐφημερίδων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας», Κωνσταντινουπόλεως» καὶ «Νέας Ἐφημερίδος».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 10 Σεπτεμβρίου 1897.

Ὁ Πρόεδρος 3

(ὑπογρ.) † Ὁ Σισανίου ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ.

Ὁ Γραμματεὺς

(ὑπογρ.) Ἱεροδ. ΑΝΘΙΜΟΣ Π. ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ.

Τῇ προσεχεῖ δευτέρᾳ, 13 Ὀκτωβρίου, ἐξακολουθήσει ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἡ διὰ δημοπρασίας ἐκποίησις τῆς περιουσίας τοῦ ἀοιδίμου ἐπισκόπου Μοσχοννησίων Ἰακώβου. Σημειωτέον δ' ὅτι ἡ βιβλιοθήκη αὐτοῦ περιλαμβάνει ἱκανῶς λόγου ἄξια συγγράμματα, ἰδίᾳ εἰς γλῶσσαν γερμανικήν.

Τὸ ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Τυπογραφείῳ ἐκτυπωθέν, ἐκκλησιαστικῇ ἐγκρίσει, ΠΡΟΣΕΥΧΗΤΑΡΙΟΝ ἐξεδόθη ἄρτι τὸ *πέμπτον* καὶ πωλεῖται παρὰ τοῖς ἀδελφοῖς Καλλίφροσι φέρον τὴν σφραγῖδα τῆς διευθύνσεως τοῦ Τυπογραφείου.

Ἀνωτέρᾳ ἐντολῇ ἐφιστᾶται συντόνως ἡ προσοχὴ πάντων τῶν οἱασδήποτε αἰτήσεις, γράμματα καὶ οἱαδήποτε ἄλλα ἔγγραφα τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ὑποβαλλόντων, ὅπως ὦσι ταῦτα οὕτως εὐαναγνώστως γεγραμμένα, ὥστε οὐ μόνον ἐπ' οὐδεμιᾶς λέξεως νὰ μὴ ἐπιτρέπηται διφορουμένη ἀνάγνωσις, ἀλλὰ καὶ τὸ σύνολον μὴ περιέχῃ δυσκολίαν περὶ τὴν ἀνάγνωσιν εἴτε ὡς ἐκ τῆς μελάνης, εἴτε ὡς ἐκ τοῦ γραφικοῦ χαρακτῆρος, εἴτε καὶ ὡς ἐκ τοῦ χάρτου.

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου ἀγγέλλει τῷ δημοσίῳ ὅτι ἐν τῷ καταστήματι τούτῳ γίνονται δεκταὶ παραγγελίαι ἐκτυπώσεως **βιβλίων, ἐκκλησιαστικῶν μουσικῶν βιβλίων, φυλλαδίων, διπλοτύπων, πινάκων, ἀγγελτηρίων, ἐπισκεπτηρίων** καὶ παντὸς εἴδους ἐντύπων εἴτε τὴν ἑλληνικήν, τὴν τουρκικὴν καὶ τὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας, πάσης ἐργασίας ἐκτελουμένης μετὰ ταχύτητος, φιλοκαλίας, καὶ εἰς τιμὰς λίαν συγκαταβατικάς. Παραγγελίαι τυπογραφικῶν ἐργασιῶν γίνονται ὁμοίως δεκταὶ καὶ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν.

Ὅσοι τῶν συνδρομητῶν δὲν λαμβάνουσι τακτικῶς καὶ ἐγκαίρως τὸ φύλλον παρακαλοῦνται ἵνα ἀνακοινῶσι τοῦτο ἀνυπερθέτως τῷ προέδρῳ τῆς διευθυνούσης τὴν «Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν» ἐπιτροπῆς.

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ὁ Ἀγχιάλου Βασίλειος (πρόεδρος)
Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος
Δ. Θ. Σανθόπουλος
Ἰ. Δ. Ταντταλίδης
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης (ταμίας)

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἑξαμηνιαῖα τὰ ἡμίση.

Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΕΤΑΙ

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου.

ΕΤΟΣ ΙΖ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 18 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1897 ΑΡΙΘ. 34

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Θεῖος λόγος—Σκέψεις εἰς Ἀποστολικὸν ρητόν — Περὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει μονῆς τοῦ Σωτῆρος τοῦ Φιλανθρώπου, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἁγιάσματος καὶ ἁγίων λειψάνων—Ἀρχιγένεια ἐκπαιδευτήρια— Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν— Νεκρολογία—Βιβλιολογία.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀνακριβεῖς δημοσιεύσεις. — Ὅλως ἀνακριβῆ καὶ ἀβάσιμά εἰσι τὰ ἔν τινι ἐπιχωρίῳ φύλλῳ πρό τινων ἡμερῶν ἀναγραφέντα περὶ ἀποφάσεων τῆς ἱερᾶς Συνόδου, σχετιζομένων πρὸς τὰ ἐν Ἁγίῳ Ὄρει πράγματα. Ἐπίσης ἀνυπόστατα εἰσὶ καὶ τὰ θρυλλούμενα τὰς ἡμέρας ταύτας σχετικῶς πρὸς ἐκκλησιαστικὸν ζήτημα σπουδαίως ἐνδιαφέρον τὸ Οἰκ. Πατριαρχεῖον.

—Ἱ. Μονὴ Λειμῶνος.—Παυθέντος συνοδικῶς ἕνεκα λόγων ἀποχρώντων τοῦ τέως ἡγουμένου τῆς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Μηθύμνης ἱερᾶς Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τοῦ Λειμῶνος Γερμανοῦ, διωρίσθη ἐξ ὀφφικίου ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Συνόδου, αἰτήσει τῶν πατέρων, ἡγούμενος αὐτῆς ὁ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τέως ἐφημερεύων ὁσιώτατος Κυπριανός, εἰς τοὺς πατέρας τῆς εἰρημένης μονῆς ἀνήκων.

— Μητροπολίτης Σωζοαγαθουπόλεως. — Ἡ Α. Σ. ὁ μητροπολίτης Σωζοαγαθουπόλεως Παρθένιος, διορισθείς, ὡς γνωστόν, μέλος συνοδικόν, ἀντὶ τοῦ ἀποβιώσαντος ἀοιδίμου μητροπολίτου Γάνου καὶ Χώρας Διονυσίου, ἐδήλωσε διὰ γράμματος τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ὅτι διευθετήσας ὡς τάχιστα τὰ καθ' ἑαυτὸν καὶ παρασκευασθεὶς ἄψεται τῆς εἰς Βασιλεύουσαν.

—Ἑρμηνεία Εὐαγγελίων. — Ἡ ἐν τῷ σημερινῷ τεύχει τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» ἑρμηνευομένη εὐαγγελικὴ περικοπὴ ἀνήκει οὐχὶ εἰς τὴν αὔριον κυριακὴν ἀλλὰ εἰς τὴν μεθεπομένην, 26 Ὀκτωβρίου. Ἡ δὲ αὔριον ἀναγνωσθησομένη τῆς γ' κυριακῆς τοῦ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγελίου περικοπή, ἐνθα περιγράφεται τὸ ἐν τῇ πόλει Ναΐν ὑπὸ τοῦ Κυρίου γενόμενον θαῦμα τῆς ἐκ νεκρῶν ἐγέρσεως τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ χήρας γυναικός, ἡρμηνεύθη καὶ ἀνεπτύχθη ἐν τῷ 32 τεύχει τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» (σελ. 254—255). Γνωστὸν δὲ ποιοῦμεν ὅτι τοὐντεῦθεν ἡ ἑρμηνευομένη εὐαγγελικὴ περικοπὴ ἔσται οὐχί, ὡς μέχρι τοῦδε ἐγίνετο, ἡ τῆς ἐπιούσης κυριακῆς, ἀλλ' ἡ τῆς μεθεπομένης, καὶ τοῦτο ἵνα ἐκπληρώσωμεν πολλαχόθεν ἐκδηλωθεῖσαν ἡμῖν ἐπιθυμίαν· καθ' ὅσον οὕτω, μιᾶς ὅλης ἑβδομάδος μεσολαβούσης, παρέχεται καιρὸς πρὸς μελέτην πᾶσι μὲν τοῖς ἡμετέροις ἀναγνώσταις, μάλιστα δὲ οἷς ἡ ὧδε γινομένη τῶν εὐαγγελίων ἀνάπτυξις χρησιμεύει ὡς ὁδηγὸς καὶ βοήθημα ἐν ταῖς ἰδιαιτέραις αὐτῶν μελέταις. Προσεπισημειοῦμεν δὲ ἐνταῦθα, ὅτι καίτοι κατὰ τὴν μεθεπομένην κυριακὴν ἀναγνωσθήσεται διὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ μεγαλομάρτυρος Δημητρίου ἡ περικοπὴ τῆς μνήμης αὐτοῦ, ἡμεῖς τηροῦντες, ὡς καὶ ἄλλοτε ἐδηλώθη, τὴν σειρὰν τῶν εὐαγγελικῶν περικοπῶν τῶν κυριακῶν ἀναπτύσσομεν τὸ εὐαγγέλιον τῆς κυριακῆς, ἀφίνοντες εἰς ἄλλον καιρὸν τὴν κατὰ σειρὰν ἀνάπτυξιν τῶν εὐαγγελίων τῶν διαφόρων ἄλλων παρὰ τὰς κυριακὰς ἑορτῶν τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ κινητῶν καὶ ἀκινήτων.

—Μνημόσυνον.— Τῇ αὔριον Κυριακῇ, τὰ Ἐθνικὰ Φιλανθρωπικὰ Καταστήματα τελοῦσιν ἐν τῇ ἱερᾷ νοσοκομειακῇ Μονῇ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς (Βαλουκλῆ) τεσσαρακονθήμερον ἀρχιερατικὸν Μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀοιδίμου Νικολάου Ψυχάρη.

ΘΕΙΟΣ ΛΟΓΟΣ

Κυριακῇ 19 Ὀκτωβρίου.

Ὑπὸ τοῦ ἱερολογ. ἱεροδιακόνου Ἱεροθέου Τεκνοπούλου ἐν Κοντοσκαλίῳ περὶ τὴν 7 1]2 μ.μ. ἀνάπτυξις τοῦ θέματος «Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σοφίας» (Ἰακώβου, γ', 13).

Ἐν τῷ ἐν Πέραν ἱερῷ ναῷ τῆς Παναγίας τὴν μὲν πρωΐαν ὁ αἰδεσ. Κωνσταντῖνος Καλλίνικος ἐκ περικοπῆς τοῦ εὐαγγελίου τῆς ἡμέρας, τὸ δὲ ἑσπέρας ὁ θεοφιλέστατος ἅγιος Χαριουπόλεως Γερμανός, συνεχίζων τὸ κυριακὸν ἑσπερινὸν μάθημα.

ΣΚΕΨΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΟ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΡΗΤΟΝ

«Πνεύματι περιπατεῖτε, καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελέσητε· ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός· ταῦτα δὲ ἀντίκειται ἀλλήλοις».

ΓΑΛΑΤ. Ε', ιϛ'. ιζ'.

Ἐὰν ἤθελέ τις εἴπει ὅτι ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν γῆϊνην σφαῖραν διηνεκὴς ὑρίσταται μέγας ἀγὼν μεταξὺ σαρκὸς καὶ πνεύματος ὡς δύο ἀντιπάλων καὶ ἀντιθέτων στοιχείων, δὲν ἤθελεν εἴπει τι ὑπερβολικὸν καὶ τῆς ἀληθείας ἀφιστάμενον. Ἐὰν δὲ πάλιν προσετίθη, ὅτι ὁ ἀγὼν οὗτος ἐδίχαζε καὶ διχάζει τοὺς ἀνθρώπους ἅπαντας εἰς δύο ἀντίπαλα στρατόπεδα, καὶ οἱ μὲν φέρουσι τὸ ἔμβλημα τῆς σαρκὸς καὶ τάσσονται ὑπὸ τὴν σημαίαν αὐτῆς, οἱ δὲ τὸ ἔμβλημα τοῦ πνεύματος καὶ ὑπὸ τὴν σημαίαν αὐτοῦ ἀγωνίζονται, δὲν θὰ ἔλεγέ τι ἀνάληθες, ἀλλὰ καὶ τοὐναντίον ὑπὸ τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας καὶ διὰ τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων ὁ λόγος αὐτοῦ θὰ ἐπεκυροῦτο. Ἀμφότεραι αἱ ἀλήθειαι αὗται καλῶς ἐννοοῦμεναι καθοδηγοῦσιν ἡμᾶς εἰς ἀσφαλεστέραν γνῶσιν τοῦ παρελθόντος, εἰς δικαιοτέραν ἐκτίμησιν τοῦ παρόντος, καὶ εἰς ἁρμοδιωτέραν παρασκευὴν διὰ τὸ μέλλον.

Οὐδεὶς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ὑπῆρξέ ποτε ἄσαρκος, καὶ οὐδεὶς πλὴν τῶν τεράτων καὶ ἐκτρωμάτων ἔβιωσε τέλεον ὡς σὰρξ ἄνευ πνεύματος, καὶ οὐδὲν ἔθνος, οὐδεμία φυλή, οὐδεμία κοινωνία ἀνθρώπων, οὐδεμία ἐποχὴ παρουσιάζει τὴν τελείαν ἐπικράτησιν καὶ τυραννίαν τῆς σαρκός, ἢ τὴν τελείαν καὶ ἁγίαν ἐλευθερίαν τοῦ πνεύματος· ἀλλά κραμά τι ἀνάμικτον ἐκ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐξ ὕλης καὶ διανοίας εἶναι ἅπας ὁ ἀνθρώπινος βίος καὶ ὁ κοινὸς καὶ ὁ ἰδιωτικός. Καὶ ὅπου μὲν διευθύνει καὶ χειραγωγεῖ τὸ πνεῦμα, καταπραΰνον καὶ κατευνάζον τὰς ὁρμὰς καὶ ἐπιθυμίας τῆς σαρκός, ἐκεῖ τὰ πάντα φέρουσι τὴν χρυσῆν σφραγῖδα τῆς κατ' ἄνθρωπον τελειότητος, ἐκεῖ ἡ ἡμερότης τοῦ βίου καὶ τὸ πρᾶον τῶν ἠθῶν εἶναι γνωρίσματα οὐσιώδη καὶ χαρακτηριστικά. Ὅπου δὲ τοὐναντίον εἰσπηδᾷ τῆς σαρκὸς τὸ χαμαίζηλον φρόνημα, ὅπου ἡ ὕλη ἕλκεται πρὸς τὰ κάτω τὸν ἄνθρωπον, πιέζουσα καὶ αὐτὸ τὸ πνεῦμα καὶ δουλοῦσα αὐτό, ἐκεῖ ἡ ἀγριότης τοῦ βίου καὶ τὸ βίαιον τῶν παθῶν στιγματίζει ὅλον τὸν βίον, καὶ μεταβάλλει τὰς τῶν ἀνθρώπων κοινωνίας εἰς ἀγέλας θηρίων ἀγριωτάτων καὶ αἱμοχαρεστάτων. Ἰδίᾳ δὲ προσοχῆς ἄξιον εἶναι ὅτι ἐν μὲν τῇ ἐπικρατήσει τοῦ πνεύματος ἐκπνευματοῦται τρόπον τινὰ καὶ αὐτὴ ἡ σὰρξ καὶ χρησιμεύει ὡς εὐπειθὴς καὶ φρόνιμος ὑπηρέτης, συμπράττουσα ἐξαισίως εἰς τὴν εὐδοκίμησιν καὶ τὸν θρίαμβον τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἀληθείας· ἐν δὲ τῇ ἐπικρατήσει τῆς σαρκὸς ὅλως τἀντίθετα συμβαίνουσι, καὶ βλέπομεν τὸ δυστυχὲς πνεῦμα ὑρ' ὅλας αὐτοῦ τὰς ἐκφάνσεις πειθήνιον ὄργανον καὶ δοῦλον ἄνευ λόγου πρὸς κορεσμὸν τῶν παθῶν τῆς σαρκός. Καὶ εἶναι μὲν λοιπὸν ταῦτα καθ' ἑαυτά, ἤτοι τὸ πνεῦμα καὶ ἡ σάρξ, πρὸς ἄλληλα ἀντίθετα, ἀλλὰ τότε μόνον ἡ ἐχθρικὴ ὡς εἰπεῖν πρὸς ἄλληλα διάθεσις αὐτῶν ἐκδηλοῦται, ὁσάκις τὸ ἓν τείνει νὰ καθυποτάξῃ τέλεον τὸ ἕτερον, καὶ μάλιστα ὁσάκις ἡ σὰρξ ἐκ πλησμονῆς παθῶν ἀποπειρᾶται νὰ σρετερίσθῃ πᾶσαν τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ πνεύματος, καὶ νὰ γείνῃ ἀπόλυτος καὶ αὐθαίρετος δέσποινα τοῦ ἀνθρώπου, μεταποιοῦσα αὐτὸν εἰς ἁπλοῦν μηχάνημα φυσικὸν ἄνευ συναισθημάτων καὶ διανοημάτων, ἄνευ νοῦ καὶ καρδίας. Ἀκολουθήσωμεν κατὰ πρῶτον τὸν ἄνθρωπον τὸν τελείως δεδουλωμένον τῇ σαρκί, καὶ ἴδωμεν πῶς παρ' αὐτῷ δουλοῦται ὑπὸ τῆς σαρκὸς τὸ πνεῦμα, αὐτὸς δ' ἐπὶ τέλους ἀποβαίνει ἄμορφος καὶ ἄκοσμος ὄγκος ὕλης καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς μιασματικῶν καὶ δηλητηριωδῶν ἀναθυμιάσεων ἀνεξάντλητον ταμεῖον. Εἶτα δὲ ἀκολουθήσωμεν τὸν ὑπὸ τοῦ πνεύματος διευθυνόμενον ἄνθρωπον, καὶ ἴδωμεν πῶς παρ' αὐτῷ καὶ ἡ σὰρξ τιμᾶται, περικοπτομένων τῶν ὑπερφιάλων αὐτῆς ἀξιώσεων, καὶ γίνεται κάλλιστον ὄργανον πρὸς ἐπιτέλεσιν τῆς ἀρετῆς καὶ τοῦ δικαίου, αὐτὸς δὲ μεταβάλλεται εἰς πολύτιμον ταμεῖον πάσης ἀγαθωσύνης.

Ὁ ἄνθρωπος τῆς σαρκὸς καὶ ἐν νυκτὶ καὶ ἐν ἡμέρᾳ, καὶ κατ' ἰδίαν καὶ δημοσίᾳ, καὶ τὰ κοινὰ καὶ τὰ ἴδια πράττων, ἑνὸς κυρίως στοχάζεται, καὶ περὶ ἓν κυρίως στρέφονται πᾶσαι αἱ ἐνέργειαι καὶ αἱ σκέψεις αὐτοῦ. Ζητεῖ πῶς πανταχοῦ καὶ πάντοτε καὶ διὰ παντὸς τρόπου καὶ μέσου νὰ κορέσῃ τὰς παντοίας αὐτοῦ σαρκικὰς ἐπιθυμίας, αἵτινες ἐφ' ὅσον ἱκανοποιοῦνται, οἱονεὶ βουλιμιῶσαι καὶ ἀπληστευόμεναι. Τὸ δὲ μεῖζον καὶ χεῖρον εἶναι, ὅτι τοιαῦται οὖσαι πολλαπλασιάζονται, νέας ἄλλας δημιουργοῦσαι τέως ἀγνώστους, καὶ οὕτω δι' αὐτῶν ἀποτελεῖται σύμπλεγμα πολυπλοκώτερον καὶ αὐτοῦ τοῦ γορδίου δεσμοῦ, ὅπερ ἀείποτε ἀπαιτεῖ, καὶ ἀείποτε ἱκανοποιούμενον καταλείπει παντοῖα κέντρα πόθου καὶ ἀκατασχέτου ὁρμῆς πρὸς τὰ χείρονα καὶ πλειότερα. Οὕτω δὲ ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἐν οἱᾳδήποτε θέσει καὶ ἂν εὑρίσκεται, καὶ ὑρ' οἱουδήποτε εἴδους σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν καὶ ἂν καταδουλοῦται, πάντοτε εἶναι ἐν γνώσει καὶ ἐν ἀγνοίᾳ πολέμιος τοῦ πνεύματος· διότι τὸ ἐν αὐτῷ δεσπόζον στοιχεῖον τοῦτο θέλει καὶ τοῦτο διατάττει. Διαιρέσωμεν γενικῶς τὸν τοιοῦτον τῆς σαρκὸς ἄνθρωπον εἰς τὰ διάφορα εἴδη αὐτοῦ, καὶ εἶτα ἀναλύσωμεν ἕκαστον τῶν εἰδῶν τούτων, ἵνα κάλλιον κατανοηθῇ ἡ παρ' αὐτῷ ἀντιθέτως καὶ ὅλως ἐχθρικῶς πρὸς τὸ πνεῦμα ἐπικράτησις τῆς σαρκός. Ὀνομάσωμεν δὲ τὸν εἰς τὰ ὑψηλότερα τῆς σαρκοφροσύνης καὶ σαρκολα-

τρείας στρώματα εὑρισκόμενον ἄνθρωπον γενικῶς *φιλόδοξον*, εἶτα τὸν μετ' αὐτὸν γενικῶς *φιλόπλουτον*, τρίτον δὲ καὶ τελευταῖον τάξωμεν ἐν τῇ γενικῇ ταύτῃ διαιρέσει τὸν κυρίως *φιλόσαρκον*, ἀρχόμενοι τῆς ἀναλύσεως ἀπὸ τοῦ τελευταίου τούτου.

Φιλόσαρκον δὲ λέγοντες δὲν ἐννοοῦμεν τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, ὅστις ἀγαπᾷ καὶ τιμᾷ τὴν ἰδίαν σάρκα, τὸ ἴδιον σῶμα, οὐ μόνον ὡς θεῖον καὶ αὐτὴν πλάσμα, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀναπόσπαστον μέρος τῆς ἰδίας ζωῆς καὶ ὑπάρξεως καὶ εὐτυχίας· διότι ὡς κάλλιστα ὁ αὐτὸς ἀπόστολος Παῦλος ἀξιωματικῶς ἀλλαχοῦ βεβαιοῦται, «Οὐδεὶς ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλ' ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν» (Ἐφες. 5, 29)· ἀλλ' ἐννοοῦμεν τὸν φιλόψυχον ἐκεῖνον ἄνθρωπον, ὅστις ἀρχὴν καὶ μέσον καὶ τέλος τῆς ἑαυτοῦ ζωῆς λογίζεται τὸν κορεσμὸν τῶν ὑλικωτέρων σαρκικῶν παθῶν, τῶν σαρκικωτέρων ἀπολαύσεων, τῆς τρυφῆς, τῆς ἀσελγείας, τῆς ἀκρασίας καὶ τῶν τοιούτων. Ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος ὁρμώμενος ἀπὸ τῆς προσκαίρου ἡδονῆς, ἣν ἔχουσι καὶ παρέχουσιν ἐν τῇ πληρώσει αὐτῶν φυσικαί τινες ἀνάγκαι, ὡς λ. χ. ἡ πεῖνα, ἡ δίψα, ἡ ἀνάπαυσις ἀπὸ τῶν κόπων, ἡ πλήρωσις τῆς γενετησίου ὁρμῆς, νομίζει, ὅτι ταῦτα δι' ἑαυτὰ μόνον ὑπάρχουσι καὶ διὰ τὴν πρὸς τὸ παραχρῆμα ἡδονήν, καὶ οὐχὶ δι' ἄλλον τινὰ ὑψηλότερον καὶ γενικώτερον σκοπόν, καὶ οὕτως ἀναπτύσσει τὰς τούτων ἐπιθυμίας διὰ παντοίων μέσων καὶ ἐκτρωματίζει αὐτάς. Ἐν ᾧ δὲ ἡ πεῖνα φυσικῶς ὁδηγεῖ τὸν ἄνθρωπον πρὸς λῆψιν τροφῆς εὐαρέστου πάντοτε καὶ συμφώνου πρὸς τὰ γευστικὰ ὄργανα καὶ τὴν ὄσφρησιν, χρησίμου δὲ πρὸς ἀναπλήρωσιν τῆς φθειρομένης καὶ ἀλλοιουμένης ἐν τῷ σωματικῷ ὀργανισμῷ ὕλης, οὗτος δημιουργεῖ καὶ ἐπιτεχνᾶται ὀρέξεις γαστριμαργίας ἐκτρωματικάς, καὶ μεταβάλλει τὰ τῆς τροφῆς ὄργανα εἰς διηνεκῆ ἐρεθίσματα τρυφῆς ἀκορέστου καὶ πολυπλοκωτάτης. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ἡ ἐκλογὴ τῆς τροφῆς ἐν τῷ καταλλήλῳ μέτρῳ καὶ νόμιμος καὶ δικαία εἶναι, ὑπὸ τῆς φύσεως ἐπιβαλλομένη καὶ κανονιζομένη, κατά τινα δὲ τρόπον τεκμήριον ὑπάρχει ἡμερώσεως καὶ πολιτισμοῦ, οὐδέποτε ὅμως ἡ καταδούλωσις καὶ ἐξάντλησις τοῦ πνεύματος εἰς παντοίας ἐνασχολήσεις πρὸς πλήρωσιν τῆς γαστρὸς καὶ εὐαρέστησιν τῶν γευστικῶν καὶ ὀσφρητικῶν ὀργάνων δύναται νὰ λογισθῇ ἔλλογος καὶ δικαία. Ὁ γαστρίμαργος ὅμως εἰς τοῦτο καταναλίσκει καὶ πνεῦμα καὶ χρῆμα καὶ χρόνον, καὶ λογίζεται εὐδαιμονεστάτας στιγμὰς τοῦ βίου τὰς στιγμὰς τῆς βρώσεως, παρατεινομένας πολλάκις παρ' αὐτῷ ἐπὶ πολλὰς ὥρας, καὶ καταναλισκούσας ἀνυπολόγιστα χρηματικὰ ποσά. Ὁ Κύριος ἡμῶν ἀναφέρει τὸν ἄσωτον ἐκεῖνον πλούσιον, ὅστις ἀντιθέτως πρὸς τὸν ἐστερημένον τῶν πάντων πτωχὸν Λάζαρον, ηὐφραίνετο καθ' ἡμέραν μετὰ τῶν φίλων λαμπρῶς, μηδαμῶς συγκινούμενος, μηδὲ συμπαθῶν πρὸς τὸν ἐνώπιον αὐτοῦ πάσχοντα ἀδελφὸν αὐτοῦ· ἡ δὲ ἀνθρωπίνη ἱστορία προβάλλει πρὸς μεγίστην τῆς ἀνθρωπότητος καταισχύνην πολλὰ παραδείγματα γαστριμάργων ἀνθρώπων, οἵτινες ἐν τῇ γαστρὶ καὶ διὰ τῆς γαστρὸς κατέπνιξαν ἐξαίρετα διανοίας καὶ καρδίας προσόντα, πλούτη μεγάλα καὶ φήμην ἐπίζηλον.

Ἐν ᾧ δέ, ὡς εἶναι γνωστὸν τοῖς πᾶσιν, ἡ μεγαλειτέρα δαπάνη τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ καθ' ἑκάστην γινομένη πρὸς συντήρησιν τῆς ζωῆς διὰ τῆς τροφῆς, ὁ γαστρίμαργος εἰς ὑπερβολὴν αὐξάνει τὴν δαπάνην ταύτην μέχρι σπατάλης δυσαναλόγου πολλάκις πρὸς τοὺς πόρους αὐτοῦ, καὶ εἰς ἐπίμετρον οὐκ ὀλίγα δαπανᾷ πρὸς θεραπείαν τῶν ἀπὸ τῆς γαστριμαργίας ὑγιεινῶν ἐνοχλήσεων. Διότι γνωστὸν καὶ τοῦτο εἶναι, ὅτι πλεῖστα ἐνοχλητικὰ καὶ ἐπικίνδυνα νοσήματα ἀρχὴν καὶ ἀφετηρίαν ἔχουσι τὰς στομαχικὰς διαταράξεις, αἵτινες φυσικῶς προέρχονται ἐκ τῆς ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων παραγνωρίσεως τῶν εὐεργετικωτάτων τῆς θρέψεως ὀργάνων. Τὰ ποικίλα ἐμβάμματα καὶ καρυκεύματα, τὰ τοσοῦτον ἀρέσκοντα εἰς τοὺς γαστριμάργους, εἶναι συνήθως κέντρα πρὸς ἐξερεθισμὸν τῶν γευστικῶν ὀργάνων καὶ τοῦ στομάχου, προκαλοῦσι δὲ βιαίας καὶ ἀνωμάλους λειτουργίας τῶν ὀργάνων τούτων, ἐξ ὧν φυσικῶς ἐπέρχονται παντοῖα νοσήματα. Ἀλλ' ὁ γαστρίμαργος εἰς οὐδὲν πάντα ταῦτα λογίζεται, καὶ πάντοτε ἐπὶ τὰ πρόσω χωρεῖ, νέα ἐπιζητῶν καὶ ἐπινοῶν θέλγητρα τῆς γεύσεως καὶ τῆς γαστρός, καὶ καταλήγει μέχρις αὐτῆς τῆς λατρείας τῆς γαστρὸς ὡς θείου τινὸς ὄντος, καὶ δὴ ὡς τοῦ κυρίου ἀντικειμένου τῆς ὑλόφρονος αὐτοῦ λατρείας (Πρβλ. Φιλιπ. 3, 19. «Ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν ὁ Θεὸς ἡ κοιλία, καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια φρονοῦντες»).

[ἕπεται συνέχεια]

† **Ο ΑΓΧΙΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ**

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΜΟΝΗΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΤΟΥ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΟΥ,

ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝ ΑΥΤΗ ΑΓΙΑΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΓΙΩΝ ΛΕΙΨΑΝΩΝ*

ς'.

Τὴν 6 Αὐγούστου, [καθ' ἣν ἡ ὀρθόδοξος ἐκκλησία ἄγει τὴν ἑορτὴν τῆς *Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ*, οἱ δ' ὀνομαζόμενοι Σωτήριοι καὶ Σωτηρίαι τὴν ὀνομαστικὴν αὐτῶν ἄγουσιν ἑορτήν], τοῦ ἔτους 1859—1860, οἱ γονεῖς μου ἐπιβάντες ἐν Χρυσοπόλει ἀκατίου, ἤγαγόν με, παῖδα, εἰς τὸ ἁγίασμα τοῦ Χριστοῦ Σωτῆρος «ἔξω ἀπὸ τὰ κάστρα τοῦ Σεραϊ-μπορνοῦ» ὡς ἔλεγον, γνωστὸν καὶ εἰς τὸν ὀθωμανὸν πορθμέα· παραμένει καὶ νῦν ἀκόμη εἰς τὴν μνήμην μου ἡ ἐκ τῆς ἐπισκέψεως ἐκείνης ἐντύπωσις,

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 257—259.

καὶ ἡ διήγησις ἱάσεων ἀσθενῶν προσελθόντων εἰς τὸ θαυματουργὸν ἁγίασμα, μάλιστα δὲ ἀδελφῆς τῆς ἐκ μητρὸς μάμμης μου (ἐκ Χάλκης), θεραπευθείσης ἐκ διετοῦς ποδάγρας, ἀφοῦ ἐλούσθη αὐτόθι, περὶ τὸ 1815 ἔτος[32]. Διάφοροι περιηγηταί, μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν ὀθωμανῶν, καὶ Βυζαντινολόγοι μνημονεύουσι τοῦ ἁγιάσματος τούτου καὶ τοῦ κατὰ τὴν εἰρημένην ἡμέραν πανηγυρισμοῦ αὐτοῦ· τούτων ἐγνωρίσαμεν τὸν Grellot (1680), τὸν Chevalier (1786), τὸν Hammer (1820), τὸν γεραρὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως *Κωνστάντιον*, (1824, 1844, 1848), τοὺς κατ' αὐτοὺς ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις γράψαντας *Σκαρλᾶτον* (1850), Labarte (1851), *Πασπάτην*, Dethier, Mordtmann, Κοντακὼφ καὶ ἄλλους. Ὁ πρῶτος[33] περιγράφων τὴν ἄκραν τοῦ Σεράϊ μπουρνοῦ λέγει ὅτι «περὶ τὸ κιόσκιον τοῦ » Βοσταντζὴμπασῆ πηγή τίς ἐστι, καθ' ἅπαν μὲν » τὸ ἔτος, ἰδίᾳ ὅμως κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς » Μεταμορφώσεως τοῦ Κυρίου, ἐξαιρετικῶς ὑπὸ τῶν » Ἑλλήνων σεβομένη. Ἀθρόοι προσέρχονται εἰς τὴν » πηγὴν ταύτην, ἣν ὀνομάζουσιν «ἁγίασμα» [aïasma] » λούονται, χρίονται διὰ τῆς ὑπαρχούσης ἐν τοῖς » πέριξ ἄμμου, καὶ διηγοῦνται θαυμαστῶς ἐκτά- » κτους ἰδιότητας τοῦ σωτηριώδους ἐκείνου ὕδα- » τος». Ὁ Chevalier[34] λέγει ὅτι, πλησίον τοῦ «Ἰν- » τζιλὴ κιοσκίου, ὑπὸ τοὺς τοίχους τοῦ Σεραγίου, » ἔχουσιν οἱ Ἕλληνες ἁγίασμα, μεγάλως σέβοντες » αὐτό, καὶ καλοῦσιν ἁγίασμα τοῦ Σωτῆρος (aïasma » tou Sotiros)». Ὁ ἐπισυναφθεὶς τῇ ἐκδόσει ταύτῃ χάρτης τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀπὸ τοῦ 1786 χρονολογούμενος, σημειοῖ μεταξὺ τῆς πύλης Χασταλὰρ Καπουσῆ καὶ τοῦ Ἰντζιλὴ κιοσκίου λείψανα ναοῦ τοῦ Σωτῆρος. Ὁ Πατριάρχης *Κωνστάντιος*[35] λέγει α... » ἔνθα τανῦν εἶναι τὸ παρὰ τὸν αἰγιαλὸν Ἰντζιλὶ » Κιόσκ . . . οἱ ἡμέτεροι σεβάζονται τὸ ἐκεῖσε ὑπο- » κάτω τοῦ Σεραγίου ἁγίασμα τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ » ἐκ παραδόσεως». Ταῦτα ἔγραφε πρὸ τοῦ 1821· διὸ ἐν τῇ β' ἐκδόσει τοῦ ἔργου, (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1844, σελ. 37), ἔγραψεν «ἔνθα ἦτο ποτε τὸ » παρὰ τὸν αἰγιαλὸν Ἰντζιλὴ κιόσκ τοῦ ὁποίου τὸ » ἄνωθεν μέρος κατηδαφίσθη. . . . οἱ ἡμέτεροι ἐσε- » βάζοντο πρό τινων χρόνων, τὸ ἐκεῖσε ὑποκάτω » τοῦ κατεδαφισθέντος ῥηθέντος παλατίου ἐκ παρα- » δόσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ ἁγίασμα». Ὁ αὐτὸς ἐν διατριβῇ ἐκδοθείσῃ τῷ 1848[36] γράφει «. . . τοῦ » κατασκαφέντος, κατὰ τὸ ἄνωθεν αὐτοῦ μέρος Σουλ- » τανικοῦ ἐπὶ τῶν τειχῶν τοῦ Βυζαντίου μελάθρου » (Ἰντζιλὶ κιόσκ), οἱ ἡμέτεροι ἐξ αὐτῆς τῆς ἁλώσεως » ἄχρι τοῦ 1821 ἔτους, ὑπ' ἄκρας εὐλαβείας, συν- » τρέχοντες καὶ πανηγυρίζοντες κατὰ τὴν ἕκτην τοῦ » Αὐγούστου ἐσεβάζοντο τὸ παρὰ τὴν θάλασσαν » κάτωθεν τοῦ ῥηθέντος μελάθρου ἀναβλύζον ὕδωρ » ὡς ἁγίασμα». Ὁ Labarte[37] ἀπόλυτον ἄγων σιγὴν περὶ τῆς Μονῆς τοῦ Φιλανθρώπου, τὴν περὶ τοῦ ἁγιάσματος παράδοσιν λαμβάνει ὡς ἀκριβῆ γνώρισμα τῆς θέσεως τῆς Μονῆς τῆς Θεοτόκου Ὁδηγητρίας, στηριζόμενος εἰς τὸν Κωδινόν, λέγοντα περὶ τῆς Μονῆς ταύτης «. . . . πρότερον δὲ εὐκτήριον ὑπῆρχε » πολλῶν τυφλῶν, ἐν τῇ ἐκεῖσε πηγῇ νιψαμένων καὶ » βλεψάντων· διὰ τὸ ἀναβλέψαι οὖν ἐκεῖσε τοὺς τυ- » φλοὺς ἐκλήθη ὁδηγός» (de aedif. p. 41. E. R.). « Ἡ » τῆς Ὁδηγητρίας ἐκκλησία, ἐξακολουθεῖ ὁ Labarte, » ἐξηφανίσθη, ἀλλ' ἡ θαυματουργὸς πηγὴ ὑφίσταται » ἔτι καὶ νῦν ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ Σεραγίου, ὑπὸ τὴν » θύραν τοῦ ὡραίου Ἰντζιλὴ κιοσκίου, ἐγειρομένου » εἰς τὸ στόμιον τοῦ Βοσπόρου (;), εἰς διακοσίων » περίπου μέτρων ἀπόστασιν βορείως τοῦ παραλλή- » λου τῆς ἁγίας Σοφίας. Τὸ σέβας ἐκεῖνο πρὸς τὴν » πηγὴν παρέμεινεν ἀληθές, οἱ δὲ τῆς Κωνσταντι- » νουπόλεως χριστιανοί, τηροῦντες ἀκμαίαν πίστιν » εἰς τὴν θαυματουργὸν δύναμιν τῶν ὑδάτων αὐτῆς, » μὴ δυνάμενοι νὰ εἰσχωρήσωσιν εἰς τοὺς Σουλτανι- » κοὺς κήπους, ἀγείρονται κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Ἀ- » ναλήψεως (;), εἰς τὸν περὶ τὴν πηγὴν τοῖχον τοῦ » Σεραγίου, καὶ ἐκεῖ πανηγυρίζουσιν (Hammer, Const. » und der Bosp., s. 233). Ἡ παράδοσις λοιπὸν αὕτη » μεταβιβάζει ἡμῖν θετικῶς τὴν θέσιν τῆς ἐκκλησίας » τῆς Θεοτόκου Ὁδηγητρίας, πιστουμένην καὶ ὑπὸ » τοῦ χάρτου τοῦ Buondelmonti». Καὶ ταῦτα μὲν λέγει ὁ Labarte, τὴν αὐτὴν δὲ πηγὴν λαμβάνων βάσιν καὶ ὁ Mordtmann (l. c. § 91) ἐκφέρει καὶ τὴν αὐτὴν γνώμην, «Ἡ ἐντός, λέγει, τῶν τειχῶν πεδιὰς » σήμερον κατέστη εὐρὺς λαχανόκηπος· ἐν τῷ μέσῳ » εὑρηται ἁγίασμα, θαμιζόμενον ἄλλοτε, ἀγνοούμε- » νον καὶ λησμονηθὲν ὅμως νῦν· τοῦτο ἐστὶν ἡ περί- » φημος πηγὴ τοῦ Κωδινοῦ καὶ τῶν Πατρίων καὶ » αὐτόθι τοποθετοῦμεν τὴν Ἐκκλησίαν καὶ Μονὴν » τῆς Θεοτόκου Ὁδηγητρίας, κτισθεῖσαν ὑπὸ τῆς » Πουλχερίας καὶ ἀνακτισθεῖσαν ὑπὸ τοῦ αὐτοκρά- » ρος Μιχαὴλ τοῦ ἐπικληθέντος Μεθύστου».

[ἕπεται συνέχεια]

Ξ. Α. ΣΙΔΕΡΙΔΗΣ

---

32. Ὁ διάκονος Ζώτιμος καὶ ἄλλοι ῥῶσοι, ὡς εἴδομεν, ἀναφέρουσι θεραπείας ποδαλγῶν, ἅμα τῷ βυθισμῷ τῶν ποδῶν ἐν τῇ ἄμμῳ.

33. Grellot (Relation nouvelle d'uu voyage de C)ple, Paris, MDCLXXX, p. 83.

34. Voyage de la Propontide et du Pont Euxin, Paris, 1800, p. 258.

35. Κωνσταντινιὰς κτλ. Βενετίᾳ, 1824, σελ. 30.

36. Κωνσταντίου Ἑλλάσ. συγγραφαὶ ὑπὸ Θ. Ἀριστοκλέους, ἐν Κωνσταντινουπόλει. 1886, σελ. 384—385.

37. Jules Labarte; Le palais Impérial de C)ple . . ., Paris. MDCCCLXI, p. 99.

ΑΡΧΙΓΕΝΕΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ

Τεσσαράκοντα συμπληροῦνται ἔτη, ἀφ' οὗ ἀνήρ, οὗ ἡ εὐσέβεια ἡμιλλᾶτο πρὸς τὴν φιλομουσίαν, ἀλλὰ φιλομουσίαν ἀνεπιτήδευτον, φιλομουσίαν ἀληθῆ, ὁ ἀοίδιμος Σαράντης Ἀρχιγένης, ἵδρυσεν ἐν Ἐπιβάταις, τῇ γενετείρᾳ αὐτοῦ, τὰ φερώνυμα ἐκπαιδευτικὰ καθιδρύματα. Τὰ ἐκπαιδευτήρια ταῦτα ἐπὶ μακρὸν ἀπροσκόπτως λειτουργήσαντα, σπουδαίαν εἰσήνεγκαν ἐντὸς τῶν ἐτῶν τούτων συμβολὴν εἰς τὰς παιδευτικὰς τοῦ ἡμετέρου ἔθνους ἀνάγκας, καθ' ἣν μάλιστα ἐποχὴν οὐδαμοῦ παρ' ἡμῖν ὑπῆρχε θηλέων διδασκαλεῖον. Καίτοι δὲ ἕνεκα τῶν περὶ τὴν διαχείρισιν τῶν προσόδων, δι' ὧν ἐπροίκισεν αὐτὰ ὁ ἀοίδιμος ἱδρυτής, γνωστῶν περιπετειῶν, οὐχὶ μικρὸν ὑπέστησαν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη κλονισμόν, ἀλλ' ὅμως διατωθέντα ἀπὸ τοῦ ἀπειλήσαντος αὐτὰ κινδύνου τελείας ἐξαφανίσεως, τοῦτο μὲν διὰ τῆς ἐπιδειχθείσης ὑπὲρ αὐτοῦ στοργῆς τῆς κοινότητος τῶν Ἐπιβατῶν, τοῦτο δὲ διὰ τῶν ὑπὸ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ληφθέντων μέτρων, οὐ μόνον ἐπέζησαν τῶν ἀντιξόων περιστάσεων, ἀλλὰ καὶ ἀνακύψαντα συνεχίζουσιν ἤδη ὑπὸ τὴν ἄμεστον ἐποπτείαν τῶν Πατριαρχείων, τὴν πορείαν τοῦ προορισμοῦ αὐτοῦ, τείνοντα μικρὸν κατὰ μικρὸν νὰ ἐπανέλθωσι, Θεοῦ συναιρομένου, εἰς τὴν προτέραν περιωπήν.

Τὰ Ἀρχιγένεια ἐκπαιδευτήρια τέλειον ἀπαρτίζοντα διδασκαλεῖον θηλέων, ἀποτελοῦνται ἐκ νηπιαγωγείου, διτάκτου δημοτικοῦ, τοῦ κυρίως σχολείου, ἔχοντος πενταετῆ κύκλον μαθημάτων, καὶ τοῦ γυμνασίου, τέσσαρας ἔχοντος τάξεις, περιλαμβανόμενα ἐν τρισὶν ἰδιαιτέροις κτιρίοις, κειμένοις ἐν τῇ αὐτῇ περιοχῇ καὶ ὑπὸ ὡραίου περιβλλομένοις κῆπου. Τὰ καθιδρύματα ταῦτα, ὡς προέθετο ὁ ἀοίδιμος αὐτῶν ἱδρυτής, ἀποσκοποῦντα ἐν γένει τὴν κατὰ Χριστὸν εὐσεβοπρεπῆ μόρφωσιν τῶν ἐν αὐτοῖς ἐκπαιδευομένων κορασίων, προορισμὸν ἰδίως ἔχουσι τὸν καταρτισμὸν διδασκάλων, παρθεναγωγῶν τε καὶ νηπιαγωγῶν. Αἱ μαθήτριαι εἰσὶ πᾶσαι ἐξωτερικαί, ἔκ τε Ἐπιβατῶν καὶ ἐκ διαφόρων ἄλλων μερῶν τῆς Θράκης προερχόμεναι· αἱ μὲν ἐπὶ διδάκτροις, ὁριζομένοις ἀναλόγως τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῶν γονέων, δωρεὰν δὲ αἱ ἄποροι, αἱ καὶ πλείονες. Ἅπασαι δὲ ἀνεξαιρέτως φέρουσιν ὁμοιόμορφον, ἐξ ἁπλουστάτου ὑφάσματος (μπασμᾶ), ἐνδυμασίαν. Τῆς δὲ τοιαύτης περὶ τὴν περιβολὴν ἁπλότητος παράδειγμα προβάλλονται αὐταὶ αἱ διδάσκαλοι, αἵτινες οὐ μόνον λιτὴν φέρουσιν ἐνδυμασίαν ἀλλὰ καὶ ὑποχρεοῦνται ὑπὸ τῶν νόμων τῆς Σχολῆς ν' ἀποφεύγωσιν ἐπιμελῶς τὴν χρῆσιν κοσμημάτων τε καὶ ἀρωμάτων. Ἐκ τῶν κυριωτάτων μαθημάτων λογίζεται τὸ τῆς οἰκιακῆς οἰκονομίας· ἐν δευτέρᾳ δὲ μοίρᾳ τιθεμένων τῶν τῆς ποικιλτικῆς καὶ τῶν ἄλλων τῆς πολυτελείας ἐργοχείρων, πολλῆς προσοχῆς ἀξιοῦται ἡ κοπτικὴ καὶ ἡ ραπτική. Διδασκόμεναι ὑπὸ εἰδικῆς διδασκάλου. Ἡ διάπλασις τοῦ χαρακτῆρος δὲν τίθεται δευτέρα τῆς περὶ τὰ μαθήματα προόδου τῶν μαθητριῶν. Αἱ διδάσκαλοι πλὴν τοῦ εἰδικοῦ αὐτῶν ἔργου τοῦ διδάσκειν, ἐκπληροῦσι καὶ καθήκοντα ἐπιμελητριῶν. ἐπιτηροῦσαι τὰς μαθητρίας κατὰ τὰς ὥρας τῶν τε διαλειμμάτων καὶ τοῦ γεύματος, ὅτε καὶ παρευρίσκονται ἐν τῷ ἐστιατορίῳ, καὶ τὴν ὅλην, ἐν γένει εἰπεῖν, διαγωγὴν αὐτῶν ἐπιβλέπουσαι. Ἑκάστη τῶν τελειοφοίτων μετὰ τὸ πέρας τῶν σπουδῶν αὐτῆς ὑποχρεοῦται νὰ διδάξῃ ἐπὶ ἓν ἔτος δωρεάν, εἴτε ἐν τῷ παρθεναγωγείῳ, εἴτε ἐν τῷ νηπιαγωγείῳ, ὑπὸ τὴν ἄμεστον ἐπίβλεψιν τῆς διευθυντρίας. Οὕτω δὲ αἱ τῶν Ἀρχιγενείων ἀπόφοιτοι ἐξερχόμεναι τῆς σχολῆς, εἰσὶν ἤδη καὶ πρακτικῶς ἐξησκημέναι, ἕτοιμαι ἵνα ἀπολυθῶσι μετὰ θάρρους εἰς τὸ διδασκαλικὸν στάδιον, εἰς ὃ προωρίσθησαν. Ἀλλ' αἱ μαθήτριαι τῶν Ἀρχιγενείων ἐξασκούμεναι πρακτικῶς ἐν τῷ διδασκαλικῷ ἔργῳ, ἐξασκοῦνται ἅμα καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς μαθητείας αὐτῶν καὶ εἰς τὴν εὐσέβειαν, ὅπερ καὶ τὸ σπουδαιότατον, ἐσπέρας τε καὶ πρωΐας τακτικῶς κατὰ πᾶν σάββατον καὶ κατὰ πᾶσαν κυριακὴν καὶ ἐπίσημον ἑορτήν, ἀκροώμεναι τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν καὶ συμπροσευχόμεναι μετὰ καὶ τῶν διδασκάλων ἐν τῷ ναῷ, ὃν ἐπὶ τούτῳ ᾠκειρεν, ἐπ' ὀνόματι τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα μαρτύρων, ὁ ἀοίδιμος ἱδρυτής, γινώσκων ὅτι πάντοτε ἡ ἐθνικὴ ἡμῶν παίδευσις πρέπει νὰ εἶναι ἀναποσπάστως ἡνωμένη πρὸς τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων ἡμῶν, ὅτι δὲ σχολεῖον καὶ ναὸς δέον νὰ διατελῶσιν ἀδιαρρήκτως συνδεδεμένα. Αἱ ἱεροπραξίαι τελοῦνται ἐν αὐτῷ ὑπὸ σεβασμίου καὶ ἐγγάμου ἱερέως, ἡ δὲ λοιπὴ ὑπηρεσία ἐκτελεῖται ὑπ' αὐτῶν τῶν μαθητριῶν· ἐξ αὐτῶν δέ, τῶν γινωσκουσῶν ἐκκλησιαστικὴν μουσικήν, ἣν διδάσκονται ἐν τῇ σχολῇ, ἀποτελοῦνται οἱ χοροί, κανονάρχαι καὶ ἀναγνώστριαι. Ἐν τῷ ναῷ κατὰ τὰς ὥρας τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν, ὀφείλει νὰ παρευρίσκηται πάντοτε ἡ διευθύντρια, ἥτις ἔργον ἴδιον ἔχουσα νὰ ὑποβάλλῃ κατὰ πάντα τρόπον τὸ θρησκευτικὸν αἴσθημα τῶν μαθητριῶν, ἐπιμελεῖται καὶ τῆς ἐν τῷ ναῷ στάσεως αὐτῶν. Τούτῳ τῷ τρόπῳ ἐκπαιδεύονται καὶ μορφοῦνται αἱ ἐν τοῖς Ἀρχιγενείοις ἐκπαιδευόμεναι κόραι, ἐκτρεφόμεναι ὄντως «ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ Κυρίου». Διὰ τοῦτο καὶ ἀληθεῖς ἀναδεικνύμεναι διδάσκαλοι, πανταχοῦ εὐδοκιμοῦσιν ἐν τῷ ἔργῳ αὐτῶν, διακρινόμεναι καὶ ἐπὶ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι βίου.

Ὁ ἀοίδιμος ἱδρυτὴς ἀνεγείρας τὰ καθιδρύματα ταῦτα, ἐξησφάλισε καὶ τὴν εἰς τὸ διηνεκὲς συντήρησιν αὐτῶν διὰ σπουδαίου κληροδοτήματος. Ἀλλ' ἕνεκα κακῆς διαχειρίσεως· μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, μικρά τινα κεφάλαια περισωθέντα, μερίμνῃ καὶ ἐνεργείᾳ τῶν Πατριαρχείων, ἀποτελοῦσι σήμερον τοὺς μόνους σταθεροὺς πόρους, ἀνεπαρκεῖς δυστυχῶς εἰς τὰς δαπάνας τῆς συντηρήσεως αὐτῶν, τῆς ἐκ τῶν διδάκτρων προσόδου ἀσημάντου οὔσης καὶ κυμαινομένης μεταξὺ 40—50 λιρῶν, ἐπὶ 300—320 μαθητριῶν. Οὕτω δὲ τῶν Ἀρχιγενείων καθιδρυμάτων διασωθέντων ἀπὸ τελείας, ὡς εἴρηται καταστροφῆς, καὶ ἀπὸ τοῦ 1892 ἐθνικῶν κηρυχθέντων διὰ πράξεως τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου καὶ ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην ἐποπτείαν αὐτοῦ τε καὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου τεθέντων, τὴν διοίκησιν καὶ διαχείρισιν τῶν κατ' αὐτὰ ἀνέλαβε τετραμελὴς ἐπιτροπή, ἀποτελουμένη ἑκάστοτε ἐκ δύο μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου, ἑνὸς κληρικοῦ, τοῦ καὶ προέδρου, καὶ ἑνὸς λαϊκοῦ, τοῦ καὶ γενικοῦ ταμίου, τῶν δύο ἄλλων ἐκλεγομένων ὑπὸ τῆς κοινότητος Ἐπιβατῶν, ὧν ὁ ἕτερος δέον νὰ ᾖ ἐκ τῶν διαρκῶς ἐν Ἐπιβάταις διαμενόντων, ἵνα ἐπιβλέπῃ ἐκ τοῦ ἐγγύς· τὰ ἐκπαιδευτήρια καὶ φροντίζῃ περὶ τῶν ἐπειγουσῶν ἀναγκῶν αὐτῶν καὶ περὶ τῆς ἀποτίσεως τῶν μηνιαίων μισθῶν τοῦ προσωπικοῦ, ὡς εἰδικὸς ταμίας. Ἐποπτεύει δὲ τὰ Ἀρχιγένεια καὶ ἰδιαιτέρα τριμελὴς κοσμητεία ἐκ δεσποινῶν λογίων. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἐν Ἐπιβάταις σπάνιαι εἶσιν αἱ μὴ λόγιαι γυναῖκες, ἕνεκα τῶν Ἀρχιγενείων. Οὕτος ὁ διοργανισμὸς καὶ τὸ σύστημα, καθ' ὃ λειτουργοῦσι τὰ Ἀρχιγένεια ἐκπαιδευτήρια. Ἐλπίζεται δὲ ὅτι σὺν τῷ χρόνῳ, βελτιουμένης τῆς οἰκονομικῆς αὐτῶν καταστάσεως, θὰ συντελεσθῇ ἡ τελεία αὐτῶν ἀνόρθωσις, πρὸς ἣν σκοπὸν τείνουσιν αἱ προσπάθειαι τῆς φιλοτίμως ἐργαζομένης διοικητικῆς αὐτῶν ἐπιτροπῆς, ἥτις καὶ νέον κανονισμὸν καὶ νέον γενικὸν πρόγραμμα ἐκπονεῖ νῦν, ἀποφάσει τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου, εἰς οὗ τὴν ἔγκρισιν ὑποβάλλονται ὁσονούπω. Ἀλλὰ καὶ οὕτως ἔχοντα νῦν τὰ Ἀρχιγένεια καθιδρύματα, κατόπιν τοῦ ἐπελθόντος κλύδωνος καὶ τοῦ οἰκονομικοῦ κλονισμοῦ τοῦ διασείσαντος αὐτὰ ἐκ θεμελίων καὶ ἀπειλήσαντος τὴν ὕπαρ-

ξιν αὐτῶν, δύνανται καὶ σήμερον, ὡς ἐκ τῶν εἰρημένων δείκνυται, νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ὑπόδειγμα τῆς εἰς τὰς κόρας τοῦ ἡμετέρου ἔθνους ἐμπρεπούσης ἐκπαιδεύσεως.

Ἐν Ἐπιδάυρῳ ἐλειτούργει πρό τινων ἐτῶν καὶ διδασκαλεῖον ἀρρένων, φερώνυμον τῆς μακαρίτιδος Ἑλένης Σ. Ἀρχιγένους, οὗ τὸ κτίριον περικαλλέστατον εἰς μικρὰν ἀπὸ τῶν Ἀρχιγενείων ἀπόστασιν ἀνεγερθέν, οὐ μόνον ἔρημον κεῖται σήμερον καὶ ἄχρηστον, ἀλλὰ καὶ διατρέχει κίνδυνον καταρρεύσεως μετὰ τοῦ παρακειμένου, ὅπερ ἐχρησίμευεν εἰς κατοικίαν τοῦ διευθυντοῦ, παθόντα ἐκ τοῦ τελευταίου καταστρεπτικοῦ σεισμοῦ. Ἡ ἀνασύστασις τοῦ ἐκπαιδευτηρίου τούτου ἐθνικὴν ἀνάγκην ἀποτελεῖ σήμερον, ὅτε δὲν ὑπάρχουσι δυστυχῶς πλέον, ἐξαφανισθέντα τὸ ἓν κατόπιν τοῦ ἄλλου τὰ ἄλλοτε ἀκμάσαντα καὶ σπουδαίως ὑπηρετήσαντα τὰς ἐκπαιδευτικὰς τοῦ ἔθνους ἡμῶν ἀνάγκας ἀρρένων διδασκαλεῖα. Διότι ἡμεῖς ἀντὶ νὰ σκεπτώμεθα καὶ νὰ προσπαθῶμεν πῶς νὰ ἐξασφαλίσωμεν καὶ νὰ βελτιώσωμεν τὰ ὑπάρχοντα, φιλοτιμούμεθα νὰ συνιστῶμεν ἐκάστοτε νέα, φρονοῦντες ὅτι διὰ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν σχολείων καὶ τῆς ἀνεγέρσεως μεγαλοπρεπῶν κτιρίων προάγεται ἡ παιδεία, ἐν ᾧ ἀφίνομεν νὰ μαραίνωνται καὶ νὰ καταρρέωσι τὰ ὑπάρχοντα. Πρὶν δὲ ἢ ἀναδείξωμεν σχολὰς ἐθνικάς, ἀξίας τοῦ ὀνόματος αὐτῶν, ἀληθῆ φυτώρια τῆς παιδείας, ἐστρέψαμεν ὅλην ἡμῶν τὴν προσοχὴν εἰς τὴν ξενομάθειαν, ἐμπνεύσαντες καὶ εἰς αὐτὰ τὰ τέκνα τοῦ λαοῦ τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἵνα ζήσωσιν ὡς συζυγοι καὶ μητέρες πρέπει νὰ ἀνατραφῶσιν *ἑλληνογαλλικῶς*!! Ἂν νομίζωμεν ὅτι εἶναι σήμερον ἀναγκαία καὶ ἡ ξενομάθεια καὶ δι' αὐτὰς τὰς κόρας ἡμῶν, ἕνεκα τῶν κοινωνικῶν ἀπαιτήσεων τῆς καθ' ἡμᾶς ἐποχῆς, ἔχομεν ἤδη σχολὰς καὶ δι' αὐτῶν δυνάμεθα νὰ θεραπεύσωμεν τὴν ἀνάγκην ταύτην, ἐνισχύοντες κατὰ τὸ δυνατὸν τὴν ἐν αὐταῖς διδασκαλίαν τῶν ξένων γλωσσῶν, καὶ οὐχὶ ἀνιδρύοντες νέας ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅθεν ὅτι οὕτω φράττομεν τὴν ἄγουσαν πρὸς τὰ τῶν ξένων ἐκπαιδευτήρια. Τούναντίον δεικνύοντες οὕτω ἀπαραίτητον τὴν ξενομάθειαν ὑποθερμαίνομεν τὴν πρὸς τοῦτο κλίσιν, ἢ μᾶλλον ἡμεῖς διεγείρωμεν τὴν κλίσιν ταύτην· καὶ ἐνῷ διὰ τῆς ἀνιδρύσεως ἰδιαιτέρων πρὸς τοῦτο ἐκπαιδευτηρίων παραβλάπτομεν τὰς ὑπαρχούσας κοινοτικὰς σχολάς, δεομένας ὑποστηρίξεως, ὑπηρετοῦμεν οὔτω ἡμεῖς πρὸ πάντων τὰ συμφέροντα τῶν ξένων ἐκπαιδευτηρίων· διότι πᾶς διδαχθείς, ἐπ' ἐκκλησίας μάλιστα, ὅτι ἵνα εὐτυχήσῃ τὸ τέκνον αὐτοῦ πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ σπουδάσῃ τὴν γαλλικήν, ποτὲ οὗτος δὲν θὰ προτιμήσῃ τὰ ἑλληνογαλλικὰ τῶν καθαρῶς γαλλικῶν ἐκπαιδευτηρίων. Ἄρθρα ταῦτα τῶν φρενῶν. Ἀλλ' ἐπανέλθωμεν ἐκεῖ, ὅθεν ὡρμήθημεν εἰς τὰς σκέψεις ταύτας παρεκβατικῶς. Εἴπομεν ὅτι σήμερον, ὅτε ἐπαισθητὴ ὑπάρχει ἡ ἔλλειψις παρ' ἡμῖν διδασκαλείων ἀρρένων, καλῶς κατηρτισμένων, ἐθνικὴ ἀνάγκην ἀποτελεῖ ἡ ἀνασύστασις καὶ τοῦ διδασκαλείου τῶν ἀρρένων ἐν Ἐπιδάυρῳ· διὰ τοῦτο σπουδαῖον θὰ ἀνεπλήρου κενόν, εἴ τις τῶν παρ' ἡμῖν φιλογενῶν ἀνδρῶν τοιαύτην ἐβουλεύετο βουλήν, σπεύδων πρώτιστα καὶ μάλιστα νὰ προλάβῃ τὴν καταστροφὴν τοῦ κτιρίου δι' ἀναγκαίας ἐπισκευῆς. Ἄλλως τε πρὸς συντήρησιν αὐτοῦ δὲν ἀπαιτεῖται καὶ μεγάλη δαπάνη. Ἀρκοῦσι περὶ τὰς πεντακοσίας μόνον λίρας ἐτησίως, διότι πρόκειται περὶ συστάσεως πέντε γυμνασιακῶν μόνον τάξεων, ἀφοῦ ἡ κοινότης τῶν Ἐπιδαυρίων συντηρεῖ ἰδίᾳ δαπάνῃ ἀστικὴν σχολήν, τιμῶσαν τὴν φιλοτιμίαν καὶ φιλομουσίαν αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ τὴν πρὸς τὴν γενέτειραν ἀγάπην καὶ στοργήν, εἰς ἣν καὶ ὀφείλεται ἡ πρώτη πρὸς διάσωσιν τῶν Ἀρχιγενείων φροντὶς καὶ μέριμνα.

Α. Π.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ

ΤΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΚΤΗ

ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

Κεφάλαιον η'. στίχ. 26—39.

«Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐλθόντι τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν 26
χώραν τῶν Γαδαρηνῶν, ὑπήντησεν αὐτῷ ἀνήρ τις ἐκ 27
τῆς πόλεως, ὃς εἶχε δαιμόνια ἐκ χρόνων ἱκανῶν, καὶ ἱμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν, ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν. Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν 28
καὶ ἀνακράξας προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπε, «Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου μή με βασανίσῃς. Παρήγγειλε 29
γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεῖτο ἁλύσεσι καὶ πέδαις φυλασσόμενος, καὶ διαρρήσσων τὰ δεσμὰ ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαίμονος εἰς τὰς ἐρήμους. Ἐπηρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων, Τί 30
σοί ἐστιν ὄνομα; ὁ δὲ εἶπε, Λεγεών· ὅτι δαιμόνια πολλὰ εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν. Καὶ παρεκάλει αὐτὸν ἵνα 31
μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. Ἦν δὲ 32
ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει· καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν· καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. Ἐξελθόντα δὲ 33
τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθεν εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην καὶ ἀπεπνίγη. Ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες 34
τὸ γεγενημένον ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. Ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν 35
τὸ γεγονός· καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὗρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον, ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει, ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐφοβήθησαν. Ἀπήγγειλαν δὲ 36
αὐτοῖς καὶ οἱ ἰδόντες, πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς. καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου 37
τῶν Γαδαρηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον ὑπέστρεψεν· ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνήρ, ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει 38
τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ· ἀπέλυσε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων. Ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ 39
διηγοῦ ὅσα ἐποίησέ σοι ὁ Θεός. Καὶ ἀπῆλθε, καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

Τὰ κατὰ τὸ ἐξαίσιον ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Γαδαρηνῶν διπλοῦν θαῦμα, ἤτοι τὴν θεραπείαν δύο φοβερῶν δαιμονιζομένων καὶ τὴν τιμωρίαν διὰ τῶν δαιμόνων τῶν κατεχόντων τοὺς δυστυχεῖς τούτους τῶν ἀσεβῶν καὶ ὑλοφρόνων κατοίκων τῆς χώρας ταύτης, ἐξετέθησαν ἐν τῇ ἀναπτύξει τῆς παραλλήλου περικοπῆς τοῦ κατὰ Ματθαῖον ἁγίου Εὐαγγελίου (ὅρα Κυριακὴν πέμπτην τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου ἐν φύλλῳ τῆς 5 ἰουλίου). Ἐνταῦθα δὲ συντόμως θὰ ση-

μειωθῶσι μερικαί τινες παρατηρήσεις περὶ τοῦ γεγονότος, συμπληροῦσαι τὰ ἐκεῖ μετὰ λεπτομερείας ἐκτεθειμένα. Καὶ δὴ πρῶτον παρατηρεῖται ὅτι ἡ παρὰ τῷ ἱερῷ εὐαγγελιστῇ Λουκᾷ ἀφήγησις, ὅπως καὶ ἡ παρὰ τῷ ἱερῷ εὐαγγελιστῇ Μάρκῳ, κεῖται ἐν τῇ αὐτῇ σειρᾷ, ἤτοι ὀλίγον μετὰ τὴν διὰ παραβολῶν διδασκαλίαν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν παρὰ τοῖς μαθηταῖς τῆς ἐννοίας τῆς παραβολῆς τοῦ σπορέως (Λουκ. 8, 16—25 Μάρκ. 4, 35—41) καὶ πρὸ τῆς θεραπείας τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἰαείρου (Λουκ. 8, 40 κ. ἑ. Μάρκ. 5,21 κ. ἑ.). Καὶ παρὰ μὲν τῷ Λουκᾷ γενικῶς καὶ ἀορίστως καθορίζεται ἡ σειρὰ τοῦ λόγου διὰ τῆς ἐκφράσεως, «Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν» (Λουκ. 8,22), παρὰ δὲ τῷ Μάρκῳ ὁριστικώτερον αὕτη δηλοῦται διὰ τῆς ἐκφράσεως, «Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίας γενομένης» (Μάρκ. 4, 35). Ἀμφότεραι δὲ αἱ ἐκφράσεις αὗται σημαίνουσιν, ὅτι μετὰ τὴν πρώτην διὰ παραβολῶν διδασκαλίαν τοῦ Κυρίου ἐγένετο ὁ πρὸς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν πλοῦς, καὶ πιθανῶς κατὰ τὴν ὁριστικωτέραν ἔκφρασιν τοῦ Μάρκου εὐθὺς τὴν ἑσπέραν τῆς ἡμέρας ἐκείνης. Ἔπειτα σημειωτέον ὅτι ἡ ἐκ τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Μάρκου παράλληλος περικοπὴ ἀναγινωσκομένη τῇ πέμπτῃ τῆς ιδ' ἑβδομάδος τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου, εἶναι ἡ αὐτὴ περίπου πρὸς τὴν τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Λουκᾶ μετά τινων λεπτομερεστέρων διασαφήσεων τοῦ μεγέθους τῆς προτέρας τοῦ δαιμονιζομένου ταλαιπωρίας (Μάρκ. 5, 2—5). Παρ' ἀμφοτέροις δὲ τοῖς εὐαγγελισταῖς τὸ πλῆθος τῶν κατατρυχόντων αὐτὸν δαιμονίων ὁρίζεται παρ' αὐτῶν τούτων διὰ τῆς λατινικῆς λέξεως *λεγεὼν* (legio), ἥτις σημαίνει σῶμα στρατιωτικὸν πολυάριθμον, ἀνερχόμενον ἐνίοτε μέχρις ἑξακισχιλίων στρατιωτῶν, δηλοῖ δὲ καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐν τῇ φράσει τοῦ Κυρίου, «Ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι ἄρτι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι πλείους ἢ δώδεκα λεγεῶνας ἀγγέλων» (Ματθ. 26, 53) γενικῶς μεγάλην καὶ ὑπερβάλλουσαν πληθύν. Οὕτως ἄρα ἀντὶ τῆς ὑπὸ ἀγγέλου φύλακος προστασίας τοῦ ταλαιπώρου τούτου ἀνθρώπου, ἀγέλη ὅλη δαιμόνων κατελυμαίνετο αὐτὸν καὶ παρώθει εἰς τὰ ἔσχατα τῆς ἀπογνώσεως καὶ ἀπονοίας κινήματα μέχρις ἀποπείρας αὐτοκτονίας, καθ' ὅσον, ὡς λέγει ὁ ἱερὸς εὐαγγελιστὴς Μάρκος (5, 5), «κατέκοπτεν ἑαυτὸν λίθοις». Τοιοῦτόν τι δὲ συμβαίνει πολλάκις εἰς τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες εἴτε ἀμέσως ὑπὸ τοῦ πονηροῦ πνεύματος καταδυναστεύονται, εἴτε ὑπὸ τὴν ἔμμεσον ἐπήρειαν αὐτοῦ κατακυριεύονται ὑπὸ ἀγρίων παθῶν καὶ παρίστανται πρὸ τῶν σωφρονούντων ἀνθρώπων ὡς μαινόμενοι. Ἡ μεγάλη ἀμέλεια καὶ ἀδιαφορία πρὸς περιφρούρησιν ἑαυτῶν ἀπὸ τοῦ κακοῦ, ἡ ἀκηδία τῆς ἰδίας ὑπολήψεως χάριν κορεσμοῦ τινος χαμερποῦς καὶ χυδαίου περιάγει αὐτοὺς εἰς τοιοῦτον σημεῖον ἀναισθησίας, ὥστε τὰ πάντα νὰ κατατολμῶσι μετ' ἀκατανομάστου ἀναισχυντίας. Πάντες ὅτοι εἰς τοιοῦτον σημεῖον κακοδαιμονίας εὑρίσκονται, ἀναμφιβόλως εἶναι ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ὄργανα τοῦ πονηροῦ πνεύματος, καὶ μόνον διὰ τῆς ἐκτάκτου ἀπὸ τοῦ παλυευσπλάγχνου Θεοῦ βοηθείας εἶναι δυνατὸν νὰ σωθῶσι καὶ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδόν.

Ἀλλὰ καὶ τοῦ δαιμονιζομένου συμπολίτου αὐτῶν εἰς χείρονα κατάστασιν εὑρίσκοντο ἐκ τῆς ἐπικρατήσεως τῆς ἁμαρτίας καὶ τῆς τελείας αὐτῶν διανοητικῆς ἀποτυφλώσεως οἱ κάτοικοι τῆς δυστυχοῦς ταύτης χώρας, οἵτινες ἐν ᾧ βλέπουσι τὸν θεραπευθέντα καθήμενον παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Κυρίου ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, ἐν ᾧ φοβοῦνται ἐπὶ τῷ ἐκτάκτῳ καὶ θαυμασίῳ γεγονότι, δι' οὗ ἐτεκμηριοῦτο ἡ ὑπεράνθρωπος τοῦ Κυρίου δύναμις, ἐν ᾧ μανθάνουσι παρὰ τῶν αὐτοπτῶν πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς, ἐν τούτοις καὶ πάλιν ἀμβλυωποῦσι, καὶ ἀντὶ νὰ παρακαλέσωσι τὸν Κύριον, ὅπως παραμείνῃ ἐπὶ ἱκανὸν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν πρὸς ἰδίαν αὐτῶν ὠφέλειαν, αὐτοὶ τοὐναντίον ἅπαντες ἐν μιᾷ φωνῇ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα τὴν ταχίστην ἀπέλθῃ ἀπ' αὐτῶν. Καὶ τοῦτο διὰ τί; Διότι ἀπώλεσαν δισχιλίους περίπου χοίρους, σύμβολον γνήσιον καὶ πιστὸν τῆς ἑαυτῶν ὑλόφρονος καταστάσεως. Ὁ δὲ Κύριος ὁ εἰπών, «Μὴ δότε τὸ ἅγιον τοῖς κυσί, μηδὲ βάλετε τοὺς μαργαρίτας ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς» (Ματθ. 7, 6), ὁ μηδέποτε ἀνεχόμενος τὴν βίᾳ ἑαυτοῦ καὶ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ ὑπεράσπισιν καὶ διάδοσιν, ἀμέσως ἐμβαίνει εἰς τὸ πλοῖον καὶ ἀρίνει τοὺς τοιούτους Γαδαρηνοὺς εἰς τὴν κακομοιρίαν αὐτῶν, ἀφ' ἧς ἴσως βραδύτερον ἀπηλλάγησαν διὰ τοῦ θεραπευθέντος συμπολίτου αὐτῶν, καὶ μάλιστα διὰ τοῦ γενομένου καὶ εἰς τὰ μέρη αὐτῶν κηρύγματος τῶν ἀποστόλων, οἵτινες τὸ θαυμάσιον τοῦτο γεγονὸς ἠδύναντο νὰ χρησιμοποιήσωσιν ὡς καλλίστην ἀρχὴν τοῦ κηρύγματος αὐτῶν.

† Ο ΑΓΧΙΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΦΩΤΙΑΔΗΣ

Ἀνὴρ δράσας καὶ διαπρέψας ἔν τε τῇ κυβερνητικῇ ὑπηρεσίᾳ καὶ τοῖς καθ' ἡμᾶς κοινοῖς πράγμασιν, ὁ **Κωνσταντῖνος Φωτιάδης**, ἐπλήρωσε τὸ κοινῇ χρεών, ἀποθανὼν τῇ νυκτὶ τῆς τρίτης πρὸς τὴν τετάρτην, μετὰ βραχεῖαν νόσον. Ἀπέλιπε δὲ τὸν κόσμον τοῦτον πλήρης ἡμερῶν καὶ ἐν ἀρετῇ καὶ εὐσεβείᾳ διαβιώσας. Ἀνῆκεν εἰς τοὺς ἐπὶ τουρκομαθείᾳ διακριθέντας ὁμοεθνεῖς. Ἐδίδαξεν ὡς καθηγητὴς τῆς τουρκικῆς ἐν τῇ Μ. τοῦ Γ. Σχολῇ ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν. Ἕνεκα δὲ τῆς τουρκομαθείας αὐτοῦ καὶ τοῦ χαρακτῆρος, μεγάλως τιμώμενος ὑπὸ τῶν διεπόντων τὰ τῆς αὐτοκρατορίας, σπουδαίας κατέλαβε κυβερνητικὰς θέσεις, ὑπηρετήσας τὰ συμφέροντα τοῦ Κράτους μετὰ πίστεως. Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ δράσει αὐτοῦ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς πράγμασι μετὰ ζήλου καὶ φιλογενείας ἐργασθείς,

πολλὰς ὑπηρεσίας παρέσχε τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ ἔθνει, κατὰ διαφόρους περιόδους διατελέσας μέλος τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου. Μειλίχιος δὲ τὸν χαρακτῆρα, ἰδιαίτερον γνώρισμα ἔφερε ἀγαθότητα ψυχῆς καὶ πραότητα καρδίας, ἕτοιμος πάντοτε καὶ πρόθυμος ἐν παντὶ καλῷ καὶ κοινωφελεῖ ἔργῳ. Ἐπὶ τῷ θανάτῳ αὐτοῦ ἐν τοῖς πρώτοις ἠσθάνθη τὸ ἄλγος ἡ Ἐκκλησίᾳ, ἧς ὑπῆρξε πιστὸν καὶ ἀφωσιωμένον τέκνον. Τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον, ἐν συνεδριάσει διατελοῦν, καθ' ἣν στιγμὴν ἐγνώσθη ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ τετάρτῃ τὸ θλιβερὸν ἀγγελμα τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἔσπευσε νὰ συλλυπηθῇ μὲν τηλεγραφικῶς τὴν χήρᾳ συζύγῳ ἐπὶ τῷ δυστυχήματι, ἀνέθετο δὲ τοῖς ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ σεβασμ. ἁγίῳ Ξάνθης καὶ ἀξιοτίμοις Κ. Κωνσταντινίδῃ καὶ Ἀντωνίῳ Σούρλᾳ νὰ ἀντιπροσωπεύσωσιν αὐτὸ κατὰ τὴν κηδείαν καὶ ἐκφορὰν τοῦ νεκροῦ, γενομένην τῇ ἐπιούσῃ Πέμπτῃ μεγαλοπρεπῶς ἐν Πριγκήπῳ, ὅπου μετέβησαν δι' ἰδιαιτέρας ἀτμακάτου μετὰ καὶ τοῦ σεβασμ. ἁγίου Βιζύης καὶ τοῦ Μ. Ἀρχιδιακόνου, τοῦ μὲν ἐκ προσώπου τῆς ἱερᾶς Συνόδου, τοῦ δὲ ἐκ προσώπου τῆς Α. Θ. Παναγιότητος. Ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία, ἧς προεξῆρχεν ἡ Α. Σ. ὁ μητροπολίτης Χαλκηδόνος, συμπαραστατούμενος ὑπὸ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Χαριουπόλεως, ἐψάλη ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Δημητρίου· τὸ δὲ λείψανον μετενεχθὲν δι' ἐπὶ τούτῳ ἀτμοπλοίου ἐτάφη ἐν τοῖς νεκροταφείοις τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, ἐν Βαλουκλίῳ. Τοῦ ἀειμνήστου ἀνδρὸς Κωνσταντίνου Φωτιάδου εἴη αἰωνία ἡ μνήμη!

ΒΙΒΛΙΟΛΟΓΙΑ

GATT Georg, Die Hügel von Jerusalem. Neue Erklærung der Beschreibung Jerusalems bei Josephus Bell. Jud. V. 4, 1 u. 2. Mit. einem Plane. Freiburg im Breisgau. 1897. Herder'sche Verlagshandlung. Σελ. VI. 66, 8ον.

Ἡ τοπογραφικὴ αὕτη μελέτη συνταχθεῖσα παρ' ἀνδρὸς λογίου ἐπὶ μακρὸν διατρίβοντος ἐν τοῖς ἁγίοις Τόποις εἶναι πολλῆς προσοχῆς ἀξία παρὰ τῶν περὶ τὰς τοιαύτας μελέτας ἐνασχολουμένων. Ὁ συγγραφεὺς προσάγει νέαν ἑρμηνείαν τοῦ χωρίου ἐκείνου τοῦ περὶ Ἰουδαϊκοῦ πολέμου συγγράμματος τοῦ Ἰωσήπου (V. 4, 1. 2), δι' οὗ περιγράφεται ἡ πόλις Ἱερουσαλήμ, καὶ καθορίζονται οἱ λόφοι ἐφ' ὧν αὕτη ἔκειτο. Διὰ τῆς μελέτης μαρτυρούσης εἰδικότητα καὶ ἐπιμέλειαν ἀξιάγαστον, καθίσταται γνωστόν, ὅτι ὁ Ἰώσηπος περιγράφων τὴν Ἱερουσαλὴμ ἀναφέρει ἓξ διαφόρους λόφους διακρινομένους ἀπ' ἀλλήλων, καίτοι ἄλλως φαίνεται ὁμιλῶν ἰδίᾳ περὶ τεσσάρων καὶ ἰδίᾳ περὶ δύο λόφων. Ἐπὶ τῆς παρατηρήσεως ταύτης στηρίζει ὁ συγγραφεὺς ἅπασαν τὴν μελέτην αὐτοῦ καὶ τέμνει νέαν ὁδὸν εἰς τὸ λίαν ἐνδιαφέρον τοπογραφικὸν τοῦτο ζήτημα, πιθανὰ ἐν πᾶσι λέγων καὶ μετὰ μεγάλης ἐπιμελείας ἐκτιθεὶς καὶ ἀναπτύσσων πάντα. Ἐν τέλει τίθησι χάρτην τοπογραφικὸν τῆς Ἱερουσαλὴμ διευκρινίζοντα λεπτομερῶς τὸ ζήτημα.

EISENHOFER Ludwig Præfect im K. Erziehungsinstitut für studirende in München Procopius von Gaza. Eine literarhistorische Studie. Gekrœnte Preisschrift. Freiburg im Breisgau. Herder'sche Verlagshandlung. 1897. σελ. 84, 8ον.

Ἡ πραγματεία αὕτη εἶναι ἀνάπτυξις καὶ ἐπεξεργασία τῆς ὑπὸ τοῦ συγγραφέως ὑποβληθείσης εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ ἐν Μονάχῳ Πανεπιστημίου 1893/94 πρὸς διαγωνισμὸν καὶ βραβευθείσης διατριβῆς «Προκόπιος ὁ Γαζαῖος μετ' ἐκτιμήσεως τῶν ἐξηγητικῶν αὐτοῦ συγγραφῶν». Ἐνδιατρίβει δὲ κυρίως εἰς τὴν ὁμολογουμένως σπουδαίαν ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς, ἐν ᾗ ἔζη, ἐξηγητικὴν φιλόπονον ἐργασίαν τοῦ Προκοπίου, ὅστις καὶ παρὰ τοῦ μεγάλου Φωτίου ἐξόχως τιμᾶται διά τε τὴν εὐσέβειαν καὶ φιλοπονίαν καὶ τὰ συγγράμματα αὐτοῦ (Μυριοβίβλου ἀνάγν. 160) παρὰ δὲ τοῦ Χορικίου χαρακτηρίζεται «πλὴν τοῦ σχήματος μόνον τὰ πάντα ἱερεύς». Μετὰ σύντομον ἔκθεσιν περὶ τῆς ἐν Γάζῃ διασήμου σχολῆς καὶ βιογραφικὸν σημείωμα περὶ τοῦ Προκοπίου (§ 1 σελ. 1—4) δι' ὀλίγων γίνεται λόγος περὶ τῶν ρητορικῶν αὐτοῦ ἔργων καὶ τῶν ἐπιστολῶν (§ 2 σελ. 4—6), μεθ' ὃ ἀκολουθεῖ λεπτομερεστέρα ἔρευνα τῶν ἐξηγητικῶν αὐτοῦ ἔργων μετὰ κριτικῶν τινων παρατηρήσεων καὶ ἐρευνῶν τῶν πηγῶν, ἤτοι α'] τῶν ὑπομνημάτων αὐτοῦ εἰς τὸ Ἄσμα τῶν ἀσμάτων καὶ τὰς Παροιμίας (§ 3 σελ. 7—10) β'] τῶν ὑπομνημάτων εἰς τὴν Ὀκτάτευχον (§ 4 σελ. 15—47), γ'] τῶν ὑπομνημάτων εἰς τὰ βιβλία τῶν Βασιλειῶν καὶ τῶν Παραλειπομένων (§ 5 σελ. 47—51) καὶ δ'] τοῦ ὑπομνήματος εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν (§ 6 σελ. 51—84). Τὸ πλεῖστον δὲ τῆς μονογραφίας ταύτης κατέχει ἡ ἐπιμελὴς ἔρευνα τῶν πηγῶν, ἐφ' ᾗ μάλιστα καὶ ἀποβαίνει μελέτης καὶ προσοχῆς ἀξία εἰς τοὺς περὶ τὴν ἐξήγησιν ἰδίᾳ τῶν ἁγίων Γραφῶν ἐνασχολουμένους καὶ μὴ παρορῶντας τας τῶν προγόνων πολλοῦ λόγου ἀξίας ἐξηγητικὰς ἐργασίας.

Τὸ ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Τυπογραφείῳ ἐκτυπωθέν, ἐκκλησιαστικῇ ἐγκρίσει, ΠΡΟΣΕΥΧΗΤΑΡΙΟΝ ἐξεδόθη ἄρτι τὸ πέμπτον καὶ πωλεῖται παρὰ τοῖς ἀδελφοῖς Καλλίφροσι φέρον τὴν σφραγῖδα τῆς διευθύνσεως τοῦ Τυπογραφείου.

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ὁ Ἀγχιάλου Βασίλειος (πρόεδρος)
Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος
Δ. Θ. Ξανθόπουλος
Ἰ. Δ. Ταντολίδης
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης (ταμίας)

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἑξαμηνιαῖα τὰ ἡμίση.

Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΕΤΑΙ

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου.

ΕΤΟΣ ΙΖ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 25 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1897 ΑΡΙΘ. 35

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Σκέψεις εἰς Ἀποστολικὸν ρητόν — Περὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει μονῆς τοῦ Σωτῆρος τοῦ Φιλανθρώπου, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἁγιάσματος καὶ ἁγίων λειψάνων — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΤΙΜΑΛΦΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΗ ΔΩΡΕΑ

Περιφανέστατον περιτράνου αὐτοκρατορικῆς εὐμενείας νέον δεῖγμα κυδόκησε νὰ παράσχῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ Γένει ἡμῶν ἡ Α. Α. Μ. ὁ μεγάθυμος ἡμῶν Ἄναξ διὰ πιμαλφοῦς αὐτοῦ δωρεᾶς, γνοὺς ἐν τῇ αὐτοκρατορικῇ Αὐτοῦ γενναιορροσύνῃ νὰ ἐκχωρήσῃ τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχείῳ τὰ εἰσοδήματα τοῦ κατὰ τὸ Σαλκὴμ Σουγιούτ, περὶ τὸ Σιρκεδζῆ, κειμένου ἱστορικοῦ ἁγιάσματος τοῦ ἁγίου Θεράποντος, ὅπερ κτῆμα τοῦ Στέμματος γενόμενον ἀπὸ τοῦ Πορθητοῦ, ἦν μὲν πᾶσι προσιτὸν τρὶς τῆς ἑβδομάδος, ὅτε καὶ παρευρίσκετο ἐκεῖ ὁ ἐπὶ τούτῳ διωρισμένος ἱερεύς, ἐνέμετο δὲ τὰ εἰσοδήματα αὐτοῦ τὸ ὑπουργεῖον τοῦ αὐτοκρατορικοῦ οἴκου. Ἤδη δὲ ἅπαντα ἀνεξαιρέτως τὰ εἰσοδήματα τοῦ ἁγιάσματος τούτου ἐκχωροῦνται τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχείῳ, ὅπερ διορίζον τοὺς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ ἀναγκαίους ἱερεῖς καὶ βοηθούς, θὰ ἔχῃ καὶ τὴν ἄμεσον ἐπίβλεψιν τοῦ προσκυνήματος. Τὸ ἁγίασμα τοῦτο ἓν ἐκ τῶν 250 τῶν πρὸ δύο ἑκατονταετηρίδων ἐν τῷ Τεφτερχανέ ἀναγραφέντων ἁγιασμάτων τῆς τε Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν ἀκτῶν τοῦ Βοσπόρου, ἀνήκει κατά τε τὴν ἱστορικὴν καὶ θρησκευτικὴν ἀξίαν εἰς τὴν τάξιν τῶν δύο ἄλλων διασήμων παρ' ἡμῖν σεβασμάτων, τοῦ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς καὶ τοῦ τῶν Βλαχερνῶν, τῶν εὐθὺς μετὰ τὴν ἅλωσιν ὑπὸ τοῦ Κατακτητοῦ παραχωρηθέντων. Τὸ Ἁγίασμα τοῦτο ἐξαιρετικοῦ τυγχάνον σεβασμοῦ παρὰ τοῖς ἡμετέροις, τῶν βοηθείας δεομένων πάντοθεν σπευδόντων καὶ μετὰ πίστεως καὶ εὐλαβείας ἐξαιτουμένων τὴν θαυματουργικὴν αὐτοῦ χάριν, μεγάλως τιμᾶται καὶ παρὰ τοῖς ἑτεροδόξοις καὶ δὴ καὶ παρ' αὐτοῖς ἔτι τοῖς ἀλλοθρήσκοις, ὧν οὐκ ὀλίγοι πάσχοντες καὶ ὑπὸ νόσων κατατρυχόμενοι εἰς αὐτὸ καταφεύγουσι. Περὶ τοῦ ἁγίου Θεράποντος ὀλίγαι διεσώθησαν εἰδήσεις. Γνωστὸν μόνον ὅτι ὁ ἱερομάρτυς οὗτος ἐχρημάτισεν ἐπίσκοπος ἐν Κύπρῳ, πιθανῶς τῆς Σαλαμῖνος, κατὰ τὸν Β' αἰῶνα μ. Χ. καὶ ὅτι τὸ ἱερὸν αὐτοῦ λείψανον μετενεχθὲν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἴσως τῷ 690, ἐπὶ τῆς εἰς τὸν Ἑλλήσποντον μετοικεσίας τῶν Κυπρίων, ἀνέβλυζε πηγὰς θαυμάτων κατὰ τὸν συναξαριστὴν Νικόδημον, τὸν καὶ μελουργήσαντα ἀκολουθίαν εἰς τὸν ἱερομάρτυρα τοῦτον, οὗ ἡ μνήμη ἑορτάζεται τῇ 14 Μαΐου.

Ὅταν δὲ ληφθῇ ὑπ' ὄψει ἡ ἱστορικὴ ἀξία καὶ ἡ γενικὴ φήμη, ἧς ἀπολαύει τὸ προσκύνημα τοῦτο, οὐδεὶς δύναται νὰ μὴ ὁμολογήσῃ ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸ ὄντως τιμαλφὲς τῆς αὐτοκρατορικῆς δωρεᾶς, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὅτι ἐξιδιασμένης ὁ ἡμέτερος λαοφιλὴς Ἄναξ εὐνοίας καὶ ἐκτιμήσεως ἄξιοι τὸν νῦν ἐπ' αἰσίοις πατριαρχεύοντα Κωνσταντῖνον τὸν Ε', ὃς μεταξὺ τῶν ἄλλων Αὐτοῦ μεριμνῶν καὶ φροντίδων μέλημα ἰδιαίτερον ἐλογίσατο καὶ τὴν ἐπίτευξιν τοῦ πόθου τούτου, ὃν ἡ Α. Θ. Παναγιότης Αὐτή τε ἁρμοδίως τῇ Α. Α. Μεγαλειότητι ὑποβαλοῦσα καὶ διὰ τῆς Αὐτοῦ Ἐξοχότητος τοῦ Μεγάλου Λογοθέτου τὰ περαιτέρω διεξαγαγοῦσα, εἶδεν ἐντὸς βραχυτάτου πραγματοποιούμενον. Δὲν ἀμφιβάλλομεν δὲ ὅτι τὸ ἄκουσμα τῆς τοιαύτης αὐτοκρατορικῆς δωρεᾶς τὸ ὀρθόδοξον πλήρωμα θὰ ἐνωτισθῇ μετὰ χαρᾶς καὶ εὐγνωμοσύνης, καὶ ὅτι πάντες θὰ ἀναπέμψωσι πρὸς τὸν Ὕψιστον εὐχὰς καὶ δεήσεις ὅπως πολυχρόνιον ποιῶν τὴν Α. Α. Μεγαλειότητα, πληροῖ δόξης καὶ μεγαλείου τὰς πολυτίμους Αὐτοῦ ἡμέρας. Σημειωτέον δὲ ὅτι τὴν ἀξίαν τῆς δωρεᾶς ταύτης ἐξαίροντες, δὲν ὑπολογίζομεν καὶ τὴν ὑλικὴν ὠφέλειαν, ἧς πρόζενα γενήσονται τὰ εἰσοδήματα τοῦ ἁγιάσματος, οὗτινος νῦν τὰ πάντα κανονισθήσονται καὶ ρυθμισθήσονται

ἀναλόγως τῆς ἱερότητος τοῦ τόπου, τακτικῶς παρευρισκομένων ἐκεῖ δύο πατριαρχικῶν ἐφημερίων πρὸς εὐλογίαν τῶν προσερχομένων εὐλαβῶν χριστιανῶν. Ἔσται δὲ προσιτὸν καθ' ἑκάστην ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου. Ἐπειδὴ δὲ οὕτω καὶ ἡ συρροὴ τῶν προσκυνητῶν μείζων ἔσται, καὶ τὰ εἰσοδήματα πολλαπλασιασθήσονται, ὡς εἰκός, δυνάμενα βαθμηδὸν σπουδαίως νὰ ἐπικουρῶσι ταῖς ποικίλαις καὶ πολλαπλαῖς ἀνάγκαις τῶν Πατριαρχείων. Ἀλλ' οὕτω μείζων ἔσται καὶ ὁ μισθὸς τῶν εἰς προσκύνησιν τοῦ ἱεροῦ τούτου ἱστορικοῦ σεβάσματος προσερχομένων καὶ τὸν ὀβολὸν αὐτῶν εἰσφερόντων.

Τὰς κλεῖδας τοῦ Ἁγιάσματος παρέλαβεν ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ, μεταβὰς ἐκεῖ καὶ ἐγκαταστήσας τοὺς ἐπὶ τούτῳ διορισθέντας πατριαρχικοὺς ἐφημερίους.

Τὸ χαροποιὸν γεγονὸς ἀναγράφοντες σήμερον ἐλπίζομεν ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θὰ δυνηθῶμεν νὰ ἐξαγγείλωμεν καὶ ἕτερον εὐχάριστον ἄγγελμα, σχετιζόμενον πρὸς μείζονος σπουδαιότητος ἐθνικὸν ζήτημα, ὑπὲρ οὗ συντόνως ἐργάζονται οἱ ἁρμόδιοι.

Συνεδρία δύο Σωμάτων. — Χθὲς συνελθόντα ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, προσκλήσει τῆς Α. Θ. Π. τὰ δύο Σώματα, Σύνοδος καὶ Συμβούλιον, καὶ ἀσχοληθέντα ἐπὶ μακρὸν περὶ ἐνδιαφέρον ἐθνικὸν ζήτημα, προέβησαν καὶ εἰς ἐκλογὴν ὡς μέλους μὲν τῆς ἐφορίας τῶν ἐθνικῶν Φ. Καταστημάτων τοῦ ἀξιοτίμου Κλεάνθους Καλλιάδου, ἀντὶ τοῦ οὐ πρόπολλοῦ διορισθέντος καὶ παραιτηθέντος ἀξιοτίμου Δημ. Εὐγενίδου, ὡς μέλους δὲ τῆς ἐπὶ τῶν ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν Ἐπιτροπῆς, ἀντιπροσωπεύοντος τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον, τοῦ ἀξιοτίμου Κωνσταντίνου Κωνσταντινίδου, ἀντὶ τοῦ ἀποχωρήσαντος Ἰωάννου Χώτζη ἐφέντη.

—*Ἐπίσκοπος Βελλᾶς.* — Ὁ ἐσχάτως ὑπὸ τῆς Συνόδου διορισθεὶς βοηθὸς ἐπίσκοπος τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Βελλᾶς Θεοφιλ. πρώην Μυριοφύτου Νικόδημος ἀνεχώρησε κατευθυνόμενος εἰς τὸν πρὸς ὃν τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ.

—*Μητροπολίτης Γρεβενῶν.* — Τῇ προχθὲς πέμπτῃ ἀνεχώρησε μεταβαίνων εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ ὁ νέος μητροπολίτης Γρεβενῶν Δωρόθεος. Προέπεμψαν δὲ τὴν Α.Π. οἱ ἐκ τῶν συνοδικῶν ἀρχιερέων σεβασμ. μητροπολῖται Πισσιδείας, Τραπεζοῦντος καὶ Ξάνθης, καὶ ἄλλοι φίλοι. Ἐκ προσώπου δὲ τῆς Α. Θ. Π. ἀπεχαιρέτησεν αὐτὸν ἐν τῷ ἀτμοπλοίῳ ὁ ἱερολογιώτατος Ὑπογραμματεὺς τῆς ἱερᾶς Συνόδου.

—*Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων.* — Ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, πρώτου ἐπισκόπου τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας, τοῦ ἱεροσολυμητικοῦ θρόνου πανηγυρίζοντος, καὶ τὸ ἐνταῦθα ἁγιοταφιτικὸν Μετόχιον ἑώρτασε μεγαλοπρεπῶς τὴν ἑορτὴν ταύτην, τῇ προχθὲς πέμπτῃ, φροντίδι τοῦ ἐνταῦθα ἐπιτρόπου τοῦ Π. Τάφου πανοσιολογιωτάτου ἀρχιμανδρίτου Γερμανοῦ Ἀποστολάτου, τὴν θείαν μυσταγωγίαν ἐπιτελέσαντος τοῦ ἐκ τῶν συνοδικῶν ἀρχιερέων σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Βιζύης Ἱεροθέου. Ἐπὶ τῇ ἑορτῇ ταύτῃ πολλοὶ ἔκ τε τῶν κληρικῶν καὶ λαϊκῶν ἐπεσκέψαντο τὸν πανοσιολογιώτατον ἐπίτροπον τοῦ Π. Τάφου, ἐν τοῖς πρώτοις δ' οἱ συνοδικοὶ ἀρχιερεῖς. Ἐξ ὀνόματος δὲ τῆς Α. Θ. Π. συνεχάρη τῇ Α. Πανοσιολογιότητι ὁ Μέγας Πρωτοσύγγελλος.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΩΝ*

Περιουσίαι ἐκκαθαρισθεῖσαι ἀπὸ τοῦ 1892.

Μαρωνείας Χρυσάνθου.

Ἐνεργητικὸν		*Παθητικὸν*
Γρ. 32,563	Ἔξοδα καὶ προνομιοῦχοι ὀφειλαί	Γρ. 19,809
	Τοῖς πιστωταῖς 34 καὶ 80 % ἐπὶ τοῖς ἑκατόν	» 12,754
		Γρ. 32,563

Τρωάδος Μεθοδίου

Ἐνεργητικὸν		*Παθητικὸν*
Γρ. 9,151		Γρ. 6,088
	Τοῖς συγγενέσιν ὡς ἀπόροις	» 2,042
	τῇ Κοιν. Θεραπείων, γενετείρᾳ,	» 1,021
		Γρ. 9,151

Στρωμνίτσης Ἀγαθαγγέλου.

Ἐνεργητικὸν		*Παθητικὸν*
Γρ. 18,745		Γρ. 8,190
	Ὑπόλ. μετρ. εἰς τὸ Ἐθν. Ταμ.	» 10,555
		Γρ. 18,745

Ἰκονίου Ἀμβροσίου.

Ἐνεργητικὸν	
Γρ. 29,642	
	πληρωθὲν εἰς προνομιούχους ὀφειλάς.

Πρ. Σβορνικίου Λεοντίου.

Ἐνεργητικὸν	
Γρ. 29,642	
	πληρωθὲν εἰς προνομιούχους ὀφειλὰς καὶ χρέη.

Χαριουπόλεως Γενναδίου.

Ἐνεργητικὸν		*Παθητικὸν*
Γρ. 6,499		Γρ. 4,734
	Τῇ Μητρί του τὸ ὑπόλοιπον	» 1,760
		Γρ. 6,499

---

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 179.

ΣΚΕΨΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΟ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΡΗΤΟΝ*

«Πνεύματι περιπατεῖτε, καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελέσητε· ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός· ταῦτα δὲ ἀντίκειται ἀλλήλοις».

ΓΑΛΑΤ. Ε', ιϛ'. ιζ'.

Ἀλλ' ὁ τῆς γαστριμαργίας δοῦλος ἄνθρωπος δὲν περιορίζεται μόνον εἰς σπάνια καὶ πολυδάπανα εἴδη βρωμάτων καὶ εἰς λιχνεύματα ποικίλλοντα καὶ πολλαπλασιάζοντα τὰς συνήθεις τροφάς, ἀλλ' ἐπιπροστίθησι καὶ διάφορα εἴδη τραγημάτων καὶ πλακουντίων καὶ ἄλλων γλυκισμάτων καὶ ἡδυφαγιῶν. Ἐν ᾧ δὲ ἡ φύσις ἀφθόνους καὶ καλλίστους παρέχει ἑκάστοτε ἐν τῷ καταλλήλῳ καιρῷ τοὺς καρποὺς αὐτῆς, οὗτος ἀνατρέπων καὶ ἐν τούτῳ τοὺς ὅρους τῆς φύσεως ζητεῖ ἐν χειμῶνι τὰ τοῦ ἔαρος καὶ φθινοπώρου καὶ ἐν ἔαρι τὰ τοῦ χειμῶνος καὶ θέρους ὀπωρικά, καὶ καυχᾶται ἐπὶ δαπανηρᾷ ἀκαίρῳ χρήσει καρπῶν, οὓς ἄλλοι ἐν καιρῷ ἀφθόνους καὶ καλλίστους ἔχουσι διὰ μικρᾶς δαπάνης. Καὶ ἐν γένει ὁ γαστρίμαργος περὶ τὴν βρῶσιν τήν τε κυρίαν καὶ τὴν συμπληρωματικὴν προσπαθεῖ νὰ τέρπῃ τὸν φάρυγγα καὶ τὸν οἰσοφάγον καὶ τὸ κοίλον τοῦ στόματος, λεπτοφυΐαν καὶ εὐαισθησίαν ἐνδεικνύμενος ἔκτακτον εἰς τὴν περιθαλψιν καὶ κολακείαν τῶν ὑλικωτέρων αἰσθήσεων, τῆς γεύσεως καὶ τῆς ὀσφρήσεως. Ἐπειδὴ δὲ αἱ ἐκλεκταὶ τροφαὶ κατὰ φυσικὸν καὶ ἀναπόδραστον διὰ τὸν γαστρίμαργον λόγον ἀπαιτοῦσι καὶ ἀνάλογα ποτά, ἰδοὺ καὶ ἐν τούτοις ἐπιζητεῖται ἔκτακτος ποικιλία καὶδαπάνη εἰς οἴνους καὶ οἰνοπνεύματα καὶ ἡδύποτα, ἀπὸ τῆς φήμης πολλάκις καὶ τοῦ ὀνόματος μᾶλλον διάσημα, ἢ ἀπὸ τῆς γνησιότητος καὶ τῆς πραγματικῆς ἀξίας. Ἐν ᾧ δὲ ὁ μέγιστος τῆς ἀνθρωπότητος ποιητὴς ἔζοχον ἔπαινον τοῦ μεγάλου ἥρωος τῆς ἀρχαιότητος Ὀδυσσέως προσάγει τὴν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν γνῶσιν καὶ διὰ τῆς διανοίας κατανόησιν πολλῶν πόλεων καὶ τοῦ δεσπόζοντος ἐν αὐταῖς πνεύματος καὶ φρονήματος, ὁ γαστρίμαργος χαίρει χαρὰν ἀνεκλάλητον ἀφηγούμενος εἰς τοὺς συνδαιτυμόνας καὶ συμπότας τὰ κατὰ τὰς διαφόρους προελεύσεις τῶν ἑαυτοῦ βρωμάτων καὶ ποτῶν, καὶ καυχᾶται, διότι συνάγει ἀπὸ πάσης γωνίας γῆς διὰ μεγάλων δαπανῶν τὰς ἑαυτοῦ τροφάς, ἐξ ὧν τὸ πλεῖστον μετ' ὀλίγον μεταβάλλεται εἰς ἀπεχθῆ συμφορήματα.

Καὶ ὁ μὲν γαστρίμαργος οὕτω καταδαπανᾷ καὶ χρόνον καὶ χρῆμα καὶ διάνοιαν καὶ κτᾶται καθ' ἕξιν τινὰ νωχέλειαν καὶ πρὸς διηνεκῆ νάρκην εἰς πᾶσαν σοβαρὰν ἐργασίαν ἀποκλίνουσαν ἀνάπαυσιν, ἀναισθητῶν εἰς τὰς πληγὰς καὶ τὰ δεινὰ τῶν ἰδίων ἀδελφῶν καὶ αἱρετιζόμενος, πλὴν τῶν τῆς βρώσεως ἀγώνων, βίον ἀπράγμονα καὶ ἀδιαφορίας μεστόν. Ὁ δὲ πολὺ τούτου χείρων καὶ χθαμαλώτερον εὑρισκόμενος ἐν τῇ καταγρήσει τῶν φαγητῶν καὶ τῶν ποτῶν *πο.λυφάγος* ταπεινοῖ ἑαυτὸν καὶ ἐξευτελίζει τὸ ἐν ἑαυτῷ πνεῦμα πολὺ πλεῖον καὶ ἀπεχθέστερον. Ὁ τοιοῦτος καταβροχθίζει ὅτι πλείστας τροφὰς ἀδιακρίτως ὕλης καὶ ποιοῦ, ὀλίγον κατὰ τοῦτο διαφέρων τῶν ἀδηφάγων ἐκείνων ζώων, ἅτινα ἐν ἀδιαλείπτῳ συνεχείᾳ καταναλίσκουσι πρὸς ὑπέρογκον θρέψιν παμποικίλους ὕλας μέχρι καὶ τῶν βορβορωδεστάτων. Ἡ ἐξαίρετος τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος καὶ ὀργανισμοῦ μηχανή, τὸ θαῦμα τοῦτο τῆς ἐπὶ γῆς φύσεως, μεταβάλλεται παρ' αὐτῷ εἰς ἀκάματον φθορέα καὶ καταβόθραν παντοίων θρεπτικῶν καὶ μὴ οὐσιῶν, ἡ δὲ γαστὴρ διαρκῶς παχεῖα ἐκ παντοειδῶν πληρώσεων οὖσα τέλεον ἀπαμβλύνῃ τὸν νοῦν, καὶ καθιστᾷ ἄχρηστον εἰς πᾶσαν ὑψηλὴν καὶ σοβαρὰν ἐργασίαν. Ἐν ᾧ δὲ ὁ γαστρίμαργος ἔχει δόσιν τινὰ φιλοτιμίας καὶ ἀποφεύγει τὴν παρασιτικὴν χαμέρπειαν, καθ' ὅσον μάλιστα ἀμφιβάλλει ὅτι εὐχερῶς οὕτω θὰ ἱκανοποιήσῃ τὰς γευστικὰς αὐτοῦ ἀπαιτήσεις, ὁ πολυφάγος μετ' ἀκαταλογίστου πολλάκις ἀναισθησίας προσέρχεται πρὸς τοὺς γνωστοὺς καὶ οἰκείους ἵνα πληρώσῃ τὴν ἑαυτοῦ γαστέρα καὶ κενώσῃ πολλὰς πεπληρωμένας λοπάδας καὶ τρυβλία, ἀρειδῶς συνήθως καταπίνων καὶ διάφορα οἰνοπνεύματα καὶ μεθυστικὰ ποτά. Τοιοῦτος δὲ ὡς ἐν ἀμαυρᾷ τινι καὶ ἀσθενεῖ σκιαγραφίᾳ ὢν ὁ πολυφάγος καὶ ἀδηφάγος, οὐδόλως σκέπτεται περὶ τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καλλιεργείας αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τοὐναντίον ἐκνευροῖ αὐτὸ καὶ ἐκμηδενίζει. Καὶ ἂν δέ ποτε φαίνεται ὅτι ἐνδιατρίβει πως καὶ περὶ πνευματικωτέραν τινὰ ζωήν, πράττει τοῦτο πρὸς φαινακισμὸν μόνον τῶν ἀφελεστέρων, διότι εἶναι ἀδύνατον ἄνθρωπος συνεχῶς βουλιμιῶν καὶ περὶ τὴν βρῶσιν καὶ τὴν πόσιν ἀδιαλείπτως ἀπληστευόμενος νὰ ἔχῃ ἥσιμον καὶ ἥσυχον καὶ ὑγιαίνοντα τὸν νοῦν πρὸς πρᾶξιν τινὰ σοβαρὰν καὶ σπουδαίαν. Ἡ γαστὴρ παρ' αὐτῷ ὀγκωθεῖσα ἀποβαίνει λίαν ἀπαιτητικὴ καὶ κέντρον τοῦ βίου, καταπνίγει δὲ φυσικῶς πᾶσαν δόκιμον διανοητικὴν ἐνέργειαν, τὰ δ' ὁπωσδήποτε παρ' αὐτῷ πνευματικόν τι στοιχεῖον προβάλλοντα ἢ εἶναι λείψανα προτέρου ἐγκρατεστέρου περὶ τὰς τροφὰς βίου, ἢ ἐπιτηδεύονται πρὸς ἐπικάλυψιν τῆς ἰσχάτης ἀπὸ τῆς πολυφαγίας πνευματικῆς καὶ ἀνθρωπίνης καθ' ὅλου καταπτώσεως.

Ἀλλὰ καὶ τούτου πολλῷ χείρων εἶναι καὶ χθαμαλώτερον πνευματικῶς καὶ ὡς λογικὸν ὂν ἵσταται, ἐν γνώσει καὶ ἐν ἀγνοίᾳ καταῤῥονῶν τὸ ἐν ἑαυτῷ πνεῦμα ὁ *φι.λοπότης* καὶ *πο.λυπότης*. Οὗτος συνεχῶς εἰσάγων εἰς τὸν ὀργανισμὸν αὐτοῦ διαφόρους μεθυστικὰς οὐσίας, τὰς πλείστας δηλητηριώδεις καὶ καταστρεπτικὰς τῆς ὑγείας, διαφθείρει αὐτὸν καὶ δια-

* Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγ. ἀρ. σ. 266—267.

στρέφει ἐν τοῖς οὐσιωδεστάτοις αὐτοῦ στοιχείοις, ἤτοι τῷ αἵματι καὶ τῷ νευρικῷ συστήματι ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου μέχρι τῶν ἐσχάτων γαγγλίων, καὶ οὕτως ἐπισπᾶται εἰς ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἀπογόνους αὐτοῦ σωματικὴν καχεξίαν καὶ ἐξαχρείωσιν, ἀναγκαίως συνεπαγομένην καὶ τὴν διανοητικὴν καὶ πνευματικὴν διαφθοράν. Τοιουτοτρόπως δὲ ὁ φιλοπότης καὶ πολυπότης ἄνθρωπος ἀναπτύσσει καὶ καλλιεργεῖ ἐν ἑαυτῷ ἀσυναισθήτως πάντα τὰ ἄγρια καὶ θηριώδη ἔνστικτα, τὰ διαφθείροντα εἰς ὕπατον βαθμὸν καὶ μεταβάλλοντα τὸν ἄνθρωπον εἰς ἀγριώτατον καὶ παραλογώτατον ζῷον· καθ' ὅσον ἀποδεδειγμένον εἶναι, ὅτι ἡ τῶν οἰνοπνευμάτων κατάχρησις, καὶ μάλιστα τῶν νενοθευμένων καὶ δι' ἐπιβλαβῶν οὐσιῶν παρασκευαζομένων, ἐξεγείρει καὶ ἐρεθίζει μεγάλως τὸ θυμικὸν τοῦ ἀνθρώπου, ὁ δὲ εἰς τὰ τοιαῦτα ἔκδοτος ὁμοιάζει πρὸς εὔρλεκτον ὕλην ἑτοίμην εἰς πᾶσαν στιγμὴν νὰ ἀναφλεγῇ καὶ κατακαύσῃ πᾶν τὸ προστυχόν. Καὶ κατὰ μὲν τὸ ἀρχαῖον ἐκεῖνο γνωμικὸν «ἡ μέθη μικρὰ μανία ἐστίν», κατὰ δὲ τὰς σημερινὰς παρατηρήσεις σαφῶς δείκνυται ὅτι οἱ ἔκδοτοι εἰς τὰ πνευματώδη ποτὰ εὑρίσκονται ἐν συνεχεῖ καὶ ἀδιαλείπτῳ παρακρούσει τῶν φρενῶν, ὑποδεέστεροι ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ὄντες πολλῶν φρενοβλαβῶν, οἵτινες στιγμὰς μόνον ἔχουσι διανοητικῆς παρακρούσεως, καὶ μόνον εἰς εἴδη τινὰ ἀντικειμένων, σκέψεων καὶ διανοημάτων παραλογίζονται.

Ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος ἑστερημένος καὶ γυμνὸς πάσης συναισθήσεως τιμῆς καὶ φιλοτιμίας ἀποβαίνει σὺν τῷ χρόνῳ, αὐξανομένου ὁσημέραι τοῦ κακοῦ, ῥάθυμος, ἀμελής, καὶ φίλος ἄφιλος τῶν διασκεδάσεων καὶ τῆς κραιπάλης. Ἐγκαταλείπει τὸν ἴδιον οἶκον, διαρρηγνύει πάντα ἐπὶ τέλους συγγενικὸν καὶ ἀνθρώπινον δεσμόν, καὶ παραδίδοται τελείως εἰς τὴν μέθην, ἀφ' ἧς ἔκτακτός τις καὶ ὑπερβάλλουσα δύναμις εἶναι δυνατὸν ποτε νὰ ἀπαλλάξῃ αὐτόν, καὶ συνήθως μόνος ὁ θάνατος. Καὶ κινδυνεύει λοιπὸν ν'ἀποβῇ ὁ ταλαίπωρος καὶ ἄθλιος οὗτος ἄνθρωπος ἐπικίνδυνον ἄχθος ἀρούρης, ἑαυτῷ καὶ τοῖς ἀπογόνοις, ὡς προερρήθη, παρασκευάζων παντοῖα δεινὰ καὶ τέλειον ἐκφυλισμόν. Καὶ ὅμως καὶ οὗτος, ὅπως καὶ ὁ πολυφάγος καὶ ὁ γαστρίμαργος καὶ λίχνος, ἠδύνατο νὰ χρησιμοποιήσῃ καταλλήλως καὶ συμφώνως τῷ ἀνθρωπίνῳ ὀργανισμῷ καὶ οἰνοπνευματώδη τινὰ ποτὰ ἄνευ καταχρήσεως καὶ κραιπάλης, ἄνευ τρυφῆς καὶ ἀκρασίας. Ἠδύνατο καὶ ἐν τῇ δικαίᾳ καὶ μετὰ λόγου ἀπολαύσει τῶν τοιούτων ἀγαθῶν νὰ εὐφραίνηται καὶ τρυφᾷ καὶ νὰ κατανοῇ καλῶς ὅτι τὸ ἐν καιρῷ καὶ ἐν μέτρῳ χρῆσθαι τοῖς τοιούτοις οὐ μόνον δὲν ἀπαγορεύεται, ἀλλὰ καὶ ἐπιτρέπεται, ἀναλόγως πάντοτε τῆς ἰδίας ἑκάστου ἰδιοσυγκρασίας, καθ' ὅσον οὐδεμίαν σωματικὴν, ἢ πνευματικὴν βλάβην προξενεῖ. Αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν χρῆσιν ποιεῖται τοῦ οἴνου, τὸ δὲ γέννημα τῆς ἀμπέλου μνημονεύει καὶ χρησιμοποιεῖ ἐξόχως μετὰ τοῦ τιμιωτάτου ἄρτου ἐν τῷ μυστικῷ δείπνῳ, τῷ κορυφαίῳ τῶν μυστηρίων τῆς πίστεως ἡμῶν. Ἀλλὰ μήπως καὶ τὸ ὕδωρ δὲν μετέβαλεν εἰς οἶνον εἰς τὸν ἐν Κανᾷ γάμον, χωρὶς βεβαίως διὰ τούτου νὰ διδάξῃ τὴν κατάχρησιν τῶν μεθυστικῶν ποτῶν; Μόνοι οἱ ἐκ πατρὸς τοῦ διαβόλου Φαρισαῖοι ἐτόλμων νὰ παραγνωρίσωσι τὴν ἀρίστην παρὰ τῷ Κυρίῳ χρῆσιν τῶν ἐπιγείων τῆς βρώσεως καὶ πόσεως ἀγαθῶν καὶ νὰ ἀποκαλῶσιν αὐτὸν «φάγον καὶ οἰνοπότην» (Ματθ. 11, 19 Λουκ. 7, 34), ἐν ᾧ αὐτὸς ὁ βίος αὐτοῦ συνεχῶς ἐτεκμηρίου, ὅτι ὑπεράνω πάντων ἐτίθη τὴν πλήρωσιν τοῦ ἑαυτοῦ καθήκοντος, παραλείπων ἐν ἀνάγκῃ καὶ τροφὴν καὶ πόσιν καὶ ἀνάπαυσιν. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος συνιστᾷ εἰς τὸν ἠγαπημένον αὐτοῦ μαθητὴν καὶ πιστὸν συνεργὸν Τιμόθεον τὸν ὀλίγον οἶνον ὡς διαιτητικὸν μέσον (1 Τιμ. 5, 23), κατακρίνει καὶ αὐστηρῶς ἀπαγορεύει πολλαχοῦ τὴν κατάχρησιν αὐτοῦ, ἀποκλείων μετ' ἄλλων ἀμετανοήτων ἁμαρτωλῶν καὶ τοὺς μεθύσους ἀπὸ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ χαρακτηρίζων τὴν μέθην ἀσωτίαν (Πρβλ. 1 Κορ. 6, 9. 10. «*Μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι, οὔτε εἰδωλολάτραι,— οὔτε μέθυσοι, — βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι*». Γαλ. 5, 19—21. «*Φανερὰ δέ ἐστι τὰ ἔργα τῆς σαρκός, ἅτινά ἐστι μοιχεία, — μέθαι, κῶμοι καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἃ προλέγω, καθὼς καὶ προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν*». Ἐφεσ. 5, 18 «*Μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστιν ἀσωτία*»).

[ἕπεται συνέχεια]

† Ο ΑΓΧΙΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΜΟΝΗΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΤΟΥ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΟΥ,

ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝ ΑΥΤΗ ΑΓΙΑΣΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΑΓΙΩΝ ΛΕΙΨΑΝΩΝ*

η'.

Ἀμφότεροι οἱ σοφοὶ οὗτοι βυζαντινολόγοι ἐσφαλμένην ἐξήνεγκαν γνώμην, τῆς βάσεως, ἐφ' ἧς ἐστηρίχθησαν, οὔσης τοιαύτης· ὁ *Κωδινὸς* ἀνήκων εἰς τὸν ΙΔ' ἢ εἰς τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ ΙΕ' αἰῶνος ἀκολουθεῖ τὸν Ἀνώνυμον τοῦ Βανδουρίου· οὐδεὶς τῶν πρὸ αὐτῶν Βυζαντινῶν συγγραφέων καὶ χρονογράφων ἀναφέρει τὴν ὕπαρξιν ἁγιάσματος ἤτοι πηγῆς εἰς τὴν Μονὴν τῆς Ὁδηγητρίας, εἰς ἄλλην δ' αἰτίαν καὶ γνώμην ἐπικρατοῦσαν κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἀπὸ τῆς ἀνεγέρσεως τῆς Μονῆς ἀποδιδόασιν ἅπαντες τὰ αἴτια τῆς τοιαύτης ἐπωνυμίας[38]· τούτων ἀπήχησις εἰσὶ τὰ πα-

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 267—268.

38. Ὁ Δουκάγγιος Const. Christ, p. 88—92, E. R. καταλέγει τὰς διαφόρους μαρτυρίας.

ρὰ τῷ ρώσῳ προσκυνητῇ Στεράνῳ τῷ ἐκ Νοβγορὸδ (1350) ἀναγινωσκόμενα περὶ τῆς εἰκόνος τῆς Θεοτόκου Ὁδηγητρίας· οὗτος καίτοι παραλείπων τὸ ὄνομα,ὁμιλεῖ περὶ αὐτῆς λέγων ὅτι «κατὰ τὴν ἀνάπαν τρίτην ἔξοδον τῆς εἰκόνος, φέρεται αὕτη ἐπὶ τῶν ὤμων ἀνδρός, δεδεμένους ἔχοντος τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τοὺς βραχίονας ἀνοικτούς· φοβερὸν δ' ἐστὶ τὸ βλέπειν αὐτὸν βαδίζοντα καὶ στρεφόμενον δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ, μετὰ σθένους δ'ἐπιστρέφοντα, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ πρὸς ποῖον μέρος ἡ εἰκὼν ὠθεῖ αὐτόν» (l. c., p. 120). Πάντες οἱ ῥῶσοι προσκυνηταὶ μνημονεύουσι τῆς Ὁδηγητρίας, Μονῆς ἢ εἰκόνος ἄνευ ἁγιάσματος· μόνος δ' ἐξ αὐτῶν ὁ τῆς ἀνωνύμου περιγραφῆς τῆς Κωνσταντινουπόλεως συγγραφεὺς (1424—1453) ἀναφέρει ὑπάρχον ἁγίασμα (l. c., p. 229). Τὸ ἀνακριβὲς τοῦ Κωδινοῦ εἰς τὸ χωρίον τοῦτο ἐλέγχεται καὶ ἐκ τοῦ ἑξῆς· ἱδρυτὴν τῆς Μονῆς λέγει τὸν αὐτοκράτορα Μιχαὴλ τὸν Μεθυσον, ἀγνοῶν ὅτι οὗτος μὲν ἐγένετο ἀνακαινιστής, πρώτη δὲ κτιτόρισσα ἦν ἡ Πουλχερία· (ὅρα *Δουκάγγιον*, ἐνθ. ἀν.). Ἄλλως τε αἱ διάφοροι μνεῖαι, ἀπὸ τοῦ Στεφάνου τοῦ ἐκ Νοβγορὸδ (1350) μέχρις ἡμῶν, ὅσας παραθέμεθα, ὁμοφώνως πᾶσαι ὀνομάζουσι ἁγίασμα καὶ Μονὴν *τοῦ Σωτῆρος*, οὐχὶ τῆς Θεοτόκου, καὶ τὴν πανήγυριν τοῦ ἁγιάσματος τάσσουσιν εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος,πλὴν τοῦ Hammer (παρὰ Labarte), λέγοντος αὐτὴν εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου (15 Αὐγούστου) ὅπερ ἐξάπαντος μνημονικὸν θεωροῦμεν ἁμάρτημα. Ὁ *Κοντακὼφ*[39] τὰς εἰδήσεις τῶν Ρώσων προσκυνητῶν περὶ τοῦ ἁγιάσματος τοῦ Σωτῆρος συνδυάσας πρὸς μόνας τὰς παρὰ τῷ Πατριάρχῃ Κωνσταντίῳ εὑρισκομένας παρομοίας, μὴ γνωρίσας, φαίνεται, τὰς προγενεστέρας, προσήγγισεν εἰς τὴν θέσιν τοῦ Ἰντζιλη-Κιοσκίου τὴν Μονὴν τοῦ Φιλανθρώπου, ἐνισχυθεὶς εἰς τοῦτο καὶ ἐκ τῆς παραστάσεως εἰκόνος τινός, συμφωνούσης πρὸς τὰς περιγραφὰς τὰς ἀνωτέρω μνησθείσας· «εἰδε, λέγει ὁ Ρῶσος Βυζαντινολόγος, εἰκόνα ἀθωϊτικοῦ ἑλληνικοῦ χρωστῆρος,μεγάλως χαρακτηρίζουσαν τὸ ὕφος τῶν Ἑλλήνων προσκυνητῶν, οἵτινες ὡς εἰς κολυμβήθραν Σολομῶντος προσήρχοντο μέχρι τοῦ 1821 εἰς τὸ εἰρημένον ἁγίασμα κοπτόμενοι καὶ δεόμενοι· πρὸ ναοῦ πλῆθος κλαιόντων συνωθεῖται· εἰς τὸν ναὸν φαίνεται ὁ Χριστὸς εὐλογῶν· πρὸς αὐτὸν χωροῦσι δύο συνοδίαι, ἡ μὲν μετὰ Σταυροῦ, ἡ δὲ μετὰ εἰκόνος τῆς Ὁδηγητρίας· ὑπὸ τὸν Χριστὸν ὑπάρχει κολυμβήθρα, καὶ πρὸ αὐτῆς φαίνεται αἰγιαλός, παρ' ὃν κάθηνται ὁμὰς ἀσθενῶν θεραπείαν ἐκζητούντων. Πράγματι ἡ παράστασις αὕτη συμφωνεῖ πρὸς τὴν σκηνὴν τὴν ἐν τῇ Μονῇ ταύτῃ τοῦ Φιλανθρώπου Σωτῆρος ἢ Χριστοῦ ἑκάστοτε συμβαίνουσαν». Παρομοίαν εἰκόνα εἶδεν εἰς Νοβγορὸδ τῷ 1896 καὶ περιέγραψεν ὁ Μουραβιέφ, καθὰ λέγει ὁ *Γαβριὴλ Λάσκιν*[40]. Ὁ Schlumberger[41] ἀπέκτησε δύο ὁμοίας σφραγῖδας τῆς Μονῆς τοῦ Φιλανθρώπου, εἰκονιζούσας ἀφ' ἑνὸς τὸν Χριστὸν καὶ ἀφ'ἑτέρου τὴν Θεοτόκον, ἄνευ ἄλλης παραστάσεως.

6'.

Ἀναγράφομεν ἤδη χρονολογικῶς ὅσας μνείας τῆς Μονῆς τοῦ Φιλανθρώπου ἀπαντήσαμεν.

1118. Τῇ 15 Αὐγούστου τοῦ ἔτους τούτου ἀπεβίωσεν ὁ κτίτωρ τῆς Μονῆς Ἀλέξιος Α' ὁ Κομνηνός, καὶ ἐτάφη ἐν αὐτῇ. Ἐν τῷ περὶ τῆς Μονῆς τῆς Παμμακαρίστου ἄρθρῳ ἡμῶν λέγομεν τὰ περὶ αὐτοῦ[42].

1135. Ἀνσέλμος ἐπίσκοπος τῆς Ἀβελβέργης (Harelsberg), ἐπὶ Ἰωάννου Κομνηνοῦ ἐλθὼν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐπεσκέφθη τὴν Μονὴν τοῦ Φιλανθρώπου, ἐν ᾗ εἶδε, λέγει, οὐκ ὀλιγωτέρους τῶν πεντακοσίων μοναχῶν, ἀσκουμένων κατὰ τοὺς κανόνας τοῦ ἁγίου Παχωμίου[43]. Γνωρίζοντες ἐκ τοῦ τυπικοῦ τῆς Εἰρήνης Δουκαίνης ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν τῇ Μονῇ τῆς Κεχαριτωμένης ὡρίσθη ἐν ἀρχῇ εἰς 24 μοναχάς, ἂν δ' αὐξηθῶσιν οἱ πόροι ἕως 40, καὶ ὅτι διὰ τὸ ὕδωρ ἀμφοτέρων τῶν Μονῶν ὡρίσθησαν ἰσόμετροι μερίστραι (κεφ. ε', ξθ'), δικαιούμεθα νὰ θεωρήσωμεν ὑπερβολικὴν τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἀνσέλμου.

1159—1164. Οἰκονόμος τῆς Μονῆς ἦν Ἀθανάσιος. Ἐν τῷ Τυπικῷ τῆς Μονῆς τοῦ ἁγίου Μάμαντος, τῷ ἐκδοθέντι ὑπὸ τοῦ *Θεοδ. Οὐσπένσκη*[44] εὑρίσκομεν αὐτὸν λέγοντα ὅτι ὁ ἀνακαινίσας τὴν τελευταίαν ταύτην Μονὴν Γεώργιος ὁ Καππαδόκης κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον αὐτῆς· «... ἐμὲ τῷ τότε καιροῦ τὴν οἰκονομίαν ἐμπεπιστευμένον τῆς περιωνύμου καὶ βασιλικῆς Μονῆς τοῦ Φιλανθρώπου Σωτῆρος, ἐν ᾗ καὶ τέθραμμαι καὶ κέκαρμαι καὶ πεπαίδευμαι». Ὑπογέγραπται δὲ (αὐτόθι, σελ. 44) τῇ 2 Νοεμβρίου τοῦ ἔτους ,ςχξζ' ἰνδικτ. ζ'=1159, «Ἀθανάσιος Φιλανθρωπηνός».

1171. Ἡγούμενος τῆς Μονῆς ἦν Ἰωάννης. Τὴν 15 Μαρτίου τοῦ ἔτους τούτου ('Ινδικτ. δ') ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ εἰρημένου ἡγουμένου Ἰωάννου καὶ τῶν μοναχῶν Ἡσαΐου δοχειαρίου, Θεοκτίστου ἱερέως, Μαξίμου ἐκκλησιάρχου καὶ Νικοδήμου μοναχοῦ, Φιλανθρωπηνῶν, παρεδόθη εἰς φύλαξιν τῷ σκευοφύλακι

---

39. *Κοντακώφ*· Βυζ. ἐκκλ. ἐν τῷ Γ' τόμῳ τῶν Πρακτ. τῆς Ρωσ. Ἀρχαιολ. ἑταιρ., Ὀδησσῷ, 1887, σελ. 81—82.

40. *Βυζαντινὰ Χρονικά*· ἐν Πετρουπόλει 1896, τόμ. Γ', σελ. 339—340.

41. Schlumberger; Sigill. Byz., Paris, 1884, p. 139, 140, μετ' εἰκόνος.

42. Ἑλλ. Φιλ. Σύλ., Παράρτ. Ἀρχαιολ. τόμ. Κ—ΚΒ', σελ. 21—22.

43. Ducangius; Const. Christ. l. IV, 1, § IV p. 87, E. R.-Muralt; Ess. de Chr. Byz., an 1136.

44. Λεπτὸν ἱστορικο-φιλολογικὸν σύμπτωμα, ἐν Ὀδησσῷ 1892, II, I, σελ. 36.

τῆς τοῦ Φιλανθρώπου Μονῆς «ἀρκλόπουλον», ἐν ᾧ ἐτέθειντο τὸ πρωτότυπον τυπικὸν καὶ βρέβιον τῆς Μονῆς τοῦ ἁγίου Μάμαντος, τὸ χρυσόβουλλον τοῦ αὐτοκράτορος καὶ λύσις πατριαρχική[45].

1180(;) Ὁ διάσημος σοφὸς τῆς Θεσσαλονίκης μητροπολίτης Εὐστάθιος μέμνηται τῆς Μονῆς τοῦ Φιλανθρώπου ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς αὐτοῦ· διὰ τῆς Θ' ἐπιστολῆς, ἄνευ τίτλου καὶ χρονολογίας, συνίστησι μοναχόν, καὶ γράφει· «Ζηλῶ δὲ τῆς μακαριότητος, » ὅτι σοι ἐντυχὼν ἀνθ' ἡμῶν, προσευνήσει τε καὶ » προσείπῃ, καὶ γλυκείας ὁμιλίας ἀκούσει, καὶ τῶν » σῶν κατατρυφήσει καλῶν· περὶ οὗ καὶ δυσωπῶ. » Δυσωπῶ δὲ ὁλοψύχως, ὡς ἂν *ἀντιλήπτωρ χρημα-* » *τίσας ἐπὶ τοῖς αὐτόθι πράγμασι τῆς ἁγίας τοῦ Φι-* » *λανθρώπου Μονῆς*· ἧς ἅγιον θρέμμα καὶ αὐτὸς » ἐστι καὶ τίμιον. Προσενεχθῆς αὐτῷ δικαίως διὰ » τὸν δίκαιον κριτήν, φιλανθρώπως διὰ τὸν φιλάν- » θρωπον, πρᾴως δὲ διὰ τὴν αὐτοπρᾳότητα. Συνδυ- » σωπεῖ δὲ ταῦτα καὶ αὐτὸς ὁ τιμιώτατος καθηγού- » μενος τῆς τοῦ *Φιλανθρώπου Σωτῆρος Μονῆς*, φί- » λος μοι ἀνὴρ καὶ φίλων ἁπάντων ὁ βέλτιστος, ὃν » ἐκ καινῆς ποιμένα τῷ ἑαυτοῦ σεβασμίῳ ποιμνίῳ » περιπεποίηται ὁ Φιλάνθρωπος, τῶν πρὸ αὐτοῦ καὶ- » νότερον ἐκλεξάμενος ἐπιλογῇ βασιλικῆς διακρίσεως. » Τούτῳ συνδέομαι, ὡς ἂν περιέπῃς τὸν παρόντα » μοναχὸν καὶ τὰ τῆς Μονῆς· καὶ γένοιο δεξιὰ τῆς » ἡγουμενείας ταύτης ἀρχή, καὶ δείξαις κἀνταῦθα » τὸ σὸν μεγαλοπρεπές . . . »[46]. Ἡ ὑπὸ στιχεῖα ΜΒ' ἐπιστολὴ (Migne; l. c. col. 1306—1311) φέρει ἐπιγρα- φήν: Τῷ Φιλανθρωπίνῳ παλατίνῳ, κυρίῳ Ἰωάννῃ, τῷ καὶ ὕστερον καθηγουμένῳ». Ὁ Εὐστάθιος ἀπε- βίωσε τῷ 1198. Οἱ βιογράφοι αὐτοῦ ἀγνοοῦσι τὴν ὑπουργίαν ταύτην ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Φιλανθρώπου Σω- τῆρος, γνωρίζοντες μόνον τὴν διακονίαν ἐν τῇ Μονῇ τῶν Φλώρου[47] καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ ἡ Μονὴ τῆς Ἁγίας Εὐφημίας (ἐπιστ. ΚΘ', Migne P. G. t. 136, col. 1295).

1263. Ἡ Μονὴ εἶχε κτήματα ἐν Κῷ[48].

1397—1410. Ὁ Μαυροβλαχίας μητροπολίτης Ἄν- θιμος «... εἰς ἑαυτὸν τὸ ἀγγελικὸν σχῆμα ἀναπλη- » ρώσας πάλιν ὑπὸ συνόδου προτραπεὶς τὰ ἀρχιερα- » τικὰ ἐνήργει. Καὶ Γοτθίας δὲ ὁ Ὀλόβωλος τὰ ὅ- » μοια ποιήσας ἐν τῷ τέλει αὐτοῦ ὡς ἀρχιερεὺς ἐκρί- » θη, καὶ ὡς ἀρχιερεὺς ἐκηδεύθη ἐν τῇ Μονῇ τοῦ » Φιλανθρώπου Χριστοῦ, παρόντος καὶ τοῦ ἀοιδίμου » καὶ ἁγιωτάτου Πατριάρχου Ματθαίου καὶ τοῦ Σερ- » ρῶν καὶ τοῦ Βερροίας καὶ τῶν λοιπῶν ἀρχιερέων»[49]. Ὁ Γοτθίας Ὀλόβωλος εἶχε κτητορικὰ δίκαια εἰς τὴν Μονήν, ὡς ἐκ τῶν ἑξῆς δηλοποιεῖται.

1399. Κατὰ Δεκέμβριον τοῦ ἔτους τούτου ἐξε- δόθη πατριαρχικὸν γράμμα περὶ κτήματος τῇ Μονῇ πωληθέντος καὶ περὶ δικαίων κτητορικῶν, προβλη- θέντων ὑπὸ Ραοὺλ τοῦ Ἀσάνου καὶ τοῦ Γοτθίας μη- τροπολίτου Ὀλοβώλου. Ἐν τῷ ἐγγράφῳ ἅπαντᾷ «εἰς » τὴν σεβασμίαν καὶ θείαν Μονὴν τὴν εἰς ὄνομα τι- » μωμένην τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν » Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐπικεκλημένην τοῦ Φιλανθρώ- » που» . . . καὶ κατωτέρω: « . . . ἄλλως τε καὶ τοῦ » κτήματος ἀνατεθειμένου τῷ Θεῷ, καὶ οὐ μόνον » ἀφιερωθέντος ἀλλὰ καὶ πρὸς κελλίον καὶ μοναχι- « κὸν κάθισμα καὶ μονόδριον μεταμειφθέντος ... ὅθεν » ... καθέζει ἡ τοῦ Φιλανθρώπου Μονὴ τὸ τοιοῦτον » κάθισμα τοῦ Χαβάρωνος . . . τούτου γὰρ χάριν ἐ- » γένετο πρὸς αὐτὴν δὴ τὴν σεβασμίαν Μονὴν τοῦ » Σωτῆρος Χριστοῦ τοῦ Φιλανθρώπου καὶ τὸ παρὸν » γράμμα τῆς ἡμῶν μετριότητος[50].

1400 Ὀκτωβρίῳ μηνί. Τὰ τέκνα τοῦ ἱερέως Πεπαγωμένου ἠθέλησαν νὰ ἐνεχυριάσωσι τήν τε κα- τοικίαν καὶ τὸν ναὸν αὐτῶν τοῦ Ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Βλαχοπούλου εἰς «τοὺς ἐν τῷ σεπτῷ καθίσματι τοῦ » Φιλανθρώπου Χριστοῦ καὶ ἐπικεκλημένῳ τοῦ Φι- » λανθρωπηνοῦ . . . μοναχούς, καὶ μετ' αὐτῶν συμ- » φωνίαν ποιήσαντες, ἅτε πλησίον τῆς ἑαυτῶν οἰκίας » ὄντας καὶ πολλὴν πλησιότητα ἔχοντες καὶ εἰς τὸν » θεῖον Ναόν. . . . ». Ἐγένετο πρὸς τοῦτο ἡ δέουσα πατριαρχικὴ πρᾶξις[51].

1401. Μέρος τοῦ ἡμίσεως μυρεψικοῦ ἐργαστηρίου περὶ τὸν ἅγιον Μηνᾶν «ἦν τῆς τοῦ Φιλανθρώπου Χριστοῦ Μονῆς»[52].

ε'.

Αὕτη ἐστὶν ἡ ἡμῖν ἐγνωσμένη τελευταία ἱστο- ρικὴ περὶ τῆς Μονῆς τοῦ Φιλανθρώπου μνεία· ἐπελ- θούσης μετ' ὀλίγα ἔτη τῆς ἁλώσεως τῆς Κωνσταντι- νουπόλεως ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν (1453), ἔπαυσε πᾶς περὶ αὐτῆς λόγος· ἐξέλιπε δὲ τελείως κατὰ τὸ ἔτος 1458 ὅτε ὁ Πορθητὴς Σουλτάνος Μεχεμὲτ ὁ Β' διέτα- ξε τὴν οἰκοδομὴν «τῶν πρὸς τῇ θαλάττῃ νέων βασι- λείων»[53], ἐν τῇ εὐρυτάτῃ τῶν ὁποίων περιοχῇ συμ- περιέβαλε, σὺν πολλαῖς ἄλλαις διαστήμοις βυζαντιναῖς οἰκοδομαῖς, καὶ τὴν Μονὴν τοῦ Φιλανθρώπου· ἅπασαι αὗται κατεδαφισθεῖσαι ἀπετέλεσαν τοὺς κήπους ἀνα- κτόρου κληθέντος Γενῆ ἢ Σεράϊ Τζετίτ (νέον), εἰς διάκρισιν τοῦ προτέρου Ἐσκη-σεράϊ, ἐγερθέντος, ὅπου νῦν τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν εὕρηται. Τότε οἱ ἐν τῇ Μονῇ ἐναπομένοι Μοναχοὶ παραλαβόντες ὅσα ἱερὰ εἶχον ἀπῆλθον· καὶ ποῦ μὲν αὐτοὶ ἐγκατέ- στησαν ἄδηλον, τὰ ἱερὰ ὅμως κατέθηκαν ἐν τῇ Μονῇ

45. *Οὐσπένσκης*· ἐνθ. ἀν. σελ. 52.

46. Migne; P. Gr., t. 136, col. 1267.

47. *Δημ. Χωματειανός*· παρὰ Migne, P.G., t. 119, col. 949.

48. Mikl. et Müller; Acta, t. VI, p. 218.

49. Γρηγορίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κατὰ Ἐφέ- σου ἀπολογία· Migne, P. G. t. 160, col. 100.

50. Mikl. et Müller Acta P. C.P. II, p. 324—325, No DXXXIV.

51. Ibid. l. c. p. 443, No DCX.

52. Ibid. l. c. p. 525, No DCLXIV.

53. *Κριτόβουλος*· ἱστ. Γ', 11.

τῆς Παμμακαρίστου, τῇ τότε πατριαρχικῇ Ἐκκλησίᾳ· μεταξὺ τούτων ἦν τὸ λείψανον τῆς βασιλίδος Θεοφανοῦς καὶ ἡ ἐγκλείουσα τὰ ὀστᾶ τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς Μονῆς Ἀλεξίου Α' τοῦ Κομνηνοῦ λάρναξ, σωζομένη μέχρι τῆς ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν καταλήψεως τῆς Μονῆς τῆς Παμμακαρίστου (1587), καὶ μνημονευομένη ὑπό τε τοῦ Γερλαχίου καὶ τοῦ Σβάϊγερ (ὅρα τὸ περὶ τῆς Μονῆς τῆς Παμμακαρίστου μνησθὲν ἄρθρον μου). Λέγομεν μοναχοὺς τοὺς ἐν τῇ Μονῇ, παρὰ τὴν τοῦ 1419—1421 μαρτυρίαν, ἣν παραδίδωσιν ἡμῖν ὁ διάκονος Ζώσιμος, καθ' ἣν ἡ μονὴ λέγεται οὖσα γυναικεία· ὡς εἴδομεν, ἡ τοῦ Φιλανθρώπου Μονὴ ἀνηγέρθη ἐξ ἀρχῆς καὶ διετέλεσεν ἀνδρῴα, ἡ δὲ συναφὴς καὶ σύγχρονος κτισθεῖσα, ἡ τῆς Κεχαριτωμένης, γυναικεία, σωζομένη τῷ 1400[54]. Φρονοῦμεν ὅτι ὁ Ζώσιμος ἐλανθάσθη, καὶ διὰ τοῦτο τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ δὲν λαμβάνομεν ὑπ' ὄψει.

ια'.

Ἀνεγράψαμεν ἀνωτέρω ὅσα λέγουσιν οἱ Ρῶσοι προσκυνηταὶ περὶ τῶν ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Φιλανθρώπου τεθησαυρισμένων διαφόρων ἁγίων λειψάνων κατὰ τὰς διαφόρου ἐποχῆς ἐπισκέψεις ἑκάστου αὐτῶν· ἐπειδὴ ὅμως ἕνια τῶν λεγομένων ἀντίκεινται πρὸς ἄλλας μαρτυρίας, ἐπισυνάπτομεν ὧδε σχετικάς τινας παρατηρήσεις.

[ἕπεται συνέχεια]

Ξ. Α. ΣΙΔΕΡΙΔΗΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ
ΤΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ
ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΕΜΠΤΗ
ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

Κεφάλαιον ις'. στίχ. 19—31.

19 «Εἶπερ ὁ Κύριος· Ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον, εὐφραινόμε-
20 νος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. Πτωχὸς δέ τις ἦν ὀνόματι Λάζαρος, ὃς ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ
21 ἡλκωμένος, καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἀπέλειχον τὰ
22 ἕλκη αὐτοῦ. Ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τοὺς κόλπους τοῦ Ἀβραάμ· ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος καὶ
23 ἐτάφη. Καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ τὸν Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρό-
24 θεν, καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπε, Πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με, καὶ πέμψον Λάζαρον ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος, καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου, ὅτι
25 ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. Εἶπε δὲ Ἀβραάμ, Τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες σὺ τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ
26 ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι. Καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἐντεῦθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν.
27 Εἶπε δέ, Ἐρωτῶ οὖν σε, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν
28 εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου· ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς, ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ
29 ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου. Λέγει
30 αὐτῷ Ἀβραάμ, Ἔχουσι Μωσέα καὶ τοὺς προφήτας, ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. Ὁ δὲ εἶπεν, Οὐχί, πάτερ Ἀ-
31 βραάμ· ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν. Εἶπε δὲ αὐτῷ, Εἰ Μωσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ πεισθήσονται».

Ἡ γραφικωτάτη αὕτη παραβολὴ ἡ ἀναγινωσκομένη τὴν προσεχῆ Κυριακήν (2 νοεμβρίου), ἀνήκει εἰς τὰς παρὰ μόνῳ τῷ ἱερῷ εὐαγγελιστῇ Λουκᾷ ἁπαντώσας παραβολάς, ἐν τοῖς κεφαλαίοις τοῦ κατ' αὐτὸν εὐαγγελίου ι'—ιθ'. Κατάτε δὲ τὸ γράμμα καὶ κατὰ τὴν κυρίαν αὐτῆς ἔννοιαν ἀποβλέπει εἰς διδασκαλίαν φυσικὴν μὲν καὶ ἔλλογον, πλὴν σπανίως ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων κατανοουμένην ὡς πρέπει. Πρόκειται περὶ τῆς δικαίας ἐκτιμήσεως καὶ κατ' ἀκολουθίαν καὶ περὶ τῆς ἁρμοδίας χρήσεως τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν, καὶ συνεπῶς περὶ τῶν αἰωνίων καὶ ἀκαταλύτων δεινῶν ἕνεκα τῆς κακῆς αὐτῶν χρήσεως. Κατὰ τὴν παρὰ τῷ εἰρημένῳ εὐαγγελιστῇ σειρὰν τοῦ λόγου ὁ Κύριος μετὰ τὰς παραβολὰς τοῦ ἀπολεσθέντος προβάτου, τῆς ἀπολεσθείσης δραχμῆς καὶ τοῦ ἀσώτου υἱοῦ, τὰς δηλούσας τὴν τελειοτάτην πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπην ἐν τῇ ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ αὐτοῦ χαρᾷ καὶ ἀνατρεπούσας τοὺς κακοβούλους γογγυσμοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ γραμματέων, διότι ὁ Κύριος συνανεστρέφετο μετὰ ἁμαρτωλῶν (Λουκ. 15, 1—32), ἀναπτύσσεται ἐνώπιον τῶν αὐτῶν ἀκροατῶν καὶ ἴσως τὴν αὐτὴν ἡμέραν, καθ' ἣν καὶ αἱ προηγούμεναι παραβολαί, ἡ παραβολὴ τοῦ οἰκονόμου τῆς ἀδικίας, ἡ διδάσκουσα τὴν φρόνιμον ἐκτίμησιν καὶ διαχείρισιν τῶν προσκαίρων διὰ τὰ αἰώνια ἀγαθά, καὶ ἐπισφραγίζεται διὰ παρατηρήσεων κορυφουμένων ἐν τῷ ἀνεπιδέκτῳ διαμφισβητήσεως ἀξιώματι, «Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ» (Λουκ. 16, 1—13). Ταῦτα πάντα ἀκούοντες οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρχοντες, ἐξεμυκτήριζον τὸν Κύριον, ὅστις ἐλέγχων αὐτοὺς εἶπεν· «Ὑμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ Θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἐστί» (Λουκ. 16, 14. 15). Μετά τινας δὲ βραχείας παρατηρήσεις περὶ τῆς ἤδη ἐπιφανείσης βασιλείας τῶν οὐρανῶν καὶ περὶ τοῦ ἀκαταλύτου τοῦ πνεύματος τοῦ μωσαϊκοῦ

54. Mikl. et Müller, Acta P. C)P, t. II, p. 299.

νόμου, ἀναπτύσσει τὴν προκειμένην παραβολήν, ἐν ᾗ προφανεστάτη εἶναι ἡ πρὸς τοὺς Φαρισαίους ἀποστροφή, τοὺς καλλιεργοῦντας πρὸς τῇ πλεονεξίᾳ τὴν ἀνθρωποκρέσκειαν, καὶ ἀδιαφοροῦντας διὰ τὴν παρὰ τοῦ ἀδεκάστου Κριτοῦ ἐκτίμησιν.

Πρὸς ὀρθὴν δὲ καὶ σύμφωνον πρὸς τὴν τοιαύτην σειρὰν τοῦ λόγου ἐξήγησιν τῆς παραβολῆς ταύτης ἀπαιτεῖται πολὺ πλεῖον, ἢ εἰς τὴν ἑρμηνείαν ἄλλων παραβολῶν, νὰ ἐνθυμώμεθα τὴν ὀρθοτάτην πνρατήρησιν τοῦ ἀρίστου ἐκ τῶν ἀρχαίων ἑρμηνευτῶν καὶ πατέρων τῆς Ἐκκλησίας ἑρμηνευτοῦ τῶν παραβολῶν ἱεροῦ Χρυσοστόμου, ὅτι «*Οὐ χρὴ πάντα τὰ ἐν ταῖς παραβολαῖς κατὰ λέξιν περιεργάζεσθαι, ἀλλὰ τὸν σκοπὸν μαθόντας, δι' ὃν συνετέθη, τοῦτον δρέπεσθαι καὶ μηδὲν πολυπραγμονεῖν περαιτέρω*» (Χρυσοστ. Ὁμιλ. εἰς Ματθ. [21, 1 κ. ἑ.] 64). Οὕτω δὲ οὐδεμιᾶς χρήζουσιν ἐν τῇ παραβολῇ ταύτῃ ἐξακριβώσεως καὶ ἀναπτύξεως τότε ἐν τῇ παρούσῃ καὶ τὰ ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ περὶ τοῦ πλουσίου καὶ τοῦ πτωχοῦ Λαζάρου περιγραφικῶς ἐκτιθέμενα, πολλῷ δ' ἧττον πρέπει νὰ ζητήσῃ τις τίς ὁ πτωχὸς οὗτος Λάζαρος, ἀλλὰ γενικῶς δι' ὅλης τῆς παραβολῆς πρέπει νὰ ζητηθῇ ὁ μίτος τῆς κυρίας αὐτῆς ἐννοίας, παραλειπομένης πάσης λεπτολόγου εἰς τὰ ἐπὶ μέρους ἐρεύνης, ἅτινα πρὸς συναρμογὴν μόνον καὶ διάπλασιν τῆς κυρίας ἐννοίας τῆς παραβολῆς ἐτέθησαν. Κατὰ ταῦτα λοιπὸν ἡ παροῦσα παραβολὴ λέγει, ὅτι εἷς πλούσιος καὶ εἷς πτωχὸς ἄνθρωπος ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἔζων βίον ὅλως ἀντίθετον, ἀναλόγως τῶν ὑλικῶν αὐτῶν μέσων, ὡς συνήθως συμβαίνει, καὶ ὁ μὲν πλούσιος κατάχρησιν ἐποιεῖτο τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν τρώγων καὶ πίνων καὶ εὐφραινόμενος ἐν χλιδῇ καὶ τρυφῇ, χωρὶς οὐδὲν ἀγαθὸν εἰς τὸν πάσχοντα πτωχὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ νὰ πράττῃ· ὁ δὲ πτωχὸς οὗτος ἐν ἐσχάτῃ ἐνδείᾳ καὶ ταλαιπωρίᾳ εὑρισκόμενος ἀπὸ τῶν κυνῶν μᾶλλον ἢ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων εὕρισκε παραμυθίαν· Ὁ θάνατος ἐπὶ τέλους ἔκοψεν ἀμφοτέρων τὸ νῆμα τῆς ἐπιγείου ζωῆς, καὶ οὕτως ἐπῆλθε καὶ ἡ μεγάλη μετὰ θάνατον ἀντίθεσις, τοῦ μὲν ἐπὶ τῆς γῆς εὐδαίμονος πλουσίου κακοδαιμονοῦντος καὶ ταλαιπωρουμένου ἐν τῇ κολάσει, τοῦ δὲ πτωχοῦ καὶ δυστυχοῦς ἐπὶ γῆς μακαρίαν διάγοντος ἀνάπαυσιν μετὰ τῶν ἀπ' αἰώνων δικαίων. Ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ καὶ ἀναλλοιώτῳ ἀντιθέσει τῇ μετὰ θάνατον εὑρηται ἡ κυρία ἔννοια τῆς παραβολῆς, διδασκούσης ὅτι ἡ ἐγωιστικὴ ἐν τῇ παρούσῃ προσκαίρῳ ζωῇ κατάχρησις τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν συνεπάγεται ἀνεπανόρθωτον ζημίαν ἐν τῇ μελλούσῃ αἰωνίᾳ ζωῇ, ἐν ᾧ τοὐναντίον τὰ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ δεινὰ μὴ προερχόμενα ἐκ κακίας καὶ ἁμαρτιῶν χρησιμεύουσιν ὡς κάλλιστον ἐφόδιον τῆς μελλούσης μακαριότητος.

Οὕτως οὐσιωδῶς καὶ κατὰ τὸν κύριον αὐτῆς πυρῆνα ἔχει ἡ παροῦσα παραβολή. Ὅστις δὲ φιλομαθὴς καὶ περίεργος ὢν θέλει νὰ δώσῃ μεγαλειτέραν προσοχὴν εἰς τὸ κέλυφος καὶ τὴν ἐξωτερικὴν αὐτῆς διαμόρφωσιν, ἂς παρατηρήσῃ καὶ ταῦτα· α'] ὅτι περὶ τοῦ ἀσώτου πλουσίου, τοῦ δι' ὅλου τοῦ βίου τῇ σαρκὶ δουλεύοντος καὶ δι' ὑλικῶν ἀπολαύσεων διαφθειρομένου καὶ τοὺς ἄλλους διαφθείροντος, λέγεται ὅτι *ἀπέθανε καὶ ἐτάφη*, οἱονεὶ δηλουμένου διὰ τῆς ἐκφράσεως, ὅτι ἐν τῷ τάφῳ κατελύετο ἡ ἐπὶ τῆς ὕλης ἀναπαυομένη εὐτυχία αὐτοῦ· ἐν ᾧ ὁ τοῦ πτωχοῦ Λαζάρου θάνατος χαρακτηρίζεται μετάβασις ἀπὸ τῶν τῇδε ἀνιαρῶν εἰς τὰ αἰώνια καὶ ἀκατάλυτα ἀγαθά, μηδεμιᾶς γινομένης μνείας τῆς ἐπιγείου αὐτοῦ ταφῆς· β'] ὅτι ἕνεκα τῆς μεγάλης τῶν ἀνθρώπων ἀπανθρωπίας ὑπάρχουσιν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἄνθρωποι στερούμενοι καὶ αὐτῆς τῆς περιθάλψεως καὶ τροφῆς ἀλόγων ζώων, ὅτι ἄνθρωποι ὅμοιοι ἡμῶν, ἀδελφοὶ ἡμῶν, τέκνα τοῦ οὐρανίου Πατρός, εἶναι ἐν ἐνδείᾳ καὶ ταλαιπωρίᾳ χείρονι κυνῶν, δὲν ἀξιοῦνται παρ' ἡμῶν περιθάλψεως, ἣν προθύμως παρέχομεν εἰς ἄλογα ζῷα χρησιμοποιούμενα πολλάκις μόνον πρὸς τέρψιν ἡμῶν· γ'] ὅτι ἡ πρόσκλισις εἰς τὰ ὑλικὰ ἀγαθὰ καὶ ἡ ὑποδούλωσις ὑπ' αὐτῶν καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν ἀπολαύσεων εἰς τοσοῦτον ἀποτυφλοῖ ἐνίοτε, ὥστε ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ μένει ἄκαρπος· ἀναμφίβολον δὲ εἶναι ὅτι καὶ ἔκτακτα ἀπροσδόκητα θαύματα, καὶ ἀνάστασις ἔτι νεκρῶν, δὲν δύνανται τοὺς οὕτω τετυφλωμένους καὶ δούλους τῶν ἐπιγείων νὰ φωτίσῃ καὶ καθοδηγήσῃ εἰς βίον λογικώτερον καὶ ἀνθρωπινότερον. Τοῦτο δὲ βεβαιοῖ αὐτὸς ὁ Κύριος ἐν τῇ παρούσῃ παραβολῇ διὰ στόματος τοῦ πατριάρχου τῶν δικαίων καὶ φιλανθρώπων Ἀβραάμ· «Εἰ Μωσέως, ἤτοι τοῦ μωσαϊκοῦ θείου νόμου, καὶ τῶν προφητῶν, ἤτοι τῆς λοιπῆς θεοπνεύστου Γραφῆς, οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ πεισθήσονται». Ἡ τελευταία αὕτη παρατήρησις θίγει πλειότερον πάντα ἄνθρωπον συναισθανόμενον τὴν ἑαυτοῦ ἀδυναμίαν καὶ ἀσθένειαν. Μήπως ἀρά γε καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν τοιαύτην ἀπελπιστικὴν κατάστασιν εὑρισκόμεθα; Μήπως καὶ δι' ἡμᾶς ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἄκαρπος μένει, καὶ οὕτως ἀπὸ τοῦδε διὰ τῆς ὑλοφροσύνης καὶ τῆς σαρκολατρείας προμνηστευόμεθα τὴν αἰώνιον καταδίκην; Φοβερὸν τοῦτο καὶ λίαν ἀλγεινόν, ἐὰν ἀληθεύῃ. Καὶ λοιπὸν ἡ βεβαία καὶ ὁριστικὴ ἡμῶν κακοδαιμονία εἶναι ἐξησφαλισμένη διὰ τῶν ἐπιγείων ἡμῶν ἀπολαύσεων καὶ καταχρήσεων; Ὤ! εἴθε τοῦτο οὐδέποτε νὰ ἀληθεύῃ! Εἴθε οὐδέποτε νὰ εἴμεθα δοῦλοι τῆς ὕλης καὶ τῆς σαρκός! Εἴθε δὲ μᾶλλον πάντες νὰ ἔχωμεν σαφῆ γνῶσιν καὶ τῆς ματαιότητος τῶν ἐπιγείων πραγμάτων καὶ τῆς αἰωνιότητος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, καὶ οὕτω μὴ ἔχοντες ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦντες, νὰ πράττωμεν ἐπὶ γῆς πᾶν ὅ τι δυνάμεθα ἀγαθὸν πρὸς ὄφελος τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν!

† **Ο ΑΓΧΙΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ**

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ὁ Ἀγχιάλου Βασίλειος (πρόεδρος)
Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος
Δ. Θ. Σανθόπουλος
Ἰ. Δ. Ταντολίδης
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης (ταμίας)

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἑξαμηνιαία τὰ ἥμίση.

Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΕΤΑΙ

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου.

ΕΤΟΣ ΙΖ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 1 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1897 ΑΡΙΘ. 36

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά - Σκέψεις εἰς Ἀποστολικὸν ρητόν — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Τὰ κατὰ τὴν ἀγορὰν τοῦ ἁγίου Ὄρους. — Ἀπὸ ἱκανοῦ, ὡς ἤδη ἐγένετο γνωστὸν ἐξ ὧν ἐγράψαμεν ἐν τῷ τῆς 28 Ἰουνίου ἐ. ἔ. τεύχει τῆς *Ἐκκλησ. Ἀληθείας*, τὴν ἱερὰν Σύνοδον ἐπησχόλει τὸ ζήτημα τῆς ἐν Καρυαῖς τοῦ ἁγίου Ὄρους ἀγορᾶς, ἔνθα, μικρὸν κατὰ μικρόν, ἐλευθέρας καταστάσης τῆς διεξαγομένης ἐκεῖ ἐμπορείας, πολλὰ κατὰ καιροὺς προΰκυψαν ἄτοπα καὶ ὅλως πρὸς τὴν ἱερότητα τοῦ τόπου καὶ τοῦ σκοποῦ τοῦ μοναστικοῦ βίου ἀντικρυς ἀπᾴδοντα. Εἰ δὲ καὶ ἡ ἱερὰ Κοινότης οὐκ ἐπαύστατο ἐπιζητοῦσα τὴν θεραπείαν τοῦ κακοῦ, ἐγένετο δὲ καὶ ἄλλοτε σκέψις περὶ τούτου ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ὅμως ὡς ἐκ τῆς ἐλλείψεως ρητῶν διατάξεων, καθοριζουσῶν τὰ κατὰ τὸ διενεργούμενον ἐν Καρυαῖς ἐμπόριον, τὰ προηγουμένως ληφθέντα μέτρα ἀλυσιτελῆ διὰ τοῦ χρόνου ἀποδειχθέντα, ποὐκάλεσαν αὖθις ἐπ' ἐσχάτων τὴν προσοχὴν τῶν ἐν ἁγίῳ Ὄρει προϊσταμένων καὶ τὴν μέριμναν τῆς Ἐκκλησίας, πρὸς ἣν οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν αὐτόθι ἱερῶν μονῶν, ἕνεκα διαφορᾶς γνωμῶν, ἐξεκάλεσαν τὸ ζήτημα. Οὕτω δὲ ἡ ἱερὰ Σύνοδος ἐπιλαβομένη τούτου καὶ συντόνως ἐν ἐπανειλημμέναις συνεδρίαις διασκεψαμένη περὶ τοῦ εὐπρεπεστέρου τρόπου τῆς διεξαγωγῆς τοῦ ἐν Καρυαῖς ἐμπορίου τῶν πρὸς τὰς σωματικὰς ἀνάγκας ἐπιτηδείων, τῶν εἴτε ἐπιτοπίως παραγομένων, εἴτε ἔξωθεν εἰσαγομένων, ἔχουσα ὑπ' ὄψει καὶ τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐκεῖσε πρὸς ἐπιτόπιον ἐξέτασιν καὶ κοινὴ μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων μελέτην τοῦ ζητήματος διμελοῦς ἐξαρχίας, τῆς ἀποτελουμένης ὑπὸ τῶν πανιερωτάτων μητροπολιτῶν Σερρῶν Γρηγορίου καὶ Σερβίων καὶ Κοζάνης Κωνσταντίου, προέβη εἰς τὸν καθορισμὸν ρητῶν διατάξεων διακανονιζουσῶν ὁριστικῶς καὶ ρυθμιζουσῶν τὰ κατὰ τὴν ἐν Καρυαῖς ἀγοράν, ἀναλόγως τοῦ μεγάλου πληθυσμοῦ τῶν κατὰ τὸ ἅγιον Ὄρος σήμερον βιούντων. Ἔχουσι δὲ αἱ διατάξεις αὗται ἐν περιλήψει ὧδε· α') ἐπιτρέπεται ἡ ὕπαρξις ἐν Καρυαῖς τριῶν καὶ μόνων ἐμπορικῶν καταστημάτων πρὸς πώλησιν τῶν ἀπαραιτήτως ἀναγκαίων ἐδωδίμων, ἀπαγορευομένων τῶν τῆς πολυτελείας εἰδῶν καὶ δὴ τῶν πνευματωδῶν ποτῶν. Ἕκαστον δὲ τῶν τριῶν τούτων καταστημάτων θὰ διευθύνηται ὑπὸ μοναχοῦ, ἔχοντος ὑπὸ τὰς διαταγὰς αὐτοῦ ὑπαλλήλους λαϊκούς, ἡλικίας ἀνωτέρας τῶν 25 ἐτῶν, διὰ τὴν πώλησιν καὶ τὴν λοιπὴν ὑπηρεσίαν, ὑπολόγου δὲ ὄντος ἐνώπιον τῆς ἱερᾶς Συνάξεως, ἥτις ἔχουσα τὴν ἀνωτάτην ἐπίβλεψιν, θέλει κανονίζει ἑκάστοτε τὸ τιμολόγιον τῶν τῆς πρώτης ἀνάγκης χρεωλῶν· β') ἐπιτρέπεται ἡ ὕπαρξις τριῶν μόνων ξενώνων δύο ἐν Καρυαῖς καὶ ἑνὸς ἐν Δάφνῃ, ὧν τὴν διεύθυνσιν καὶ ἐποπτείαν θὰ ἔχωσι μοναχοί, τῆς ὑπηρεσίας διεξαγομένης διὰ λαϊκῶν ἡλικίας ἀνωτέρας τῶν 25 ἐτῶν. Ἀπαγορεύεται δὲ καὶ ἐνταῦθα ἡ πώλησις πνευματωδῶν ποτῶν, ὀλίγου οἴνου ἐπιτρεπομένου μόνοις τοῖς πρὸς τὸ γευματίσαι ἢ δειπνῆσαι προσερχομένοις, ἐκεῖ· γ') ἐπίσης ἐπιτρέπεται ἡ ὕπαρξις ἐν Καρυαῖς βιομηχανικῶν ἐργαστηρίων, ὁριζομένων μόνον εἰς 46 τὸν ἀριθμόν, διὰ τὴν κατεργασίαν τῶν ἀπαραιτήτως εἰς περιβολὴν καὶ τὰς ἄλλας βιωτικὰς ἀνάγκας χρησίμων. Ὡς βιομήχανοι δὲ θὰ προτιμῶνται πάντοτε μοναχοί· ἐν ἐλλείψει δὲ μόνον τοιούτων θὰ προσλαμβάνωνται λαϊκοὶ ἡλικίας ἀνωτέρας τῶν 25 ἐτῶν. Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις ἐγκρίνεται καὶ ἡ διατήρησις τῆς ἔκπαλαι ἐν Καρυαῖς κατὰ πᾶν σάββατον συγκροτουμένης γενικῆς ἀγορᾶς, ἧς οὐδαμῶς δικαιοῦνται νὰ μετέχωσι τὰ τρία κοινὰ ἐμπορικὰ καταστήματα. Ἐν τῇ ἀγορᾷ δὲ ταύτῃ ἐπιτρέπεται καὶ ἡ πώλησις ὑπὸ μοναχῶν τῶν ἰδίων αὐτῶν ἐργοχείρων, ἀπαγορευομένης δὲ κἀνταῦθα τῆς πωλήσεως πνευματωδῶν ποτῶν.

Αὗται ἐν κεφαλαίῳ αἱ ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Συνόδου

καθορισθεῖσαι διατάξεις, αἵτινες συνᾴδουσαι πρὸς τὴν ἐμπρέπουσαν εἰς τὴν μοναστικὴν πολιτείαν εὐπρέπειαν, πρὸς τὴν ἀρχαίαν τάξιν καὶ τοὺς πάλαι θεσμοὺς τοῦ ἁγιωνύμου Ὄρους, ὡς καὶ τοὺς ἀπὸ ἐτῶν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας συνταχθέντας καὶ ὑπὸ τῆς αὐτοκρατορικῆς κυβερνήσεως ἐπικυρωθέντας κανονισμοὺς καὶ δὴ πρὸς τὰς προηγουμένας ἀποράσεις τῆς ἱερᾶς Κοινότητος, κατωχυρώθησαν καὶ κατησφαλίσθησαν διὰ πατριαρχικοῦ καὶ συνοδικοῦ σιγγιλιώδους γράμματος, πρὸς ἀναλλοίωτον εἰς τὸ διηνεκὲς τήρησιν. Οὕτω δὲ λυομένου τοῦ ζητήματος τούτου ἀποκαθίσταται μὲν ἡ εὐπρέπεια ἐν τῇ διεξαγωγῇ τοῦ ἐν Καρυαῖς ἀναγκαίου ἐμπορίου, αἴρονται δὲ τὰ ἐντεῦθεν προκύπτοντα κατὰ καιροὺς σκάνδαλα, καὶ δὴ αἱ ἔριδες καὶ ἀντεγκλήσεις, ἀνάρμοστοι ὅλως τοῖς τὸν μοναχικὸν βίον αἱρετισαμένοις καὶ ὀφείλουσι πρὸς τὰ θεῖα προσκείμενοι καὶ ἀφωσιωμένοι ἀπέχεσθαι, ὡς ἀνθρωπίνως δυνατόν, παντὸς ὅ,τι δύναται νὰ παραβλάψῃ τὴν ἁγιότητα καὶ σεμνοπρέπειαν, ἥτις πρέπει νὰ βασιλεύῃ μεταξὺ τῶν ἀποταξαμένων τὰ τοῦ κόσμου, ἔνθα ἀνάρμοστοι καὶ ἔτι ἁπλοῖς χριστιανοῖς κρίνονται σκηναὶ παρόμοιαι ταῖς ἐπ' ἐσχάτων, ὡς μὴ ὤφελεν, ἐπισυμβάσαις ἐν ἁγίῳ Ὄρει, ὅπερ συνεχῶς καὶ ξένοι ἐπισκέπτονται καὶ τύπος ἱερὸς καὶ σεβάσμιος καὶ παρ' αὐτοῖς λογίζεται. Διὰ τοῦτο οὐδόλως ἀμφιβάλλομεν ὅτι ἡ τοιαύτη τῆς Ἐκκλησίας πρόνοια πρὸς κατάπαυσιν καταστάσεως ἐκτρόπου ἐκτιμηθήσεται ὑπὸ πάντων τῶν συγχροτούντων τὴν ἱερὰν ἐν ἁγίῳ Ὄρει ἀδελφότητα πατέρων, φιλοτιμουμένων ἵνα ἕκαστος τὸ ἐρ' ἑαυτῷ συμβάλληται εἰς τὴν πιστὴν καὶ ἀπαράβατον τήρησιν τῶν ἐπ' ἀγαθῷ τῆς ἱερᾶς αὐτῶν πολιτείας ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας καθορισθέντων.

Ἐπίσκοπος Παμφίλου.—Τῆς θέσεως ἀρχιερατικοῦ προϊσταμένου ἐν Ταταούλοις κενωθείσης διὰ τῆς προαχωγῆς τοῦ τέως τοιούτου Πανάρέτου εἰς τὴν Μητρόπολιν Πρεσπῶν καὶ Ἀχριδῶν, ἡ Α. Θ. Παναγιότης, προνοίᾳ κυριαρχικῇ, προὔτεινε κατὰ τὴν συνοδικὴν συνεδρίαν τῆς παρελθούσης Πέμπτης τὴν ἐκλογὴν καταλλήλου διαδόχου. Ὑποδειχθέντων δὲ ὡς ὑποψηφίων τῶν ἀρχιμανδρ. Μελισσηνοῦ Χριστοδούλου, Πολυκάρπου Ψωμιάδου καὶ Ἀκακίου Χριστίδου, καὶ κανονικῶν ψήφων γενομένων ἐν τῷ πανσέπτῳ πατριαρχικῷ ναῷ, ἐξελέγη ἀρχιερατικὸς προϊστάμενος τῆς ὀρθοδόξου κοινότητος Ταταούλων ὑπὸ τὸν ψιλὸν τίτλον ἐπισκόπου Παμφίλου ὁ ἀρχιμανδρίτης Μελισσηνός, ἀνὴρ ἱεροπρεπής, εὐμαθής, καὶ πλήρης ζήλου καὶ ἀφοσιώσεως ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας, ὡς μαρτυροῦσι τὰ ὑπ'αὐτοῦ ἐκπονηθέντα ἀξιόλογα συγγράμματα.

—*Ἱερατικὸν ταμεῖον.*—Ἠγγείλαμεν ἤδη τὴν ἀποφασιν τῆς Π. Κ. Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἐγκρίσει τῆς Α. Θ. Π. σύστασιν **Ἱερατικοῦ Ταμείου.** Ἐκτυπωθείς δὲ ἤδη ὁ ὑπὸ τῆς Ἐκκλ. ἐπιτροπῆς ἐκπονηθεὶς καὶ τῆς πατριαρχικῆς κυρώσεως τυχὼν κανονισμός, ὅστις θὰ διέπῃ τὰ κατὰ τὸ ταμεῖον τοῦτο, διενεμήθη εἰς τοὺς κατ' ἐνορίας ἱερεῖς καὶ διακόνους. Αἱ τοῦ κανονισμοῦ τούτου διατάξεις περιλαμβάνουσι 13 ἄρθρα, ἅτινα καθορίζουσι τὸν σκοπόν, τοὺς τακτικοὺς καὶ ἐκτάκτους πόρους, τὰς μηνιαίας ὑπὸ τοῦ ἐνοριακοῦ κλήρου καταβολάς, τὰ τῆς διαχειρίσεως τοῦ ταμείου ὑπὸ ἐπιτροπῆς, ἐκλεγομένης ἐκ τοῦ εἰσφέροντος κλήρου καὶ προεδρευομένης ὑπὸ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου, τὰ καθήκοντα τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης, ἰδίᾳ δὲ τὰ τοῦ ταμίου καὶ τὸν χρόνον καὶ τὸν τρόπον τῶν δι' αὐτοῦ ἐνεργουμένων εἰσπράξεων. Ἐν τέλει προσήρτηται καὶ πίναξ καταταξέως τῶν ἐνοριῶν κατὰ βαθμούς, καθ' οὓς καθορίζεται καὶ ἡ παρ' ἑκάστου εἰσφορά. Ἐπιφυλασσόμενοι νὰ δημοσιεύσωμεν ὁλόκληρον τὸ περιεχόμενον τοῦ κανονισμοῦ τούτου προσεχῶς, ἀναγράφομεν ἐνταῦθα τὴν καθορίζουσαν τὸν σκοπὸν τοῦ ἱερατικοῦ ταμείου διάταξιν, ἔχουσαν ἐπὶ λέξει ὧδε :

Ὁ σκοπὸς τοῦ ἱερατικοῦ ταμείου ἔσται διπλοῦς, ἄμεσος καὶ ἔμμεσος· καὶ ἐκεῖνος μὲν συνίσταται εἰς τὴν ἀρωγὴν καὶ βοήθειαν τῶν ἀπόρων καὶ ἀναξιοπαθούντων ἱερέων καὶ διακόνων ἕνεκεν ἀσθενείας, ἢ ἄλλων λόγων εὐλόγων· οὗτος δὲ εἰς τὴν φροντίδα περὶ τῆς βελτιώσεως καὶ προαγωγῆς τοῦ ἐνοριακοῦ κλήρου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς διὰ τῆς σὺν τῷ χρόνῳ τῶν πόρων ἐπιτρεπόντων συστάσεως ἱερατικοῦ φροντιστηρίου καὶ βιβλιοθήκης χάριν αὐτῶν.

—*Δευτερεύων.*—Ὁ ἐπὶ μῆνας, ἀδείᾳ πατριαρχικῇ, ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ ἀπουσιάσας ἱερολογιώτατος δευτερεύων Λαυρέντιος, ἐπανῆλθε καὶ ἀνέλαβε τὰ καθήκοντα αὐτοῦ.

—*Κήρυγμα τοῦ θείου Λόγου.*—Ἐν τῇ τελευταίᾳ συνεδρίᾳ τῆς Π. Κ. Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς ἐγένετο σκέψις περὶ ἐπικαιροτάτου ζητήματος, τίς δηλονότι ὁ καταλληλότερος τρόπος πρὸς ἐπωφελεστέραν καὶ καρποφορωτέραν ἐπενέργειαν τοῦ κηρύγματος τοῦ θείου λόγου. Ἐνεκρίθη δὲ πρὸ πάσης ἄλλης ἀποράσεως ἡ πρόσκλησις τῶν ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Κωνσταντινουπόλεως διπλωματούχων ἱεροκηρύκων πρὸς κοινὴν περὶ τούτου σύσκεψιν. Τῆς ἀποράσεως δὲ ταύτης τυχούσης καὶ τῆς ἐπιδοκιμασίας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, συνῆλθον οὗτοι τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου. Διαφόρων δὲ διαμειφθεισῶν περὶ τοῦ ζητήματος τούτου σκέψεων, ἐκρίθη πρωτίστως ἀναγκαία ἡ εἰς Σύλλογον συσσωμάτωσις τῶν ἐνταῦθα ἱεροκηρύκων, οἵτινες ἐν τακταῖς ἡμέραις συνερχόμενοι ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου συσκέπτωνται περὶ τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου ζητήματος καθορίζοντες ἅμα ἑκάστοτε καὶ τὰ θέματα, ἅτινα ἀναλόγως τῶν σημερινῶν καιρῶν δέον ν' ἀναπτύσσωνται ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας δὲ ταύτης ἔλαβεν ὁ Σύλλογος τῶν ἱεροκηρύκων ὑπόστασιν, τῆς συναντήσεως ταύτης θεωρηθείσης ὡς πρώτης προκαταρκτικῆς συνεδρίας, ἐκλεγέντος καὶ γραμματέως διὰ τὴν σύνταξιν τῶν πρακτικῶν. Ἡ δευτέρα συνεδρία τοῦ Συλλόγου τῶν ἱεροκηρύκων γενήσεται τῇ 13 ἀρ-

ξαμένου, ὅτε μελετηθήσονται καὶ καθορισθήσονται τίνα θέματα δέον νὰ περιλάβῃ τὸ κήρυγμα τοῦ κατὰ τὴν προσεχῆ Τεσσαρακοστὴν θείου λόγου. Σημειοῦμεν δ' ἐνταῦθα ὅτι περὶ τοῦ θείου κηρύγματος σκέψεις ἀπέστειλεν ἡμῖν κατ' αὐτὰς ὁ περὶ τὰ τοιαῦτα θέματα εὐδοκίμως ἀσχολούμενος ἐλλόγιμος καθηγητὴς Λουΐζος Ἡλιού, ὧν τὴν δημοσίευσιν, ἐλλείψει σήμερον χώρου, ἀναβάλλομεν εἰς τὸ προσεχὲς τεῦχος τῆς *Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας*.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΣΠΑΛΑΣ

Ἀφ' ἱκανοῦ ἀσθενῶν ἀπέθανε τῇ προχθὲς πέμπτῃ πλήρης ἡμερῶν ὁ Δημήτριος Πασπαλᾶς, ἀνὴρ ἐπὶ μακρὸν δράσας ἐν τοῖς ἐθνικοῖς καὶ ἐκκλησιαστικοῖς πράγμασι. Ζηλωτὴς καὶ γνώστης τῆς καθ' ἡμᾶς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, μετ' ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεως μετέσχε πάσης τῆς γενομένης κατὰ καιροὺς ἐργασίας πρὸς μελέτην καὶ βελτίωσιν αὐτῆς. Κατὰ τὴν κηδείαν αὐτοῦ, τελεσθεῖσαν χθὲς προηκόντως ἐν Σταυροδρομίῳ, τὴν Α. Θ. Π. ἀντιπροσώπευσεν ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος, τὸ δὲ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον, οὗ ἐπὶ πολλὰς περιόδους ὑπῆξε μέλος, ὁ σεβασμιώτατος μητροπολίτης Ἀγχιάλου Εἴη αὐτοῦ αἰωνία ἡ μνήμη

ΝΕΑΙ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΑΙ ΧΑΡΙΤΕΣ

Πρὶν ἢ παρέλθῃ ἡ ἐντύπωσις, ἣν παρὰ τῷ ὀρθοδόξῳ πληρώματι παρήγαγεν ἡ ἐξαγγελθεῖσα τιμαλφὴς αὐτοκρατορικὴ δωρεά, ἡ γενομένη διὰ τῆς παραχωρήσεως τῶν προσόδων τοῦ ἁγιάσματος τοῦ ἁγίου Θεράποντος, νέον ἐπῆλθε τῆς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Γένος ἡμῶν ὑψηλῆς αὐτοκρατορικῆς εὐμενείας δεῖγμα. Ἡ Α. Α. Μ. ἀποβλέπουσα εἰς τὰς κατατρυχούσας τὴν Ἐκκλησίαν οἰκονομικὰς δυσχερείας, καὶ δὴ εἰς τὰς ὡς ἐκ τῶν περιστάσεων ἐκτάκτους ἀνάγκας τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, ἃς ἐν καιρῷ ἁρμοδίως ὑπέδειξεν ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ηὐδόκησε νὰ διατάξῃ τὴν ἀποστολὴν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν οἰκονομικῶν διακοσίων χιλιάδων γροσίων ταμιακῶν, ἅτινα ὥρισεν ὡς ἐτησίαν τακτικὴν ὑπὲρ αὐτῶν αὐτοκρατορικὴν ἐπιχορήγησιν, πλὴν τῶν ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τοῦ Πάσχα καὶ τῶν Χριστουγέννων ἀνέκαθεν ἀποστελλομένων εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ὑπερχιλίων τουρκικῶν λιρῶν.

Τὴν περὶ τῆς δωρεᾶς ταύτης μεγαλόφρονα ἀπόφασιν τῆς Α. Α· Μεγαλειότητος ἐξήγγειλε τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τῇ νυκτὶ τοῦ παρελθόντος σαββάτου ἡ Α. Ε. ὁ ἄρχων Μέγας Λογοθέτης, ὅστις παραστὰς ἐν τοῖς ἀνακτόροις κατὰ τὸ πρὸς ἑσπέραν τῆς ἡμέρας ταύτης συγκροτηθὲν ὑπουργικὸν συμβούλιον ἐνωτίσθη ἅμα καὶ δύο ἕτερα μεγάλης ἀξίας ἀγγέλματα α') ὅτι ἡ Α. Α. Μεγαλειότης εὐδοκήσασα νὰ κατανεύσῃ εἰς τὴν κατ' ἀρχὴν ἀποδοχὴν τῆς αἰτήσεως τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τῆς σχετιζομένης πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ γνωστοῦ ἐν Ταξειμίῳ γηπέδου, ὅπερ νῦν χρησιμεύει ὡς στρατιωτικὸν γυμναστήριον, περὶ οὗ ἐγένετο σκέψις κατὰ τὴν τῆς προπαρελθούσης παρασκευῆς συνεδρίαν τῶν δύο Σωμάτων, θὰ ἐπιβαψιλεύσῃ καὶ ὡς πρὸς τοῦτο τὴν ὑψηλὴν αὐτοκρατορικὴν Αὐτῆς εὐμένειαν· β') ὅτι ἐδόθησαν αἱ δέουσαι διαταγαὶ πρὸς τήρησιν τῆς τάξεως, καθ' ἣν δέον οἱ πνευματικοὶ ἀρχηγοὶ τῶν Ρωμαίων καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ὡς ἐν τῇ ἕδρᾳ τῆς κραταιᾶς βασιλείας νὰ προηγῶνται κατὰ τὴν ἱεραρχικὴν τάξιν τῶν πνευματικῶν ἀρχηγῶν τῶν ἄλλων ἐθνῶν. Τὰ ἀγγέλματα ταῦτα, ἅτινα καὶ δι' ἰδιαιτέρου ὑπουργικοῦ τεσκερὲ ἠγγέλθησαν τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ, μετὰ χαρᾶς, ὡς εἰκός, ἐνωτισθεῖσα ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἔσπευσε τῇ ἐπιούσῃ Κυριακῇ νὰ μεταβῇ, συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ ἄρχοντος Μ. Λογοθέτου, πρὸς ἐπίσκεψιν κατ' οἶκον τῆς Α. Υ. τοῦ πρωθυπουργοῦ, πρὸς ὃν, παρούσης καὶ τῆς Α. Υ. τοῦ ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν θρησκευμάτων, ὑπέβαλε τὸν φόρον τῆς βαθυτάτης Αὐτῆς εὐγνωμοσύνης ἐπὶ τοῖς ἐκπάγλοις τούτοις δείγμασι τῆς αὐτοκρατορικῆς εὐμενείας. Τῇ δὲ παρελθούσῃ Τρίτῃ ἡ Α. Θ. Παναγιότης, συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν συνοδικῶν ἀρχιερέων σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Πισιδείας καὶ τοῦ ἐκ τῶν συμβούλων ἀξιοτίμου Γ. Φ. Γεωργιάδου, ἐπεσκέψατο ἰδίᾳ καὶ τὴν Α. Υ. τὸν ὑπουργὸν τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν θρησκευμάτων. Τῇ δὲ ἐπαύριον Τετάρτῃ ἡ Α. Θ. Παναγιότης συγκαλέσασα, ἀνεκοινώσατο ταῦτα πάντα εἰς τὰ δύο Σώματα, ἅτινα μετὰ βαθείας εὐγνωμοσύνης ἐνωτισθέντα τὰ ἀγγέλματα ταῦτα, συνέταξαν πάραυτα καὶ ἐσφράγισαν εὐχαριστήριον πρὸς τὸν Ἄνακτα ἀναφοράν, ὑποβληθεῖσαν τῇ Α. Α. Μεγαλειότητι διὰ τῆς Α. Υ. τοῦ ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν θρησκευμάτων·

Πλὴν τούτων ἡ Α. Ε. ὁ Μέγας Λογοθέτης ἀνεκοίνωσε τῇ Α. Θ. Π. καὶ τὴν ἔκδοσιν τριῶν ἑτέρων αὐτοκρατορικῶν διαταγμάτων, ὧν τὸ μὲν πρῶτον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀποφυλάκισιν τοῦ ἀπὸ πολλοῦ ἐν ταῖς φυλακαῖς κρατουμένου ὁμογενοῦς τραπεζίτου Γεωργίου Ζαννέτου, τὸ δεύτερον εἰς τὴν ἐπανάληψιν τῆς ἀπὸ πολλοῦ διαμφισβητουμένης μισθοδοσίας τοῦ ὁμογενοῦς ἰατροῦ Ἀθανασίου Ἀποστολίδου βέη, καὶ τὸ τρίτον εἰς τὴν ἔξωσιν τοῦ πρὸς ἀποπλάνησιν τῶν θρησκευτικῶν συνειδήσεων εἰς τινα χωρία τῆς ἐπαρχίας Δέρκων ἔξωθεν εἰσελάσαντος κληρικοῦ.

ΣΚΕΨΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΟ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΡΗΤΟΝ*

«Πνεύματι περιπατεῖτε, καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελέσητε· ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός· ταῦτα δὲ ἀντίκειται ἀλλήλοις».

ΓΑΛΑΤ. Ε', ιζ'. ις'.

Τὰ ἀνωτέρω δι' ὀλίγων ἀναπτυχθέντα τῆς σαρκοφροσύνης καὶ σαρκολατρείας ἐλαττώματα πλουσιάζουσι κατὰ φυσικὸν λόγον ποικίλας μορφὰς καὶ ὄψεις κατά τε ποιὸν καὶ κατὰ ποσόν, καὶ δύναταί τις ἄνευ ὑπερβολῆς νὰ εἴπῃ, ὅτι οἱ τῶν τοιούτων τῆς σαρκολατρείας εἰδῶν ὀπαδοὶ ποικίλλουσιν ἐπ' ἀόριστον καὶ σὺν τῷ χρόνῳ ἀλλοιοῦνται καὶ μεταβάλλονται, ὅπως καὶ ἅπας ὁ λοιπὸς τῶν ἀνθρώπων βίος. Πάντα δὲ φυσικῶς τὰ πολύπλοκα καὶ παμποίκιλα κατὰ τόπους καὶ χρόνους εἴδη τῆς γαστριμαργίας, τῆς πολυραγίας καὶ τῆς φιλοποσίας καὶ πολυποσίας κατεξαντλοῦσιν ἀνθρώπινα πνευματικὰ κεφάλαια πολλῷ πλείονα τῶν χρηματικῶν ποσῶν τῶν καταδαπανωμένων εἰς κορεσμὸν αὐτῶν. Καὶ τὰ μὲν ὑλικὰ χρηματικὰ ποσὰ βιαίως διὰ τῶν παθῶν τούτων ἀφαιρούμενα ἀπὸ τῶν βλαντίων τῶν εἰς αὐτὰ ἐκδότων ἀνθρώπων μεταβιβάζονται εἰς ταμεῖα ἄλλων φρονιμωτέρων, γνωριζόντων νηπιώνει πολλάκις νὰ καλλιεργῶσι καὶ ἀναπτύσσωσι τὴν ἀκρασίαν τῶν τοιούτων ὑλοφρόνων. Τὰ πνευματικὰ ὅμως κεφάλαια τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας καὶ καρδίας τὰ καταδαπανώμενα εἰς κορεσμὸν τῶν παθῶν τούτων ἐξαντλοῦνται ἄνευ οὐδεμιᾶς οὐδενὸς ὠφελείας μάτην, μᾶλλον δὲ πρὸς μεγίστην καὶ ἀνεπανόρθωτον ζημίαν καὶ αὐτῶν τῶν γαστριμάργων καὶ ἀδηφάγων καὶ μεθύσων, καὶ πολλῶν ἄλλων ἀνθρώπων, καὶ ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος. Διότι ἀποκλειστικῶς εἰς ταῦτα κατεξαντλεῖται ἡ οἱαδήποτε πνευματικὴ αὐτῶν δύναμις ἐν τοῖς κυριωτάτοις, ἀφαιρουμένη ἀπὸ τοῦ κεφαλαίου τῆς κοινῆς τῶν ἀνθρώπων συνεργασίας, εἰς ἣν πάντες ὀφείλουσι τὸ καθ' ἑαυτοὺς νὰ συντελῶσι καὶ νὰ καταβάλλωσι τὸν ἑαυτῶν ὀβολόν. Ἐὰν δὲ πρὸς στιγμὴν ἐφαντασθῶμεν τοὺς τοιούτους ἀνθρώπους ἀπαλλασσομένους τῆς δουλείας τῆς σαρκός, θὰ ἐβλέπομεν παρευθὺς τὸ πνεῦμα αὐτῶν ἐλεύθερον, πτερυγίζον εἰς σφαίρας ὑπερτέρας τοῦ ὄγκου τῆς ὕλης καὶ τῆς ἰλύος, θὰ ἐβλέπομεν αὐτοὺς ὑψουμένους διὰ τοῦ πνεύματος ὑπὲρ τὰ γήινα καὶ φθαρτά, ὑπὲρ τὰ πρόσκαιρα καὶ μάταια, καὶ κατανοοῦντας ὅτι δὲν ἐπλάσθησαν διὰ τὴν λατρείαν τῆς ὕλης καὶ τῆς σαρκός, ἀλλὰ διὰ τὴν χρῆσιν καὶ χρησιμοποίησιν αὐτῶν πρὸς ἄλλους ὑψηλοτέρους σκοπούς, πρὸς τέλεσιν προορισμοῦ ὑπερβάλλοντος τὰ στενὰ ὅρια τοῦ χώρου καὶ τοῦ χρόνου, δι' ὧν μόνη ἡ ὕλη καθορίζεται. Τοῦτο πράττουσιν ἅπαντες ὅσοι δὲν ὑπέκυψαν εἰς τοιαῦτα εἴδη ὑλοφροσύνης καὶ σαρκολατρείας, καὶ εἰς πᾶσαν ἄλλην περίθαλψιν καὶ ἀκρασίαν τῶν ἐπιθυμιῶν τῆς σαρκός, καὶ ταῦτα πάντως θὰ ἔπραττον καὶ οὗτοι, ἐὰν δὲν ὑπέκυπτον τέλεον εἰς τὴν φθοράν, καὶ δὲν ὑπέτασσον τὸ πνεῦμα εἰς τὴν ὕλην καὶ τὰς ἀπαιτήσεις αὐτῆς.

Ἀλλὰ καὶ τούτων, οὕτω διακειμένων, καὶ μέχρις ἐξευτελισμοῦ καὶ ἐξηυηλενίσεως ταπεινούντων τὸ πολυτιμότατον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ στοιχεῖον, τὸ πνεῦμα, πολλῷ ὑποδεέστεροι καὶ δυσειδέστεροι ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν εἶναι οἱ τὴν λατρείαν τῆς σαρκὸς ἀναπτύσσοντες καὶ προάγοντες ἐν τῇ ἀσελγείᾳ καὶ τῇ ἀκρασίᾳ, εἰς τὰ κυρίως ὀνομαζόμενα σαρκικὰ παθη. Οἱ ὑποκύπτοντες εἰς τὰ πάθη ταῦτα κατεξαντλοῦσιν ἁπάσας τὰς διανοητικὰς δυνάμεις εἰς παντοίας ἐπιτεχνήσεις κορεσμοῦ κτηνωδῶν καὶ ἔτι χειρόνων ἐπιθυμιῶν, καὶ οὐδέποτε παύονται ἀναπολοῦντες διὰ τῆς φαντασίας ἀκολάστους πράξεις, καὶ ἐνδάλματα ἀνυποστάτων σαρκικῶν ἀπολαύσεων, ὧν ἡ ἀνάμνησις καὶ παράστασις ἐπὶ μᾶλλον ἐξερεθίζει τὰς τῆς ἀκολασίας ὁρμάς. Ἡ κατὰ τοὺς ἀναλλοιώτους νόμους τῆς φύσεως τοὺς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τεθεσπισμένους τάσις πρὸς διαιώνισιν τῶν διαφόρων εἰδῶν καὶ γενῶν τῆς ἐνοργάνου ἐπὶ γῆς ὑπάρξεως, ὡς ἐπιβλητικὴ καὶ κατ' ἀνάγκην ὑπάρχουσα, συνημμένη μετά τινων σαρκικῶν φυσικῶν ἀπολαύσεων καὶ ἡδονῶν, ὧν ὁμοίαι πιθανῶς ὑπάρχουσι καὶ διὰ τὰ διάφορα εἴδη τοῦ βασιλείου τῶν φυτῶν. Οὕτω δὲ τὸ ἄλογον ζῷον πρὸς διαιώνισιν τοῦ εἴδους αὐτοῦ κεῖται ἐγγυτάτω τοῦ λογικοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ πληρώσει τῶν τοιούτων σαρκικῶν ἀπολαύσεων καὶ ἡδονῶν, ἐν τῇ πληρώσει τῆς γενετησίου ὁρμῆς. Ἀλλὰ τὰ μέσα ταῦτα τὰ ὑλικῶς τέρποντα ὑπάρχουσιν, ὡς καταδείκνυται καὶ παρὰ πάντων σαφῶς καταναοεῖται, μόνον καὶ μόνον πρὸς τεκνογονίαν, πρὸς παιδοποιίαν· οὐδεὶς δὲ καὶ τῶν μᾶλλον ἀσελγῶν καὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων δύναται νὰ διισχυρισθῇ, ὅτι διὰ τοῦτο τὰ ἐνόργανα ὄντα, καὶ μάλιστα τὰ ἄλογα ζῷα καὶ ὁ ἄνθρωπος, ἐπλάσθησαν ἄρρενα καὶ θήλεα ἁπλῶς καὶ μόνον πρὸς κορεσμὸν τῶν σαρκικῶν παθῶν καὶ ἀπολαύσεων. Ἀλλ' ἡ φύσις ὥρισε τὸν ζυγὸν τοῦτον τῆς ἡδονῆς μόνον ὡς μέσον ἀνάγκης πρὸς διαιώνισιν τῶν εἰδῶν τῶν διαφόρων ζῴων καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, καὶ οὐχὶ αὐτὸν δι' ἑαυτόν· διότι ἄλλως πάντες θὰ ὑπεξέφευγον τοὺς ἀπὸ τῆς παιδοποιίας καὶ παιδοτροφίας κόπους καὶ μόχθους, οὓς παραλλήλως πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἐν τῷ μέτρῳ ἑκάστου τῆς ἀναπτύξεως αὐτοῦ ἔχουσι καὶ πάντα τὰ ἄλογα ζῷα.

Καὶ λοιπὸν ἡ φύσις, ἢ πληρέστερον καὶ ἀκριβέστερον, αὐτὸς ὁ νομοθέτης τῆς φύσεως, ὁ πάνσοφος

---

* Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγ. ἀρ. σ. 275—276.

Θεός, ὥρισε τὴν τῶν γενῶν ἑνήδονον συνάφειαν πρὸς πλήρωσιν ὀφειλῆς καὶ παραγωγὴν ὁμοίων, καθ' ὄντρόπον καὶ τὰ συναπτόμενα τῶν γενῶν ἄτομα παρήχθησαν. Οὗτος εἶναι ὁ μόνος γνήσιος καὶ ἀληθὴς σκοπός, τοῦτο τὸ μόνον ἔλλογον πραγματικὸν τέρμα τῆς τῶν γενῶν πρὸς ἄλληλα συναφείας. Τίς εἶσαι σὺ λοιπόν, ὦ ἄνθρωπε, τὸ λογικὸν ἐπὶ γῆς καὶ ὑπέροχον πλάσμα, ὅστις διαστρέφεις τοὺς σοφοὺς νόμους τῆς φύσεως καὶ ἐκτρωματίζεις αὐτούς; Μήπως αἱ ὁπωσδήποτε, καθ' ἃ προεδείχθη, σαρκικαί σου ἐπιθυμίαι καὶ ἀπολαύσεις, αἱ οὕτως ὑριστάμεναι, δὲν ἱκανοποιοῦνται διὰ τῆς φυσικῆς καὶ νομίμου συναφείας καὶ καταρεύγεις εἰς παντοῖα ἀσελγείας καὶ καταῤῥονήσεως τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος εἴδη; Ἡ ἀμοιβαία μεταξὺ τῶν γενῶν ἐν τούτῳ ἱκανοποίησις φυσικῶς ὑπάρχει· διὰ τί ταύτην στρετιριζόμενος νοθεύεις καὶ διαρθείρεις, ἐπινοῶν ἀσελγείας ἐκρυλιζούσας καὶ ὑποβιβαζούσας τὸν ἄνθρωπον εἰς κατωτέραν καὶ αὐτῶν τῶν ἀλόγων ζῴων βαθμίδα; Ἢ μήπως διότι ἐπλάσθης λογικός, καὶ δύνασαι οὕτω νὰ προχωρῇς καὶ τελειοποιῆσαι ἐν τῷ βίῳ σου, ἐπιτρέπεταί σοι καὶ τοιαύτη ἐξαχρείωσις καὶ τῆς σαρκὸς κραιπάλη καὶ παράχρησις; Δὲν γινώσκεις ὅτι καὶ ἀλλαχοῦ μέν, μάλιστα δ' ἐν τοῖς τοιούτοις «τὰ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος», θάνατος σωματικός, θάνατος πνευματικός, θάνατος πρόσκαιρος, θάνατος αἰώνιος; Διότι πανθομολογούμενον εἶναι ὅτι ἡ περὶ τὰς σαρκικὰς ἡδονὰς ἀκρασία διαφθείρει καὶ ἐκνευρίζει ὁλόκληρον τὸν ἀνθρώπινον ὀργανισμόν, σωματικὸν καὶ πνευματικόν, καὶ ἐκφαυλίζει παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ πᾶν εὐγενὲς φρόνημα καὶ συναίσθημα. Ἐκτὸς δὲ τούτου αὐτὴ ἡ ὑγεία τῆς σαρκὸς καταστρέφεται, τὸ γῆρας προώρως ἐπέρχεται, καὶ πρὶν ἢ τὸ ἄνθος κκρπογονήσῃ, ταχέως μαραίνεται καὶ πίπτει. Ὑγεία πνεύματος, ὑγεία σώματος, ὑγεία διανοίας καὶ καρδίας μετ' ἀτελγείας καὶ ἀκρασίας εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ, λαμβανομένης πάντοτε ὑπ' ὄψιν τῆς ἰδιοσυγκρασίας ἑκάστου καὶ κατανοουμένου ὅτι παρ' ἑκάστῳ ἡ ὑγεία εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὴν ἰδιοσυγκρασίαν αὐτοῦ καὶ πάντοτε ἐκ τῶν τοιούτων ἀκρασιῶν ἐξανλεῖται καὶ φθίνει. Ἄλλαις λέξεσιν, εἷς καὶ ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος εἶναι πάντοτε καὶ πνευματικῶς καὶ σωματικῶς ὑγιέστερος, ὅτε βιοῖ ἐν ἐγκρατείᾳ καὶ σωφροσύνῃ, τοὐναντίον δὲ καὶ σωματικῶς καὶ πνευματικῶς νοσεῖ, ὅτε ἀκολασταίνει καὶ δουλεύει τῇ ἀκρασίᾳ. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι μετὰ τὴν βρῶσιν καὶ τὴν πόσιν φυσικὴ καὶ αὐτοδίδακτος, ὡς εἰπεῖν, ἐπιθυμία εἶναι ἡ τῶν σαρκικῶν ἀπολαύσεων, τυρλώττουσα πολλάκις ἀνεπαισθήτως τὸν ἄνθρωπον· ἀλλὰ καθόσον ὁ ἐξ αὐτῆς κίνδυνος εἶναι μέγας, συνοδευόμενος ὑπὸ παντοίων δεινῶν, κατὰ τοσοῦτο μᾶλλον πρέπει νά προσέχῃ τις καὶ προρυλάσσηται, ἐνθυμούμενος ὅτι εἶναι ὃν λογικόν, ὀφεῖλον ἀρ' ἑαυτοῦ νὰ περιορίζῃ καὶ καθορίζῃ καὶ ἐν τοῖς τοιούτοις τὸν ἑαυτοῦ βίον. Διότι εἶναι μεγίστη καταισχύνη ὁ περιορίζων τὰς ἄλλως ὑπ' αὐτῆς τῆς φύσεως περιωρισμένας τῶν ἀλόγων ζῴων περὶ τὰ τοιαῦτα ὁρμάς, αὐτὸς ἀκράτητος νὰ προβαίνῃ εἰς ἀθεμιτουργίας, δι' ἃς μόνον ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἀπονοίᾳ δύναταί τις ν' ἀναισχυντῇ καὶ ἀναισθητῇ.

Μακρὰν δὲ θὰ ἦτο καὶ μεγίστης ἀηδίας καὶ ἀδημονίας πρόξενον, ἐάν τις ἀμυδράν τινα περιγραφὴν ἐποιεῖτο τῶν παντοίων περὶ τὰ σαρκικὰ ἀθεμιτουργημάτων τοῦ ταλαιπώρου ἀνθρώπου. Δι' αὐτῶν ὁ βασιλεὺς τῆς ἐπιγείου κτίσεως, ὁ βραχύ τι παρὰ τοὺς ἀγγέλους ἠλαττωμένος, ὁ δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένος, ὁ ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὑποτεταγμένα ἔχων πάντα τὰ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ὁ διὰ τῆς διανοίας αὐτοῦ διασχίζων τὰς ἀχανεῖς ἐκτάσεις τοῦ ἀπείρου, ὁ κατοπτεύων καὶ ἐξερευνῶν τὰ πάντα, καὶ φθάνων μέχρι τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ, τὸ θεῖον ἐπὶ γῆς ἐκμαγεῖον, ὁ ἄνθρωπος, καταῤῥυπαίνεται καὶ μεταβάλλεται εἰς ἀγγεῖον πλῆρες παντὸς βορβόρου καὶ πάσης ἀκαθαρσίας! Ἡ κατάχρησις τοῦ θήλεος ὑπὸ τοῦ ἄῤῥενος καὶ τοῦ ἄῤῥενος ὑπὸ τοῦ θήλεος ὑπερβαίνει παρ' αὐτῷ πολλάκις πᾶν ὅριον εὐπρεπείας, καὶ αἰδημοσύνης, καὶ φυσικῆς ἁρμοδιότητος· διάφορα δὲ μέλη εἰς ἄλλον προωρισμένα σκοπόν, διαστρέφονται καὶ τερατωδῶς χρησιμοποιοῦνται εἰς κορεσμὸν ἀκατονομάστων ἀσελγειῶν, ἐφυβριζομένων οὕτως ἀμοιβαίως καὶ καταῤῥυπαινομένων καὶ φθειρομένων τῶν ἀνθρωπίνων σωμάτων. Καὶ αἱ μὲν συζυγικαὶ ἀπολαύσεις, νόμιμοι καὶ δίκαιοι οὖσαι, ἐνέχουσι τὴν σεμνότητα καὶ τὴν αἰδημοσύνην καὶ πᾶν τὸ ἐμπρέπον εἰς τὰς τοιαύτας ἀπολαύσεις λογικοῦ ὄντος, καὶ διὰ τοῦτο ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐξ ἑνὸς μὲν ἀναγνωρίζει τὴν ἱερότητα τοῦ γάμου καὶ ἀνακηρύττει αὐτὸν τίμιον καὶ τὴν κοίτην ἀμίαντον, ἐξ ἄλλου δὲ νουθετεῖ διὰ τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν τοὺς συζύγους εἰς τὴν πρέπουσαν εἰς λογικὰ καὶ ἠθικὰ ὄντα σαρκικὴν ἀπόλαυσιν (Πρβλ. Ἐφες. 5, 22—33 Ἑβρ. 13, 3 «*Τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσι καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος*». 1 Κορ. 7, 5. «*Μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μή τι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρόν, ἵνα σχολάζητε τῇ νηστείᾳ καὶ τῇ προσευχῇ*»). Αἱ δὲ παράνομοι ἀκρασίαι τῆς σαρκὸς κατακηλιδοῦσι καὶ ἐξαχρειοῦσι μεγάλως τὸν ἄνθρωπον, προκαλοῦνται πολλάκις καὶ δικαίας τιμωρίας, καὶ πρὸ πάντων τὰς καιρίας ὑγιεινὰς βλάβας καὶ διαφθορὰς μέχρις ἐπικινδυνοτάτης καὶ δηλητηριωδεστάτης κληρονομικῆς καχεξίας. Διὰ ταῦτα δὲ παρ' ἅπασι τοῖς λαοῖς, τοῖς τε ἀρχαίοις καὶ τοῖς νεωτέροις, καὶ παρ' αὐτοῖς ἔτι τοῖς σαρκικωτέροις, ἡ κατάχρησις τῆς σαρκὸς καὶ ἡ ἀσέλγεια οὐδέποτε ἐν τῇ ἀκμαίᾳ αὐτῶν ζωῇ λογίζεται ὡς τι φυσικὸν καὶ νόμιμον, ἀλλ' ὡς τις παρεκτροπὴ καὶ ἐξαχρείωσις. Μόνον δὲ ἐν τῇ γενικῇ καταπτώσει τῶν λαῶν, ὅτε οὗτοι ἀχαλίνωτοι τρέχουσι τὸν δρόμον τῆς ἀπωλείας, τὰ τοιαῦτα καλλιεργοῦνται καὶ προάγονται εἰς τὸ ἀναιδέστατον, Ὁ δὲ ἀνθρώπινος βίος ἐν τῷ συνόλῳ λαμβανόμενος, μεταβάλλεται εἰς βίον κραιπάλης καὶ

ἀσελγείας, ὡς λ. χ. ἐν Ρώμῃ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἐπιφανείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διὰ ταῦτα ὁ μέγας τῶν ἐθνῶν ἀπόστολος ἐκτραγῳδεῖ μὲν τὰς σαρκικὰς ἀκρασίας εἰς ἃς περιῆλθον τὰ ἀρχαῖα ἔθνη ἐν τῇ καταπτώσει αὐτῶν, στιγματίζει δὲ καὶ ἐκβάλλει τοῦ ἱεροῦ τῶν χριστιανῶν ὁμίλου τοὺς πόρνους καὶ τοὺς μοιχούς, ἀποφαινόμενος ὅτι οἱ τοιοῦτοι ὡς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, τὸ ἑαυτῶν σῶμα, φθείροντες, θὰ καταδικασθῶσιν εἰς τὴν αἰωνίαν ποινὴν καὶ τιμωρίαν, παρατινεῖ δὲ ἵνα ἀπέχωμεν πάντες ἀπὸ τῶν τοιούτων ἐξευτελιστικῶν καὶ ἀνηθίκων ἀπολαύσεων καὶ καταχρήσεων, ὡς ὅλως ἀνάρμοστων εἰς χριστιανοὺς ἐναρέτους καὶ ἀπηλλαγμένους τοῦ ζυγοῦ τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου (Ιρβλ. Ρωμ. 1, 24 κ. ἑ. 13, 12—14 «*Ἀποθώμεθα τὰ ἔργα τοῦ σκότους, καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ ὅπλα τοῦ φωτός. Ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις,—καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπιθυμίας*» 1 Κορ. 5, 1—13 «*—Παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον (πόρνον καὶ αἱμομίκτην) τῷ Σατανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκός—Ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις—ἄν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ᾖ πόρνος,— καὶ ἐξαρεῖτε τὸν πονηρὸν ἐκ τοῦ μέσου ὑμῶν*» 1 Κορ. 6, 6—20 «*Τὸ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ καὶ ὁ Κύριος τῷ σώματι,—ὁ δὲ πορνεύων εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει*» 2 Κορ. 12, 20—21 «*Φοβοῦμαι—μὴ πενθήσω πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ᾗ ἔπραξαν*». Γαλ. 5, 19 — 21 «*Φανερά ἐστι τὰ ἔργα τῆς σαρκός, ἅτινά ἐστι μοιχεία, πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια —*». Ἐφεσ. 5, 3 — 7 «*Πορνεία δὲ καὶ πᾶσα ἀκαθαρσία καὶ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἁγίοις—τοῦτο γάρ ἐστε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος ἢ ἀκάθαρτος, ἢ πλεονέκτης, ὅς ἐστιν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ—*» Ἑβρ. 12, 16. 13, 4 «*Πόρνους καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ Θεός*»).

[ἕπεται συνέχεια]

† **Ο ΑΓΧΙΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ**

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ

ΤΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΒΔΟΜΗ

ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

Κεφάλαιον η'. στίχ. 41—56.

41 «*Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἄνθρωπός τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ, ᾧ ὄνομα Ἰάειρος —καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχε — καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. Ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτόν, οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. Καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις εἰς ἰατροὺς προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον, οὐκ ἴσχυσεν ὑπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι, προσελθοῦσα ὄπισθεν, ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς. Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Τίς ὁ ἁψάμενός μου; Ἀρνουμένων δὲ πάντων, εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, Ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσί σε καὶ ἀποθλίβουσι, καὶ λέγεις, Τίς ὁ ἁψάμενός μου; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἥψατό μου τις· ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν ἐξελθοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ. Ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθε τρέμουσα ἦλθε, καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ, δι' ἣν αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, Θάρσει, θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην. Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχεταί τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγων αὐτῷ, ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου, μὴ σκύλλε τὸν διδάσκαλον. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ λέγων, Μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε, καὶ σωθήσεται. Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν οὐδένα, εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα. Ἔκλαιον δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν· ὁ δὲ εἶπε, Μὴ κλαίετε· οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει. Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. Αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν ἔξω πάντας, καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς ἐφώνησε λέγων, Ἡ παῖς ἐγείρου. Καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς καὶ ἀνέστη παραχρῆμα· καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν. Καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός*».

Οὐ μονον νέαν πνευματικὴν ζωὴν εἰσάγει ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ ὁ Κύριος διὰ τῆς ἐξόχου διδασκαλίας αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ νέαν δίδωσι σωματικὴν ζωὴν εἰς τοὺς χρείαν τοιαύτης ἔχοντας ἀνθρώπους διὰ τῶν θαυμάτων αὐτοῦ. Οὕτω τοὺς ἔχοντας ποικίλας σωματικὰς νόσους, τεκμήρια ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πνευματικῆς κακοξίας, προσερχομένους πρὸς αὐτὸν καὶ αἰτουμένους τὴν ἴασιν θαυμασίως ἐν στιγμῇ χρόνου διὰ μόνου τοῦ λόγου ἢ καὶ τῆς ἁφῆς θεραπεύει, καὶ πρὸς τούτοις ἐλευθεροῖ ἀπὸ τῆς δουλείας τοῦ θανάτου ἀνθρώπους σωματικῶς νεκρούς, ὡς τὸν μονογενῆ υἱὸν τῆς χήρας ἐν Ναΐν, τὴν θυγατέρα τοῦ Ἰαείρου ἐν Καπερναούμ, κατὰ τὸ σημερινὸν εὐαγγέλιον, καὶ τὸν τεταρταῖον καὶ ὀδωδότα ἤδη Λάζαρον ἐν Βηθανίᾳ. Πάντα δὲ ταῦτα, τά τε πνευματικὰ καὶ τὰ ὑλικὰ θαύματα, γίνονται δι' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπόν, διὰ τὴν πλήρωσιν καὶ τελείωσιν τοῦ ἔργου αὐτοῦ, ὅπερ καταφανέστατα καὶ ἐκ τῶν προτέρων ἦγεν εἰς τὸν Γολγοθᾶν καὶ τὸν σταυρόν. Οὕτως ἄρα ὁ Κύριος ἡμῶν περίτρανον ἡμῖν δίδωσι παράδειγμα, ἵνα καὶ ἐν γνώ-

σει ὄντες τῶν ἐπικειμένων δεινῶν, μηδέποτε δειλιῶμεν, μηδὲ διστάζωμεν ἐν τῇ ἐκπληρώσει τοῦ ἰδίου ἔργου, καὶ καθήκοντος, καὶ μάλιστα ὁσάκις τοῦτο σαφῶς καὶ ὡρισμένως καταδείκνυται ἡμῖν καὶ εἶναι προδιαγεγραμμένον. Τί οἱ ἄνθρωποι θὰ εἴπωσι καὶ θὰ δημιουργήσωσι διὰ τοῦτο καθ' ἡμῶν, τί θὰ ἐνεργήσωσι καὶ θὰ πράξωσι πρὸς παρακώλυσιν ἡμῶν ἐκ τοῦ ἔργου ἡμῶν, τοῦτο καὶ λυπηρὸν ὂν καὶ δυσάρεστον, ἂς μὴ παρεκτρέπῃ ἡμᾶς ἀπὸ ἐκείνου ὅπερ ὀφείλομεν νὰ πράττωμεν, καὶ ἐὰν ἀκόμη προσμένῃ διὰ τοῦτο ἡμᾶς ἀποδοκιμασία καὶ κατάκρισις, Γολγοθᾶς καὶ σταυρός. Τοιαύτη εἶναι κατὰ βάθος καὶ κατὰ τὸν οὐσιωδέστατον αὐτῆς πυρῆνα ἡ μεγάλη ἀλήθεια, ὅτι τὸ ἡμέτερον ἔργον καὶ καθῆκον ὀφείλομεν αὐστηρῶς νὰ ἐκπληρῶμεν, ἀνεξαρτήτως πάσης βλέψεως καὶ προσδοκίας τῆς ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τιμῆς καὶ δόξης. Τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμήν, τὴν ἀληθῆ καὶ γνησίαν, ἐνέχει ἐν ἑαυτῇ ἡ ἀληθὴς ἐκπλήρωσις τοῦ ἰδίου ἑκάστου ἔργου καὶ καθήκοντος, καὶ τοῦτο τρανότατα ἐδείχθη ἐν τῷ θεανδρικῷ προσώπῳ τοῦ Κυρίου. Ἐκεῖνος αὐστηρῶς ἐκπληρῶν τὸ κοπιωδέστατον αὐτοῦ ἔργον καὶ καθῆκον, τὸ πλῆρες παντοίων κόπων καὶ ὀδυνῶν, ταπεινοῦται εἰς τὸν ὕψιστον βαθμόν, καὶ δέχεται τὴν παρὰ τῶν ἁμαρτωλῶν ἀνθρώπων, ὑπὲρ ὧν ἐμόχθει, τελείαν καταισχύνην καὶ καταφρόνησιν μέχρι τοῦ σταυρικοῦ θανάτου. Καὶ ὅμως ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ ἡ κρίσις αὐτοῦ ἦρθη, καὶ ὁ οὐράνιος Πατὴρ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων, καὶ ἐπιγείων, καὶ καταχθονίων, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται, ὅτι Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν Θεοῦ Πατρός (Ἡσ. 53, 1 — 12 Πράξ. 8, 31 — 33 Φιλιπ. 2, 6—12). Τοιοῦτον δὲ ἀναλόγως καὶ ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ ἔργου ἡμῶν καὶ καθήκοντος εἶναι πάντοτε τὸ βέβαιον ἀγαθόν, ἀόρατον πολλάκις μένον καὶ εἰς τοὺς πολλοὺς ἀκατάληπτον, τὸ ἐκ τῆς αὐστηρᾶς αὐτῶν ἐκπληρώσεως, καὶ εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν ταύτην ὁδηγεῖ ἡμᾶς καὶ ἡ σημερινὴ περικοπὴ τοῦ κατὰ Λουκᾶν ἁγίου εὐαγγελίου.

Κατ'αὐτήν, παραλλήλως εὑρισκομένην καὶ ἐν τῷ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίῳ συντομώτερον (9,18—26), ὁπόθεν ἀναγινώσκεται τῷ σαββάτῳ τῆς ς' ἑβδομάδος τοῦ εὐαγγελίου τούτου, καὶ ἐν τῷ κατὰ Μάρκον εὐαγγελίῳ (5, 22—481) μετὰ μείζονος λεπτομερείας, ὁπόθεν ἀναγινώσκεται, παραλειπομένου τοῦ περὶ τῆς αἱμορροούσης μέρους, τῇ παρασκευῇ τῆς ιδ' ἑβδομάδος τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου, ὁ Κύριος ἐπανελθὼν ἐκ τῆς χώρας τῶν Γαδαρηνῶν ἐγένετο δεκτὸς ἐνθουσιωδῶς ἐν τῇ παραλίᾳ ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ἀνυπομόνως ἀναμένοντος αὐτόν (Λουκ. 8, 40 Μάρκ. 5, 21)· ἐκεῖ δὲ εὐθὺς προσέρχεται πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰάειρος, πίπτει εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ παρακαλεῖ αὐτὸν ἵνα σπεύσας ὑπάγῃ εἰς τὸν οἶκον καὶ θεραπεύσῃ τὴν ἐπιθανατίως νοσοῦσαν δωδεκαέτιδα μονογενῆ θυγατέρα αὐτοῦ. Ὁ Ἰάειρος οὗτος Ἰουδαῖος ἦτο ἀναμφιβόλως, ὡς καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὸ ἀξίωμα αὐτοῦ δεικνύει. Καὶ τὸ μὲν ὄνομα εἶναι τὸ αὐτὸ τῷ ἐν τῇ παλαιᾷ Διαθήκῃ ἀναγινωσκομένῳ Ἰαείρ (Ἀριθ. 32, 41 Κριτ. 10, 3—5 Πρβλ. 2 Βασιλ. 20, 26. 1 Παραλ. 2, 23), μετὰ καταλήξεως ἑλληνικῆς (Ἐσθ. 2, 5), καὶ σημαίνει τὸν παρὰ τοῦ Θεοῦ περωτισμένον, τὸν Θεοφώτιστον· τὸ δὲ ἀξίωμα αὐτοῦ ὁριζόμενον παρὰ τῷ εὐαγγελιστῇ Λουκᾷ διὰ τοῦ «ἄρχων τῆς συναγωγῆς», παρὰ τῷ εὐαγγελιστῇ Μάρκῳ διὰ τοῦ «εἷς τῶν ἀρχισυναγωγῶν» καὶ παρὰ τῷ εὐαγγελιστῇ Ματθαίῳ, παρ' ᾧ δὲν μνημονεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἁπλῶς διὰ τοῦ «ἄρχων», προφανῶς ἦτο θρησκευτικόν, καὶ σημαίνει ἀρχηγὸν συναγωγῆς τινος, ἤτοι εὐκτηρίου τόπου τῆς Καπερναούμ. Κατ' ἀκολουθίαν δὲ οὗτος ἦτο θρησκευτικὸν πρόσωπον διακεκριμένον καὶ ἰδιαιτέρας τιμῆς καὶ ὑπολήψεως ἀπολαῦον. Ἀλλὰ καὶ τοιοῦτος ὢν φαίνεται πολὺ ὀλιγωτέραν ἔχων πίστιν εἰς τὸν Κύριον ἢ ὁ ἐν Καπερναούμ ἐθνικὸς ἑκατόνταρχος (Ματθ. 8, 5 κ. 6 Λουκ. 7, 1 καὶ ἑ.) καὶ ἡ Συροφοίνισσα τῶν μερῶν Τύρου καὶ Σιδῶνος (Ματθ. 15, 21 κ. ἑ. Μαρκ. 7, 14 κ. ἑ.), οἵτινες ἀμφότεροι ἐπιμόνως ἐξαιτοῦνται τὴν διὰ λόγου μόνου θεραπείαν, ὁ μὲν τοῦ δούλου αὐτοῦ, ἡ δὲ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς. Καὶ τοιοῦτον ὅμως ὄντα δὲν ἀποκρούει αὐτὸν ὁ Κύριος, ἀλλὰ καὶ προθύμως δέχεται τὴν παράκλησιν αὐτοῦ, διδάσκων ἡμᾶς καὶ ἐν τούτῳ, ἵνα μηδέποτε ἀπωθῶμεν τὸν πρὸς ἡμᾶς προσερχόμενον καὶ ἐξαιτούμενον τὴν παρ'ἡμῶν βοήθειαν, καίπερ ἐὰν δὲν φαίνεται ἄξιος αὐτῆς. Διότι εἶναι πολὺ πιθανόν, ὅτι καὶ οἱ ἐκ τῶν προτέρων ἀνάξιοι φαινόμενοι τῆς παρ' ἡμῶν βοηθείας, διὰ τῆς ἡμετέρας προθυμίας ῥωτιζόμενοι, δύνανται νὰ ἀποβῶσι κρείττονες ἑαυτῶν καὶ χρησιμώτεροι καὶ εἰς ἑαυτοὺς καὶ εἰς τοὺς ἄλλους. Πολλάκις δὲ παρετηρήθη, ὅτι τὸ εὐγενέστατον τῆς εὐγνωμοσύνης συναίσθημα ἀναθάλλει ἐν μέσῳ ἀκανθῶν καὶ τριβόλων κακίας, καὶ ἐξαγνίζει ἅπαντα τὸν πρότερον βίον, θαυμασίως ἐπὶ τὸ βέλτιον μετατρέπον τὸν ἄνθρωπον. Ἐὰν δὲ καὶ τἀναντία δὲν ἐλλείπουσι παραδείγματα, καὶ ἄνθρωποι τῇ πονηρίᾳ δουλεύοντες ἐξαγριοῦνται μᾶλλον καὶ θηριοῦνται εὐεργετούμενοι, δὲν ἔπεται ἐντεῦθεν, ὅτι ἡ προθυμία ἡμῶν πρὸς πᾶσαν δυνατὴν παρ' ἡμῶν βοήθειαν τῶν τοιούτων πρέπει νὰ στειρεύσῃ· διότι πάντοτε ἡ ἀπὸ τῆς ἀγαθοεργίας διδασκαλία παρέχει ἔμμεσα ἢ ἄμεσα ἀγαθὰ ἀποτελέσματα, ἡμεῖς δὲ πάντοτε ὀφείλομεν νὰ πράττωμεν τὸ ἀγαθόν.

Ἀλλ' ὁ ἀρχισυνάγωγος Ἰάειρος παρίσταται ὑποδεέστερος καὶ τῆς ταλαιπώρου γυναικός, τῆς μνημονευομένης ἐν τῷ σημερινῷ εὐαγγελίῳ. Ἡ γυνὴ αὕτη ἀπὸ δωδεκαετίας ἐταλαιπωρεῖτο ὑπὸ αἱμορραγίας κατεξαντλησάσης τὴν ὑγείαν καὶ πάσας τὰς σωματικὰς καὶ χρηματικὰς αὐτῆς δυνάμεις. Ὑπὸ πολλῶν δὲ ἰατρῶν πολλὰ παθοῦσα, καὶ μεθ' ὅλην τὴν δαπάνην

τῆς ἑαυτῆς περιουσίας ἀπάσης μηδὲν ὠφεληθεῖσα, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα, συναντᾷ τέλος καθ' ὁδὸν τὸν οὐράνιον ἰατρόν, συνοδευόμενον ὑπὸ ἀπείρου συνθλίβοντος αὐτὸν πλήθους, καὶ λεληθότως ζητεῖ νὰ ὑποκλέψῃ τρόπον τινὰ τὴν θαυμασίαν θεραπείαν διὰ μόνης τῆς ἁφῆς τῶν ἱματίων αὐτοῦ. Καὶ ἀξιοῦται πάραυτα τῆς τοιαύτης θεραπείας, διότι ἡ πίστις κατέλεγεν αὐτῆς τὴν καρδίαν, ὁ δὲ καρδιογνώστης Κύριος δὲν εἶχεν ἀνάγκην ἄλλου τινὸς δείγματος ταύτης, ὅπως ἔλθῃ πάραυτα εἰς βοήθειαν αὐτῆς. Ἐν τούτοις τὸ λεληθότως καὶ ἀνεπαισθήτως γενόμενον θαῦμα, διδάσκων τὰ πλήθη καὶ τοὺς μαθητάς, καὶ προάγων τὴν πίστιν τῆς γυναικὸς ταύτης, ἐπιτηδείως ἀποκαλύπτει ὁ Κύριος, καὶ ἀξιοῖ αὐτὴν ἐνθαρρύνσεως καὶ ἐπαίνου διδακτικωτάτου εἰς πάντας. Ἡ μακαρία γυνὴ φοβηθεῖσα ἐκ τῆς ἐπιμόνου ἐξετάσεως τοῦ Κυρίου τίς ἥψατο αὐτοῦ, καὶ τρέμουσα, ἦλθε καὶ προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ ἐξωμολογήθη ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν (Μάρκ. 5, 25—33). Ὁ δὲ Ἰησοῦς βλέπων αὐτὴν ἔντρομον, ὡσεὶ ἔνοχον, λέγει αὐτῇ· «Θάρσει, θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην», καὶ οἱονεὶ ἐπικυρῶν τὸ οὕτω, γενόμενον θαῦμα λεληθότως, προστίθησι, «καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου» (Μάρκ. 5,34). Ἐν τούτῳ πλησιάζοντος ἤδη τοῦ Κυρίου εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἰαείρου, ῥθάνει τις ἀπὸ τῆς οἰκίας καὶ ἀναγγέλλει αὐτῷ τὸν θάνατον τῆς θυγατρός, ἵνα μὴ πλέον παρέχῃ κόπον καὶ ἐνόχλησιν εἰς τὸν Κύριον. Οὗτος δὲ τὸν φυσικῶς ἀπελπισθέντα Ἰάειρον δὲν ἐγκαταλείπει, ἀλλὰ καὶ τοὐναντίον ἐνθαρρύνει συνιστῶν πίστιν, καὶ βεβαιῶν τὴν σωτηρίαν τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ. Οὕτω δὲ ῥθάνουσιν εἰς τὴν οἰκίαν, ὅπου αἱ οἰμωγαὶ καὶ οἱ θρῆνοι καὶ οἱ κοπετοὶ κατεδήλουν τὴν καταλαβοῦσαν τὴν οἰκίαν θλῖψιν καὶ ἀπόγνωσιν. Ἐν ᾧ δὲ πάντας τούτους τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ ὁ Κύριος παραμυθεῖται λέγων, «Μὴ κλαίετε· οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει», ἐκεῖνοι ἀντὶ νὰ ἐνθαρρυνθῶσι καὶ πιστεύσωσι, τεκμηριοῦσι καταφανέστατα δι' ἐμπαιγμοῦ τὴν ἀγνώμονα καὶ ἀγροίκον ἀπιστίαν αὐτῶν. Καὶ οἱ τρεῖς εὐαγγελισταὶ πρὸς δήλωσιν τῆς τοιαύτης ἀπονοίας τῶν ἀνθρώπων τούτων μεταχειρίζονται τὴν φράσιν «κατεγέλων αὐτοῦ», οἱονεὶ δηλοῦντες ὅτι ἀνοησίαν λέγει ὁ θεῖος διδάσκαλος, ὁ τοσαῦτα μέχρι τοῦδε ἐπιτελέσας ἐξαίσια θαύματα. Καὶ ὄντως τοῦτο δυστυχῶς μέχρι τοῦ νῦν συμβαίνει ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ· καταγελῶσι πάντοτε οἱ ἄπιστοι τὰ ἔργα τῆς θείας προνοίας καὶ τὰς ἐξόχους ἀπὸ Θεοῦ εὐεργεσίας κύπτοντες ὅλως εἰς τὴν γῆν καὶ μηδὲν ὑπὲρ τὰ ὑλικὰ φαινόμενα ὑπέρτερον βλέποντες. Καταγελῶσι τῆς ἁγιότητος τοῦ βίου οἱ τῇ ὕλῃ προστετηκότες καὶ μηδὲν δυνάμενοι νὰ ἐννοήσωσιν ἀπὸ τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἁγιωσύνης. Καταγελῶσιν οἱ τὰ πάντα ἐν τῷ αἰσθητῷ κόσμῳ περιορίζοντες τοὺς πνευματικώτερον διανουμένους καὶ πράττοντας, μηδὲν περὶ Θεοῦ καὶ ψυχῆς καὶ ἀθανασίας ὑγιῶς δυνάμενοι νὰ σκεφθῶσιν. Ἀλλ' ὁ ζωῆς κυριεύων καὶ τοῦ θανάτου, ὁ ἐλθὼν εἰς τὸν κόσμον ἵνα καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἔστι τὸν διάβολον, πάντοτε τείνει κατὰ παντοίους τρόπους πρὸς φωτισμὸν αὐτῶν, τοῦτο δὲ πράττει καὶ πρὸ τῶν ἀπίστων Ἰουδαίων τῆς οἰκίας τοῦ ἀρχισυναγώγου, ἀνιστῶν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ. Ἀποφεύγων δὲ τὴν ἐνώπιον τοιούτων, μηδεμίαν ἄμεσον μετοχὴν ἐχόντων εἰς τὴν ὑπόθεσιν, ἀγροίκων ἀνθρώπων τέλεσιν τοῦ θαύματος, παραλαμβάνει μόνους ἐκ τῶν περισταμένων τοὺς τρεῖς οἰκειοτέρους αὐτοῦ μαθητάς, τοὺς ἀποτελοῦντας τὸν στενώτερον κύκλον τῶν μᾶλλον ἐμπίστων ἐκ τῶν ἀποστόλων (Ματθ. 17, 2 κ. ἑ, 26, 37), καὶ τοὺς γονεῖς, καὶ ἐμβαίνει εἰς τὸ δωμάτιον, ὅπου νεκρὸν κατέκειτο τὸ κοράσιον. Κρατήσας δὲ αὐτὸ τῆς χειρὸς καὶ εἰπών, «Ἡ παῖς ἐγείρου» ἀνιστᾷ αὐτό, ἀνακτησάμενον ἤδη καὶ τὴν δύναμιν τοῦ περιπατεῖν, πρὸς μεγίστην ἔκπληξιν τῶν παρισταμένων. Ἐν τούτοις ἐξ ἑνὸς μὲν πρὸς βεβαιοτέραν πίστωσιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ διατάττει νὰ δοθῇ αὐτῷ τροφή, ἐξ ἄλλου δέ, ἀπορεύγων τὸν ἄκαιρον καὶ ἄλογον θαυμασμόν, αὐστηρῶς ἀπαγορεύει τὴν διαφήμισιν τοῦ ἐκτάκτου θαύματος εἰς τοὺς γονεῖς αὐτοῦ. Τοιαύτας δὲ ἀπαγορεύσεις παρὰ τοῦ Κυρίου ἀπαντῶμεν καὶ ἀλλαχοῦ τῶν εὐαγγελίων ἐπὶ ἐκτάκτων θαυμασίων γεγονότων, καὶ τοῦτο εἶναι ἀπαίτησις τοῦ εὐεργέτου παρὰ τῶν οὕτως εὐεργετουμένων. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ συναίσθημα τῆς εὐγνωμοσύνης ἐπενεργεῖ ἐνίοτε πλεῖον παρὰ τοῖς εὐεργετουμένοις ἢ ἡ ὑπακοὴ πρὸς τὸν τὴν ἀπαγόρευσιν ἐπιβάλλοντα εὐεργέτην, διὰ ταῦτα οὐδόλως ἀπρεπὲς φαίνεται, ὅτι οὗτοι φαίνονται παραβάται τῆς τοιαύτης ἀπαγορεύσεως, ἱκανοποιοῦντες συναίσθημα ὑπερεκχειλίζον ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν. Τοῦτο δὲ φαίνεται συνέβη καὶ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην, καὶ οὕτως ἐξηγεῖται ἡ παρὰ τῷ εὐαγγελιστῇ Ματθαίῳ ἐπισφράγισις τῆς ἀφηγήσεως διὰ τῆς φράσεως, «Καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην» (Ματθ. 9, 26). Εἴθε δὲ καὶ ἡμεῖς ἐν τοῖς τοιούτοις νὰ φαινώμεθα παραβάται τῆς ἀπαγορεύσεως τῶν εὐεργετῶν ἡμῶν, καὶ νὰ διακηρύττωμεν δημοσίᾳ τὰς εὐεργεσίας αὐτῶν, ἀφορῶντες οὐχὶ εἰς τὴν μετριόφρονα αὐτῶν διάθεσιν, ἀλλ' εἰς τὴν ἡμετέραν εὐχάριστον γνώμην· πρὸ πάντων δὲ εἴθε διὰ τῆς εὐγνωμοσύνης, καὶ ἑαυτοὺς νὰ βελτιῶμεν καὶ κρατύνωμεν εἰς τὸ ἀγαθόν, καὶ τὰς πρὸς ἀγαθοεργίαν διαθέσεις τῶν ἄλλων νὰ ἐντείνωμεν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον.

† Ο ΑΓΧΙΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

Ὅσοι τῶν συνδρομητῶν δὲν λαμβάνουσι τακτικῶς καὶ ἐγκαίρως τὸ φύλλον παρακαλοῦνται ὅπως ἀνακοινῶσι τοῦτο ἀνυπερθέτως τῷ προέδρῳ τῆς διευθυνούσης τὴν «Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν» ἐπιτροπῆς.

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ὁ Ἀγχιάλου Βασίλειος (πρόεδρος)
Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος
Δ. Θ. Σανθόπουλος
Ἰ. Δ. Τανταλίδης
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης (ταμίας)

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἑξαμηνιαῖα τὰ ἡμίση.

Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΕΤΑΙ

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου.

ΕΤΟΣ ΙΖ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 7 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1897 ΑΡΙΘ. 37

Ἕνεκα τῆς ἑορτῆς τῆς αὔριον ἡ «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» ἐκδίδοται σήμερον.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ — Θέλει ὁ λαὸς τὸ κήρυγμα; — Περὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει μονῆς τοῦ Σωτῆρος τοῦ Φιλανθρώπου, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ, ἁγιάσματος καὶ ἁγίων λειψάνων— Νέαι ἐκδόσεις βυζαντινῶν συγγραφέων — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

—*Ἐψηφισμένος Παμφίλου.*—Τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ ἐγένετο ἡ ἐνώπιον τῆς ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἐπ''Ἐκκλησίας νενομισμένη εὐχαριστία τοῦ ἐψηφισμένου ἐπισκόπου Παμφίλου ἀρχιμανδρίτου Μελισσηνοῦ, διορισθέντος, ὡς γνωστόν, ἀρχιερατικοῦ προϊσταμένου ἐν Ταταούλοις. Ἡ χειροτονία τῆς Α. Θεοφιλίας γενήσεται τῇ μεθαύριον Κυριακῇ, ἐν Ταταούλοις, ἱερουργούντων τῶν σεβασμιωτάτων μητροπολιτῶν Ἀγχιάλου καὶ Πρικοννήσου καὶ τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Διτίτσης.

—*Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων.*—Ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῶν ἁγίων Ἀναργύρων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ, τοῦ Μακαριωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων ἄγοντος τῷ παρελθόντι σαββάτῳ τὴν ἐπέτειον τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἐγένετο πανηγυρικὴ λειτουργία ἐν τῷ ἐνταῦθα Μετοχίῳ τοῦ Παναγίου Τάφου, ἱερουργοῦντος τοῦ ἐκ τῶν συνοδικῶν ἀρχιερέων σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Βιζύης, τελεσθείσης ἐπὶ τούτῳ καὶ ἰδιαιτέρας δοξολογίας, καθ' ἣν παρέστη καὶ ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ἀντιπροσωπεύων τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, ὃς καὶ ἀπ' εὐθείας συνεχάρη τηλεγραφικῶς τῷ Μακαριωτάτῳ Πατριάρχῃ Ἱεροσολύμων Δαμιανῷ Α'. Ἐπίσης δὲ ὁ ἐνταῦθα ἀντιπρόσωπος τοῦ Παναγίου Τάφου ἐδέξατο τὰ συγχαρητήρια τῶν σεβασμιωτάτων συνοδικῶν ἀρχιερέων καὶ ἄλλων πολλῶν ἐγκρίτων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν.

—*Κυριακὰ μαθήματα.*— Ἡ ὥθησις ἡ δοθεῖσα εἰς πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ ὑπεγείρῃ τὸ θρησκευτικὸν παρ' ἡμῖν αἴσθημα, ἀπὸ τῆς ἀναρρήσεως εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν θρόνον Κωνσταντίνου τοῦ Ε', γίνεται ὁσημέραι ἐπαισθητή, καταναουμένης γενικῶς τῆς ἀνάγκης τῆς ἐνδελεχοῦς, ἀλλὰ καὶ πρακτικῆς θρησκευτικῆς διδασκαλίας, πρὸς διαπαιδαγώγησιν τοῦ λαοῦ, ὅστις μόνον οὕτω μορφούμενος δύναται νὰ καταστῇ ἱκανὸς νὰ κατανοῇ καὶ ἐκπληροῖ τὰ καθήκοντα αὐτοῦ ὡς τε χριστιανὸς ἀληθής, ὡς τε πολίτης χρηστὸς καὶ τίμιος, ταῖς ἐντολαῖς τοῦ Θεοῦ καὶ ταῖς διατάξεσι τῆς Ἐκκλησίας ὑπείκων καὶ τοῖς νόμοις τῆς πολιτείας ὑποτασσόμενος, ὡς αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν ἐντέλλεται καὶ διδάσκει.

Εὐχαρίστως δὲ παρατηρεῖται ὅτι ἡ πρὸς τοῦτο ὑπερτάτη τῆς Ἐκκλησίας μέριμνα ὑπεκκαίει τὸν ζῆλον τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ, προθύμως ἀκροωμένου τοῦ θείου κηρύγματος, σπεύδοντος δὲ καὶ εἰς τὰ κυριακὰ μαθήματα. Πρὸς τοῖς ὑπάρχουσι δὲ ἤδη ἐπὶ τούτῳ κέντροις, προστίθεται νῦν καὶ νέα ἑστία θρησκευτικῆς διδασκαλίας διὰ τῆς συστάσεως κυριακῶν μαθημάτων ἀνὰ μέσον τῆς μεγάλης καὶ κεντρικωτάτης κοινότητος τοῦ Γαλατᾶ, πρωτοβουλίᾳ καὶ ἐνεργείᾳ τοῦ ἱερατικῶς προϊσταμένου τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἀρχιμανδρίτου Σμαράγδου, ἐγκρίσει δὲ ἐκκλησιαστικῇ.

Ἀπὸ τῆς παρελθούσης Κυριακῆς ἐγκαινισθέντα ἤρξαντο καὶ ἐκεῖ τακτικῶς τὰ κυριακὰ μαθήματα, τόπου ὁρισθέντος τῆς ἀστικῆς σχολῆς τῶν ἀρρένων. Μελετᾶται δὲ καὶ ἡ σύστασις ἀναγνωστηρίου καὶ βιβλιοθήκης, καταρτιζομένης πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ ἱεροῦ τούτου σκοποῦ θρησκευτικῆς ἀδελφότητος ὑπὸ τὸ ὄνομα «Ὀρθοδοξία». Πρὸς διοργάνωσιν δὲ τοῦ θρησκευτικοῦ τούτου σωματίου καὶ τὴν σύνταξιν κανονισμοῦ ἐξελέγη ἤδη ὑπὸ τῶν ἱδρυτῶν ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἀρχιμανδρ. Σμαράγδου, ἐπιτίμου προέδρου ἀνακηρυχθέντος τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου.

—*Ἐπισκέψεις.*— Ἐντολῇ τῆς Α.Θ.Παναγιότητος ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ἐπεσκέψατο τῇ παρελθούσῃ δευτέρᾳ ἐπὶ τῇ εἰς τὴν βασιλεύουσαν ἐλεύσει αὐτοῦ τὸν

ἐξοχ. πρωθυπουργὸν τῆς Σερβίας Βλαδὰν Γεώργεβιτς. Αὐθημερὸν δὲ ἡ Α. Ἐξ. ἐλθοῦσα εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἐπεσκέψατο τὸν Α. Θ. Παναγιότητα. Τῇ δὲ χθὲς πέμπτῃ ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀντεπεσκέψατο ἐν Πέραν τὴν Α. Ἐξοχ. τὸν πρωθυπουργὸν τῆς Σερβίας.

Τῇ δευτέρᾳ ἐπίσης ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ἐπεσκέψατο τὴν Α. Ἐξοχότητα τὸν ἀσθενοῦντα ἀπό τινος Ἀλέξανδρον Καραθεοδωρῆ πασᾶν, προσκομίσας τὰς πατριαρχικὰς εὐχὰς ὑπὲρ ταχείας ἀναρρώσεως τῆς Α. Ἐξοχότητος.

Ὁ ἐρίτιμος τραπεζίτης Παῦλος Στεφάνοβικ προτιθέμενος νὰ ἀπέλθῃ εἰς Νεάπολιν τῆς Ἰταλίας, ὅπου καὶ θὰ διαχειμάσῃ, ἐπεσκέψατο τῇ τετάρτῃ τὴν Α. Θ. Π. καὶ ἀνεχώρησε χθές.

Τῇ τρίτῃ ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Π. ὁ ἐνταῦθα παρεπιδημῶν Ἄγγλος Ἐδουάρδος Μοὺν, μέλος τοῦ ἀγγλικοῦ Κοινοβουλίου.

—*Πατριαρχικὰ φωτογραφήματα.*—Παρετηρήθησαν πωλούμενα δημοσίως εἰκονογραφήματα τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, εἰκονίζοντα Κωνσταντῖνον τὸν Ε' φέροντα ἐγκόλπια καὶ παράσημα. Σπεύδομεν νὰ δηλώσωμεν ὅτι τὰ φωτογραφήματα ταῦτα εἰσὶ παραπεποιημένα. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης δὲν συνειθίζει νὰ φωτογραφῆται μετὰ παρασήμων καὶ ἐγκολπίων· ἑπομένως πᾶν τοιοῦτο φωτογράφημα Αὐτῆς εἶναι νόθον.

— *Οἱ καὶ πέραν τοῦ τάφου ἐπιζῶντες τίτλοι.* — Ἀνὴρ εὐσεβής, φιλάγαθος καὶ φιλόμουσος, ὁ ἐκ Μιτυλήνης γνώριμος ἐνταῦθα ἔμπορος Εὐστράτιος Καραντώνης, τιμῶν τὴν μνήμην προσφιλεστάτου ἀδελφοῦ, ἐναγχος τελευτήσαντος, διέθετο ὑπὲρ ἐκπαιδευτικῶν καὶ φιλανθρωπικῶν σκοπῶν ἄνω τῶν 900 τουρκικῶν λιρῶν, ὧν 50 ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων, 100 ὑπὲρ τοῦ Ζαππείου, 100 ὑπὲρ τῶν ἐκπαιδευτηρίων Γαλατᾶ, 30 ὑπὲρ τῶν ἐκπαιδευτηρίων Συνασσοῦ, 30 ὑπὲρ τῆς κοινότητος Ἐπιβατῶν καὶ ἰδιαιτέρως 50 ὑπὲρ τῶν αὐτόθι Ἀρχιγενείων, συστάσει τοῦτο καὶ προτροπῇ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος. Ἤτις δι' ἐπὶ τούτῳ πατριαρχικοῦ γράμματος τὰ πατρικὰ Αὐτῆς συλλυπητήρια διαβιβάσασα τῷ γνησίῳ τούτῳ τῆς Ἐκκλησίας τέκνῳ, εὐχαῖς καὶ εὐλογίαις ἐπέστεψε τὴν εὐσεβῆ καὶ φιλογενῆ πρᾶξιν, τὴν ἀγιάζουσαν τὴν μνήμην τοῦ μεταστάντος καὶ περιποιοῦσαν αὐτῷ τοὺς ἀληθεῖς τίτλους, οἵτινες παραμένοντες καὶ μετὰ θάνατον, μόνοι ἔχουσιν ἀξίαν καὶ πέραν τοῦ τάφου καὶ μόνοι οὗτοι δὲν πρέπει νὰ λησμονῶνται ὑπὸ τῶν ἐπιζώντων, νὰ ἐκτιμῶνται δὲ καὶ γεραίρωνται ὑπὸ τῶν πράγματι ἀρχαιοπρεπῶν.

Ὅσοι τῶν συνδρομητῶν δὲν λαμβάνουσι τακτικῶς καὶ ἐγκαίρως τὸ φύλλον παρακαλοῦνται ἵνα ἀνακοινῶσι τοῦτο ἀνυπερθέτως τῷ προέδρῳ τῆς διευθυνούσης τὴν «Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν» ἐπιτροπῆς.

ΘΕΛΕΙ Ο ΛΑΟΣ ΤΟ ΚΗΡΥΓΜΑ;

Ἡ ἐκ τῶν πραγμάτων εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο ἀπάντησις εἶνε ἀναμφιβόλως καταφατική. **Ὁ λαὸς ἀπεδείχθη ὅτι θέλει τὸ κήρυγμα.** Ἀπεδείχθη καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐν Σμύρνῃ καὶ ἐν τοῖς περιχώροις τῆς Σμύρνης καὶ ἐν Σέρραις καὶ ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Πάτραις καὶ ἐν Σύρῳ καὶ ἐν γένει πανταχοῦ, ὅπου ἐγένετο κήρυγμα.

Προχειροτάτην δ' ἀπόδειξιν περὶ τῆς ἀγάπης τοῦ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει λαοῦ πρὸς τὸ κήρυγμα δύνανται πᾶς νὰ λάβῃ μεταβαίνων πᾶσαν Κυριακὴν μετὰ μεσημβρίαν εἰς Κοντοσκάλιον ἢ Πέραν. Ὡς ἤκουσα 400 περίπου χριστιανοὶ κατὰ μέσον ὅρον ὑπάρχουσι παρόντες ἐν ἑκατέρῳ μαθήματι. Καὶ ἐγὼ δὲ εἶδον ἰδίοις ὀφθαλμοῖς τὸ πλῆθος καὶ τὴν προσοχὴν τῶν ἀκροατῶν παρὼν ἅπαξ ἐν ἑκατέρᾳ τῶν συναθροίσεων. Καὶ ἐν μὲν Κοντοσκαλίῳ παρέστην ἐν ῥαῷ θέρους καὶ ἐθαύμασα διὰ τὴν προσήλωσιν τῶν 40 περίπου ἀκροατῶν εἰς τὸ μάθημα ἐπὶ μίαν ὥραν καὶ τέταρτον παρὰ τὸν καύσωνα, ὅστις συχνάκις ἀποκοιμίζει. Ἐν δὲ Πέραν οἱ ἀκροαταὶ παρηκολούθουν μετὰ πολλοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ μετὰ τὸ τέλος τῶν γνωρίμων μου μέν τις προσελθὼν μοι εἶπε· «δὲν μᾶς μακαρίζετε»; εἰς δὲ τὸ δωμάτιον τοῦ διδάξαντος προσελθὼν πρεσβύτης τις μετὰ τοῦ υἱοῦ του εἶπεν· «Ὁ υἱός μου ἦτο ἀκροατὴς τῶν προηγουμένων μαθημάτων καὶ κατὰ παρακίνησίν του ἦλθον καὶ ἐγὼ σήμερον». Ἦλθον δὲ ἐκ Ταταούλων. Καὶ εἰς τὸ μάθημα δὲ τοῦ Κοντοσκαλίου φοιτῶσι καὶ μακρόθεν οὐκ ὀλίγοι, ὡς ἔμαθον.

Ἔκαμα λόγον περὶ τῶν δύο τούτων μόνον μαθημάτων, διότι δὲν κατώρθωσα μέχρι τοῦδε δι' ἰδιαιτέρας ἀσχολίας μου νὰ ἔλθω καὶ εἰς τὰ ἄλλα κέντρα θρησκευτικῆς διδασκαλίας ὑπάρχοντα ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει. Ἀλλὰ μανθάνω παρ' ἄλλων ὅτι, ὅπου ὑπάρχει κήρυγμα, οἱ χριστιανοὶ προσέρχονται πολυπληθέστεροι εἰς τοὺς ναούς ἢ ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ, εἴς τινα δὲ μαθήματα προσέρχονται καὶ ἐκ τῶν πέριξ καὶ μακρόθεν ἐπίτηδες οἱ χριστιανοί.

Καὶ ἐν ἄλλαις δὲ πόλεσιν, ὅπου γίνεται θρησκευτικὸν κήρυγμα τρέχει ὁ λαὸς πολύς, ὡς γινώσκουσιν οἱ ἀναγνῶσται ἢ ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως ἢ ἐξ ὅσων ἀναγινώσκουσιν ἐν ἐφημερίσι καὶ περιοδικοῖς.

Ποῦ στηρίζεται λοιπὸν ἡ γνώμη, ἣν ἀκούει τις ἢ ἐκ τινος νωθροῦ θεολόγου ἢ ἀπό τινος ἀμαθοῦς ἐπιτρόπου, ὅτι ὁ λαὸς δὲν θέλει τὸ κήρυγμα; Ἀναμφιβόλως δὲν ἔχει βάσιν ἀσφαλῆ· διότι, ὡς εἴπομεν, ὁ λαὸς διὰ τῶν πραγμάτων ἀπέδειξεν, ὅτι ἀγαπᾷ τὸ κήρυγμα, ὅτι, κατὰ τὴν ἔκφρασιν πολλῶν, «διψᾷ πρὸς τὸ κήρυγμα».

Πόθεν λοιπὸν πηγάζουσιν αἱ ἐνίοτε ἀκουόμεναι παρατηρήσεις περὶ τοῦ θρησκευτικοῦ κηρύγματος, αἱ ὁποῖαι φαίνονται ὡς ἀποδοκιμασίαι αὐτοῦ;

Ὁ προσεκτικὸς ἱεροκῆρυξ πρὸ παντὸς ἄλλου *ἐξετάζει μήπως αἴτιος τῆς ἀντιπαθείας τῶν χριστιανῶν πρὸς τὸ κήρυγμά του εἶνε αὐτός.* Μήπως δῆλα δὴ αὐτὸς ὁ ἱεροκῆρυξ εἶνε ἀκατάρτιστος πρὸς τὸ ἔργον, εἰ καὶ ἔχει ἴσως δίπλωμα θεολογίας· πρῶτον μὲν μήπως τὸ ἦθος αὐτοῦ σφόδρα ἀπᾴδον πρὸς τὸ χριστιανοπρεπὲς ἦθος παρέχει ἀντιπάθειαν οὐ μόνον πρὸς τὸ ἴδιον πρόσωπον, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἐνεργούμενον κήρυγμα. Καὶ δὲν εἶνε μὲν ὀρθὸν νὰ ἀποβλέπωσιν οἱ χριστιανοὶ πρὸς τὸ ἦθος τοῦ ἱεροκήρυκος ὡς πρὸς πρότυπον ἦθος καὶ νὰ ἀπαιτῶσι παρ' αὐτοῦ νὰ ἔχῃ ἐν μέσῳ κοινωνίας χαλαρᾶς ἦθος ἐντελῶς ἀνεπίληπτον· διότι τὸ γενικὸν κοινωνικὸν ἦθος ἐπιδρᾷ δυστυχῶς καὶ ἐπὶ τοὺς θρησκευτικοὺς διδασκάλους ὄντας ἀνθρώπους· ἀλλ' αὐτὸς ὁ ἱεροκῆρυξ ὀφείλει νὰ προσπαθῇ, ὅπως παρέχῃ ἑαυτὸν πρότυπον ἱκανῶς ἀξιομίμητον, νὰ ἀποδεικνύῃ διὰ τοῦ βίου αὐτοῦ, ὅτι ὁ κάλλιστος βίος, ὁ χριστιανικός, ἐρ' ὃν καλεῖ τοὺς ἀκούοντας, εἶνε δυνατός. Εἰ δὲ μή, ὁ ἀκροατὴς βλέπων ὅτι οὐδ' αὐτὸς ὁ διδάσκαλος κατώρθωσε νὰ ἔχῃ τὰς ἀρετάς, ἃς ἐπαινεῖ, ὑπολαμβάνει ὅτι τὰ ἐπαινούμενα εἶνε μὲν ὡραῖα, ἀλλ' ἀκατόρθωτα.

Πρῶτον λοιπὸν πάντων *ὀφείλει ὁ ἱεροκῆρυξ νὰ ἐξετάζῃ μήπως αἰτία τῆς ἀντιπαθείας τοῦ λαοῦ πρὸς τὸ κήρυγμά του ἦναι τὸ ἑαυτοῦ ἦθος.* Δεύτερον δὲ *ὀφείλει νὰ ἐξετάζῃ μήπως ἡ εἰς τὸ ἔργον προπαρασκευὴ αὐτοῦ ἦναι ἀνεπαρκής.* Μήπως δῆλα δὴ περὶ τὴν *χρῆσιν μὲν τῆς γλώσσης* ἦνε οὕτω δυσκαμπτος, ὥστε εἶνε ἀνάγκη νὰ γράφῃ καὶ ἀποστηθίζῃ καὶ ἀπὸ στήθους ἀπαγγέλῃ πᾶσαν ὁμιλίαν του αὐτολεξεί, ἐὰν δὲ διά τινα θόρυβον ἢ ἄλλην αἰτίαν ταραχθῇ καὶ χάσῃ τὴν σειράν, μήπως ἀγωνιᾷ ὡς ναυαγὸς ἐν μέσῳ πελάγει· *περὶ δὲ τὴν παραγωγὴν νοημάτων καὶ τὴν συναρμογὴν αὐτῶν* ἦνε οὕτω πτωχός, ὥστε νὰ ἀντιγράφῃ καὶ ἐπαναλαμβάνῃ τετριμένας φράσεις παλαιοτέρων διδασκάλων καὶ ταύτας ἄνευ λογικῆς ἀκολουθίας, ἄνευ συνειρμοῦ, ἐνίοτε ἀντιφασκούσας πρὸς ἀλλήλας, πάντοτε δὲ κενὰς καὶ κοινάς. Ἐὰν λοιπὸν προέλθῃ ἐπὶ τὸ ἔργον οὕτως ἀκατάρτιστος ὁ ἱεροκῆρυξ ἢ κατὰ τὸ ἦθος ἢ κατὰ τὴν διδακτικὴν ἱκανότητα ἢ κατ' ἀμφότερα, δὲν εἶνε παράδοξον, ἂν θὰ ἀποτύχῃ. Καὶ δὲν εἶνε μὲν πάλιν ὀρθὸν νὰ ἀπαιτῇ ὁ λαὸς ἐ θὺς νὰ φυῶσιν ἱεροκήρυκες πρώτης τάξεως· *διότι οἱ Βασίλειοι καὶ Χρυσόστομοι δὲν φύονται εὐθύς·* ἀλλὰ νὰ παραδέχεται ἀδυναμίας τινὰς κατὰ τὰς ἀρχὰς τοὐλάχιστον τοῦ σταδίου τοῦ ἱεροκήρυκος. Ἀλλ' αὐτὸς ὁ ἱεροκῆρυξ πρέπει νὰ προσπαθῇ μελετῶν καὶ ἀσκούμενος ἐπιτηδείως νὰ προοδεύῃ ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν καὶ εἰς καλλίτερον ἦθος καὶ εἰς εὐχερῆ χρῆσιν τῆς γλώσσης καὶ εἰς πρωτοτυπίαν καὶ εἰς ἄλλην ἱκανότητα περὶ τὴν σύνταξιν λόγων, ἃς εἴπωμεν δέ, ἂν καὶ δὲν εἶνε τοῦτο τόσον οὐσιῶδες ὅσον τὰ προηγούμενα, καὶ εἰς φυσικὴν καὶ ἀνεκτὴν τοὐλάχιστον ἀπαγγελίαν.

Ἐὰν οὕτω κατηρτισμένος προέλθῃ ὁ ἱεροκῆρυξ εἰς τὸ ἔργον τοῦ κηρύγματος, τότε τὰς ἄλλας ὑπαρχούσας δυσκολίας, αἵτινες κωλύουσι τὴν εὐδοκίμησιν τοῦ κηρύγματος, θὰ ὑπερνικήσῃ· εἰ δὲ μή, ἐπιτείνει αὐτάς.

Τίνες δὲ ἄλλαι δυσκολίαι ὑπάρχουσι κωλύουσαι τὴν εὐδοκίμησιν τοῦ κηρύγματος;

Ἀπὸ πάντων τῶν ἱεροκηρύκων τῶν ἐχόντων πεῖραν τοῦ ἔργου, μεθ' ὅσων ὡμίλησα, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν Χριστιανῶν, μεθ' ὅσων ὡμίλησα περὶ τούτου, *ἤκουσα ὁμόφωνον γνώμην, ὅτι τὸ μέγα μῆκος τῶν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἐκκλησίᾳ ἱερῶν ἀκολουθιῶν καθιστᾷ τὸ κήρυγμα τοῦ θείου Λόγου ἀπεχθὲς ἢ ἐπαχθές.* Οὐδεὶς ὑπάρχει ὁ μὴ ὁμολογῶν τοῦτο, παρ' οὐκ ὀλίγων δὲ καὶ δημοσίᾳ ἤδη προυτάθη ἡ ἐλάττωσις τοῦ μήκους τῶν ἀκολουθιῶν, νὰ οἰκονομηθῇ τις χρόνος (παραδείγματος χάριν ἐκ τοῦ χερουβικοῦ, ἐκ τοῦ κοινωνικοῦ ἢ ἀλλαχόθεν), καὶ νὰ παρασκευασθῇ τοιουτοτρόπως τόπος εἰς τὸ κατὰ τὴν ἱερὰν λειτουργίαν κήρυγμα τοῦ θείου λόγου, *τὸ ὁποῖον δικαιοῦται νὰ ἔχῃ τόπον ἐπίσημον ἐν τῇ θείᾳ λατρείᾳ.*

Ὑποδείξας σήμερον τὰς ἀπὸ τοῦ ἱεροκήρυκος πηγαζούσας αἰτίας τῆς μὴ εὐδοκιμήσεως τοῦ κηρύγματος καὶ τὴν ἐκ τοῦ μήκους τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν, θὰ ἐξετάσω ἄλλοτε ἄλλας αἰτίας, ὧν πρώτη ἡ ἐκ τινων ἐπιτρόπων ἱερῶν ναῶν.

Λουΐζος Ἡλιοῦ
καθηγητής.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΜΟΝΗΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΤΟΥ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΟΥ,

ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝ ΑΥΤΗ ΑΓΙΑΣΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΑΓΙΩΝ ΛΕΙΨΑΝΩΝ *

ιϐ'.

Εἴπομεν ἀνωτέρω ὅτι ὁ ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Νοβγορὸδ Ἀντώνιος εἶδε τῷ 1200 εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Φιλανθρώπου ἕνα τίμιον ἧλον· ὁ αὐτὸς λέγει ὅτι εἶδε πλειοτέρους εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Βουκολέοντος [οὕτως ἐν τῇ λατινικῇ μεταφράσει· ἐν δὲ τῇ Γαλλικῇ Palais d'or=Χρυσοτρίκλινος [;] σ. 97], ἐπίσης δὲ καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ἀναστάσεως [σ. 105. ἡ λατινικὴ μετάφρασις λέγει ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Μαρκέλλου (index: St. Marcellin), ἐνῷ ἡ Γαλλικὴ ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἀναστάσεως, ἐν ᾧ καὶ τὸ λείψανον τοῦ κτίσαντος αὐτὴν Ἁγίου Μαρκέλλου ἀπέκειτο· ὁ Riant[55] ἐσφαλμένως ἐπάγεται μάρτυρα τὸν Ἀντώνιον τῆς ὑπάρξεως ἑνὸς τιμίου ἥλου ἐν τῇ Μονῇ τῆς Περιβλέπτου]. Περὶ τῶν τιμίων ἥλων ἐλάχιστον

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 276 -- 279.

55. Riant; des depouilles religieuses enlevées à C/ple, Paris, 1875, σ. 178.

λόγον ποιοῦνται οἱ Βυζαντινοὶ συγγραφεῖς· οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ἱστορικοὶ Σωκράτης καὶ Σωζομενὸς (*Γεδεὼν* Βυζ. Ημ. ἔνθ. ἀν. σελ. 264) λέγουσιν ὅτι ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος «τοὺς ἥλους [δέ], χαλινούς τε καὶ περικεφαλαίαν ποιήσας ἐκέχρητο»· κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τοιαύτην χρῆσιν ἐποιήσατο μέχρι τῆς ἱδρύσεως τοῦ Πορφυροῦ κίονος ἐν τῷ Φόρῳ (νῦν Τσεμπερλῆ τάς)· διότι, κατά τινας μαρτυρίας, ἐκόσμησε διὰ τῶν ἥλων τούτων τὸ κράνος τοῦ ἀνδριάντος τοῦ στηθέντος ἐπὶ τοῦ εἰρημένου κίονος· τὸ κράνος τοῦτο, ὅπερ λέγεται ὂν ἀκτινωτόν, ἀποσπασθὲν ἐκ κεραυνοῦ κατ' ὀκτώβριον τοῦ ἔτους 1079, ἐπὶ αὐτοκράτορος Νικηφόρου Βοτανειάτου, (Muralt; Chr. Byz. a.c.) ἀπεθησαυρίσθη ἀναμφιβόλως ἐν τοῖς βασιλικοῖς ἀνακτόροις· ὁ δ' Ἀλέξιος Κομνηνός, διαδεξάμενος τὸν θρόνον μετὰ διετίαν μόλις ἀπὸ τοῦ γεγονότος, ἐδωρήσατο, φαίνεται, εἰς τὴν ἱερουργηθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ Μονὴν τοῦ Φιλανθρώπου τὸν ἕνα τῶν ἥλων τούτων. Τὴν ἐν τοῖς Βυζαντινοῖς ἀνακτόροις ὕπαρξιν τιμίου ἥλου ἀναφέρει καὶ ὁ ἡμέτερος *Νικόλαος ὁ Ὑδροῦντος* ἐπίσκοπος, σύγχρονος τῆς ὑπὸ Λατίνων ἁλώσεως, λέγων «ἐν τῷ σκευοφυλακείῳ τῷ τοῦ Μεγάλου »Παλατίου... ἀπέκειτο... καὶ... ὁ ἧλος... ἅτινα καὶ »ἡμεῖς ὕστερον αὐτοψεὶ ἐθεασάμεθα...»[56]. Ὁ *Γεδεὼν* (ἔνθ. ἀν.) φέρει μαρτυρίαν τῆς Ἄννης Κομνηνῆς περὶ ὑπάρξεως ἑνὸς τιμίου ἥλου, βασιλεύοντος τοῦ πατρὸς αὐτῆς Ἀλεξίου τοῦ Α', εἰς ἄγνωστον Μονήν· ἀλλ' ἡ Ἄννα ἥλον λέγουσα ἐννοεῖ τὴν λόγχην δι' ἧς ἐκέντησαν τὴν πλευρὰν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὡς ῥητῶς μαρτυρεῖ αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ ὑπὸ τοῦ Γεδεὼν σημειούμενον χωρίον λέγον «... τὸν ἅγιον ἧλον, δι' οὗ τὴν »τοῦ ἐμοῦ Σωτῆρος πλευρὰν οἱ ἄνομοι ἔνυξαν». (Ἀλεξιάδος σελ. 242, E. R.) Ὁ Δουκάγγιος ἐπανειλημμένως ὑπέδειξε τὴν τοιαύτην ἔννοιαν ἐν ταῖς σημειώσεσιν εἰς τὰς σελίδας τοῦ κειμένου τῆς Ἄννης, 202, 326, 419 E. R. [57] ἐν σελ. 415 μνημονεύει ἡ Ἄννα τῶν ἥλων καὶ τῆς λόγχης, ἐν ᾧ λαμβανομένων ὑπό τινος ὁρκιζομένου. [Αἱ παρὰ Mouralt, Chr. Byz. ἔτ. 1098, ἀρ. 18 πηγαὶ βεβαιοῦσι τὴν ἔννοιαν λόγχης διὰ τῆς λέξεως ἧλου].

Συμπληροῦντες τὰς περὶ τῶν ἥλων εἰδήσεις τῶν ἡμετέρων, προστιθέμεθα ὅτι ὁ ἁγιορείτης *Νικόδημος* ἐν τῷ Συναξαριστῇ τάσσει εἰς τὴν 6 Μαρτίου τὴν ἑξῆς μνήμην: «ἡ εὕρεσις τῶν »τιμίων ἥλων, οἱ μετὰ τὸ εὑρεθῆναι, οἱ μὲν τῷ κρά»νει τῆς κεφαλῆς τοῦ Κωνσταντίνου ἐνεμίγησαν, οἱ »δὲ τῷ χαλινῷ τοῦ ἵππου αὐτοῦ προστάξει τῆς Ἁ»γίας Ἑλένης τῆς μητρὸς αὐτοῦ». [Ἡ εἴδησις παρὰ *Θεοδωρήτῳ ἐπισκόπῳ Κύρου*, Ἐκκλ. Ἱστ. Α', κεφ. ΙΖ']. Ὁ αὐτὸς εἰς τὸ συναξάριον τῆς ιδ' Σεπτεμβρίου ἐν σημειώσει ὑπ' ἀρ. 2 δίδωσιν ἐκ τοῦ Γάζης Παϊσίου λεπτομερείας τινάς, καθ' ἃς οἱ ἥλοι ἦσαν τρεῖς, δύο μὲν τῶν χειρῶν, εἷς δὲ τῶν ποδῶν, κτλ. (Ἐκδ. Βενετίας, 1819). Πλείονες πληροφορίαι περὶ τῶν ἥλων ἀπαντῶσιν εἰς τοὺς Δυτικούς, ὑπὸ τοῦ Riant κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν εἰς τὸ πολύμοχθον μνηστὸν ἔργον αὐτοῦ (Exuviae κτλ.) αὐτολεξεὶ ἀναγραφόμεναι ἐκ τῶν διαφόρων κειμένων. Μνημονεύονται λοιπὸν οἱ ἥλοι ὡς ἕπεται.

Τῷ 1092 ἦσαν, ἐν τῷ παλατίῳ ἥλοι (σ. 208). Ἐν ἐπιστολῇ Ἀλεξίου Α' Κομνηνοῦ πρὸς Ροβέρτον, κόμητα Φλανδρίας· τάσσομεν τὴν μαρτυρίαν εἰς τὰς τῶν Δυτικῶν, διότι ὑπ' αὐτῶν χαλκευθεῖσα ἀπεδείχθη ἡ ἐπιστολή[58].

Τῷ 1157 «εἰς τὰ παλαιὰ παλάτια ἦσαν
οἱ ἥλοι»· Micol. Thinheyre, Exuv. σ. 213

Τῷ 1171 «ἐν τῷ μεγάλῳ παλατίῳ ἦσαν
οἱ ἥλοι»· Gulielm. Tyrius, » 216

Τῷ 1190 «ἐν τῷ αὐτοκρατορικῷ (Κ/π)
ναῷ ἦσαν τοὐλάχιστον δύο ἥλοι»· MSS. » 217

Τῷ 1203 «ἐν τῷ ναῷ τοῦ (παλατίου) Βουκολέον»τος ἦσαν καὶ οἱ μέσον τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν »τεθέντες δύο ἥλοι»· Robert de Clari, Exuv. σ.231. Τούτους, λέγει ἐν ἔτει 1286 τὸ Chron. anonymum Gallicum, ὑπὸ τῶν λατίνων αὐτοκρατόρων τῆς Κωνσταντινουπόλεως δοθέντας ἐνέχυρον τοῖς Βενετοῖς, ἐξηγόρασεν ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Λουδοβῖκος ὁ ἅγιος (Exuv. σ. 247), ἐνῷ οὔτε ἡ πρὸς αὐτὸν ἐπιστολὴ τοῦ Βαλδουίνου (Exuv., τ. Β', σ. 134—135), ἀναφέρει ἥλους, οὔτε ὁ Δουκάγγιος [59], ὅστις ἱστορεῖ τὰ κατὰ τὴν ἐνεχυρίασιν ὑπὸ τῶν βαρόνων ἐπιτρόπων τοῦ αὐτοκράτορος Βαλδουίνου Β', τῷ 1239, μόνον τοῦ ἓξ ἀκανθῶν στεφάνου, τὴν ἐξαγορὰν ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Λουδοβίκου καὶ τὴν κατάθεσιν ἐν τῇ ἕνεκα αὐτῆς κληθείσῃ Sainte Chapelle, ὡς οὐδὲ ὁ τῷ 1290 γράψας Johannes de Calumna (Exuv., σ. 248).

Ὁ Rannuzio [60] ἀναφέρει ἕνα ἧλον περιελθόντα εἰς τὴν κυριότητα τοῦ Δανδόλου· εἰς τὴν ἐν Βενετίᾳ ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Μάρκου τῷ 1468 ὑπῆρχε θήκη ἑλληνικὰ φέρουσα γράμματα, προερχομένη ἐκ Κωνσταντινουπόλεως καὶ περικλείουσα ἕνα ἧλον

56. Riant; Exuviae sacrae Constantinopolitanae. Genève, 1885 τ. II, σ. 223, ἔτ. 1207.

57. Ὡς καὶ ὁ Gibbon, Hist... de l'Emp. Rom. chap. LVIII, tr. guizot. τ. II, σ. 347, ἀρ. 4 (ἔτ. 1828).

58. *Παπαρρηγόπουλος*· Ἱστ. Ἑλλ. Ἔθν. τ. Δ', σ. 452, 456, ἔκδ. 1887.

59. Durange; Hist. de C/ple, c. IV, 11, 12, 13. Τὰ χρονικὰ τῆς Φλάνδρας τοῦ Oudegherst λέγουσιν ὅτι τῷ 1205 ὁ Βαλδουῖνος ἀπέστειλε Φιλίππῳ τῷ βασιλεῖ τῆς Γαλλίας πλεῖστα ἅγια λείψανα ἐκ τῆς ἐκκλησίας Os Leonis, κατατεθέντα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Διονυσίου· ὑποσημειοῖ ὁ ἐκδότης Lesbroussart, ὅτι ὁ ἀδελφὸς τοῦ Βαλδουίνου Ἔρρικος ἔπεμψε τῷ Φιλίππῳ, μαρκησίῳ τοῦ Ναμούρ, ἐν ἄλλοις ἀκάνθας ἐκ τοῦ στεφάνου, μετ' αὐτογράφου ἐπιστολῆς σωζομένης ἐν τῷ καθεδρικῷ ναῷ τοῦ Ναμούρ. Annales de Flandres, gand, 1789, τ. Β', σ. 53.

60. P. Rannuzios; Della Guerra di Constantiuopoli ; bri s i, In Venetia, M D C I V, σ. 96.

(Exuv. σ. 169, κατὰ τὸν Giovanni Thiepoli, Mar. Sanutum Jun. (σ 267), Sansovinum (σ. 268), Ramnuzium c. 270—27!).

Τῷ 1296 ὁ Durandus λέγει ἐν τῇ Sainte Chapelle ὑπάρχοντα ἕνα ἧλον (Exuv. σ. 250). Οἱ ἐν Παρισίοις, φαίνεται, ἀπὸ ἐτῶν ἐπόθουν τὴν ἀπόκτησιν, διότι ἀναφέρεται ὁμιλία τοῦ Eudes, ἀββᾶ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Διονυσίου, τῷ 1233 λεχθεῖσα pour le recouvrement de Saint Clou (Exuv., τόμ. Α', σ. CXCVj, ἀρ. 4). Ἐν Γερμανίᾳ πάλιν τὴν 4 Μαΐου ἑορτὴ ἦγετο τοῦ στεφάνου, τῆς λόγχης καὶ τῶν ἥλων (Exuv. τ. Β', σ. 294).

Ἂν καὶ ἐκ τῶν εἰρημένων ἀποδείκνυται ἡ ἀπὸ τοῦ 1204 ἔτους μετάβασις εἰς τὴν Δυσιν τῶν Τιμίων ἥλων, διετηρεῖτο ἐν τούτοις ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ μετὰ ταῦτα ἡ μνήμη τῆς ἄλλοτε ὑπάρξεως αὐτῶν· περιηγητὴς τοῦ 1332 ἔτους ἤκουσε περὶ τῆς ὑπάρξεως «ἑνὸς ἥλου τοῦ Σταυροῦ» (P. Bergeron. Voyages . . . en Asie, Haye, 1735: Jean Mandeville, σ. 6)· ὁ δὲ γράψας τὴν περιγραφὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ρῶσος ἀνώνυμος «ἧλον τοῦ Χριστοῦ» καλεῖ τὸν πορφυροῦν Κίονα, καὶ ἐπὶ τῆς κορυφῆς αὐτοῦ, λέγει, ἐσφραγισμένους ὄντας τοὺς ἥλους. (Jtin. Russes, σ. 238).

ιγ'.

Λείψανον Ἁγίου Ἀβερκίου. Τῷ 1350 ὁ ἐκ Νοβγορὸδ Στέφανος ἐπισκεφθεὶς τὴν Μονὴν τοῦ Φιλανθρώπου ἠσπάσθη τὸ ἐν αὐτῇ ἀναπαυόμενον σῶμα τοῦ Ἁγίου Ἀβερκίου· μετ' αὐτὸν δὲ τῷ 1389 — 1405 ὁ ἐκ Σμόλενσκ Ἰγνάτιος, τῷ 1393 ὁ σκρίβων Ἀλέξανδρος καὶ τῷ 1424—1453 ὁ γράψας τὴν ἀνώνυμον περιγραφὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Πρὸ τούτων καὶ πρὸ τῆς ὑπὸ τῶν Λατίνων ἁλώσεως τῆς πόλεως ὁ ἀρχιεπίσκοπος Νοβγορὸδ Ἀντώνιος, τῷ 1200, λέγει, τὸν Ἅγιον Ἀβέρκιον τεθαμμένον ὄντα ἐν τῇ Ἁγίᾳ Σοφίᾳ[61].

Τὸ κείμενον αὐτοῦ φαίνεται πως ἀσαφές, διότι, ἀφοῦ ἐν σελίδι 90, μνημονεύσας τοῦ τάφου τοῦ παιδὸς τοῦ Ἀθηνογένους, λέγει «πλὴν τούτου δὲν ὑπάρχουσιν ἐν τῇ Ἁγίᾳ Σοφίᾳ *ἄλλοι τάφοι*», ἐν σελίδι 95 λέγει «*ὄπισθεν* τοῦ ἱεροῦ βήματος τῆς Ἁγίας Σοφίας ἐν παρεκκλησίῳ εἰσί..., καὶ *ἀπωτέρω* εἰσὶ *τεθαμμένοι* ὁ Ἅγιος Ἀβέρκιος...» (σελ. 96)· τὰ τοπικὰ ταῦτα ἐπιρρήματα δὲν δυνάμεθα νὰ συμβιβάσωμεν ὅπως ὁρίσωμεν ἂν ὁ Ἅγιος Ἀβέρκιος ἐντὸς ἢ ἐκτὸς ἦν τῆς Ἁγίας Σοφίας τεθαμμένος]. Ὁ ἁγιορείτης Νικόδημος τρεῖς ὁμωνύμους ἁγίους ἀναφέρει· Ἅγιον Ἀβέρκιον, υἱὸν Ἀλφαίου τοῦ Ἀποστόλου, εἰς τὴν 26 Μαΐου· ὅσιον Ἀβέρκιον θαυματουργὸν ἐπίσκοπον Ἱεραπόλεως (ἐν ἔτει 186) εἰς τὴν 22 ὀκτωβρίου· μάρτυρα Ἀβέρκιον εἰς τὴν 5 Δεκεμβρίου· ἄγνωστον τίνος ἦν τὸ ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Φιλανθρώπου λείψανον, διασωθὲν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν Σταυροφόρων, περιφρονούντων[62] τὰ λείψανα τῶν ἥττον ἐν τῇ Δύσει ἐγνωσμένων ἀνατολικῶν ἁγίων καὶ προτιμώντων τὰ μάλιστα τὰ τῶν δυτικῶν ἁγίων.

ιδ'.

Λείψανα ἁγίου Κλήμεντος. Τρεῖς ὁμώνυμοι ἐπίσκοποι μνημονεύονται εἰς τὰ συναξάρια.

Α'. Ἅγιος Κλήμης, Ρώμης ἐπίσκοπος ἀπὸ τοῦ 91 μέχρι τοῦ 100 ἔτους, διδαχθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀποστόλου Πέτρου, συλλέξας τοὺς πε' ἀποστολικοὺς κανόνας, τέταρτος πάπας Ρώμης. Ἐξωσθεὶς εἰς Χερσῶνα πολλοὺς ἐκεῖ ἐχριστιάνισεν· ἐφ' ᾧ χολωθεὶς ὁ Δομετιανός, ἢ κατ' ἄλλους ὁ Τραϊνός, διέταξε καὶ ἐβυθίσθη ἐν μέσῳ τοῦ πελάγους, περὶ τὸν λαιμὸν ἀγκύρας σιδηρᾶς δεθείσης. Τὰ συναξάρια λέγουσιν ὅτι ἀποσυρθείσης τῆς θαλάσσης ἐφάνη μαρμαρόκτιστον ναΐδριον, ἐν ᾧ ἀποκείμενος ἦν ὁ ἅγιος, ἔχων περὶ τὸν λαιμὸν τὸν ἄγκυραν, καὶ ὅτι ἐδήλωσε τοῖς προσελθοῦσιν νὰ μὴ ἀνακομίσωσιν ἐκεῖθεν αὐτόν, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐπέτειον προσερχόμενοι νὰ δοξάζωσι τὸν Κύριον[63]. Εὕρηται καὶ ἄλλη ἀφήγησις, καθ' ἣν ἀπέθανε μαρτυρικῶς κατὰ τὸ τρίτον ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ Τραϊανοῦ καὶ ἐτάφη ἐν Ἑλλάδι (in Grecia), ἀορίστως[64]. Τὴν μνήμην αὐτοῦ ἄγει ἡ Ἐκκλησία τὴν κδ' τοῦ Νοεμβρίου μηνός[65].

[ἕπεται συνέχεια]

Ξ. Α. ΣΙΔΕΡΙΔΗΣ

---

61. Ὁ Ph. Brunn (Constantinople et ses sanctuaires au commencement du XV siècle . . . Odessa, 1883, σ. 31, ὀρθῶς παρατηρεῖ, ὅτι οὐδόλως παράδοξον ἐὰν οἱ Ἕλληνες, κατὰ τὴν λατινοκρατίαν, μετεκόμισαν ἀλλαχόσε τὰ ἅγια αὐτῶν ἐκ τῶν διαφόρων ναῶν.

62. Riant, des dép. etr. σ. 29.

63. Vita S.Clementis; apud Migne; P. G. τ.116,σ.180—184. Κατὰ σημείωσιν τῶν ἐκδοτῶν ὁ βίος γέγραπται πρὸ τοῦ 1000 ἔτους. —Ephrem episcopi Chersonis norratio: idem, σ. 184, § III.

64. Anast. Biblioth.:de vitis Pontif.Rom., σ. 2, E.R.

65. Τὸ ἐν χρήσει τοῦ τάγματος τῶν F. F. Mineurs Capucins Breviarium Romanum εἰς τὴν 23 Νοεμβρίου, ἄγει τὴν ἑορτὴν τοῦ Ἁγίου Κλήμεντος Πάπα καὶ μάρτυρος, καὶ εἰς τὸ συναξάριον αὐτοῦ, ἀφοῦ ἀφηγεῖται τὸ μαρτύριον ὡς ἱστορήσαμεν, προστίθησιν ὅτι βραδύτερον τὸ σῶμα αὐτοῦ κομισθὲν εἰς τὴν Ρώμην ὑπὸ τοῦ Πάπα Νικολάου Α', κατετέθη εἰς φερωνύμως αὐτῷ κτισθεῖσαν Ἐκκλησίαν.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

Τῇ ἀξιώσει φίλων πέμπω τῇ *Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ* κατάλογον σειρᾶς Βυζαντίνων συγγραφέων τῶν ἐκδοθέντων ἐν ἐκδόσει στερεοτύπῳ ὑπὸ τοῦ γνωστοτάτου ἐν Λειψίᾳ καταστήματος Teubner κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη, πρὸς χρῆσιν τῶν βυζαντινολόγων καὶ εὐκολίαν αὐτῶν· διότι οὔτε ἡ τοῦ Migne ἔκδοσις εἰς 4ον προσιτὴ τοῖς πᾶσι τυγχάνει, οὔτε αὐτὴ ἡ ἔκδοσις ἡ Emendatior et copiosior, ἡ τῆς Βόννης εἰς 8ον ἡ πολλῷ εὐωνοτέρα καὶ εὐχρηστοτέρα, ἥτις ὁσονούπω τὸ ἔτος τοῦτο συμπληροῖ τὴν σειρὰν αὐτῆς διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ *πεντηκοστοῦ* τόμου μέλλοντος νὰ περιλάβῃ τὸν τρίτον τόμον τοῦ *Ζωναρᾶ*[1]. Πλὴν δὲ τῶν προεκδεδομένων τοῦ *Ζωναρᾶ* ἐν 6 τόμοις (Μάρκ. 19, 50) καὶ *Εὐσεβίου* ἐν 4 τόμοις (Μάρκ. 15), ἀμφοτέρων ἐπιστασίᾳ Dindorf, τὸ εἰρημένον ἐκδοτικὸν κατάστημα Teubner ἐξέδωκε μέχρι τοῦδε καὶ τοὺς ἑξῆς Βυζαντίνους συγγραφεῖς.

ΑΝΝΗΣ ΚΟΜΝΗΝΗΣ τῆς Πορφυρογεννήτου ἅπαντα ὑπὸ Aug. Reifferscheid. Ἐν δυσὶ τόμοις Λειψίᾳ 1884 (Μάρκ. 7. 50). Ὁ τελευταῖος τόμος τῆς Ἄννης Κομνηνῆς ἐδημοσιεύθη μετὰ δεκάδας ἐτῶν ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς Βόννης τῷ 1878.

CALLINICI vita S. Hypatii. Ἐν Λειψίᾳ 1884 (Μάρκ. 3).

GEORGII CYPRII descriptio orbis Romani. Τούτῳ προστέθειται LEONIS IMPERATORIS DIATYPOSIS genuina τέως ἀνέκδοτος. Ἐξέδοτο καὶ σημειώσεσιν ἐπλούτισεν ὁ πολὺς GELZER 1890 (Μάρκ. 3).

HIEROGLIS SYNECDEMUS· τούτῳ προστεθειν-ται καὶ ἀποσπάσματα apud Constantinum Porphyrogennetum Servata et nomina urbium mutata. Ὑπὸ Burckhardt (Μαρκ. 1, 20).

ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΝΑΒΟΥΤΖΗ τοῦ μαγίστρου πρὸς τὸν Αὐθέντην τῆς Αἴνου καὶ Σαμοθράκης, Commentarius in Dionysium Halicarnasensem. Τὸ πρῶτον ἐξέδωκεν εἰς φῶς ὁ Lehnerdt 1890 (Μάρκ. 1, 80).

MARCI DIACONI vita S. PORPHYRII, episcopi Gazensis (Μάρκ. 2, 40).

NICEPHORI, archiepiscopi Constantinopolitani OPUSCULA HISTORICA. Ἐξέδοτο ὁ DE BOOR, ὁ τοῦ *Θεοφάνους* ἐκδότης. Τῷ βιβλίῳ προστέθειται καὶ ὁ *βίος Νικηφόρου* ὑπὸ Ἰγνατίου Διακόνου, καὶ ΣΥΝΑΓΩΓΗ *χρόνων κατὰ τὴν ἀκριβῆ ψῆφον τῶν Ἀλεξανδρέων* (ὅῆλα δὴ χρονογραφία σύντομος) 1880 (Μάρκ. 3, 30).

NICEPHORI BLEMMIDÆ curriculum vitæ et carmina, Ἐξέδοτο πέρυσιν ὁ Heisenberg. Περὶ τούτου ἔγραψα ἱκανὰ ἐν τῇ *Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ*, τεῦχ. 9 (Μάρκ. 4).

THEODOSIOS (ὁ *ἅγιος*) ἐξέδοτο ὁ USENER 1890 (Μάρκ. 4).

THEOPHANIS CHRONOGRAPHIA, ἡ γνωστὴ ἐν δυσὶ τόμοις εἰς μέγα 8ον γενομένη ὑπὸ τοῦ de Boor κατὰ τὸ 1883—1885 βραβευθεῖσα ἐν τῷ Ζωγραφείῳ Ἀγῶνι τῆς Ἀκαδημείας τοῦ Μονάχου (Μάρκ. 50).

THEOPHYLACTI SIMOCATTÆ historia. Ἐξέδοτο ὁ DE BOOR 1887 (Μάρκ. 6).

VITÆ SANCTORUM novem metricæ, λατινιστὶ ὅμως, ληφθέντες ἐκ διαφόρων εὐρωπαϊκῶν κωδίκων τοῦ Θ΄—ΙΒ΄ αἰῶνος ὑπὸ Harster (Μάρκ. 3).

Εἰς ἐπίμετρον δὲ προστεθείσθωσαν καὶ τάδε·

Novum Testamantum Græce, ed. Buttmann, ἔκδ. Ε΄ (Μάρκ. 2. 25).

ACTA APOSTOLORUM s. L. ad Theophilum liber alter. Ἐξέδοτο ὁ γνωστὸς συγγραφεὺς τοῦ περὶ τῆς *Ἀστικῆς Ῥητορείας* τριτόμου συγγράμματος Blass (Μάρκ. 2).

Ὁσονούπω δ' ἀναμένεται καὶ ἡ ἔκδοσις τοῦ Evangelium secundum Lucam sive Lucæ ad Theophilum liber primus.

Εὐχαρίστως δὲ ἀγγέλλω ὅτι λίαν προσεχῶς ἐκδοθήσονται ὁ ΜΑΛΑΛΑΣ ὑπὸ GLEYE,

ὁ ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ ὑπὸ HAURY,

ὁ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ὑπὸ HEISEMBERG, τοῦ ἐκδόντος τὸν *N. Βλεμμίδην*,

ὁ ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΚΥΛΙΤΣΗΣ ὑπὸ SEGER,

Εὔχομαι ἵνα οἱ ἔχοντες διάθεσιν νὰ μελετῶσι τὰ τοιαῦτα εὐκοπώτερον καὶ εὐωνότερον ἐν ταῖς ἀρίστοις ταύταις ἐκδόσεσι μάθωσι καὶ διδαχθῶσι πολλά.

Β. Α. Μ.

1. Οὕτως οἱ πρῶτοι δύο τόμοι ἐξεδόθησαν τῷ 1841 — 1844, ὁ 49ος ὁ Β΄ τῆς Ἄννης Κομνηνῆς τῷ 1878, ὁ δὲ 50ος Γ΄ τοῦ Ζωναρᾶ.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ
ΤΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ
ΚΥΡΙΑΚΗ ΟΓΔΟΗ
ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

Κεφάλαιον ι'. στίχ. 25—37.

25 «Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ νομικός τις προσῆλθε τῷ
Ἰησοῦ, πειράζων αὐτὸν καὶ λέγων, Διδάσκαλε, τί
26 ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; Ὁ δὲ εἶπεν
αὐτῷ, Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώ-
27 σκεις; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, «Ἀγαπήσεις Κύριον
τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης
τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου, καὶ ἐξ
ὅλης τῆς διανοίας σου», καὶ «τὸν πλησίον σου ὡς
28 σεαυτόν». Εἶπε δὲ αὐτῷ, Ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο
29 ποίει, καὶ ζήσῃ. Ὁ δέ, θέλων δικαιοῦν ἑαυτόν, εἶπε
30 πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Καὶ τίς ἐστί μου πλησίον; Ὑπο-
λαβὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἄνθρωπός τις κατέβαι-
νεν ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ εἰς Ἰεριχώ, καὶ λῃσταῖς περιέ-
πεσεν, οἳ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέν-
31 τες ἀπῆλθον, ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα. Κατὰ
32 συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκεί-
νῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. Ὁμοίως δὲ Λευί-
της, γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντι-
33 παρῆλθε, Σαμαρείτης δέ τις ὁδεύων, ἦλθε κατ' αὐ-
34 τόν, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἐσπλαγχνίσθη· καὶ προσελθὼν
κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ, ἐπιχέων ἔλαιον καὶ
οἶνον· ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος,
ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον, καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ,
35 καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐξελθών, ἐκβαλὼν δύο δηνάρια
ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐπιμελήθητι
αὐτοῦ, καὶ ὅ,τι ἂν προσδαπανήσῃς, ἐγὼ ἐν τῷ ἐπα-
36 νέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι. Τίς οὖν τούτων τῶν
τριῶν δοκεῖ σοι πλησίον γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος
37 εἰς τοὺς λῃστάς; Ὁ δὲ εἶπεν, Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος
μετ' αὐτοῦ. Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πορεύου,
καὶ σὺ ποίει ὁμοίως».

Μετὰ τὴν ἀνάδειξιν τῶν ἑβδομήκοντα μαθητῶν, τὴν μετὰ προηγουμένας ὁδηγίας ἀποστολὴν εἰς τὸ κήρυγμα, καὶ τὴν ἐπάνοδον αὐτῶν μετὰ κεκραφόρου καὶ διὰ θαυμάτων πιστοποιουμένην διδασκαλίαν (Λουκ. 10, 1—20), ὁ Κύριος ἐν ἀγαλλιάσει πνεύματος ηὐχαρίστησε τὸν Θεὸν Πατέρα, διότι ὁ θρίαμβος τοῦ Εὐαγγελίου κατωρθοῦτο οὐχὶ διὰ τῶν σοφῶν καὶ λογίων τοῦ ἑβραϊκοῦ λαοῦ, τῶν γραμματέων καὶ τῶν φαρισαίων καὶ τῶν ἀρχιερέων, ἀλλὰ δι' ἀνθρώπων ἀσήμων καὶ ἀφανῶν καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπαιδεύτων (Λουκ. 10,21—24). Τότε δὲ ἐκ τῶν ἀκουόντων τις νομικὸς καὶ δοκησίσοφος, βλέπων μακαριζομένους ὑπὸ τοῦ Κυρίου τινὰς μαθητὰς δι' ὅσα ἔβλεπον καὶ ἤκουον, ἀνέστη ἐκπειράζων αὐτὸν καὶ λέγων, ὅσα ἐν ἀρχῇ τῆς σημερινῆς περικοπῆς περιέχονται. Ἡ πρόθεσις τοῦ νομομαθοῦς τούτου ἰουδαίου, τοῦ γνώστου δῆλα δὴ τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου, καὶ κατ' ἀκολουθίαν τῆς ἁγίας Γραφῆς, τῆς ἐν ἔργοις καὶ λόγοις διδασκούσης καὶ ἀναπτυσσούσης τὰ τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου, προφανῶς ἦτο νὰ ἐκμυκτηρίσῃ τὸν οὐράνιον διδάσκαλον καὶ νὰ καταδείξῃ, ὡς ἐρρόνει, τὴν ἀσθένειαν τῆς διδασκαλίας καὶ τοῦ ἔργου αὐτοῦ, δι' ἃ δὴ καὶ ἐμακάριζεν ἐκεῖνος τοὺς ἰδίους μαθητάς. Ἀπέναντι τοιαύτης κακοβούλου προθέσεως ὁ Κύριος δὲν διστάζει νὰ καταδείξῃ πᾶσαν τὴν ἁγίαν αὐτοῦ ὑπομονὴν καὶ ν' ἀποδεχθῇ τὸν ἔλεγχον ἀνθρώπου ἁμαρτωλοῦ, εἰς τὴν φαρισαϊκὴν πιθανῶς αἵρεσιν ἀνήκοντος. Διατυποῖ δὲ οὕτω τὸν λόγον, ὥστε ἀπὸ ἐλεγχομένου γίνεται ἐλέγχων, καὶ καταδεικνύει τὴν παρ' αὐτῷ ἄγνοιαν τῶν στοιχειωδεστάτων ἀντικειμένων τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου. Ἐκεῖνος προσδοκῶν πιθανῶς ν' ἀκούσῃ παρὰ τοῦ Κυρίου διδασκαλίαν ἀντιφάσκουσαν καὶ διαρρηγνύουσαν πρὸς τὸν θεῖον μωσαϊκὸν νόμον, ἐρωτᾷ διὰ τίνων ἀγαθῶν καὶ ἐναρέτων πράξεων εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξασφαλίσῃ δι' ἑαυτὸν ὡς ἀναφαίρετον κληρονομίαν τὴν αἰώνιαν ζωὴν καὶ μακαριότητα. Ὁ δὲ Κύριος ἀπαντῶν ἐρωτᾷ αὐτὸν τί περὶ τούτου γινώσκει ἐκ τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου, οὗτινος φυσικῶς ἦτο ἄριστος γνώστης. Ὅτε δὲ παρ' αὐτοῦ ἤκουσε τὰς δύο κεφαλαιώδεις ἐντολὰς τοῦ νόμου τούτου, ἐν αἷς περιλαμβάνονται καὶ ἀφ' ὧν ἐξαρτῶνται ἅπαντα τῆς ἁγίας Γραφῆς τὰ βιβλία (Ματθ. 22,37—40), ἐπιδοκιμάζει τὴν ἀπάντησιν, καὶ συνιστᾷ τὴν τήρησιν τῶν ἐντολῶν τούτων. Ὁ δὲ νομικὸς προφασιζόμενος δικαιολογίαν, καταφωρᾶται ἄγνοιαν ἔγων πράγματος καταφανοῦς, διαστρεφέντος ὅμως ὑπὸ τῆς παραδιδασκαλίας τῶν Φαρισαίων. Οὗτοι ἐν τῷ καθορισμῷ τοῦ πλησίον μισαδέλφως λεπτολογοῦντες καὶ προβάλλοντες παραδόσεις δῆθεν τῶν προγενεστέρων, περιώριζον αὐτὸν εἰς μόνον τοὺς ὁμοεθνεῖς καὶ ὁμοπίστους, καὶ ἀπήλλασσον πάσης ὑποχρεώσεως ἀγάπης, μᾶλλον δὲ καὶ ἐπέβαλλον ἀνεπαισθήτως διὰ τῆς διδασκαλίας αὐτῶν μῖσος πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ὡς ἐχθρούς (Ματθ. 5, 43). Καὶ λοιπὸν ὁ νομικὸς τοῦ σημερινοῦ εὐαγγελίου μὴ δυνάμενος ἄλλο τι πρὸς δικαιολογίαν νὰ πράξῃ, ἐρωτᾷ τὸν Κύριον τίς εἶναι ὁ πλησίον, πρὸς ὃν κατὰ τὴν δευτέραν τῶν δύο μεγάλων ἐντολῶν ὀφείλομεν ἀγάπην ἴσην πρὸς ἑαυτούς. Τότε ὁ Κύριος ἀναπτύσσει ἐνώπιον πάντων τὴν ἐξαισίαν παραβολὴν τοῦ φιλανθρώπου Σαμαρείτου, δι' ἧς θαυμασιώτατα δεικνύει διὰ τοῦ παραδείγματος τοῦ μισητοῦ παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ ἰδίᾳ τοῖς Φαρισαίοις Σαμαρείτου, ὅτι ἐν τῇ γνησίᾳ σημασίᾳ τοῦ πλησίον ἐνυπάρχει ἡ ἔννοια τῆς ἐνεργοῦ καὶ συμπαθοῦς ἀγάπης, καὶ ὅτι ἀδιακρίτως φυλῆς καὶ γένους ὀφείλομεν πρὸς πάντας νὰ εἴμεθα φιλάνθρωποι καὶ εὔσπλαγχνοι, καὶ πρὸς αὐτοὺς ἔτι τοὺς μισοῦντας καὶ καταφρονοῦντας ἡμᾶς. Οἱ Φαρισαῖοι ὑβρίζοντες καὶ καταφρονοῦντες τὸν Κύριον ἔλεγον αὐτῷ ἀπ' εὐ-

θείας, «Οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς ὅτι «Σαμαρείτης εἶ σὺ καὶ δαιμόνιον ἔχεις;» (Ἰωάν. 8, 48), καὶ ἐκεῖνος τρανῶς αὐτοὺς διδάσκει, ὅτι αὐστηρότερος τηρητὴς τοῦ νόμου ἦτο ὁ μισητὸς κατ' αὐτοὺς Σαμαρείτης, ἢ ὁ ἱερεὺς καὶ ὁ λευίτης, οἱ ἄνθρωποι, οἵτινες ὡς ἐκ τοῦ ἱεροῦ αὐτῶν ἐπαγγέλματος ἔπρεπε νὰ εἶναι καὶ ἐν τῇ φιλανθρωπίᾳ τύπος καὶ ὑπογραμμὸς τῶν ἄλλων. Τὴν μεγάλην ταύτων σκληρότητα καὶ ἀπανθρωπίαν ἦν ἀντιθέτως πρὸς τὴν τοῦ Σαμαρείτου φιλανθρωπίαν καταδεικνύει ὁ Κύριος διὰ τῆς περὶ τούτων ἐκφράσεως «ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν», ἤτις σημαίνει, ὅτι εἰς οὐδὲν ἐλογίσθησαν δι' ἑαυτοὺς ὅ τε ἱερεὺς καὶ ὁ λευίτης τὸ δεινὸν πάθημα τοῦ δυστυχοῦς ἀδελφοῦ, ὅστις καιρίως κακοποιηθεὶς ὑπὸ κακούργων καὶ λῃστῶν διέτρεχε τὸν ἔσχατον κίνδυνον, καὶ διὰ τῆς λεπτομεροῦς περιγραφῆς τῆς πρὸς αὐτὸν εὐεργεσίας τοῦ Σαμαρείτου. Οὗτος οὐ μόνον πλησιάζων εὐσπλαγχνίζεται καὶ περιποιεῖται τὰς πληγὰς αὐτοῦ, δι' ἱματικῶν μέσων συνήθων καὶ τότε ὡς καὶ εἰς μεταγενεστέρους χρόνους, ἀλλὰ καὶ ταλαιπωρεῖ ἑαυτὸν κατὰ τὴν μέλλουσαν πορείαν, τὸν μὲν κινδυνεύοντα ἀδελφὸν ἐπιβιβάζων ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος, ὃν πιθανῶς ἡ ἡμίονον, αὐτὸς δὲ παραπορευόμενος πεζός, καὶ προνοῶν ὑπὲρ τοῦ ἀδελφοῦ. Ἀλλὰ καὶ εἰς τοῦτο μὴ ἐξαρκεσθεὶς τοποθετεῖ αὐτὸν καὶ περιποιεῖται καλῶς ἐν τῷ ξενῶνι διʼ ὅλης τῆς νυκτός, τὴν δʼ ἐπαύριον δίδωσι τῷ ξενοδόχῳ δύο δηνάρια, ἤτοι περὶ τὰ 10 γρόσια, ἀναλογοῦντα σήμερον πρὸς ἀσυγκρίτως μεγαλείτερον χρηματικὸν ποσόν. Ἀλλὰ καὶ εἰς τοῦτο μὴ ἀναπαυόμενος ὑπισχνεῖται τῷ ξενοδόχῳ καὶ πᾶσαν τοῦ λοιποῦ δαπάνην μέχρι τελείας τοῦ δυστυχοῦς θεραπείας.

Μετὰ τὴν λαμπρὰν δὲ ταύτην παραβολὴν πάλιν ἐρωτᾷ ὁ Κύριος τὸν νομικὸν ἵνα ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐξαγάγῃ τὴν ὁμολογίαν ὅτι ὁ Σαμαρείτης ἦτο ἀληθῶς πλησίον τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς, ἢ ὁ ἱερεὺς καὶ ὁ Λευίτης. Μετὰ τὴν ὁμολογίαν δὲ ταύτην, δίδωσι αὐτῷ τὴν νουθεσίαν, ἵνα καὶ αὐτὸς μιμητὴς γένηται ἐν ἔργοις φιλανθρωπίας καὶ ἀγάπης τοῦ Σαμαρείτου. Ἐκ τῆς ἀναπτύξεως ταύτης καταδηλον γίνεται, ὅτι ἡ παραβολὴ τοῦ φιλανθρώπου Σαμαρείτου, μηδὲν κοινὸν ἔχουσα πρὸς τὰς ἐπιτετεχνημένας ἀλληγορικὰς ἐξηγήσεις ἀρχαίων τινῶν καὶ νεωτέρων, διδάσκει ἡμᾶς τὴν ἄβολον καὶ εἰλικρινῆ καὶ ἄμεμπτον πρὸς πάντας τοὺς ἀνθρώπους ἀγάπην τὴν δι' ἀγαθοεργιῶν ἐκδηλουμένην. Οὐδεὶς λοιπὸν δικαιοῦται νὰ εἴπῃ ὅτι δικαιοῦται νὰ μένῃ ἀσπλαγχνος πρὸ οἱουδήποτε πάσχοντος ἀνθρώπου, ἐὰν θέλῃ ὄντως νὰ εἶναι ἀληθὴς μαθητὴς τοῦ Κυρίου καὶ τηρητὴς τοῦ θείου νόμου. Αἱ περιπέτειαι καὶ αἱ σχέσεις τοῦ ἀνθρωπίνου βίου ποικίλλουσιν ἐπ' ἀόριστον· ἐν τούτοις πάντες καὶ ὑπὸ πάσας τὰς συνθήκας καὶ τοὺς ὅρους τοῦ βίου ὀφείλομεν νὰ εἴμεθα ἕτοιμοι πρὸς ἀγαθοεργίαν ἀνάλογον πρὸς τὰς δυνάμεις καὶ τὰ μέσα ἅτινα δυνάμεθα νὰ διαθέσωμεν. Πᾶσα δʼ ὑπεκφυγὴ εἰς τοῦτο συγκαταλέγει ἡμᾶς μετὰ τῶν ἀσπλάγχνων καὶ ἀπανθρώπων τῆς παραβολῆς ταύτης προσώπων, τοῦ ἱερέως καὶ τοῦ λευίτου. Ἐὰν δὲ περαιτέρω προχωρῶμεν, κακοποιοῦντες καὶ ἀδικοῦντες τοὺς ἀδελφούς ἡμῶν, τότε εὑρισκόμεθα εἰς πολλῷ χείρονα ἁμαρτίας κατάστασιν, μηδὲν διαφέροντες τῶν λῃστῶν τῆς παραβολῆς ταύτης. Ὦ! εἴθε ἅπαντες οἱ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου βαπτισθέντες καὶ ἐν καινότητι ζωῆς περιπατοῦντες νὰ κατακοσμῶνται πάντοτε διὰ τῆς κορωνίδος τῶν ἀρετῶν, τῆς πανταχόσε ἁπαστραπτούσης λάμψιν οὐράνιον, τῆς ἀγάπης, καὶ πάντοτε νὰ ἐκδηλῶσι τὴν κατακλύζουσαν αὐτοὺς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπην δι' ἔργων ἀγαθῶν!

† Ο ΑΓΧΙΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Προσκαλοῦνται ὅπως συνέλθωσιν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τῇ προσεχεῖ Τετάρτῃ, 12 Νοεμβρίου, καὶ ὥρᾳ 4 τουρκιστὶ π. μ. οἱ τὸν σύλλογον τῶν ἱεροκηρύκων ἀποτελοῦντες, συμφώνως τῇ προηγουμένῃ περὶ τούτου ἀποφάσει.

ΜΙΚΤΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ
ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΟΡΥΤΣΑΣ

Προσκαλεῖται ὁ Ναοὺμ Εὐαγγέλου Φέρε, ὑπήκοος ὀθωμανὸς ὁρμώμενος ἐκ Κορυτσᾶς νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, ὅπως τὴν πρώτην πέμπτην καὶ ὥραν 4 τῆς ἡμέρας τουρκιστὶ μετὰ παρελευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ Μικτοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ δικαστηρίου τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Κορυτσᾶς αὐτοπροσώπως, ἢ δι' ἀντιπροσώπου, ὡς ἐνοχούμενος ὑπὸ τῆς τέως συζύγου αὐτοῦ Ἰωάννας Νικολάου, κατοίκου Κορυτσᾶς, ἐπὶ ἀποδόσει τῆς προικὸς αὐτῆς· ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ δικασθήσεται ἐρήμην.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρὶς κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένων ἐφημερίδων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ Κωνσταντινουπόλεως».

Ἐν Κορυτσᾷ τῇ 21 Ὀκτωβρίου 1897.

Ὁ Πρόεδρος 1

† Ὁ Κορυτσᾶς ΓΕΡΒΑΣΙΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΩΡΟΛΟΓΑΣ.

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου ἀγγέλλει τῷ δημοσίῳ ὅτι ἐν τῷ καταστήματι τούτῳ γίνονται δεκταὶ παραγγελίαι ἐκτυπώσεως **βιβλίων, ἐκκλησιαστικῶν μουσικῶν βιβλίων, φυλλαδίων, διπλοτύπων, πινάκων, ἀγγελτηρίων, ἐπισκεπτηρίων** καὶ παντὸς εἴδους ἐντύπων εἴτε τὴν ἑλληνικήν, τὴν τουρκικὴν καὶ τὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας, πάσης ἐργασίας ἐκτελουμένης μετὰ ταχύτητος, φιλοκαλίας, καὶ εἰς τιμὰς λίαν συγκαταβατικάς. Παραγγελίαι τυπογραφικῶν ἐργασιῶν γίνονται ὁμοίως δεκταὶ καὶ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν.

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ὁ Ἀγχιάλου Βασίλειος (πρόεδρος)
Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος
Α. Θ. Ξανθόπουλος
Ἰ. Δ. Ταντσλίδης
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης (ταμίας)

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἑξαμηνιαῖα τὰ ἡμίση.

Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΕΤΑΙ

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου.

ΕΤΟΣ ΙΖ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 15 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1897 ΑΡΙΘ. 38

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ — Καπουλῆ Παναγία — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν — Κανονισμὸς Ἱερατικοῦ Ταμείου — Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα — Ἱερὸν κήρυγμα.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Πατριαρχικὴ χοροστασία.—Ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῶν Ἀρχιστρατήγων Μιχαὴλ καὶ Γαβριὴλ ὁ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐχοροστάτησε κατὰ τὸν ἑσπερινόν, τῇ παρασκευῇ, ἐν τῷ φερωνύμῳ ναῷ, ἐν Βαλατᾷ. Μετὰ τὸ τέλος τοῦ ἑσπερινοῦ ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀνεπαύθη ἐν τῷ ἐπιτροπικῷ, ὅπου παρόντων πλὴν τῶν ἐπιτρόπων καὶ ἄλλων ἐγκρίτων ἐνοριτῶν ἐζήτησε διαφόρους πληροφορίας σχετικῶς πρὸς τὰ ἐκεῖ κοινοτικὰ πράγματα καὶ δὴ περὶ τῆς καταστάσεως τῶν σχολείων καὶ τῶν πόρων αὐτῶν.

Τὴν θείαν λειτουργίαν τῇ ἐπιούσῃ ἐτέλεσεν ὁ ἐκ τῶν συνοδικῶν ἀρχιερέων σεβασμιώτατος μητροπολίτης Ἀγχιάλου, ὃς καὶ ὡμίλησε μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ εὐαγγελίου περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς τακτικῆς εἰς τοὺς ναοὺς φοιτήσεως καὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν δέον νὰ ἵστανται οἱ χριστιανοὶ κατὰ τὴν δημοσίαν λατρείαν.

—*Ἡ ἑορτὴ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.*—Τῇ παρελθούσῃ πέμπτῃ ἡ Ἐκκλησία ἦγε τὴν μνήμην τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως. Γνωστὸν ὅτι ὁ μέγας οὗτος τῆς Ἐκκλησίας πατὴρ πολλὰ παθών, ἀπέθανεν ἐν κακουχίαις τῇ 14 σεπτεμβρίου τοῦ 407 ἔτους, καθ' ὁδόν, ὅτε τὸ δεύτερον ἐξορισθεὶς μετήγετο ἀπὸ τόπου εἰς τόπον. Ἕνεκα δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ Σταυροῦ ἡ μνήμη αὐτοῦ μετετέθη ἀπὸ τῆς 14 Σεπτεμβρίου εἰς τὴν 13 Νοεμβρίου, ἡμέραν ἴσως τῆς ἐκ τῆς πρώτης ἐξορίας ἀνακλήσεως αὐτοῦ. Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην, κατ' ἔθος ἀρχαῖον, ἐν μὲν τῷ πατριαρχικῷ θρόνῳ τίθεται ἀφ' ἑσπέρας ἡ εἰκὼν τοῦ ἁγίου εἰς προσκύνησιν τῶν χριστιανῶν, ὁ δὲ Πατριάρχης ἵσταται ἐν τῷ παραθρονίῳ ἄνευ μανδύου, φέρων μόνον χαζράνιον.

—*Ἐπίσκοπος Παμφίλου.*—Τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ ἐγένετο ἐν τῷ κατὰ Τατάουλα ἱερῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Δημητρίου ἡ χειροτονία τοῦ ἐπισκόπου Παμφίλου Μελισσηνοῦ, διορισθέντος, ὡς γνωστόν, ἀρχιερατικοῦ προϊσταμένου τῆς αὐτόθι ὀρθοδόξου κοινότητος, ἱερουργούντων τῶν σεβασμιωτάτων μητροπολιτῶν Ἀγχιάλου καὶ Προικοννήσου καὶ τοῦ πρώην Δισκάτης, πυκνοῦ δὲ συνελθόντος ἐκκλησιάσματος.

—*Μητροπολίτης Παραμυθίας.*—Τῇ Τρίτῃ ἐγένετο ἡ ἐνώπιον τῆς ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἐπ' Ἐκκλησίας νενομισμένη εὐχαριστία τοῦ νέου μητροπολίτου Παραμυθίας Βασιλείου, ἀρικομένου εἰς βασιλεύουσαν τῇ ἑσπέρᾳ τῆς παρελθούσης πέμπτης.

—*Πατριαρχικαὶ ἐπισκέψεις.*—Τῇ παρελθούσῃ δευτέρᾳ ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπεσκέψατο τὴν Μ. τοῦ Γ. Σχολήν, ὅπου διαμείνασα ἐπὶ τρεῖς ὅλας ὥρας, παρηκολούθησε τὰ μαθήματα τάξεων τινῶν. Ἐπανακάμπτουσα δ' ἐκεῖθεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ἐπεσκέψατο καὶ τὸν πανιερώτατον μητροπολίτην Ἐλασσῶνος, ἀσθενοῦντα ἀπό τινων ἡμερῶν.

Τῇ ἐπιούσῃ, τρίτῃ, ἡ Α.Θ.Παναγιότης συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ ἄρχοντος Μ. Λογοθέτου ἀντεπεσκέψατο τὸν τὰ τῆς ἐνταῦθα ρωσσικῆς πρεσβείας διευθύνοντα καὶ ἐσχάτως πρεσβευτὴν ἐν Βελιγραδίῳ διορισθέντα Ζαδωΰσκην.

—*Οἱ ἀπολελυμένοι ἱερεῖς.*—Κατόπιν τῶν μέτρων, ἅτινα ἔλαβεν ἡ Π. Κ. Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ ὅπως ἀπαλλάξῃ τὴν ἀρχιεπισκοπὴν Κωνσταντινουπόλεως τῶν ἄνευ θέσεως ἱερέων, τῶν ἔκ τινων ἐπαρχιῶν προερχομένων, πᾶς τις ἐφρόνει ὅτι θὰ ἐτίθετο τέρμα εἰς κατάστασιν μεγάλως ἐξευτελίζουσαν τὸ ἱερατικὸν ἀξίωμα καὶ καταρρίπτουσαν τὸ γόητρον τοῦ ἐνοριακοῦ κλήρου πρὸ τῶν ὀμμάτων τῶν ξένων. Ἐπειδὴ δὲ τοιαύτη κατάστασις δὲν εἶναι ἀνεκτή, ἡ ἱερὰ Σύνοδος, ἔχουσα ἐν ὄψει ἔκθεσιν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐπελάβετο τοῦ ζητήματος τούτου, συσκεψαμένη συντόνως περὶ τῶν λιπτέων μέτρων, διά τε τὰς χειροτονίας καὶ τὴν ἀπόλυσιν τῶν ὑπεραρίθμων ἱερέων. Καὶ περὶ μὲν τοῦ πρώτου

ἀνεβλήθη τό γε νῦν πᾶσα ἀπόφασις, περὶ δὲ τοῦ δευτέρου, τοῦ ἀμέσως ἐνδιαφέροντος τὴν ἀρχιεπισκοπὴν Κωνσταντινουπόλεως, ἐλήφθη ὁριστικὴ ἀπόφασις. Ἐπειδὴ δὲ ἐξηκριβώθη ὅτι τρεῖς κυρίως ἐπαρχίαι ἀπολύουσιν ὑπεραρίθμους ἱερεῖς ἐνεκρίθη ὅπως διὰ πατριαρχικοῦ γράμματος ἐπιστηθῇ σπουδαίως ἡ προσοχὴ τῶν οἰκείων μητροπολιτῶν, ὑπευθύνων καθισταμένων διὰ τὰς συνεπείας. Ἀφ' ἑτέρου δὲ αὐστηρὰ ἐλήφθησαν διοικητικὰ μέτρα πρὸς ἀπέλασιν ἐντεῦθεν παντὸς μετανάστου ἱερέως, ἀποπεμπομένου πάραυτα, διὰ παντὸς νομίμου μέσου.

—*Μητροπολίτης Σωζοαγαθουπόλεως.*— Τῇ πρωΐᾳ τῆς Τρίτης ἀφίκετο ἐνταῦθα ὁ σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σωζοαγαθουπόλεως Παρθένιος, ἐκ τῶν νέων συνοδικῶν μελῶν. Ἐπισκεψάμενος δὲ αὐθημερὸν τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἐπελάβετο ἀπὸ τῆς σήμερον τῶν συνοδικῶν αὐτοῦ καθηκόντων.

—*Συγχαρητήρια.*— Τῷ ἑορτάζοντι τῷ παρελθόντι σαββάτῳ σχολάρχῃ τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς πανοσιολ. ἀρχιμανδρίτῃ Μιχαὴλ Κλεοβούλῳ ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνεχάρη διὰ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου.

—*Σιναϊτικὸν Μετόχιον.* — Τὸν ἑορτάζοντα ἐπίτροπον τοῦ ὄρους Σινᾶ πανοσ. ἀρχιμανδρίτην Γαβριὴλ ἐπεσκέψατο τῷ σαββάτῳ ἐν τῷ ἐνταῦθα Σιναϊτικῷ Μετοχίῳ ἐκ προσώπου τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ ὑπογραμματεὺς τῆς ἱερᾶς Συνόδου.

—*Μ. Πρωτοσύγκελλος.* — Ἐπὶ τῇ μνήμῃ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἦγε τῇ προχθὲς πέμπτῃ τὴν ἐπέτειον αὐτοῦ ἑορτὴν ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος. Ἐπὶ τούτῳ δὲ ἐπεσκέψαντο αὐτὸν ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, τὰ μέλη τῆς ἱερᾶς Συνόδου, οἱ ἐνταῦθα παρεπιδημοῦντες ἐν ἐνεργείᾳ καὶ μὴ ἀρχιερεῖς, ἅπασα ἡ πατριαρχικὴ ὑπαλληλία, οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν ἁγίων Τόπων, οἱ κατ' ἐνορίας ἀρχιερατικοὶ καὶ ἱερατικοὶ προεστῶτες μετὰ τοῦ ὑπ' αὐτοὺς κλήρου καὶ πάντες οἱ ἐν ὑπηρεσίᾳ καὶ μὴ κληρικοί, ὡς καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν λαϊκῶν. Δι' ἀντιπροσώπων δὲ συνεχάρησαν τῇ Α. Πανοσιολογιότητι ὁ πρώην Κωνσταντινουπόλεως Νεόφυτος, ὁ πρώην Κωνσταντινουπόλεως Ἄνθιμος καὶ ὁ πρώην Ἱεροσολύμων Νικόδημος. Χθὲς δὲ συνεχάρησαν αὐτῷ καὶ τὰ λαϊκὰ μέλη τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου, ὡς καὶ ὁ ἐνταῦθα ἀντιπρόσωπος τοῦ πατριάρχου τῶν Παλαιοσύρων. Πλεῖστα δὲ ἔλαβε συγχαρητήρια τηλεγραφήματα ἐκ τῆς ἐπαρχίας Ἐφέσου, Μιτυλήνης καὶ Σμύρνης, ὅπου προϋπηρέτησε καὶ ἀνεδείχθη τὸ πρῶτον ἡ ἀξία τοῦ κληρικοῦ τούτου, οὗ δὲν ἀνήκει εἰς τὴν σύνταξιν τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» νὰ ἐξάρῃ τὰς ἀρετάς, αἵτινες προσεπόρισαν αὐτῷ εἰλικρινῆ ἀγάπην καὶ ἀληθῆ ἐκτίμησιν καὶ λαμπρύνουσι νῦν τὸ εἰς ὃ ἀνυψώθη ἐπαξίως περίβλεπτον τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας ἀξίωμα.

—*Κήρυγμα τοῦ θείου Λόγου.*—Τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ συνῆλθε τὸ δεύτερον ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου ὁ σύλλογος τῶν ἱεροκηρύκων, ὅστις καὶ χαράξας κατὰ γενικὴν ἔννοιαν τὰ θέματα τοῦ κατὰ τὴν ἀρξαμένην τεσσαρακονθήμερον νηστείαν θείου κηρύγματος, ὥρισε καὶ τοὺς κατ' ἐνορίας κηρύξοντας· Κατάλογον δὲ τῶν καθ' ἑβδομάδα κηρυξόντων θέλομεν δημοσιεύει τακτικῶς κατὰ πᾶν σάββατον, ἀρχόμενοι ἀπὸ σήμερον.

—*Μητροπολίτης Ἀγχιάλου.* — Συνοδικῇ ἀδείᾳ ἀναχωρεῖ σήμερον εἰς Πύργον ἡ Α. Σ. ὁ μητροπολίτης Ἀγχιάλου, χάριν ἐπειγουσῶν ἐπαρχιακῶν ὑποθέσεων. Ἡ ἀπουσία αὐτοῦ διαρκέσει ἐπὶ ὀλίγας μόνον ἡμέρας.

— *Θεολογικὴ Σχολὴ Ἱεροσολύμων.*—Ἀπό τινων ἤδη ἐτῶν ἡ ἐν Ἱεροσολύμοις Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Παναγίου Τάφου δημοσιεύει ἐπετηρίδα περιλαμβάνουσαν λεπτομερῆ ἔκθεσιν τῶν ἐτησίως ἐν τῇ σχολῇ πεπραγμένων ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων μέχρι τῶν ἐξετάσεων. Τοιαύτη δὲ ἐπετηρὶς τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1896—97 ἔναγχος ἐξεδόθη ἐκ τοῦ τυπογραφείου τοῦ Παναγίου Τάφου (σελ. 1—91). Διαιρεῖται δὲ εἰς τρία μέρη, ὧν τὸ πρῶτον περιλαμβάνει τὰ κατὰ τὰς ἐνάρξεις, ἐν οἷς καὶ ὁ ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου ἀναγνωσθεὶς ἐπιστημονικῆς ἀξίας λόγος περὶ τῶν αἰτιῶν τῶν ὑπὸ τῆς ρωμαϊκῆς πολιτείας διωγμῶν τοῦ χριστιανισμοῦ (σελ. 11—44)· τὸ δεύτερον τὰ κατὰ τὰς ἐπισήμους ἑορτὰς τῆς σχολῆς, ἐν οἷς ὁ ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ ὁσιολογιωτάτου ἱεροδιακόνου Νικοδήμου πανηγυρικὸς λόγος «εἰς τὸν ἐν ἁγίοις πατέρα ἡμῶν Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνόν» (σ. 49—58). Ἔπονται τὰ κατὰ τὴν κηδείαν τοῦ ἀοιδίμου πατριάρχου Γερασίμου καὶ ὁ κατ' αὐτὴν ἐντολῇ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς ἐπικήδειος λόγος, ἐκφωνηθεὶς ὑπὸ τοῦ σχολάρχου τῆς σχολῆς (σ. 58—71). Τὸ δὲ τρίτον τὰ κατὰ τὰς ἐξετάσεις, ἐν οἷς ἡ λογοδοσία τοῦ σχολάρχου (σ. 72—85), καὶ κατάλογος διαφόρων εἰς τὴν σχολὴν δωρεῶν.

Ρωσικὸς ἐκκλησιαστικὸς τύπος.

Ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ γνωστοῦ φερεπόνου καθηγητοῦ τῆς θεολογίας κ. Α. Λοπουχὶν ἐκδίδονται ἐν Πετρουπόλει δεκάτην τῆς ρωσικῆς θεολογικῆς ἀκαδημίας τὰ δύο γνωστὰ περιοδικὰ ὁ «Ἐκκλησιαστικὸς Ἀγγελιαφόρος» καὶ ἡ «Χριστιανικὴ Ἀνάγνωσις» πραγματευόμενα περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς πορείας οὐ μόνον τῆς ὀρθοδόξου ρωσικῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς καθόλου ἀνατολικῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Τὰ περιοδικὰ ταῦτα ὡς παρακολουθοῦντα τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ὀρθοδόξου βίου εἰσὶν ἄξια πάσης συστάσεως καὶ μελέτης. Ἡ διεύθυνσις αὐτῶν εἰς τὴν κοινὴν ταύτην ὠφέλειαν ἀπιδοῦσα ἀπεφάσισεν ὅπως ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς ἔτους 1898 τὴν μὲν «Χριστιανικὴν Ἀνάγνωσιν» ἐκδίδῃ κατὰ μῆνα, τὸν δὲ «Ἐκκλησιαστικὸν Ἀγγελιαφόρον» καθ' ἑβδομάδα. Ἡ ἐτησία συνδρομὴ ἀμφοτέρων τῶν περιοδικῶν διὰ τοὺς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ συνδρομητὰς ἔσται 10 ρούβλια.

ΚΑΠΟΥΛΗ ΠΑΝΑΓΙΑ

Τὸ ἐν Παρισίοις ἐκδιδόμενον περιοδικὸν «La Terre Sainte» ἐν τῷ φύλλῳ τῆς 15 Νοεμβρίου 1897 (ν. ἔ.) ἐδημοσίευσε πραγματείαν τοῦ κ. Μ. Λέοντος Κλουνὲ περὶ τοῦ πρό τινος καιροῦ ἐφευρεθέντος ἐν τοῖς πέριξ τῶν ἐρειπίων τῆς Ἐφέσου οἴκου, ἔνθα κατὰ τὰ ὁράματα τῆς καλογραίας Ἔμερικ ἔζησε δῆθεν καὶ ἐκοιμήθη ἡ Θεομήτωρ. Ὁ κ. Κλουνὲ διὰ τῆς πραγματείας αὐτοῦ ταύτης, χωρὶς ποσῶς νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν τὴν περὶ τοῦ ζητήματος τούτου γενομένην πολύμηνον διὰ τῶν ἐφημερίδων συζήτησιν ἀναμέσον τῶν ἐν Σμύρνῃ Καθολικῶν θεολόγων καὶ τῶν ἡμετέρων, πειρᾶται ν' ἀποδείξῃ τὸν ὄνειρον τῆς Ἔμερικ ὡς ἱστορικὴν ἀλήθειαν καὶ τὰς ἐκ τῶν ὑστέρων ἐφευρέσεις καὶ ἐπινοήσεις τῶν Λαζαριστῶν πατέρων ὡς γεγονότα αὐθεντικά. Ὁ κ. Κλουνὲ τὰ ἐπιχειρήματά του ἀντλεῖ ἐκ δύο μόνον βιβλιαρίων, ἐκδοθέντων προνοίᾳ καὶ εὐλογίᾳ τοῦ ἐν Σμύρνῃ Ἀρχιεπισκόπου τῶν Καθολικῶν κ. Δὸν Τιμόνη περὶ τῆς Καπουλῆ λεγομένης Παναγίας. Τὴν ἀξίαν τῶν βιβλιαρίων τούτων ἐφ' ὧν ἐπαναπαύεται ὁ κ. Κλουνὲ θὰ ἐκτιμήσῃ ὁ ἀναγνώστης ἐκ τῆς ἐφεξῆς ἀπαντήσεως, ἣν εὐθὺς ἅμα τῇ ἐμφανίσει τοῦ πρώτου ἐξ αὐτῶν συνετάξαμεν, καὶ τὴν ὁποίαν ἐκρατήσαμεν ἀδημοσίευτον μέχρι τῆς σήμερον παρ' ἡμῖν μόνον καὶ μόνον, διότι δὲν ἐπεθυμοῦμεν νὰ πικράνωμεν φίλον σεβαστόν, καὶ διότι μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ περὶ Καπουλῆ-Παναγίας πονήματος ἡμῶν, ἥκιστα ἐθεωροῦμεν ἀναγκαίαν τὴν ἀνάλυσιν καὶ κρίσιν τοῦ βιβλιαρίου τῆς Α. Πανιερότητος τοῦ κ. Δὸν Τιμόνη. Ἀλλ' ἀφ' οὗ νῦν βλέπομεν, ὅτι τοιαῦτα βιβλιάρια, τοῦ οὐδενὸς ἄξια, χρησιμεύουσιν ὡς αἱ ἐπίσημοι πηγαὶ ἐξ ὧν ἀντλοῦσιν ἐπιχειρήματα καὶ τίθενται βάσεις, ἐφ' ὧν οἰκοδομοῦσιν οἱ κ. Κλουνὲ τὸ οἰκοδόμημα τῆς ἀνακαλύψεως ταύτης, καθῆκον ἡμῶν πρὸς τὴν ἀλήθειαν ὀφειλόμενον κρίνομεν νὰ φέρωμεν εἰς φῶς αὐτολεξεὶ τὴν ἀπάντησιν ἐκείνην, ἣν ἐπιμελῶς μέχρι τοῦδε ἀπεφύγομεν νὰ δημοσιεύσωμεν, καὶ ἡ ὁποία ἔχει ὧδε :

Μή τις θαυμάσῃ διατί καὶ πάλιν, μετὰ τὰ τόσα λεχθέντα περὶ τῆς ἀσυστάτου ταύτης ὑποθέσεως, ἣν ὄνειροι καὶ πλάνα ὁράματα ἐδημιούργησαν καὶ ἐγέννησαν, καὶ τὴν ὁποίαν ζῆλος οὐ κατ' ἐπίγνωσιν ἀνέθρεψε καὶ ἀνεθέρμανε, λαμβάνομεν εἰς χεῖρας τὸν κάλαμον καὶ τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας τὸ σφυρίον, ἵνα συντρίψωμεν εἰς θρύμματα καὶ αὐτὰ τὰ ἐρείπια τοῦ καταπεσόντος πλέον οἰκοδομήματος τῆς ἐπινοήσεως τῆς Καπουλῆ-Παναγίας.

Ἔκτοτε παρῆλθεν ὁλόκληρον ἑξάμηνον· καίτοι δὲ οὐδεὶς ἐτόλμησεν, εἴτε ἐκ τῶν ἀφανῶν, εἴτε ἐκ τῶν ἐπιφανῶν ἐν Σμύρνῃ, ἢ καὶ ἀλλαχοῦ, Δυτικῶν θεολόγων, νὰ ὑψώσῃ φωνὴν ὑπὲρ τῆς ἐφευρέσεως τῆς Καπουλῆς, καὶ ν' ἀνιρέσῃ τοὺς ἀνεπιδέκτους ἀντιρρήσεως ὀρθοδόξους ἰσχυρισμούς μας, ὅμως ἐναντίον τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας ἡ ἐν τῇ πράξει ἐφαρμογὴ τῆς ἀνακαλύψεως εὑρίσκει νομὴν καὶ προκόπτει ἐπὶ τὸ χεῖρον, καὶ διὰ βιβλιαρίων σπείρεται ἡ πλάνη καὶ ταράττονται αἱ συνειδήσεις τῶν ἁπλῶν Καθολικῶν Χριστιανῶν.

Καὶ ἐφ' ὅσον μὲν ἀφανεῖς καὶ ἀγνώριστοι φυλλαδογράφοι, μὴ ἔχοντες σπουδαιότερον ἔργον ἐνασχολήσεως, ἐτέρποντο ἀναμασσῶντες τὰ ἔωλα καὶ τετριμμένα τῶν ὁραμάτων ἐπιχειρήματα περὶ τῆς ἐφευρέσεως, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ ἡμεῖς ψυχραὶ καὶ ἀπαθεῖς θεαταὶ ἐβλέπομεν ἐκ τοῦ ἡσυχαστηρίου ἡμῶν τὰ γενόμενα, τὰ ὁποῖα παρεῖχον ἡμῖν ἄφθονον ὕλην θυμηδίας καὶ γέλωτος. Τὴν ἡσυχίαν ὅμως ταύτην, ἣν ἠγομεν, ἦλθε δυστυχῶς νὰ διαταράξῃ καὶ πάλιν βιβλιάριον ἑκατοντασέλιδον περίπου, ἐκδεδομένον πρό τινος καιροῦ ἐν Παρισίοις, γαλλιστὶ συντεταγμένον, καὶ φέρον ἐν τῷ Προλόγῳ τὴν ὑπογραφὴν τῆς Α. Π. τοῦ ἐν Σμύρνῃ Ἀρχιεπισκόπου τῶν Δυτικῶν καὶ Ἀποστολικοῦ Βικαρίου τῆς Ρώμης Ἀνδρέου Τιμόνη, υἱοθετοῦντος οὕτωσὶ διὰ τῆς ὑπογραφῆς του τὰ ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ περιλαμβανόμενα καὶ ὅλα τὰ ἐξ αὐτῶν καὶ ἐν τῷ τέλει τοῦ βιβλίου εὑρισκόμενα συμπεράσματα.

Ἡ ἐπισημότης τῆς θέσεως τοῦ προσώπου, ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ ὁποίου κυκλοφορεῖ τὸ βιβλίον τοῦτο, ὁ ἀπεριόριστος σεβασμός, ὃν ἀτομικῶς πρὸς τὸν σεβάσμιον τῶν ἐν Σμύρνῃ Καθολικῶν Ἀρχιεπίσκοπον κ. Α. Τιμόνην τρέφομεν, ὁ πρὸς τὴν ἀλήθειαν τὴν ἱστορικὴν διακαὴς ἔρως, ὑπὸ τοῦ ὁποίου διαφλέγεται καὶ ἡ καρδία τῆς Α. Πανιερότητος, καὶ διὰ τοῦτο πολλάκις κατ' ἐπανάληψιν καὶ ἐν ἀρχῇ καὶ ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἐν τῷ τέλει τοῦ βιβλίου του λέγει, «πᾶν ὅ τι ἐπιθυμοῦμεν εἶνε, ὅπως ἐκ τῆς συγκρούσεως τῶν γνωμῶν ἀναπηδήσῃ εἰς τὸ φῶς καὶ γείνῃ φανερὰ ἡ ἀλήθεια», «μόνην τὴν ἀλήθειαν ζητοῦμεν», οὐδὲν ἔχομεν *συμφέρον* ν' ἀντιστρατευθῶμεν εἰς τὴν ἀλήθειαν», καὶ μάλιστα καὶ πρὸ πάντων «ἡ θερμὴ *παράκλησις καὶ ἱκεσία, ἣν ἐν ὀνόματι τῆς ἀληθείας, ἐν ὀνόματι τῆς θρησκείας, ἐν ὀνόματι τῆς ἁγίας παρθένου, ἀπευθύνει πρὸς πάντα ἀντιφροροῦντα αὐτῷ καὶ ἔχοντα μαρτυρίας καὶ ἀποδείξεις περὶ τοῦ ὅτι ἡ παρθένος δὲν διέμεινε καὶ δὲν ἀπέθανεν ἐν Ἐφέσῳ ἢ τοῖς πέριξ*» (σελ. τοῦ βιβλίου τούτου 93). Ταῦτα πάντα ἔπεισαν ἡμᾶς νὰ λύσωμεν τὴν σιωπὴν καὶ ν' ἀνοίξωμεν τὸ στόμα, ἔστω καὶ διὰ τῆς βίας, ἵνα σύσσωμος ἀναπηδήσῃ καὶ ἔλθῃ εἰς τὸ φῶς ἡ ἀλήθεια, ἣν ζητεῖ, καὶ πρὸς τὴν ὁποίαν οὐδὲν ἔχει *συμφέρον* ν' ἀντιστρατευθῇ, καὶ διὰ τὴν ὁποίαν ἐν ὀνόματι τῆς θρησκείας καὶ τῆς Παρθένου τόσον φλογερὸν ἔ-

ρωτα δεικνύει καὶ ἡ Α. Πανιερότης. Διηλθομεν τὸ βιβλίον καὶ ἅπαξ καὶ δὶς καὶ πολλάκις· ἐν αὐτῷ δὲ οὐδὲ *ἓν* ἐπιχείρημα, οὐδὲ *ἕνα* λόγον ἱστορικόν, οὐδὲ *μίαν* μαρτυρίαν καὶ ἀπόδειξιν, εἴτε ἐκ τῶν Γραφῶν εἴτε ἐκ τῶν Πατέρων, εὑρομεν περὶ τῆς δῆθεν μεταβάσεως τῆς Παρθένου εἰς Ἔφεσον καὶ τῆς ἐν Ἐφέσῳ τάχα συμβάσης ἐκδημίας τῆς Θεομήτορος πρὸς Κύριον.

Καὶ ὅμως ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ ἡμεῖς, οἱ μὴ πιστεύοντες μύθους, ἡμεῖς οἱ κατηγορηματικώτατα ἀντικείμενοι εἰς τὸν *ἐπινοηθέντα* τοῦτον οἶκον, ἡμεῖς οἱ κρατοῦντες τὴν δᾳδα τῶν ἱστορικῶν ἀποδείξεων καὶ ὑπὸ τὸ φῶς αὐτῶν συζητοῦντες καὶ ἐλέγχοντες τοὺς ἀνιστορήτους τῶν ἀντικειμένων ἰσχυρισμούς, ἡμεῖς ὀνομαζόμεθα «ἄπιστοι καὶ νέοι Θωμάδες», διότι πρὸς πεῖσμα τόσων *ἀποδείξεων* ἀρνούμεθα τὸ γεγονός· καί, ἵνα πεισθῶμεν καὶ ἡμεῖς οἱ πείσμονες, προσκαλούμεθα διὰ τοῦ «ἔρχου καὶ ἴδε» νὰ μεταβῶμεν ἐπιτοπίως καὶ ἴδωμεν καὶ ἐκπλαγῶμεν διὰ τὰ θαυμάσια, τὰ ὁποῖα ἡ χεὶρ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Βουλβοὺλ-δὰγ τῆς Ἐφέσου κατεργάζεται.

Ὅλαι δὲ αἱ ἀποδείξεις τοῦ βιβλίου τούτου, πρὸς τὰς ὁποίας μετὰ πεισμονῆς ἡμεῖς ἀρνούμεθα πίστιν, καὶ ὅλαι ἀπ' ἀρχῆς σχεδὸν μέχρι τέλους αἱ σελίδες τοῦ βιβλίου εἶνε ἀρ' ἑνὸς μὲν τὸ ὅραμα τῆς Αἰκατερίνης Ἐμερικ, ἀρ' ἑτέρου δὲ ἡ ἀκριβὴς συμφωνία τῶν μερῶν καὶ συστατικῶν τοῦ ὁράματος πρὸς τὴν τοπογραφικὴν τοῦ ἐν Ἐφέσῳ οἴκου πραγματικότητα, πρὸς τὴν ὁποίαν τόσον πιστῶς δὰ καὶ ἀνταποκρίνεται!

Ἡμεῖς ἤδη ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς, καθ' ἣν ἀνεκινήθη ἡ περίεργος αὕτη ὑπόθεσις, πολλάκις μέχρι τοῦδε εἴπομεν καὶ διεκηρύξαμεν, ὅτι ὁράματα καὶ ὀπτασίας καὶ ὄνειρα περὶ γεγονότων *ἱστορικῶν* δὲν ἀποτελοῦσιν ἀποδείξεις, καὶ δὲν δικαιοῦνται τὰ ὁράματα ν' ἀπαιτῶσιν ὅπως πιστευθῶσι καὶ συζητηθῶσι παρὰ τῶν χριστιανῶν ὡς ἐκ Θεοῦ ἀποκεκαλυμμέναι ἀλήθειαι. Τὰ *ἱστορικὰ* γεγονότα δὲν μορφοῦνται οὔτε δι' ὁραμάτων, οὔτε δι' εὐχῶν καὶ ἀποφάνσεων καὶ ἐγκρίσεων καὶ βιβλιαρίων τῶν θρησκευτικῶν ἀρχηγῶν, ἥκιστα δὲ πάντων κατοχυροῦνται κατὰ τῶν ἀντιλεγόντων διὰ τοιούτου εἴδους ἀποδείξεων καὶ μαρτυριῶν. Τὰ *ἱστορικὰ* γεγονότα ὀφείλει πᾶς τις νὰ παραδεχθῇ οὕτως ὡς εὑρίσκονται ἐν ταῖς πηγαῖς, καὶ ν' ἀρνηθῇ πίστιν εἰς αὐτὰ οὐδενὶ συγχωρεῖται καὶ ἐπιτρέπεται.

Ὅλαι δὲ αἱ ἱστορικαὶ πηγαὶ ἀρχαῖαί τε καὶ μεταγενέστεραι, ἕνα τόπον γνωρίζουσι καὶ παραδιδοῦσι, τὴν Σιών, ἔνθα διέμεινε μέχρι τῆς πρὸς Κύριον ἐκδημίας αὐτῆς ἡ Θεομήτωρ. Ἐν Σιὼν εὑρίσκοντο «τὰ ἴδια» τοῦ Ἰωάννου, ὅπου παρέλαβε τὴν Παρθένον, καὶ ἡ Σιὼν πέρυσι τὸ ἐνδιαίτημα καὶ ἡ ἐπίγειος κατοικία τῆς Παρθένου, «*ἐπεὶ ταύτην εἶχε παρ' ὅλον αὐτῆς τὸν τῆς παροικίας καιρὸν ἐνδιαίτημα, κἀκεῖσε τοῖς φυσικοῖς λειτουργήσασα νόμοις τοῦ βίου τὸ πέρας ἐδέξατο*» (Ἰωάν. Δαμασκ. Λόγ. Β' εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου). Τὸ ἱστορικὸν τοῦτο γεγονός, τὸ ὁποῖον εἰς θεῖος Δαμασκηνὸς μετὰ τόσης αὐθεντίας καὶ θετικότητος ἀπὸ δεκάδος αἰώνων διακηρύττει, ἀνῃρέθη λοιπὸν σήμερον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ τῶν φώτων δι' ἑνὸς *ὁράματος* τῆς Ἐμερικ;

Τοὐλάχιστον ἔπρεπε νὰ εὑρεθῇ ἔστω καὶ *μία* μαρτυρία ἀρχαία, ἥτις νὰ ὑποδεικνύῃ, ὅτι ὁ Ἰωάννης μεταβαίνων εἰς Ἔφεσον καὶ τὰ παράλια ταῦτα τῆς Μ. Ἀσίας ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ τὴν Ἁγίαν Παρθένον, ἵνα οὕτω διαψευσθῇ πρῶτον ὁ ἱερὸς Ἐπιφάνιος λέγων «τοῦ Ἰωάννου περὶ τὴν Ἀσίαν ἐνστειλαμένου τὴν πορείαν, οὐδαμοῦ λέγεται ὅτι ἐπηγάγετο μεθ' ἑαυτοῦ τὴν Ἁγίαν Παρθένον» (Ἐπιφαν. αἱρες. 78), καὶ καταστῇ δεύτερον πιθανὴ κἂν ἡ ὑπόθεσις τῆς παραδοχῆς καὶ πίστεως εἰς τὸν ἀνακαλυφθέντα οἶκον ἐν τοῖς πέριξ τῆς Ἐφέσου. Παντάπασι δὲ καὶ ἀπολύτως μὴ ὑπαρχούσης παρ' οὐδενὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πατέρων καὶ συγγραφέων καὶ τῆς ἐλαχιστοτάτης πληροφορίας περὶ δῆθεν μεταβάσεως τῆς Παρθένου εἰς Ἔφεσον, ἀπολύτως κατὰ φυσικὸν λόγον δὲν συγχωρεῖται εἰς οὐδένα νὰ λέγῃ καὶ ἰσχυρίζηται ἀνιστόρητόν τινα καὶ ἀνύπαρκτον ἀπολύτως περὶ οἴκου τῆς Θεοτόκου ἐν Ἐφέσῳ ἰσχυρισμόν.

Καθ' ὅλους τοὺς ἀνθρωπίνους καὶ λογικοὺς νόμους ὁ ἰσχυριζόμενός τι ὀφείλει καὶ ν' ἀποδείξῃ τοὺς ἰσχυρισμούς του· κατὰ νομικὸν δὲ ἀξίωμα οἱ μὴ ἀποδεικνύμενοι ἰσχυρισμοὶ ἀπορρίπτονται ἄνευ περαιτέρω λογομαχιῶν καὶ ἐνστάσεων. Ἀλλ' ἡμεῖς, ἵνα μὴ μείνῃ ἀμφιβολία τις, ὅτι ἀστήρικτοι καὶ ἀβάσιμοι ἦσαν οἱ ἰσχυρισμοὶ τῶν ἀδελφῶν Καθολικῶν δὲν ἐζητήσαμεν τὴν ἀπόρριψιν τῶν ἰσχυρισμῶν τῶν ἀντιθέτων διὰ τοῦτον καὶ μόνον τὸν λόγον, ὅτι ἦσαν ἀβάσιμοι καὶ ἀναπόδεικτοι, καίτοι καὶ τοῦτο καὶ μόνον ἤρκει δι' ἡμᾶς.

(ἕπεται συνέχεια).

Χ.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ

ΤΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΝΑΤΗ

ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

Κεφάλαιον ιβ'. στίχ. 16—21.

«Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα, καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων, Τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου;—Καὶ εἶπε, Τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γεννήματά μου καὶ τὰ ἀγαθά μου, καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου, Ψυχή, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀνα-

παύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Θεός, 20 Ἄφρων, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν 21 ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασας τίνι ἔσται; Οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς Θεὸν πλουτῶν. Ταῦτα λέγων ἐφώνει, Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω».

Διὰ τῆς παραβολῆς ταύτης προχωρεῖ ἡ ἀνάγνωσις τῶν ἐκλεκτῶν περικοπῶν τοῦ κατὰ Λουκᾶν ἁγίου Εὐαγγελίου τῶν ἀναγινωσκομένων κατὰ τὰς Κυριακὰς τῆς πρὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως τεσσαρακονθημέρου νηστείας. Διὰ τῆς παραβολῆς τοῦ φιλανθρώπου Σαμαρείτου τῆς ἀναγνωσθείσης τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ, ἥτις εἶναι ἡ πρώτη τῆς προρρηθείσης νηστείας, ἐδίδαξεν ὁ Κύριος, ὅτι ἐν τῇ προσγειοτέρᾳ καὶ ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις ἐπιβλητικωτέρᾳ ἐντολῇ τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης (1 Ἰωάν. 2, 9—11. 3, 10—18. 4, 16. 20. 21) ἀπαιτεῖται διαύγεια διανοίας καὶ καρδίας ἀπαλλάττουσα τὸν ἄνθρωπον πάσης μονομεροῦς καὶ μεροληπτικῆς συμπαθείας καὶ βοηθείας τοῦ πάσχοντος ἀδελφοῦ· ἐν δὲ τῇ παρούσῃ παραβολῇ ἐκ τοῦ ἀντιθέτου καταδείκνυται ὁποῖον οἰκτρὸν τέλος ἀναμένει πάντας τοὺς ἐγωιστὰς καὶ πλεονέκτας, οἵτινες τὰ πάντα ἑαυτῶν μόνον ἴδια λογίζονται, καὶ τὰ πάντα δι' ἑαυτοὺς μόνους συνάγουσιν, ἀγρίαν ἀσκοῦντες μισανθρωπίαν. Ἀφορμὴν δὲ παρέσχεν εἰς τὴν διὰ τῆς παραβολῆς ταύτης, τῆς συντόμως ἅμα καὶ ζωηρῶς ἐξεικονιζούσης τὸ ἀπεχθὲς φαινόμενον τῆς ἀπανθρώπου καὶ θηριώδους καὶ ἐγωιστικῆς ὅλως πλεονεξίας, ἡ αἴτησις ἑνὸς ἐκ τοῦ λαοῦ, ἵνα ὁ Κύριος προτρέψῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ πρὸς διανομὴν δικαίαν τῆς ἀπὸ τῶν γονέων κληρονομίας. Ἡ αἴτησις αὕτη τρανῶς ἀποδεικνύουσα, ὅτι ὁ προβαλλόμενος αὐτὴν ἠγνόει τὸ πνεῦμα τῆς τοῦ Κυρίου διδασκαλίας, ὅπερ οὐδαμῶς ἦτο φιλόυλον καὶ φιλόσαρκον, πνεῦμα δουλείας καὶ ὑποταγῆς εἰς τὰ γήινα καὶ πρόσκαιρα, ἀλλὰ τοὐναντίον πνεῦμα ἐλευθερίας καὶ ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τῆς χαμερποῦς εἰς τὰ τοιαῦτα προσκολλήσεως, προύκάλεσε τὴν πρὸς αὐτὸν παρατήρησιν, «Ἄνθρωπε, τίς με κατέστησε δικαστήν, ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς»; (Λουκ. 12, 14), καὶ τὴν γενικωτέραν πρὸς πάντας νουθεσίαν, «Ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ τῆς πλεονεξίας· ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστιν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ» (12, 15). Πρὸς διασάφησιν δὲ τῆς νουθεσίας ταύτης καὶ φωτισμὸν πάντων, καὶ ἰδίᾳ τοῦ διανομὰς κληρονομιῶν καὶ περιουσιῶν ἐξαιτουμένου, ἐρρήθη ἡ παραβολὴ τοῦ ἄφρονος πλουσίου, ὅστις πρὸς τῇ ἀγρίᾳ καὶ ἐγωιστικῇ πλεονεξίᾳ ἔδειξε καὶ τὴν ἰσχάτην αὐτοῦ μωρίαν διὰ τῆς πεποιθήσεως εἰς τὰ παρερχόμενα ἐπίγεια ἀγαθά. Οὕτως ἄρα ἡ παραβολὴ αὕτη μετὰ τῆς προαναπτυχθείσης τοῦ πλουσίου καὶ τοῦ πτωχοῦ Λαζάρου καὶ τῆς περὶ τοῦ οἰκονόμου τῆς ἀδικίας (Λουκ. 16, 1—9) διδάσκουσιν ἀρνητικῶς ἅμα καὶ θετικῶς ὁποῖα πρέπει νὰ εἶναι ἡ δικαία ἐκτίμησις τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν παρὰ πάντων, ὅσοι θέλουσι νὰ εἰσέλθωσι καὶ γείνωσι πιστὰ μέλη τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Φυσικῶς ἡ παραβολὴ ἐλήφθη ἐκ τοῦ συνηθεστέρου καὶ νῦν ἔτι ἀνθρωπίνου βίου, τῆς καλλιεργείας τῆς γῆς, ἀφ' οὗ καὶ ἄλλαι παραβολαὶ καὶ παροιμιακαὶ ἐκφράσεις καὶ μεταφοραὶ ἐλήφθησαν, συνεχῶς ἐν τοῖς εὐαγγελίοις καὶ ἄλλαχοῦ τῆς καινῆς Διαθήκης ἀπαντῶσαι. Ὁ διὰ τοῦ οἰκτροῦ αὐτοῦ καὶ αἰφνιδίου θανάτου διδακτικὸν παράδειγμα εἰς πάντας γινόμενος ἄφρων πλούσιος ἔχει ἀγροὺς πολλούς, οἵτινες δι' ἑκάστου εὐφορίας παρήγαγον ἀπροσδόκητα καὶ ἀμύθητα ποσὰ δημητριακῶν καρπῶν. Ἐν ᾧ δὲ ἡ εὐτυχία αὕτη παρέχουσα ποιάν τινα χαρὰν καὶ εὐχαρίστησιν, ὤφειλε νὰ παρορμήσῃ αὐτὸν εἰς γενναίαν τινὰ πρὸς τοὺς δυστυχοῦντας ἀδελφοὺς εὐεργεσίαν, καὶ ψυχικὴν ἅμα καὶ σωματικὴν νὰ παράσχῃ αὐτῷ ἀνάπαυσιν, οὗτος τοὺς μὲν ἄλλους ἀνθρώπους ἅπαντας λησμονεῖ, μόνον ὡς ὄργανα πρὸς κορεσμὸν τῆς ἀκορέστου πλεονεξίας μεταχειριζόμενος αὐτούς, πρὸς ἑαυτὸν δὲ καὶ μόνον στρεφόμενος, ἀνησυχεῖ καὶ ταράττεται καὶ καθ' ἑαυτὸν ἐρωτᾷ, «Τί ποιήσω, τί νὰ κάμω διότι αἱ ἀποθῆκαί μου, ὅσον εὑρεῖαι καὶ ἂν εἶναι, εἶναι μικραὶ διὰ τὴν ἄφθονον ἐρετεινὴν ἐσοδείαν; Τί νὰ κάμω, ποῦ καὶ πῶς νὰ ἀποθησαυρίσω τὰ μεγάλα καὶ ἀπροσδόκητα ταῦτα ἀγαθά μου;» Καὶ ἐπειδὴ ἡ ἠρεμαία νὺξ εἶναι ἁρμοδιωτέρα εἰς βουλὰς καὶ σκέψεις, ἰδοὺ ὁ ταλαίπωρος οὗτος ἄνθρωπος στερεῖται καὶ τὸν πρὸς ἀνάπαυσιν καὶ ἐνδυνάμωσιν τοῦ σώματος καὶ τοῦ πνεύματος ἀπαιτούμενον ὕπνον, καὶ ἐπὶ τέλους εὑρίσκει τὴν λύσιν τοῦ δυσχερεστάτου δι' αὐτὸν ζητήματος. Ἀπορασίζει νὰ κρημνίσῃ τὰς ἀνεπαρκεῖς πλέον ἀποθήκας αὐτοῦ καὶ νὰ οἰκοδομήσῃ ἄλλας πολλῷ εὐρυχωροτέρας, καὶ οὕτως ἐν ἀσφαλείᾳ καὶ βεβαιότητι ἀναφαιρέτου εὐτυχίας νὰ εἴπῃ εἰς τὴν θεραπαινίδα αὐτοῦ ψυχήν, ἣν ὡς μοιχός τις καὶ ἀσελγὴς ὑπεδούλωσεν εἰς τὰς πλεονεκτικὰς αὐτοῦ ἀκρασίας· «Ψυχή, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ δι' ἔτη πολλὰ ἐξησφαλισμένα. Λοιπόν, ἄλλο τι δὲν σοι μένει παρὰ νὰ τρώγῃς, νὰ πίνῃς καὶ νὰ εὐφραίνεσαι».

Ὑπὸ τὸ κράτος τοιούτων πλεονεκτικῶν καὶ ὑλοφρόνων σκέψεων καὶ ἀποφάσεων, βλέπων ἐγρηγορὼς ἤδέα ὄνειρα παντοίας τρυφῆς καὶ ἀκρασίας, καὶ καταθελγόμενος ἐκ τῶν προσδοκιῶν καὶ ἐλπίδων τοῦ χρυσοῦ μέλλοντος, ὁ ταλαίπωρος καὶ δυστυχὴς οὗτος πλούσιος κατελήφθη πιθανῶς, νεναρκωμένος ἤδη καὶ μεμεθυσμένος ἐκ τῆς χαρᾶς, ὑπὸ ὕπνου προδρόμου τοῦ θανάτου. Ὁ ἐκ τῶν κόπων καὶ τῶν ἐνοχλήσεων τῶν νυχθημερινῶν κεκμηκὼς αὐτοῦ ὀργανισμὸς δὲν ἀντέσχεν εἰς τὰς ἀλλεπαλλήλους τελευταίας συγκινήσεις, καὶ ἡ ἀγρία καὶ ἐγωιστικὴ χαρὰ ἔθρασυνεν ἐξαίφνης τὸ νῆμα τῆς ζωῆς καὶ τῶν πόθων αὐτοῦ. Ὁ πάντα ἐφορῶν Θεὸς δὲν ἀρῆκεν ἐπὶ πλεῖον νὰ μεταχειρίζηται κακῶς τὰ δι' Αὐτοῦ δωρούμενα ἀγαθὰ εἰς ἁμαρτωλὸς ἄνθρωπος, προβαίνων ἀπὸ κακίας εἰς κακίαν, καὶ οὕτως ἐκάλεσεν αὐτόν, ἵνα δώ-

σῃ λόγον τῶν πράξεων αὐτοῦ. Ἐν τῇ παραβολῇ ζωηρῶς προβάλλει τὸ φοβερὸν φαινόμενον τῆς βιαίας ἀποκοπῆς τοῦ νήματος τῆς ζωῆς καὶ τῶν πονηριῶν τοῦ ἄρρονος πλουσίου, αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς παρίσταται ἀπευθύνων αὐτῷ τὴν καταδικαστικὴν ἀπόφασιν· «Ἄφρον, λέγει, ταύτην τὴν νύκτα ἀποθνήσκεις· ἡ ψυχή, τὴν ὁποίαν σὺ τόσον κακῶς μετεχειρίσθης καὶ προὐτίθεσο νὰ μεταχειρισθῇς εἰς τὸ μέλλον, ἀπαλάσσεται τῶν δεσμῶν σου, χωρὶς ἡ τάλαινα νὰ δυνηθῇ νὰ διαρύγῃ τὴν δικαίαν τιμωρίαν. Δι' αὐτὴν λοιπὸν δὲν εἶναι τὰ ἐπίγεια ἀγαθά, εἰς τὰ ὁποῖα ἐπαναπαύεσαι, καὶ σὺ δὲν θὰ ἐγγίσῃς οὐδὲν ἐξ αὐτῶν, ἀγνοῶν ὁποία ἔσται ἡ τύχη αὐτῶν». Ἡ τοιαύτη δὲ πρὸς τὸν ἄφρονα πλούσιον φωνὴ τοῦ Θεοῦ ἀκούεται καθ' ἑκάστην ἀπευθυνομένη πρὸς πάντας τοὺς ὁμοίους αὐτοῦ, εἴτε πλουσίους, εἴτε πένητας, εἴτε ὑλικὰ θησεύοντας ἐπίγεια ἀγαθά, εἴτε εἰς πνευματικωτέρας προσκειμένους ἀπολαύσεις, εἰς τιμὰς καὶ δόξας, καὶ ὅλως ἀπ' αὐτῶν ἐξαρτῶντας τὴν εὐτυχίαν τοῦ ἐπιγῆς βίου. Ἅπαντες δυνάμεθα κατὰ πᾶσαν στιγμὴν καὶ ὥραν νὰ ἀκούωμεν τὴν φωνὴν ταύτην καὶ νὰ διδασκώμεθα ἀπ' αὐτῆς πολλά. Ἰδοὺ οἱ σύγχρονοι ἡμῶν ἄνθρωποι, οἱ προγενέστεροι ἡμῶν, οἱ ἐγγὺς καὶ οἱ μακράν, οἱ πάντες, καὶ σωφρονοῦντες καὶ ἄφρονες ὄντες, ἓν μέγα διδάσκουσιν ἡμᾶς μάθημα, τὸ μάθημα τῆς ματαιότητος τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν. Ἰδοὺ πάντοθεν μία μυριόστομος φωνὴ ἀκούεται παρὰ τῶν ἐχόντων ὦτα νὰ ἀκούωσι καὶ νοῦν νὰ ἐννοῶσιν, ὅτι οὐδεμία ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ οἱαδήποτε εὐτυχία εἶναι παραμόνιμος καὶ ἀσφαλὴς εἰς τὸ διηνεκές, ἐφ' ὅρου ζωῆς. Τοὐναντίον δὲ πάντα τὰ τοιαῦτα παρίστανται πάντοτε ἀγχίστροφα καὶ ἀκροσφαλῆ· ἓν δὲ μόνον παραμένει ἀσφαλὲς καὶ ἀθάνατον, καὶ τοῦτο εἶναι αἱ πράξεις καὶ αἱ ἐνέργειαι ἑκάστου, εἴτε καλαὶ εἶναι αὗται, εἴτε κακαί. Μόνη δ' ἀληθὴς καὶ ἀναφαίρετος εὐδαιμονία εἶναι νὰ θησαυρίζῃ τις καὶ νὰ πλουτῇ, εἴτε ὑλικῶς, εἴτε πνευματικῶς, συμφώνως πρὸς τὸ πανάγαθον θέλημα τοῦ οὐρανίου Πατρός, καὶ οὕτω πάντοτε νὰ εἶναι πρόθυμος εἰς πᾶσαν πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἀγαθοεργίαν, εἰς πᾶσαν ἐνάρετον πρᾶξιν. Ὁ τοιοῦτος σώφρων ἄνθρωπος πάντοτε προθύμως σκορπίζει τὰ ἴδια ἀγαθὰ εἰς τοὺς χρείαν αὐτῶν ἔχοντας, καὶ οὐδέποτε πρὸς οὐδένα ἀρνεῖται πᾶσαν δυνατὴν παρ' ἑαυτοῦ σύμπραξιν καὶ συνεργασίαν. Ὁ τοιοῦτος σώφρων ἄνθρωπος δὲν θησαυρίζει πνευματικὸν ἢ ὑλικὸν πλοῦτον μόνον δι' ἑαυτόν, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς ἄλλους, καὶ συνεπῶς διὰ τὸν πολυεύσπλαγχνον καὶ φιλάνθρωπον Θεόν. Ὁ τοιοῦτος πρὸς πλείστας ἄλλαις ὑπὲρ τοῦ πλησίον θυσίαις πωλεῖ ἐν ἀνάγκῃ καὶ ἐκποιεῖ τὰ ἴδια, ὅπως εὐεργετήσῃ τοὺς ἄλλους, καὶ οὕτω ποιεῖ ἑαυτῷ βλάντια μὴ παλαιούμενα, καὶ θησαυρὸν ἀνέκλειπτον (Λουκ. 11, 21. 32). Ὦ! εἴθε πάντες τοιαῦτα νὰ φρονῶμεν περὶ τῶν ἡμετέρων ἀγαθῶν, καὶ οὕτω νὰ κοσμῶμεν ἑαυτοὺς διὰ πάσης ἀγαθωσύνης, ἀπαλλάσσοντες ἀνεπαισθήτως καὶ φρονίμως τὸν βίον ἡμῶν ἀπὸ πάσης δουλόφρονος προσκλίσεως εἰς τὰ γήινα φθαρτὰ πράγματα καὶ ἀπὸ πάσης ἀλόγου καὶ ἐγωιστικῆς πλεονεξίας!

† Ο ΑΓΧΙΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

† Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ **ΕΠΙΒΕΒΑΙΟΙ**

Ἀριθ. πρωτ. 5898.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ
ΙΕΡΑΤΙΚΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ
ΤΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ
ΤΗΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

Ἄρθρον 1. Σύστασις.

Προνοίᾳ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος συνιστᾶται ταμεῖον ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἱερατικὸν ταμεῖον» ὑπὲρ τῶν ἀπόρων ἱερέων καὶ διακόνων τῶν ἐνοριῶν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως, διατελοῦν ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπίβλεψιν τῆς Π. Κ. Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἄρθρον 2. Σκοπός.

Ὁ σκοπὸς τοῦ ἱερατικοῦ ταμείου ἔσται διπλοῦς, ἄμεσος καὶ ἔμμεσος· καὶ ἐκεῖνος μὲν συνίσταται εἰς τὴν ἀρωγὴν καὶ βοήθειαν τῶν ἀπόρων καὶ ἀναξιοπαθούντων ἱερέων καὶ διακόνων ἕνεκεν ἀσθενείας ἢ ἄλλων λόγων εὐλόγων· οὗτος δὲ εἰς τὴν φροντίδα περὶ τῆς βελτιώσεως καὶ προαγωγῆς τοῦ ἐνοριακοῦ κλήρου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς διὰ τῆς σὺν τῷ χρόνῳ τῶν πόρων ἐπιτρεπόντων συστάσεως ἱερατικοῦ φροντιστηρίου καὶ βιβλιοθήκης χάριν αὐτῶν.

Ἄρθρον 3. Πόροι ταμεῖου.

Οἱ πόροι τοῦ ταμείου εἰσὶ τακτικοὶ καὶ ἔκτακτοι· καὶ τακτικοὶ μέν εἰσιν α') αἱ μηνιαῖαι καταβολαὶ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἱερέων καὶ διακόνων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς αἱ ὁριζόμεναι ἐν τῷ 5 ἄρθρῳ κατὰ τὸν βαθμὸν τῆς ἐνορίας· β') δικαίωμά τι ἀνάλογον λαμβανόμενον παρὰ παντὸς ἢ νεωστὶ διοριζομένου εἰς ἐνορίαν τινά, ἢ μετατιθεμένου εἰς ἄλλην· γ') ἡ περιουσία τῶν ἱερέων καὶ διακόνων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τῶν ἄνευ κληρονόμων ἀποθνησκόντων· δ') οἱ τόκοι τοῦ σχηματισθησομένου ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου καὶ ε') πᾶν ὅ,τι ἡ μὲν Π. Κ. Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ ἤθελεν ὑποδείξει, ἡ δὲ Α. Θ. Παναγιότης ἤθελεν ἐγκρίνει ὡς πόρον τοῦ ταμείου.

Ἄρθρον 4. Πόροι ἔκτακτοι.

Ἔκτακτοι δὲ πόροι εἰσὶν α') αἱ ὑπὸ τῆς Π. Κ. Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς συνῳδὰ τῷ Κανονισμῷ αὐτῆς ἐπιβαλλόμεναι ἑκάστοτε χρηματικαὶ ποιναὶ ἕνεκα παραπτώματός τινος τῶν ἱερέων ἢ διακόνων· β') τὰ ἐκ τοῦ μισθοῦ τούτων καὶ τῶν τυχηρῶν παρακρατούμενα δικαιώματα κατὰ τὸ διάστημα τῆς τινὶ ἐξ αὐτῶν ἐπιβαλλομένης τυχὸν ἀργίας· γ') ὅσα ἤθελον κατασχεθῇ ὑπὸ τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας ἐκ δίσκων ἢ κιβωτίων παρὰ τῶν ἄνευ ἀδείας περιαγόντων ταῦτα· καὶ δ') αἱ προαιρετικαὶ καὶ ἔκτακτοι συνεισφοραὶ τῶν κληρικῶν καὶ δωρεαὶ τῶν λοιπῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν, ὅσας τυχὸν ἤθελον προσφέρει ἡ ἀγαθὴ καὶ φιλάνθρωπος διάθεσις καὶ ἡ θρησκευτικὴ εὐλάβεια αὐτῶν.

Ἄρθρον 5. Καθορισμὸς τῶν μηνιαίων καταβολῶν.

Τακτικῶς συνεισφέρουσιν ὡς μηνιαίαν καταβολὴν δύο μὲν τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τοῦ ὅλου ἀδιανεμήτου ποσοῦ τῶν καθαρῶν εἰσ-

πράξεων ὁ κλῆρος τοῦ Πατριαρχικοῦ Ναοῦ καὶ τοῦ Σταυροδρομίου ὅπου τὸ ταμεῖον εἶναι κοινόν· τρία δὲ ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τοῦ μηνιαίου μισθοῦ αὐτῶν πάντες οἱ τῶν ἐνοριῶν διάκονοι. Ἐκ δὲ τῶν προϊσταμένων καὶ ἐφημερίων τῶν λοιπῶν ἐνοριῶν οἱ μὲν προϊστάμενοι τῶν ἐνοριῶν Α' τάξεως, καθὰ δείκνυσιν ἡ βαθμολογικὴ κατάταξις αὐτῶν ἐν τῷ τέλει τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ, συνεισφέρουσι δέκα γρόσια κατὰ μῆνα, οἱ δὲ πνευματικοὶ καὶ ἐφημέριοι ἀνὰ ἕξ, οἱ προϊστάμενοι τῶν ἐνοριῶν Β' τάξεως ἀνὰ ἕξ γρόσια καὶ οἱ πνευματικοὶ καὶ ἐφημέριοι ἀνὰ τέσσαρα· οἱ δὲ προϊστάμενοι τῶν ἐνοριῶν Γ' τάξεως ἀνὰ τέσσαρα γρόσια, οἱ δὲ πνευματικοὶ καὶ ἐφημέριοι ἀνὰ δύο.

Ἄρθρον 6.

Τὰ εἰσπραττόμενα κατὰ μῆνα καὶ καταβαλλόμενα φυλάσσονται προσωρινῶς ἐν ἰδιαιτέρῳ ταμείῳ, κατατιθεμένῳ ἐν τῇ Μ. Πρωτοσυγκελλίᾳ καὶ φέροντι δύο κλεῖδας, ὧν τὴν μὲν μίαν κρατεῖ ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος, τὴν δὲ ἄλλην ὁ ἑκάστοτε ταμίας.

Ἄρθρον 7.

Αἱ μηνιαῖαι αὗται συνεισφοραὶ εἰσὶν ὑποχρεωτικαί, καὶ οὐδεὶς ἱερατεύων ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ δύναται ν' ἀπαλλαγῇ αὐτῶν· τὸν δυστροποῦντα καταγγέλλει ἡ διαχειριστικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ ταμείου διὰ τοῦ προέδρου αὐτῆς εἰς τὴν Π. Κ. Ἐκκλησιαστικὴν Ἐπιτροπὴν διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἄρθρον 8 Διαχειριστικὴ τοῦ ταμείου ἐπιτροπή.

Τὰ τοῦ ταμείου διαχειρίζεται πενταμελὴς εἰδικὴ ἐπιτροπή, πρόεδρον μὲν ἔχουσα τὸν ἑκάστοτε Μ. Πρωτοσύγκελλον, ἀντιπρόεδρον δὲ τὸν Μ. Ἀρχιδιάκονον, μέλη ὄντας καὶ τῆς Π. Κ. Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς, καὶ λοιπὰ μέλη δύο ἱερατικῶς προϊσταμένους καὶ ἕνα διάκονον, χρησιμεύοντα ὡς γραμματέα καὶ ὑποχρεούμενον νὰ κρατῇ καὶ τὰ λογιστικὰ τοῦ ταμείου βιβλία, τῶν τριῶν τελευταίων τούτων μελῶν λαμβανομένων ἐκ τῶν λογιωτέρων καὶ δοκιμωτέρων κληρικῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς.

Ἄρθρον 9. Χρόνος ἐκλογῆς διαχειριστικῆς ἐπιτροπῆς.

Τὰ μέλη τῆς ἐν λόγῳ διαχειριστικῆς ἐπιτροπῆς ἐκλέγονται ὑπὸ τῆς Π. Κ. Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ ψηφοφορίας ἐν ἰδιαιτέρᾳ αὐτῆς συνεδρίᾳ συνερχομένης τὴν πρώτην ἑβδομάδα τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου, ὁπότε ἐκλέγεται καὶ ταμίας εἷς τῶν διαληφθέντων ἱερατικῶς προϊσταμένων διακρινόμενος ἐπὶ ἀκεραιότητι χαρακτῆρος, τιμιότητι καὶ ἱκανότητι περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀνατεθειμένων αὐτῷ καθηκόντων.

Ἄρθρον 10. Καθήκοντα τῆς διαχειριστικῆς ἐπιτροπῆς.

Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη ὀφείλει α') νὰ φροντίζῃ περὶ τῆς ἐγκαίρου καὶ ἀνελλιποῦς εἰσπράξεως καὶ παραλαβῆς τῶν ὡρισμένων πόρων τοῦ ταμείου· β') μηδέποτε νὰ ὑπερβαίνῃ διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ ταμείου πλέον τοῦ ἡμίσεος τοῦ κατὰ μῆνα εἰσπραττομένου ποσοῦ· γ') ἐκ τοῦ ἑτέρου ἡμίσεος καὶ τῶν τακτικῶν συνεισφορῶν νὰ σχηματίζῃ βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον τὸ ἀποθεματικὸν τοῦ ταμείου κεφάλαιον· δ') ὁσάκις τὸ ποσὸν τὸ ἐν τῷ ταμείῳ ὑπερβαίνει τὰς 10 λίρας νὰ ἐναποτεθῇ τοῦτο ὡς ἀποθεματικὸν κεφάλαιον, ὅπου καὶ τὸ ἕτερον τοιοῦτον εἶναι κατατεθειμένον· ε') νὰ ὑποδεικνύῃ δι' ἰδιαιτέρας αὐτῆς ἐκθέσεως τοὺς ἐκ τοῦ ἱεροῦ κλήρου ὄντως πενομένους καὶ χρείαν ἔχοντας τῇ Π. Κ. Ἐκκλησιαστικῇ Ἐπιτροπῇ, ἥτινι ἀπόκειται καὶ ἡ ὁριστικὴ ἀπόφασις περὶ ἀναλόγου χρηματικῆς χορηγίας· ς') νὰ μεριμνᾷ περὶ τῆς ὡς οἷόν τε ἐγκαίρου πληρωμῆς τῶν ὡρισμένων χορηγιῶν εἰς τοὺς ἀπόρους κληρικούς· ζ') νὰ μεριμνᾷ καὶ φροντίζῃ πρὸς ἐξασφάλισιν καὶ αὔξησιν τοῦ ἐν τῷ ταμείῳ εὑρισκομένου ποσοῦ· η') νὰ τηρῇ τακτικὰ λογιστικὰ βιβλία τῆς χρήσεως τοῦ ταμείου· θ') νὰ συνεδριάζῃ τακτικῶς μὲν δὶς τοῦ μηνὸς ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας καὶ συσκέπτηται καὶ ἀποφασίζῃ διὰ πλειοψηφίας περὶ παντὸς ζητήματος ἀφορῶντος εἰς τὸ ἱερατικὸν ταμεῖον, ἐκτάκτως δὲ ὁσάκις προσκαλεῖται ὑπὸ τοῦ προέδρου· ι') νὰ ὑποβάλλῃ διὰ τοῦ προέδρου αὐτῆς πᾶσαν ἀπόφασιν τῇ Π. Κ. Ἐκκλησιαστικῇ Ἐπιτροπῇ, μετὰ τὴν ἔγκρισιν τῆς ὁποίας περιβάλλεται τὸ κῦρος αὐτῆς· καὶ ια') εἰς τὸ τέλος ἑκάστου ἔτους λήγοντος τοῦ Αὐγούστου νὰ δίδῃ λόγον τῆς διαχειρίσεως αὐτῆς εἰς τὴν Π. Κ. Ἐκκλησιαστικὴν Ἐπιτροπὴν καὶ ὑποβάλλῃ αὐτῇ τὸν ἰσολογισμόν, ὅστις καὶ καταστρώννυται ἐν τῷ κώδηκι τῆς Π. Κ. Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἄρθρον 11 Χρόνος καὶ τρόπος εἰσπράξεως καὶ καθήκοντα τοῦ ταμίου.

Πᾶσα εἴσπραξις διενεργεῖται περὶ τὰ τέλη ἑκάστου μηνὸς διὰ τοῦ ταμίου ἀείποτε ἐπὶ διπλοτύπῳ ἀποδείξει λογιζομένης τῆς συνεισφορᾶς ἀπὸ τῆς 1 Σεπτεμβρίου ἑκάστου ἔτους· ἡ μὴ ἔγκαιρος εἴσπραξις τῶν καταβολῶν εὐθύνει τὸν ταμίαν· πᾶσα δὲ πληρωμὴ ἐγκρίνεται πρότερον καὶ ψηφίζεται ὑπὸ τῆς Π. Κ. Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ διαβιβάζεται πρὸς ἐκτέλεσιν τῇ διαχειριστικῇ ἐπιτροπῇ ὑποχρεουμένῃ εἰς τὴν ἄνευ ἀναβολῆς ἐκτέλεσιν. Εἰς ἐκτάκτους μόνον περιστάσεις δύναται ἡ Μ. Πρωτοσυγκελλία δι' ἐντάλματος νὰ διαθέτῃ ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ τοῦ ταμείου ποσὸν μὴ ὑπερβαῖνον τὰ 100 γρόσια κατὰ μῆνα. Πᾶσα ξένη καὶ ἐναντία τῷ σκοπῷ τοῦ ταμείου χρῆσις τῶν χρημάτων ἀπαγορεύεται αὐστηρότατα.

Ἄρθρον 12.

Πᾶσα περίπτωσις μὴ προβλεπομένη ὑπὸ τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ ὑποβάλλεται ὑπὸ τῆς διαχειριστικῆς ἐπιτροπῆς τῇ Π. Κ. Ἐκκλησιαστικῇ Ἐπιτροπῇ καὶ ζητεῖται παρ' αὐτῆς ἡ ἔγκρισις διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἄρθρον 13.

Ὁ παρὼν Κανονισμὸς συνταχθεὶς ὑπὸ τῆς Π. Κ. Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ὑποβληθεὶς τῇ Αὐτοῦ Θειοτάτῃ Παναγιότητι ἐνεκρίθη καὶ περιεβλήθη τὸ κῦρος Αὐτῆς πρὸς ἐφαρμογήν· δύναται δὲ οὗτος προτάσει τῆς Π. Κ. Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς ἵνα ἀναθεωρηθῇ μετὰ πενταετίαν ἀπὸ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 14 Ὀκτωβρίου 1897.

Ὁ πρόεδρος τῆς Π. Κ. Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς

† Ὁ Πισσιδείας ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ

Τὰ μέλη

† Ὁ Μυρέων **ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΘΕΟΤΟΚΑΣ**
† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος **ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ**
† Ἀρχ. Μ. **ΚΑΕΒΟΥΛΟΣ** Σχολάρχης τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς
† Ἀρχιμανδρίτης **ΦΩΤΙΟΣ** ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου
† **Κ. Κ. ΠΑΡΙΤΣΗΣ** κατηγητὴς τῆς Μ. Ἐκκλησίας
† Ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος **ΔΙΟΔΩΡΟΣ**

Ὁ Γραμματεύς

Ἱεροδιάκονος ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΑΤΑΞΙΣ ΕΝΟΡΙΩΝ

Α' τάξις

Τζιβαλί – Βλάγκα – Ἐλπὶς Κοντοσκαλίου – Ἁγία Κυριακὴ Κοντοσκαλίου – Χριστὸς Γαλατᾶ – Καφατιανὴ Γαλατᾶ – Ἅγιος Νικόλαος Γαλατᾶ – Ἅγιος Ἰωάννης Γαλατᾶ – Ἅγιος Δημήτριος Τατάουλων – Εὐαγγελίστρια – Φερίκιοϊ – Ἁγία Παρασκευὴ Χάσκιοϊ – Διπλοκιόνιον – Μ. Ρεῦμα – Βαφεοχώριον – Παναγία Νεοχωρίου – Ἁγίασμα Ζωοδόχου Πηγῆς – Ἁγίασμα Βλαχερνῶν – Ἁγίασμα Ἁγίου Θεράποντος.

Β' τάξις

Βαλατᾶς – Μουχλίον – Ἐγρὶ-καποῦ – Φωτηνᾶς – Ἅγιος Κωνσταντῖνος Ὑψωμαθείων – Ὀρτάκιοϊ – Ἅγιος Νικόλαος Νεοχωρίου – Ἁγίασμα Μεφᾶ – Ἱερεὺς Κεντρικῶν φυλακῶν – Ἱερεὺς Κυβερνητικοῦ Πτωχοκομείου – Ἱερεὺς Ἐθνικῶν Νοσοκομείων.

Γ' τάξις

Βαλίνον – Ξυλόπορτα – Τακφούρ-σεραῖον – Ἐδιρνὲ-καπί – Σαλματομβρούκιον – Σαρμασίκιον – Τὸπ-καποῦ – Ἐξ Μάρμαρα – Βελιγράδιον – Ἅγιος Μηνᾶς Ὑψωμαθείων – Ἀνάληψις Ὑψωμαθείων – Ἅγιος Γεώργιος Ὑψωμαθείων – Ἅγιος Νικόλαος Ὑψωμαθείων – Παλαιὸν Μπάνιον – Κουρού-τσεσμες – Βεβέικιον – Στένη – Ἱερεὺς Ἐθνικοῦ Ὀρφανοτροφείου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι καὶ εὐλαβέστατοι Προϊστάμενοι τῶν ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Κωνσταντινουπόλεως ἱερῶν Ἐκκλησιῶν.

Ἀριθ. πρωτ. 5841.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὰ ἄρθρα 5 καὶ 11 τοῦ διανενεμημένου ἤδη Κανονισμοῦ τοῦ ἱερατικοῦ ταμείου τοῦ ἱεροῦ κλήρου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐν οἷς διαγράφονται τό τε ποσὸν τῆς μηνιαίας ἑκάστου καταβολῆς καὶ ὁ χρόνος, ἀφ' οὗ ἄρχεται λειτουργοῦν τὸ ἱερατικὸν Ταμεῖον, προτρεπόμεθα πάντας ὑμᾶς ἵνα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἄνωθι σεσημειωμένων ἄρθρων, καὶ τοῦ ἐν τέλει τοῦ εἰρημένου Κανονισμοῦ κατὰ βαθμολογικὴν κατάταξιν διαγράμματος τῶν ἐνοριῶν, νῦν μὲν φροντίσητε ὅπως, εἰσπράττοντες τὴν ἀναλογοῦσαν ἑκάστῳ τῶν αὐτόθι ἐν ἐνεργείᾳ κληρικῶν καταβολὴν διὰ τοὺς δύο παρελθόντας μῆνας Σεπτέμβριον καὶ Ὀκτώβριον, κομίσητε, εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε ἐν ἀνάγκῃ καὶ πρὸς πρόληψιν μειζόνων δαπανῶν, καὶ διὰ προσώπου ἑτέρου εἰς τὰ Πατριαρχεῖα καὶ παραδώσητε αὐτὴν ἐπὶ ἀποδείξει τοῦ ἐπὶ τούτῳ ταμίου τῇ Μ. Πρωτοσυγκελλίᾳ, εἴτα δὲ ἐξακολουθῆτε τακτικῶς καθ' ἕκαστον μῆνα πράττοντες τὸ αὐτὸ συμφώνως ταῖς διατάξεσι τοῦ σχετικοῦ Κανονισμοῦ, ἵνα οὕτω εὐχαῖς καὶ εὐλογίαις τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος, τοῦ πανσεβάστου καὶ προσκυνητοῦ ἡμῶν Δεσπότου καὶ Πατριάρχου, προαγομένου τοῦ ἐπ' αἰσίοις συστάντος ἱερατικοῦ Ταμείου, ἐπιτευχθῇ σὺν τῷ χρόνῳ ἡ τοῖς πᾶσι ποθητὴ βελτίωσις καὶ προαγωγὴ καὶ τῆς ὑλικῆς τοῦ ἱεροῦ κλήρου καταστάσεως. Ἐπὶ δὲ τούτοις εἶητε ἐν Κυρίῳ ὑγιαίνοντες.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 6 Νοεμβρίου 1897.

† **Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ**

ΙΕΡΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

Κατὰ τὴν Α' Κυριακὴν τῆς Τεσσρακονθημέρου Νηστείας κηρύξουσι τὸν θεῖον λόγον ἐν ταῖς ἱεραῖς Ἐκκλησίαις τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως

Ἐν τῷ Πατριαρχικῷ ναῷ ὁ πανοσιολογ. ἀρχιμανδρίτης Γρηγόριος Κωνσταντινίδης.

Ἐν τῇ ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου ἐν Σταυροδρομίῳ ὁ πανοσιολογ. ἀρχιμανδρίτης Καλλίνικος Δελικάνης.

Ἐν τῇ ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ τῆς Παναγίας ἐν Σταυροδρομίῳ, Κυριακὸν μάθημα ὁ αἰδεσιμολογ. Κωνστ. Παρίτσης.

Ἐν τῇ ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ Κοντοσκαλίου, Κυριακὸν μάθημα ὁ ἱερολογ. Ἱερόθεος Τσκνόπουλος.

Ἐν τῇ ἱερᾷ Ἐκκλησίᾳ Παναγίας Διπλοκιονίου, ὁ προϊστάμενος πανοσιολογ. ἀρχιμανδρίτης Εὐγένιος Μαστοράκης.

Ἐν τῇ ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ ἁγίου Ἰωάννου Γαλατᾶ ὁ πανοσιολογ. ἀρχιμανδρίτης Σμάραγδος, ὅστις θὰ ἔχῃ καὶ Κυριακὸν μάθημα ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Σχολῆς Γαλατᾶ.

Ἐν τῇ ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ Παναγίας Καφατιανῆς Γαλατᾶ, ὁ προϊστάμενος πανοσιολογ. ἀρχιμανδρίτης Μιχαήλ.

Ἐν τῇ ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ ἁγίου Νικολάου Τζιβαλίου ὁ προϊστάμενος πανοσιολογ. ἀρχιμανδρίτης Πολύκαρπος.

Ἐν τῇ ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ Ταξιαρχῶν Μ. Ρεύματος ὁ προϊστάμενος πανοσιολογ. ἀρχιμανδρίτης Νικόδημος.

Ἐν τῇ ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ ἁγίας Παρασκευῆς Χάσκιοϊ, ὁ αἰδεσιμολογ. Ἀλέξ Ζῶτος.

Ἐν τῇ ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ Νεοχωρίου, ὁ τακτικὸς ἱεροκήρυξ ἱερολογ. Ἀθηναγόρας.

Ἐν τῇ ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ Ἐδιρνέκαπου, ὁ τακτικὸς ἱεροκήρυξ ἱερολογ. Γερμανὸς Πολίτης.

Ἐν τῇ ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγιοταφιτικοῦ Μετοχίου, ὁ ἱερολογ. Ἰάκωβος Ἀρχατζικάκης.

Πρὸς τούτοις καὶ ὁ ἱεροδιάκονος Γεννάδιος Θέμελης, ἐν Σταυροδρομίῳ.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 14 Νοεμβρίου 1897.

Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας.

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου ἀγγέλλει τῷ δημοσίῳ ὅτι ἐν τῷ καταστήματι τούτῳ γίνονται δεκταὶ παραγγελίαι ἐκτυπώσεως **βιβλίων, ἐκκλησιαστικῶν μουσικῶν βιβλίων, φυλλαδίων, διπλοτύπων, πινάκων, ἀγγελτηρίων, ἐπισκεπτηρίων** καὶ παντὸς εἴδους ἐντύπων εἴς τε τὴν ἑλληνικὴν, τὴν τουρκικὴν καὶ τὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας, πάσης ἐργασίας ἐκτελουμένης μετὰ ταχύτητος, φιλοκαλίας, καὶ εἰς τιμὰς λίαν συγκαταβατικάς. Παραγγελίαι τυπογραφικῶν ἐργασιῶν γίνονται ὁμοίως δεκταὶ καὶ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν.

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ὁ Ἀγχιάλου Βασίλειος (πρόεδρος)
Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος
Δ. Θ. Σανθόπουλος
Ἰ. Δ. Ταντολίδης
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης (ταμίας)

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἑξαμηνιαία τὰ ἡμίση.

Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΕΤΑΙ

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου.

ΕΤΟΣ ΙΖ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 22 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1897 ΑΡΙΘ. 39

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Καπουλῆ Παναγία — Περὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει μονῆς τοῦ Σωτῆρος τοῦ Φιλανθρώπου, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἁγιάσματος καὶ ἁγίων λειψάνων — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν — Ἱερὸν κήρυγμα.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ λειτουργία. — Κατὰ τὸ πάλαι κρατῆσαν ἔθος ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐτέλεσε χθὲς τὴν θείαν μυσταγωγίαν ἐν τῷ ἐν Πέρᾳ ἱερῷ ναῷ τῶν Εἰσοδίων, ἄγοντι τὴν ἐπέτειον αὐτοῦ πανήγυριν, συλλειτουργούντων Αὐτῇ τῶν συνοδικῶν ἀρχιερέων, πλήν τινων, κωλυθέντων ὑπ' ἀσθενείας. Ὁ ναὸς ἦν κατάμεστος ἐκκλησιάσματος, ἐπὶ μίαν δὲ ὅλην ὥραν διήρκεσεν ἡ διανομὴ τοῦ ἀντιδώρου ὑπὸ τῆς Α.Θ.Παναγιότητος, πάντων παραμεινάντων μέχρι τέλους ὅπως ἀσπασθῶσι τὴν δεξιὰν τοῦ Πατριάρχου καὶ παρ' Αὐτῆς λάβωσι τὸ ἀντίδωρον.

Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀναπαυθεῖσα μικρὸν ἐν τῷ ἐπιτροπικῷ τοῦ ναοῦ, ὡδηγήθη προπεμπομένη ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς, ἧς προΐστατο ὁ γηραιὸς καὶ ζηλωτὴς Ζαχαρίας Χατζόπουλος, εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς ἐξοχωτάτου Κ.Καραθεοδωρῆ, ὅπου καὶ ἐγευμάτισε μετὰ τῶν συλλειτουργησάντων ἀρχιερέων. Ἀναχωρήσασα δ'ἐκεῖθεν μετέβη εἰς τὴν σερβικὴν πρεσβείαν πρὸς ἀντεπίσκεψιν τοῦ ἐξοχωτάτου Βλαδὰν Γεώργεβιτς, πρωθυπουργοῦ τῆς Σερβίας. Ἐπισκεψαμένη δὲ ἀκολούθως καὶ τὸν ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ἀξιότιμον Γεώργιον Φ. Γεωργιάδην ἐπανέκαμψεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.

—*Ἐκκλησιαστικὴ πρόνοια.*—Ἡ Π. Κ. Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ μέλημα ἰδιαίτερον σχοῦσα καὶ τὴν κατά τε τὰς ἱερὰς ἀκολουθίας ἐν τοῖς ναοῖς, καὶ κατὰ τὴν τέλεσιν τῶν θείων μυστηρίων ἀποκατάστασιν τοῦ γνησίου καθεστῶτος, ἀναγκαίαν ἔκρινε τὴν ἄρσιν ἀτόπων τινῶν συνηθειῶν, αἵτινες λάθρα ὑπεισελθοῦσαι ἐκράτησαν διὰ τοῦ χρόνου, ἀπᾴδουσι δὲ ὅλως τῇ ἀρχαίᾳ ἐκκλησιαστικῇ τάξει καὶ εὐπρεπείᾳ. Ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τῶν σκέψεων τῆς Π. Κ.Ἐκκλησιαστικῆς ἐπιτροπῆς, ἐπινεύσει καὶ κελεύσει πατριαρχικῇ, ἡ Μ. Πρωτοσυγκελλία ἀπέλυσε μακρὰν ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς ἀρχιερατικῶς καὶ ἱερατικῶς κατ' ἐνορίας προεστῶτας, δι' ἧς ἀπαριθμοῦσα καθ' ἑκάστην τὰς ἐκθέσμους ταύτας συνηθείας, ἐντέλλεται τὴν κατάργησιν αὐτῶν. Καὶ 1] ἀπαγορεύεται ἡ παρ' ἐνορίαν ἐπιτέλεσις πάσης ἱεροπραξίας. 2] Ἀπαγορεύεται τοῖς ἱερεῦσιν, ἀρχιερατικῆς λειτουργίας τελουμένης, τὸ ἐξάγειν τῇ προθέσει τὰ λεγόμενα ψυχομερίδια. 3] Ἀπαγορεύεται τὸ προτιθέναι πρὸς διανομὴν τὸ ἀντίδωρον πρὸ τῆς εὐλογίας τῶν τιμίων δώρων, ἤτοι πρὸ τῆς ἐκφωνήσεως τοῦ «*Ἐξαιρέτως τῆς Παναγίας* κτλ.». 4] Ἀπαγορεύεται ἡ ἐν ὥρᾳ νυκτὸς τέλεσις τοῦ μυστηρίου τοῦ θείου βαπτίσματος, ἐκτὸς ἐσχάτης ἀνάγκης, ἀναγκαίας κρινομένης καὶ τῆς κατὰ τὸ δυνατὸν ἄρσεως τῆς συνηθείας τοῦ εὐλογεῖν γάμους ἐν νυκτί, ἕνεκα τῶν ἐπισυμβαινόντων ἀτόπων. 5] Ἀπαγορεύεται ἡ περιαγωγὴ τιμίων λειψάνων καὶ ἱερῶν εἰκόνων καὶ ἡ δι' αὐτῶν ἐπιτέλεσις ἁγιασμῶν ἄνευ εἰδικῆς τῶν Πατριαρχείων ἀδείας, ἐξαιρουμένης τῆς ἱερᾶς εἰκόνος τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς καὶ τῆς ἱερᾶς εἰκόνος τῆς ἐπιλεγομένης τοῦ Μπάνιου. 6] Ἀπαγορεύεται τὸ ῥίπτειν νομίσματα ἐν τοῖς δοχείοις τοῦ ἁγιασμοῦ κατά τε τὸ ἐπὶ ἑκάστῃ νουμηνίᾳ καὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Θεοφανείων φώτισμα, ὅπως καθαρὸς καὶ ἀμόλυντος ἀπὸ παντὸς ῥύπου διατηρῆται ὁ ἐν αὐτοῖς ἁγιασμός. 7] Ἀπαγορεύεται ἀνεξαιρέτως παντὶ ἱερεῖ, ὡς καὶ τοῖς διακόνοις, τὸ συνοδεύειν τοὺς ἐπιτρόπους τῶν Ἐκκλησιῶν ἢ οἱονδήτινα ἄλλον κατὰ τὴν διανομὴν ἄρτων καὶ ἀποτυπωμάτων ἱερῶν εἰκόνων, πρὸς εἰσπραξιν προαιρετικῶν ἐράνων ὑπὲρ Ἐκκλησιῶν ἢ σχολῶν. 8] Συνιστᾶται ἡ τελεία, εἰ δυνατόν, ἄρσις τοῦ ἐθίμου τῆς πρὸς ἁπλῆν ἐπίδειξιν γινομένης μακρᾶς ἀνὰ τὰς ὁδοὺς περιφορᾶς τῶν κηδευομένων νεκρῶν. 9] Ἀπαγορεύεται τοῖς ἐγγάμοις τῶν ἱερέων τὸ φέρειν ἐπικαλύμαυχον, ὅπερ μόνοις τοῖς δι' εἰδικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ

ὀρθρικίου τετιμημένοις ἱερομονάχοις ἰδιάζει. 10] Ἐντέλλεται τοῖς ἑκασταχοῦ προεστῶσι τὸ μὴ δέχεσθαι εἰς κοινωνίαν ἄνευ εἰδικῆς ἀδείας τῶν Πατριαρχείων ξένον ἱερέα, καταγγέλλειν δὲ τῇ Μ. Πρωτοσυγκελλίᾳ εὐθὺς τὴν εἰς τὴν ἑαυτῶν ἐνορίαν ἐμφάνισιν τοιούτου. 11] Ἐν αἷς Ἐκκλησίαις προίστανται χωρεπίσκοποι οἱ ὑπ' αὐτοὺς κληρικοὶ ὀφείλουσι μνημονεύειν τοῦ ὀνόματος αὐτῶν μόνον ὅταν λειτουργῶσιν ἢ χοροστατῶσιν, μετὰ τὴν μνήμην τοῦ ὀνόματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ χωρὶς τῆς προσθήκης *καὶ πατρὸς ἡμῶν*. 12] Οὐ συγχωρεῖται τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ὅταν ἐπιτελῶσι συλλειτουργον, μνημονεύειν ὀνομάτων κατὰ τὴν Μεγάλην Εἴσοδον, ἔξωθεν τῆς ὡραίας Πύλης, οὐδὲ ψάλλειν τὸ «*Κύριε σῶσον τοὺς εὐσεβεῖς*». 13] Προτρέπονται οἱ ἑκασταχοῦ προϊστάμενοι προνοεῖν καὶ φροντίζειν ὅπως ὁ ἄρτος τῆς προθέσεως ᾖ ἐκ καθαροῦ σίτου, καλῶς ἐζυμωμένος καὶ ἐψημένος, ἁγνὸς δὲ καὶ ἄκρατος καὶ χρώματος ἐρυθροῦ ὁ εὐλογηθησόμενος οἶνος. 14] Ἀπαγορεύεται ἡ περιαγωγὴ δίσκων κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀναγνώσεως τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τοῦ Ἀποστόλου καὶ τοῦ θείου κηρύγματος. 15] Ἀπαγορεύεται τὸ ἐπιτελεῖν τὸ τοῦ πνευματικοῦ ἔργον ἄνευ τῆς νενομισμένης πρὸς τοῦτο ἀδείας, καὶ ἐπαναλαμβάνεται ἡ ὑπόμνησις τοῦ προσέχειν ὅπως μὴ ἡ ἐξομολόγησις χριστιανῶν γίνηται κατὰ τὴν τελευταίαν ἑκάστοτε ἡμέραν. Ἐπισυνάπτεται δὲ τῇ ἐγκυκλίῳ ταύτῃ καὶ ἰδιαιτέρα προτρεπτικὴ πρὸς τοὺς χριστιανούς, ἔνθα καθορίζονται οἱ κατὰ τὴν τεσσαρακονθήμερον νηστείαν καθήκοντα πνευματικοῦ ἐπιτελέσοντες.

—*Ἐπισκέψεις.*—Προτιθέμενος νὰ ἀπέλθῃ τῆς ἡμετέρας πόλεως ἡ Α. Ε. ὁ πρωθυπουργὸς τῆς Σερβίας Βλαδὰν Γεώργεβιτς ἐπεσκέψατο τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ, τὸ δεύτερον, τὴν Α. Θ. Παναγιότητα πρὸς ἀποχαιρετισμόν.

—*Μέγας Λογοθέτης.* — Τὴν Α. Ε. τὸν Μ. Λογοθέτην ἀδιαθετοῦντα ἐπεσκέψατο τῇ παρελθούσῃ Τρίτῃ ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος, ἐντολῇ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

—*Ἀνυπόστατα δημοσιεύματα.*—Τὰ δημοσιευθέντα ἐνιαχοῦ περὶ ἐνεργειῶν γενομένων ἔνθεν ἐν Σορίᾳ ἐκ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἰσὶν ὅλως ἀνυπόστατα καὶ φαντασιώδη. Διὸ καὶ ἐπισήμως διαψεύδομεν αὐτά.

—*Ἰατροῦ παράχορδα.*—Τὸ ποτήριον τοῦ θανάτου εἶναι ἐν γένει εἰς τὸν ἄνθρωπον πικρόν. Ἀλλὰ καὶ ἀνθρώπινον τὸ ἀποθνήσκειν. Καὶ τούτου ἕνεκα οὐδένα πρέπει νὰ ξενίζῃ ὁ ἀπαράβατος οὗτος τῆς φύσεως νόμος, ἥκιστα δὲ νὰ παροργίζωνται καὶ ἐξάπτωνται διὰ τὸν θάνατον οἱ ἰατροί. Διὰ τοῦτο πολλὴν ἀπορίαν ἆρα δὲ καὶ λύπην ἐγέννησε καὶ ἡμῖν καὶ ἄλλοις ὅσοι ἀνέγνωσαν ἐν σμυρναϊκῇ ἐφημερίδι δημοσιευθὲν ἐλεγεῖον, ποιηθὲν ὑπὸ ἰατροῦ, καὶ μάλιστα γηραιοῦ, ὅστις διὰ τὸν θάνατον μονογενοῦς καὶ νεκροῦ σπουδαστοῦ τῆς νομικῆς δὲν ἐδίστασε νὰ *στείλῃ εἰς κόρακας καὶ ἀνθρώπινα καὶ θεῖα!* Ὅσον ὀδυνηρὸν καὶ ἂν ᾖσθάνθη καὶ αὐτὸς τὸν θάνατον τοῦ ἐν Ἀθήναις ἀποθανόντος, ἐν Σμύρνῃ δὲ κηδευθέντος καὶ θρηνηθέντος εὐέλπιδος βλαστοῦ, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ δύναται νὰ δικαιολογηθῇ ἡ καταλαβοῦσα τὸν ἰατρὸν ὀργὴ καὶ ἀγανάκτησις κατὰ τῶν θείων. Δὲν ἐδικαιοῦτο νὰ στραρῇ κατ' αὐτῶν, οὔτε ὡς ποιητής, οὔτε ὡς ὁμότεχνος τοῦ ἀπολέσαντος τὸν μονογενῆ υἱὸν τοκέως, ἥκιστα δὲ ὡς πατὴρ τέκνων, ὡς κηρύττει ἑαυτόν. Ἄλλως τε εἰς τὴν ἀσθένειαν τοῦ τελευτήσαντος νέου ἀνεμίχθη μόνη ἡ ἰατρική, καὶ ἑπομένως δικαιότερον θὰ ἔπραττεν ὁ ποιητὴς ἰατρός, ἐὰν ἀντὶ νὰ ἐξαρθῇ καὶ κινήσῃ βλάσφημον γλῶσσαν κατὰ τῶν θείων, ὡμολόγει τὴν ἀτέλειαν τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης. Τοῦτο νομίζομεν θὰ ἦτο καὶ ποιητικώτερον καὶ ἐπιστημονικώτερον. Λυπούμεθα δ' ἔτι μᾶλλον, ὅτι τοιοῦτο ἔργον ἔτυχε φιλοξενείας ἐν ἐγκρίτῳ σμυρναϊκῇ ἐφημερίδι· ἀνεκουφισθημεν δὲ μικρὸν παρατηρήσαντες ὅτι ἑτέρα τῆς αὐτῆς πόλεως ἐφημερὶς δημοσιεύσασα τὸ περὶ οὗ πρόκειται ἐλεγεῖον περιέκοψεν αὐτὸ κατὰ τὴν στροφήν, ἐν ᾗ αἱ βλάσφημοι φράσεις.

Εὐχόμεθα ὅπως αἱ ἰδέαι αἱ ἐμπνεύσασαι τὸ ἀτυχὲς ποίημα τοῦ ἰατροῦ ὦσιν ἀπόρροια οὐχὶ τῶν δογμάτων τοῦ Σκεπτισμοῦ, τοῦ μὴ βλέποντος ἄλλο τι πέραν τοῦ τάφου, ἀλλὰ στιγμιαίας ὁρμῆς ὑπερβολικῆς ἐκφράσεως πρὸς ἔνδειξιν τοῦ μεγέθους τῆς ὀδύνης αὐτοῦ.

—*Μνημόσυνον.*—Τῇ αὔριον Κυριακῇ ὁ ἐπὶ φιλαδελφίᾳ, εὐσεβείᾳ καὶ φιλομουσίᾳ γνώριμος ἤδη γενόμενος, ἀξιότιμος ἐνταῦθα ἔμπορος Εὐστράτιος Καραντώνης τελεῖ ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῶν Εἰσοδίων, ἐν Σταυροδρομίῳ, κατὰ τὴν δευτέραν λειτουργίαν, τεσσαρακονθήμερον ἀρχιερατικὸν μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς μακαρίας ψυχῆς τοῦ προσφιλοῦς μνήμης ἀδελφοῦ αὐτοῦ

Περικλέους Καραντώνη.

ΜΙΚΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ
ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΟΡΥΤΣΑΣ

Προσκαλεῖται ὁ Ναοὺμ Εὐαγγέλου Φέρε, ὑπήκοος ὀθωμανὸς ὁρμώμενος ἐκ Κορυτσᾶς νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, ὅπως τὴν πρώτην πέμπτην καὶ ὥραν 4 τῆς ἡμέρας τουρκιστὶ μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ Μικτοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ δικαστηρίου τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Κορυτσᾶς αὐτοπροσώπως, ἢ δι' ἀντιπροσώπου, ὡς ἐνοχούμενος ὑπὸ τῆς τέως συζύγου αὐτοῦ Ἰωάννας Νικολάου, κατοίκου Κορυτσᾶς, ἐπὶ ἀποδόσει τῆς προικὸς αὐτῆς· ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ δικασθήσεται ἐρήμην.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρὶς κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένων ἐφημερίδων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ Κωνσταντινουπόλεως».

Ἐν Κορυτσᾷ τῇ 21 Ὀκτωβρίου 1897.

Ὁ Πρόεδρος

† Ὁ Κορυτσᾶς ΓΕΡΒΑΣΙΟΣ

ΚΑΠΟΥΛΗ ΠΑΝΑΓΙΑ*

Ἡμεῖς ἐπράξαμεν καί τι πλέον· ἀπεδείξαμεν διά Γραφικῶν ἀποδείξεων καὶ χρονολογικῶν ὑπολογισμῶν τὸ ἀσύστατον τῆς ὑποθέσεως, καὶ διὰ ἱστορικῶν μαρτυριῶν, μηδεμίαν ἐπιδεχομένων ἀντίρρησιν, θετικῶς κατεσκευάσαμεν, ὅτι ἐν Σιὼν διέτριβεν ἡ Θεομήτωρ μέχρι τῆς πρὸς Κύριον ἐκδημίας αὐτῆς. Ὁλόκληρον βιβλίον ἐκ σελίδων ἑκατὸν πεντήκοντα περίπου ἀπετέλεταν αἱ δημοσιευθεῖσαι ὑφ' ἡμῶν πραγματεῖαι. Καὶ ὁ δήθεν Δέξτερος καὶ ὁ Βουρασσέ, καὶ τὰ ἐφθαρμένα καὶ ἠλλοιωμένα τῆς ἐν Ἐφέσῳ Συνόδου πρακτικὰ καὶ ὁ Βενέλικτος ὄχι μόνον οὐδόλως ὠρέλησαν τὴν ὑπόθεσιν, ὑπὲρ ἧς ἠγωνίζοντο οἱ πρῶτοι καὶ δεύτεροι Καθολικοί, καὶ τὴν ὁποίαν χρέος ἱερὸν ἔχει σεβόμενος τὴν ἁγίαν ἀλήθειαν ν' ἀποπτύσῃ καὶ ὁ σεβάσμιος Ἀρχιεπίσκοπος Δὸν Τιμόνης, ἀλλὰ καὶ πᾶν τοὐναντίον ἀπέδειξαν, ὅτι ἡ ὑπόθεσις τῆς δῆθεν μεταβάσεως τῆς Παρθένου εἰς Ἔφεσον εἶνε ἀστήρικτος αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν καὶ σεσηπυῖα μέχρι βάθους καὶ οὐδὲν ὑπὲρ αὐτῆς δύναται νὰ λεχθῇ καὶ ἐπινοηθῇ.

Ἐντεῦθεν ἡμεῖς ὁρμώμενοι εἰλικρινῶς θαυμάζομεν τὴν εἰλικρίνειαν καὶ καλὴν πίστιν καὶ τὴν παντὸς ἐπαίνου ἀξίαν πρᾶξιν τῆς Α. Π. τοῦ ἐν Σμύρνῃ Ἀρχιεπισκόπου Δὸν Τιμόνη, ὅστις κάλλιστα γνωρίζων, ὅτι ἡ ὑπόθεσις τῆς Καπουλῆς εἶνε ἱστορικῶς ἀβάσιμος καὶ ἀστήρικτος καὶ οὐδαμόθεν δύναται σοβαρῶς νὰ ὑποστηριχθῇ, ἐπιμελῶς ἀπέφυγε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ ὀχληρὸν ζήτημα τῆς *ἀποδείξεως* περὶ τῆς ἐλεύσεως τῆς Θεοτόκου εἰς Ἔφεσον· ἠρκέσθη δὲ μόνον νὰ περιγράψῃ τὸ *ὅραμα* τῆς Ἔμερικ, καὶ ἑκάστην αὐτοῦ γραμμὴν νὰ εὕρῃ πιστῶς ἀνταποκρινομένην εἰς τὰς ὑπ' αὐτοῦ καὶ τῶν συνοδῶν του γενομένας τοπογραφικὰς καταμετρήσεις, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁραμάτων τούτων ἐξέδωκε τὸ βιβλίον τοῦτο πρὸς τὸν σκοπὸν «νὰ θέσῃ τοὺς πιστοὺς ἐπὶ τὰ ἴχνη ἀνακαλύψεως ἐνδιαφερούσης»! Καὶ ἡ μὲν Πανιερότης Του λέγει ὅτι «ἄλλοι θέλουσι πιστεύσῃ, ἄλλοι θέλουσιν ἀμφιβάλῃ καὶ ἐπιφυλαχθῇ, καὶ ἄλλοι θέλουσιν ἀπιστήσῃ καὶ πολεμήσῃ μάλιστα ἴσως τὴν ἀνακάλυψιν, καὶ κρίνει ὅτι ἕκαστος εἶνε ἐλεύθερος νὰ ἔχῃ τὴν ἀτομικήν του γνώμην». Ἡμεῖς ὅμως εἰς ταῦτα παρατηροῦμεν, ὅτι εἰς οὐδένα ἐπιτρέπεται νὰ πιστεύσῃ εἰς τὴν *ἀνακάλυψιν* ταύτην, πρὶν πεισθῇ πρότερον διὰ τῶν γνωστῶν μέσων καὶ ὁδῶν τῆς ἱστορικῆς ἐπιστήμης περὶ τούτου, ἂν δηλαδὴ ἔλαβέ ποτε χώραν μετάβασίς τις τῆς Θεοτόκου εἰς Ἔφεσον· μάτην πιστεύει τις εἰς τὴν *ἀνακάλυψιν* τοῦ οἴκου καὶ τοῦ τάφου τῆς Θεομήτορος ἐν Ἐφέσῳ, ἐφ' ὅσον δὲν δύναται ἐν πρώτοις ν' ἀποδείξῃ αὐτὸ τὸ γεγονὸς τῆς μεταβάσεως κἂν τῆς Παρθένου εἰς Ἔφεσον· μάλιστα δὲ καταντᾷ ἄντικρυς γελοία ἡ πίστις του εἰς τὴν ἀνακάλυψιν οἴκου καὶ τάφου ἐν Ἐφέσῳ, ὅταν ὁ ἀντίθετος δι' ἱστορικῶν μαρτυριῶν καὶ ἀκαταγωνίστων ἐπιχειρημάτων ἀποδεικνύει ὅτι οὐδέποτε ἐξῆλθε τῶν ὁρίων τῆς Ἱερουσαλὴμ ἡ Παρθένος καὶ ὅτι ἐν Σιὼν διέτριβεν εἰς τὰ ἴδια τοῦ Ἰωάννου οἰκήματα μέχρι τῆς πρὸς Κύριον ἐκδημίας αὐτῆς. Εἰς οὐδένα ἐπίσης ἐπιτρέπεται νὰ *ἀμφιβάλλῃ* καὶ *ἐπιφυλαχθῇ*, διότι σήμερον ὅλα ἦλθον καὶ εἶνε εἰς τὸ φῶς, καὶ πασιφανέσταται εἶνε αἱ μαρτυρίαι, ὅτι ἐν Σιὼν ἔζησε καὶ ἐν Σιὼν ἐτελεύτησεν ἡ Παρθένος· εἴκοσι δὲ αἰῶνες ἔζησαν ἐν τῇ πίστει ταύτῃ, καὶ πεντεκαίδεκα αἰῶνες μαρτυροῦσι μέχρι τοῦδε καὶ βλέπουσιν ἐν ᾧ τόπῳ ἐτάφη ἡ Θεομήτωρ ἐν Γεθσημανῇ ναὸν ὑψούμενον πρὸς διαιώνισιν τῆς ἱερᾶς ταύτης παραδόσεως. Μόνον εἰς τὰ *ἀμφίβολα* συγχωρεῖται ἡ *ἀμφιβολία* καὶ *ἐπιφύλαξις*. Τὸ αὐτὸ λέγομεν καὶ διὰ τὸν λόγον, ὅτι δῆθεν ἕκαστος εἶνε ἐλεύθερος νὰ ἔχῃ τὴν ἀτομικήν του γνώμην· ὄχι· δὲν εἶνε ἕκαστος ἐλεύθερος ν' ἀρνῆται πίστιν εἰς τὰ ἱστορικὰ γεγονότα, καὶ ἐναντίον τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας νὰ ἔχῃ τὴν ἀτομικήν του γνώμην. Τὰ ἱστορικὰ ζητήματα δὲν εἶνε ζητήματα αὐταρεσκείας, καὶ ὅπως θέλομεν, οὕτω καὶ νὰ τὰ δεχώμεθα. Ἂν ταῦτα ἦσαν ζητήματα τῆς ἀτομικῆς ἑκάστου ἐλευθερίας καὶ αὐταρεσκείας, δὲν βλέπω τὸν λόγον τότε, μὰ τὴν ἀλήθειαν, διατί νὰ μὴ εἴπωμεν ὅτι σωματικῶς ἦλθε καὶ ἐπεσκέφθη τὴν Ἔφεσον καὶ τὴν Σμύρνην αὐτὴν καὶ αὐτὸς ὁ Δεσπότης Χριστός! Τί; ἀφ' οὗ ἀρκεῖ ἓν ὅραμα μιᾶς καλογραίας νὰ μεταβάλῃ ὅλην τὴν παράδοσιν τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, καὶ νὰ μετατοπίσῃ καὶ μεταφέρῃ ἐκ τῆς Γεθσημανῆς τὸν πασίγνωστον τάφον τῆς Θεομήτορος εἰς τὴν κορυφὴν ἑνὸς βουνοῦ μακρὰν τῆς Ἐφέσου, τί κωλύει λοιπὸν νὰ ἐπινοηθῇ ἓν ἄλλο ὅραμα ὑπό εὐσεβοῦς τινος πιστοῦ, καὶ νὰ μετενεχθῇ καὶ αὐτὸς ὁ φρικτὸς Γολγοθᾶς καὶ ὁ πανάγιος τοῦ Σωτῆρος τάφος εἰς τὰ βουνὰ τῆς Ἐφέσου ἢ τῆς Σμύρνης;

Θὰ εἴπῃ τις ἴσως πῶς ἐξηγεῖται τότε ἡ φημιζομένη καὶ διαλαλουμένη ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ πλήρης καὶ τελεία συμφωνία τῶν συστατικῶν μερῶν τοῦ �ράματος τῆς Ἔμερικ πρὸς τὰς γενομένας τοπογραφικὰς καταμετρήσεις. Ὅστις γνωρίζει τὴν δημώδη παροιμίαν «Γιάννης κερνᾷ καὶ Γιάννης πίνει», τί σημαίνει, αὐτὸς δύναται νὰ ἐννοήσῃ τί συμβαίνει καὶ ἐνταῦθα. Εἰς τὸν Μεσαίωνα, ὅτε πολλοὶ κατεγίνοντο εἰς τὴν εὕρεσιν τοῦ *φιλοσοφικοῦ* λεγομένου λίθου, ἤτοι εἰς τὸ νὰ μεταβάλλωσι τὰ εὐτελῆ μέταλλα εἰς πολύτιμα, ὑπῆρχον πολλοὶ καυχώμενοι ὅτι εὗρον καὶ ἔλυσαν τὸ πρόβλημα, διότι πράγματι εἰς τὸ βάθος τῶν χημικῶν σκευασιῶν των εὕρισκον κατακαθήμενα ψήγματα χρυσοῦ· οἱ ταλαίπωροι ἠπατῶντο, διότι τὸν χρυσὸν τοῦτον ἐν διαλύσει ἔθετον ἐκ τῶν προτέρων αὐτοί· καὶ φυσικῶς εὕρισκον ὅ,τι ἔθετον· τὸ ἴδιον πάσχουσι καὶ οἱ Λαζαρισταὶ πατέρες· ἀπατῶνται οἱ ταλαίπωροι, ἵνα μὴ εἴπωμεν ὅτι *ἀπατῶσιν*· εὑρί-

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 299—300.

σκουσι καὶ ἀνακαλύπτουσιν ὅ,τι ἐκ τῶν προτέρων παρεσκεύασαν. Ἀλλὰ σταματῶμεν εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο μέχρις ἐνταῦθα, παρατιθέμενοι τοὺς ἐν τῇ 58 σελίδι τοῦ βιβλίου τούτου λόγους «Πόσα ἔχομεν νὰ εἴπωμεν ἀκόμη ἐπὶ τῇ βάσει τῶν μαρτυρίων, ἃς ἐν χερσὶ κατέχομεν! Ἀλλὰ ὁ καιρὸς δὲν ἔρθασεν ἔτι! Ἐλπίσωμεν ὅτι *νέα ἀνακάλυψις* δὲν θὰ βραδύνῃ νὰ συμπληρώσῃ πᾶν ὅ,τι μέχρι σήμερον ἐγένετο. Τότε θὰ δυνηθῶμεν νὰ ὁμιλήσωμεν καὶ διὰ τὰ *ἐπίλοιπα* καὶ νὰ δημοσιεύσωμεν πᾶν ὅ,τι ἔχομεν συνειλεγμένον». Καὶ ἡμεῖς πόσα ἔχομεν περὶ τῆς ἐφευρέσεως ταύτης νὰ εἴπωμεν ἔτι! Ἀλλὰ δὲν ἐπέστη ἔτι ὁ κατάλληλος καιρός! Ὡς δὲ ἀπὸ τοῦδε *προφητικῷ τῷ ὄμματι* λέγουσιν, ὅτι δὲν θὰ βραδύνῃ νὰ ἔλθῃ καὶ *νέα ἀνακάλυψις ἄλλη*, οὕτω καὶ ἡμεῖς διαβεβαιούμεθα αὐτούς, ὅτι δὲν θὰ βραδύνωμεν καὶ ἡμεῖς νὰ ἐπανέλθωμεν πάνοπλοι, καὶ τότε θὰ εἴπωμεν ὅ,τι μέχρι τοῦδε ἐκωλύθημεν νὰ εἴπωμεν, καὶ πᾶν ὅ,τι ἐν ταῖς χερσὶ κατέχομεν, καὶ ὅ,τι τὰ ἱστορικὰ καὶ πατερικὰ κείμενα καὶ σύμπαντες οἱ νεώτεροι κριτικοὶ θεολόγοι ἑρμηνευταὶ καὶ ἱστορικοὶ ἀποκαλύπτουσιν ἡμῖν!

Μόνον τοῦτο ἐπὶ τοῦ παρόντος σημειούμεθα, ὅτι καὶ οἱ πρὸ ἐννέα μηνῶν ἐπινεύσει καὶ εὐλογίαις τοῦ Πάπα Λέοντος ΙΓ' ἐπισκεψάμενοι τὴν Καπουλῆ Παναγιᾶ l' abbé E'. Camus (vicaire général honoraire, docteur en Théologie) καὶ ὁ M. l' abbé Vigouroux, ἀμφότεροι διάσημοι ἐν τοῖς Θεολόγοις καὶ πιστοὶ λειτουργοὶ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, διαρρήδην καὶ κατηγορηματικώτατα ἀποκρούουσι τὴν *ἐφεύρεσιν* τῆς Καπουλῆς ταύτης. Ὁ Camus ἐξέδωκε μόλις πρὸ μηνὸς τὸ περισπούδαστον ἔργον του (Voyage aux sept Églises de l'Apocalypse), βιβλίον ὀγκωδέστατον μαρτυροῦν τὴν μεγάλην πολυμάθειαν τοῦ ἀνδρός. Καίτοι οὗτοι ὑπὲρ πάντας τοὺς λοιποὺς ὡς ἐκ τῆς θέσεως καὶ τῆς ἀποστολῆς καὶ τῶν πεποιθήσεών των ἔπρεπε νὰ πιστεύσωσιν εἰς τὰ ὁράματα τῆς Ἔμερικ καὶ νὰ ἐπινοήσωσι μάλιστα καὶ λόγους πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς ἀσυστάτου ἐξ ἑαυτῆς ταύτης ὑποθέσεως, καὶ διὰ τοῦ κύρους τῶν λόγων των νὰ ἐνισχύσωσι τὰς πεποιθήσεις τῶν ἑαυτῶν ὁμοδόξων· ὅμως ἀκούσατε τί ἐν σελίδι 135 ὁ συγγραφεὺς μετὰ λεπτῆς τινος εἰρωνείας διὰ τὴν Καποιλῆ γράφει: «Ἔστω! μολονοτοῦτο, ἐγώ, χωρὶς νὰ θέλω νὰ θέσω ἐν ἀμφιβόλῳ τὰ *ἰδιαίτερα χαρίσματα*, τὰ ὁποῖα ὁ Θεὸς παρεχώρησεν εἰς τὴν εὐσεβῆ Αὐγουστινὴν (τὴν Ἔμερικ), δὲν δύναμαι ν' ἀπορασίσω νὰ ζητῶ εἰς τὴν Παναγὶὰ Καπουλῆ τὸν αὐθεντικὸν οἶκον τῆς Ἁγίας Παρθένου (Je ne puis me resoudre à chercher à Panaghia Kapouli la maison authentique de la sainte Vierge). Ἡ τοποθεσία αὕτη ἀπέχει 15 χιλιάμετρα τῆς Ἐφέσου. Οἱ Ἀπόστολοι διέμενον πάντοτε εἰς τὰ κέντρα αὐτὰ τῶν πόλεων, ὅπου εὐηγγελίζοντο. Ἠγάπων νὰ συναμίγνυνται ἐν τῇ κοινωνίᾳ. Ἦν ὤφειλον νὰ διδάξωσι, νὰ κατακτήσωσι, νὰ μεταρρυθμίσωσι. Λοιπόν, ἐάν ποτε ἡ Μαρία ἦλθεν εἰς Ἔφεσον (Si Marie vint jamais à Ephèse), ἦλθε βεβαίως ἵνα ζήσῃ παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ Θεολόγου, καὶ τὸ νὰ τὴν ἐξορίζωμεν εἰς τὰ ὄρη, ἵνα τάχα διαφύγῃ τὸν διωγμὸν τῶν ἐθνικῶν, μοὶ φαίνεται ἀπολύτως *φαντασιοπληξία*. Ἐξ ἄλλου, ἐάντις ἐξετάσῃ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὸ περιλάλητον *εὕρημα*, θὰ ἴδῃ ὅτι τοῦτο παρουσιάζει ἐν ταῖς λεπτομερείαις του στοιχεῖα, ἐξ ὧν ἄλλα μὲν εἶναι ὅλως ξένα καὶ ἀλλότρια πρὸς τὰς ἐνδείξεις τῆς ἱδούσης τὰ ὁράματα, ἄλλα βυζαντινὰ καὶ σχεδὸν γελοῖα, (et presque ridicules) καὶ οὐδαμῶς δύνανται σπουδαίως νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν. Πράγματι οὐδὲν ἔλειπεν ἀπὸ τοῦ εὐσεβοῦς ἀσύλου τῆς Μητρὸς τοῦ Κυρίου, οὐδὲ οἱ λίθοι ἔμπροσθεν τῶν ὁποίων ἐν μετανοίᾳ προσηύχετο (faisait son chemin de croix!)

Ἐκεῖνο μόνον, τὸ ὁποῖον εἶνε ἄξιον λόγου ἐν τῇ προσφάτῳ ἀνακαλύψει, εἶνε *ἡ καλὴ τύχη* τοῦ ὀθωμανοῦ ἐκείνου, ὅστις τῇ ἰδιοτελεῖ μεσιτείᾳ χριστιανοῦ τινος, ἐπώλησεν εἰς μίαν ἐνθουσιώδη μοναχὴν ἀντὶ 35,000 φράγκων ἓν ἐρείπιον *ἄνευ τινὸς ἀξίας* «Ce qu'il y a de plus appréciable dans la decouverte récente, c'est la bonne fortune du Turc, qui par l'entremise intéressée d'un chrétien, a vendu à une religieuse enthousiaste loyale, pour 35,000 francs, une ruine sans valeur». Ὅσον τὸ ἐμοὶ ἤκιστα καὶ σήμερον δέχομαι ὅτι ἦλθέ ποτε ἡ Μαρία εἰς τὴν Ἔφεσον καὶ πρὸ πάντων ὅτι ἀπέθανεν ἐν Ἐφέσῳ. Παρεκτὸς τοῦ ζητήματος τῶν ἐτῶν, τὸ ὁποῖον δύναται ν' ἀπλοποιηθῇ(;) ἀποδιδομένης εἰς τὴν Ἁγίαν Παρθένον μακροβιότητος λίαν μεγάλης, ὡς ἔπραξε καὶ ὁ Κρήτης Ἀνδρέας κατὰ τὰ τέλη τοῦ Ζ' αἰῶνος(;) ὑπάρχει καὶ ἄλλη σπουδαιοτάτη δυσκολία διὰ τὴν σιγήν, ἣν περὶ τοῦ τόσον σπουδαίου ζητήματος τούτου τηροῦσιν οἱ ἀρχαῖοι Πατέρες, οἵτινες ἀνέλαβον νὰ ἐξυμνήσωσιν, ὡς ὁ Πολύκαρπος, τὰς δόξας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀσίας. Μνημονεύουσιν οὗτοι τῶν θυγατέρων τοῦ Ἁγίου Φιλίππου, καὶ τοῦ τόπου τῆς ταφῆς των· καὶ δὲν θὰ ἔλεγόν τι περὶ τῆς Παρθένου Μαρίας («et ils n'auraient rien dit de la vierge Marie»?). Πῶς νὰ δεχθῇ τις ὅτι ὁ τάφος τῆς Θεομήτορος, ἐὰν οὗτος εὑρίσκετο ἐν Ἐφέσῳ, θὰ ἐλησμονεῖτο καὶ θὰ ἐχάνετο παντάπασιν, ἐν ᾧ ὁ τοῦ Ἰωάννου ἐπὶ μακρὸν ἦν ἐν τηλικαύτῃ τιμῇ; Ἐπὶ τοῦ παρόντος καὶ πάλιν ἀρκοῦσι τὰ ὀλίγα ταῦτα, διότι «Sapienti, sat».

Αὐτὸ εἶνε τὸ πρῶτον βιβλίον, περὶ τῆς Καπουλῆ-Παναγιᾶς, βιβλίον τοῦ οὐδενὸς ἄξιον, καὶ μόνον ὑπὸ τοῦ κ. Λέοντος Κλουνέ, ἀξιωθὲν τῆς τιμῆς, ὅπως χρησιμεύσῃ καὶ ὡς πηγή, ἐξ ἧς ἤντλησεν ἐπιχειρήματα δῆθεν καὶ ἀποδείξεις πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἐπινοήσεως τῶν Ἀλαζαριστῶν πατέρων καὶ τοῦ ὀνείρου τῆς Ἔμερικ. Ἡμεῖς κατόπιν τῶν ἀλλεπαλλήλως δημοσιευθεισῶν περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἐν τῇ Σμυρναϊκῇ «Ἀμαλθείᾳ» διατριβῶν μας θεωροῦμεν ἐξηντλημένην τὴν ὑπόθεσιν, καὶ λίαν θλιβόμεθα, διότι καὶ πάλιν δίδοται ἀφορμὴ ν' ἀναιρῶμεν ὀνείρους

καὶ νὰ ἐξελέγχωμεν ἐφευρέσεις τερατώδεις· μολονοτοῦτο θ' ἀνεχθῶμεν καὶ τὸ ὀχληρὸν τοῦτο ἔργον· καὶ τότε μόνον θέλομεν σιγήσῃ, ὅταν πληθυνθῇ ἡ γνῶσις καὶ ἀποκαλυφθῇ εἰς τὰ ὄμματα τοῦ κόσμου ὅλη ἡ ἀσχημία καὶ ἡ γυμνότης τῆς ἀλλοκότου ταύτης ἐφευρέσεως. *Χ.*

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΜΟΝΗΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΤΟΥ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΟΥ,

ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝ ΑΥΤΗ ΑΓΙΑΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΓΙΩΝ ΛΕΙΨΑΝΩΝ*

Β'. Ἅγιος Κλήμης, Ἀγκύρας ἐπίσκοπος ἀπὸ τοῦ 281 μέχρι τοῦ 308 ἔτους, κατὰ τὸν Ἀνθιμον Ἀλεξούδην, τὸν νῦν Ἀμασείας μητροπολίτην. Ἀφοῦ ἐπὶ εἴκοσιν ὁκτὼ ὅλα ἔτη συνεχῆ ποικίλα μαρτύρια καὶ βασάνους ὑπέστη ἐκαρατομήθη ἐν Ἀγκύρᾳ καὶ ἐτάφη ἐν τῷ καλουμένῳ «Κρυπτῷ» ναῷ, ὅπου ἐτέθαπτο καὶ ὁ συναθλητὴς καὶ μαθητὴς αὐτοῦ Ἀγαθάγγελος, κατὰ βιογραφίαν τοῦ Δ' αἰῶνος[66]. Ἡ μνήμη ἀμφοτέρων ἄγεται τῇ κγ' Ἰανουαρίου, καὶ «ἡ σύναξις ἐν »τῷ ἁγιωτάτῳ αὐτῶν μαρτυρείῳ τῷ ὄντι πέραν, ἐν »τοῖς Εὐδοξίου ἐπέκεινα Ἀνάπλου καὶ ἐν τῇ ἁγιω»τάτῃ ἐκκλησίᾳ τῆς Ἁγίας Εἰρήνης τῆς παλαιᾶς »καὶ νέας» ἐτελεῖτο. (Ὁ *Γεδεών*, Βυζ. Ἑορτ., ἐνθ. ἀν. σελ. 159, μίαν καὶ τὴν αὐτὴν νομίζει ἐκκλησίαν τῆς ἁγίας Εἰρήνης, ἐπικεκλημένην «παλαιὰν καὶ νέαν»· ἡμεῖς φρονοῦμεν δύο διαφόρους οὔσας, διότι καὶ ἀλλαχόθεν εἰσὶ γνωσταί, ἡ μέν, παλαιά, ἡ δέ, νέα ἐπώνυμον φέρουσαι πρὸς διάκρισιν).

Γ'. Ἅγιος Κλήμης, ὁ καὶ Βουλγαροκτόνος, χρηματίσας ἐπίσκοπος Ἀχρίδος ἀπὸ τοῦ 865 μέχρι τῆς 27 Ἰουλίου 916, ὅτε ἀπεβίωσε καὶ ἐτάφη ἐν τῇ ἐν Ἀχρίδι ἰδίᾳ αὐτοῦ Μονῇ[67]. Τὴν μνήμην αὐτοῦ ἄγει ἡ Ἐκκλησία τὴν κδ' Νοεμβρίου (Συναξαριστὴς *Νικοδήμου*).

2. Πλὴν τοῦ ἐν τοῖς Μηναίοις ἀναφερομένου καὶ ἀνωτέρω μνημονευθέντος μαρτυρείου τοῦ Ἁγίου Κλήμεντος, τοῦ πέραν ἐν τοῖς Εὐδοξίου, γνωρίζομεν καὶ τὸ ἐν τοῖς ἀνακτόροις τοῦ Βουκολέοντος δομηθὲν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος (867—868) εὐκτήριον «ἐπ' ὀνόματι τοῦ πολυπαθοῦς καὶ »καρτερικωτάτου τῶν μαρτύρων Κλήμεντος. . . ἐν ᾧ »καὶ τὴν θείαν τούτου κάραν . . . ἐναπέθετο...»[68]. Ἐκ τῶν ἐπιθέτων, ὅσα ὁ βιογράφος ἀποδίδωσι τῷ Κλήμεντι, ἐννοεῖται ὁ τῆς Ἀγκύρας ἐπίσκοπος, ὡς καὶ ὁ *Δουκάγγιος* (Const. Chr. σ. 121, E.R.—) παρατηρεῖ. Πρὸς τὸν ἱερομάρτυρα τοῦτον «ζέοντα πό»θον» ἠσθάνετο καὶ ὁ τῆς Κων/πόλεως πατριάρχης Εὐθύμιος· πρὶν ἢ πατριαρχεύσῃ ἐζήτησε παρὰ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ, προτιθεμένου χάριν αὐτοῦ τὴν ἀνέγερσιν ἰδίας Μονῆς ἔνδον τῆς Πόλεως, ἐπ' ὀνόματι γενέσθαι αὐτὴν τοῦ ἁγίου τούτου· ἤλλαξεν ὅμως γνώμην ἀκολούθως· λαβὼν δὲ ὧρον τὸ ὠμοφόριον τοῦ ἁγίου παρὰ τοῦ Ἀγκύρας μητροπολίτου Γαβριήλ, κατὰ τὴν μνήμην τοῦ ἁγίου κατέθηκεν αὐτό τε καὶ τὸ λείψανον τοῦ συμμαρτυρήσαντος Ἀγαθαγγέλλου ἐν τῇ Μονῇ αὐτοῦ τοῦ Ψαμαθίᾳ[69]. Ἐνῷ δὲ μόνον ἡ τῆς κάρας ἀνακομιδὴ ἀναφέρεται, ἐν τούτοις οἱ Λατῖνοι διεβίβασαν εἰς τὴν Δύσιν, αὐτοὶ κομίσαντες ἢ δι' ἄλλων πέμψαντες, καὶ τὴν κάραν, καὶ τμήματα τοιαύτης καὶ ἄλλα μέρη τοῦ σώματος Ἁγίου Κλήμεντος, οὐχὶ ὅμως τοῦ Ἀγκύρας, τοῦ ἀνατολικοῦ ἁγίου, ἀλλὰ τοῦ Ρώμης ἐπισκόπου, κατὰ τὴν μνησθεῖσαν ἐν τοῖς ἄνω προτίμησιν. Τὰ φερόμενα ἔγγραφα περὶ τῶν λειψάνων τούτων, τῶν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως κομισθέντων εἰς τὴν Δύσιν, ἐξεταζόμενα δεόντως, παρουσιάζουσιν οὐκ ὀλίγα σημεῖα κατὰ τῆς τελείας παραδοχῆς τῆς γνησιότητος αὐτῶν· κεφαλαιωδῶς λοιπὸν ἀναγράφομεν ἐνταῦθα σχετικάς τινας πληροφορίας.

Εἰς τὴν ἐν Παρισίοις Μονὴν τοῦ Clouni κατετέθη, ἐκ Κωνσταντινουπόλεως κομισθεῖσα, ἡ κάρα τοῦ ἁγίου Κλήμεντος· εἰς μνήμην τῆς ἀνακομιδῆς ἐθεσπίσθη ἀπὸ τοῦ ἔτους 1208 ἡ κζ' τοῦ μηνὸς Ἰουλίου[70]. Ἁλωθείσης τῆς Κωνσταντινουπόλεως, οἱ ἐκ τῶν στρατιωτῶν τῆς Δ' σταυροφορίας Dalmase de Sercey καὶ Ponce de Bussiere μαθόντες ὅτι ἡ περιώνυμος Μονὴ τῆς Περιβλέπτου ἐθησαύριζε τὴν κάραν τοῦ εἰρημένου ἁγίου συνεσκέρθησαν πῶς νὰ δυνηθῶσιν νὰ κλέψωσιν *εὐσεβῶς* αὐτὴν (qualiter caput beati Clementis pie furari posset), καὶ πρὸς τοῦτο λαβόντες καὶ ἄλλων συμβουλήν, ὁλόκληρον χειμῶνα ἠσχολήθησαν. Λεπτομερῶς ἀφηγήθησαν τὴν ἐπιτυχῆ ἔκβασιν τοῦ σκοποῦ εἰς τὸν Κλουνιώτην μοναχὸν Rostang αὐτοὶ οὗτοι οἱ στρατιῶται· ὁ Rostang διέσωσεν αὐτολεξεὶ τὴν ἀφήγησιν εἰς ὑπόμνημα ὑπὸ τίτλον «Exceptio capitis sacti Clementis», πολλάκις τύποις ἐκδοθέν· ὁ μακαρίτης Α. Γ. Παπᾴτης ἀνεκοινώσατο εἰς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικὸν Φιλολογικὸν Σύλλογον τὸ μέρος τὸ ἀφορῶν τὴν κλοπὴν (Ἑλλ. Φιλ. Σύλ., τ. ιγ' σ. 7—9), παραλείψας τὴν διήγησιν τῶν γενομένων δοκιμῶν πρὸς βεβαίωσιν τῆς γνησιότητος τοῦ λειψάνου καὶ τὸ κατὰ τὸν πλοῦν θαῦμα. Πρὸ τῆς κλοπῆς ἐβεβαιώθη ὁ Δαλμάτιος ὅτι ἡ κοσμοῦσα τὴν λειψανοθήκην εἰκὼν τοῦ ἁγίου ἔφερεν ἑλληνιστὶ ἐπιγραφὴν (o ayos Klemen-

---

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 291—293.

66. Migne; P. G. τ. 114, § πδ', πθ', ϛ', σ. 892

67. *Θεοφ. Βουλγαρίας.* βίος ἁγ. Κλήμ., κγ' κζ' παρὰ Migne, P. G. τ. 126, σ. 1229, 1236.

68. Post. Theoph. Basil. σ. 203, E. R. — Τὴν ἀνέγερσιν λέγει καὶ ὁ *Σκυλίτζης*, σ. 588, E. R.

69. De Boor; vita Euthymii, Berlin, 1888, V,5.—XV, 21.—XVIII, 7.

70. Riant; des depouilles etc σ. 77 note.

tios) ὁ ἅγιος Κλήμης καὶ ἐκοσμεῖτο διὰ χρυσῆς πλακός, ἣν καλεῖ barreteam criseam. (Ὁ Riant, des dép. κτλ. σ. 68 «baratea crisea [τὰ μπαρατία χρυσέα]», θέλει ἑλληνικὰς τὰς λέξεις ταύτας· ἐν σημειώσει δὲ τῆς σελ. XCVIJ τοῦ Α' τόμου τῶν Exuv. παραπέμπει εἰς τὸν Δουκάγγιον Gloss. græc. ἐν λέξει Μπαρατία [berat]. Ἀλλ' ὁ Δουκάγγιος καταχωρεῖ τὴν λέξιν ἐκ τῶν μετὰ τὴν ἅλωσιν ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως χρονογράφων· ἐνῷ ὁ Δαλμάτιος ἀνήκει εἰς τὰς ἀρχὰς αὐτὰς τοῦ ΙΓ' αἰῶνος· προτιμῶμεν ἑπομένως τὴν λέξιν λατινικὴν καὶ παραπέμπομεν εἰς τὸν *Δουκάγγιον* Gloss. latinit.,in v. Barratus=ἔλασμα]. Οὔτε ὁ πληροφορήσας τὴν ὕπαρξιν τοῦ λειψάνου, οὔτε οἱ στρατιῶται λέγουσιν ἐκπεφασμένως ὅτι ἡ κάρα ἀνήκει εἰς τὸν Πάπαν ἱερομάρτυρα Κλήμεντα· μόνον ὅσα λέγει ὁ Δαλμάτιος περὶ τῆς ἐπικλήσεως πρὸς παῦσιν τῆς τρικυμίας ὑπεμφαίνουσι τὸν διὰ πνιγμοῦ μαρτυρήσαντα καὶ ἐκ τῆς θαλάσσης ἐρεξῆς θαυματουργοῦντα, ὡς εἴδομεν,Κλήμεντα ἐπίσκοπον Ρώμης. «Ἀπέλπιδες, λέγει ὁ Δαλ» μάτιος πρὸς τὸν Κλουνιώτην μοναχὸν Rostang, σω» τηρίας καὶ ζωῆς, ἕνεκα τῆς μεγάλης τρικυμίας, » πρὸ τοῦ λειψάνου ἐτάχθημεν καὶ τὰς χεῖρας πρὸς » οὐρανὸν ἅπαντες γονυκλιτεῖς ἐδεήθημεν:ὦ εὐσπλαγ» χνικώτατε Κλήμη, ἐπικαλούμεθα τὴν εὐσπλαγ» χνίαν Σοῦ, ἀφιερούμεθα εἰς τὴν προστασίαν Σοῦ, » τοῦ διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ θαλάσσῃ βυ» θισθέντος· ἀξίωσον ἡμᾶς λυτρωθῆναι τοῦ καταπον» τισμοῦ καὶ ὄντως βοηθὸν ἡμῶν γνωρίσαι Σε». Ἐκ τούτων καὶ ἐκ τοῦ ἐν τῷ ὕμνῳ, τῷ συντεθέντι ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Rostang, ἀναφερομένου μαρτυρίου ἐν Θαλάσσῃ τοῦ Κλήμεντος, δείκνυται ὅτι ἡ κάρα αὕτη ὡς ἡ τοῦ ἐπισκόπου τῆς Ρώμης μετεκομίσθη καὶ κατετέθη εἰς Clouni[71], καὶ ὡς τοιαύτη ἐξελήρθη καὶ ὑπὸ τοῦ Δουκαγγίου[72].Ἀλλὰ πῶς εὑρέθη ἡ κάρα τοῦ Κλήμεντος πάπα καὶ ἱερομάρτυρος, ἀφοῦ οὐδ' ὁ τάφος αὐτοῦ, οὐδ' ἡ πόλις, οὔτε καὶ ἡ χώρα ἐν ᾗ ἐτάφη ὡρισμένως γνωστά εἰσι, τοὐναντίον δὲ ἐν τῷ βυθῷ τῆς θαλάσσης λέγεται παραμεῖναν τὸ λείψανον; Τὴν ἀνακομιδὴν τῆς κάρας τοῦ καρατομηθέντος ἐπισκόπου Ἀγκύρας Κλήμεντος καὶ κατάθεσιν εἰς εὐκτήριον ἐν τῷ παλατίῳ εἴδομεν μαρτυρουμένην ὑπὸ Βυζαντινῶν συγγραφέων, καὶ δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν μετάθεσιν αὐτῆς ἐν τῇ Μονῇ τῆς Περιβλέπτου. Μὴ ὑπαρχούσης ὅμως μαρτυρίας περὶ τῆς ἀνακομιδῆς τῆς κάρας τοῦ Ρώμης ἐπισκόπου, οὐδὲ δυνατῆς οὔσης τινος τοιαύτης, εἰς τὴν προτίμησιν τῶν λειψάνων τῶν ἐν τῇ Δύσει μᾶλλον γνωστῶν ἁγίων, ὑφ' ἃς ἐνεφοροῦντο οἱ συλήσαντες τὰ ἱερὰ τῶν Βυζαντινῶν σταυροφόροι, ἀποδιδόαμεν τὴν παραδοχὴν τῆς κάρας ὡς τοῦ Πάπα καὶ ἱερομάρτυρος Κλήμεντος. Τὰ αὐτὰ δὲ φρονοῦμεν καὶ περὶ τῶν ἐφεξῆς ῥηθησομένων λοιπῶν μερῶν τοῦ λειψάνου αὐτοῦ.

[Ἕπεται συνέχεια]

Ξ. Α. ΣΙΔΕΡΙΔΗΣ

71. Riant; Exuv. t I, p. XCIV—XCVIJ; p. 127—140; t. II, p. 46.—Id., Des dep. etc. p. 56, 67—8, 77, 122, 160.

72. Ducangius; Const. Christ. p. 95, E. R. ἐν τῷ περὶ τῆς Μονῆς τῆς Περιβλέπτου ἄρθρῳ.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ
ΤΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ
ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ
ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

Κεφάλαιον ιγ'. στίχ. 10—17.

«Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦν διδάσκων ὁ Ἰησοῦς ἐν μιᾷ 10
τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασι· καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἦν 11
πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δέκα καὶ ὀκτώ, καὶ
ἦν συγκύπτουσα καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ
παντελές. Ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς, προσεφώνησε 12
καὶ εἶπεν αὐτῇ, Γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας
σου. Καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας, καὶ παραχρῆμα 13
ἀνορθώθη καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ 14
ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγε τῷ ὄχλῳ, Ἓξ ἡμέραι εἰσὶν
ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν ταύταις οὖν ἐρχόμενοι θε-
ραπεύεσθε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. Ἀπεκρί- 15
θη οὖν αὐτῷ ὁ Κύριος, Ὑποκριτά, ἕκαστος ὑμῶν τῷ
σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ, ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ
τῆς φάτνης, καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; Ταύτην δὲ θυ- 16
γατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ Σατανᾶς, ἰδού,
δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ
τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; Καὶ ταῦτα λέγον- 17
τος αὐτοῦ, κατῃσχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι
αὐτῷ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐν-
δόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ».

Τὴν μεθεπομένην Κυριακὴν ἀναγνωσθήσεται ἡ περικοπὴ τῆς ιγ' κυριακῆς τοῦ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίου, ἥτις ἀνεπτύχθη ἐν τῷ παραλλήλῳ χωρίῳ τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου τῷ ἀναγνωσθέντι τῇ ιϐ' κυριακῇ τοῦ εὐαγγελίου τούτου. Διὰ τοῦτο παραπέμποντες τοὺς φιλομαθεῖς ἀναγνώστας εἰς τὴν ἐκεῖ γενομένην ἀνάπτυξιν (ὅρ. Ἐκκλ. Ἀληθ. ἀριθ. 26 σ. 206—208), φυλάσσοντες δὲ τὴν τακτικὴν σειρὰν τῶν κατὰ τὰς Κυριακὰς ἀναγινωσκομένων περικοπῶν ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίου, ἀναπτύσσομεν ἐνταῦθα τὴν ἔννοιαν τῆς ἀνωτέρω περικοπῆς, ἥτις ἀναγνωσθήσεται τῇ κατόπιν κυριακῇ (7 Δεκεμβρίου).

Ἡ θαυμασία διὰ λόγου καὶ ἀρῆς θεραπεία τῆς συγκυπτούσης ἡ ἀναφερομένη ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τούτῳ, οὐδαμοῦ τῶν ἄλλων εὐαγγελίων μνημονεύεται, ἐν ᾧ ἡ φαρισαϊκὴ κακοτροπία καὶ ὑποκρισία τοῦ ἀρχισυναγώγου εἶναι κοινὴ καὶ συνήθης, ἁπαντῶσα πολλα-

χοῦ τῶν εὐαγγελίων, καὶ τεκμηριοῦσα τὴν τελείαν ἀποτύφλωσιν τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν ὀπαδῶν αὐτῶν. Κατὰ τὴν ἀφήγησιν ταύτην ὁ Κύριος ἐν ἡμέρᾳ σαββάτου ἐδίδασκε κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ (Λουκ. 4, 16) ἔν τινι τῶν συναγωγῶν πιθανῶς τῆς Καπερναούμ. Ὡς γνωστόν, κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινώσκονται μέχρι τοῦ νῦν ἐν ταῖς ἑβραϊκαῖς συναγωγαῖς περικοπαὶ ἐκ τῆς Πεντατεύχου καὶ ἐκ τῶν προφητικῶν βιβλίων· εἰς τὴν ἐποχὴν δὲ τοῦ Κυρίου ἠδύνατο πᾶς ὁ συναισθανόμενος ἐν ἑαυτῷ ζῆλον πρὸς διδασκαλίαν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν γραφικῶν περικοπῶν, νὰ ἀνακοινοῖ τοῖς διευθύνουσι τὴν συναγωγήν, ἤτοι τῷ ἀρχισυναγώγῳ καὶ τοῖς πρεσβυτέροις, τὴν πρόθεσιν αὐτοῦ, καὶ οὕτως ἀνιστάμενος, ἐπελαμβάνετο τοῦ θρησκευτικοῦ τούτου ἔργου. Οὕτω δὲ βλέπομεν τὸν Κύριον πράττοντα ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι Ναζαρὲτ (Λουκ. 4, 16 κ. ἑ) καὶ πανταχοῦ ἀλλοθι, προκαλοῦντα τὴν ἔκπληξιν καὶ τὸν θαυμασμὸν τῶν ἀκροατῶν πρὸς μεγίστην ἀγανάκτησιν καὶ καταισχύνην τῶν ἐξ ὀφρικίου καὶ ἀξιώματος διδασκάλων τοῦ ἑβραϊκοῦ λαοῦ. Ἡ ἐμφάνισις λοιπὸν ἑκάστοτε τοῦ Κυρίου εἰς τὰς συναγωγάς, ἐν ᾧ εἶλκυε τὴν προσοχὴν τοῦ λαοῦ, συγχρόνως προὐκάλει στενοχωρίας καὶ ἐνοχλήσεις τῶν νομικῶν καὶ τῶν γραμματέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ, τῶν λογίων δῆλα δὴ καὶ πεπαιδευμένων τῶν χρόνων ἐκείνων, οἵτινες τὸ πλεῖστον ἀνῆκον εἰς τὴν φαρισαϊκὴν αἵρεσιν καὶ ἐν μέρει εἰς τὴν τῶν Σαδδουκαίων. Τὸ κήρυγμα τοῦ Κυρίου ἦν ὅλως διάφορον τῆς νεκρᾶς καὶ μικρολόγου διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων τούτων, τῶν ἄλλα μὲν διὰ τοῦ λόγου, ἄλλα δὲ διὰ τοῦ βίου κυρούντων, καὶ ἐπιβαλλόντων εἰς τοὺς ἄλλους φορτία βαρέα καὶ δυσβάστακτα ἄνευ οἱᾳδημιᾶς συμμετοχῆς καὶ συμπράξεως. Ὁ δύστυχὴς λαὸς ἀκούων τοιούτους διδασκάλους καὶ βλέπων τὸν βίον ἀναιροῦντα τοὺς λόγους αὐτῶν, φυσικῶς ἀπενεκροῦτο καὶ ἀπεμαραίνετο, καταλαμβανόμενος ὑπὸ ἀπελπισμοῦ καὶ ἀπογοητεύσεως. Κατὰ φυσικὸν δὲ λόγον ἐν τοιαύτῃ εὑρισκόμενος θρησκευτικῇ καὶ ἠθικῇ καταπτώσει, ἔκπληκτον καὶ ἀτενὲς ἔστρεφε τὸ ὄμμα εἰς τὸν θεῖον διδάσκαλον, ὅστις ἐδίδασκε μετὰ αὐθεντικοῦ κύρους ἀπορρέοντος ἐκ τῆς συναισθήσεως τῆς ἰδίας ἁγιότητος καὶ εὐσυνειδησίας, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς (Ματθ. 4, 23. 7, 28. 29 Μάρκ. 1, 21 22 Ἰωάν. 7, 46. 8, 46). Μεταξὺ δὲ τῶν ἀκροατῶν αὐτοῦ συνεχῶς παρίστανται καὶ πλάσματα δυστυχῆ, νοσοῦντα χρονίας καὶ ἀνιάτους νόσους, ὡς ἡ συγκύπτουσα τοῦ σημερινοῦ εὐαγγελίου, ὁ ξηρὰν ἔχων τὴν δεξιὰν χεῖρα (Ματθ. 11, 9 Μάρκ. 3, 1 Λουκ. 6, 6) καὶ ἄλλοι. Τινὲς δ' ἐκ τούτων πιθανῶς εὑρίσκοντο παρὰ ταῖς συναγωγαῖς ἐπαιτοῦντες· ἀλλ' εἴτε οὕτως ἐκεῖ εὑρίσκοντο, εἴτε χάριν προσευχῆς, καὶ μάλιστα ὅπως ἀκούσωσι τὸν θεῖον διδάσκαλον, πάντοτε εἵλκυον τὴν συμπάθειαν καὶ εὐσπλαγχνίαν αὐτοῦ. Οὕτως ἡ ταλαίπωρος γυνὴ τοῦ σημερινοῦ εὐαγγελίου, ἐν ᾧ ἐπὶ δεκαοκτὼ ὅλα ἔτη, βλαβείσης τῆς σπονδυλικῆς στήλης καὶ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ παθόντος, ἔκυπτεν ὅλη πρὸς τὰ κάτω καὶ δὲν ἠδύνατο ποσῶς νὰ διευθύνῃ τὸ σῶμα αὐτῆς πρὸς τὰ ἄνω, παρίσταται εἰς τὸν τόπον τῆς κοινῆς προσευχῆς, καὶ ἄνωθεν προσδοκᾷ ὅ τι ἐν τῇ γῇ, πρὸς ἣν ἔκυπτε, δὲν ἠδυνήθη νὰ εὕρῃ. Διὸ καὶ εἰς τοιαύτην εὑρισκομένη σωματικὴν καχεξίαν, ἔχει προφανῶς ὑγείαν καὶ εὐεξίαν διανοίας καὶ καρδίας, καὶ σπεύδει εἰς ἀκρόασιν τοῦ Κυρίου. Οὗτος δὲ σπλαγχνιζόμενος πλησιάζει καὶ ἀπευθύνει πρὸς αὐτὴν τὴν πλήρη ἀγάπης καὶ δυνάμεως βεβαίωσιν, «Γύναι, ἔχεις ἧδη ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τῆς ἀσθενείας σου». Πρὸς μείζονα δὲ πίστωσιν τῆς θαυμασίας θεραπείας ἐπιτίθησι τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ κύπτοντος σώματος, καὶ πάραυτα τοῦτο ἀνορθοῦται καὶ ἐπανακτᾶται τὴν προτέραν ὑγείαν.

Τὸ θαῦμα προσεπιτιθὲν μείζονα αἰγλην εἰς τὴν διδασκαλίαν, ἐπέτεινε τὸν φθόνον τῶν περὶ τὸν ἀρχισυνάγωγον, ὅστις καὶ ἐνθαρρυνόμενος ὑπ' αὐτῶν μετ' ἀγανακτήσεως ἐπιπλήττει τὸν λαόν, συνειθισμένον νὰ ὑρίσταται τοιαύτας παρὰ τῶν προϊσταμένων αὐτοῦ πικρὰς καὶ σκληροκαρδίους προσβολὰς καὶ καταφρονήσεις (Ἰωάν. 7, 49). Τολμᾷ δὲ νὰ ἀποφανθῇ μετ' ἀκατονομάστου θράσους ὅτι τὸ σάββατον, τὴν ἁγίαν καὶ εἰς τὸν Θεὸν ἀφιερωμένην ἡμέραν, ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς ἡ ἀγαθοεργία, ἤτοι αὐτὴ ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ ἁγιότης ἐμπράκτως δηλουμένη. Τόσον πολλὰ εἶναι τὰ παραδείγματα τῆς ἐν τούτῳ ἀποτυφλώσεως τῶν Φαρισαίων καὶ γραμματέων καὶ τῶν ἄλλων ὑποκριτῶν τοῦ ἑβραϊκοῦ λαοῦ, ὥστε περιττὴ εἶναι πᾶσα παραπομπὴ εἰς σχετικὰ τῶν εὐαγγελίων χωρία. Ἀρκεῖ δὲ μόνον νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι πάντοτε καὶ ἐν τούτῳ καιρίως ἐρίμου αὐτοὺς ὁ Κύριος, ἀμετανοήτους καὶ τυφλοὺς μένοντας, καὶ διισχυριζομένους, ὅτι «οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἔστι παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ» (Ἰωάν. 9, 16). Εἰς τὸν ἐνταῦθα δὲ ἀρχισυνάγωγον καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ ὑποκριτὰς ἀπευθύνει ὁ Κύριος ἔλεγχον θαυμασιώτατον ἐκ τοῦ ἥττονος. Ἐκεῖνοι ἀπηγόρευον τὴν θεραπείαν δυστυχοῦς ἀνθρώπου ἐν σαββάτῳ, καὶ ὁ Κύριος δεικνύει τὸ παράλογον καὶ ἀπάνθρωπον τῆς ἀπαγορεύσεως διὰ τοῦ ἐν σαββάτῳ ποτισμοῦ τῶν βοῶν καὶ τῶν ὄνων. Ἕκαστος λέγει τὴν ἡμέραν ταύτην λύει ἀπὸ τῆς φάτνης τὸν βοῦν ἢ τὸν ὄνον αὐτοῦ καὶ ὁδηγεῖ εἰς τὴν πηγὴν τοῦ ὕδατος· πῶς λοιπὸν εἶναι δυνατὸν ν' ἀπαγορεύσῃ τις μετὰ λόγου τὴν θεραπείαν τῆς ταλαιπώρου ταύτης γυναικός; Ὁ ἀπ' ἀρχῆς ἀνθρωποκτόνος καὶ ἐχθρὸς διάβολος ἀπὸ τοσούτων ἐτῶν ἐδέσμευσεν αὐτὴν διὰ νόσου προκαλούσης τὸν κοινὸν οἶκτον, καὶ πῶς εἶναι ἀκατάλληλον νὰ λυθῇ αὕτη ἀπὸ τοῦ τοιούτου ἐπαχθεστάτου δεσμοῦ τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου; Τὰ κτήνη λύονται ὑπὸ τῶν κυρίων αὐτῶν τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου διὰ νὰ ποτισθῶσι, καὶ αὕτη οὖσα θυγάτηρ τοῦ Ἀβραάμ, καὶ συνεπῶς κληρονόμος τῶν ἐπαγγελιῶν καὶ τῆς

διαθήκης, πρέπει νὰ μένῃ δεδεσμευμένη ὑπὸ τοῦ πονηροῦ πνεύματος; Τὸ παράδειγμα, ὑπομιμνῄσκον πως τὴν ἐν ἀρχῇ τοῦ προφήτου Ἡσαΐου ῥῆσιν τοῦ Θεοῦ· «Υἱοὺς ἐγέννησα καὶ ὕψωσα, αὐτοὶ δέ με ἠθέτησαν. Ἔγνω βοῦς τὸν κτησάμενον καὶ ὄνος τὴν φάτνην τοῦ Κυρίου αὐτοῦ, Ἰσραὴλ δέ με οὐκ ἔγνω, καὶ ὁ λαός μου οὐ συνῆκε» (1, 2. 3), κατέστησεν εἰς πάντας τὴν ἀντίθεσιν καταφανεστάτην καὶ τοὺς ἐναντίους ἀναπολογήτους καὶ κατηχυμμένους, ἀφ' οὗ μάλιστα αὐτοὶ οἱ ἐπὶ τῇ ἀπὸ τοῦ Ἀβραὰμ καταγωγῇ καυχώμενοι πάντοτε, ἠξίουν ὅτι δυστυχὴς ἀπόγονος αὐτοῦ δὲν ἔπρεπε νὰ θεραπευθῇ τὸ σάββατον ἀπὸ μακροχρονίου καὶ βαρείας παθήσεως. Ἐξ ἐναντίας δὲ ὁ λαὸς ἔχαιρε καὶ ἠγάλλετο διά τε τὰ θαύματα καὶ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Κυρίου, καὶ συνεπῶς ἐδόξαζε τὸν παναγαθον Θεόν. Εἰς τί δὲ κατέληγον αἱ τοιαῦται ἀποστομώσεις καὶ καταισχύναι ἐν τῇ μελαίνῃ τῶν Φαρισαίων καὶ γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων καρδίᾳ, ἐννοεῖ πᾶς τις εὐκόλως, συνεχῶς δὲ διδάσκουσι παρόμοια ἐν τῷ τῶν ἀνθρώπων βίῳ φαινόμενα, ῥητῶς δὲ τοῦτο λέγεται ἐν τῇ ἀρηγήσει τοῦ παρομοίου θαύματος τοῦ ξηρὰν ἔχοντος τὴν δεξιὰν χεῖρα. Τοῦ Κυρίου πανηγυρικῶς πρὸς πάντας διαβεβαιώσαντος ὅτι «ἔξεστι τοῖς σάββασι καλῶς ποιεῖν» καὶ ἐλέγξαντος μετὰ δικαίας, ὡς καὶ ἐν τῇ σημερινῇ περικοπῇ, ἀγανακτήσεως τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας τῶν ἀντιῤῥονούντων, «οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ ἐξελθόντες ἐκ τῆς συναγωγῆς, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσι» (Ματθ. 12, 14. 15 Μάρκ. 3, 6 Λουκ. 6, 11). Ἀλλὰ στρέψωμεν ἐπ' ὀλίγον ἔτι τὴν προσοχὴν εἰς τὴν θεραπευθεῖσαν θαυμασίως γυναῖκα.

Ἡ οἰκτρὰ εἰκὼν τῆς ἐπὶ δεκαοκταετίαν συγκυπτούσης σωματικῶς γυναικὸς ταύτης δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς πιστὴ καὶ ζωηρὰ παράστασις τῶν εἰς τὸ διηνεκὲς πνευματικῶς συγκυπτόντων καὶ δίκην ἀλόγων ζώων διαρκῶς πρὸς τὴν γῆν νευόντων, ἀδυνατούντων δὲ τὸ παράπαν νὰ ὑψωθῶσιν ὑπὲρ τὰ γήϊνα πάθη καὶ τὰ πρόσκαιρα ἀγαθά. Πόσοι ἄνθρωποι δὲν κατέπνιξαν ἐν ἑαυτοῖς πᾶν εὐγενὲς καὶ ὑψηλὸν φρόνημα, καὶ δὲν παρεδόθησαν τελείως εἰς τὴν ἐπίγειον ζωήν! Πόσοι ἄνθρωποι δὲν ἠνάγκασαν τὸ πνεῦμα καὶ τὴν συνείδησιν ν' ἀναισθητῶσι, καὶ νὰ μὴ ἐνοχλῶσιν αὐτοὺς παραδεδομένους ἤδεως εἰς τὰ γήϊνα πράγματα! Οἱ τοιοῦτοι συγκύπτουσι διαρκῶς, ἀδυνατοῦσι νὰ τείνωσι πρὸς τὰ ἄνω, καὶ ἔχουσιν ἀνάγκην τοῦ οὐρανίου ἰατροῦ τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων. Ἵνα δὲ ἐπιτύχωσι τῆς θαυμασίας δι' αὐτοῦ θεραπείας, ὀφείλουσι νὰ δείξωσι προθυμίαν τινὰ πρὸς τοῦτο· ὀφείλουσι νὰ στρέψωσιν ὀλίγον τὴν προσοχὴν καὶ τὴν καρδίαν πρὸς τὸν Κύριον, ὅστις δύναται ἐν πάσῃ στιγμῇ διὰ τοῦ λόγου αὐτοῦ θαυμασίως νὰ θεραπεύσῃ αὐτούς. Εἴθε πάντες οἱ τοιοῦτοι, συναισθανόμενοι τὴν ἰδίαν ἀθλιότητα, νὰ προσέλθωσι πρὸς αὐτὸν καὶ νὰ ἀκούσωσι τὴν παρήγορον αὐτοῦ φωνήν, «Ἀπολέλυσθε τῆς ἀσθενείας ὑμῶν».

† Ο ΑΓΧΙΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΙΕΡΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

Β' Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν.

Ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ὁ πανοσιολογ. ἀρχιμανδρίτης Γρηγόριος Κωνσταντινίδης.

Ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ τῶν Εἰσοδίων Σταυροδρομίου ὁ ἀρχιμανδρίτης Καλλίνικος Δελικάνης.

Ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ τῆς Κοιμήσεως ἐν Διπλοκιονίῳ ὁ προϊστάμενος πανοσιολ. Ἀρχιμαν. Εὐγένιος Μαστοράκης.

Ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ τῶν Εἰσοδίων Σταυροδρομίου Κυριακὸν μάθημα ὁ αἰδεσιμ. Κωνσταντῖνος Καλλίνικος.

Ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Ἐλπίδος Κοντοσκαλίου Κυριακὸν μάθημα ὁ ἱερολογιώτατος Ἱερόθεος Τεκνόπουλος ὅστις κατὰ τὴν λειτουργίαν θὰ ἔχῃ καὶ κήρυγμα.

Ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἐν Γαλατᾷ ὁ προϊστ. πανοσιολ. ἀρχιμαν. Σμάραγδος κήρυγμα καὶ Κυριακὸν μάθημα.

Ἐν τῷ Ἱ Ναῷ Παναγίας Γαλατᾶ ὁ προϊστ. πανοσιολ. ἀρχιμαν. Μιχαήλ.

Ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Χριστοῦ Γαλατᾶ ὁ αἰδεσιμολογιώτατος Ἀλέξανδρος Ζῶτος.

Ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Παναγίας Νεοχωρίου ὁ προϊστ. αἰδεσιμ. Παναγιώτης.

Ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου Ὑψωμαθείων ὁ ἱερολογ. Ἄνθιμος Ὀρφανίδης.

Πρὸς τούτοις ἐν Ἁγίῳ Μηνᾶ ὁ προϊστάμενος ἀρχιμαν. Μελέτιος Κοτρόζος.

Ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Παναγίας Ἐργηκαπίου ὁ ἱερολογιώτατος Γρηγόριος Παπαδόπουλος.

Ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Βαφεοχωρίου ὁ ἱερολογιώτατος ἱεροκῆρυξ Ἀθηναγόρας.

Ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Παναγίας Μουχλίου ὁ ἱερολογιώτατος ἱεροκῆρυξ Γερμανὸς Πολίτης.

Ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ τοῦ Ἁγιοταφιτικοῦ Μετοχίου ὁ ἱερολογιώτατος Ἰάκωβος Ἀρχατζικάκης.

Ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου Σταυροδρομίου ὁ ἱερολογιώτατος Γενναδιος Θέμελης Κυριακὸν μάθημα.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 22 Νοεμβρίου 1897.

Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας.

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου ἀγγέλλει τῷ δημοσίῳ ὅτι ἐν τῷ καταστήματι τούτῳ γίνονται δεκταὶ παραγγελίαι ἐκτυπώσεως **βιβλίων, ἐκκλησιαστικῶν μουσικῶν βιβλίων, φυλλαδίων, διπλοτύπων, πινάκων, ἀγγελτηρίων, ἐπισκεπτηρίων** καὶ παντὸς εἴδους ἐντύπων εἴς τε τὴν ἑλληνικὴν, τὴν τουρκικὴν καὶ τὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας, πάσης ἐργασίας ἐκτελουμένης μετὰ ταχύτητος, φιλοκαλίας, καὶ εἰς τιμὰς λίαν συγκαταβατικάς. Παραγγελίαι τυπογραφικῶν ἐργασιῶν γίνονται ὁμοίως δεκταὶ καὶ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν.

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ὁ Ἀγχιάλου Βασίλειος (πρόεδρος)
Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος
Δ. Θ. Ξανθόπουλος
Ἰ. Δ. Ταντολίδης
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης (ταμίας)

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἐξαμηνιαία τὰ ἥμίση.

Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΕΤΑΙ

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου.

ΕΤΟΣ ΙΖ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 29 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1897 ΑΡΙΘ. 40

Ἀνωτέρᾳ ἐντολῇ ἐφιστᾶται σοντόρως ἡ προσοχὴ πάντων τῶν οἱασδήποτε αἰτήσεις, γράμματα καὶ οἱαδήποτε ἄλλα ἔγγραφα τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ὑποβαλλόντων, ὅπως ὦσι ταῦτα οὕτως εὐαναγνώστως γεγραμμένα, ὥστε οὐ μόνον ἐπ' οὐδεμιᾶς λέξεως νὰ μὴ ἐπιτρέπηται διφορουμένη ἀνάγνωσις, ἀλλὰ καὶ τὸ σύνολον μὴ περιέχῃ δυσκολίαν περὶ τὴν ἀνάγνωσιν εἴτε ὡς ἐκ τῆς μελάνης, εἴτε ὡς ἐκ τοῦ γραφικοῦ χαρακτῆρος, εἴτε καὶ ὡς ἐκ τοῦ χάρτου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Λεξικὸν Ἑλληνο-Τουρκικὸν Ἰ. Χλωροῦ — Κώλυσις τοῦ θείου κηρύγματος ὑπὸ ἐπιτρόπων τινῶν — Περὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει μονῆς τοῦ Σωτῆρος τοῦ Φιλανθρώπου, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἁγιάσματος καὶ ἁγίων λειψάνων — Ἐπιτροπὴ ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν — Ἱερὸν κήρυγμα — Κοινοποιήσεις.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Πατριαρχικὴ λειτουργία. — Αὔριον ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ Πρωτοκλήτου ἀποστόλου Ἀνδρέου, πρώτου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, λειτουργήσει, κατὰ τὰ πάλαι νενομισμένα, ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης μετὰ τῶν συνοδικῶν ἀρχιερέων.

—*Ἐνοριακαὶ ἐκλογαί.* — Τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς παρελθούσης τετάρτης, μετατραπεῖσαν ἀπὸ δικαστικῆς εἰς διοικητικήν, συμφώνως τῇ ἀποφάσει τῶν δύο Σωμάτων, Συνόδου καὶ Συμβουλίου, ὥρισεν ὡς ἡμέραν συγκλήσεως τῶν ἐνοριακῶν ἐκλογῶν, πρὸς ἀνάδειξιν ἐπιτρόπων Ἐκκλησιῶν καὶ ἐφόρων τὴν προσεχῆ Κυριακήν, 7 Δεκεμβρίου. Ἐφ' ᾧ καὶ ἀπεστάλησαν τοῖς ἀρχιερατικῶς καὶ ἱερατικῶς προεστῶσι τὰ πρὸς τοῦτο προτρεπτικὰ γράμματα τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας.

Ἐν τῇ χθεσινῇ δὲ συνεδρίᾳ τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον ἠσχολήθη εἰς διεξαγωγὴν δικαστικῶν ὑποθέσεων. Συνεδρίασαν δὲ καὶ μετὰ μεσημβρίαν, εἰργάσθη εἰς ἐξέτασιν διοικητικοῦ χαρακτῆρος ὑποθέσεων.

—*Μητροπολίτης Ἀγχιάλου.* — Τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ ἐπανέκαμψεν ὁ σεβασμιώτατος μητροπολίτης Ἀγχιάλου, μετὰ δεκαήμερον ἀπουσίαν ἐν τῇ ἕδρᾳ τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ.

—*Μητροπολίτης Γάνου καὶ Χώρας.* — Χθὲς ἀρίκετο ἐνταῦθα ὁ μητροπολίτης Γάνου καὶ Χώρας Κωνσταντῖνος. Ἐπισκεψάμενος δὲ αὐθημερὸν τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, παρέστη σήμερον ἐνώπιον τῆς ἱερᾶς Συνόδου, μεθ' ὃ ἐγένετο καὶ ἡ ἐπ' Ἐκκλησίᾳ νενομισμένη εὐχαριστία.

—*Ἐπισκέψεις.* — Τῇ προχθὲς πέμπτῃ ἐπεσκέψαντο τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην οἱ ἐνταῦθα διὰ τὴν ὑπογραφὴν τῆς συνθήκης πληρεξούσιοι τῆς Ἑλλάδος ἔξοχ. Ν. Μαυροκορδάτος καὶ Δ. Στεργίου μετὰ τῆς ἀκολουθίας αὐτῶν, ἀποτελουμένης ὑπὸ τῶν ἀξιοτίμων Γ. Βαλτατζῆ, Ἀλ. Ναούμ, Πάλλη, Ξυδάκη καὶ τοῦ προξενικοῦ διερμηνέως Σελινιάδου. Καθ' ἣν δὲ ἐξεδηλωσαν ἐπιθυμίαν, ὡδηγήθησαν μετὰ τὴν ἐπίσκεψιν εἰς τὸν πατριαρχ. ναόν, ὅπου καὶ προσεκύνησαν τὰ ἐκεῖ ἀποκείμενα ἅγια λείψανα, ὡς καὶ τὴν ἱστορικὴν εἰκόνα τῆς Παμμακαρίστου, ψαλείσης καὶ μικρᾶς παρακλήσεως, αἰτήσει τῶν πληρεξουσίων.

Ἐκ τῶν Πατριαρχείων οἱ Ἕλληνες πληρεξούσιοι μετέβησαν εἰς τὸ ἁγιοταφιτικὸν Μετόχιον, ὅπου ἐπεσκέψαντο τὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ Παναγίου Τάφου πανοσιολογιώτατον ἀρχιμανδρίτην Γερμανὸν Ἀποστολᾶτον.

—*Ἀποχαιρετιστήρια.* — Τὸν ἀναχωρήσαντα τὴν παρελθοῦσαν Δευτέραν πρωθυπουργὸν τῆς Σερβίας ἐξοχώτατον Βλαδὰν Γεώργεβιτς ἀπεχαιρέτισεν ἐν τῷ σιδηροδρομικῷ σταθμῷ ἐκ προσώπου τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἡ Α. Π. ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος.

— *Μ. Λογοθέτης.*—Ἀσμένως ἐξαγγέλλομεν ὅτι ὁ Α. Ε. ὁ Ἄρχων Μ. Λογοθέτης ἀνέλαβεν ἐκ τῆς ἀδιαθεσίας αὐτοῦ. Ἐπὶ τούτῳ δὲ καὶ ἐλθὼν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα.

—*Ἀδελφότης «Ὀρθοδοξία».*—Ἐντολῇ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ἐριεμένου ὅπως ἐκ παντὸς τρόπου ἐνισχύσῃ καὶ κρατύνῃ τὸ ἔργον τοῦ θείου κηρύγματος καὶ τῶν κυριακῶν μαθημάτων, ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος μεταβὰς τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν εἰς Γαλατᾶν, παρέστη κατὰ τὸ αὐτόθι, ἐν τῇ σχολῇ τῶν ἀρρένων, γινόμενον κυριακὸν μάθημα τῆς θρησκευτικῆς ἀδελφότητος «Ὀρθοδοξίας». Μετὰ τὴν ἀκρόασιν τοῦ μαθήματος ἡ Α. Πανοσιολογιότης λαβοῦσα τὸν λόγον, κατέδειξε διὰ πολλῶν τὴν ἀνάγκην τῆς θρησκευτικῆς διδασκαλίας, ἐπαινέσασα τὸν ἱερὸν σκοπὸν τῆς ἀδελφότητος καὶ τὴν εὐαρέσκειαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἑρμηνεύσασα ἐπὶ τῷ τοιούτῳ θρησκευτικῷ ζήλῳ. Εὐξαμένη δὲ ὑπὲρ τῆς προόδου καὶ προαγωγῆς τῆς ἀδελφότητος ταύτης, ηὔξατο ἅμα καὶ ὑπὲρ τῆς ὅσον ἔνεστιν εὐρυτέρας ἐξαπλώσεως τῶν κυριακῶν μαθημάτων, πρὸς θρησκευτικὴν καὶ ἐθνικὴν ἐποικοδόμησιν τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ.

— *Πατριαρχικὴ δημοτικὴ Σχολή.*— Νέον δεῖγμα παρέχων τῆς φιλαδελφίας καὶ γενναιοφροσύνης αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἀκραιφνοῦς φιλογενείας, ὁ ἀξιότιμος ἐνταῦθα Μιτυληναῖος ἔμπορος, Εὐστράτιος Καραντώνης, διέθετο καὶ ὑπὲρ τῶν ποικίλων ἀναγκῶν τῆς ἐν Φαναρίῳ Πατριαρχικῆς δημοτικῆς Σχολῆς λίρας Τουρκίας εἴκοσιν, ἃς καὶ ἔπεμψε τῇ Α. Πανοσιολογιότητι τῷ Μ. Πρωτοσυγκέλλῳ, προέδρῳ τῆς ἐφορίας τῆς Σχολῆς ταύτης. Εὐγνωμόνως δ' ἡ ἐφορία ἀποδεξαμένη τὴν εἰς μνήμην τοῦ ἀγαπητοῦ αὐτοῦ ἀδελφοῦ Περικλέους ἀποσταλεῖσαν καὶ ταύτην τὴν δωρεάν, ηὐχαρίστησε τῷ δωρητῇ δι' ἐπὶ τούτῳ γράμματος.

— *Πρακτικὴ ἑρμηνεία εὐαγγελίων.* — Ἐπειδὴ ἡ περικοπὴ τοῦ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίου ἡ ἀναγινωσκομένη τῇ αὔριον Κυριακῇ ἀνεπτύχθη ἐν τῷ παραλλήλῳ χωρίῳ τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου, καὶ παρεπέμφθη ἤδη εἰς αὐτὸ ὁ φιλομαθὴς ἀναγνώστης (Ἐκκλησ. Ἀληθ. ἀριθμ. 26 σ. 206—208), ἡ δὲ περικοπὴ ἡ ἀναγινωσκομένη τὴν μεθεπομένην Κυριακὴν (7 δεκεμβρίου) ἀνεπτύχθη ἐν τῷ προηγουμένῳ ἀριθμῷ τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» (σ. 310—312), διὰ ταῦτα ἡ περικοπὴ τῆς ια' Κυριακῆς τοῦ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίου, ἥτις ἀναγνωσθήσεται τῇ 12 δεκεμβρίου, εἶναι δὲ καὶ ἡ τελευταία περικοπὴ τοῦ εὐαγγελίου τούτου ἡ ἀναγινωσκομένη κατὰ Κυριακὴν τῆς τεσσαρακονθημέρου νηστείας τῆς πρὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως, ἀναπτυχθήσεται ἐν τῷ προσεχεῖ τεύχει τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας».

ΛΕΞΙΚΟΝ
ΤΟΥΡΚΟ-ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ
ὑπὸ Ι. ΧΛΩΡΟΥ

Ὁ καθηγητὴς τῆς ὀθωμανικῆς γλώσσης ἐν τῇ Μ. τοῦ Γένους Σχολῇ καὶ Διευθυντὴς τῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Ὀθωμανικῶν Γραφείων ἑλλόγιμος Ἰωάννης Χλωρὸς εἰς τὴν σειρὰν τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐκδεδομένων διδακτικῶν ἔργων, δι' ὧν ἐπιδιώκει τὴν παρὰ τῇ ὁμογενεῖ νεολαίᾳ ἐκμάθησιν καὶ σπουδὴν τῆς ἐπισήμου τοῦ κράτους γλώσσης, προστίθησιν ἤδη τὴν κλεῖδα τοῦ ὀθωμανικοῦ γλωσσικοῦ θησαυροῦ ἀγγέλλων τὴν προσεχῆ ἔκδοσιν «Λεξικοῦ τουρκοελληνικοῦ».

Ὅτι ὑπὸ πάντων ἤδη κατενοήθη εὐτυχῶς τὸ ἀπαραίτητον τῆς ἐκμαθήσεως τῆς ἐπισήμου γλώσσης τοῦ κράτους καὶ ὅτι μετὰ συντόνου ἐπιμελείας καὶ προσοχῆς ἐπιδιώκεται ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων ἡ ἐπίτευξις τοῦ σκοποῦ τούτου, περὶ τούτου θεωροῦμεν περιττὸν οἱονδήποτε λόγον ἐνταῦθα.

Ἡ πολύτιμος πεῖρα, ἣν ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη ἐκτήσατο ὁ ἐρεπόνος λεξικογράφος ἔν τε τῇ διδασκαλίᾳ τῆς γλώσσης ἐν τῷ ἀνωτάτῳ παρ' ἡμῖν παιδευτηρίῳ καὶ ἐν τῇ πολυσχιδεῖ ἐργασίᾳ τῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ὀθωμανικῶν Γραφείων ἀφ' ἑνός, καὶ ἀφ' ἑτέρου αἱ ἐνδελεχεῖς καὶ σοβαραὶ ἴδιαι αὐτοῦ μελέται ἐπὶ τῆς καθόλου φιλολογίας τῆς τουρκικῆς γλώσσης, ἐπιτρέπουσιν ἡμῖν ἵνα ἐκ προτέρου εἴπωμεν ὅτι τὸ ἀγγελλόμενον νέον ἔργον τοῦ ἑλλ. Ἰωάννου Χλωροῦ θέλει ἀνταποκριθῆ πληρέστατα εἰς τὰς διδακτικὰς ἀνάγκας ἀποβαῖνον χρησιμώτατος ὁδηγὸς καὶ ἀσφαλὴς πηγὴ πρὸς πλήρωσιν πάσης ἐν τοῖς μέχρι τοῦδε παραπλησίοις πονήμασι παρατηρηθείσης ἐλλείψεως.

Τὸν δίκαιον ἀπονέμοντες ἔπαινον τῷ διαπρεπεῖ ὁμογενεῖ τουρκομαθεῖ κ. Ι. Χλωρῷ ἐπὶ τῇ ἀναγγελίᾳ τοιούτου σπουδαίου ἔργου, ὅπερ ὑπολογιζόμενον εἰς 250 καὶ ἐπέκεινα τυπογραφικὰ φύλλα σχήματος μεγάλου ὀγδόου μετὰ στοιχείων τῶν ἐννέα στιγμῶν, ἤτοι ὕλης πεπυκνωμένης, θέλει ἐκδοθῆ εἰς δύο τόμους, τιμωμένους ἀμφοτέρους *ἑκατὸν* μὲν γροσίων διὰ τοὺς ἐγγραφησομένους ὡς συνδρομητάς, *ἑκατὸν τεσσαράκοντα* δὲ διὰ τοὺς μὴ τοιούτους, θεωροῦμεν καθῆκον ὅπως τὸ μὲν θερμῶς συστήσωμεν τὸ ἔργον εἰς τὸ καθ' ἡμᾶς ὀρθόδοξον πλήρωμα, τὸ δὲ προτρέψωμεν αὐτὸ ἵνα προθύμως καὶ προφρόνως παράσχῃ τῷ ὁμογενεῖ λεξικογράφῳ τὴν ὑλικὴν ἀρωγὴν εἰς ἔργον οὐ μικρὰν τὴν δαπάνην πρὸς ἔκδοσιν αὐτοῦ ἀπαιτοῦν.

Πεποιθότες, ὅτι ἡ σύστασις αὕτη δεόντως ἐκτιμηθήσεται ἀρκούμεθα σήμερον εἰς τὰ βραχέα ταῦτα ἀναβάλλοντες τὴν περὶ τοῦ ἔργου λεπτομερῆ κρίσιν μετὰ τὴν ἔκδοσιν αὐτοῦ.

ΚΩΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΘΕΙΟΥ ΚΗΡΥΓΜΑΤΟΣ ΥΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΤΙΝΩΝ

Οἱ τιμίως ὑπηρετοῦντες εἰς τὰ κοινὰ εἶνε τόσης εὐγνωμοσύνης ἄξιοι, ὥστε οὐδαμῶς ἐπιθυμῶ νὰ εἴπω τι βαρὺ περὶ οὐδενὸς τῶν τοιούτων. Ἀλλὰ καὶ ἄν, ὡς εἶνε πρέπον καὶ εὔχομαι καὶ ἐλπίζω, πάντες οἱ ἐπίτροποι τῶν παρ' ἡμῖν ἱερῶν ναῶν εἶνε τίμιοι ὑπηρέται εἰς τὰ κοινά, εἶνε μὲν διὰ τοῦτο εὐγνωμοσύνης καὶ τιμῆς ἄξιοι· ἀλλ' ἄν τις ἐξ αὐτῶν ἤθελε τολμήσῃ, ξένων ἀντιποιούμενος δικαιωμάτων, νὰ κωλύσῃ τὸ ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ κήρυγμα τοῦ θείου λόγου ὑπὸ τῶν ἐχόντων τὴν πρὸς τοῦτο ἐντολὴν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, ἤθελε πράξῃ τι *σχεδὸν καταλύον τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου.*

Τόσον πολλὰ ἐγράφησαν καὶ ἐλέχθησαν ὑπὸ πολλῶν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ θείου κηρύγματος, ὥστε ὑπάρχει κίνδυνος μὴ ἐπαναλάβῃ τις τετριμμένα πλέον καὶ κοινά, ἐὰν ἤθελεν ἐπιχειρήσῃ νὰ ἀποδείξῃ, ὅτι εἶνε ἀναγκαῖον τὸ θεῖον κήρυγμα. Διὸ παραλείπων πάντα τἄλλα ὅσα ἠδυνάμην νὰ καταλέξω ἐνταῦθα ὑπὸ συγχρόνων ἢ παλαιοτέρων ἁρμοδίων ἀνδρῶν εἰρημένα περὶ τοῦ ζητήματος, ἀντιγράφω μόνον ὅσα εἶπεν ὑπουργὸς τῶν θρησκευτικῶν ὁμοδόξου κράτους πρὸς τὴν ἐκεῖ ἱεράν Σύνοδον ἐν τῇ πρώτῃ τῶν συνεδριάσεων αὐτῆς τοῦ παρελθόντος ἔτους. «Πρὸ παντός, εἶπεν, ἡ Ἐκκλησία δέον ὅτι τάχιστα νὰ μεριμνήσῃ λυσιτελέστερον καὶ νὰ ἐνισχύσῃ τὸν θεῖον λόγον ἐν τοῖς ναοῖς, δι' οὗ ἡ διδασκαλία καὶ ἐποικοδόμησις τῶν χριστιανῶν. Διὰ τοῦ κηρύγματος κρατύνεται καὶ ὑφοῦται ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπη καὶ ἡ πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ ἐμμονή. Διὰ τοῦ θείου κηρύγματος καλλιεργεῖται ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἀφοσίωσις, διαλύονται αἱ πλάναι καὶ θερμαίνεται ὁ ζῆλος τῶν χριστιανῶν πρὸς τὸ καθῆκον . . . *Ἀνευ τοῦ θείου κηρύγματος κινδυνεύει νὰ καταστῇ τύπος νεκρὸς ἡ εἰς τὰς ἐκκλησίας φοίτησις, ἐλαττουμένη κατὰ μικρὸν καὶ φθίνουσαν».*

Ἡ ἀκαταμάχητος δύναμις τῶν λόγων τούτων τοῦ ὑπουργοῦ ἐκείνου τῶν θρησκευτικῶν δὲν κεῖται ἐν τούτῳ μόνον, ὅτι ὁ εἰπὼν αὐτοὺς εἶχεν οὕτως ἐπίσημον θέσιν καὶ ὡμίλησεν ἐκ συνειδήσεως, τῆς εὐθύνης ἑαυτοῦ καὶ τῶν συμφερόντων τῆς Ἐκκλησίας· ἀλλ' ἐν τούτῳ πρὸ πάντων, ὅτι ἐπαναλαμβάνουσι τὰς ἐντολὰς τοῦ Κυρίου πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ ἀποστόλους καὶ τοὺς μέλλοντας νὰ συνεχίσωσι τὸ ἔργον ἐκείνων. Ὁ Κύριος ἡμῶν ἐνῷ ἀκαταπόνητος ἐδίδασκε τὸν λαὸν ἤλγει, ὅτι ὁ μὲν θερισμὸς ἦτο πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· πέμπων δὲ τοὺς ἀποστόλους αὐτοῦ πρὸς συνέχισιν τοῦ ἔργου ἔδιδεν εἰς αὐτοὺς ἐντολὴν οὐ μόνον νὰ βαπτίζωσι τὰ ἔθνη, ἀλλὰ καὶ νὰ διδάσκωσι τοὺς ἀνθρώπους νὰ πράττωσι κατὰ τὰς ἐντολάς του. Τοῦτο δὲ τὸ δεύτερον ἔργον, τὸ διδάσκειν καὶ κηρύττειν τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας, ἐθεώρει ὁ ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν πολὺ σπουδαιότερον τοῦ βαπτίζειν· διότι ἔλεγε οὐκ ἀπέστειλέ με Χριστὸς βαπτίζειν, ἀλλ' εὐαγγελίζεσθαι». Συνείδησιν δὲ τῆς σπουδαιότητος τοῦ κηρύγματος τοῦ θείου λόγου εἶχεν ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων ἡ ἁγία ἡμῶν ἐκκλησία καὶ ἐν αὐτῇ ἔλαμψαν κήρυκες αὐτοῦ πρώτης τάξεως· οὐδ' ἐν ἀπορίᾳ δὲ διατελοῦσα ἠμέλησέ ποτε τοῦ ἔργου παντελῶς. Καὶ νῦν δὲ ἔχουσί τινες τῶν ἱεραρχῶν καὶ ἄλλων κληρικῶν ζωηρὰν συνείδησιν τῆς ἱερότητος τοῦ καθήκοντος καὶ πράττουσι πᾶν ὅ,τι δύνανται πρὸς ἐκπλήρωσιν αὐτοῦ. Καὶ εὐαγγελιζόμενοι μὲν οὐ καυχῶνται, οὐαὶ δὲ λέγουσιν ἑαυτοῖς, ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωνται, κατὰ τὸν ἀπόστολον τῶν ἐθνῶν. Ἐὰν δ' ὑπάρχωσι καὶ κληρικοὶ δυνάμενοι μὲν νὰ διδάξωσι τὸν χριστιανικὸν λαὸν καὶ ὁδηγήσωσιν αὐτὸν εἰς σωτηρίαν, ὀλιγωροῦντες δὲ τῆς ἐντολῆς τοῦ Κυρίου, ἡ ῥᾳθυμία αὐτῶν δὲν ἀποτελεῖ κανόνα καὶ ὑπόδειγμα, ἀλλ' ἀθέτησιν τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου τῆς ἐκκλησίας, ὅστις εἶνε ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Ὅ,τι ἐκεῖνος ἐνετείλατο, τοῦτο εἶνε τὸ ὀρθὸν καὶ πρακτέον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. Ἀφοῦ λοιπὸν ἐκεῖνος ἐνετείλατο νὰ διδάσκωνται αἱ ἐντολαί του, τοῦτο πρέπει νὰ γίνηται.

Πρὸς τὴν θέλησιν τοῦ Κυρίου τῆς Ἐκκλησίας, τίς θνητὸς ἤθελε τολμήσῃ νὰ ἀντιστῇ; Μόνον ἐξ ἀγνοίας εἶνε ἐνδεχόμενον νὰ τολμήσῃ ἐπίτροπος ναοῦ νὰ ἐμποδίσῃ τὸ θεῖον κήρυγμα. Ἐὰν ἔλειπεν αὐτὸ ἐκ τῆς θείας λατρείας, αἰτία ἦτο ἡ ἔλλειψις ἀνδρῶν ἱκανῶν νὰ ἐκτελέσωσι τὸ ἐπιτακτικὸν ἔργον· ἀλλ' ὅπου ὑπάρχῃ ἀνὴρ ἱκανὸς καὶ ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τῆς ἐκκλησίας ὡρισμένος νὰ διδάσκῃ, πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ ἐμποδίσῃ τὴν διδασκαλίαν θέλησις θνητοῦ; Ὁμολογῶ, ὅτι ἐγὼ οὐδένα ἐπίτροπον ἤκουσα αὐτὸς ἐμποδίζοντα τὸ θεῖον κήρυγμα· ἀλλ' ἤκουσα παρ' ἄλλων, ὅτι συνέβη τι τοιοῦτον.

Δικαίωμα μὲν λοιπὸν οὐδεὶς ἐπίτροπος ἔχει νὰ ἐμποδίζῃ τὸ θεῖον κήρυγμα ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ· ἀλλ' ὅπου ἐπίτροπος ἐκώλυσε θεῖον κήρυγμα, ἐκεῖ πρέπει, ὡς εἶπον ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ, νὰ ἐξετάσῃ εἰλικρινῶς μήπως αὐτὸς πταίῃ· μήπως δῆλα δὴ ἦνε εἰς τὸ ἔργον ἀκατάρτιστος, εἴτε διότι ἔχει ἦθος σφόδρα ἀπᾴδον πρὸς τὴν κατὰ τὰς ἐντολὰς τοῦ Κυρίου διδασκαλίαν εἴτε διότι δὲν ἠξεύρει, τί λέγει. Διότι τότε τῷ ὄντι προτιμότερον εἶναι νὰ σιωπᾷ ἢ νὰ διδάσκῃ ὁ τοιοῦτος. Ἀλλὰ τὸ τακτικὸν εἶνε ἡ σιγὴ νὰ ἐπιβάλληται τῷ οὕτως ἔχοντι διδασκάλῳ

ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, πρὸς ἣν δύναται ὁ ἐπίτροπος ἐκ προνοίας ἀξιεπαίνου νὰ ἀναφέρῃ τὰ δέοντα. Ἐν γένει δέ, ἵνα μὴ μηκύνηται ὁ λόγος περισσότερον τοῦ δέοντος, πρέπει ὁ ἐπίτροπος ἐὰν ἔχῃ παρατήρησίν τινα νὰ κάμῃ, νὰ τὴν κάμνῃ εἴτε φιλικῶς πρὸς τὸν ἱεροκήρυκα εἴτε πρὸς τὴν ἀρμοδίαν ἐκκλησιαστικὴν ἀρχήν, μηδέποτε δὲ νὰ ἐμποδίζῃ τὸ κήρυγμα τοῦ θείου λόγου ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ, ἣν Ἐκεῖνος ἐκτήσατο τῷ τιμίῳ αὐτοῦ αἵματι.

Λουΐζος Ἠλιοῦ·
καθηγητὴς.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΜΟΝΗΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΤΟΥ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΟΥ,

ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝ ΑΥΤΗ ΑΓΙΑΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΓΙΩΝ ΛΕΙΨΑΝΩΝ·

4. Μεταξὺ τῶν διαφόρων ἁγίων λειψάνων, ἅτινα ἐκόμισεν ἐξ Ἑλλάδος» [de Grecia] ὁ Conrad de Krosigk ἐπίσκοπος τῆς ἐν Σαξωνίᾳ πόλεως Halberstadt λέγεται ἐν τῷ καταλόγῳ τοῦ Ἀνωνύμου Halberstadensis βραχίων Κλήμεντος Πάπα (brachium Clementis Pape). Riant; Exuviae τ. 1. σελ. 21)· δὲν ἀναφέρεται ὅμως, ὡς καὶ ἕτερα ἐπίσης λείψανα, εἰς τὸ δωρητήριον γράμμα τοῦ εἰρημένου ἐπισκόπου, χρονολογουμένου πρὸ τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου τοῦ ἔτους 1208 (ἔνθ' ἀν. τ. II. σελ. 83—87), τὸ κυροῦν τὴν δωρεὰν λειψάνων διαφόρων εἰς τὸν καθεδρικὸν τῆς ἐπισκοπῆς ναόν, γενομένην ἐν ἔτει 1205, τῇ ιζ' τοῦ μηνὸς Αὐγούστου, ἡμέρᾳ ἔκτοτε αὐτόθι καθιερωθείσῃ εἰς μνήμην τῆς ἀνακομιδῆς τῶν λειψάνων τούτων (ἔνθ' ἀν. τ. σελ. 297—Id. des dépouilles σελ. 192—193) Θεωροῦντες τὸ δωρητήριον ἐπικυρωτικὸν γράμμα, προσυπογεγραμμένον μάλιστα ὑπὸ πολλῶν κληρικῶν καὶ λαϊκῶν τῆς παροικίας ἀξιοπιστότερον τοῦ κειμένου τοῦ Ἀνωνύμου Halberstadensis, φρονοῦμεν ἀνυπόστατον τὴν ὕπαρξιν τοῦ βραχίονος.

5. Ὁ ἀββᾶς Μαρτῖνος ἐκ Pairis, ὁ ἥρως τοῦ γράψαντος τὴν ἱστορίαν Κωνσταντινουπόλεως Günther (ἀνεκοινώσατό τινα καὶ περὶ τούτου ὁ *Πασπάτης*, ἔνθ' ἀν., σελ. 12—21), ἀπέστειλεν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως τῷ 1206 εἰς τὴν ῥηθεῖσαν τῆς Ἀλσατίας πόλιν πολλὰ ἅγια λείψανα, ἐν οἷς καὶ τοῦ ἁγίου Κλήμεντος» σημειοῖ ὁ Riant] εἰς τὸ ὑπόμνημα αὐτοῦ (des dépouilles σελ. 210—211)· ἐκτενέστερον ὅμως λόγον ποιούμενος εἰς τὸ νεώτερον δίτομον ἔργον, οὐδ' αὐτὸς λέγει τι, οὐδὲ ὁ Günther περιέλαβεν ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν διαφόρων λειψάνων ὅσα ὁ Μαρτῖνος ἔσχεν εἰς τὴν κατοχὴν αὐτοῦ (Riant; Exuviae τ. I. σελ. 121—122). Ἐκ τῆς σιωπῆς ταύτης εἰκάζομεν ὅτι ὁ Riant ὑπέπεσεν εἴς τι λάθος σημειώσας τὴν ἀποστολὴν ἐκείνην, ἐκτὸς ἂν ἡ αὐτόθι πηγὴ (Buchinger, Parisiensis abbatiae antiquitatis, II, 278) παρέχῃ μὲν τὴν εἴδησιν, παρέλειψεν ὅμως αὐτὴν ἐν τῷ νεωτέρῳ ἔργῳ. Ἀγνοοῦμεν ὁποῖά τινα καὶ τίνος εἰσὶ τὰ ἐν λόγῳ λείψανα, ἂν ὑποτεθῇ ἀληθὴς ἡ εἴδησις.

6. Ὁ Lambert de Noyon, ἐφημέριος τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Λατίνου Αὐτοκράτορος Βαλδουΐνου Α', ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἀπέστειλεν εἰς τὴν ἐν Soissons Μονὴν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου des Vignes τῷ 1205 πρὸ τῆς 14 Ἀπριλίου διάφορα λείψανα ἁγίων, ἐν οἷς δύο ἡμίπλευρα τοῦ ἁγίου Κλήμεντος, πάπα καὶ μάρτυρος (due dimidie coste sancti Clementis, pape et martyres) (Riant; ἔνθ. ἀν., τ. II, σ. 61—62. —Des dépouilles σ. 196—197, ἀχρονολογήτως). Δι' ὅσας αἰτίας ἀνωτέρω εἴπομεν ἐπέχομεν ἐπὶ τῆς γνησιότητος καὶ αὐτῶν.

7. Ὁ Nivelon, ἐπίσκοπος τῆς πόλεως Soissons, ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, ἔχων προσήνεγκε τῷ 1205 εἰς τὴν ἐκεῖ Μονὴν τῆς Παναγίας μετ' ἄλλων καὶ λείψανα τοῦ ἁγίου Κλήμεντος (de sancto Clemente), τίνος ὅμως δὲν λέγει· Riant; ἔνθ' ἀν. τ. II, σ. 67—68, 190. Ἠγνόει τὴν προσφορὰν τούτων ὅτε ἔγραφε τὸ ὑπόμνημα, ἔνθα καταγράφει τὰς ἄλλας προσφορὰς τοῦ Nivelon. Des dépouilles, σ. 190—191).

8 Ὁ Warin, λατῖνος ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης, ἀπέστειλε τῷ 1239, τῇ 29 Ἰουνίου εἰς τὴν ἐν Anchin (Aquicinctum) Μονήν, ἧς καὶ μοναχὸς ὑπῆρξε, διάφορα ἅγια λείψανα, ἐν οἷς ἦσαν καὶ μέρη τοῦ κρανίου τῆς κάρας τοῦ ἁγίου Κλήμεντος (de parte teste capitis beate Clementis) Riant; Exuv., τ. II, σ. 124.—Des dép. σ. 188—189). Τίνος αὖτη πάλιν; ὁ Warin ἐν τῷ δωρητηρίῳ γράμματι λέγει ὅτι ἀδείᾳ τοῦ αὐτοκράτορος Βαλδουΐνου εἶχε τὰ λείψανα ἐκ Κωνσταντινουπόλεως λαβών.

9. Ὁ λατῖνος αὐτοκράτωρ Βαλδουΐνος Β' εἰς τοσαύτην εἶχε καταντήσει ἔνδειαν, ὥστε εἶχε πωλήσει τὸν μόλυβδον τῆς στέγης τῶν ἀνακτόρων, εἶχεν ἐνεχυριάσει τὸν ἴδιον αὐτοῦ υἱόν (Riant; des dépouilles, σ. 50)· ἀποβλέπων εἰς χρηματισμὸν ἀπέστειλε τῷ 1241 εἰς τὸν βασιλέα τῆς Γαλλίας Λουδοβίκον Θ', τὸν Ἅγιον, [πρὸ διετίας πληρώσαντα εἰς τοὺς Βενετοὺς τὰ χρέη τοῦ Βαλδουΐνου καὶ λαβόντα τὸν παρ' αὐτοῖς κρατούμενον ὡς ἐνέχυρον ἀκάνθινον στέφανον, ὃν κατέθετο εἰς τὴν ἐν Παρισίοις Sainte Chapelle[73]] πολύτιμα ἅγια λείψανα ἐκ τῆς ἐκκλησίας τοῦ παλατίου τῆς Κωνσταντινουπόλεως[74], τὰ ὁποῖα, διὰ γράμματος ἀπολυθέντος κατ' Ἰούνιον τοῦ 1247 (Riant;

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 309 - 310.

73. Ducange; Hist. de C/ple, βιβλ. IV, κεφ. X—XII. —Riant; Exuv., τ. II, σ. 119—123.

74. Rannuzio; ἐνθ' ἀν., σ. 96—97 —Ducange; ἐνθ' ἀν. βιβλ. IV, κεφ. XXIV.

Exuv. τ. II, σελ. 134—135.—Ducange; ἔνθ. ἀν., κεφ. XXXV, ὁρίζων ἔτος 1248), ἐθωρήσατο εἰς τὸν Λουδοβίκον· ὁ ἐν τῷ γράμματι τούτῳ περιλαμβανόμενος κατάλογος τῶν λειψάνων, ἀναφέρει καὶ κάραν τοῦ ἁγίου Κλήμεντος (Riant; αὐτόθι.—Des dépouilles σ. 182—183), μνημονευομένην καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀντ. Ἀστεζάνου, ἐν ἔτει 1451 (Riant; Exuv. τ. II σελ. 257). Ἡ κάρα αὕτη δύναται ἴσως νὰ θεωρηθῇ οὖσα ἡ τοῦ Ἀγκύρας ἐπισκόπου Κλήμεντος, οὐ μόνον διότι μεταβιβαζομένη εὑρηται ἀπὸ τοῦ παλατίου τοῦ Βουκολέοντος, ὅπου, ὡς ἐλέχθη, ἦν ἐναποτεθειμένη ὑπὸ τοῦ Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος, εἰς τὴν ἐν Παρισίοις Sainte Chapelle, ἀλλὰ καὶ διότι ἡ ἐκ τῆς Μονῆς Περιβλέπτου κλαπεῖσα ὑπὸ τοῦ Δελματίου καὶ τῷ 1206 ἐν Κλουνὶ ἀποτεθεῖσα ἐκηρύχθη ὡς οὖσα τοῦ πάπα Ρώμης Κλήμεντος. Ἀλλ' ἀδικοῦμεν ἄρά γε τὴν μνήμην τοῦ Βαλδουίνου ἢ τῶν λοιπῶν Σταυροφόρων ἐὰν ἐκφράσωμεν ἐνδοιασμοὺς περὶ τῆς γνησιότητος, ἰδίᾳ μὲν τῶν λειψάνων, τῶν ἐπ' ὀνόματι Κλήμεντος μετενεχθέντων εἰς τὴν Δύσιν, ἐν γένει δὲ καὶ περὶ ὅλων, ἀφοῦ ὁμολογεῖται ὅτι, ὡς αἱ τοῦ Βαλδουίνου ἀποστολαὶ ἁρπαγὴν εἶχον χρηματισμόν, οὕτω καὶ αἱ τῶν Σταυροφόρων κληρικῶν; οὗτοι, θησαυρίζοντες τὰ λείψανα εἰς τὰς ὑπ' αὐτοὺς μονὰς καὶ καθιεροῦντες ἀναμνηστικὰς ἑορτὰς καὶ πανηγύρεις πρὸς τιμὴν αὐτῶν, εἵλκυον πλῆθος προσκυνητῶν, καὶ ἄφθονα αὐτῶν ἐλέη πρὸς τὸ σεβαστὸν λείψανον, ὅπερ καθίστατο τοῦ εὐκτηρίου ἐκείνου πηγὴ σημαντικωτάτων πολλάκις θησαυρῶν. Οἱ συλήσαντες τὰ ἐν Ἀνατολῇ λείψανα καὶ μετενεγκόντες εἰς τὴν Δύσιν, ἀπροκαλύπτως ὁμολογοῦσιν ὅτι ἐθεώρουν αὐτὰ χιλιάκις τιμιώτερα τοῦ χρυσοῦ καὶ τῶν πολυτίμων λίθων (Riant; des dépouilles, σελ. 3—6), καὶ ἕκαστος κατέβαλλε πάντα κόπον καὶ προσπάθειαν, καὶ ἐδικαίου πᾶν μέσον, τεῖνον εἰς ἀπόκτησίν τινος λειψάνου. Ἐπὶ τούτοις ἰδοὺ τί λέγει ὁ ἀοίδιμος *Κοραῆς*· « . . . οἱ Σταυροφόροι ἐπιστρέφοντες ἀπὸ τοὺς ματαίους των πολέμους, ᾔδιζησαν τὸ ἐμπόριον τῶν ἰδίων μοναχῶν μὲ ὅσα ἠγόρασαν ἢ ἥρπασαν ἀπὸ τῆς Ἀνατολῆς τοὺς μοναχοὺς νέα λείψανα, ἄνθρωποι ἀπαίδευτοι καὶ δεισιδαίμονες, ἀπὸ ἀνθρώπους οὐχὶ ὀλιγώτερον δεισιδαίμονας, ἐμπειροτέρους ὅμως τῆς ἐμπορικῆς ληψοδοσίας. Ἀφοῦ τὰ ἀληθῆ λείψανα τῶν μαρτύρων ἐξεκενώθησαν ἀπὸ τοὺς τάφους, ἐπενόησεν ἡ αἰσχροκέρδεια τὸν ἀκένωτον θησαυρὸν τῶν πλαστῶν λειψάνων, ὥστε ἐφάνησαν, ὡς λέγει Μητροφάνης ὁ Κριτόπουλος (ὁμολ. τῆς Ἀνατολ. ἐκκλ. κεφ. ιστ' σελ. 128), πολλῶν ἁγίων σώματα μέλη πλειότερα τῶν φυσικῶν, «ὡς συμβαίνειν τὸν αὐτὸν ἅγιον, » οὗ τὰ λείψανα ὀνομάζουσι, τρικέφαλον καὶ τετρα» κέφαλον εἶναι, τοσαυτόχειρά τε καὶ τοσαυτόποδα· » πολλαχοῦ γὰρ δεικνύουσι τὰ αὐτὰ μέλη τοῦ αὐτοῦ » ἁγίου· ὅπερ ὡς ἄτοπον καὶ καπηλευτικὸν ἡ Ἐκ» κλησία μισεῖ καὶ ἀποτρέπεται»[75]. Ἀλλ' εἰς τὴν καὶ γοῆταν ταύτην πρέπει ἆρά γε νὰ ὑπαγάγωμεν καὶ τὰ λείψανα ἐκεῖνα, ἅτινα τῷ μὲν 1419—1421 ἔτει ἀναφέρει ὁ Ζώσιμος ὁ διάκονος ἀποκείμενα εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Φιλανθρώπου, πρὸ αὐτοῦ δὲ ὁ ἐκ Νοβγορὸδ Στέφανος, τῷ 1350, ἐν τῇ Μονῇ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου, ὡς ὄντα τοῦ ἀρχιεπισκόπου, τοῦ Ἀγκύρας ἁγίου Κλήμεντος; Λέγομεν ὄχι, σκεπτόμενοι ὡς ἑξῆς· Τὸ λείψανον τοῦ ἁγίου, ἀκέφαλον, διότι εἴδομεν ὅτι τὴν κάραν ὁ Βασίλειος ὁ Μακεδὼν κομίσας κατέθετο ἐν ὁμωνύμῳ εὐκτηρίῳ ἐν τῷ παλατίῳ, ἀπέκειτο εἰς τὴν ἐν Γαλατίᾳ Ἄγκυραν, ἐν τῷ ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ ναῷ βεβαίως, ἐγερθέντι, ὡς ἐγνωμάτευσεν ἐκ τοῦ σχήματος καὶ τῆς δοκιμῆς ὁ τῷ 1834 ἰδὼν αὐτὸν Ch. Texier[76], εἰς χρόνους νεωτέρους τῆς βασιλείας τοῦ Μεγάλου Ἰουστινιανοῦ· ἀναμφιβόλως αἱ ἐκκλησιαστικαὶ καὶ πολιτικαὶ βυζαντιναὶ ἀρχαί, προβλέπουσαι τὴν ὑπὸ τῶν ὀθωμανῶν ἐπικειμένην κατάκτησιν τῆς πόλεως ἔσπευσαν εἰς τὴν διάσωσιν τοῦ ἁγίου λειψάνου καὶ μετεκόμισαν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, πρὶν ἢ ὁ Μουράτ Α' καὶ τρίτος σουλτάνος ὀθωμανὸς καταστῇ κύριος τῆς Ἀγκύρας (τῷ 1360).

ιε'.

Λείψανον ἁγίας Θεοφανοῦς. 1. Ἐλέχθη ἀνωτέρω (στ') ὅτι ὁ ἐκ Νοβγορὸδ Στέφανος, τῷ 1350, πλὴν τοῦ λειψάνου τοῦ Κλήμεντος εἶδε καὶ τὸ λείψανον τῆς βασιλίσσης Θεοφανοῦς ἐν τῇ Μονῇ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου, καὶ ὅτι ἀμφότερα ταῦτα εἶδε βραδύτερον, τῷ 1419—1421, ὁ διάκονος Ζώσιμος ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Φιλανθρώπου, τίς οἶδε ποίων λόγων ἕνεκα, μετακομισθέντα αὐτόθι ἐν τῷ μεταξὺ χρονικῷ διαστήματι. Ἡ Θεοφανὼ κατήγετο ἐκ βασιλικοῦ οἴκου· κατ' αἴτησιν τοῦ αὐτοκράτορος Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος ἐγένετο σύζυγος τῷ 883 τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Φλαβίου Λέοντος τοῦ ἐπικαλουμένου Φιλοσόφου, αὐτοκρατορικαῖς τιμαῖς περιβεβλημένου ἤδη ἀπὸ τοῦ 870 ἔτους· τῷ 884 ἔτεκε θυγάτριον, τὴν Εὐδοκίαν, ἀμέσως ἀποθανόν[77]· τῷ 885 συκοφαντηθεὶς ὁ Λέων κατεδικάσθη εἰς τύφλωσιν· παρεμβάσει ὅμως τοῦ πατριάρχου Φωτίου μετεβλήθη ἡ ποινὴ εἰς στέρησιν τῶν τιμῶν καὶ εἰς φυλάκισιν ἐν τῷ παλατίῳ σὺν τῇ συζύγῳ· ἀποδειχθείσης τῆς συκοφαντίας ἀποφυλακίζονται οἱ σύζυγοι μετὰ τρεῖς μῆνας καὶ ἀναλαμβάνουσι τὰς προτέρας τιμάς· τὴν δὲ 29 Αὐγούστου τοῦ αὐτοῦ 885 ἔτους, θανόντος τοῦ Βασιλείου, ἀναγορεύονται βασιλεῖς. Ἡ ὁμολογουμένη ἐν εὐσεβείᾳ καὶ ταπεινοφροσύνῃ ἀνατροφὴ τῆς Θεοφανοῦς, ἡ λύπη ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῆς Εὐδοκίας, αἱ δυσάρεστοι συνέπειαι τῆς συκοφαντίας, τοσοῦτον ἐπέδρασαν εἰς τὸ πνεῦμα αὐτῆς, ὥστε βασιλὶς ἀναγορευθεῖσα, ἠρκέσθη εἰς τὸν τίτλον μόνον, καὶ διετήρησε τὰ αὐτὰ φρονήματα·

75. Συμβουλὴ τριῶν ἐπισκόπων, ἐν Ἀθήναις, 1836, σελ. 39.

76. Asie Mineure, ed. Un. Pitt, σελ. 488.

77. Bandurius; Comment. Antiq. C'P. σελ. 810 E.R.

περιορισθεῖσα ἐν τοῖς ἀνακτόροις τῶν Βλαχερνῶν, διημέρευεν ἐν ὠδαῖς καὶ ὑμνολογίαις πρὸς τὸν Θεόν, καὶ κατεθαπανᾶτο εἰς ἐλεημοσύνας καὶ παντοίας εὐποιΐας πρὸς πένητας, χήρας καὶ ὀρφανά, καὶ ὅλως μοναχικῶς διηττᾶτο· διὸ καὶ τελευτήσασαν αὐὸ μετὰ » πολλὰς ἡμέρας ἀνέδειξεν ὁ Θεὸς θαυματουργὸν διὰ » τὸ ἀζηλότυπον αὐτῆς καὶ ἀμνησίκακον»[78]. Ὁ θάνατος ἐπῆλθεν αὐτῇ τῇ 16 Δεκεμβρίου τοῦ 894 ἔτους κατὰ κοινὴν γνώμην· ἐν «τῷ βίῳ Εὐθυμίου» ὅμως φέρεται ἡ δεκάτη Νοεμβρίου μηνὸς τοῦ ἔτους 893, ἐκδ. Boor, VII, 26· εἰς τὴν ἡμέραν ταύτην ἄγουσι τὰ *Μηναῖα* τὴν μνήμην «τῆς ἁγίας καὶ θαυμα» τουργοῦ Θεοφανοῦς τῆς βασιλίσσης, συζύγου γενο» μένης Λέοντος τοῦ Σοφωτάτου βασιλέως»[79].

2. Τὸ λείψανον τῆς Θεοφανοῦς σὺν τῷ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς Εὐδοκίας, λέγουσιν οἱ κατάλογοι τῶν βασιλικῶν μνημάτων τῶν ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων[80] ἀποκείμενα ἐν Σαγαρηνῇ λάρνακι εἰς τὸ ἐν τῷ εἰρημένῳ ναῷ Ἡρῷον τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, ὅπου λέγουσιν οἱ αὐτοὶ κατάλογοι ἐπίσης ἀποκείμενα ἐν ποικίλαις λάρναξι καὶ τὰ λείψανα καὶ τῆς δευτέρας καὶ τῆς τρίτης συζύγου, μιᾶς θυγατρός, τοῦ υἱοῦ Κωνσταντίνου καὶ αὐτοῦ τούτου τοῦ Λέοντος, ἤτοι συμπάσης τῆς οἰκογενείας. Εἰς τὴν μαρτυρίαν τῶν καταλόγων τούτων, γραφέντων πιθανῶς κατὰ τὸν ἑνδέκατον αἰῶνα, ἀντίκειται ἄλλη τοῦ *Συμεῶνος Μαγίστρου*, ἀκμάσαντος περὶ τὰ μέσα τοῦ δεκάτου αἰῶνος. Οὗτος παρέχει ἡμῖν δύο εἰδήσεις (σελ. 463, E. R.)· μίαν μὲν ὅτι «οἰκήματα » πλησίον τοῦ ναοῦ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων ἐξωνη» σάμενος Λέων ὁ βασιλεὺς κτίζει ἐκκλησίαν περι» καλλῆ εἰς ὄνομα Θεοφανοῦς τῆς πρώτης αὐτοῦ γυ» ναικός», καὶ ἄλλην ὅτι «κατατίθησι καὶ ταύτην (τὴν Θεοφανὼ) ἐκεῖ». Τοῖς λεγομένοις τοῦ Μαγίστρου κατηκολούθησεν ὁ *Ζωναρᾶς* (XVI, ιγ', σελ. 178, E.R.), ὁ *Γ. Ἁμαρτωλὸς* (σελ. 780 ἐκδ. Muralt), καὶ ἡ *Ἀνωνύμου Σύνοψις Χρονική* (*Σάθας*· Μεσ. Βιβλ., τ. Ζ', σελ. 146), ἐνῷ ἄλλοι σύγχρονοι ἐκείνου καὶ μετ' αὐτὸν ἀμέσως ἀκμάσαντες ἀναφέρουσι μὲν αὐτολεξεὶ σχεδὸν τὴν πρώτην τῶν εἰδήσεων, παραλείπουσι δ' ὁλοτελῶς τὴν δευτέραν[81]. Ἐπίσης παραλείπουσι τὴν δευτέραν εἴδησιν ὁ *Ἀνώνυμος* τοῦ Βανδουρίου (Imp. Orient. b. II, ἀρ. 100), ὡς καὶ ὁ τοῦτον ἴσως ἀντιγράψας *Γ. Κωδινός* (de Orig. C)P, ἀρ. 132), διιστάμενοι ἅμα καὶ πρὸς τὴν πρώτην· διότι δομήτορα τῆς ἐκκλησίας τῆς ἁγίας Θεοφανοῦς λέγουσιν οὐχὶ τὸν Λέοντα, ἀλλὰ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Κωνσταντῖνον τὸν πρῶτον Πορφυρογέννητον.

3. Αἱ ἐκ πρώτης ὄψεως ἀσυμβίβαστοι αὗται μαρτυρίαι περὶ τῆς καταθέσεως τῶν λειψάνων τῆς Θεοφανοῦς, συμβιβάζονται νομίζομεν, διὰ τῆς πορείας τῶν γεγονότων μελετώμεναι καὶ κρινόμεναι· οὕτω παραδεχόμεθα, ὡς μαρτυρεῖται ἐκ τῶν καταλόγων τῶν βασιλικῶν μνημάτων, ἅμα δὲ καὶ ἐκ τοῦ Κολβερτινοῦ κώδικος[82], ὅτι τὸ λείψανον τῆς Θεοφανοῦς, θανούσης τὴν 16 Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 894, κατετέθη, καθὸ βασιλίσσης, εἰς τὸ ἡρῷον τοῦ ναοῦ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, τεθέντων ἐν τῇ αὐτῇ λάρνακι συνάμα καὶ τῶν ὀστῶν τοῦ μόνου αὐτῆς τέκνου, τῆς Εὐδοκίας, θανούσης τῷ 884, καὶ κατατεθείσης εἰς τὸ αὐτὸ βεβαίως ἡρῷον, καθὸ πρώτου τέκνου. Ἡ ἀρχικὴ κατάθεσις τοῦ λειψάνου τῆς Θεοφανοῦς εἰς τὸ ἡρῷον τοῦ ναοῦ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων οὐδεμίαν ἀντίρρησιν ἐπιδέχεται καθ' ἡμᾶς, φρονοῦντας ὅτι ὁ Λέων, μετὰ τὸν θάνατον τῆς συζύγου, ἴσως καὶ μετά τινα ἔτη, ἤρξατο τῆς οἰκοδομῆς εἰς μνήμην καὶ εἰς ὄνομα αὐτῆς τοῦ ναοῦ ἢ εὐκτηρίου, ὅτι ἡμιτελῆ κατέλιπε τὴν οἰκοδομήν, καὶ ὅτι ἀπεπεράτωσεν, ἅμα δὲ καὶ ἐκαλλώπισεν ὁ υἱὸς καὶ διάδοχος Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος (911—959)· εἰς τὸ τοιοῦτο συμπέρασμα προήχθημεν ἐκ τῆς περὶ τούτου μαρτυρίας τῶν γραψάντων τὰ *Πάτρια* (Bandur., ἔνθ' ἀν. ἀρ. 100), ἐκ τοῦ *Κωδινοῦ* (de orig. C P, ἀρ. 132), καὶ ἐκ τῶν ἐν ταῖς εἰς αὐτὸν σημειώσεσιν ὑπὸ τοῦ Λαμπεκίου προσαγομένων χωρίων ἀπὸ δύο χειρογράφων κωδίκων (σελ. 205, E. R.), ἅτινα εἰς τὸν Κωνσταντῖνον ἀποδιδόασι τὴν οἰκοδομὴν «τῆς ἁγίας Θεοφανοῦς». [Ὁ Κωδινὸς (ἔνθ' ἀν. σελ. 74, E. R. ἀρ. 151) ἀντιφάσκει λέγων ὅτι, ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος ἐποίησε· ἐφ' ᾧ ἐλέγχεται ὑπὸ τοῦ Δουκαγγίου (Const. Christ. β. IV, σελ. 162, E.R.) ὅτι ἐξ ἔθους ἁμαρτάνει, πλείστας οἰκοδομὰς ἀποδιδοὺς εἰς τὸν Μέγαν Κωνσταντῖνον· σφάλλει ὡσαύτως καὶ ἡ ἐκ χειρογράφου προσαγομένη ὑπὸ τοῦ Λαμπικίου περικοπὴ (αὐτόθι), καθ' ἣν ὁ Κωνστάντιος ὁ υἱὸς τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου ἀνήγειρε τὴν «τερπνοτάτην » ἐκκλησίαν . . . ἣν ὀνομάζομεν Ἁγίαν Θεοφανώ»].

4. Τὴν θέσιν τῶν μὲν οἰκημάτων, ἅτινα ἐξωνησάμενος ὁ βασιλεὺς Λέων πρὸς οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἁγίας Θεοφανοῦς, ὁρίζουσιν ὡς ἑξῆς τὰ ἑπόμενα κείμενα: «πλησίον τῶν ἁγίων Ἀποστόλων» (*Συμεὼν Μάγιστρος.*—Continuatus.—*Λέων Γραμματ.* καὶ *Γ. Μοναχός*).

«Ἄγχοῦ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων» (*Κεδρηνός*).

«Ἔγγιστα τοῦ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων ναοῦ» (*Ζωναρᾶς*).

---

78. *Γ. Μοναχ.*, σελ. 554, E. R.—Contin. σ. 222 E. R.

79. Ὁ *Νικηφ. Γρηγορᾶς* ἔγραψεν ἐγκώμιον καὶ πανηγυρικὸν λόγον εἰς τὴν ὁσίαν Θεοφανὼ τὴν βασιλίδα· Tellerii vita Niceph. Greg.—Ducang. Fam. Aug. Byz. σελ. 141, E.R.

80. Bandurius; Imp. Orient., Anon. b. VI, σελ. 122, E. R.—Ducangius; Const. Chr. b. IV, σελ. 110, E. R.

81. *Γ. Μοναχ.* σελ. 556, E. R.—*Λ. Γραμματ.* σελ. 481, E. R.—Contin. p. 224, E. R.—*Γ. Κεδρην.* σελ. 599, E.R.

82. Bandurius; Comment. in antiq. C)P, βιβλ. II, σελ. 651, E. R.

«Εἰς τὸ πρὸς Ἀνατολὰς μέρος τῶν ἁγίων Ἀπο-
» στόλων (*Ἀνωνύμου Σύναξις Χρονική*).

Τῆς δ' Ἐκκλησίας οὕτω: «περὶ τῆς ἁγίας Θεο-
» φανοῦς, τῆς οὔσης εἰς τοὺς ἁγίους Ἀποστόλους.
» Τὴν δὲ ἁγίαν Θεοφανώ, τὴν ἔξωθεν τῆς παλαιᾶς
» κόγχης τοῦ μνημοθεσίου ἀνήγειρε» κτλ. (Anon. παρὰ Βανδουρίῳ β. II, ἀρ. 100).

«Τὴν ἁγίαν Θεοφανώ, τὴν οὖσαν ἔξωθεν τῆς πα-
» λαιᾶς κόγχης τῶν μνημοθεσίων βασιλικῶν εἰς τοὺς
» ἁγίους Ἀποστόλους ἀνήγειρε» κτλ. (*Κωδινός*, de Orig. C P ἀρ. 131).

«Τὴν τερπνοτάτην Ἐκκλησίαν τὴν εἰς τὰ μνή-
» ματα τῶν βασιλέων εἰς τοὺς ἁγίους Ἀποστόλους,
» ἣν ὀνομάζομεν ἁγίαν Θεοφανώ . . .» κτλ. Ἐκ δύο Βατικανείων *κωδίκων* παρατίθησιν ὁ Λαμπίκιος ἐν σημειώσει εἰς τὸ ἀνωτέρω τοῦ Κωδινοῦ χωρίον (σελ. 205, E. R.).

«Τὸ δὲ μνημοθέσιον τῆς ἁγίας Θεοφανώ, ἐν τῇ περιγραφῇ τοῦ ναοῦ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων μνημο-
νεύει ὁ *Κωδινὸς* (σελ. 74, E. R., ἀρ. 151).

Τὰς μαρτυρίας ταύτας καὶ μάλιστα τὴν τοῦ *Zwarâ* ὑποδείκνυσιν ὁ *Δουκάγγιος* (Const. Christ. 8ον, σελ. 162 E.R.) περὶ τῆς θέσεως τῆς ἐκκλησίας τῆς ἁγίας Θεοφανοῦς, οὕτω δὲ καὶ ὁ *Bandoúrios* Comment.in Antiq. C)P, σελ. 651, 810, E. R.).

[ἕπεται συνέχεια]

Ξ. Α. ΣΙΔΕΡΙΔΗΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΩΝ*

Περιουσίαι ἐκκαθαρισθεῖσαι ἀπὸ τοῦ 1892.

Σηλυβρίας Γερμανοῦ.

Ἐνεργητικόν		*Παθητικόν*
Γρ. 37,191.	Εἰς προνομιούχους ὀφειλὰς καὶ χρέη	Γρ. 26,700
	ὑπόλοιπον διανεμηθέν .	» 10,491
		37,191

Πρώην Νικοπόλεως Γενναδίου.

Ἐνεργητικόν		*Παθητικόν*
Γρ. 1474.	Εἰς προνομιούχους δαπάνας ὑπόλ. πληρωθὲν εἰς χρέη πρὸς 26 καὶ 30 ἑκατοστὰ ἐπὶ τοὺς ἑκατόν. . . .	Γρ. 920
		» 554
		1474

Καλλιουπόλεως Φωτίου.

Ἐνεργητικόν		*Παθητικόν*
Γρ. 27,950.	Εἰς προνομιούχους ὀφειλὰς καὶ ἔξοδα	Γρ. 5106
	τοῖς ἐν Καλλιουπόλει πιστωταῖς	» 9819
		14,925
	Τοῖς ἐνταῦθα πιστωταῖς ἀντὶ γρ. 32,158, ἅπερ εἶχον λαμβάνειν δι' ὁμολόγων τὸ πρὸς ἐξίσωσιν ὑπόλοιπον	Γρ. 13,025
		27,950

Μελενίκου Προκοπίου.

Ἐνεργητικόν		*Παθητικόν*
Γρ. 51,426.	Εἰς προνομιούχους ὀφειλὰς	Γρ. 24,859
	ὑπόλοιπον διανεμηθέν. .	» 26,567
		51,426

Πρώην Σκοπείων Παΐσίου.

Ἐνεργητικόν		*Παθητικόν*
Γρ. 10,067.	Ἐπληρώθη τὸ ἀντίκρυ ποσὸν εἰς ὀφειλὰς προνομιούχους καὶ χρέος εἰς Θ. Σχολήν.	

Πρώην Σερβίων καὶ Κοζάνης Εὐγενίου.

Ἐνεργητικόν		*Παθητικόν*
Γρ. 4009.	Εἰς προνομιούχους δαπάνας ὑπόλ. μένον ἐν τῷ ταμείῳ τῆς ἐπιτροπῆς ἀποφάσει τοῦ Ε. Μ. Σ. δι' ἀπαίτησιν δυνάμει Ἰλαμίου . . .	Γρ. 1621
		» 2388
		4009

Ἐφέσου Ἀγαθαγγέλου.

Ἐνεργητικόν		*Παθητικόν*	
ἐκ δημοπρασίας σταλέντα παρὰ τοῦ διαδόχου ἐξ εἰσπρ. καθυστερημάτων	Γρ. 59,766 Γρ. 6,638	Εἰς προνομ. ὀφειλὰς καὶ χρέη ὑπόλ. μετρηθὲν πρὸς ἀνέγερσιν κενοταφίου ἐν Μαγνησίᾳ συνοδικῇ ἀποφ.	Γρ. 58,930 Γρ. 7,474
	Γρ. 66,404		Γρ. 66,404

* Συνεχίζοντες ἐν τῷ παρόντι τὰς ἐκκαθαρισθείσας ἀρχιερατικὰς περιουσίας ἀπὸ σελ. 179, ἐπανορθοῦμεν καὶ τὸ παρεισφρῆσαν λάθος ἐν τῇ ἐκεῖ ἀναγραφῇ τοῦ ὀνόματος τοῦ πρώην Σβορνικίου, σημειωθέντος Λεοντίου, ἀντὶ Διονυσίου.

Προικοννήσου Ἰγνατίου.

Ἐνεργητικὸν		*Παθητικὸν*
Γρ. 11,738	Εἰς προνομοιούχ. ὀρειλὰς Γρ. 5,915 τοῖς πιστωταῖς πρὸς γρ.33	
	ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν » 5,823	
		Γρ. 11,738

(ἕπεται συνέχεια).

ΙΕΡΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

Γ' Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν.

Ἐν Σταυροδρομίῳ ἐν τῇ ἱερᾷ Ἐκκλησίᾳ τῆς ἁγίας Τριάδος ὁ ἀρχιμανδρίτης Καλλίνικος Δελικάνης.

Ἐν τῇ ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ τῶν Εἰσοδίων κυριακὸν μάθημα ὁ αἰδεσιμ. ἱερεὺς Κωνσταντῖνος Καλλίνικος.

Ἐν τῇ ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ τῶν Εἰσοδίων ὁ αἰδεσιμ. ἱερεὺς Νέστωρ.

Ἐν Κοντοσκαλίῳ κυριακὸν μάθημα ὁ ἱερολογιώτατος Ἱερόθεος Τεκνόπουλος.

Ἐν Διπλοκιονίῳ ὁ προϊστάμενος ἀρχιμ. Εὐγένιος Μαστοράκης.

Ἐν Γαλατᾷ ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ὁ προϊστάμενος ἀρχιμ. Σμάραγδος, ὁ αὐτὸς δὲ καὶ κυριακὸν μάθημα.

Ἐν τῇ ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ τῆς Παναγίας ὁ προϊστάμενος ἀρχιμ. Μιχαὴλ.

Ἐν Τζιβαλίῳ ὁ προϊστάμενος ἀρχιμανδρ. Πολύκαρπος.

Ἐν Κοντοσκαλίῳ ἱερᾷ Ἐκκλησίᾳ Ἐλπίδος ὁ προϊστάμενος Θεόφιλος.

Ἐν Νεοχωρίῳ ἱερᾷ Ἐκκλησίᾳ Παναγίας ὁ προϊστάμενος αἰδεσ. Παναγιώτης.

Ἐν Κουρσοῦ τσισμὲ ὁ αἰδεσιμ. Ἀλέξανδρος Ζῶτος.

Ἐν Νεοχωρίῳ ὁ ἱερολογ. ἱεροκῆρυξ Ἀθηναγόρας.

Ἐν Φωτηρᾷ ὁ ἱερολογιώτ. ἱεροκήρυξ Γερμανὸς Πολίτης.

Ἐν τῷ ἁγιοταφιτικῷ Μετοχίῳ ὁ ἱερολογ. ἱεροκῆρυξ Ἰάκωβος Ἀρχατζικάκης.

Ἐν τῇ ἱερᾷ Ἐκκλησίᾳ προπόδων Ταταούλων ὁ αἰδεσιμ. προϊστάμενος Μ. Οἰκονόμος Ἀθανάσιος.

Ἐν τῇ ἱερᾷ Ἐκκλησίᾳ ἁγίου Γεωργίου Ὑψωμαθείων ὁ πανοσιολ. ἀρχιμανδρίτης Μελέτιος Κοτρόζος.

Ἐν τῇ ἱερᾷ Ἐκκλησίᾳ ἁγίου Κωνσταντίνου Ὑψωμαθείων κυριακὸν μάθημα ὁ ἱερολογιώτ. Γεννάδιος Θέμελης.

Ἐν τῇ ἱερᾷ Ἐκκλησίᾳ ἁγίου Δημητρίου Ταταούλων ὁ ἱερολ. ἱεροδιάκονος Νεόφυτος.

Ἐν τῇ ἱερᾷ Ἐκκλησίᾳ Ἐδιρνεκαπίου (δι' ἀδελφότητα ἁγίας Βαρβάρας) τὴν Πέμπτην 4 Δεκεμβρίου ὁ ἱερολογ. ἱεροδιάκονος Γερμανὸς Πολίτης, καὶ τὸ Σάββατον 6 Δεκεμβρίου ἐν τῇ ἐν Βλαταῖς ἱερᾷ Ἐκκλησίᾳ τῶν Ταξιαρχῶν ὁ αὐτός.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 28 Νοεμβρίου 1897.

Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΜΙΚΤΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΟΡΥΤΣΑΣ

Προσκαλεῖται ὁ Ναοῦμ Εὐαγγέλου Φέρε, ὑπήκοος ὀθωμανὸς ὁρμώμενος ἐκ Κορυτσᾶς νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, ὅπως τὴν πρώτην πέμπτην καὶ ὥραν 4 τῆς ἡμέρας τουρκιστὶ μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ Μικτοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ δικαστηρίου τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Κορυτσᾶς αὐτοπροσώπως, ἢ δι' ἀντιπροσώπου, ὡς ἐνεγόμενος ὑπὸ τῆς τέως συζύγου αὐτοῦ Ἰωάννας Νικολάου, κατοίκου Κορυτσᾶς, ἐπὶ ἀποδόσει τῆς προικὸς αὐτῆς· ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ δικασθήσεται ἐρήμην.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρὶς κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένων ἐφημερίδων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Κωνσταντινουπόλεως».

Ἐν Κορυτσᾷ τῇ 21 Ὀκτωβρίου 1897.

Ὁ Πρόεδρος 3

† Ὁ Κορυτσᾶς ΓΕΡΒΑΣΙΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΩΡΟΛΟΓΑΣ.

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου ἀγγέλλει τῷ δημοσίῳ ὅτι ἐν τῷ καταστήματι τούτῳ γίνονται δεκταὶ παραγγελίαι ἐκτυπώσεως **βιβλίων, ἐκκλησιαστικῶν μουσικῶν βιβλίων, φυλλαδίων, διπλοτύπων, πινάκων, ἀγγελτηρίων, ἐπισκεπτηρίων** καὶ παντὸς εἴδους ἐντύπων εἴτε τὴν Ἑλληνικήν, τὴν τουρκικὴν καὶ τὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας, πάσης ἐργασίας ἐκτελουμένης μετὰ ταχύτητος, φιλοκαλίας, καὶ εἰς τιμὰς λίαν συγκαταβατικάς. Παραγγελίαι τυπογραφικῶν ἐργασιῶν γίνονται ὁμοίως δεκταὶ καὶ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν.

Ὅσοι τῶν συνδρομητῶν λὲν λαμβάνουσι τακτικῶς καὶ ἐγκαίρως τὸ φύλλον παρακαλοῦνται ἵνα ἀνακοινῶσι τοῦτο ἀνυπερθέτως τῷ προέδρῳ τῆς διευθυνούσης τὴν «Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν» ἐπιτροπῆς.

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ὁ Ἀγχιάλου Βασίλειος (πρόεδρος)
Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος
Α. Θ. Ξανθόπουλος
Ἰ. Δ. Τανταλίδης
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης (ταμίας)

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἑξαμηνιαία τὰ ἥμίση.

Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΕΤΑΙ

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου.

ΕΤΟΣ ΙΖ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 5 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1897 ΑΡΙΘ. 41

Ἀνωτέρᾳ ἐντολῇ ἐφιστᾶται σεπτόνως ἡ προσοχὴ πάντων τῶν οἱασδήποτε αἰτήσεις, γράμματα καὶ οἱαδήποτε ἄλλα ἔγγραφα τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ὑποβαλλόντων, ὅπως ὧσι ταῦτα οὕτως εὐαναγνώστως γεγραμμένα, ὥστε οὐ μόνον ἐπ' οὐδεμιᾶς λέξεως νὰ μὴ ἐπιτρέπηται διφορουμένη ἀνάγνωσις, ἀλλὰ καὶ τὸ σύνολον μὴ περιέχῃ δυσκολίαν περὶ τὴν ἀνάγνωσιν εἴτε ὡς ἐκ τῆς μελάνης, εἴτε ὡς ἐκ τοῦ γραφικοῦ χαρακτῆρος, εἴτε καὶ ὡς ἐκ τοῦ χάρτου.

Ἕνεκα τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου Νικολάου ἡ «Ἐκκλ. Ἀλήθεια» ἐκδίδεται σήμερον.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα — Περὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει μονῆς τοῦ Σωτῆρος τοῦ Φιλανθρώπου, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἁγιάσματος καὶ ἁγίων λειψάνων — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν — Ἱερὸν κήρυγμα — Ἐπιτροπὴ ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν — Κοινοποίησις.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ λειτουργία.—Τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ, ὡς προηγγείλαμεν, ἐτελέσθη ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ, ἡ πάλαι ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου, πρώτου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, νενομισμένη πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ λειτουργία, τῇ Α.Θ.Παναγιότητι συλλειτουργούντων ἐννέα συνοδικῶν ἀρχιερέων, τοῦ σεβασμ. μητροπολίτου Σωζουαγαθουπόλεως ἀσθενοῦντος, ἤτοι τῶν σεβασμ. ἁγίων Δέρκων, Πισσιδείας, Τραπεζοῦντος, Βιζύης, Ἀγχιάλου, Ξάνθης, Σισανίου, Προικοννήσου καὶ Κῴου, ὡς καὶ τοῦ ἐνταῦθα παρεπιδημοῦντος πανιερωτάτου μητροπολίτου Γάνου καὶ Χώρας. Ἡ Α. Ε. ὁ Μέγας Λογοθέτης ἵστατο ἐν τῷ παρθρονίῳ ἐν μεγάλῃ στολῇ. Κατάμεστος δὲ ἦν ὁ ἱερὸς πατριαρχικὸς ναὸς ἐκκλησιάσματος.

—*Ἐπισκέψεις.*—Τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Α' πατριαρχικοῦ Γραφείου, ἐπεσκέψατο τὸν νέον πρεσβευτὴν τῆς Γερμανίας Μαρτάλ, προσκομίσας τὰς πατριαρχικὰς προσρήσεις ἐπί τε τῷ ἐπαξίῳ διορισμῷ ἐν οὕτω περιβλέπτῳ πρεσβευτικῇ θέσει καὶ τῇ αἰσίᾳ ἐνταῦθα ἐλεύσει τῆς Α. Ἐξοχότητος. Ἡ Α. Ἐξοχότης ὑποδεξαμένη φιλοφρονέστατα τὴν Α. Πανοσιολογιότητα καὶ εὐχαριστήσασα αὐτῇ ἐπὶ ταῖς πατριαρχικαῖς προσρήσεσιν ἀπέστειλεν εὐθὺς τῇ ἐπιούσῃ τὸν σύμβουλον τῆς πρεσβείας κὸν Σέλζερ, ἵνα καὶ ἰδίᾳ εὐχαριστήσῃ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ἐφ' αἷς εὐηρεστήθη νὰ διαβιβάσῃ αὐτῷ εὐχαῖς διὰ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου.

Τῇ προχθὲς δὲ πέμπτῃ ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ὁ ἐνταῦθα διατρίβων δόκτωρ Κράμαρ, ἀντιπρόεδρος τῆς αὐστριακῆς βουλῆς τῶν ἀντιπροσώπων.

Ἡ Α. Θ. Π. ἐπεσκέψατο τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ τὸν σεβασμιώτατον μητροπολίτην Σωζοκαγαθουπόλεως Παρθένιον καὶ τὸν πανιερ. μητροπολίτην Παραμυθίας Βασίλειον, κατὰ τὰ νενομισμένα.

— *Μητροπολίτης Ἐλασσῶνος.*— Τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ κατέλιπε τὴν βασιλεύουσαν, ἀπερχόμενος εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ, ὁ νέος μητροπολίτης Ἐλασσῶνος Σωφρόνιος. Προεπέμφθη δὲ μέχρι τοῦ ἀτμοπλοίου ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν συνοδικῶν ἀρχιερέων σεβασμ. μητροπολίτου Ἀγχιάλου, τοῦ πανιερ. μητροπολίτου Παραμυθίας, τοῦ θεοφιλ. ἐπισκόπου Παμφίλου, τοῦ Μ. Ἀρχιδιακόνου, ἀντιπροσωπεύοντος τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμ. πατριάρχην, τοῦ ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τοῦ νομικοῦ συμβούλου τῶν Πατριαρχείων, τοῦ ἐνταῦθα ἀντιπροσώπου τοῦ Παν. Τάφου, τοῦ ἀνεψιοῦ τῆς Α. Θ. Π. Νικ. Βαλιάδου καὶ ἄλλων φίλων τῆς Α. Πανιερότητος.

— *Συγχαρητήρια.*— Τῷ ἑορτάζοντι ἱριτίμῳ τραπεζίτῃ καὶ ἐθνικῷ εὐεργέτῃ Ἀνδρέᾳ Συγγρῷ ἡ Α. Θ. Π. συνεχάρη τηλεγραφικῶς. Διὰ τοῦ Μ. Ἀρχιδιακόνου δὲ συνεχάρη ἡ Α. Θ. Παναγιότης τῷ Ἐξ. Ἀνδρέᾳ Κοπάσῃ, μέλει τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους.

—*Μέτρα περὶ ἐμβολιασμοῦ.*—Ἐπειδὴ ἔν τισι συνοικίαις ἐνέσκηψεν ἡ νόσος εὐλογία, ἡ σεβαστὴ αὐτοκρατορικὴ κυβέρνησις ἔλαβε τὰ κατάλληλα πρὸς τοῦτο μέτρα καὶ δὴ περὶ δωρεὰν ἐμβολιασμοῦ τῶν τέκνων τῶν ἀπόρων τάξεων. ἐγνώρισε δὲ τοῦτο ἁρμοδίως εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἐριστῶσα τὴν προσοχὴν αὐτοῦ ἰδίᾳ ὡς πρὸς τοὺς μαθητὰς τῶν σχολείων τῶν ἐν ταῖς πέριξ Βελιγραδίου καὶ Ἐξ Μαρμάρων ἐνορίαις, ὅπου ἡ νόσος ἐνεφανίσθη μετὰ μείζονος ἐπιτάσεως. Ἕνεκα τούτου ἡ Μ. Πρωτοσυγγελία ἀπέστειλε τὰς δεούσας διαταγὰς καὶ ὁδηγίας τοῖς ἁρμοδίοις, ἐντελομένη αὐστηρῶς ὅπως σπεύσωσι καὶ ἐμβολιασθῶσιν οἱ μαθηταὶ τῶν ἐν λόγῳ σχολείων, καθ' ὅσον οὐδεὶς ἀνεμβολίαστος μαθητὴς γενήσεται δεκτός. Αἱ σχετικαὶ δὲ πρὸς τοὺς χριστιανοὺς προτροπαὶ καὶ παραγγελίαι γενήσονται καὶ ἐπ' ἐκκλησίας, συμφώνως ταῖς πρὸς τοὺς ἱερατικῶς προεστῶτας ὁδηγίαις τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας.

—*Ἐκκλησία Ἀντιοχείας.* — Ἀνωμαλίαι τινές, ἀναφυεῖσαι, ὡς μὴ ὤφελεν, συνταράττουσιν ἀπό τινος τὴν εἰρήνην τῆς Ἐκκλησίας τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τῆς Ἀντιοχείας. Ἡ κατάστασις δὲ τῶν ἐκεῖ πραγμάτων εἰς κρίσιμον σημεῖον περιελθοῦσα, προύκάλεσε σύντονον τὴν προσοχὴν τοῦ Οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου, ὅπερ ἐνήργησεν ἁρμοδίως πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς διαταραχθείσης εἰρήνης καὶ ἡσυχίας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Ἀντιοχείας.

—*Ἐκκλησιαστικαὶ διαχειρίσεις.*— Ἐξηλέγχθησαν ὑπὸ τῆς ἐπὶ τούτῳ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐπιτροπῆς οἱ λογαριασμοὶ τοῦ 1895 τῆς ἐν Βλάγκᾳ ἱερᾶς Ἐκκλησίας τῶν ἁγίων Θεοδώρων, ἐπὶ τῆς διαχειρίσεως ὡς ἐπιτρόπων Κ. Καπίτζη, Γ. Δ. Ἀγγελίδου καὶ Ι. Β. Ἀμέλα, ὡς καὶ οἱ λογαριασμοὶ τοῦ αὐτοῦ ἔτους τῆς ἐν Διπλοκιονίῳ ἱερᾶς Ἐκκλησίας τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, ἐπὶ τῆς διαχειρίσεως ὡς ἐπιτρόπων Π. Θ. Ξανθοπούλου, Μιλτ. Κωνσταντινίδου, Γ. Βέκαρη, Δ. Α. Ζιντζιρλῆ καὶ Μ. Γρηγοριάδου. Εὑρέθησαν δὲ λογιστικῶς ἀφροτέρων τούτων τῶν Ἐκκλησιῶν οἱ λογαριασμοὶ ἐν τάξει κατεστρωμένοι. Διὸ καὶ οἱ διαχειριστὰὶ ἐκρίθησαν ἄξιοι ἐπαίνου ἐπί τε τῇ καλῇ διαχειρίσει καὶ τῷ ζήλῳ αὐτῶν.

—*Ἐκλογαὶ ἐφοριῶν.*—Ἀποράσει τοῦ Δ.Ε.Μ. Συμβουλίου, ἐν Τζιβαλίῳ, Κοντοσκαλίῳ, Ὑψωμαθείοις, Πρόποσι Ταταούλων καὶ Γαλατᾷ δὲν θέλουσιν ἐνεργηθῆ ἐκλογαὶ ἐφοριῶν, ἕνεκα ἐξαιρετικῶν λόγων. Ἐν δὲ Ἐδιρνικαπίῳ καὶ Διπλοκιονίῳ δὲν θὰ ἐνεργηθῶσιν ἐκλογαὶ ἐκκλησιαστικῶν ἐπιτροπῶν, διαμενουσῶν τῶν ἤδη ὑφισταμένων.

Ὅσοι τῶν συνδρομητῶν δὲν λαμβάνουσι τακτικῶς καὶ ἐγκαίρως τὸ φύλλον παρακαλοῦνται ἵνα ἀνακοινῶσι τοῦτο ἀνυπερθέτως τῷ προέδρῳ τῆς διευθυνούσης τὴν «Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν» ἐπιτροπῆς.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι, εὐλαβέστατοι Προϊστάμενοι καὶ τιμιώτατοι Μεκτάριδες τῶν ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Κωνσταντινουπόλεως διαφόρων ἐνοριῶν.

Ἀριθ. Πρωτ. 6310 / Διεκπ. 3820

Ἡ Μεγάλη Πρωτοσυγκελλία διὰ τῆς ἀπὸ 20 Μαΐου λήγοντος ἔτους Ἐγκυκλίου αὐτῆς ἐξαγγέλλουσα πᾶσιν Ὑμῖν τὸ εὐμενὲς τῆς σεβαστῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως μέτρον, καθ' ὃ ἀπηλλάττοντο οἱ ἁρμόδιοι τοῦ τεταγμένου προστίμου, ἂν ἔσπευδον ἐντὸς ἑξαμήνου τὰς μήπω ἐγγραφείσας πράξεις γάμων, γεννήσεων, θανάτων καὶ μεταλλαγῶν κατοικίας, προετρέπετο καὶ ἐνετέλλετο πᾶσιν Ὑμῖν γνωστὸν ποιήσασθαι διὰ καταλλήλων μέσων τὸ πρᾶγμα εἰς ὅσον ἔνεστιν εὐρύτερον κύκλον καὶ συστῆσαι τοῖς ἐνορίταις, ἵνα σπεύσωσιν ἐγκαίρως ἐπωφεληθῆναι τῆς εὐκαιρίας ταύτης. Νῦν δὲ καὶ αὖθις ἄτμενοι γνωστὸν ποιούμεθα πᾶσιν Ὑμῖν ὅτι ἡ προθεσμία αὕτη παρατείνεται κατὰ ἕνα πρὸς τοῖς ἄλλοις μῆνα, οὗ παρερχομένου αὐστηρότατα ἐφαρμοσθήσεται ὁ σχετικὸς νόμος, ὁ ἐπιβάλλων πρόστιμον τοῖς μὴ ἐγκαίρως ἀνακοινουμένοις τὰς ἄνω σημειουμένας πράξεις εἰς τὰ ἁρμόδια κυβερνητικὰ τμήματα. Ἐφ' ᾧ καὶ προτρεπόμεθα πάντας Ὑμᾶς, ὅπως, ἐάν τινες τῶν ἁρμοδίων ὑπάρχωσιν ὑστεροῦντες μέχρι τοῦδε περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἑαυτοῦ καθήκοντος, σπεύσωσιν ἐπωφεληθῆναι τῆς νέας ταύτης εὐεργετικῆς τῆς σεβαστῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως διαθέσεως, ἀποστέλλοντες πρὸς τοῦτο καταλόγους ἑλληνιστὶ περιέχοντας τὰς ἀπαιτουμένας πληροφορίας συνῳδὰ ταῖς προλαβόντως δοθείσαις Ὑμῖν ὁδηγίαις διὰ τὰ περαιτέρω. Ἐπὶ δὲ τούτοις εἴητε ἐν Κυρίῳ ὑγιαίνοντες.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 2 Δεκεμβρίου 1897.

† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος **ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ**

Παρόραμα.

Κώλυσις τοῦ θείου κηρύγματος ὑπὸ ἐπιτρόπων. Ἐν τῇ τελευταίᾳ παραγράφῳ, στίχ. ε' τῆς διατριβῆς τοῦ ἐλλογίμου καθηγητοῦ Λουΐζου Ἠλιοῦ, τῆς ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω ἐπιγραφὴν δημοσιευθείσης ἐν τῷ προηγουμένῳ τεύχει τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας», παρελείφθη κατὰ λάθος λέξις· ἐπειδὴ δὲ οὕτω παραβλάπτεται ἡ ἔννοια, ἀναδημοσιεύομεν ὧδε ὁλόκληρον τὸ μέρος τοῦτο πρὸς ἐπανόρθωσιν τοῦ λάθους.

«Δικαίωμα μὲν λοιπὸν οὐδεὶς ἐπίτροπος ἔχει νὰ ἐμποδίζῃ τὸ θεῖον κήρυγμα ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ· ἀλλ' ὅπου ἐπίτροπος ἐκώλυσε θεῖον κήρυγμα, ἐκεῖ πρέπει, ὡς εἶπον ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ, νὰ ἐξετάσῃ εἰλικρινῶς **ὁ ἱεροκήρυξ** μήπως αὐτός πταίῃ».

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΜΟΝΗΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΤΟΥ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΟΥ,

ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝ ΑΥΤΗ ΑΓΙΑΣΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΑΓΙΩΝ ΛΕΙΨΑΝΩΝ*

5. Τὸν ὑπὸ τῶν χρονογράφων τούτων λεγόμενον «περικαλλῆ», «περιφανῆ» ναὸν τῆς ἁγίας Θεοφανοῦς, αὐτὸς ὁ, ὡς εἴπομεν, εἰ μὴ ἀποπερατώσας, ἀλλὰ καλλωπίσας, *Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος* ἐπανειλημμένως ὀνομάζει ἁπλούστατα αὐκτήριον τῆς ἁγίας καὶ βασιλίδος Θεοφανοῦς· μέμνηται αὐτοῦ ἐν τῷ κεφαλαίῳ, ὅσα δεῖ παραφυλάττειν «ἐπὶ » τῇ τελετῇ τῆς μνήμης τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου ..» ὡς καὶ ἐν τῷ κεφαλαίῳ «ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ «ἑορτῇ καὶ προελεύσει τῶν ἁγίων Πάντων»[90]. Ἀναφέρει ὁ αὐτοκράτωρ συγγραφεὺς ἐν τῷ στ' κεφαλαίῳ τὸν τάφον τοῦ πάππου αὐτοῦ Βασιλείου τοῦ φιλοχρίστου αὐτοκράτορος (τοῦ Μακεδόνος), τὸν τοῦ πατρὸς Λέοντος τοῦ ὀρθοδόξου βασιλέως, καὶ τὸν τῆς ἁγίας καὶ βασιλίδος Θεοφανοῦς, ὡς εὑρισκομένους «ἀριστερᾷ πρὸς ἀνατολὴν» τοῦ βήματος τοῦ ναοῦ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων «πρὸς τοὺς τάφους, ἤγουν τὸν ἅ» γιον Κωνσταντῖνον» (E. Lips., σελ. 307). Ἐν τῷ ἑπομένῳ κεφαλαίῳ ζ' τάσσει τὸ εὐκτήριον τῆς ἁγίας Θεοφανοῦς *ἔνδον ναοῦ τῶν ἁγίων Πάντων*, κειμένου «δεξιᾷ τοῦ ὡρολογίου τοῦ ναοῦ τῶν ἁγίων Ἀπιστό» λων» (σελ. 309)· ἐν τῷ δεξιῷ πρὸς ἀνατολὴν μέρει τοῦ εἰρημένου ναοῦ ἦν εὐκτήριον Λέοντος μάρτυρος· «διὰ τοῦ ἔνδον τοῦ βήματος κελλίου» τοῦ εὐκτηρίου τούτου, ὁ δεσπότης μετέβαινεν εἰς τὸ εὐκτήριον τῆς ἁγίας Θεοφανοῦς, ἐξερχόμενος δὲ καὶ ἀκροώμενος τῆς ἀναγνώσεως τοῦ εὐαγγελίου ἤρχετο «πάλιν ἐν τῷ αὐτῷ εὐκτηρίῳ τῆς ἁγίας Θεοφανοῦς» (σελ. 310), καὶ διερχόμενος διὰ τοῦ νάρθηκος τοῦ εὐκτηρίου τοῦ ἁγίου Ὑπατίου καὶ τοῦ ἐκεῖσε ἐξάγοντος ἐξαέρου, ἀνήρχετο διὰ τῆς ξυλίνης σκάλας τῆς ἐξαγούσης ἔξω τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου καὶ ἀναγούσης εἰς τὰ κατηχουμενεῖα τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὸ πλάτυνον. Ἐκ τῶν λεπτομερειῶν τούτων τοῦ Πορφυρογεννήτου ἐξάγομεν ὅτι τὸ εὐκτήριον τῆς ἁγίας Θεοφανοῦς, ἐν ᾧ καὶ ὁ τάφος αὐτῆς τε καὶ τῶν ἄλλων εἰρημένων ἦσαν, ἔκειτο ἔνδον τοῦ ναοῦ τῶν ἁγίων Πάντων· ἀναγινώσκομεν εἰς τὸν Ἀνώνυμον Πατριογράφον (παρὰ *Bandouriῳ*, βιβλ. I, ἀρ. 59, σελ. 21 E. R.), ὅτι τὸν ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, πλησίον τοῦ Σίγματος ᾠκοδομημένον ναὸν τοῦ ἁγίου Στεφάνου «Λέων ὁ βασιλεὺς ἐποίησε μι» κρὸν καὶ τὴν ὕλην πᾶσαν τῶν χρυσῶν ἀψίδων, πο» λυποικίλων λίθων καὶ κίονος ἀπέθετο εἰς τοὺς ἁ» γίους Ἀποστόλους καὶ ναὸν ἀνήγειρε τοὺς ἁγίους » Πάντας». (Ὁ Κωδινὸς de Orig., ἀρ. 131, σελ. 62, E. R. γράφει «εἰς τοὺς ἁγίους Πάντας»). Εἰς ταῦτα τοῦ Ἀνωνύμου προστίθησιν ὁ *Bandoῦριος* (Comment., σελ. 593, E. R.) ἐκ τοῦ Κολβερτινοῦ κώδικος καὶ τὰ ἑξῆς: «διὰ τὴν τῆς γυναικὸς αὐτοῦ θαυματουργίαν » καὶ ἁγιότητα τῆς πρώτης λέγω Θεοφανοῦς τῆς ἁ» γίας καὶ θαυματουργοῦ βασιλίδος,» ὁ ναὸς λοιπὸν τῆς ἁγίας Θεοφανοῦς καὶ ὁ ναὸς τῶν ἁγίων Πάντων εἰς καὶ ὁ αὐτὸς ναὸς ἦν, τοῦθ' ὅπερ μαρτυρεῖ καταφρανως καὶ ἡ *Ἀνώνυμος Σύνοψις χρονική* (παρὰ Σάθᾳ, ἔνθ' ἀν.) λέγουσα· «ὁ βασιλεὺς (Λέων) ἐντίμως » καὶ βασιλικῶς κηδεύσας αὐτὴν (τὴν Θεοφανώ), ναὸν » ὡραιότατον εἰς τὸ πρὸς ἀνατολὰς μέρος τῶν ἁγίων » Ἀποστόλων εἰς ὄνομα ταύτης ἀνεγείρας, ἐκεῖ κα» τατίθησιν, *ὅπερ δὴ ναὸν τῶν ἁγίων Πάντων κα» τονομάζομεν*». Ὁ *Σκαρλᾶτος* ἐκ τοῦ Πορφυρογεννήτου ἀρχόμενος ὑπώπτευσε τὴν ταυτότητα τοῦ εὐκτηρίου τῆς ἁγίας Θεοφανοῦς καὶ τοῦ τῶν ἁγίων Πάντων, ἐκλεβὼν ἀμφότερα ἐντὸς τοῦ ναοῦ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων ὄντα (Κ]πολις, τ. Α', σελ. 394), οὐδὲν ὅμως προσέθετο εἰς τὰ λεγόμενα τῶν χρονογράφων περὶ τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Θεοφανοῦς ἰδίᾳ γράφων (σελ. 400), καίτοι ἐν τῇ περιγραφῇ τοῦ ναοῦ τῶν ἁγίων Πάντων (σελ. 406—408) παρατίθησι τὸ τοῦ Κολβερτινοῦ κώδηκος παρὰ Βανδουρίῳ κείμενον. Ὁ *Πασπάτης* (Βυζ. Μελ., Κ]πόλει, 1877, σελ. 399) ἔνδον τοῦ ναοῦ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων λέγει τῆς βασιλίδος Θεοφανοῦς εὐκτήριον, ἄνευ ἄλλης λεπτομερείας. Ὁ Mordtmann (Esq., ἀρ. 127), ἑπόμενος τῷ Πορφυρογεννήτῳ, τὸν μὲν ναὸν τῶν ἁγίων Πάντων τοποθετεῖ ἀμέσως παρὰ τὸν ναὸν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, πρὸς τὲ βόρειον αὐτοῦ μέρος, ὅπου τάσσει καὶ τὸ μικρὸν ἐκεῖνο παλάτιον, τὸ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἱστορικοῦ ἀναφερόμενον· ναὸν δὲ τῆς ἁγίας Θεοφανοῦς ὑποδείκνυσι (ἀρ. 126) τὸ γνωστὸν Δεμιρτζιλὶρ μεστζητί, ἐν τῇ συνοικίᾳ Τσιρτσίρ, ἀναμέσον τῆς συνοικίας Ἀτ παζάρ καὶ τοῦ τεμένους τοῦ Πορθητοῦ, βορειοανατολικῶς αὐτοῦ· τὸ Βυζαντινὸν ὅμως οἰκοδόμημα τοῦτο ὁ *Κωνσταντῖνος* (Κωνσταντινιάς, σελ. 76, ἔκδ. 1824), καὶ μετ' αὐτὸν ὁ *Σκαρλᾶτος* (ἔνθ' ἀν. σελ. 376), καὶ ὁ *Πασπάτης* (ἔνθ' ἀν. σελ. 325) λέγουσιν, οὐχὶ ἀστόχως, ὅτι ἐστὶν ἡ ἐκκλησία τῆς Θεοτόκου ἡ ἐπικεκλημένη τοῦ Λιθοῦς. Ὁ ναὸς τῶν ἁγίων Πάντων, ὅστις, ὡς εἴρηται, ἦν ὁ αὐτὸς καὶ ὁ τῆς ἁγίας Θεοφανοῦς, στενῶς ἦν συνημμένος καὶ ἐσωθεν συγκοινωνῶν τῷ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων ναῷ· περὶ αὐτοῦ ἐγνωρίσαμεν τὰ ἑξῆς: ἐν ἔτει 1010, τῇ θ' Μαρτίου ὑπὸ σεισμοῦ «πέπτωκεν ἡ σφαῖρα» (ὁ θόλος) αὐτοῦ, ἀνακτισθεὶς ὑπὸ τοῦ τότε αὐτοκρατορεύοντος Βασιλείου Β' τοῦ Πορφυρογεννήτου (Κεδρηνός· σελ. 706, E. R.—Γλυκᾶς· σελ. 310, E. R.)· ἐν ἔτει 1200 ἐπεσκέφθη τὸν ναὸν Ἀντώνιος ὁ ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Νοβγορόδ, ὃς λέγει τεθησαυρισμένην ἐν αὐτῇ τὴν κάραν τοῦ Ἀποστόλου Φιλίππου καὶ ἑτέρων ἁγίων λείψανα (ἔνθ' ἀν. σελ. 104)· ἐν ἔτει 1206 ἔπαθεν αὖθις ἐκ

---

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 316—319.

90. Κωνστ. Πορφυρογέννητος· Ἔκθ. τῆς βασιλ. τάξ., Β' κεφ. στ', ζ'.

σεισμοῦ (Σκαρλᾶτος· ἔνθ' ἀν., σελ. 406), ἀμέσως μὴ ἐπισκευασθεὶς πιθανῶς, λατινοκρατουμένης τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλ' εὐθὺς μετὰ τὴν ἀνάκτησιν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου, τοῦ στήσαντος καὶ τὸν παρὰ τὸν ναὸν κίονα τοῦ 'Αρχιστρατήγου· ἐν ἔτει 1283 τοὺς 'Αρσενιάτας «ὁ τῶν ἁγίων » Πάντων ναὸς ἐδίδοτο, εὖ μὲν μεγέθους καὶ κάλλους » ἔχων, ἅμα μὲν εἰς ὑποδοχὴν τῶν ἀριθμουμένων » ἅμα δὲ καὶ εἰς οὐ μετρίαν παραψυχὴν καὶ τέρψιν, » *ἐκ παλαιοῦ δὲ κεκλεισμένος ὡς μηδὲ πολλοὺς με-* » *μνῆσθαι ἤν τε που καὶ ἐτελέσθη ἐν τούτοις τῶν* » *ἱερῶν τελετῶν*» (Παχυμέρης· 'Ανδρ., I, 13)· ἐν ἔτει 1296, τῇ α' 'Ιουνίου, ὑπὸ σεισμοῦ «ὁ . . τῶν ἁγίων » 'Απάντων ναὸς ἐς τότε συνεστηκώς, καὶ μηδενὸς » τῶν ἀναγκαίων λειπόμενος, ἐλεεινὴν θραῦσιν πάσχει » καὶ πτῶσιν τῆς ὀροφῆς, ὅση τε περὶ τὸ βῆμα καὶ » ὅση περὶ μέσον ἀνῳκοδόμητο» (Παχυμέρης· ἔνθ' ἀν., III, 15.—Μέμνηται τοῦ σεισμοῦ καὶ Γρηγορᾶς VI, 9.)· φαίνεται ὅτι οὐδεμία πρόνοια τότε ἐλήφθη περὶ αὐτοῦ, καὶ περὶ τὸ 1390 ἔτος τὰ ἐρείπια τοῦ ναοῦ «κατεάξας» ὁ αὐτοκράτωρ 'Ιωάννης Β' ὁ Παλαιολόγος ἐχρήσατο εἰς τὴν οἰκοδομὴν τῶν ἐν τῇ Χρυσείᾳ Πύλῃ πύργων (Δούκας· κεφ. XIII). Διὸ καὶ ὁ *Bovorde.lμόρτης*, τῷ 1422 ἐπισκεψάμενος τὴν Κωνσταντινούπολιν, περὶ τὸν ναὸν τῶν ἁγίων 'Αποστόλων λέγει ἱδρυμένον τὸν κίονα τοῦ ἀρχαγγέλλου ('Ελλ. Φιλ. Σύλ., Εἰκοσιπενταετ. σελ. 186), διότι οὐδ' ἴχνος ἀπέμενε τοῦ ναοῦ τῶν ἁγίων Πάντων, πρὸ τοῦ ὁποίου πάντες οἱ πρὸ αὐτοῦ τοποθετοῦσι τὸν κίονα τοῦτον· τὴν ἐρείπωσιν μαρτυρεῖ καὶ ἡ παντελὴς σιωπὴ τῶν ῥώσων προσκυνητῶν. Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ, μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν Λατίνων τῷ 1204, μᾶλλον δὲ μετὰ τὴν βλάβην τοῦ ναοῦ τῶν ἁγίων Πάντων ἐκ τοῦ σεισμοῦ τῆς α' 'Ιουνίου 1206, φαίνεται μετενεχθὲν τὸ λείψανον τῆς ἁγίας Θεοφανοῦς εἰς τὴν γυναικείαν Μονὴν τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου· ὁ Κολβερτινὸς Κῶδιξ παρὰ Βανδουρίῳ (Comment., σελ. 651, E. R.) γραφεὶς πρὸ τοῦ 1320 ἔτους λέγει: «... ἥτις (Θεορα- » νὼ) κατέκειτο εἰς τοὺς ἁγίους 'Αποστόλους· ἥτις » μέχρι τῆς σήμερον ἀναπηγάζει κρουνοὺς θαυμάτων » μεγίστων ἐν τῇ γυναικείᾳ Μονῇ, τῆς (;) εἰς ὄνο- » μα τιμωμένης τοῦ Μεγάλου καὶ ἁγίου Κωνσταντί- » νου· εἴδομεν δ' ὅτι εἰς τὴν Μονὴν ταύτην λέγει ἀναπαυόμενον τὸ λείψανον τῆς ἁγίας καὶ ὁ τῷ 1350 ἐπισκεψάμενος τὴν Κωνσταντινούπολιν ῥῶσος Στέφανος ὁ ἐκ Νοβγορόδ. [Ἄλλην μνείαν τῆς γυναικείας ταύτης Μονῆς τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου δὲν ἐγνωρίσαμεν, οὔτε εἰς τοὺς Βυζαντινούς, οὔτε εἰς τὸν Δουκάγγιον καὶ τοὺς μεταγενεστέρους ἀπαντώσης]. Ἐπειδὴ λοιπόν, κατὰ τὰ εἰρημένα, ὁ ναὸς τῶν ἁγίων Πάντων, ὁ καὶ τῆς ἁγίας Θεοφανοῦς, ῥηθέντος τοῦ μὲν δεκάτου τρίτου αἰῶνος (1296) εἶχεν ἐρειπωθῇ, τοῦ δὲ δεκάτου τετάρτου (1390) τέλειον ἐξαφανισθῇ, ἕπεται, ὅτι τὸ ἔτι καὶ νῦν ὁρώμενον Βυζαντινὸν οἰκοδόμημα, τὸ Δεμιρτζιλὶρ μεσζητί, διασῶζον τὸν βυζαντινὸν θόλον καὶ τοὺς τοίχους, δὲν δύναται νὰ λεχθῇ λείψανον τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Θεοφανοῦς, καὶ ὅτι δικαίως θεωρεῖται λείψανον τῆς Μονῆς τῆς Θεοτόκου τοῦ Διβοῦ, ἥτις ἀναφέρεται σωζομένη καὶ λειτουργοῦσα δεκάδας τινας ἐτῶν πρὸ τῆς ἁλώσεως τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν ὀθωμανῶν (τῷ 1416, Φραντζῆς· I, 38. Τῷ 1419—1421, Ζώσιμος ὁ διάκονος· Itin. Rus. σελ. 205).

6. Τοσαῦτα εἰπόντες περὶ τοῦ ναοῦ ἢ τοῦ εὐκτηρίου τῆς ἁγίας Θεοφανοῦς = ἁγίων Πάντων, παραπέμπομεν τὸν πλείω εἰδέναι βουλόμενον εἰς τὸν Δουκάγγιον καὶ τὸν Σκαρλᾶτον καὶ ἐπάνιμεν εἰς τὸ λείψανον τῆς ἁγίας Θεοφανοῦς· ὡς εἴπομεν μεσοῦντος τοῦ ΙΔ' αἰῶνος τοῦτο ἀπέκειτο εἰς τὴν γυναικείαν Μονὴν τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου· πότε καὶ διατί μετηνέχθη ἀπ' αὐτῆς εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Φιλανθρώπου ἄδηλον· ἀλλ' ἀπὸ ταύτης, ὅτε ἅπασα αὕτη ἡ παραλία περιελήφθη εἰς τὸ νέον παλάτιον τοῦ κατακτητοῦ Σουλτὰν Μεχεμὲτ Β', μετηνέχθη εἰς τὸν τότε πατριαρχικὸν ναόν, τὴν Μονὴν τῆς Παμμακαρίστου, καὶ ἐξ αὐτῆς τῷ 1587, εἰς τὸν ἐν Φαναρίῳ πατριαρχικὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ὅπου εὑρίσκεται σήμερον.

ϛστ'.

Λείψανον Λέοντος τοῦ Σοφοῦ. Ὁ αὐτὸς Ῥῶσος προσκυνητὴς ὁ ἱεροδιάκονος Ζώσιμος λέγει ἀποκείμενα ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Φιλανθρώπου τὰ λείψανα Λέοντος τοῦ Σοφοῦ· ἐγνωματεύσαμεν ἤδη εἰς τὴν πραγματείαν ἡμῶν περὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μονῆς τῆς Παμμακαρίστου (ἔνθ' ἀν.) ὅτι ἐξ ἀνακριβοῦς πληροφορίας ὁ Ζώσιμος λέγει τὸν ἐν τῇ Μονῇ τάφον τοῦ κτίτορος 'Αλεξίου Α' Κομνηνοῦ ὄντα τὸν τοῦ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ· ἐμμένομεν καὶ νῦν εἰς τὴν γνώμην ἐκείνην, ἀφοῦ πολλαχῶς μεμαρτυρημένον εὑρηται ὅτι ὁ Λέων ἐτέθαπτο εἰς τὸ ἡρῷον τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, τὸ ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων 'Αποστόλων· Ναὶ μὲν καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ ἦν αὐτόθι τεθαμμένη· ἡ ἀνακομιδὴ ὅμως αὐτῆς δικαιολογεῖται, διότι αὕτη μὲν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας ἐν ταῖς ἁγίαις καὶ θαυματουργοῖς κατετάχθη, ἐκεῖνος δὲ οὐ μόνον τοιαύτης τιμῆς δὲν ἠξιώθη, ἀλλὰ τοὐναντίον ἀφορισμοῦ ἐπιτίμιον ἔλαβε παρὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Νικολάου Α' ἐπὶ τετραγαμίᾳ· διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος Νοβγορόδ 'Αντώνιος ἐξεπλάγη ἰδὼν ἐν τῇ ἁγίᾳ Σοφίᾳ τῷ 1200 εἰκόνα παριστῶσαν τὸν αὐτοκράτορα «κὺρ Λέοντα τὸν Σοφὸν» καὶ ἠρώτησε διατί ἐζωγραφήθη (It. R. σελ. 90—91).

Ἐὰν δὲ ἀνωτέρω ἐλέχθη ὅτι κατὰ τὴν ἐπιτέλεσιν τῆς ἐτησίου μνήμης τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου, ὁ βασιλεὺς «θυμιᾷ» καὶ «τὸν τάφον Λέοντος τοῦ ὀρθοδόξου δεσπότου», τὴν τιμὴν ταύτην ὁ υἱὸς καὶ διάδοχος Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος παραδίδωσιν ἡμῖν γιγνομένην, καὶ ἴσως αὐτὸς ἐξ ἀτομικοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὸν πατέρα ἐθέσπισεν. Οὕτω λοιπὸν λόγος ἀνακομιδῆς τοῦ λειψάνου τοῦ Λέοντος ἀπὸ τοῦ ναοῦ

τῶν ἁγίων Ἀποστόλων εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Φιλανθρώπου δὲν ὑπάρχει· τὴν τοῦ Ζωσίμου μαρτυρίαν ἐθεωρήσαμεν εἰς τὴν προμνημονευθεῖσαν πραγματείαν ἡμῶν περὶ τῆς Μονῆς τῆς Παμμακαρίστου ἀπόδειξιν τῆς ὑπάρξεως τοῦ τάφου Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, ἡ λιθίνη λάρναξ τοῦ ὁποίου κομισθεῖσα εἰς τὴν Μονὴν ταύτην ἐσώζετο κατὰ τὸ 1578, ἧς ἀπεικόνισμα ὑπὸ τοῦ τότε ἐπισκεφθέντος τὸ πατριαρχεῖον Σ. Σβάϊγγερ δημοσιευθὲν ἀνετυπώσαμεν ἐν τῇ εἰρημένῃ πραγματείᾳ ἡμῶν. Ὁ Ζώσιμος ὑπέπεσε καὶ εἰς σφάλμα εἰπὼν γυναικείαν τὴν Μονὴν τοῦ Φιλανθρώπου, ἐνῷ ἦν ἀνδρῴα· ἀβασανίστως κατ' ἀρχὰς ἀκολουθήσαντες αὐτόν, ἐδευτερολογήσαμεν (Ἑλλ. Φιλ. Σύλ. τ. ΚΔ', σελ. 81) διορθοῦντες τὸ σφάλμα.

[Ἕπεται συνέχεια]

Ξ. Α. ΣΙΔΕΡΙΔΗΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ

ΤΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΝΔΕΚΑΤΗ

ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

Κεφάλαιον ιδ'. στίχ. 16—24.

16 «Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἄν-
θρωπός τις ἐποίησε δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσε πο-λ-
17 λούς. Καὶ ἀπέστειλε τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ
δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις· Ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη
18 ἕτοιμά ἐστι πάντα. Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖ-
σθαι πάντες. Ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ, Ἀγρὸν ἠγόρα-
σα, καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθεῖν καὶ ἰδεῖν αὐτόν·
19 ἐρωτῶ σε ἔχε με παρῃτημένον. Καὶ ἕτερος εἶπε,
Ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμά-
σαι αὐτά· ἐρωτῶ σε ἔχε με παρῃτημένον. Καὶ ἕτε-
20 ρος εἶπε, Γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι
21 ἐλθεῖν. Καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἀπήγ-
γειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. Τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκο-
δεσπότης εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ, Ἔξελθε ταχέως εἰς
τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτω-
χοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ χωλοὺς καὶ τυφλοὺς εἰσά-
22 γαγε ὧδε. Καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος, Κύριε, γέγονεν ὡς
23 ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστί. Καὶ εἶπεν ὁ Κύριος
πρὸς τὸν δοῦλον, Ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγ-
μούς, καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ ὁ οἶ-
24 κός μου. Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν
ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου.
Πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί».

Ἡ ἐν τῇ περικοπῇ ταύτῃ, τῇ ἀναγινωσκομένῃ τῇ μιθεπομένῃ Κυριακῇ, περιεχομένη παραβολὴ τοῦ μεγάλου δείπνου εἶναι προφανῶς ὅλως διάφορος τῆς παραβολῆς τῶν γάμων τοῦ υἱοῦ τοῦ βασιλέως τῆς ἀπαντώσης παρὰ μόνῳ τῷ εὐαγγελιστῇ Ματθαίῳ (22, 2—14), καὶ ἀναγινωσκομένης τῇ ιδ' Κυριακῇ τοῦ εὐαγγελιστοῦ τούτου, ὅπου καὶ ἀναπτύχθη ἡ ἔννοια αὐτῆς (Ὅρα Ἐκκλησ. Ἀληθ. ἀριθμ. 27 σ. 222—224), καίτοι ἄλλως παρουσιάζει ἱκανὰς πρὸς ἐκείνην ὁμοιότητας. Αἱ ὁμοιότητες αὗται εἶναι καθαρῶς ἐξωτερικαὶ καὶ τυπικαὶ μόνον, οὐχὶ δὲ καὶ κατ' οὐσίαν καὶ ἔννοιαν. Διότι ἐν ἀμφοτέραις πρόκειται περὶ δείπνου καὶ περὶ κεκλημένων εἰς αὐτό, καθὼς καὶ περὶ ἀρνήσεως αὐτῶν ἵνα προσέλθωσιν εἰς τὴν κατάλληλον ὥραν. Ἀλλ' ἐν τούτοις καὶ ἐν τῇ ἐξωτερικῇ ταύτῃ παραστάσει τοῦ πράγματος ὑπάρχει σπουδαία διαφορά, καθ' ὅσον ἐκεῖ μὲν πράκειται περὶ γάμων υἱοῦ βασιλέως καὶ περὶ γαμηλίων γευμάτων, ὁ δὲ τρόπος τῆς προσκλήσεως ἔχει τι τὸ ἰδιαζόντως μεγαλοπρεπὲς καὶ πανηγυρικόν· ἐνταῦθα δὲ ἁπλῶς καὶ μόνον πρόκειται περὶ μεγάλου δείπνου ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου, ὅστις ἐπὶ εὐκαιρίᾳ τινὶ χαροποιᾷ τοῦ ἑαυτοῦ βίου ἐποίησεν αὐτό, καὶ κατὰ φυσικὸν λόγον προσεκάλεσε φίλους τινὰς καὶ οἰκείους. Ἔπειτα ἡ πρὸς τοὺς καλοῦντας δούλους συμπεριφορὰ εἶναι πολλῷ διάφορος εἰς τὰς δύο παραβολάς, καθ' ὅσον ἐν μὲν τῇ παρούσῃ οὐδὲν κατ' αὐτῶν πράττουσιν οἱ ἀρνούμενοι, ἐν δὲ τῇ παρὰ τῷ Ματθαίῳ καὶ κακοποιοῦσιν αὐτοὺς καὶ φονεύουσι, καὶ οὕτως ἐπισπῶνται τὴν κατ' αὐτῶν μῆνιν τοῦ βασιλέως. Καὶ πρὸς τούτοις ἐνταῦθα διαφορεῖ ὁ τὸ δεῖπνον ποιῶν διὰ τὴν ἀγροικίαν τῶν μὴ προσερχομένων καὶ δέχεται πάντας ἀνεξαιρέτως τοὺς ἐν τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ καλουμένους, χωρὶς εἰς οὐδένα ν' ἀπευθύνῃ τὴν παραμικρὰν παρατήρησιν· ἐκεῖ δὲ ὀργίζεται ὁ βασιλεὺς καὶ τιμωρεῖ τοὺς ἀπειθεῖς, τὸν δὲ ἄνευ ἐνδύματος γάμου προσελθόντα ἐκβάλλει εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον ὡς μεγάλως ἔνοχον. Ἄλλαι λεπτομερέστεραι διαφοραὶ παραλείπονται ὡς εὐκόλως ἐννοούμεναι παρὰ τῶν φιλομαθῶν καὶ περιέργων ἀναγνωστῶν. Ἐν δὲ τῇ ἐννοίᾳ ἡ οὐσιωδεστάτη διαφορὰ εἶναι, ὅτι ἐκεῖ μὲν πρόκειται περὶ τῆς μετὰ τὴν προσέλευσιν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν δικαίας ἐκτιμήσεως τῶν ἤδη προσελθόντων, καὶ συνεπῶς περὶ τῆς αὐστηρᾶς τιμωρίας τῶν ἀναξίων καὶ ὅλως ἀπαρασκεύων δι' αὐτήν· ἐνταῦθα δὲ περὶ τῆς ἐν τῇ πρώτῃ ἀναπτύξει τῆς βασιλείας ταύτης ἐπὶ γῆς μεταβάσεως ἀπὸ τῶν ἀπειθῶν καὶ ἀπίστων Ἰουδαίων εἰς τὰ διάφορα ἔθνη, τὰ μὴ συμπεριλαμβανόμενα εἰς τὰς ἰδιαιτέρας πρὸς τοὺς Ἰουδαίους ἐπαγγελίας. Γνωστὸν δὲ ὅτι ὀλίγον πρότερον ὁ Κύριος ἀνέπτυξεν ἐνώπιον ὁμοίων ἀκροατῶν, προπετῶν καὶ δυσηνίων, τὴν παραβολὴν τῆς ἀκάρπου συκῆς, δι' ἧς ὡρίζετο ἡ τελευταία διὰ τοὺς Ἰουδαίους προθεσμία τῆς εἰσόδου εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν καὶ ἡ μετὰ ταύτην φυσικῶς ἐλευσομένη διὰ τὴν ἀπείθειαν καὶ ἀπιστίαν δικαία τιμωρία (Λουκ. 13, 6—9).

Ἐκ τούτων δὲ δῆλον γίνεται ὅτι ἡ προκειμένη παραβολὴ ἀνήκει εἰς ἐκείνην τὴν σειρὰν τῆς παραβολικῆς διδασκαλίας τοῦ Κυρίου, δι' ἧς οἱ ἀκροαταὶ

ἐδιδάσκοντο πῶς ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ ἱδρυομένη θὰ ἀναπτυχθῇ καὶ θὰ ἐξαπλωθῇ καὶ εἰς τὰ ἔθνη τὰ μὴ συμπεριλαμβανόμενα εἰς τοὺς ἀμέσους κληρονόμους, εἰς τοὺς υἱοὺς τῆς βασιλείας ταύτης, οἵτινες κατὰ φυσικὸν λόγον μὴ ὠφεληθέντες ἐξ αὐτῆς, ἔμελλον νὰ ὑποστῶσι τὰς συνεπείας τῆς ἀπιστίας καὶ ἀπειθείας αὐτῶν. Εἰς τὴν σειρὰν δὲ ταύτην ἀνήκει καὶ ἡ διδακτικωτάτη παραβολὴ τῶν πονηρῶν γεωργῶν, οἵτινες κατὰ τὴν ὁμολογίαν αὐτῶν τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν ἀρχιερέων ἦσαν ἄξιοι νὰ τιμωρηθῶσι κακοὶ κακῶς ὑπὸ τοῦ κυρίου τοῦ ἀμπελῶνος (Ματθ. 21, 33—44 Μάρκ. 12, 1—12 Λούκ. 20, 9—19). Ἡ δὲ σειρὰ τοῦ λόγου ἐν τῇ ἀφηγήσει τοῦ ἱεροῦ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ ἔχει οὕτω. Ὁ Κύριος εἶχε κληθῇ ὑπό τινος ἀρχηγοῦ τῶν Φαρισαίων, ἴσως μέλους τοῦ μεγάλου τῶν Ἑβραίων συνεδρίου, εἰς γεῦμα ἐν ἡμέρᾳ σαββάτου. Ἐπηκολούθησε καὶ ἐκεῖ κατὰ φυσικὸν λόγον σύγκρουσις γνωμῶν διὰ τὴν τήρησιν τοῦ σαββάτου, τοῦ Κυρίου ἐλέγξαντος αὐτοὺς καὶ θαυμασίως θεραπεύσαντος ὑδρωπικόν τινα, προσαγαγόντος δὲ εἰς ρῆμαν αὐτῶν τὴν ἐρώτησιν, «τίνος ὑμῶν ὄνος ἢ βοῦς εἰς φρέαρ ἐμπεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀναρπάσει αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;» (Λουκ. 14, 1—6). Κατόπιν ὁ λόγος ἐστράφη εἰς τὰς περὶ τὰ συμπόσια καὶ τὰ δεῖπνα ματαιοδοξίας τῶν κεκλημένων, ἀποδείξαντος καὶ ἐν τούτῳ τοῦ Κυρίου προτιμοτέραν τὴν ταπεινοφροσύνην τῆς ὑπερηφανείας (Λουκ. 14, 7—11) καὶ συστήσαντος ἵνα προσκαλῶσι εἰς ἄριστα καὶ δεῖπνα οὐχὶ φίλους καὶ συγγενεῖς, καὶ πλουσίους γείτονας ἐπὶ προσδοκίᾳ ἀντιπροσκλήσεως, ἀλλὰ πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους, καὶ χωλοὺς καὶ τυφλούς, παρ' ὧν οὐδεμία ἀνταπόδοσις προσδοκᾶται, καὶ οὕτως ἐναπομένει ὁ ἀσφαλὴς μισθὸς καὶ ἡ δικαία ἀμοιβὴ ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων (Λουκ. 14, 11—14). Ἐντεῦθεν ὁ συνειρμὸς τῶν σκέψεων καὶ ἰδεῶν ὡδήγησέ τινα τῶν συνδειπνούντων εἰς τὸν μακαρισμὸν ἐκείνων, οἵτινες θὰ μετάσχωσι τροφῆς ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ (Λουκ. 14, 15). Ὁ δὲ Κύριος λαβὼν ἐκ τούτου ἀφορμήν, ἀνέπτυξε τὴν παροῦσαν παραβολήν, ἐν ᾗ σαφῶς καταδείκνυται ὅτι ὁ μακαρισμὸς ἀνήκει οὐχὶ εἰς τοὺς τιμωμένους διὰ τῆς προσκλήσεως καὶ προτιμωμένους τῶν ἄλλων, ὅπως μετάσχωσι τῶν ἀγαθῶν τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἅτινα δι' ὑλικωτέρας εἰκονικῆς ἐκφράσεως ὀνομάζονται δεῖπνον μέγα, ἀλλ' εἰς τὴν προθυμίαν καὶ τὴν ἐνδόμυχον ἀγαθὴν πρὸς τοῦτο διάθεσιν τῶν καλουμένων. Διότι τούτων μὴ ὑπαρχόντων, καὶ μάλιστα ἀντικαθισταμένων δι' ὑλόφρονος καὶ σαρκικῆς γνώμης, διὰ περιβλέψεως δουλικῆς ὑλικῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν, ἀκινήτων καὶ κινητῶν κτημάτων, οἷα οἱ ἀγροὶ καὶ οἱ βόες, καὶ οἰκογενειακῶν ὑποχρεώσεων καὶ δεσμῶν ἐπιγείου βίου ἐφημέρων, οἷος ὁ γάμος (Ματθ. 22, 29, 30), ἀναμφίβολον εἶναι ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀποβαίνει ἀνάξιος τῶν ἀκαταλύτων πνευματικῶν ἀγαθῶν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Διὰ τὸν τοιοῦτον ἡ ἠθικὴ ἐλευθερία τοῦ πνεύματος δὲν ὑπάρχει, ἡ θέλησις εἶναι διεστραμμένη, ὁ νοῦς ἐσκοτισμένος, καὶ ὅλος ὁ βίος περικαλύπτεται ὑπὸ νερέλης παθῶν καὶ ζόφου κακίας ἀδιαλύτου. Ἐντεῦθεν δὲ προέρχεται καὶ ἡ καταρρόνησις τοῦ θείου λόγου καὶ τῶν κηρύκων αὐτοῦ, ἐντεῦθεν καὶ ἡ εἰς ἑαυτοὺς ἐγκατάλειψις αὐτῶν παρὰ τοῦ παναγάθου Θεοῦ. Τοιοῦτοι δὲ ἦσαν αὐτοὶ οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας, οἱ πρῶτοι πάντων ἄξιοι νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ ἀπολαύσωσι τῶν ἀγαθῶν αὐτῆς, οἱ Ἰουδαῖοι (Ἰωάν. 4, 12)· ἀλλ' ἡ ἀποτύφλωσις τῆς συνειδήσεως καὶ τῆς καρδίας ἀπέκλεισεν αὐτούς, καὶ οὕτως οἱ κλάδοι τῆς ἡμέρου ἐλαίας ἐξεκλάσθησαν καὶ ἐνεκεντρίσθη ἡ ἀγριέλαιος τῶν ἐθνῶν (Ρωμ. 11, 15—17).

Καὶ ἐν τῇ παραβολῇ δὲ ταύτῃ, ὅπως καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας τὴν περιγραφὴν καὶ τὸ ἐξωτερικὸν κάλυμμα τῶν οὐσιωδῶν ἀληθειῶν λαμβάνει ὁ Κύριος ἐκ τοῦ περιστοιχοῦντος κόσμου καὶ τῶν ἐπικρατούντων ἐθίμων, χωρὶς ὅμως διὰ τοῦτο πᾶσα ἡ παραβολικὴ ἀφήγησις νὰ ἐγκρύπτῃ οὐσιώδεις ἐννοίας. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἀνατολικοῖς λαοῖς, ὅπως καὶ νῦν ἔτι ἐνιαχοῦ συνειθίζεται, ὁ καλῶν τινας εἰς γεῦμα πράττει τοῦτο ἐν καιρῷ, ἡμέρας τινὰς πρὸ τῆς ὁρισθείσης δι' αὐτό· τὴν ἡμέραν δὲ καθ' ἣν τοῦτο γίνεται ἰδιαίτερος δοῦλος προσκαλεῖ ἕνα ἕκαστον τῶν κεκλημένων ὁρίζων γενικῶς καὶ τὴν ὥραν. Τοῦτο κατὰ τὴν οὐσιώδη τῆς παραβολῆς ἔννοιαν οὐδεμίαν ἄλλην σημασίαν ἔχει εἰ μὴ ὅτι δηλοῖ τὴν ἐκ τῶν προτέρων, καὶ δὴ δι' ὅλου τοῦ χρονικοῦ διαστήματος ἀπὸ τῆς κλήσεως τοῦ γενάρχου τῶν Ἑβραίων Ἀβραὰμ μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ Κυρίου παντοειδῆ προετοιμασίαν καὶ προπαρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων εἰς ὑποδοχὴν τοῦ Κυρίου καὶ ἀποδοχὴν τῆς δι' αὐτοῦ ἀπολυτρώσεως καὶ σωτηρίας. Ἡ δὲ κατόπιν διαίρεσις τῶν κεκλημένων καὶ μὴ προσερχομένων εἰς τρεῖς τάξεις, ἤτοι εἰς τοὺς περὶ ἀκίνητα κτήματα ἐπτοημένους, εἰς τοὺς περὶ κινητὰ κτήματα ἐνδιατρίβοντας καὶ εἰς τοὺς περὶ τὰς ἐπιγείους οἰκογενειακὰς ὑποχρεώσεις κατεξαντλουμένους, ἁπλῶς καὶ μόνον σημαίνει ὅτι οἱ εἰς τὰ ἐπίγεια πράγματα ὅλως ἀπορροφώμενοι δὲν δύνανται νὰ κατανοήσωσι τὸ μέγεθος τῶν ἀγαθῶν τῆς πνευματικῆς εὐδαιμονίας καὶ μακαριότητος, καὶ διὰ τοῦτο καταφρονοῦσι ταῦτα χάριν ἐκείνων. Καὶ τὰ εἴδη δὲ καὶ τὸ ποιὸν τῆς τοιαύτης προσκλήσεως ποικίλλουσι μεγάλως ἑκάστοτε, καὶ δι' ἕκαστον ὑπάρχει μέτρον τῆς τῶν τοιούτων ἐκτιμήσεως ἴδιον· τὸ ὀδυνηρὸν ὅμως ἀποτέλεσμα μένει πάντοτε τὸ αὐτό, στέρησις μεγάλων καὶ ἀκαταλύτων ἀγαθῶν εἰς τὸ διηνεκές, χάριν ἀπολαύσεων καὶ κτήσεων ἐπιγείων καὶ προσκαίρων. Ἀλλ' οὐ μόνον τὸ ὀδυνηρὸν δι' ἅπαντας ἀποτέλεσμα εἶναι τὸ αὐτό, ἀλλὰ καὶ ἡ διάθεσις ὁμοία καὶ ἡ αὐτή· διότι ὁ Κύριος λέγει ὅτι *ᾔρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι*

πάντες», ὅπερ σημαίνει ὅτι μία σφαλερὰ διάθεσις καὶ ἓν δυσμενὲς πρὸς τὸν καλοῦντα φρόνημα ὡδήγει αὐτοὺς εἰς τὴν ἄρνησιν.

Ἀξία δὲ ἰδίας προσοχῆς εἶναι ἡ ἐκ τοῦ ἀντιθέτου ἀγαθὴ διάθεσις τοῦ τελοῦντος τὸ δεῖπνον οἰκοδεσπότου, ὅστις λυπεῖται μὲν καὶ ἀδημονεῖ διὰ τὴν τοιαύτην τῶν ἤδη προσκληθέντων διαγωγήν, ἀλλ' ὅμως δὲν ἀπαυδᾷ διὰ τοῦτο καὶ δὲν ἀπογοητεύεται· ἔχει τὴν τόλμην καὶ τὸ θάρρος νὰ ζητήσῃ ἀλλαχοῦ συνδαιτυμόνας, παρ' ἀνθρώποις, οἵτινες ἐκ τῶν προτέρων δὲν ἠδύναντο νὰ εἶναι προσκεκλημένοι. Καὶ εὑρίσκει τοιούτους ἱκανούς, καὶ ἐπειδὴ ὑπολείπεται ἔτι τόπος ἐν τῷ συμποσίῳ σπεύδει καὶ ζητεῖ καὶ ἄλλους εὑρισκομένους εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα, ὅπου πτωχοὶ καὶ ἐπαῖται καὶ ξένοι συνήθως εὑρίσκονται, καὶ πάντας τούτους ἐν ἐλεεινῇ ὄντας καταστάσει εἰσάγει εἰς τὸ δεῖπνον καὶ ἐξόχως τιμᾷ. Ἡ μεγάλη ἀντίθεσις μεταξὺ τῶν νεωστὶ προσκεκλημένων καὶ προσελθόντων καὶ τῶν προηγουμένως προσκεκλημένων καὶ ἀρνηθέντων εἶναι πρόφανεστάτη, ὅπως καὶ ἡ ἀντίθεσις τῶν φρονημάτων καὶ συναισθημάτων τοῦ τελοῦντος τὸ μέγα δεῖπνον πρὸς τὰ φρονήματα καὶ τὰς διαθέσεις τῶν ἀρνηθέντων νὰ προσέλθωσιν εἰς αὐτό. Ἡ τοιαύτη δὲ τῶν πραγμάτων κατάστασις ὑφίσταται μέχρι τῆς συντελείας τοῦ παρόντος αἰῶνος ἐν τῇ προόδῳ καὶ ἐξαπλώσει τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. Οἱ ἐκ τῶν προτέρων ἄξιοι ταύτης δείκνυνται ἐκ τῶν ὑστέρων ἀνάξιοι, οἱ δὲ ἐκ τῶν προτέρων ἀνάξιοι ἀποβαίνουσιν ἐκ τῶν ὑστέρων ἁρμοδιώτατοι. Πόσοι καὶ σήμερον ἔτι ἐκ τῶν δυναμένων νὰ καυχηθῶσιν ἐπὶ προγονικοῖς θρησκευτικοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπὶ προσωπικοῖς ὁμοίως πρωτερήμασιν οὐσιωδῶς μένουσιν ἐκτὸς τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, πόσοι δὲ τούναντίον συγκομίζοντες μεθ' ἑαυτῶν παντοῖα στοιχεῖα διαφθορᾶς καὶ ἀπαξίας εὐδοκιμοῦσιν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ καὶ εἶναι γνήσια καὶ τίμια αὐτῆς μέλη. Εἴθε δὲ ἕκαστος ἐξ ἡμῶν καλῶς σταθμώμενος τὰ καθ' ἑαυτὸν νὰ κατασταθῇ ἄξιος, ὅπως εἰς τὸ διηνεκὲς ἀπολαύσῃ τῶν ἀκαταλύτων ἀγαθῶν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ἐκτιμῶν τά τε ἐπίγεια καὶ τὰ οὐράνια, τά τε ὑλικὰ καὶ τὰ πνευματικὰ ἀγαθά, ὅπως εἶναι δίκαιον καὶ πρέπον εἰς ὃν λογικὸν καὶ ἐλεύθερον ἐν τῇ προσωπικῇ αὐτοῦ ἠθικῇ ἐνεργείᾳ καὶ πράξει.

† Ο ΑΓΧΙΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΙΕΡΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

Δ' Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν.

Ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῷ ὁ Ἀρχιμανδρίτης Γρηγόριος Κωνσταντινίδης.

Ἐν Σταυροδρομίῳ ἐν τῇ ἱερᾷ ἐκκλ. τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου ὁ ἀρχιμ. Καλλίνικος Δελικάνης.

Ἐν Σταυροδρομίῳ ἐν τῇ ἱερ. ἐκκλ. τῆς Παναγίας κυριακὸν μάθημα ὁ ἱερεὺς Κ. Καλλίνικος.

Ἐν Κοντοσκαλίῳ Κυριακὸν μάθημα ὁ Ἱερόθεος Τεκνόπουλος.

Ἐν Γαλατᾷ ἐν τῷ Ἁγίῳ Ἰωάννῃ ὁ προϊστάμενος ἀρχιμανδρίτης Σμάραγδος, ὅστις θὰ ἔχῃ καὶ κυριακὸν μάθημα.

Ἐν Διπλοκιονίῳ (Παλαιὸν Μπάνιον) ὁ προϊστάμενος ἀρχιμανδρίτης Εὐγένιος Μαστοράκης.

Ἐν Βεβεκίῳ ὁ ἱερεὺς Ἀλέξανδρος Ζῶτος.

Ἐν Ἐδιρνεκαπίῳ ὁ ἱεροκῆρυξ Γερμανὸς Πολίτης.

Ἐν Νεοχωρίῳ (Παναγίᾳ) ὁ προϊστάμενος Παναγιώτης.

Ἐν τῷ Ἁγιοταφιτικῷ Μετοχίῳ ὁ ἱεροδ. Ἰάκωβος Ἀρχατζικάκης.

Ἐν Σαλματομβρουκίῳ ὁ ἱεροδ. Γρηγόριος.

Ἐν Τόπ-καπίῳ ὁ ἱεροδ. Γεννάδιος Ἀλεξιάδης.

Ἐν Βαλίνῳ ὁ ἱεροδιάκονος Ἄνθιμος Ὀρφανίδης.

Ἐν Ὑψωμαθείοις ἁγίου Μηνᾶ ὁ προϊστάμενος Μελέτιος Κοτρόζος.

Ἐν Πρίνκιποσι Ταταούλων ὁ προϊστάμενος Μ. Οἰκονόμος Ἀθανάσιος.

Ἐν Ταταούλοις ὁ ἱεροδιάκονος Νεόφυτος.

Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΩΝ*

Περιουσίαι ἐκκαθαρισθεῖσαι ἀπὸ τοῦ 1892.

Περιουσία τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου Διονυσίου.

Πρῶτος Ἰσολογισμός.

Ἐνεργητικόν		*Παθητικόν*
Γρ. 406,513	Δι' ἔξοδα κηδείας. . .	Γρ. 25,607
	Πληρωθέντα τῇ Ἱ. Θ. Σχολῇ ἐξ ὀφειλῶν διαφόρων .	» 111,114
	Ἐθνικῷ Νοσοκομείῳ διὰ τὸν τάφον	» 54,000
	ὀφειλόμενα εἰς τροφοδότας καὶ ὑπαλλήλους του, πληρωθέντα εἰς ἰατρούς, φαρμακοποιοὺς καὶ λοιπούς .	» 68,419

* Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγ. ἀρ. σ. 319—320.

Δωρηθέντα εἰς Ἐκκλησίας ἐξ ἐπιχορηγήσεων καθυστερηθεισῶν.	»	65,014
	»	324,154
ὑπόλοιπον διανεμηθέν. .	»	82,359
	Γρ.	406,513

Καθυστερήματα ἀπὸ τῆς ὑποβολῆς τοῦ ἄνω ἰσολογισμοῦ κατὰ τὸ ὑποβληθὲν καταστατικὸν ἐξ ἐπιχορηγήσεων ἁγίων ἀρχιερέων, ἱερῶν ἐκκλησιῶν καὶ Ἐθν. Ταμείου	Γρ.	450,895

Α΄ παράρτημα τῆς αὐτῆς περιουσίας.

Ἐνεργητικόν	*Παθητικόν*	
Εἰσπραχθέντα ἐξ ἐπιχορηγήσεων ἁγ. ἀρχιερέων καὶ ἐκκλησιῶν Γρ. 25,425	Δωρηθέντα εἰς ἐκκλησίας ἐξ ἐπιχορηγήσεων κατ' ἀπόφασιν . Γρ.	6,801
	ὑπόλοιπον διανεμηθέν . . »	18,624
	Γρ.	25,425

Β΄ παράρτημα τοῦ Ἰσολογισμοῦ τῆς αὐτῆς περιουσίας.

Ἐνεργητικόν	*Παθητικόν*	
Εἰσπραχθέντα ἐξ ἐπιχορηγήσεων ἁγ. ἀρχιερέων καὶ ἐκκλησιῶν Γρ. 24,666	Δωρηθέντα εἰς ἐκκλησίας κατ' ἀπόφ. Γρ.	6,275
	ὑπόλοιπον διανεμηθέν . . »	18,391
	Γρ.	24,666

Γ΄ παράρτημα τοῦ Ἰσολογισμοῦ τῆς αὐτῆς περιουσίας.

Ἐνεργητικόν	*Παθητικόν*	
Εἰσπραχθέντα ἐξ ἐπιχορηγήσεων ἁγ. ἀρχιερέων καὶ ἐκκλησ Γρ. 46,340	Δωρηθέντα εἰς ἐκκλησίας κατ' ἀπόφ. Γρ.	30,636
	ὑπόλοιπον διαμηθέν . . »	15,704
	Γρ.	46,340

Δ΄ παράρτημα τοῦ Ἰσολογισμοῦ τῆς αὐτῆς περιουσίας

Ἐνεργητικόν	*Παθητικόν*	
Εἰσπραχθέντα ἐξ ἐπιχορηγήσεων ἁγ. ἀρχιερέων καὶ ἐκκλησ. Γρ. 27,830	Δωρηθέντα ταῖς ἐκκλησίαις καὶ δαπανηθέντα πρὸς εἴσπραξιν Γρ.	10,281
	ὑπόλοιπον διανεμηθέν . . »	17,549
	Γρ.	27,830

Ἐπανόρθωσις.— Ἐν τῷ ἰσολογισμῷ τοῦ ἀοιδίμου μητροπολίτου Ἐδέσσης Ἀγαθαγγέλου, δημοσιευθέντι ἐν τῷ προηγουμένῳ τεύχει τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας», παρελείφθησαν κατὰ λάθος γρόσια 8,926,75, ἅτινα ἀνήκουσιν εἰς τὸ κονδύλιον τῶν ὑπὸ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ εἰσπραχθέντων καὶ ἀποσταλέντων πρὸς τῷ σημειωθέντι ποσῷ 6,638 γροσίων. Τοῦτο δέ, διότι ἐμβαθυνθέντα πρὸ τῆς ὑποβολῆς τοῦ ἰσολογισμοῦ τῆς περιουσίας ταύτης, συμπεριελήφθησαν ἐν τῷ γενικῷ ἀθροίσματι τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐκ γροσίων 59,766,50.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΙΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Κλῆσις.

Καλεῖται ὁ Ἰωάννης Σπύρου Κοντογιάννης, ὑπήκοος ὀθωμανός, κάτοικος *Γοτίστης μικρᾶς* τοῦ τμήματος Μαλακασίου καὶ ὧν ἀγνώστου διαμονῆς, ὅπως ἐντὸς τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐμφανισθῇ αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ ὑπὸ τὴν ἡμετέραν Προεδρείαν Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου, δικάζοντος κατὰ πᾶν Σάββατον ἀπὸ τῆς 3 ὥρας τουρκιστί, συνεπείᾳ ἀγωγῆς τῆς συζύγου του Μαρίας θυγατρὸς Τάσσου Ζώη, κατοίκου ὡσαύτως, ἐπὶ διαζεύξει. Ἐν ᾗ δὲ περιπτώσει δὲν ἐμφανισθῇ δικασθήσεται ἐρήμην.

Ἡ παροῦσα δημοσιευθήσεται τρὶς κατὰ συνέχειαν διὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένης ἐφημερίδος «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας».

Ἰωάννινα τῇ 25 Νοεμβρίου 1897.

Ὁ Πρόεδρος

† Ἰωαννίνων ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

Ὁ Γραμματεύς

Χαράλαμπος ΗΓΟΥΜΕΝΙΔΗΣ

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου ἀγγέλλει τῷ δημοσίῳ ὅτι ἐν τῷ καταστήματι τούτῳ γίνονται δεκταὶ παραγγελίαι ἐκτυπώσεως **βιβλίων, ἐκκλησιαστικῶν μουσικῶν βιβλίων, φυλλαδίων, διπλοτύπων, πινάκων, ἀγγελτηρίων, ἐπισκεπτηρίων** καὶ παντὸς εἴδους ἐντύπων εἴτε τὴν ἑλληνικήν, τὴν τουρκικὴν καὶ τὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας, πάσης ἐργασίας ἐκτελουμένης μετὰ ταχύτητος, φιλοκαλίας, καὶ εἰς τιμὰς λίαν συγκαταβατικάς. Παραγγελίαι τυπογραφικῶν ἐργασιῶν γίνονται ὁμοίως δεκταὶ καὶ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν.

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ὁ Ἀγχιάλου Βασίλειος (πρόεδρος)
Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος
Α. Θ. Σανθόπουλος
Ἰ. Δ. Ταντολίδης
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης (ταμίας)

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἑξαμηνιαία τὰ ἡμίση.

Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΕΤΑΙ

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου.

ΕΤΟΣ ΙΖ΄. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 13 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1897 ΑΡΙΘ. 42

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ — Μελέτη εἰς τὸ ἀποστολικὸν ρητὸν—Κοινοποιήσεις— Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Πατριαρχικὴ χοροστασία.—Ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικολάου ἡ Α. Θ. Παναγιότης, τῇ μὲν παραμονῇ, κατὰ τὸν ἑσπερινόν, ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ κατὰ Γαλατᾶν φερωνύμῳ ἱερῷ ναῷ, ἐν δὲ τῷ κατὰ Τζιβαλίον τῇ ἐπιούσῃ, κατὰ τὴν θείαν λειτουργίαν, τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος ἀθρόου συρρεύσαντος ἐν ἀμφοτέροις, μετ' ἐνδείξεων ἄκρου σεβασμοῦ καὶ εὐλαβείας πρὸς τὸν ἀνώτατον πνευματικὸν ἡμῶν ἀρχηγὸν καὶ Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην.

Ἐν Τζιβαλίῳ δὲ χοροστατοῦσα ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὡμίλησεν, ὡς εἴωθεν, ἀπὸ τοῦ θρόνου μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς τῆς ἡμέρας.

Ὁρισθεῖσα ἐκ τοῦ εὐαγγελικοῦ ρητοῦ «*Ὅπου δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν*», παρέστησε ζωηρότατα τὴν ἐντύπωσιν, ἣν ἐνεποίει τὸ πρόσωπον τοῦ Σωτῆρος καὶ τὰ αἰσθήματα, ἅτινα ἠγείροντο ἐν ταῖς ψυχαῖς τοῦ λαοῦ, βλέποντος Ἐκεῖνον, ὃν προκατήγγειλαν οἱ Προφῆται, ἐπεζήτησε δι' ὅλων τῶν αἰώνων ἡ φιλοσοφία, ἐπόθει δὲ γενικῶς νὰ ἴδῃ ἡ πάσχουσα καὶ εἰς ἑαυτὴν ἐγκαταλελειμμένη ἀνθρωπότης.

Ἐν τῇ ἀρχῇ ἔτι τοῦ ἐπιγείου βίου Του καὶ πρὶν ἢ ἔτι πληρωθῶσιν οἱ αἰῶνες τοῦ ὀνόματος καὶ τῶν χαρίτων Του, εἶπεν ἡ Α.Π., οἱ πρῶτοι ἐκεῖνοι πιστοὶ καὶ τῆς Ἰουδαίας ὁ λαὸς ἅπας ἀθρόοι ἔσπευδον, ἵνα ἴδωσιν Αὐτόν, ν' ἅψωνται Αὐτοῦ, τῆς σκιᾶς Αὐτοῦ καὶ εὐλαβῶς νὰ κατασπασθῶσι τὴν γῆν δι' ἧς διήρχετο, ἐφ' ἧς ἵστατο, διότι δύναμις παρ' Αὐτοῦ ἐξήρχετο καὶ ἴατο πάντας τοὺς πιστεύοντας καὶ ἀκούοντας τῶν ῥημάτων αὐτοῦ.

Τοσοῦτος ἦτο ὁ ἅγιος ἐνθουσιασμὸς τῶν πρώτων χριστιανῶν καὶ τοῦ λαοῦ σύμπαντος πρὸς Ἐκεῖνον, ὅστις, κατὰ τὸν Ἀπόστολον Πέτρον, διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας.

Ποῦ νῦν οἱ χρόνοι, ὅτε τοσαύτη ἦν ἡ πρὸς τὸν Σωτῆρα ἀγάπη καὶ τοσοῦτος ὁ ἱερὸς ἐνθουσιασμός, ὅτε φῶς Κυρίου ὡς στήλη πυρὸς οὐρανομήκης προεπορεύετο τῶν πράξεων αὐτῶν, ἄγνωστοι δ' ἦσαν αἱ σημερινὰι κακίαι. Ποῦ αἱ ἡμέραι, καθ' ἃς ἐκράτουν τὰ αὐστηρὰ τῶν πατέρων ἤθη, καθ' ἃς τὸ Γένος εὐσεβεῖς ἐγαλούχουν παραδόσεις, ἰδέαι δὲ καὶ ἀρχαὶ χριστιανικαὶ ἐρρύθμιζον τὸν ἴδιον καὶ δημόσιον βίον των. Πόσον ἠλλάξαμεν ἔκτοτε!

Καὶ ὅμως, προσέθετο ὁ Πατριάρχης, ὁ Σωτὴρ Θεὸς ὢν ἀληθινός, ὅλος ἐν παντὶ καὶ ὅλος ὑπὲρ τὸ πᾶν, εἶνε καὶ σήμερον μεταξὺ ἡμῶν, ὡς ἦτο μεταξὺ τῶν χριστιανῶν ἐκείνων καὶ βλέπει καὶ ἀκούει τῶν αἰτήσεων ἡμῶν, διότι τὸ ἀψευδὲς στόμα Του εἶπεν «Ὅπου δύο ἢ τρεῖς εἶνε συνηγμένοι καὶ πιστεύουσιν εἰς τὴν θεότητά μου καὶ ζῶσι κατὰ τὸ θέλημά μου καὶ ἐγὼ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν φωτίζων αὐτοὺς καὶ ἐπακούων τῶν δεήσεών των.

Δυνάμεθα ἄρα καὶ ἡμεῖς πρὸς τὸν Σωτῆρα προστρέχοντες, ὡς οἱ πρῶτοι ἐκεῖνοι πιστοὶ καὶ ὁ λαὸς τῆς Ἰουδαίας, ν' ἀπολαύωμεν τῶν Ἐκείνου δωρεῶν ἐν ταῖς ποικίλαις ἡμῶν βιωτικαῖς καὶ ἠθικαῖς ἀνάγκαις.

Τὸν νοῦν δέ, τὸ αἴσθημα καὶ τὴν βούλησιν κατὰ τὸ ἅγιον τοῦ Σωτῆρος θέλημα κανονίζοντες ἔν τε τῷ ἐπιγείῳ βίῳ εὐδαιμονοῦμεν καὶ τῶν τῇδε μεθιστάμενοι κληρονόμοι τῆς ἀνεσπέρου βασιλείας γιγνόμεθα, καὶ οὕτως ἐσμὲν αἰωνίως παρὰ τῷ εἰπόντι, «Ὅπου δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν».

— *Πατριαρχικαὶ ἐπισκέψεις.* — Τῇ παρελθούσῃ δευτέρᾳ ἡ Α. Θ. Παναγιότης μεταβᾶσα ἀπὸ πρωΐας εἰς Πέραν ἐπεσκέψατο τὸ Ζάππειον Παρθεναγωγεῖον, ὅπου παρέμεινε μέχρι μεσημβρίας ἀκροωμένη τῶν μαθημάτων διαφόρων τάξεων. Ἐπισκεψαμένη δὲ κατόπιν καὶ τὸν ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ἐξοχώτατον Β. Σαρακιώτην, μετέβη εἶτα εἰς τὸ Ζωγράφειον, ὅπου ἐπίσης παρηκολούθησε τὰς πα-

ραδόσεις τάξεών τινων. Ἀντεπισκεψαμένη δὲ μετὰ ταῦτα τὸν ἐκ τῶν Ἑλλήνων πλημμελεστάτων ἐξοχώτατον Ν. Μαυροκορδάτον, ἐπανέκαμψεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.

—*Πατριαρχικὰ συγχαρητήρια.* — Τῷ παρελθόντι σαββάτῳ, τοῦ αὐτοκράτορος πασῶν τῶν Ρωσσιῶν ἄγοντος τὴν ἐπέτειον τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος, ἐν συνοδίᾳ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Α' Πατριαρχικοῦ Γραφείου, παραστὰς κατὰ τὴν ἐπὶ τούτῳ ψαλεῖσαν δοξολογίαν ἐν τῷ ναΰδρίῳ τῆς ἐν Πέραν ρωσσικῆς πρεσβείας, συνεχάρη μετὰ ταῦτα τῷ ἐπιτετραμμένῳ τὰ κατ' αὐτήν, ἐξ ὀνόματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Προσκομίσασα δὲ ἡ Α. Πανοσιολογιότης τὰ πατριαρχικὰ συγχαρητήρια καὶ τῷ ἐνταῦθα ἀντιπροσώπῳ τοῦ Μαυροβουνίου ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τοῦ ἡγεμόνος αὐτοῦ, ἐπεσκέψατο κατόπιν καὶ τὸν ἐκ τῶν Ἑλλήνων πλημμελεστάτων ἐξοχώτατον Ν. Μαυροκορδάτον, ἵνα συγχαρῇ καὶ τούτῳ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, πατριαρχικῇ ὡσαύτως ἐντολῇ.

Πρὸς δὲ τοὺς ἀξιοτίμους Ν. Φ. Γεωργιάδην, Ν. Σγουρίδην καὶ Ν. Δ. Φωτιάδην, ἑορτάζοντας ἐπίσης, τὰ πατριαρχικὰ συγχαρητήρια διεβιβάσθησαν διὰ τοῦ Μ. Ἀρχιδιακόνου.

—*Ἐπισκέψεις.*—Ἀσθενήσαντα αἰφνιδίως τὸν Ἄρχοντα Μ. Λογοθέτην ἐπεσκέψατο τῇ παρελθούσῃ Τετάρτῃ, ἐντολῇ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος, μεταβὰς ἐπὶ τούτῳ εἰς Νεοχώριον. Εὐχαρίστως δὲ σημειοῦμεν ὅτι ἡ Α. Ἐξοχότης ἔχει νῦν καλῶς.

—*Φιλόπτωχος Ἀδελφότης Ταταούλων.*—Ἡ ἀπὸ τριάκοντα καὶ ἓξ ἐτῶν ὑφισταμένη καὶ εὐεργετικῶς δρῶσα ἐν Ταταούλοις Φιλόπτωχος Ἀδελφότης, ἡ περιλαμβάνουσα τὸ ἄνθος τῆς μεγάλης ταύτης ὀρθοδόξου κοινότητος, ἐτέλεσε τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ πανηγυρικῶς τὴν ἐπέτειον τῆς ἱδρύσεως αὐτῆς ἑορτήν. Μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν, καθ' ἣν, ἱερουργοῦντος τοῦ ἐν αὐτῇ ἀρχιερατικῶς προϊσταμένου θεοφιλεστάτου ἁγίου Παμφίλου, ἐμνημονεύθησαν κατὰ τὴν Μεγάλην Εἴσοδον οἱ ἱδρυταί, τὰ μέλη, οἱ προστάται καὶ δωρηταὶ τῆς Ἀδελφότητος, ἐτελέσθη ἁγιασμὸς ἐν τῷ ἰδιοκτήτῳ καταστήματι τῆς Ἀδελφότητος, ὅπου συνῆλθον τά τε μέλη καὶ οἱ ἐπὶ τούτῳ προσκεκλημένοι. Ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἀντεπροσωπεύετο ὑπὸ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου, παρῆν δὲ καὶ ὁ πρίγκηψ Μουρούζης, ἀντιπροσωπεύων τὴν ρωσσικὴν πρεσβείαν. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς λογοδοσίας ἐγερθεὶς ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος προσηγόρευσεν ἐξ ὀνόματος τῆς Α. Θ. Π. τὰ μέλη τῆς Ἀδελφότητος καὶ διὰ πολλῶν ἐξῆρε τὸ ἱερὸν αὐτῆς ἔργον. Τὰ τοιαῦτα, εἶπε, σωματεῖα ἐκ μικρῶν ὁρμώμενα καὶ μικρὰ φαινόμενα μέγαν ἔχουσι προορισμόν. Παρέχοντα ἄρτον τοῖς πεινῶσιν, ἐνδύοντα τοὺς γυμνητεύοντας, περιθάλποντα τοὺς ἀσθενεῖς καὶ ἀνικάνους, βοηθοῦντα τοὺς ἀπόρους μαθητὰς καὶ, ἐν γένει εἰπεῖν, τὰ ἔργα τῆς ἐλεημοσύνης ἀσκοῦντα, οὐ μόνον ἀνακουρίζουσι πάσχοντας ἀδελφούς, ἀλλὰ καὶ φράττουσι τὴν πρὸς τὴν κακίαν ὁδὸν καὶ μεγάλας προλαμβάνουσι κοινωνικὰς πληγάς. Τὸ ἔργον τῆς ἐν Ταταούλοις Ἀδελφότητος, ἔργον ἐξόχως χριστιανικόν, ἐξόχως εὐαγγελικόν, προκαλεῖ τὴν χαρὰν καὶ τὸν ἔπαινον πρώτιστα καὶ μάλιστα τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας. Διὸ καὶ ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπιστέφουσα σήμερον δι' ἐμοῦ τὸ ἔργον τοῦτο ταῖς πατρικαῖς Αὐτῆς εὐλογίαις, ὕψεται εἰς τὰ συγκροτοῦντα τὴν Ἀδελφότητα ταύτην φιλότιμα μέλη ἐνίσχυσιν τοῦ ζήλου αὐτῶν, ὅπως αὕτη, ἀπροσκόπτως, ἐν ἀμειώτῳ ὁμοφωνίᾳ καὶ ἀδελφικῇ συνεργασίᾳ, βαίνουσα τὸν ἱερὸν αὐτῆς προορισμόν, προάγηται ὁσημέραι καὶ κρατύνηται, πρὸς ὅσον ἔνεστι προσφορωτέραν περίθαλψιν καὶ ἀνακούφισιν τῶν πτωχῶν καὶ ἐνδεῶν τῆς κοινότητος ταύτης. Οὕτως ἐργαζόμενα οὐ μόνον παγιοῦσι τὴν ἀγάπην, ἧς δικαίως ἀπολαύει παρὰ τῇ κοινωνίᾳ ἡ Φιλόπτωχος Ἀδελφότης Ταταούλων, ἀλλὰ καὶ νέας προσπορίζουσιν αὐτῇ συμπαθείας φιλοπτώχων ἀνδρῶν, δυναμένων νὰ ἐπικουρήσωσι τῷ ἱερῷ αὐτῆς ἔργῳ. Εἴη εὐλογημένον τὸ ὄνομα καὶ αἰωνία ἡ μνήμη τῶν ἀοιδίμων αὐτῆς ἱδρυτῶν, δόξα δὲ καὶ τιμὴ τοῖς συνεχίζουσι τὸ ἔργον ἐκείνων καὶ οὕτω ἐργαζομένοις τὸ ἀγαθόν.

Τοιαύτη ἐν περιλήψει ἡ ἔννοια τῆς προσλαλιᾶς τῆς Α. Πανοσιολογιότητος, μεθ' ἣν πρόσφορα ἔλεξε καὶ ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Παμφίλου, τὸ ἐνδόσιμον λαβὼν ἐκ τῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς τῆς ἡμέρας. Ἔληξε δὲ οὕτως ἡ ἑορτὴ τοῦ καλοῦ τούτου σωματείου, ὑπὸ τὰς εὐλογίας τῆς Ἐκκλησίας.

—*Ἐπιτροπὴ προϋπολογισμοῦ.*—Ἡ πρὸς σύνταξιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν Πατριαρχείων τῆς χρήσεως τοῦ ἀρχομένου νέου ἔτους, 1898, διορισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ἐπιτροπὴ ἀποτελεῖται ἐκ τῶν ἓξ αὐτοῦ μελῶν, τοῦ προέδρου, σεβασμιωτάτου ἀγίου Δέρκων, τῶν σεβασμιωτάτου ἁγίου Ξάνθης, καὶ τῶν ἀξιοτίμων Β. Σαρακιώτη βέη καὶ Κ. Κωνσταντινίδου.

—*Ἐθνικὰ Φιλανθρωπικὰ Καταστήματα.* — Ὑπὸ τῶν συνελθόντων χθὲς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Δύο Σωμάτων, προσκλήσει τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἐξελέγησαν μέλη τῆς ἐφορίας τῶν ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων οἱ ἑξῆς· Β. Σαρακιώτης βέης, ἐκ προσώπου τοῦ Δ.Ε.Μ. Συμβουλίου, ἀντὶ τοῦ ἀπόντος τῆς πρωτευούσης ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ Μιλτιάδου Ἰακώβου, Περικλῆς Καλλιάδης καὶ Κλεάνθης Ξανθοπουλίδης, ἀντὶ τῶν παραιτηθέντων Κωνσταντίνου Ἠλιάσκου καὶ Κλεάνθους Καλλιάδου.

—*Καταδίκη καταχραστοῦ.*—Γνωστὸν ὅτι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀοιδίμου μητροπολίτου Δράμας Γερμανοῦ ὑπόνοιαι ἠγέρθησαν περὶ διαρπαγῆς τῆς περιουσίας αὐτοῦ, στρεφόμεναι ἰδίως κατὰ τοῦ ἀρχιδιακόνου αὐτοῦ Παρθενίου, ὅστις καὶ ἀπεστάλη ἐνταῦθα ὑπὸ τῶν ἐπὶ τούτῳ εἰς Δράμαν μεταβάντων δύο πατριαρ-

χικῶν ἐξάρχων, ἤτοι τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Σερρῶν καὶ τοῦ διευτερεύοντος ἱερολογιωτάτου Λαυρεντίου. Καίπερ δὲ αἱ τῇ ἱερᾷ Συνόδῳ ὑποβληθεῖσαι τότε ὑπὸ τῶν ἐξάρχων ἐκθέσεις ἀνεπιφυλάκτως ἐκήρυττον ὡς τὸν κυριώτερον ἔνοχον τὸν εἰρημένον Παρθένιον, ὅμως ἐπετράπη αὐτῷ, ἐξαιτησαμένῳ, ν' ἀναχωρήσῃ ἐντεῦθεν ἐπὶ ἐγγυήσει, ἐπὶ τῇ προσδοκίᾳ ὅτι ἐν τῷ μεταξὺ πληρέστερα ἔρευναι καὶ σαφέστεραι ἀποδείξεις θὰ ἀπεκάλυπτον γυμνὴν τὴν ἀλήθειαν. Τοῦτο δὲ καὶ συνέβη. Ἐφ' ᾧ καὶ ἡ ἐπὶ τῶν περιουσιῶν ἐπιτροπή, εἰς ἣν, ὡς εἰκός, εἶχε παραπεμφθῆ ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου ἡ ἐξέτασις τοῦ ζητήματος τούτου, συνεπείᾳ νέων πειστικωτάτων ἀποκαλύψεων, μεταπεμψαμένη τὸν ἐν λόγῳ Παρθένιον καὶ ἐκ δευτέρου ἀνακρίνασα, ἔχουσα δὲ ὑπ' ὄψει καὶ τὴν ἐξαρχικὴν ἔκθεσιν, τὰς ἐπισυναπτομένας διαφόρους καταθέσεις τῶν ἐπιτοπίως ἐξετασθέντων μαρτύρων καὶ πάσας ἐν γένει τὰς σχετικὰς ἀποδείξεις, ὀφειλομένας εἰς τὸν ζῆλον καὶ τὴν σύνεσιν, μεθ' ἧς ἐξετέλεσαν τὴν ἀποστολὴν αὐτῶν οἱ πατριαρχικοὶ ἔξαρχοι, καὶ πεισθεῖσα ἀνενδοιάστως περὶ τῆς τελείας ἐνοχῆς τοῦ ἐν λόγῳ ἱεροδιακόνου Παρθενίου, ἐκήρυξεν αὐτὸν ὡς τὸν αὐτουργὸν τῆς ὑπεξαιρέσεως τοῦ πλείστου τῆς περιουσίας τοῦ ἀοιδίμου μητροπολίτου Γερμανοῦ. Ἡ δὲ Ἱ. Σύνοδος λαβοῦσα ὑπ' ὄψει τὴν τοιαύτην τῆς ἐπὶ τῶν ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν ἐπιτροπῆς ἀπόφασιν, κατεδίκασεν αὐτόν, τό γε νῦν, εἰς ὑπερορίαν, εἰς ἀργίαν καὶ περιορισμὸν ἐν τῇ κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Τραπεζοῦντος ἱερᾷ μονῇ Περιστερεώτα. Ἡ ἀνάγκη δὲ αὐστηρᾶς καὶ ἀνεπιεικοῦς τιμωρίας τῷ καταχραστῇ κληρικῷ καθίσταται τοσούτῳ μᾶλλον ἀπαραίτητος, καθ' ὅσον αὕτη προώρισται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς παράδειγμα καὶ παντὶ ἄλλῳ, ὅστις ἤθελε τολμήσει νὰ προβῇ εἰς παρομοίαν ἐγκληματικὴν πρᾶξιν.

— *Ἐξαρχικὴ ἀποστολή.* — Ἐπειδὴ ἱερέως τινὸς Γεωργίου ἐν Ἐσκῇ Σεχίρ παυθέντος ὑπὸ τοῦ πανιερ. μητροπολίτου Ἀγκύρας, εἰς ἣν ὑπάγεται ἐκκλησιαστικῶς τὸ τμῆμα τοῦτο, ἀνεφύη ζήτημα ὡς ἐκ τῆς διαιρέσεως τῶν ἐκεῖ χριστιανῶν, ὧν μερὶς ἐτάχθη, φαίνεται, περὶ τὸν παυθέντα ἱερέα, ἀπεστάλη ἐκεῖσε ἐξαρχικῶς ὁ ἱερολογιώτατος Ἱερόθεος Τεκνόπουλος, πρὸς ἐξέτασιν καὶ εἰρήνευσιν τῶν χριστιανῶν.

— *Μονὴ Σουμελᾶ.*— Ἐπειδὴ ἐν τῇ κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Τραπεζοῦντος ἱερᾷ Μονῇ Σουμελᾶ ἀνεφύη διχοστασία μεταξὺ τῶν πατέρων τῆς εἰρημένης Μονῆς, ὑπεβλήθησαν δὲ τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀναφοραὶ ὑπὸ τῶν διαμαχομένων, ἀλληλοκαταγγελλομένων, ἀποφάσει τῆς ἱερᾶς Συνόδου, προσεκλήθησαν ἐνταῦθα ὅ τε ἡγούμενος Γεράσιμος καὶ ὁ προηγούμενος Παρθένιος, διαταχθέντες νὰ παραλάβωσι μεθ' ἑαυτῶν καὶ τὰ τῆς διαχειρίσεως αὐτῶν βιβλία, πρὸς ἐξέλεγξιν.

—*Ἐκπαιδευτήρια Γαλατᾶ.*— Τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ ἐτελέσθη δημοτελῶς ἐν τῷ κατὰ Γαλατᾶ ἱερῷ ναῷ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ τεσσαρακονθήμερον μνημόσυνον ὑπὸ τῶν ἐκπαιδευτηρίων Γαλατᾶ ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς μακαρίας ψυχῆς τοῦ ἀειμνήστου Περικλέους Καραντώνη, εὐεργέτου αὐτῶν, ἱερουργοῦντος τοῦ σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Ἀγχιάλου μετὰ τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Παραμυθίας.

—*Διαθήκη Μ. Βλάδου ἰατροῦ.* — Ἐν τῇ δικαστικῇ τῆς παρελθούσης τετάρτης τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου συνεδρίᾳ, 13 ἱσταμένου, ἀπασφραγισθεῖσα ἀνεγνώσθη καὶ ἐδημοσιεύθη ἐπὶ ἀκροατηρίου ἡ διαθήκη τοῦ ἰατροῦ Μιχαὴλ Βλάδου, κατατεθειμένη ἐν τῷ Συμβολαιογραφείῳ τῶν Πατριαρχείων ὑπ' αὐτοῦ τούτου, ἀπὸ τῆς 9 μαΐου τοῦ ἔτους 1890.

ΣΚΕΨΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΟ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΡΗΤΟΝ

«Πνεύματι περιπατεῖτε, καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελέσητε· ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός· ταῦτα δὲ ἀντίκειται ἀλλήλοις».

ΓΑΛΑΤ. Ε',ιϛ'. ιϛ'.*

Ἀλλ' ὡς εἰ μὴ ἤρκουν αἱ πολλαὶ καὶ παντοῖαι μεταξὺ τῶν δύο γενῶν ἔκφυλοι καὶ τερατώδεις καὶ ἀποτρόπαιοι ἀκρασίαι καὶ τῆς σαρκὸς ἐφυβρίσεις, ὡς εἰ μὴ ἤρκει ὁ μέγας ἐντεῦθεν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἐξευτελισμὸς καὶ ἡ ἰσχάτη κατάπτωσις, ὡς εἰ μὴ ἤρκει ἡ μεγάλη περὶ τὰ τοιαῦτα καὶ ἀνεπανόρθωτος φθορὰ καὶ κατεξάντλησις τοσούτων σωματικῶν καὶ πνευματικῶν δυνάμεων, καὶ ἡ δι' ἀκατονομάστων νοσημάτων καταστροφὴ καὶ κληρονομικὴ ἐκφύλισις, ἰδοὺ καὶ ἄλλαι τερατωδέστεραι καὶ ἀποτροπαιότεραι παραχρήσεις καὶ διαστροφαὶ μεταβάλλουσι τὸν φιλόσαρκον ἄνθρωπον εἰς ἔκτρωμα ἀληθῶς καὶ τέρας τῆς ἐπὶ γῆς φύσεως, ὄργανον τυφλὸν καὶ ἄλογον ἀνυποστάτων καὶ ἀντιθέτων ὅλως τῇ φύσει ἀκρασιῶν. Ἐπικρατησάσης ἅπαξ ἐν τοῖς τοιούτοις τῆς ἀλογίας, ἡ διάνοια διαστραφεῖσα δημιουργεῖ καὶ διαπλάττει καὶ ἐπινοεῖ καὶ τὰ τερατωδέστατα εἴδη τῆς σαρκικῆς καταχρήσεως καὶ διαφθορᾶς· ἐφ' ὅσον δὲ εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῶν τοιούτων εἰδεχθειῶν προχωρεῖ τις, ἐπὶ τοσοῦτο καὶ ἡ ἀκράτητος ῥοὴ τῆς ἀλόγου ἐπιθυμίας λυμαίνεται καὶ διαφθείρει αὐτόν. Μηδενὸς δὲ πλέον ὑπάρχοντος ἠθικοῦ ἢ λογικοῦ - χαλινοῦ, ὁ οὕτως ἀποτυφλωθεὶς καὶ ἐκμανεὶς ἄνθρωπος πρὸ οὐδενὸς ὑποχωρεῖ, καὶ πάντοτε ἀκόρεστος τρέχει εἰς τὰ ζοφερὰ καὶ ἐρεβώδη σκότη τῆς ἰσχάτης σαρκικῆς ἐξαχρειώσεως. Ἡ τῶν γενῶν πρὸς ἄλληλα σαρκικὴ συνάφεια «καὶ

* Συνέχεια ἐκ τοῦ ἀριθ. 36, σ. 284—286.

σχέσις, καὶ ἐκτρωματισθεῖσα ἔτι, δὲν ἀρκεῖ πλέον εἰς αὐτόν, καὶ ζητεῖ τὴν ἐν ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ γένει ἐφύβρισιν καὶ διαφθορὰν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Καὶ παρὰ μὲν τοῖς ἀρχαίοις λαοῖς αἱ τοιαῦται παρὰ φύσιν ἀχρειότητες, καὶ ἐπιτρεπόμεναί πως δι' ἀνηθίκων ἐνίοτε παραδειγμάτων αὐτῆς τῆς διαστρεβλώσεως καὶ τερατωδῶς διαφθορείσης περὶ τοῦ θείου ἰδέας, κατεκρίνοντο κοινῶς καὶ ἀπεδοκιμάζοντο, χαρακτηριζόμεναι μὲν συνήθως ὡς σημεῖα τῆς ἐσχάτης ἐκφαυλίσεως, καταδιωκόμεναι δὲ πολλάκις καὶ αὐστηρῶς τιμωρούμεναι· παρὰ δὲ τῷ νεωτέρῳ κόσμῳ, τῷ ἐν τῷ ἁπλέτῳ φωτὶ τῆς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ οὐρανίας ἀληθείας διαβιοῦντι, ἡ τοιαύτη βδελυρὰ καὶ μανιώδης τῆς σαρκὸς κραιπάλη αὐστηρότατα κατακρίνεται, καταδιωκομένη καὶ τιμωρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς ἐπαίσχυντον κοινωνικὸν ἔγκλημα τοῦ χειρίστου ποιοῦ. Καὶ φυσικῶς δὲν ἦτο δυνατὸν ἡ ἀνθρωπότης σωφρονοῦσα καὶ λογικῶς σκεπτομένη ν' ἀποφαίνηται ἄλλως περὶ βδελυρίας καὶ βδελυγμίας, ἢν καὶ αὐτοὶ οἱ ἐν κρυπτῷ τὰ τοιαῦτα διαπράττοντες ἐν μέθῃ καὶ κραιπάλῃ σαρκικῆς ἀκρασίας, ἐν νηφαλιότητι ἀπαρνοῦνται καὶ οὐδέποτε νὰ ὁμολογήσωσιν ἀνέχονται.

Δυστυχῶς ὅμως ἡ τοιαύτη ἐπαίσχυντος ἀσχημία, ἡ τοσοῦτον ἐσμὸν ἀνθρωπίνης διαφθορᾶς καὶ ἐξαχρειώσεως τερατοτοκήσασα, ἡ μηδαμῶς καὶ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ δικαιολογουμένη, τοσοῦτον ἐνερριζώθη καὶ δυσεξάλειπτος παρ' ἱκανοῖς ἀπέβη, ὥστε συνεχῶς καὶ σήμερον βλέπομεν τὰ ἐπονειδιστα ἀποτελέσματα τῆς παντοίας ἐντεῦθεν διαφθορᾶς. Ἡ ἀκμαία καὶ ἀνθηρὰ ἡλικία, ἡ φυσικῶς προκαλοῦσα τὴν ἠθικὴν ἀγάπην καὶ συμπάθειαν, ἡ ἡλικία, καθ' ἣν ὁ ἄνθρωπος συλλέγει τὰς ἀφορμὰς καὶ τὰ πρῶτα κεφάλαια τοῦ ἑαυτοῦ βίου, τὸ ζωηρὸν καὶ εὔχαρι τῆς νεότητος θάλος, διαφθείρεται ἀνεπανορθώτως καὶ καταχραίνεται διὰ μολυσμάτων καταμιαινόντων ὅλον τὸν μετὰ ταῦτα βίον. Τὸ ἀνδρικὸν καὶ ἀρρενωπὸν φρόνημα καὶ σθένος, ἡ αὐστηρότης καὶ ἡ γενναιότης τοῦ ἤθους καὶ τοῦ χαρακτῆρος, ἡ ἀγνότης καὶ ἡ ἐγκράτεια καὶ ἡ ἄνθος ἐπισπείρουσα αἰδὼς ἐκλείπουσι καὶ διαστρέφονται, καὶ ὁ ἀνὴρ ἐκθηλύνεται καὶ θηλυδρίας ἀποβαίνει, μηδὲν μὲν γενναῖον, μηδὲν δὲ σοβαρὸν βασίμως νὰ σκεφθῇ δυνάμενος, ἀλλὰ μόνον αὐθαδείας καὶ ἀναιδείας ἄθλους ἐμφορούμενος. Τἀναντία δὲ φαινόμενα προβάλλουσιν εἰς τὰς τερατωδῶς ἀσελγαινούσας γυναῖκας, σπάνια εὐτυχῶς νῦν φαινόμενα τῶν παρὰ φύσιν ἀκρασιῶν. Κατὰ πάντων δὲ τῶν τοιούτων ἐγκλημάτων σροδρῶς ἐξανίσταται ἡ κοινὴ ἀνθρωπίνη συνείδησις διὰ πλείστους ὅσους λόγους καὶ φυσικούς καὶ λογικούς καὶ ἠθικούς καὶ κοινωνικούς, καὶ δὲν ὑπάρχει γωνία γῆς ὑπ' ἀνθρώπων λογικῶν κατοικουμένη, ὅπου τὰ τοιαῦτα ἀνέδην καὶ ἀκινδύνως διαπράττονται. Καὶ ὅμως,—ὁποία φοβερὰ καὶ ἀποτρόπαιος καταισχύνη!—καὶ μέχρι τοῦ νῦν, καὶ ἐν μέσῳ τῶν μᾶλλον πεπολιτισμένων λεγομένων λαῶν, οἱ δοῦλοι τῆς σαρκὸς ἄνθρωποι καὶ ἐν τῷ φωτὶ τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς ἀναπτύξεως οὐχὶ σπανίως παραδίδονται εἰς ἀκαθαρσίαν, κατὰ τὸν ἀπόστολον, τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς». Ὁ νόμος, ἀδυνατῶν νὰ παρακολουθῇ καὶ καταδιώκῃ ἀποτελεσματικῶς πάντα ἐγκληματοῦντα, δὲν δύναται φυσικῶς νὰ παρακωλύῃ τελείως καὶ τὰ τοιαῦτα εἴδη τῆς ἐκφύλου κακίας, σπανιώτατα μόνον ἐπιφαινόμενος ἄκαμπτος, καὶ αὐστηρῶς ἐπιτελῶν τὸ ἑαυτοῦ καθῆκον. Ἀλλ' ὅπως καὶ ἐν πολλοῖς ἄλλοις ἁμαρτήμασιν ὁ ἄνθρωπος μᾶλλον διὰ τοῦ λογικοῦ καὶ τῶν ἠθικῶν ἀρχῶν ἀναστέλλεται, οὕτω καὶ ἐν τοῖς τοιούτοις πρὸ παντὸς ἄλλου ἀπαιτεῖται ἡ ἐξέγερσις τῆς ὑγιοῦς σκέψεως καὶ τῆς προσωπικῆς φιλοτιμίας, σαρῶς ἐκτιθεμένων καὶ διεκτραγῳδουμένων τῶν ἐντεῦθεν προσγινομένων ποικίλων ἀθλιοτήτων. Ἡ νίκη τοῦ πνεύματος πανταχοῦ καὶ πάντοτε, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς τοιούτοις, ἀπαιτεῖ ἐλευθερίαν κρίσεως καὶ ἀπαλλαγὴν πάσης δουλικῆς προσκλίσεως· τὸ δὲ εἰδεχθὲς τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος τερατουργημάτων εὐχερῶς διαφαίνεται, ἀρκεῖ μόνον ἐπ' ὀλίγον νὰ διαφωτισθῇ ὁ τῆς διανοίας ὀφθαλμός. Ὁ μέγας τῶν ἐθνῶν ἀπόστολος, ἐκτραγῳδῶν τὴν θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν ἐξαχρείωσιν τῶν ἀρχαίων ἐθνῶν, δὲν διστάζει μετ' ἀκριβείας αὐτὴν καὶ ἐν τῇ εἰδεχθεστάτῃ αὐτῆς ὄψει ν' ἀναπτύξῃ, ὡς αὐστηρὸς καὶ σώφρων ἰατρὸς τὴν ριζικὴν τοῦ κακοῦ θεραπείαν ἐπιζητῶν, καὶ δὴ καὶ εἰς τὰς περὶ τὰ τοιαῦτα παρεκτροπάς· ἀλλαχοῦ δὲ διαρρήδην κηρύττει ὅτι οἱ οὕτω περὶ τὴν σάρκα ἁμαρτάνοντες οὐδὲν κοινὸν ἔχουσι μετὰ τῆς διὰ τοῦ Εὐαγγελίου ἐξαγνίσεως καὶ σωτηρίας (*Ρωμ.* 1, 24. 26. 27 «*Διὸ καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν, τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς.—Διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἵ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν, ὁμοίως τε καὶ οἱ ἄρσενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας, ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν ἄρσεσι τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι, καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες*». 1 *Κορ*, 6, 9. 10 «*Μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι, οὔτε εἰδωλολάτραι, οὔτε μοιχοί, οὔτε μαλακοί, οὔτε ἀρσενοκοῖται — βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι*» *Ἐφεσ.* 5, 6—12. 1 *Τιμ.* 1,10).

Εἰς τοὺς τὰ τοιαῦτα λοιπὸν πράττοντας καὶ καθυβρίζοντας τὸ ἀνθρώπινον ὄνομα πρέπει σαφῶς νὰ δηλωθῇ, ὅτι οὐμόνον ἑαυτοὺς πολυειδῶς παραβλάπτουσι καὶ ἀτιμάζουσιν, ἀλλὰ καὶ τὴν κοινωνίαν, ἐν ᾗ ζῶσι, καὶ τὸ ἔθνος εἰς ὃ ἀνήκουσι, δηλητηριάζουσι καὶ τὰ μέγιστα ζημιοῦσιν, ὅτι τὰ τοιαῦτα ἐγκλήματα αὐτὰ καὶ μόνα εἶναι ἱκανὰ νὰ καταστρέψωσι καὶ ἐξουθενώσωσι γενεὰς γενεῶν, καὶ πόλεις ἀκμαίας καὶ ἔθνη ὁλό-

κληρα νὰ ἐξαλείψωσιν ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς. Εἰς τοὺς τοιούτους πρέπει νὰ γείνῃ γνωστὸν ὅτι ἐγκληματοῦσι κατὰ μὲν τὸ φαινόμενον νηποινί, πράγματι ὅμως ἑαυτοὺς πολυειδῶς τιμωροῦντες, καὶ τὰς συνεπείας τῆς τοιαύτης αὐτῶν ἀκρασίας θᾶσσον ἢ βράδιον ἐπαρκῶς ἀποκομίζοντες. Ἰδίᾳ δὲ αἱ νεώτεραι γενεαὶ πρέπει νὰ διδάσκωνται καλῶς ἵνα ἀποφεύγωσι τοὺς τοιούτους λυμεῶνας καὶ φθορεῖς τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπείας καὶ ὑπολήψεως, καὶ νὰ ἐμπνέωνται μῖσος καὶ ἀποστροφὴν εἰς πᾶσαν ἀσχημίαν καὶ ἀναίδειαν καταχαίνουσαν καὶ κατακηλιδοῦσαν τὴν εὔχαριν ἀκμαιότητα καὶ τὸ ἄνθος τῆς ἀθωότητος αὐτῶν. Εἶναι δὲ φυσικῶς γνωστόν, ὅτι ἐν τῇ ἀνθηρᾷ τῆς νεότητος ἡλικίᾳ αἱ σαρκικαὶ ὁρμαὶ καὶ ἀκρασίαι εὐχερῶς καὶ ἀλόγως ἀποπλανῶσι καὶ παρασύρουσι τὸν ἄνθρωπον, ἅπαξ δ' αἰχμαλωτισθεὶς καὶ δοῦλος τῆς σαρκὸς καὶ τῶν ἀκορέστων αὐτῆς ἐπιθυμιῶν ὁ νέος γενόμενος, ἀδυνατεῖ νὰ ὑποχωρήσῃ, καὶ μόνον ἰσχυρά τις ἠθικὴ καὶ λογικὴ δύναμις δύναται τοῦτο νὰ κατορθώσῃ. Διὰ τοῦτο λοιπὸν ὅσοι ἐπιζητοῦσιν ἵνα μηδεμία τῆς σαρκὸς ἐπικράτησις κατατυραννήσῃ τὸ πνεῦμα, καὶ μάλιστα αἱ ἀγριώτεραι σαρκικαὶ ὁρμαὶ καὶ καταχρήσεις, πρέπει πρὸ παντὸς ἄλλου νὰ φροντίζωσι διὰ τὴν ὑγιᾶ καὶ σώφρονα διαπαιδαγώγησιν τῶν νέων γενεῶν, ἀπομακρυνομένης ἀπ' αὐτῶν πάσης ἀφορμῆς διαφθορᾶς καὶ ἐξαχρειώσεως. Τοῦτο δὲ κάλλιστα ἐπιτελεῖται διὰ σθεναρᾶς καὶ συνεχοῦς ἐνασχολήσεως τοῦ πνεύματος εἰς ἁρμοδίας μελέτας καὶ σπουδάς, διὰ κοπιώδους ἀσκήσεως καὶ γυμνασίας τοῦ σώματος, καὶ δι' ἐξεγέρσεως παρ' αὐτοῖς τοῦ ἠθικοῦ φρονήματος περὶ τῆς ἰδίας τιμῆς. Διότι ἡ περὶ τὰ τοιαῦτα κατανάλωσις τοῦ πολυτίμου χρόνου τῆς νεότητος ἀναγκαίως συνεπάγεται πρόσκτησιν ἀναφαιρέτων κεφαλαίων σωματικῆς καὶ ἠθικῆς καὶ διανοητικῆς εὐεξίας καὶ ὑγείας, ἀπροσβλήτου συνήθως ἀποβαινούσης πρὸ πάσης μιασματικῆς καὶ μολυσματικῆς τῶν ἠθῶν νόσου. Εἰς τὰς οὕτω δὲ μορφουμένας καὶ ἀναπτυσσομένας νεωτέρας γενεὰς οὐδὲν μόλυσμα τῆς σαρκὸς νὰ ἐπικρατήσῃ δύναται· καὶ ἂν δέ ποτε συμβῇ τι τοιοῦτο, τάχιστα ἡ δύναμις τοῦ πνεύματος καὶ ἡ ἰσχὺς τῆς καλῆς θελήσεως ἐξαλείφει τοῦτο τελείως. Διὰ τοῦτο δὲ ἐπειδὴ ἀδύνατος εἰς πολλοὺς ἀποβαίνει ἡ ἁρμόζουσα ἐλευθερία τοῦ πνεύματος, ἡ δὲ τῆς σαρκὸς ἀτίθασσος καὶ ἀγρία ἐπιμονὴ ζητεῖ νὰ καταδουλώσῃ αὐτό, ὁ ἄνθρωπος πρέπει καὶ ἐν τῇ ἐσχάτῃ καταπτώσει νὰ διασώζῃ δύναμίν τινα τοῦ πνεύματος καὶ ἰσχὺν τῆς καλῆς θελήσεως· τούτων δὲ σῳζομένων κατορθοῖ πολλάκις ὁ παρεκτραπεὶς νὰ ἐξέλθῃ σῶος καὶ ἀβλαβὴς ἀπ' αὐτοῦ τοῦ βορβόρου τῆς ἐσχάτης ἐξαχρειώσεως καὶ διαφθορᾶς, καὶ ν' ἀποβῇ πάλιν σκεῦος τίμιον καὶ χρηστόν. Τὸ παράδειγμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν, συνεχῶς ἐν τῷ ἐπὶ γῆς Αὐτοῦ βίῳ συναναστρεφομένου ἁμαρτωλοῖς, πόρνας καὶ τελώνας, προθύμως δὲ συγχωροῦντος τὰς ἁμαρτίας τῶν τοιούτων ἀνθρώπων, ἃς διδάξῃ πάντας ὅτι ἐγκρύπτεται πολλάκις καὶ ὑπὸ τὴν ἐσχάτην ἀσχημίαν τῆς ἁμαρτίας ἡ δύναμις τῆς ἀπολλαγῆς ἀπ' αὐτῆς· διότι ἡ θέλησις καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ὑποχωροῦντα πρὸς καιρὸν καὶ ὑπείκοντα, διέσωσαν λανθάνουσάν τινα ἀνεξαρτησίαν, ἥτις ἐν καιρῷ ἀνακύπτει καὶ σῴζει διὰ τῆς μετανοίας, τῆς οὐσιωδῶς μηδὲν ἄλλο οὔσης, εἰ μὴ μετάστασίς τις ἀπὸ τοῦ πονηροῦ εἰς τὸ ἀγαθὸν καὶ μεταβολὴ γνώμης ἀπὸ τοῦ χείρονος εἰς τὸ κρεῖττον.

Τὰς παρατηρήσεις ταύτας ἐκρίναμεν καλὸν νὰ σημειώσωμεν ἐν τῷ μέρει τούτῳ, φρονοῦντες ὅτι ἰδίᾳ πρέπει νὰ πολεμῆται καὶ καταβάλληται ἐν καιρῷ καὶ καταλλήλως πᾶσα σαρκικὴ ἀκρασία, ἵνα μὴ ἐρριζωθεῖσα δυσπάλλακτος γείνῃ καὶ συνεπαγάγῃ τέλειον καὶ πλήρη τὸν ὄλεθρον. Καὶ ἡ γαστριμαργία, καὶ ἡ πολυφαγία, καὶ ἡ πολυποσία καὶ ἡ μέθη, καὶ αἱ ἰδίᾳ σαρκικαὶ ἀκρασίαι, ἡ πολυσχιδὴς αὕτη καὶ ὀλεθριωτάτη φαγέδαινα τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, περιστέλλονται καὶ τελείως ἐξαλείφονται, ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἀνακύψῃ πρὸ τῆς τελείας καὶ ὁλοκληρωτικῆς ὑποδουλώσεως καὶ ἀποτυφλώσεως. Καὶ πάντων μὲν κάλλιστον εἶναι νὰ μένῃ τις ἀμέτοχος τοιούτων ἀδυναμιῶν καὶ ἀθλιοτήτων· ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦτο εἶναι, ὡς προερρήθη, διὰ πολλοὺς ἀδύνατον, ὑπολείπεται κατ' ἀνάγκην ἡ ἐν καιρῷ ἐξέγερσις τῆς ἰδίας φιλοτιμίας καὶ θελήσεως, ἵνα καταβάλῃ τοὺς τοιούτους χαμερπεῖς τυραννίσκους, οἵτινες ἀπὸ μικρῶν ἀρχόμενοι ἀδιαλείπτως προχωροῦσιν εἰς τὴν τελείαν ὑποδούλωσιν, ἐὰν μὴ ἐν καιρῷ ἐπέλθῃ ἡ προσήκουσα ἀντίδρασις. Ταύτην δὲ συνιστᾷ πᾶσα ἠθικὴ καὶ θρησκευτικὴ διδασκαλία, στηριζομένη ἐπὶ ἀσφαλῶν βάσεων καὶ ἀπορρέουσα ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων καὶ ἀδυναμιῶν. Ἐν τούτοις πρὸ παντὸς ἄλλου μεγάλη παρὰ πάντων προσοχὴ καὶ προσπάθεια πρέπει νὰ καταβάλληται πρὸς ὑγιᾶ καὶ εὐεκτοῦσαν ἀνατροφὴν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν νεωτέρων γενεῶν, ἵνα πρὸ τῆς λαθραίας αὐτῶν ἐμφανίσεως καὶ ἐπικρατήσεως κατανικηθῶσιν ἐν αὐτῇ τὰ σπέρματα τῆς πολυσχιδοῦς κακίας. Εἶναι δὲ πασιφανέστατον, ὅτι πολὺ προτιμότερον καὶ εὐχερέστερον εἶναι νὰ προλάβῃ τις τὴν ἐπαπειλοῦσαν αὐτὸν νόσον, ἢ νὰ θεραπευθῇ ἀπ' αὐτῆς.

[Ἕπεται συνέχεια]

† Ο ΑΓΧΙΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Κλήσεις.

Καλεῖται ὁ Ἰωάννης Σπύρου Κοντογιάννης, ὑπήκοος ὀθωμανός, κάτοικος *Γοτίστης μικρᾶς* τοῦ τμήματος Μαλακασίου καὶ νῦν ἀγνώστου διαμονῆς, ὅπως ἐντὸς τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐμφανισθῇ αὐτοπρο-

σώπως ἐνώπιον τοῦ ὑπὸ τὴν ἡμετέραν Προεδρείαν Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου, δικάζοντος κατὰ πᾶν Σάββατον ἀπὸ τῆ' 3 ὥρας τουρκιστί, συνεπείᾳ ἀγωγῆς τῆς συζύγου του Μαρίας θυγατρὸς Τάκη Ζώη, κατοίκου ὡσαύτως, ἐπὶ διαζεύξει. Ἐν ᾗ δὲ περιπτώσει δὲν ἐμφανισθῇ δικασθήσεται ἐρήμην.

Ἡ παροῦσα δημοσιευθήσεται τρὶς κατὰ συνέχειαν διὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένης ἐφημερίδος «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας».

Ἰωάννινα τῇ 25 Νοεμβρίου 1897.

Ὁ Πρόεδρος 2

† Ἰωαννίνων ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς

Χαράλαμπος ΗΓΟΥΜΕΝΙΔΗΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Κλήσεις.

Καλεῖται ὁ Ἀριστείδης Ἀν. Χαριπάδης, ὑπήκοος ὀθωμανός, κάτοικος Σκαμνελίου τοῦ Ζαγορίου, τῆς ἐπαρχίας Ἰωαννίνων καὶ νῦν ἀγνώστου διαμονῆς, ὅπως ἐντὸς τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐμφανισθῇ αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ ὑπὸ τὴν ὑμετέραν προεδρείαν Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου, δικάζοντος κατὰ πᾶν Σάββατον ἀπὸ τῆς 3 ὥρας τουρκιστί, συνεπείᾳ ἀγωγῆς τῆς συζύγου του Εὐανθίας θυγατρὸς Γεωργίου Νταλέση, ὑπηκόου ὀθωμανίδος, κατοίκου τοῦ χωρίου Τσεπελόβου, τοῦ αὐτοῦ τμήματος καὶ ἐπαρχίας, ἐπὶ διαζεύξει. Ἐν ᾗ δὲ περιπτώσει δὲν ἐμφανισθῇ δικασθήσεται ἐρήμην.

Ἡ παροῦσα δημοσιευθήσεται τρὶς κατὰ συνέχειαν διὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένης ἐφημερίδος «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια».

Ἰωάννινα, τῇ 26 Νοεμβρίου 1897. 1

Ὁ Πρόεδρος

† Ἰωαννίνων ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς

καὶ ἀ. α.

Παῦλος Στυλ. Εὐαγγελίδης.

Ἀνωτέρᾳ ἐντολῇ ἐφιστᾶται συντόνως ἡ προσοχὴ πάντων τῶν οἱασδήποτε αἰτήσεις, γράμματα καὶ οἱαδήποτε ἄλλα ἔγγραφα τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ὑποβαλλόντων, ὅπως ὦσι ταῦτα οὕτως εὐαναγνώστως γεγραμμένα, ὥστε οὐ μόνον ἐπ' οὐδεμιᾶς λέξεως νὰ μὴ ἐπιτρέπηται διφορουμένη ἀνάγνωσις, ἀλλὰ καὶ τὸ σύνολον μὴ περιέχῃ δυσκολίαν περὶ τὴν ἀνάγνωσιν εἴτε ὡς ἐκ τῆς μελάνης, εἴτε ὡς ἐκ τοῦ γραφικοῦ χαρακτῆρος, εἴτε καὶ ὡς ἐκ τοῦ χάρτου.

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου ἀγγέλλει τῷ δημοσίῳ ὅτι ἐν τῷ καταστήματι τούτῳ γίνονται δεκταὶ παραγγελίαι ἐκτυπώσεως **βιβλίων, ἐκκλησιαστικῶν μουσικῶν βιβλίων, φυλλαδίων, διπλοτύπων, πινάκων, ἀγγελτηρίων, ἐπισκεπτηρίων** καὶ παντὸς εἴδους ἐντύπων εἴτε τὴν ἑλληνικήν, τὴν τουρκικὴν καὶ τὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας, πάσης ἐργασίας ἐκτελουμένης μετὰ ταχύτητος, φιλοκαλίας, καὶ εἰς τιμὰς λίαν συγκαταβατικάς. Παραγγελίαι τυπογραφικῶν ἐργασιῶν γίνονται ὁμοίως δεκταὶ καὶ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ

ΤΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΠΡΟ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ

Κεφάλαιον α'. στίχ. 1—25.

«Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαυὶδ, 1
υἱοῦ Ἀβραάμ. Ἀβραὰμ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαὰκ 2
δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ, Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν
Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ. Ἰούδας δὲ ἐγέν- 3
νησε τὸν Φαρὲς καὶ τὸν Ζαρᾶ ἐκ τῆς Θάμαρ· Φαρὲς
δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐσρώμ, Ἐσρὼμ δὲ ἐγέννησε τὸν 4
Ἀράμ, Ἀρὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμιναδάβ, Ἀμινα-
δὰβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ναασσών, Ναασσὼν δὲ ἐγέννη-
σε τὸν Σαλμών, Σαλμὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Βοὸζ ἐκ 5
τῆς Ραχάβ· Βοὸζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὼβὴδ ἐκ τῆς
Ρουθ· Ὼβὴδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί, Ἰεσσαὶ δὲ ἐ-
γέννησε τὸν Δαυὶδ τὸν βασιλέα. Δαυὶδ δὲ ὁ βασι- 6
λεὺς ἐγέννησε τὸν Σολομῶντα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου·
Σολομὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Ροβοάμ, Ροβοὰμ δὲ ἐγέν- 7
νησε τὸν Ἀβιά, Ἀβιὰ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀσά, Ἀσὰ 8
δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσαφάτ, Ἰωσαφὰτ δὲ ἐγέννησε τὸν
Ἰωράμ, Ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὀζίαν, Ὀζίας δὲ 9
ἐγέννησε τὸν Ἰωάθαμ, Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἄ-
χαζ, Ἄχαζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐζεκίαν, Ἐζεκίας δὲ
ἐγέννησε τὸν Μανασσῆ, Μανασσῆς δὲ ἐγέννησε τὸν 10
Ἀμών, Ἀμὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσίαν· Ἰωσίας δὲ 11
ἐγέννησε τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπὶ
τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος. Μετὰ δὲ τὴν μετοι- 12
κεσίαν Βαβυλῶνος Ἰεχονίας ἐγέννησε τὸν Σαλαθιήλ,
Σαλαθιὴλ δὲ ἐγέννησε τὸν Ζοροβάβελ, Ζοροβάβελ δὲ 13
ἐγέννησε τὸν Ἀβιούδ, Ἀβιοὺδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐ-
λιακείμ, Ἐλιακεὶμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἄζώρ, Ἄζὼρ δὲ 14
ἐγέννησε τὸν Σαδώκ, Σαδὼκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀχείμ,
Ἀχεὶμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιούδ, Ἐλιοὺδ δὲ ἐγέν- 15
νησε τὸν Ἐλεάζαρ, Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησε τὸν Μα-
θάν, Ματθὰν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ, Ἰακὼβ δὲ ἐ- 16
γέννησε τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεν-
νήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός. Πᾶσαι οὖν αἱ 17
γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαυὶδ, γενεαὶ δεκατέσσα-
ρες· καὶ ἀπὸ Δαυὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶ-
νος, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας
Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ, γενεαὶ δεκατέσσα-
ρες. Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γέννησις οὕτως ἦν. 18
Μνηστευθείσης γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰω-
σήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς, εὑρέθη ἐγκυος ἐκ
Πνεύματος Ἁγίου. Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, 19
δίκαιος ὢν, καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι, ἐ-
βουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐν- 20
θυμηθέντος, ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη
αὐτῷ, λέγων· Ἰωσήφ, υἱὸς Δαυὶδ, μὴ φοβηθῇς πα-
ραλαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ
γεννηθὲν ἐκ Πνεύματός ἐστιν Ἁγίου· τέξεται δὲ 21

υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.
22 Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ
23 τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός. Διεγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσὴφ
24 ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου, καὶ παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ
25 οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτήν, ἕως οὗ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

Τὸ κατὰ Ματθαῖον ἱερὸν εὐαγγέλιον, τὸ πρῶτον τῶν τεσσάρων εὐαγγελίων καὶ πρῶτον βιβλίον τῆς καινῆς Διαθήκης, ἄρχεται ἀπὸ μιᾶς γενεαλογίας τοῦ Κυρίου καὶ συντόμου ἀφηγήσεως τῶν κατὰ τὴν σύλληψιν καὶ γέννησιν αὐτοῦ. Ἡ τοιαύτη δὲ ἀρχὴ εἶναι συμφωνοτάτη πρὸς τὴν ἁρμονίαν καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ εὐαγγελίου τούτου, καθ' ὅσον κατὰ τὴν ἀρχαιοτάτην ἱστορικὴν παράδοσιν, τὴν εὑρισκομένην κατὰ πρῶτον παρὰ τοῖς ἀποστολικοῖς συγγραφεῦσι καὶ ἱερομάρτυσι Παπίᾳ ἐπισκόπῳ Ἱεραπόλεως καὶ Εἰρηναίῳ ἐπισκόπῳ Λουγδούνου, ὁ ἱερὸς εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος κηρύξας ἐν Παλαιστίνῃ παρὰ τοῖς ὁμοεθνέσιν αὐτοῦ, ὡς ἔμελλε καὶ ἐφ' ἑτέρους ἰέναι, γραφῇ παρέδωκε τὸ κατ' αὐτὸν εὐαγγέλιον πρὸς ἀναπλήρωσιν τῆς προφορικῆς αὐτοῦ διδασκαλίας. Γράφων λοιπὸν δι' Ἰουδαίους ὤφειλεν, ὅπως καὶ ἅπαντες οἱ παρ' Ἰουδαίοις κηρύξαντες, ἵνα δείξῃ ὅτι ἐν τῷ προσώπῳ καὶ τῷ ἔργῳ τοῦ Κυρίου ἐπληρώθησαν ἅπασαι αἱ περὶ Μεσσίου προσδοκίαι καὶ προφητεῖαι, καὶ ὅτι κατ' ἀκολουθίαν οὗτος εἶναι ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ. Πρὸ παντὸς δὲ ἄλλου ἔπρεπε νὰ καταδειχθῇ ἡ κατὰ σάρκα καταγωγὴ ἀπὸ τοῦ μεγάλου βασιλέως καὶ προφήτου Δαυίδ, τοῦ πρώτου καὶ ἐπισημοτάτου ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα βασιλέως τῶν Ἑβραίων, τοῦ τύπου τοῦ μεγάλου βασιλέως Μεσσίου, τοῦ κλέους καὶ τῆς δόξης τοῦ βασιλικοῦ οἴκου τοῦ Δαυὶδ καὶ σύμπαντος τοῦ ἰουδαϊκοῦ λαοῦ. Διὰ τοῦτο λοιπὸν εὐθὺς ὁ πρῶτος στίχος τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου, ὧν οἱονεὶ ἐπιγραφὴ τῆς ἀμέσως ἑπομένης γενεαλογίας, καταδεικνύει συγχρόνως τὴν ὅλην ὑφὴν καὶ μέθοδον τῆς συγγραφῆς τοῦ εὐαγγελίου τούτου, ὅπερ οὐσιωδῶς εἶναι τὸ *εὐαγγέλιον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀπογόνου τοῦ Δαυὶδ, καὶ συνεπῶς τοῦ κατὰ τὰς ἀρχαίας ἐπαγγελίας καὶ προφητείας Μεσσίου.* Παρατίθεται δὲ παρὰ τὸν Δαυὶδ ὁ Ἀβραὰμ εἰς προσδιορισμὸν οὐχὶ τοῦ Κυρίου ὡς ἀπὸ τοῦ Ἀβραὰμ καταγομένου, διότι ἀπὸ τοῦ γενάρχου τούτου τῶν Ἑβραίων κατήγοντο ἅπαντες οἱ γνήσιοι Ἰουδαῖοι, ἀλλ' ὡς προσδιορισμὸς τοῦ βασιλέως Δαυίδ, πρὸς δήλωσιν καὶ ὑπόμνησιν τῶν εἰς ἐκεῖνον δοθεισῶν παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐπαγγελιῶν περὶ Μεσσίου.

Καίτοι δὲ ἡ ἀκριβὴς γενεαλογικὴ σειρὰ τοῦ Κυρίου φθάνει κυρίως μέχρι τοῦ βασιλέως Δαυίδ, ἐν τούτοις ὁ ἱερὸς Εὐαγγελιστὴς ἄρχεται ἀπὸ τοῦ Ἀβραάμ, ἵνα καὶ τὸ μέχρι τοῦ γενάρχου τούτου τῶν Ἑβραίων γενεαλογικὸν δένδρον δείξῃ, καὶ ἐν συνεχείᾳ ὑπομνήσῃ διὰ τῶν διαφόρων γενεῶν τὴν ἀπὸ τοῦ Ἀβραὰμ μέχρι τοῦ Θεανθρώπου Λυτρωτοῦ πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ πρὸς σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων. Συγχρόνως δὲ διὰ τῆς τοιαύτης γενεαλογικῆς σειρᾶς δεικνύονται διάφοροι ἐν αὐτῷ τῷ βασιλικῷ οἴκῳ τῶν Ἑβραίων ἁμαρτάδες καὶ πρὸ τοῦ Δαυὶδ καὶ μετ' αὐτόν. Οὕτως εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τῆς βασιλικῆς ταύτης οἰκογενείας παρίσταται αὐτὸς ὁ Ἰούδας, ὁ τῆς βασιλικῆς φυλῆς καὶ οἰκογενείας ἀρχηγέτης, παρανόμως παιδοποιῶν μετὰ τῆς νύμφης αὐτοῦ Θάμαρ, ἧς τὸ μὲν ὄνομα σημαίνει φοίνικα, ἡ δὲ ἀπατηλὴ κατὰ τοῦ πενθεροῦ αὐτῆς πρᾶξις, ἡ μνημονευομένη ἐν τῇ Γενέσει, οὐδαμῶς συνῆδε πρὸς ἦθη χρηστὰ καὶ βίον ἐνάρετον. Καὶ ὅμως τοιαῦται κηλῖδες ἁμαρτίας δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐλλείπωσι, διὰ τὴν ἁπανταχοῦ διαδοθεῖσαν κακίαν, καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆς γενεᾶς τοῦ Θεανθρώπου Λυτρωτοῦ. Ὀλίγον κατωτέρω παρίσταται παιδοποιοῦσα εἰς τὴν βασιλικὴν φυλὴν τοῦ Ἰούδα ἄλλη γυνὴ μνείας ἀξία, καὶ αὕτη εἶναι ἡ πόρνη τῆς Ἱεριχὼ Ῥαχάβ, ἡ εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς διασώσασα τοὺς κατασκόπους τῶν Ἑβραίων, καὶ ὧν εἷς, ὁ Σαλμών, ἐξ εὐγνωμοσύνης, ὡς φαίνεται, καὶ συμπαθείας ἐνυμφεύθη αὐτὴν μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς πόλεως ταύτης. Τρίτη γυνὴ ἐν τῇ γενεαλογίᾳ παρίσταται ἡ πιστὴ καὶ ἐνάρετος Μωαβῖτις Ρούθ, ἥτις διὰ τὴν πρὸς τὴν πενθερὰν καὶ τὸν θανόντα σύζυγον ἀφοσίωσιν ἠξιώθη, ξένη καὶ ἀλλόφυλος οὖσα, νὰ γείνῃ προμήτωρ τοῦ βασιλέως Δαυὶδ καὶ τοῦ μεγίστου αὐτοῦ ἀπογόνου Μεσσίου. Ἡ δὲ τετάρτη, ἣν ὁ ἱερὸς Εὐαγγελιστής, πρὸς μείζονα τοῦ ἀνομήματος παράστασιν, μνημονεύει διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ πρώτου συζύγου αὐτῆς τοῦ Οὐρίου, εἶναι ἡ Βηρσαβεέ, δι' ἣν ὁ Δαυὶδ «συνῆψεν ἀνομήματι τὴν ἀνομίαν, φόνῳ γὰρ τὴν μοιχείαν ἐκίρνα», ὡς λέγει ὁ ἱερὸς ὑμνῳδός. Μετὰ τὰς τέσσαρας δὲ ταύτας προγόνους τοῦ Κυρίου, τὰς κατ' ἐξαίρεσιν διὰ τὸ ἔκτροπον καὶ ἄηθες μνημονευομένας ἐν τῷ γενεαλογικῷ αὐτοῦ καταλόγῳ, ἔρχεται ἡ πάναγνος αὐτοῦ μήτηρ Μαρία, ἥτις οὖσα κατὰ πάντα ἁγνὴ καὶ ἄμωμος, τὸ κάλλιστον καὶ εὐωδέστατον τοῦ δένδρου ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος ἄνθος, παρενοήθη πρὸς στιγμὴν ὑπὸ τοῦ εὐσεβοῦς καὶ ἐναρέτου μνηστῆρος αὐτῆς Ἰωσὴφ ὡς ἄπιστος καὶ μοιχαλίς, ὡς δεικνύει ἡ ἑπομένη σύντομος ἀφήγησις τῶν κατὰ τὴν σύλληψιν καὶ γέννησιν τοῦ Κυρίου.

Παραλείποντες πολλὰς ἐπὶ μέρους λεπτομερείας τῆς γενεαλογίας ταύτης, καὶ ὑπομιμνήσκοντες, ὅτι ἄλλη εὐρυτέρα τοῦ Κυρίου γενεαλογία εὑρηται ἐν τῷ κατὰ Λουκᾶν ἱερῷ εὐαγγελίῳ (3, 23 — 28), ἀνερχομένη μέχρι τοῦ γενάρχου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους Ἀδὰμ καὶ τοῦ δημιουργοῦ τοῦ παντὸς Θεοῦ, καὶ οὕτω καταδεικνύουσα ὅτι οὐδεμίαν οὐσιώδη καὶ πραγματικὴν σημασίαν ὑπὸ αὐστηρὰν ἔποψιν δύναται νὰ ἔχῃ ἡ γενεαλογία τοῦ Θεανθρώ-

που Λυτρωτοῦ, παρατηροῦμεν ἐνταῦθα, ὅτι ἡ παροῦσα γενεαλογία, διαιρεῖται εἰς τρεῖς γενεαλογικὰς σειράς, ὡς ἐν αὐτῷ τῷ περιεχομένῳ αὐτῆς καταφαίνεται καὶ ἐν τέλει παρατηρεῖ ὁ ἱερὸς εὐαγγελιστής. Αἱ τρεῖς δὲ αὗται σειραὶ προφανῶς σχέσιν ἔχουσι πρὸς τὰς τρεῖς μεγάλας περιόδους τῆς ἱστορίας τοῦ ἑβραϊκοῦ ἔθνους, τὴν τῶν πατριαρχῶν καὶ τῆς κατακτήσεως τῆς ἐπηγγελμένης γῆς, τὴν τῶν βασιλέων καὶ τῆς ἀκμῆς τοῦ ἑβραϊκοῦ ἔθνους, καὶ τὴν τῆς αἰχμαλωσίας καὶ παρακμῆς. Τῆς πρώτης ἄρχεται ὁ πατριάρχης Ἀβραάμ, τῆς δευτέρας ὁ μέγας βασιλεὺς Δαυίδ, τὴν δὲ τρίτην ἐπισφραγίζει ὁ δι' ὃν ἡ γενεαλογία αὕτη συνετάχθη, ὁ Θεάνθρωπος Λυτρωτὴς τῆς ἀνθρωπότητος. Κατὰ παράδοξον δὲ σύμπτωσιν αἱ γενεαὶ ἑκάστης περιόδου εἶναι ἰσάριθμοι, καὶ εἰς τοῦτο ἐφιστᾷ ἰδίᾳ τὴν προσοχὴν τῶν ἀναγνωστῶν ὁ ἱερὸς εὐαγγελιστής, ἵνα δηλώσῃ πιθανῶς ὅτι καὶ τοῦτο κατὰ θείαν τινὰ πρόνοιαν ἐγένετο. Τίνα δὲ σημασίαν ὁ ἀριθμὸς 14 ἐνταῦθα δύναται νὰ ἔχῃ, ἀκριβῶς δὲν δυνάμεθα νὰ ὁρίσωμεν, ἁπλῶς δὲ μόνον παρατηροῦμεν ὅτι οὗτος ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ ἱεροῦ παρ' Ἑβραίοις ἀριθμοῦ 7 δὶς λαμβανομένου, τοῦτον δὲ ἀριθμητικῶς λαμβάνομενα σημαίνουσι καὶ τὰ τρία στοιχεῖα τοῦ ἑβραϊκοῦ ὀνόματος τοῦ Δαυίδ. Ἡ δὲ ἀρίθμησις τῶν γενεῶν εὐχερέστατα καὶ φυσικώτατα γίνεται κατὰ τὰς σχεδιαστάτας ὑποδείξεις τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελιστοῦ. Ἡ πρώτη ἄρχεται ἀπὸ τοῦ Ἀβραὰμ καὶ καταλήγει εἰς τὸν Δαυίδ, ἡ δευτέρα ἄρχεται ἀπὸ τοῦ Δαυίδ, ὡς ῥητῶς τοῦτο ὁρίζεται, καὶ καταλήγει εἰς τὸν Ἰωσίαν, καὶ ἡ τρίτη ἄρχεται ἀπὸ τοῦ Ἰεχονίου καὶ καταλήγει εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν διὰ τοῦ νομιζομένου πατρὸς αὐτοῦ Ἰωσὴφ τοῦ μνήστορος. Περιττὸν δὲ ὅλως εἶναι νὰ παρατηρηθῇ ἐνταῦθα ὅτι ἡ ἔκφρασις «*Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστὸς*» οὐδὲν περιέχει τὸ δηλοῦν ἀμφιβολίαν ἢ κοινὴν ῥήμην, ἀλλὰ σημαίνει τὸ ἀληθῶς ὑπάρχον καὶ ὑριστάμενον, ἐξηγουμένη φυσικῶς διὰ τοῦ *ὅστις τοῦτο τὸ ὄνομα ἔχει καὶ φέρει*, ὅστις κατὰ τὸ ἔργον καὶ τὴν ἀποστολὴν αὐτοῦ εἶναι καὶ ὀνομάζεται Χριστός.

Ἐν δὲ τῇ συντόμῳ ἀφηγήσει τῆς συλλήψεως καὶ γεννήσεως τοῦ Κυρίου παρατηροῦμεν ὅτι ὁ ἱερὸς Εὐαγγελιστὴς ἐκεῖνα μόνα σημειοῖ, ὅσα ἐξακριβοῦσι καὶ ἐξασφαλίζουσι τὸ ἔκτακτον καὶ θαυμάσιον τῆς ἐπὶ γῆς ἐπιφανείας τοῦ σαρκωθέντος Λόγου τοῦ Θεοῦ. Ἡ παναγία τοῦ Κυρίου μήτηρ, πτωχὴ καὶ αὐτὴ ἀπόγονος τοῦ μεγάλου καὶ βασιλικοῦ οἴκου τοῦ Δαυίδ, μνηστεύεται κατὰ θείαν πάντως πρόνοιαν τὸν ἐνάρετον Ἰωσήφ, καὶ οὕτω μένει ἀπρόσβλητος πρὸ τῶν ἀνθρώπων ἡ τιμιότης αὐτῆς, καθ' ὅσον ἠδύνατο παρ' αὐτοῖς νὰ νομισθῇ ὡς ἐξ αὐτοῦ παιδοποιήσασα. Ἐν τούτοις αὐτὸς οὗτος, ἀμύητος ὢν τοῦ μεγάλου τῆς ἀπολυτρώσεως ἔργου, καὶ βλέπων τὴν μνηστὴν αὐτοῦ ἐγκυμονοῦσαν, διστάζει περὶ τῆς τιμιότητος αὐτῆς, καὶ μὴ θέλων νὰ μετάσχῃ ἁμαρτίας διὰ λιθοβολίας τιμωρουμένης κατὰ τὸν μωσαϊκὸν νόμον, ἄλλως ὅμως ἐπιεικὴς ὤν, ἀπορασίζει ν' ἀπολύσῃ καὶ διαζευχθῇ αὐτὴν ἄνευ ἐπισήμου καταγγελίας καὶ καταδίκης. Ὅπως δὲ πάντοτε ἡ ἄνωθεν ἀντίληψις καὶ ὁδηγία ἐν καιρῷ ἔρχεται, οὕτω καὶ νῦν ὁ δίκαιος οὗτος καὶ ἐνάρετος ἄνθρωπος, ὁ προστάτης ἀξιωθεὶς νὰ γείνῃ τῆς Θεοτόκου καὶ τοῦ θείου αὐτῆς Υἱοῦ, καθοδηγεῖται παρὰ Θεοῦ δι' ἀγγέλου καὶ μυεῖται τὸ μέγα τῆς ἀπολυτρώσεως μυστήριον, καὶ ἀντὶ ἀποβολῆς, μείζονα προστασίαν ἐπιδαψιλεύει εἰς τὴν μνηστὴν αὐτοῦ, ὑπακούων τελείως εἰς τὸ θέλημα καὶ τὰς ἀποράσεις τοῦ παναγάθου Θεοῦ. Αὕτη εἶναι ἐν ὀλίγοις ἡ ἀφήγησις τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελιστοῦ Ματθαίου περὶ τῶν κατὰ τὴν σύλληψιν τοῦ Κυρίου. Περὶ δὲ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ τοῦτο μόνον παρατηρεῖ, ὅπερ τὸ οὐσιωδέστατον πάντων ἦτο, ὅτι δῆλα δὴ ἡ πάναγνος αὐτοῦ μήτηρ ἐν τελείᾳ παρθενικῇ ἁγνότητι ἠξιώθη νὰ γείνῃ μήτηρ τοῦ Θεανθρώπου, τῆς μετὰ τοῦ Ἰωσὴφ μνηστείας καὶ συνοικήσεως μηδεμίαν ἐπενεγκούσης μεταβολὴν σχέσεων μέχρι τῆς γεννήσεως τοῦ Κυρίου. Ἐντεῦθεν δὲ ἡ ἔκφρασις «*ἕως οὗ*» καὶ πολλαχοῦ ἄλλοθι καὶ ἐνταῦθα ἁπλῶς καὶ μόνον ἐξασφαλίζει τὸν ἐνδιαφέροντα χρόνον χωρὶς ὅμως νὰ προδικάζῃ τὸ μετὰ ταῦτα γενόμενον, ἀλλ' ἀφιεμένου εἰς ἕκαστον νὰ σκεφθῇ καὶ νὰ κρίνῃ περὶ τούτου. Εἶναι δὲ διὰ πάντα εὐσεβῶς καὶ ἠθικῶς σκεπτόμενον καὶ κρίνοντα ἄνθρωπον μεγίστη βλασφημία καὶ ὕβρις νὰ διισχυρισθῇ, ὅτι μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ Κυρίου ἡ πάναγνος αὐτοῦ μήτηρ ἔζησε καὶ συνεβίωσε μετὰ τοῦ δικαίου καὶ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα προβεβηκότος Ἰωσὴφ ὡς γυνὴ μετὰ ἀνδρὸς συνεζευγμένη. Τοῦτο μόνον οἱ ἀσεβῶς περὶ τῶν θείων βουλῶν διανοούμενοι δύνανται νὰ διισχυρισθῶσι καὶ νὰ εἴπωσιν ὅτι τὸ «*ἕως οὗ*» σημαίνει ὅτι μετὰ ταῦτα συνέβη τὸ μὴ πρὸ αὐτοῦ γενόμενον. Ἤδη δὲ ὁ Ὠριγένης ἐν τῇ ἑρμηνείᾳ τοῦ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίου (9, 27) περὶ τῆς ἐκφράσεως ταύτης ἄριστα παρατηρεῖ, καὶ μετ' αὐτὸν πολλοὶ ἄλλοι, ἐν οἷς ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος καταλέγεται, ὅτι τὸ «*ἕως δηλοῖ τὸν κατεπείγοντα περὶ τοῦ δηλουμένου χρόνον, οὐ περιοριζόμενον, ὥστε γενέσθαι μετὰ τὸ ἕως τὸ ἐν αὐτῷ δηλούμενον*». Κατ' ἀναλογίαν δὲ καὶ τὸ ἐπίθετον «*πρωτότοκος*» οὐδαμῶς ὑποσημαίνει ὕπαρξιν δευτεροτόκου καὶ τριτοτόκου, ἀλλ' ἁπλῶς καθορίζει τὸ πρῶτον τεχθὲν τέκνον, ὅπερ δύναται πολλάκις νὰ εἶναι καὶ τὸ μόνον. Τὸ δὲ κύριον τοῦ Σωτῆρος ὄνομα Ἰησοῦς ἑβραϊκὸν ὄν, σημαίνει ὁ Θεὸς εἶναι σωτήρ, ὁ Θεὸς σώζει. Καὶ ἔσωσεν ἀληθῶς καὶ σώζει ὁ πανάγαθος Θεὸς διὰ τοῦ Ἰησοῦ πάντα τὰ ἔθνη καὶ πάντας τοὺς θέλοντας σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν, ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς συγκαταλεγόμεθα. Εἴθε δὲ ὄντως ἐν Αὐτῷ καὶ δι' Αὐτοῦ πανταχοῦ καὶ πάντοτε νὰ προσδοκῶμεν τὴν ἀληθῆ καὶ βεβαίαν σωτηρίαν ἡμῶν.

† **Ο ΑΓΧΙΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ**

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ὁ Ἀγχιάλου Βασίλειος (πρόεδρος)
Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος
Α. Θ. Σανθόπουλος
Ἰ. Δ. Τανταλίδης
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης (ταμίας)

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἑξαμηνιαῖα τὰ ἡμίσεα.

Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΕΤΑΙ

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου.

ΕΤΟΣ ΙΖ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 20 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1897 ΑΡΙΘ. 43

ΔΗΛΩΣΙΣ

Ἀποφάσει τοῦ ἐντίμου Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου φέρομεν εἰς γνῶσιν τῶν ἀρχιερατικῶς καὶ ἱερατικῶς προϊσταμένων καὶ ἐντελλόμεθα αὐτοῖς ὅπως κοινοποιήσωσιν ὅπου δεῖ, ὅτι, μέχρι τῆς ἀναγγωρίσεως τῶν νέων ἐπιτροπῶν καὶ ἐφοριῶν, ὀφείλουσιν οἱ τέως τοιοῦτοι ὅπως ἐξακολουθήσωσιν ἐργαζόμενοι.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 20 Δεκεμβρίου 1897.

Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἡ ὀρθοδοξία καὶ οἱ Παλαιοκαθολικοί — Περὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μονῆς τοῦ Σωτῆρος τοῦ Φιλανθρώπου, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ Ἁγιάσματος καὶ ἁγίων λειψάνων — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀνυπόστατα θρυλήματα. — Ἀπό τινος χρόνου ἱκανὸς γίνεται λόγος ἐν εὐρωπαϊκαῖς ἐφημερίσι περὶ τῶν πραγμάτων τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου καὶ ἐξαγγέλλεται νῦν μὲν ἐπικειμένη ἡ ἄρσις δῆθεν τοῦ βουλγαρικοῦ σχίσματος, νῦν δὲ ἐπικειμένη ἡ ἔκδοσις νέων βερατίων καὶ ὅτι ἑπομένως ἕνεκα τούτου σοβαραὶ γίνονται παρὰ τῇ σεβαστῇ κυβερνήσει ἐνέργειαι ἐκ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Δημοσιεύονται δὲ καὶ φαντασιώδεις συνεντεύξεις μεταξὺ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῶν ἐξοχωτάτων ὑπουργῶν τῆς αὐτοκρατορίας καὶ ἐν γένει εἰπεῖν δεινὴ καὶ κρίσιμος παρίσταται ἡ θέσις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, καθ' ὅσον, λέγουσιν, *ἡ χορήγησις νέων βερατίων εἰς ἐπισκόπους βουλγάρους ἢ ρουμούνους (;) σημαίνει προσβολὴν κατὰ τῶν προγομῶν καὶ τοῦ ἀξιώματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.*

Βεβαίως τοιαῦται δημοσιεύσεις, ἀντιφατικαὶ μάλιστα πρὸς ἀλλήλας καὶ ἀσυμβίβαστοι, εἰσὶν καθ' ἑαυτὰς αὐτεξέλεγκτοι καὶ αὐταναίρετοι. Ἐπειδὴ ὅμως τὰ τοιαῦτα θρυλήματα εὗρον καὶ πάλιν τὰς ἡμέρας ταύτας ἠχὼ ἔν τισιν ἐφημερίσι τῆς Ἑσπερίας, ἀταλαιπώρως καὶ ἀνεπιφυλάκτως ὑπ' αὐτῶν ἀναστηλούμενα, ἐκρίθη καὶ νῦν ἀναγκαία ῥητὴ καὶ ἐπίσημος νὰ ἀντιταχθῇ διάψευσις κατὰ τῶν τοιούτων ὅλως ἀνυποστάτων δημοσιευμάτων. Οὐδείς, ἐννοεῖται, ἀρνεῖται ὅτι ἡ ἔκδοσις βερατίων πρὸς ἐγκαθίδρυσιν ξένων ἐπισκόπων ἐν ἐπαρχίαις τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου ἀποτελεῖ ἄντικρυς ἀναίρεσιν καὶ ἀνατροπὴν τῶν προνομίων καὶ τῶν δικαίων αὐτοῦ. Ἀλλ' ἀκριβῶς διὰ τοῦτο αἱ τοιαῦται διαδόσεις εἰσὶν ἀνάξιαι πάσης πίστεως, σκοποῦσαι προφανῶς νὰ ἐνσπείρωσι ζιζάνια καὶ νὰ διαταράττωσι τὰς συνειδήσεις τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ, ἐπιποθοῦντος νὰ διαβιοῖ ἐν εἰρήνῃ, ἀκρᾳ ἡσυχίᾳ, νομοταγείᾳ καὶ ὑποταγῇ πρὸς τὸ βασίλειον Κράτος, ἐν ἁρμονίᾳ δὲ πρὸς τὰ σύνοικα ἔθνη, πλήρη καὶ ἀδιάσειστον ἔχοντος πεποίθησιν ὅτι ὑπ' οὐδενὸς ἀπειλοῦνται τὰ ἀπαράγραπτα δίκαια καὶ προνόμια τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ, ἅτινα, θεΐᾳ συνάρσει, περιφρουρεῖ καὶ σκέπει ἡ κραταιὰ αἰγίς, ἡ εὐμένεια καὶ ἡ δικαιοσύνη τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου καὶ ἡ σύνεσις τῶν περινουστάτων Αὐτοῦ ὑπουργῶν. Οὕτω δὲ ἐχόντων τῶν πραγμάτων, οὐδεμία ἠδύνατο νὰ ὑπάρξῃ ἀνάγκη οὔτε παραστάσεων οὔτε διαμαρτυριῶν καὶ δηλώσεων ἐκ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

—*Ἐφοριακαὶ ἐκλογαί.*— Ἐν τῇ χθεσινῇ συνεδρίᾳ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου, συνελθόντος μετὰ μεσημβρίαν, ἀπὸ πρωΐας ἐργασθέντων τῶν δύο Σωμάτων, ἐξητάσθησαν καὶ ἐξηλέγχθησαν διάφοροι ἐνοριακαὶ ἐκλογαί. Οὕτω δὲ αἱ μὲν ἐκλογαὶ ἐκκλησιαστικῶν ἐπιτροπῶν Φερίκιοϊ, Ταξιαρχῶν Βαλατᾶ, Ταταούλων, ἁγίου Νικολάου Νεοχωρίου καὶ ἐφοροεπιτροπῆς Ξηροκρήνης, ὡς καὶ αἱ ἐκλογαὶ ἐφοριῶν Ταξιαρχῶν Βαλατᾶ καὶ Διπλοκιονίου, ἐπεκυρώθησαν ὑπὸ τὸν ὅρον, ἐὰν μὴ μεταξὺ τῶν ἐκλεχθέντων ὑπάρχωσιν ἐξαιρετέοι, τῆς περὶ τούτου ἐρεύνης ἀνατεθείσης τῇ Μ. Πρωτοσυγκελλίᾳ. Ἠκυρώθησαν δέ, ἐλλείψει νομίμου ἀπαρτίας, αἱ ἐκλογαὶ ἐφοριῶν Μ. Ρεύματος, Ἐδιρνὲ-καπίου καὶ τῶν ἡνωμένων ἐκ-

παιδευτηρίων Κωντοσκαλίου, ὡς καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς Παλαιοῦ Μπάνιου. Ἐνεργηθήσονται δὲ ὡς ἐκ τούτου ἐν ταῖς ἐνορίαις ταύταις νέαι ἐκλογαί. Ἐπίσης δὲ νέαι ἐκλογαὶ διετάχθησαν καὶ ἐν τῇ ἐνορίᾳ Ἐξ Μαρμάρων, τῶν πρὸ μικροῦ ἐκλεχθέντων καὶ παραιτηθέντων παρακληθέντων ὅπως ἐργασθῶσι μέχρι τῆς διεξαγωγῆς τῶν νέων ἐκλογῶν. Εἰς τὴν Μ. Πρωτοσυγκελλίαν δὲ παρεπέμφθησαν πρὸς ἐξέτασιν καὶ αἱ ἐκλογαὶ Βαφεοχωρίου, Ἐφορίας καὶ Ἐπιτροπῆς, καὶ ἡ ἐκλογὴ Ἐπιτροπῆς Προπόδων Ταταούλων, καθ' ὧν ὑπάρχουσιν ἐνστάσεις, διὰ μὲν τὴν πρώτην ὅτι τῆς ἐνοριακῆς συνελεύσεως μετέσχε πρόσωπον μὴ ἐγγεγραμμένον ἐν τοῖς ἐκλογικοῖς καταλόγοις, διὰ δὲ τὴν δευτέραν, ὅπως ἐξετασθῇ ἐὰν αἱ νῦν ὑποβαλλόμεναι ἐνστάσεις κατὰ τῶν ἐκλεχθέντων εἶχον ὑποβληθῇ καὶ κατὰ τὸν καταρτισμὸν τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων.

— *Ἐπισκέψεις.*—Τῇ παρελθούσῃ πέμπτῃ ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ὁ τέως ἐπιτετραμμένος τὰ τῆς σερβικῆς πρεσβείας. Χθὲς δὲ ἡ Α. Π. ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος, ἐντολῇ τῆς Α.Θ. Παναγιότητος, ἐπεσκέψατο, ἐν συνοδίᾳ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Α' Πατριαρχικοῦ Γραφείου, τὸν νέον πρεσβευτὴν τῆς Σερβίας Νοβάκοβιτς, ἵνα συγχαρῇ αὐτῷ ἐπὶ τῷ διορισμῷ καὶ τῇ ἐνταῦθα αἰσίᾳ αὐτοῦ ἀφίξει ἀπὸ προσώπου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

Ἐκ παροδρομῆς παρελείφθη νὰ σημειωθῇ κατὰ τὴν ἀναγραφὴν τῶν πρὸ ἡμερῶν γενομένων πατριαρχικῶν ἐπισκέψεων πρὸς τοὺς νέους μητροπολίτας καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Γάνου καὶ Χώρας Κωνσταντίνου, πρὸς ὃν ἐπίσης μετέβη πρὸς ἐπίσκεψιν ἡ Α. Θ. Παναγιότης.

— *Παρασημοφορίαι.*— Συστάσει τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμ. πατριάρχου ἡ Α.Α.Μ. ὁ Σουλτάνος ἀπένειμε τὸ παράσημον μὲν Ὀσμανιὲ β' τάξεως τῷ πανιερ. μητροπολίτῃ Ἀμασείας Ἀνθίμῳ, τὸ παράσημον δὲ Μετζιδιὲ γ' τάξεως τῷ πανοσιολ. Μ. Ἀρχιδιακόνῳ Διοδώρῳ καὶ τῷ ἰατρῷ Ἀλεξάνδρῳ Τράντα. Πρὸς ἔνδειξιν δὲ τῆς ὑψηλῆς Αὐτῆς εὐαρεσκείας ἐπὶ τῇ ἐπιτυχεῖ τῶν ὀρθαλμῶν τῆς Α.Θ. Παναγιότητος διὰ τῆς ἐπιτυχοῦς τοῦ διαπρεποῦς τούτου ὀρθαλμολόγου θεραπείας, ἡ Α. Α. Μ. ηὐδόκησε νὰ προσαπονείμῃ αὐτῷ καὶ τὸ μετάλλιον τῆς τέχνης. Ταῦτα δὲ, δείγματα νέα τῆς αὐτοκρατορικῆς εὐμενείας πρὸς τὸ σεπτὸν ἄτομον τῆς Α.Θ.Π. Κωνσταντίνου τοῦ Ε', ἐξαγγείλασα τῇ Α.Θ.Π. τηλεγραφικῶς ἐκ Νεοχωρίου ἡ Α. Ἐξοχ. ὁ Ἄρχων Μ. Λογοθέτης, τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ, ἐκώμισε τῇ πέμπτῃ καὶ ἐνεχείρισεν Αὐτῇ καὶ τὰ ἔνσημα.

— *Μητρόπολις Χίου.* — Πρὸς ἐξέτασιν τῶν πρός τινος κατὰ τοῦ πανιερ. Μητροπολίτου Χίου ὑποβληθέντων παραπόνων, ἡ Ἱ. Σύνοδος ἐνέκρινε τὴν ἀποστολὴν ἐξάρχων, τοιούτων διορισθέντων ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς παρελθούσης πέμπτης τῶν πανιερ. μητροπολιτῶν Μηθύμνης Στεφάνου καὶ Λήμνου Ἀθανασίου. Μεταβήσονται δὲ οὗτοι εἰς Χίον μετὰ τὰς ἑορτὰς πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἀνατεθείσης αὐτοῖς ἐντολῆς.

— *Καθαίρεσις.*—Ἕνεκα τοῦ λίαν ἐπιληψίμου παρελθόντος καὶ τῆς ὅλως ἀντικανονικῆς καὶ εἰς τὸ ἱερὸν ἀξίωμα ἀντικρυς ἀντιβαινούσης πολιτείας ἱερέως τινὸς Προκοπίου, ἐξ Ἰμβρου, καὶ διὰ τὴν ἐνδειχθεῖσαν ἐπ' ἐσχάτων πρόθεσιν αὐτοῦ πρὸς ἐξόμωσιν, ἡ ἱερὰ Σύνοδος προέβη εἰς τὴν καθαίρεσιν αὐτοῦ ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς παρελθούσης Πέμπτης.

ΙΕΡΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

ΣΤ' Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν.

Ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῷ ὁ ἀρχιμανδρίτης Γρηγόριος Κωνσταντινίδης.

Ἐν τῇ ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ τῆς Ἁγίας Τριάδος ἐν Σταυροδρομίῳ ὁ ἀρχιμανδρίτης Καλλίνικος Δελικάνης.

Ἐν Σταυροδρομίῳ Κυριακὸν μάθημα ὁ ἱερεὺς Κωνσταντῖνος Καλλίνικος.

Ἐν Γαλατᾷ ἐν τῇ Παναγίᾳ Καφατιανῆς ὁ προϊστάμενος ἀρχιμανδρίτης Μιχαὴλ, ὅστις θὰ ἔχῃ καὶ τὸ ἐν Γαλατᾷ Κυριακὸν μάθημα.

Ἐν Γαλατᾷ ἐν τῇ ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγ. Ἰωάννου ὁ προϊστάμενος Σμάραγδος.

Ἐν Διπλοκιονίῳ ὁ προϊστάμενος ἀρχιμανδρίτης Εὐγένιος.

Ἐν Τσιβαλίῳ ὁ προϊστάμενος Πολύκαρπος.

Ἐν Σαρμασικίῳ ὁ ἱερολογιώτατος Δευτερεύων Λαυρέντιος.

Ἐν Γαλατᾷ ἐν τῇ ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ ὁ ἱερολογιώτατος Ἄνθιμος Ὀρφανίδης.

Ἐν Ὀρτάκιοϊ ὁ ἱερολογ. Ἀθηναγόρας.

Ἐν Φερίκιοϊ ὁ αἰδεσιμολογ. Ἀλέξανδρος Ζῶτος.

Ἐν Ἐδιρνεκαπίῳ ὁ ἱερολογ. Γερμανὸς Πολίτης.

Ἐν τῷ ἁγιοταφιτικῷ Μετοχίῳ ὁ ἱερολ. Ἰάκωβος Ἀρχατζικάκης.

Ἐν Νεοχωρίῳ ἐν τῇ ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ τῆς Παναγίας ὁ προϊστάμενος Παναγιώτης.

Ἐν Νεοχωρίῳ ἐν τῇ ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Γεωργίου ὁ ἱερεὺς Πάμφιλος.

Ἐν Ὑψωμαθείοις ἐν τῇ ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Μηνᾶ ὁ προϊστάμενος Μελέτιος.

Ἐν ἁγίῳ Κωνσταντίνῳ Σταυροδρομίου ὁ ἱεροδ. Γεννάδιος Θέμελις Κυριακὸν μάθημα.

Ἐν πρόποσι Ταταούλων ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ Εὐαγγελιστρίας ὁ προϊστάμενος Μ. Οἰκον. Ἀθανάσιος.

Ἐν Ταταούλοις ὁ ἱεροδιάκονος Νεόφυτος.

Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας.

Η ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ
ΚΑΙ ΟΙ ΠΑΛΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΟΙ

Ὡς ἐκ προηγουμένων δημοσιευμάτων γνωστὸν τυγχάνει εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας», ἐν Πετρουπόλει ἀπὸ τοῦ ἔτους 1892 ὑφίσταται ἰδιαιτέρα παρὰ τῇ Ἁγιωτάτῃ Διοικούσῃ Συνόδῳ ἐπιτροπή, ἔργον ἔχουσα τὴν διαπραγμάτευσιν τοῦ ζητήματος τῆς ἑνώσεως τῶν παλαιοκαθολικῶν πρὸς τὴν ὀρθόδοξον ἐκκλησίαν διὰ τῆς προκαταρκτικῆς συζητήσεως τῶν δογματικῶν σημείων, ἐφ' ὧν ὑπάρχει οὐχὶ πλήρης ἔτι συμφωνία, ἀντιπρόσωπος δὲ τῶν Παλαιοκαθολικῶν πρὸς συζήτησιν τοῦ θέματος τῆς ἑνώσεως ὑφίσταται ἡ οὕτω καλουμένη ἐπιτροπὴ τῆς Ροττερδάμης, ἱδρυθεῖσα ὑπὸ τοῦ τρίτου διεθνοῦς συνεδρίου τῶν Παλαιοκαθολικῶν. Αἱ ἐπιτροπαὶ αὗται ἀντήλλαξαν ἤδη γνώμας περὶ τῶν ὑπὸ συζήτησιν σημείων, δημοσιευθείσας καὶ ἐν τῇ «Ἐκκλησ. Ἀληθείᾳ»[1], τελευταία δέ, ὡς ἐνθυμοῦνται οἱ ἀναγνῶσται ἡμῶν, ἦτο ἡ γνώμη τῆς ἐπιτροπῆς τῆς Ροττερδάμης. Ἡ ἐπιτροπὴ Πετρουπόλεως, μὴ θεωρήσασα τὴν ἀπάντησιν τῶν παλαιοκαθολικῶν εἰς τὰς γενομένας αὐτοῖς ἐρωτήσεις ὡς ἐπαρκῆ ἢ καὶ ὀρθὴν ἔν τισι, συνέταξε κατὰ τὸν παρελθόντα αὔγουστον ἀνταπάντησιν ἐπὶ τῶν διαφιλονεικουμένων σημείων, ἣν καὶ διὰ τοῦ πρωτοπρεσβυτέρου Γιάνισεφ, τοῦ καὶ μέλους αὐτῆς, ἀπέστειλεν εἰς Βιέννην, εἰς τὸν πρόεδρον τῆς ἐπιτροπῆς τῆς Ροττερδάμης γερμανὸν παλαιοκαθολικὸν ἐπίσκοπον Βέμπερ, παραγενόμενον αὐτόσε πρὸς συμμετοχὴν εἰς τὸ τέταρτον διεθνὲς συνέδριον τῶν Παλαιοκαθολικῶν. Τὴν ἀνταπάντησιν ταύτην τῆς ἐπιτροπῆς τῆς Πετρουπόλεως γνωρίζοντες τοῖς ἀναγνώσταις ἡμῶν παρατίθεμεν ὧδε ἐν μεταφράσει, παρειλημμένην ἐκ τοῦ «Ἐκκλησιαστικοῦ Ἀγγελιοφόρου» Πετρουπόλεως, ἐν ᾧ ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου Γιάνισεφ ἀδείᾳ τοῦ Μητροπολίτου Πετρουπόλεως Παλλαδίου.

ΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΩΣ

εἰς τὴν «Γνώμην» τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ροττερδάμης περὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἑνώσεως τῶν Παλαιοκαθολικῶν μετὰ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Α'. Περὶ τοῦ Filioque.

1]. Ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Ροττερδάμης δὲν ἐξέφρασε τὴν ἑαυτῆς γνώμην ἐπὶ οὐτιῶδους σημείου τῆς περὶ Ἁγίας Τριάδος διδασκαλίας τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Διὸ ἀπεκδεχόμεθα καταφατικὴν ἀπάντησιν, εἴ γε οἱ Παλαιοκαθολικοὶ ἀποδέχονται τὴν ἀκόλουθον δογματικὴν περὶ Ἁγίας Τριάδος διδασκαλίαν τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας·

« Πιστεύομεν ὅτι ὁ Πατὴρ αἰτία ἐστὶν Υἱοῦ καὶ Πνεύματος, τοῦ μὲν Υἱοῦ γεννητῶς, τοῦ δὲ Ἁγίου Πνεύματος ἐκπορευτῶς. Ὅτι ὁ μὲν Πατὴρ γεννᾷ τὸν Υἱὸν καὶ προβάλλει τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ὁ δὲ Υἱὸς γεννᾶται ἐκ τοῦ Πατρός, καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ Πατρός. Καὶ οὕτω μίαν ἀρχὴν πρεσβεύομεν καὶ ἓν αἴτιον ἐπιγινώσκομεν τὸν Πατέρα Υἱοῦ καὶ Πνεύματος ».

2] Μετ' ἀγάπης χαιρετίζοντες τὴν σύμφωνον πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας δήλωσιν τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ροττερδάμης, ὅτι τὸ Filioque εἰσήχθη εἰς τὸ σύμβολον τῆς Δύσεως ἀνόμως, πρὸς ἕνωσιν τῶν Παλαιοκαθολικῶν μετὰ τῶν Ὀρθοδόξων κρίνομεν ἀναγκαῖον ὅπως πᾶσαι αἱ παλαιοκαθολικαὶ κοινότητες ἀποβάλωσιν ἐκ τοῦ συμβόλου καὶ τῶν κατηχήσεων τὴν ἄνομον ταύτην προσθήκην, ἐὰν ὑπάρχωσι κοινότητες μήπω πράξασαι τοῦτο.

3] Συμφωνοῦντες πρὸς τὴν γνώμην τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ροττερδάμης, ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη διάνοια προκειμένου περὶ τοῦ θείου μυστηρίου τῆς Ἁγίας Τριάδος περιστρέφεται φυσικῶς περὶ τοιαύτας παραστάσεις καὶ ἐκφράσεις, αἵτινες δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἐξ ὁλοκλήρου κατάλληλοι, διὸ καὶ δύνανται νὰ τελειοποιῶνται, ἀδυνατοῦμεν νὰ παραδεχθῶμεν ὡς ὀρθὸν καὶ τὸ ἐξαγόμενον ἐκ τούτου συμπέρασμα, ὅτι πάντες οἱ περιορισμοὶ οἱ ἐξερχόμενοι τῶν ὁρίων τοῦ φυλαττομένου ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας δόγματος εἶνε ἄδικοι. Ἡμεῖς ὑποθέτομεν ὅτι αἱ θεολογικαὶ γνῶμαι καὶ θεωρίαι, εἰς οἱονδήποτε καὶ ἂν ἀναφέρωνται δόγμα, ἐπιτρέπονται καὶ εἶνε ἐπιθυμηταὶ ἐπὶ τοσοῦτον μόνον, ἐφ' ὅσον χρησιμεύουσι πρὸς διασάφησιν αὐτοῦ καὶ κατανόησιν. Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει αὗται πρέπει νὰ ἀπορεύγωνται.

4] Ἡ θεολογικὴ γνώμη περὶ τοῦ Υἱοῦ ὡς δευτέρας Αἰτίας ἢ ὡς Συναιτίου τοῦ Ἁγίου Πνεύματος πρέπει νὰ ἀπορεύγηται, διότι δὲν χρησιμεύει πρὸς διασάφησιν τοῦ περὶ Ἁγίας Τριάδος δόγματος, ἀλλὰ τοὐναντίον διασαλεύει τὴν περὶ μιᾶς ἀρχῆς ἢ μιᾶς αἰτίας ἐν τῇ Τριάδι διδασκαλίαν, ἀπονέμουσα, εἰ καὶ περιωρισμένως πως, τῷ Υἱῷ τὸ προσωπικὸν ἰδίωμα τοῦ Πατρός, τὸ εἶναι δηλ. αὐτὸν τὴν ἀρχὴν ταύτην καὶ αἰτίαν, καὶ συγχέουσα οὕτω μέχρι τινὸς βαθμοῦ τὴν *πατρότητα* μετὰ τῆς *υἱότητος*. Προτείνοντες τὴν ἀποφυγὴν τῆς τοιαύτης παραστάσεως καὶ ἐκφράσεως ἐπαναλαμβάνομεν τὴν ἀποδεκτὴν γενομένην ὑπὸ τοῦ ἐν Βόννῃ συνεδρίου τοῦ ἔτους 1875 τετάρτην θέσιν, ἥτις λέγει· « Ἀποβάλλομεν *πᾶσαν* παράστασιν καὶ *πάντα* τρόπον ἐκφράσεως, ἐν ᾧ ἠδύνατο νὰ περιέχηται ἡ παραδοχὴ δύο ἀρχῶν ἢ αἰτιῶν ἐν τῇ Τριάδι».

1. Ἴδε ἀριθ. 31, 34, 35, 36 καὶ 37 τοῦ ἔτους 1896.

5] Μετὰ τοῦ περιορισμοῦ ἀκριβῶς τούτου μόνον ἐπαρίεμεν εἰς τὴν θεολογικὴν ἐξέτασιν τὴν ἄδειαν τοῦ ἀναφέρειν τὰς παρὰ τοῖς ἁγίοις πατράσι καὶ διδασκάλοις ἀπαντώσας γνώμας περὶ ἐκλάμψεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος διὰ τοῦ Υἱοῦ καὶ εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν τῆς θεότητος, μὴ συνταὐτιζομένων τῶν ἐννοιῶν *ἔκλαμψις, φανέρωσις* κτλ. μετὰ τῆς ἐννοίας τῆς λήψεως τῆς *ὑπάρξεως*,—ἤτις παρὰ τοῖς ἁγίοις πατράσι καὶ διδασκάλοις τίθεται ἐν ἐξαρτήσει οὐχὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ, ἀλλ' ἐκ τοῦ Πατρός,—ἀλλ' ἀκολουθουμένης ἁπλῶς τῆς διδασκαλίας τῆς Ἀποκαλύψεως περὶ τοῦ αἰωνίου τῆς Τριαδικῆς ζωῆς καὶ περὶ τῆς ἀϊδίου προαποφάσεως τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου καὶ τῆς οἰκονομίας τῆς σωτηρίας τῇ συμμετοχῇ τῶν τριῶν προσώπων τῆς Παναγίας Τριάδος.

Β'. Περὶ τῆς Ἁγίας Εὐχαριστίας.

Προτείνομεν πρὸς ἀποδοχὴν τὴν ἑξῆς διδασκαλίαν τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας περὶ τῆς ἁγίας Εὐχαριστίας :

1] Ὁ ἄρτος καὶ ὁ οἶνος ἐν τῇ ἁγίᾳ Εὐχαριστίᾳ μεταβάλλονται κατ' ἀνέφικτον δι' ἡμᾶς τρόπον εἰς Σῶμα καὶ Αἷμα τοῦ Κυρίου ἀληθῶς, πραγματικῶς καὶ κατ' οὐσίαν (vere, realiter et substantialiter).

2] Διὸ πιστεύομεν ὅτι οἱ μεταλαμβάνοντες εἰσδέχονται ὑπὸ τὸ εἶδος τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου τὸ ἀληθὲς Σῶμα καὶ τὸ ἀληθὲς Αἷμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ δὴ κατὰ τρόπον πραγματικὸν καὶ σωματικῶς, οὕτως ὥστε τὸ Πανάγιον Σῶμα καὶ Αἷμα τοῦ Κυρίου εἰσέρχεται εἰς τὰ στόματα καὶ τὰ σπλάγχνα τῶν μεταλαμβανόντων τῶν τε εὐσεβῶν καὶ τῶν ἀσεβῶν, τοῖς μὲν πρώτοις εἰς σωτηρίαν, τοῖς δὲ τελευταίοις εἰς κατάκρισιν.

3] Εἰ καὶ ταὐτοχρόνως πολλαὶ ἀνὰ τὴν οἰκουμένην τελοῦνται λειτουργίαι, οὐχὶ ὅμως πολλὰ Σώματα τοῦ Χριστοῦ, ἀλλ' ἓν Σῶμα αὐτοῦ καὶ ἓν Αἷμα ὑπάρχει ἐν ἁπάσαις ταῖς ἐπὶ μέρους ἐκκλησίαις τῶν πιστῶν. Τοῦτο δὲ γίνεται οὐχὶ διότι τὸ Σῶμα τοῦ Κυρίου τὸ ἐν τοῖς οὐρανοῖς κατέρχεται ἐπὶ τὰ θυσιαστήρια, ἀλλὰ διότι ὁ ἄρτος τῆς προθέσεως ὁ μεμερισμένως ἐν ἁπάσαις ταῖς ἐκκλησίαις προτιθέμενος καὶ διὰ τῆς καθαγιάσεως μεταβαλλόμενος καὶ μετουσιούμενος γίνεται ἓν καὶ τὸ αὐτὸ μετὰ τοῦ Σώματος τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς (Τὰ Γράμματα τῶν Πατριαρχῶν, Ἄρθρ. 17).

4] Ὁμολογοῦμεν ὅτι ἡ Ἁγία Εὐχαριστία εἶνε θυσία ἀληθινή, ἐξιλαστική, προσφερομένη διὰ τὰς ἁμαρτίας πάντων τῶν ἐν πίστει ζώντων καὶ τεθνεώτων.

Γ'. Διδασκαλία περὶ τῶν ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων.

Ἡμεῖς οὐδόλως συγχέομεν τὰ συμβολικὰ βιβλία πρὸς τὰ διδακτικὰ ἐγχειρίδια, οὐχ ἧττον ὅμως ἐπιμόνως ἐπιθυμοῦμεν ἵνα ἐν τοῖς διδακτικοῖς ἐγχειριδίοις τῶν Παλαιοκαθολικῶν ἐκτίθηται ἄνευ παραλείψεων ἡ δογματικὴ διδασκαλία τῶν ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων, πρὸς σαφῆ διαπίστωσιν τοῦ ὅτι οὐχὶ μόνον ὁ ἀριθμὸς τῶν συνόδων εἶνε ἀποδεκτός, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ διδασκαλία αὐτῶν.

Δ'. Περὶ τῶν χειροτονιῶν τῶν παλαιοκαθολικῶν ἐπισκόπων τῆς Ὁλλανδίας.

Ἐννοοῦμεν πληρέστατα ὅλην τὴν δυσκολίαν, ἐν ᾗ ὡς ἐκ τῆς φορᾶς τῶν ἱστορικῶν γεγονότων εὑρέθη ἡ ὁλλανδικὴ ἐκκλησία κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ΙΗ' ἑκατονταετηρίδος, ἀναγκασθεῖσα πρὸς ἀνασύστασιν τῆς ἰδίας ἱεραρχίας νὰ καταφύγῃ εἰς κανονικὰς παρατυπίας. Ἀλλ' ἔχοντες ὑπ' ὄψει ὅτι ἡ ἱεραρχία τῆς Οὐτρέχτης ἔσχε τὴν ἑαυτῆς ἀρχὴν παρ' ἐπισκόπου ἀργοῦ, εἶτα δὲ καὶ καθῃρημένου, καὶ ὁδηγούμενοι ἐκ τῶν κανόνων τῆς Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας, ἐξακολουθοῦμεν ἰσχυριζόμενοι ὅτι ἡ ἱεραρχία αὕτη κανονικῶς εἶνε παράτυπος, παράτυπος δ' ἐπίσης εἶνε καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς προελθοῦσα παλαιοκαθολικὴ ἱεραρχία, τὸ ζήτημα δὲ τοῦ κύρους αὐτῆς καὶ ἡ ἀναγνώρισις αὐτῆς ὡς νομίμου δύναται νὰ λυθῇ μόνον διὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς Ἐκκλησίας, ὁπόταν οἱ Παλαιοκαθολικοὶ ἀποταθῶσι πρὸς αὐτήν, ὑποβάλλοντες ὁμολογίαν τῆς πίστεως αὐτῶν καὶ δηλοῦντες τὸν εἰλικρινῆ πόθον αὐτῶν ὅπως γείνωσι δεκτοὶ εἰς ἕνωσιν καὶ κοινωνίαν μετ' αὐτῆς.

Ε'. Λειτουργία.

Τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ροττερδάμης δηλωσάσης ὅτι οἱ Παλαιοκαθολικοὶ δογματικῶς καὶ κατ' ἀρχὴν οὐδὲν ἔχουσι νὰ ἀντείπωσι κατὰ τῆς ἐπιθυμίας τῆς Ρωσσικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, οὐδὲν ἄλλο ὑπολείπεται ἡμῖν ἢ νὰ εὐχηθῶμεν ὅπως ἡ δήλωσις αὕτη πραγματοποιηθῇ ὡς οἷόν τε τάχιον.

Τὸ πρωτότυπον ὑπέγραψεν

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ἀρχιεπίσκοπος Φιλλανδίας.

Χ. Π. Ι.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΜΟΝΗΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΤΟΥ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΟΥ,

ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝ ΑΥΤΗ ΑΓΙΑΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΓΙΩΝ ΛΕΙΨΑΝΩΝ*

ιζ'.

Λείψανον ἁγιομάρτυρος Ἀνίας. Ἄγνωστος αὖτη εἴς τε τοὺς ἡμετέρους ἁγιογράφους, καὶ εἰς τοὺς ἄλλους Ρώσους προσκυνητάς· ὁ *Γαβριὴλ Δεστούνης*[91] λέγει ὅτι τὸ χειρόγραφον φέρει (Ἁγία), καὶ ἀναγινώσκει(Ἄνγια) ὅπερ ἡ γαλλικὴ μετάφρασις τῆς Mme Khitrowo ἔχει Ania. Φρονοῦμεν ὅτι ὁ γράψας τὴν ἀνώνυμον περιγραφὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως(1424—1453) ἐκ παραδρομῆς ἢ μνημονικοῦ λάθους ἔγραψεν οὕτως, ἀντὶ τοῦ ὀνόματος Θεοφανοῦς ἢ μᾶλλον Θεοφανίας=Theophanie, καὶ ἐκ περισσοῦ προσέθηκε καὶ τὴν λέξιν μάρτυς (μουτσενίτζα). Ἴσως ἐννοεῖ ὁ Ἀνώνυμος καὶ τὸ λείψανον τῆς ἁγίας Ἄννης, ὅπερ ἠσπάσθη ὁ ἐκ Νοβγορὸδ Στέφανὸς, τῷ 1350, ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Γεωργίου (σελ. 119), τῶν Μαγγάνων, ὄπισθεν τοῦ τοίχου τοῦ ὁποίου, ἐπὶ τῆς θαλάσσης τοποθετεῖ ὁ αὐτὸς τὴν Μονὴν τοῦ Φιλανθρώπου. Λείψανον τῆς ἁγίας Ἄννης ἀναφέρει κείμενον καὶ τῷ 1200 ὁ ἀρχιεπίσκοπος Νοβγορὸδ Ἀντώνιος ἐν ἀνοικτῷ φερέτρῳ, πρὸς τὴν θάλασσαν (ποῦ;), ἐντεῦθεν τοῦ ναοῦ Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ (Ἐγιούπ, ταφῶν).

ιη'.

1. Χεὶρ ἁγίου Ἰωάννου Προδρόμου. Αὕτη μετεκομίσθη ἐξ Ἀντιοχείας εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὑπὸ τοῦ διακόνου Ἰὼβ περὶ τὸ 957 ἔτος (Ζωναρ. XVI, κϐ') κατὰ τὴν ὑπόμνησιν τοῦ Δαφνοπάτου, κατὰ πρῶτον δημοσιευθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Γεδεὼν ἐν τῷ Βυζαντινῷ ἑορτολογίῳ (σελ. 148—150)· κατὰ σύγχρονον κατάλογον, τῷ 1150, ἐθησαυρίζετο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Παλατίου σὺν τῇ χειρὶ καὶ ὁ βραχίων τοῦ Βαπτιστοῦ (Riant; Exuv. τ. II, σελ. 212), καὶ κατ' ἄλλον τοῦ 1137, σὺν τούτοις καὶ ἡ κεφαλὴ (αὐτόθι σελ. 214), τῷ 1200 ὁ ἀρχιεπίσκοπος Νοβγορὸδ Ἀντώνιος ἐν τῷ παλατίῳ Βουκολέοντος λέγει εὑρισκομένην σὺν τῇ ῥάβδῳ καὶ τὴν δεξιὰν χεῖρα τοῦ Προδρόμου, προσαγομένην κατὰ τὰς στέψεις τῶν βασιλέων (Itin. Russes, σελ. 98). Οἱ Λατῖνοι τῷ 1204 συλήσαντες τὰς ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπήγαγον εἰς τὴν Δύσιν οὐ μόνον διάφορα μέρη τοῦ λειψάνου τοῦ Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ ἁγίου Ἰωάννου, ὡς βρέγμα, κρανίον, ἰνίον, μέτωπον, ὀφρῦς, πρόσωπον, παρειάς, γενειάδα, κόμην, ἐγκέφαλον, ὀδόντας, ὤμους, βραχίονα, στῆθος, ἀλλὰ καὶ ἐνδύματα καὶ εἰκόνα καὶ λίθινον βαπτιστῆρα καὶ ξύλον ἐφ' οὗ ἀπεκεφαλίσθη· περὶ πάντων τούτων, ἐν οἷς περὶ χειρὸς εὐκρινὴς οὐδεὶς λόγος εὕρηται, ὁ Riant συλλέξας ἐδημοσίευσεν ἀντιθετικὰς μαρτυρίας τῶν τε λαφυραγωγῶν καὶ τῶν ἀποδεξαμένων αὐτὰ μονῶν τῆς Δύσεως. Μελετήσαντες τὰ περὶ τῆς χειρὸς τοῦ Προδρόμου κείμενα, περιληφθέντα εἰς τὸ μνημονευθὲν δίτομον σύγγραμμα τοῦ σοροῦ καὶ ἀκαμάτου ἐρευνητοῦ «Exuviæ sacræ Constantinopolitanæ», ἐπείσθημεν ὅτι οὗτος ἠπατήθη ἀποφηνάμενος ὅτι ἀντὶ βραχίονος νοητέον χεῖρα μᾶλλον· τὰ κείμενα ὅσα ἐδημοσίευσεν ὡς σχετικὰ τῆς χειρὸς τοῦ Προδρόμου ἀναφέρουσι βραχίονα αὐτοῦ (τόμ. II, σελ. 144—149, XCIII, XCV, XCVI, XCVII). Βασισθεὶς εἰς τὴν περὶ τῆς χερὸς μαρτυρίαν τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀντωνίου ἐν τοῖς προλεγομένοις περὶ τῶν ἐγγράφων τούτων (τ. I, σελ. CLXXXII—CLXXXIII), ὑπεσημειώσατο ὅτι καίτοι δύναται νὰ ὑποτεθῇ ἐκ τῶν φράσεων τοῦ ἐγγράφου ὅτι περὶ βραχίονος ὁ λόγος ἐστίν, οὐχ ἧττον ἐπειδὴ αὖται δηλοῦσιν ὅτι τὸ σχῆμα τῆς λειψανοθήκης ἦν ἐν εἴδει βραχίονος, διὰ τοῦτο ἀντὶ βραχίονος νοητέον μᾶλλον χεῖρα· οὕτω σκεψάμενος ὁ Riant παρεδέξατο ὡς τὴν δεξιὰν χεῖρα τοῦ Προδρόμου τὸν ἐν τοῖς εἰρημένοις ἐγγράφοις λεγόμενον βραχίονα, καὶ εἰς αὐτὴν ἀπέδωκε καὶ τὴν γενομένην τελετὴν ἐπὶ τῇ ὑποδοχῇ τοῦ λειψάνου ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Citeaux (τ. II, σελ. 302). Τέσσαρα εἰσὶ τὰ σχετικὰ ἔγγραφα. Ἐκ τοῦ πρώτου, χρονολογουμένου ἐξ Ἀθηνῶν, κατ' Ὀκτώβριον τοῦ 1261, γνωρίζομεν ὅτι ὁ Βαλδουῖνος Β', λατῖνος αὐτοκράτωρ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀπολέσας τότε αὐτήν, δηλοῖ ὅτι μὴ δυνάμενος ν'ἀποδώσῃ τὸ δάνειον πεντακισχιλίων ὑπερπύρων (ῥρ. 67500) ἐγκαταλείπει τὰ ἐνέχυρα, καὶ ἀναγνωρίζει ἀπόλυτον αὐτῶν κύριον τὸν δανειστὴν Ὄθωνα de Cicons, αὐθέντην Καρύστου· οὗτος διὰ δύο ἐγγράφων ἐξ Εὐβοίας ἀπὸ 20 καὶ 21 Μαρτίου 1263, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἐγγράφου τοῦ Βαλδουίνου ἀποδεικνύων τὴν νομιμότητα τῆς κυριότητος τοῦ ἐνεχυριασθέντος αὐτῷ βραχίονος τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, ὁμολογεῖ ὅτι δωρεῖται αὐτὸν τῇ ρηθείσῃ Μονῇ τοῦ Citeaux ὡς ἑξῆς: « . . . offero monasterio » vestro Cistercii . . . pretiosum thesaurum, brachium » b. Iohannis Baptiste, in theca aurea et capsella ar» gentea, (que) sunt yperperis trecentes appretiate . . . » quod, inquam, brachium baptizavit appendentem » tribus digitis molem terre, baptizantem in Spiritu » sancto et igni, Dominum scilicet Jesum Christum; » in stupentis undo Iordanis . . . » (τ. II, σελ. 146—7), ἤτοι: προσφέρω τῇ ὑμετέρᾳ Μονῇ τοῦ Citeaux, πολύτιμον θησαυρόν, τὸν βραχίονα τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, ἐν χρυσῇ θήκῃ καὶ ἀργυρῷ κυτίῳ, τετιμημένους ἀντὶ τριακοσίων ὑπερπύρων (ῥρ. 4050) . . . ὃς, λέγω, βραχίων ἐβάπτισε διὰ τριῶν δακτύλων σύμπαντα τὸν κόσμον, βαπτίσας ἐν ἁγίῳ Πνεύματι καὶ φωτί, τὸν Κύριον δηλαδὴ Ἰησοῦν Χριστόν, εἰς τὰ ῥέματα τοῦ Ἰορδάνου κύματα. Καὶ διὰ τοῦ

---

* Συνέχεια ἀπὸ σ. 323—325.

91. Ἐφημερὶς τοῦ ὑπουργείου τῆς δημοσ. Ἐκπαιδ., ἐν Ὀδησσῷ, 1890, τόμ. CCLXIIX. τεῦχ. II, σελ. 240.

μεταγενεστέρου ἐγγράφου: « ... cum itaque ... haberemus brachium illius venerandissimum, cuius preclare vocis tonitruum nobis intonuit et dextre manus digitus Redempterem mundi secolo demonstravit ... brachium ipsum, aurea theca tectum et in argentea capsa reconditum trecentorum yperperorum pretio estimatis ... transmittentes ...(σελ. 147—8), ἤτοι: Καὶ δὴ ... κατέχοντες τὸν σεβασμιώτατον βραχίονα ἐκείνου, τοῦ ὁποίου ἀπήχησεν ἡμῖν καθαρώτατα τῆς φωνῆς τὸ βροντῶδες, ὁ δὲ δάκτυλος τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἐπεδείξατο τοῖς ἐπερχομένοις τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου ... τὸν βραχίονα τοῦτον ἐν χρυσῇ θήκῃ περιλαγμένον καὶ ἐν ἀργυρῷ κυτίῳ ἐγκεκλεισμένον, τετιμημένοις ἀντὶ τριακοσίων ὑπερπύρων ... διαβιβάζοντες ... ». Ἐπίσης καὶ τὸ ἐπὶ τῇ παραλαβῇ τοῦ λειψάνου γεγονὸς πρακτικὸν λέγει «... » in deportando de Grecia gloriosissimas reliquias » videlicet brachium s. Ioannis Baptiste ... concedit...» (σελ. 149), ἤτοι: ... μετενεγκὼν ἐξ Ἑλλάδος ἐνδοξότατα λείψανα, τὸν βραχίονα δηλαδὴ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ ... ἐδωρήσατο ... Πάντα λοιπὸν ταῦτα τὰ αὐθεντικὰ κείμενα ἀναφέρουσι βραχίονα οὐχὶ χεῖρα· διὰ τοῦτο ἐπείσθημεν ὅτι ἠπατήθη ὁ Riant, τόσῳ μᾶλλον ὅσῳ οὐδεμίαν παρατήρησιν ἐποιήσατο εἰς τὴν μαρτυρίαν τοῦ Παύλου Ραννουζίου, ἣν παρέθετο ἐν σελ. 270—272 τοῦ Β' τόμου, περὶ τῆς ἐν Βενετίᾳ ὑπάρξεως τῆς χειρός. Ὁμιλῶν ὁ Βενετὸς ἱστορικὸς τῆς Δ'σταυροφορίας περὶ τῶν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἀπαχθέντων λειψάνων λέγει·«Ἡ τοῦ Προδρόμου δεξιὰ χείρ, ἡ ἐν τῷ ποταμῷ Ἰορδάνῃ βαπτίσασα τὸν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν διετηρεῖτο ἐν χρυσῷ κυτίῳ εἰς τὴν ἐν τῇ συνοικίᾳ Canaregio (ἐν Βενετίᾳ) ἐκκλησίαν τῶν ἁγίων Ἑρμαγόρου καὶ Φορτουνάτου· ἐξ ἁπάντων δὲ τῶν ἐν τῇ πόλει τῆς Βενετίας λειψάνων, τοῦτο μόνον κατὰ τὰς δημοσίας προελεύσεις φέρεται ὑπὸ κουβούκλειον»[92]. Ὁ Riant τὸ ὑπὸ τοῦ Ὄθωνος de Cicons προσενεχθὲν τῇ Μονῇ τοῦ Citeaux λείψανον παραδέχεται, καθὰ εἴπομεν, ὡς τὴν χεῖρα τοῦ Προδρόμου, τὴν ὑπὸ Ἀντωνίου τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἀναφερομένην· ὡς βραχίονα δὲ τὸ ἐκ τοῦ παλατίου τοῦ Βουκολέοντος (des dépouilles, σελ. 190—191) μετενεχθὲν ἐν ἔτει 1205 ὑπὸ τοῦ Nivelon de Cherizy καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῇ ἐν τοῖς ἀμπελῶσι (S. Ioannes-ad-vineas) τῆς ἐνορίας Soissons κατατεθὲν λείψανον, οὗ ἡ ἀνακομιδὴ ἐπανηγυρίζετο αὐτόθι κατ' ἔτος τὴν 27 Ἰουνίου (Exuv. τ. II, σελ. 33,35, 295). Τὸ λείψανον τοῦτο τὸ ἐν Soissons ἐκάη κατὰ τὸν δέκατον ἕκτον αἰῶνα (des dép., ἔνθ' ἀν.). Ὁ Ph. Bruun[93] λαμβάνων ὑπ' ὄψει ὅτι ἡ δεξιὰ χεὶρ τοῦ Προδρόμου εὑρηται νῦν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ χειμερινοῦ ἀνακτόρου τῆς Πετρουπόλεως, λέγει ὅτι δίκαιον ὁμολογῆσαι ὅτι ὁ ὑπὸ τοῦ Βαλδουίνου Β' ἐκχωρηθεὶς τῷ Ὄθωνι de Cicons βραχίων ἀριστερὸς ἦν· οὕτω δ' ἔπεται ὅτι ὁ ἐν Soissons τῷ 1205 ὡς βραχίων τοῦ Προδρόμου κομισθεὶς οὐδ' αὐτός, οὐδ' ἐκεῖνος ἠδύνατο εἶναι· ὁ Bruun ἑπομένως τὸν ἐν Belley ὑπάρχοντα δάκτυλον, τὸν ἐν Valenciennes δείκτην, καὶ τὰ ἐν Γενούῃ ἐκ Πέρα τῷ 1461 σταλέντα λείψανα «ex brachio S. Ioannis Baptiste» λέγει ὄντα τῆς ἀριστερᾶς χειρός. Συντασσόμεθα τῇ γνώμῃ τοῦ Bruun, διότι διάφοροι μαρτυρίαι πείθουσιν ἡμᾶς ὅτι ἡ δεξιὰ χεὶρ τοῦ Προδρόμου παρέμεινεν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐξωσθέντων τῶν Λατίνων, ἐν τῇ Μονῇ τῆς Περιβλέπτου τεθησαυρισμένη· τῷ 1350 ὁ ἐκ Νοβγορὸδ Στέφανος ἠσπάσθη αὐτὴν ἐν τῇ Μονῇ ταύτῃ, ἣν δὶς ἀναφέρει ὑπὸ τὸ ὄνομα de la très belle Mère de Dieu (σελ.122, 124)· ἐν τῇ δευτέρᾳ περιπτώσει λέγει ρητῶς ὅτι «ἡ ἐν τῇ Μονῇ ταύτῃ χεὶρ ἐστὶν ἡ τοῦ Βαπτιστοῦ δεξιά, ἐνῷ ἡ ἐν τῇ τῶν Πετρίων Μονῇ τοῦ Προδρόμου λεγομένη χεὶρ, δὲν εἶναι αὐτοῦ, ἀλλὰ τοῦ ἱδρύσαντος καὶ καλλωπίσαντος τὴν Μονὴν ταύτην ἁγίου Ἰωάννου». Τὴν ἀριστερὰν τοῦ Προδρόμου λέγει ὁ Στέφανος οὖσαν εἰς τὴν χώραν τοῦ Ἰορδάνου, ἤτοι εἰς τὴν Παλαιστίνην, ἐν οἷς ὁ Bruun θεωρεῖ αὐτὸν σφαλλόμενον, ἕνεκα τῶν ἀνωτέρω εἰκασιῶν αὐτοῦ· τῷ 1389—1405 ὁ ἐκ Σμολένσκ Ἰγνάτιος λέγει ἐν τῇ Μονῇ τῆς Περιβλέπτου ὑπάρχουσαν «τὴν βαπτίσασαν τὸν Κύριον ἡμῶν χεῖρα τοῦ Προδρόμου» (σελ. 138—139)· τῷ 1393 Ἀλέξανδρος ὁ Σκρίβων αὐτόθι «τὴν δεξιὰν χεῖρα» σελ. 163)· τῷ 1402 ὁ Ἱσπανὸς Κλαβίχος «τὸν βραχίονα μετὰ τῆς χειρὸς ... τῆς δεξιᾶς» Bruun; ἔνθ' ἀν. σελ. 7, γράφων τὴν Μονὴν Peribelico)· τῷ 1419—1421 ὁ διάκονος Ζώσιμος ἐν τῇ αὐτῇ Μονῇ «τὴν χεῖρα τοῦ Προδρόμου δι' ἧς ἐβάπτισε τὸν Χριστὸν» σελ. 204)· τέλος τῷ 1424—1453 ἡ ἀνώνυμος περιγραφὴ ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Φιλανθρώπου χρυσῷ πεποικιλμένην τὴν χεῖρα τοῦ Προδρόμου» (σελ. 231), δι' ἄγνωστον αἰτίαν μετακομισθεῖσαν ἐκεῖ· ἡ τελευταία αὕτη μνεία ἔλαθε τὸν Bruun ὅστις (σελ. 30) λέγει ὅτι ὁ βραχίων ἔμεινεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Θεοτόκου (Περιβλέπτου), πολὺν πρὸ τοῦ Κλαβίχου χρόνον μετακομισθεῖσα, μέχρι τῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως· μαθὼν δὲ τὴν ὕπαρξιν τοῦ πολυτίμου λειψάνου Βαγιαζὴτ ὁ Β', εἰς ἔνδειξιν τιμῆς, ἀπέστειλεν αὐτὸ τῷ 1484 τῷ πρωτομαίστορι τοῦ τάγματος τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῆς Ἱερουσαλὴμ Πέτρῳ d' Aubusson, καταθεμένῳ αὐτὸ εἰς τὴν ἐν Ρόδῳ ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου· ἁλωθείσης τῆς νήσου ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Σουλεϊμάν, μετηνέχθη εἰς τὴν ἐν Μελίτῃ ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου. Ἐπὶ τέλους, ἀποδεξαμένου τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ρωσίας Παύλου τὸν τίτλον πρωτομαίστορος τοῦ τάγματος, ὁ δεξιὸς βραχίων τοῦ ἁγίου ἀπεστάλη εἰς Γατσίναν καὶ μετ' οὐ πολὺ μετηνέχθη εἰς τὴν Πετρούπολιν. (Ὁ Bruun ἔλαβεν ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Μουραβιέφ, σ. 40 τὴν διήγησιν· ἀνα-

92. P. Rannuzio; ἔνθ' ἀν., σελ. 97.

93. Ph. Bruun; ἔνθ' ἀν. σελ. 27—28, σημ. 4.

φέρει τοῦτο σχεδὸν ὁμοίως καὶ ὁ Σκαρλᾶτος (Κ]πολις, τ. Α', σελ. 360) προσθεὶς καὶ τὰ ἑξῆς: «'Αλλ' » ἐπειδὴ ὁ Χάμμερ διηγεῖται αὐτὸ τοῦτο γενόμενον » καὶ ἐπὶ Μεχμὲτ τοῦ Δ' τῷ 1689, φαίνεται ὅτι, » ἐὰν δὲν ἦνε σύγχυσις ἰδεῶν, ἢ ἡ ἑτέρα τῶν δύο » τούτων χειρῶν εἶνε ἡ ἀριστερά, ἢ εἰς σχῆμα χειρὸς » κατεσκευασμένη θήκη δὲν περιεῖχεν εἰμὴ μόνον μέ» ρος τῆς δεξιᾶς τοῦ Προδρόμου . . .». Ὁ Clavijo περιγράφει τὸ ἅγιον λείψανον ὡς ἑξῆς: «Ἦτο ὁ δεξιὸς » βραχίων, ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος τὸ κάτω μέρος μετὰ » τῆς χειρός· ἐτηρεῖτο εἰς ἐντελεστάτην κατάστασιν » καὶ ἀκέραιος· καίτοι δὲ λέγεται ὅτι ὁλόκληρον τὸ » σῶμα τοῦ μακαρίου ἁγίου Ἰωάννου ἐκάη, πλὴν τοῦ δακτύλου τῆς δεξιᾶς, δι' οὗ ἔδειξεν εἰπὼν «ἰδοὺ « ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ», ἐν τούτοις ὁ βραχίων ἐφάνη » ἡμῖν ὅλως ἀκέραιος· ἦτο δεδεμένος διὰ λεπτῶν ρά» βδων χρυσίνων· ἔλειπε δὲ μόνον ὁ μέγας δάκτυ» λος . . .». (σελ. 7. Τὸ περὶ τῆς ἐλλείψεως τοῦ δακτύλου συναξάριον, ὃ ἐδιηγήθησαν αὐτῷ οἱ μοναχοί, παραλείπομεν). Ὁ αὐτὸς ἐν τῇ Μονῇ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Προδρόμου τῆς Πέτρας εἶδε τὸν ἀριστερὸν βραχίονα, ἤτοι «τὸ μεταξὺ τοῦ ὤμου καὶ τῆς χειρὸς μέ» ρος. Ὁ βραχίων εἶχε κεῖ καὶ μόνον τὸ δέρμα καὶ » τὰ ὀστᾶ ἔμενον (;). Οἱ ἁρμοὶ τοῦ ἀγκῶνος καὶ τῆς » χειρὸς ἦσαν χρυσῷ πεποικιλμένοι καὶ λίθοις πολυ» τίμοις» (σελ. 5). Εἰς τὴν Μονὴν ταύτην τοῦ Προδρόμου τῆς Πέτρας ἦσαν τεθησαυρισμέναι καὶ ἡ κάρα καὶ ἡ δεξιὰ τοῦ Προδρόμου λέγει ὁ Χάμμερ κατὰ τὸν Σκαρλᾶτον (ἔνθ' ἀν., σ. 564) ἐπαγόμενον καὶ τάδε:

[ἕπεται συνέχεια]

Ξ. Α. ΣΙΔΕΡΙΔΗΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ

ΤΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΙΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ

Κεφάλαιον β'. στίχ. 13—23.

13 «'Αναχωρησάντων τῶν μάγων, ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ 'Ιωσὴφ λέγων· 'Εγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοι· μέλλει γὰρ 'Ηρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ]ἀπολέ-
14 σαι αὐτό. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτός, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυ-
15 πτον, καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς 'Ηρώδου, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου
16 λέγοντος, «Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου». Τότε 'Ηρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλε πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν μάγων. Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν 17
ὑπὸ 'Ιερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· «Φωνὴ ἐν 18
Ραμᾷ ἠκούσθη, θρῆνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολύς· Ραχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν». Τελευτήσαντος δὲ 19
τοῦ 'Ηρώδου, ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ φαίνεται τῷ 'Ιωσὴφ ἐν Αἰγύπτῳ λέγων· 'Εγερθεὶς παρά- 20
λαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν 'Ισραήλ· τεθνήκασι γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παι- 21
δίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν εἰς γῆν 'Ισραήλ. 'Ακούσας δὲ ὅτι 'Αρχέλαος βασιλεύει ἐπὶ τῆς 'Ιου- 22
δαίας ἀντὶ 'Ηρώδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν 23
διὰ τῶν προφητῶν, ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται».

Τὴν προσκύνησιν καὶ τὴν φυγὴν τῶν μάγων εἰς τὴν χώραν αὐτῶν ἀκολουθεῖ ἡ κατὰ θείαν πρόνοιαν φυγὴ τοῦ θείου βρέφους ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς μητρὸς καὶ τοῦ μνηστῆρος αὐτῆς εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἡ ἀμέσως μετ' αὐτὴν γενομένη ἀγρία σφαγὴ τῶν ἁθώων βρεφῶν τῆς Βηθλεὲμ καὶ τῶν περιχώρων αὐτῆς κατ' ἐντολὴν τοῦ αἱμοχαροῦς καὶ θηριώδους 'Ηρώδου τοῦ ἐπωνυμουμένου μεγάλου.. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος δόλῳ καταλαβὼν τὴν ἀρχήν, ἐγένετο εἰς τοσοῦτον βαθμὸν καχύποπτος, ὥστε καὶ αὐτὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἀριστόβουλον δὲν ἐδίστασε νὰ φονεύσῃ. Βλέπων δὲ ὅτι οἱ ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς τῆς Παλαιστίνης μερῶν ἐλθόντες μάγοι δὲν ἐπανῆλθον πρὸς αὐτὸν κατὰ τὴν παραγγελίαν καὶ ἐπιθυμίαν αὐτοῦ, ἵνα κρύφα καὶ ἀνεπαισθήτως βεβαιωθεὶς ὑπ' αὐτῶν φονεύσῃ τὸ θεῖον βρέφος, ἀποφασίζει ἔγκλημα σπαράσσον τὴν καρδίαν παντὸς ἀνθρωπίνου ὄντος. Ἀποφασίζει ἵνα πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τοῦ ἀρτιτόκου μέλλοντος μεγάλου βασιλέως τῶν Ἑβραίων φονεύσῃ πάντα ἀνεξαιρέτως τὰ ἁθῶα βρέφη τῆς Βηθλεὲμ καὶ τῶν περιχώρων αὐτῆς, καὶ οὕτω μεταξὺ αὐτῶν φονευθῇ καὶ τὸ ἐπικίνδυνον εἰς αὐτὸν θεῖον βρέφος. Ἐν τοσούτῳ, ἐν ᾧ ταῦτα ἐκεῖνος διενοεῖτο, ἄγγελος τοῦ Θεοῦ καθοδηγεῖ τὸν 'Ιωσὴφ εἰς σωτηρίαν αὐτοῦ, καὶ οὕτω γίνεται ἡ εἰς Αἴγυπτον φυγή. Ὁποῖα δρά γε ἦσαν τὰ κατ' αὐτὴν γεγονότα, πῶς ἐν ὥρᾳ πιθανῶς νυκτὸς κρύφα μετέβησαν εἰς ἐδάφη ἀλλότρια τῆς δικαιοδοσίας τοῦ αἱμοχαροῦς 'Ηρώδου, ποῦ καὶ πῶς καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ἐγκατεστάθη ἡ ἁγία οἰκογένεια, δὲν λέγει ὁ ἱερὸς εὐαγγελιστής, ἀφίνων εἰς ἕκαστον νὰ ὑπονοήσῃ ταῦτα πάντα καὶ κατανοήσῃ τὴν μεγάλην καὶ ἐν τούτῳ ταπείνωσιν τοῦ σαρκωθέντος Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ. Ταῦτα δὲ μόνον κρίνει ἐπάναγκες νὰ παρατηρήσῃ συμφώνως πρὸς τὸν ἰδικώτερον τοῦ εὐαγγελίου αὐτοῦ σκοπόν, ὅτι καὶ ἐν τούτῳ ἐπληρώθη ἀρχαία περὶ τοῦ Μεσσίου καὶ τοῦ προτύπου αὐτοῦ τοῦ λαοῦ 'Ι-

σραηλ προφητεία, καθ' ἣν ἅπας ὁ λαὸς ἐκεῖνος δοκιμασθεὶς ἐπὶ μακρὸν ἐν ξένῃ γῇ ἔμελλε μετὰ ταῦτα νὰ καταλάβῃ τὴν ἐπηγγελμένην γῆν Χαναάν, οὕτω καὶ ὁ Λυτρωτὴς αὐτοῦ Μεσσίας ἔμελλε νὰ ὑποστῇ τὰ δεινὰ τῆς ξενητείας ἐν τῇ αὐτῇ χώρᾳ, καὶ εἶτα μεταβάντων εἰς τὴν γῆν τῶν πατέρων αὐτῶν νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ μέγα ἔργον τῆς ἀπολυτρώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου. Ἡ προφητεία αὕτη ἀνήκουσα εἰς τὴν τάξιν τῶν τυπικῶν καὶ ἱστορικῶν προφητειῶν, καθ' ἃς ἱστορικόν τι γεγονὸς καὶ πρόσωπον χρησιμεύει ὡς τύπος μέλλοντος γεγονότος ἢ προσώπου, εὑρηται παρὰ τῷ Ὡσηὲ καὶ παρατίθεται ἐνταῦθα κατὰ τὸ ἑβραϊκὸν κείμενον (Ὡσ. 11, 1). Ἡ δὲ ἐν Αἰγύπτῳ διατριβὴ τοῦ Κυρίου, κατὰ τὴν ἀφήγησιν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελιστοῦ Ματθαίου (στίχ. 19 κ. ἑ.) καὶ κατὰ τὴν τοῦ Λουκᾶ (2, 39 κ. ἑ.) δὲν παρετάθη εἰ μὴ ἐπ' ὀλίγον μόνον, μέχρι τῆς τελευτῆς τοῦ Ἡρώδου, δι' οὗ καὶ τὴν ἀπάνθρωπον γνώμην ἐγένετο.

Ἐνῷ δὲ ὁ Κύριος οὕτως ἀπ' αὐτοῦ ἐσώζετο, πληθὺς ἀθώων βρεφῶν, ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, συμφώνως πρὸς τὰς πληροφορίας, ἃς εἶχε λάβει περὶ τῆς ἐπιτολῆς τοῦ ἐκτάκτου ἀστέρος παρὰ τῶν μάγων, τῇ διαταγῇ τοῦ αἱμοχαροῦς τούτου ἡγεμόνος ἐφονεύοντο. Ὁ θρῆνος καὶ ὁ κοπετὸς τῶν δυστυχῶν μητέρων ἦτο προφανῶς μέγας· ὁ δὲ ἱερὸς Εὐαγγελιστὴς ἀναλογιζόμενος τὰ δεινὰ τὰ γενόμενα κατὰ τὴν ἀπαγωγὴν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ εἰς τὴν Βαβυλωνείαν αἰχμαλωσίαν, καὶ ἰδίᾳ τῶν ἀπογόνων τοῦ ἀγαπητοῦ υἱοῦ τῆς Ραχὴλ Βενιαμίν, εἰς οὗ τὴν φυλὴν ἀνῆκε καὶ ἡ πόλις Βηθλεέμ, ἀναμιμνήσκεται τὴν πλήρη ἄλγους καὶ μελαγχολίας καὶ ἐξόχου ποιητικῆς δυνάμεως ῥῆσιν τοῦ προφήτου Ἱερεμίου, ἐποδυρομένου ἐπὶ τῇ ἀπαγωγῇ ἐκείνῃ καὶ φανταζομένου τὴν προμήτορα τῶν δυστυχῶν αἰχμαλώτων ἐξεγειρομένην ἀπὸ τοῦ τάφου καὶ ἀπαρηγόρητα θρηνοῦσαν τὴν τοιαύτην ἀπώλειαν τῶν προσφιλεστάτων αὐτῆς ἀπογόνων. Ταύτης δὲ τέκνα ἦσαν καὶ τὰ ἀθῶα βρέφη τὰ κατὰ διαταγὴν τοῦ Ἡρώδου ἀπανθρώπως σφαγέντα, δι' ὃ καὶ ὁ εὐαγγελιστὴς διαβλέπει καὶ ἐν τούτῳ πλήρωσιν τυπικῆς προφητείας. Ἡ δὲ πολίχνη Ραμά, ἡ καὶ νῦν οὕτω καλουμένη, ἧς τὸ ὄνομα σημαίνει τόπον ὑψηλόν, κεῖται πρὸς βορρᾶν τῆς Ἱερουσαλὴμ περὶ τὰς δύο ὥρας· ἐντεῦθεν δὲ ἀπήγοντο οἱ αἰχμάλωτοι εἰς τὴν Βαβυλῶνα. Καὶ ἡ μὲν σφαγὴ τῶν ἀθώων παιδίων μηδὲν κοινὸν ἔχουσα οὐσιωδῶς πρὸς τὸ ἀπολυτρωτικὸν ἔργον τοῦ Κυρίου, ἀλλὰ μόνον ἀνθρωπίνην κακουργίαν ἐκδηλοῦσα, ἐγένετο οὕτως, ἡ δὲ ἐπάνοδος τοῦ Κυρίου ἐξ Αἰγύπτου δὲν ἐβράδυνε πολύ, καθ' ὅσον κατὰ τοὺς ἀκριβεστέρους ὑπολογισμοὺς ὁ θάνατος τοῦ Ἡρώδου ἐπῆλθεν οὐ μετ' οὐ πολύ. Ἅμα δὲ τούτῳ κατὰ θείαν πάλιν πρόνοιαν καὶ δι' ἀγγελοφανείας ἐν ὥρᾳ τοῦ ὕπνου πρὸς τὸν Ἰωσὴφ γίνεται ἡ ἐπάνοδος. Ἡ δὲ ἐγκατάστασις εἰς τὴν Ναζαρέτ, ὅπου καὶ πρότερον ἔμενεν ἡ παναγία τοῦ Κυρίου μήτηρ πρὸ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ καὶ ὁ θεῖος αὐτοῦ πατὴρ Ἰωσήφ, ἐγένετο τῇ εἰσηγήσει πάλιν τοῦ ἀγγέλου διὰ τὸν φόβον πρὸς τὸν ἀντάξιον υἱὸν καὶ διάδοχον τοῦ Ἡρώδου Ἀρχέλαον, βίαιον καὶ αὐτὸν καὶ σκληρὸν ἡγεμόνα. Ἡ δὲ ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, ἐν Ναζαρὲτ ὁριστικὴ ἐγκατάστασις συνετέλεσεν εἰς οὐ σμικρὸν μετὰ τοῦτο δυσφημισμὸν τοῦ Κυρίου, καθ' ὅσον ἡ μὲν Γαλιλαία μεγαλειτέραν ἔχουσα ἐπικοινωνίαν μετὰ τῶν ἐθνικῶν, κατεφρονεῖτο ὡς τόπος θρησκευτικῆς καταπτώσεως, ἡ δὲ Ναζαρὲτ ἦτο διάσημος ἐπὶ τῇ πονηρίᾳ τῶν κατοίκων αὐτῆς. Καὶ ὅμως καὶ αὐτὸ τοῦτο προεφητεύθη διαφοροτρόπως ὑπὸ τῶν προφητῶν πρὸς δήλωσιν τῆς ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ ὑπὸ ταύτην τὴν ἔποψιν καταφρονήσεως τοῦ Θεανθρώπου Λυτρωτοῦ. Ἐὰν δέ που τῶν προφητικῶν βιβλίων τῶν ἀπολεσθέντων ὑπῆρχε ῥητὴ προφητικὴ ῥῆσις περὶ τοῦ Μεσσίου, ὅτι θὰ ὀνομασθῇ Ναζωραῖος, τοῦτο ἀδυνατοῦμεν νὰ βεβαιώσωμεν· ἀναμφίβολον ὅμως εἶναι, ὅτι πολλάκις ἐπὶ τῇ νομιζομένῃ ἐκ Ναζαρὲτ καταγωγῇ ἐξεμυκτηρίσθη ὑπὸ τῶν Φαρισαίων, ἐπὶ δὲ τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ ἐπεγράφη Ναζωραῖος.

Αἱ μετὰ τὴν γέννησιν καὶ κατὰ τὴν βρεφικὴν ἡλικίαν ποικίλαι περιπέτειαι τοῦ Κυρίου εἶναι κάλλιστον μάθημα εἰς πάντας ἡμᾶς. Αἱ παρὰ τῶν ἀνθρώπων τιμαὶ αὐτῶν καὶ κατὰ τὴν ἡλικίαν ταύτην εἶναι ἐλάχισται, ἐν ᾧ πλεῖσται αἱ παρανοήσεις καὶ καταφρονήσεις. Ἡ πενία καὶ ἡ στέρησις φαίνεται παρακολουθοῦσα τὸν Κύριον ἀπ' αὐτῆς τῆς γεννήσεως, ἐν τούτοις ὁ πλοῦτος τῶν θείων χαρισμάτων ὁσημέραι ηὔξανε παρ' αὐτῷ ὡς ἀνθρώπῳ, καὶ οὕτως ἐν καιρῷ παρέστη ἄρτιος κατὰ πάντα καὶ ἕτοιμος πρὸς ἐπιτέλεσιν τῆς μεγίστης ἀπὸ τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους εὐεργεσίας διὰ τῆς μεγίστης ἐξασθενήσεως καὶ τοῦ ἄκρου ἐξευτελισμοῦ. Εἴθε ταῦτα πάντα καλῶς ἐννοοῦντες, καὶ ἡμεῖς ἐν τῷ ἀσθενεῖ ἡμῶν μέρει μὴ δειλιῶμεν πρὸ τῶν ἀγώνων καὶ κινδύνων καὶ πάντοτε προθύμως καὶ μετὰ θάρρους ἐπιτελῶμεν τὸ καθῆκον ἡμῶν.

† Ο ΑΓΧΙΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου ἀγγέλλει τῷ δημοσίῳ ὅτι ἐν τῷ καταστήματι τούτῳ γίνονται δεκταὶ παραγγελίαι ἐκτυπώσεως **βιβλίων, ἐκκλησιαστικῶν μουσικῶν βιβλίων, φυλλαδίων, διπλοτύπων, πινάκων, ἀγγελτηρίων, ἐπισκεπτηρίων** καὶ παντὸς εἴδους ἐντύπων εἴς τε τὴν ἑλληνικὴν, τὴν τουρκικὴν καὶ τὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας, πάσης ἐργασίας ἐκτελουμένης μετὰ ταχύτητος, φιλοκαλίας, καὶ εἰς τιμὰς λίαν συγκαταβατικάς. Παραγγελίαι τυπογραφικῶν ἐργασιῶν γίνονται ὁμοίως δεκταὶ καὶ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν.

Ὅσοι τῶν συνδρομητῶν δὲν λαμβάνουσι τακτικῶς καὶ ἐγκαίρως τὸ φύλλον παρακαλοῦνται ἵνα ἀνακοινῶσι τοῦτο ἀνυπερθέτως τῷ προέδρῳ τῆς διευθυνούσης τὴν «Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν» ἐπιτροπῆς.

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ὁ Ἀγχιάλου Βασίλειος (πρόεδρος)
Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος
Δ. Θ. Σανθόπουλος
Ἰ. Δ. Ταντολίδης
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης (ταμίας)

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
ἐξαμηνιαῖα τὰ ἡμίσια.

Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΕΤΑΙ

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου.

ΕΤΟΣ ΙΖ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 30 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1897 ΑΡΙΘ. 44

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἡ ἔξοδος τοῦ 1897 καὶ ἡ εἴσοδος τοῦ 1898 — Ἐσφαλμένη καὶ βλαβερὰ περὶ γραπτῶν λόγων γνώμη — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν — Κοινοποιήσεις.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Η ΕΠΙ ΤΟΙΣ ΓΕΝΕΘΛΙΟΙΣ ΤΗΣ Α. Α. ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΔΟΞΟΛΟΓΙΑ ΕΝ ΤΟΙΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΙΣ

Μεγαλοπρεπῶς ἐτελέσθη τῇ προχθὲς κυριακῇ, ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ, εὐθὺς μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν, ἐν μέσῳ πολυπληθοῦς ἐκκλησιάσματος ἡ ἐπὶ τοῖς γενεθλίοις τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος τοῦ Σουλτάνου Ἀπτοὺλ Χαμὴτ Χὰν νενομισμένη δοξολογία ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ πατριάρχου μετὰ πάντων τῶν συνοδικῶν ἀρχιερέων, συμπαρισταμένων τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου καὶ πολλῶν ἄλλων λογάδων, τῆς Α. Ἐξ. τοῦ Ἄρχοντος Μ. Λογοθέτου ἑστολῇ ἱσταμένου ἐν τῷ παραθρονίῳ, παρ' ᾧ ὁ Μ. Πρωτοσύγκελος καὶ ὁ ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, παρόντων δὲ ἐκ τῶν βαθμούχων, ἐπίσης ἐν στολῇ, τῶν Ἐξοχ. Ἰωσὴφ Οἰκιάδου βέη, μέλους τοῦ Ἀκυρωτικοῦ, Ἰωάννου Βιθυνοῦ, Ἀνδρέου Κοπάση, μέλους τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους, Ἀλεξάνδρου Ζωηροῦ πασᾶ, Ἐλευθεράκη πασᾶ, Φενερλῆ πασᾶ, Δοσίου πασᾶ, Βαπορίδου ἐφένδη, Χριστοφορίδου ἐφένδη, ἰατροῦ παρὰ τῷ ὑπουργείῳ τῆς ἀστυνομίας, Σταυράκη Κυριακίδου ἐφένδη, Ἀνδρεάδου ἐφένδη, ἰατροῦ, Ἀλεξανδρίδου ἐφένδη, τέως δικαστικοῦ ἐπιθεωρητοῦ Ἰωαννίνων καὶ Ρωμύλου Σπαθάρη, ὑπιλάρχου τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς. Παρῆσαν δὲ καὶ οἱ τῶν Ἁγίων τόπων ἀντιπρόσωποι, πολλοὶ δὲ καὶ ἐκ τοῦ ἐμπορικοῦ καὶ τραπεζιτικοῦ κόσμου, ἐν οἷς ὁ ἀξιότιμος Δ. Εὐγενίδης, ὁ ἀξιότιμος Ζήσης Θ. Ζήσης, πρόεδρος τοῦ Χρηματιστηρίου, καὶ ἄλλοι.

Μετὰ τὰς διατεταγμένας αἰτήσεις, γενομένας ὑπὸ τοῦ Μ. Ἀρχιδιακόνου, τοῦ Δευτερεύοντος, τοῦ Τριτεύοντος καὶ τοῦ τῆς σειρᾶς διακόνου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης δεηθεῖσα ἰδίᾳ ὑπὲρ τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου ἀπὸ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου, προσεφώνησε τάδε·

Σεβασμιώτατοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, ἐξοχώτατοι καὶ λοιποὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Ἀγαθὸς βασιλεὺς ἐστιν ἀληθῶς ἡ δόξα τοῦ κράτους αὐτοῦ καὶ τὸ στήριγμα καὶ καύχημα τῶν ὑπηκόων αὐτοῦ. Εὐλογητὸν τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου, ὅτι τοιοῦτον βασιλέα ἔχει ἐφ' ἡμᾶς τεταγμένον, τὸν Κραταιότατον καὶ Γαληνότατον Ἄναχτα Σουλτὰν Ἀβδοὺλ Χαμὶτ Χάν, αὐθέντην ἡμῶν. Τὰς λαοσωτηρίους Αὐτοῦ ἀρετὰς τραγῶς ἤδη ἐτεκμηρίωσαν ἐπὶ εἰκοσιδύο ἔτη αἱ μεγάλαι χάριτες καὶ εὐεργεσίαι, ἃς πλουσιοπαρόχως ἐπεδαψίλευσε καὶ ἐπιδαψιλεύει εἰς ἅπαν τὸ ὑπήκοον Αὐτοῦ ἀνεξαρτήτως φυλῆς καὶ θρησκείας, καὶ αἱ ευχθήμεροι Αὐτοῦ πατρικαὶ μέριμναι καὶ φροντίδες ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας, εὐημερίας καὶ προόδου ἁπαξαπάντων τῶν ὑπηκόων Αὐτοῦ. Δικαίως ἄρα καὶ κατὰ τὴν εὔσημον καὶ χαρμόσυνον ταύτην ἐπετηρίδα τῶν γενεθλίων τῆς Αὐτοῦ Αὐτοκρατορικῆς Μεγαλειότητος πανταχόθεν τῆς ἀχανοῦς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας τὰ ὄμματα, ὁ νοῦς καὶ ἡ καρδία μυριάδων πιστῶν καὶ ἀφωσιωμένων ὑπηκόων μετ' ἀνεκφράστου χαρμονῆς στρέφονται πρὸς τὸν ὑπέρλαμπρον θρόνον τῆς Αὐτοῦ Αὐτοκρατορικῆς Μεγαλειότητος, καὶ δεήσεις καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν Ὕψιστον ποικιλόγλωσσα στόματα ἀναπέμπουσιν ὑπὲρ τῆς πολυτίμου ὑγείας, μακροβιότητος καὶ δόξης Αὐτῆς. Τὸ ἱερὸν τοῦτο καθῆκον ἐκπληροῦντες καὶ ἡμεῖς σήμερον συνήλθομεν γηθόσυνοι ἀπὸ πρωΐας ἐν τῷ πανσέπτῳ τούτῳ ναῷ, καὶ δεόμεθα τοῦ Βασιλέως τῶν βασιλευόντων καὶ Κυρίου τῶν κυριευόντων, Οὗ ἐν τῇ χειρὶ τὰ πάντα, ἵνα δωρῆται τῷ εὐσπλαγχνικωτάτῳ καὶ φιλολάῳ ἡμῶν Ἄναχτι τὰ πλούτη τῶν

θείων χαρίτων καὶ ἐμπνέῃ πᾶσαν ἀγαθὴν βουλὴν ὑπὲρ τῆς εὐημερίας καὶ εὐδαιμονίας τῶν ὑποτεταγμένων Αὐτῷ λαῶν, ἰδίᾳ δὲ ἡμῶν τῶν ἀεὶποτε εὐγνωμόνως ἀφωσιωμένων Αὐτῷ, καὶ ἐκ βάθους καρδίας ἑκάστοτε ἀναβοώντων πρὸς τὸν Ὕψιστον·

Ζήτω ἡ Αὐτοῦ Αὐτοκρατορικὴ Μεγαλειότης ὁ τρισέβαστος ἡμῶν Ἄναξ Σουλτὰν Ἀβδοὺλ Χαμὶτ Χάν, Ἀνθέστης ἡμῶν! Ζήτω! Ζήτω!

Μετὰ τὴν πατριαρχικὴν προστρώνησιν ἐψάλη ὑπὸ τῶν χορῶν ὁ σουλτανικὸς πολυχρονισμός, τὸ δὲ ἐκκλησίασμα ἐζητωκραύγει ἀκαταπαύστως ὑπὲρ τοῦ Ἄνακτος. Οὕτω ληξάσης τῆς πατριαρχικῆς καὶ συνοδικῆς ὑπὲρ τοῦ λαοφιλοῦς ἡμῶν Ἄνακτος δοξολογίας, μετὰ μικρὰν ἀνάπαυσιν ἐν τῷ Μ. Συνοδικῷ, ὅπου συνῆλθον οἵ τε σεβασμιώτατοι συνοδικοὶ ἀρχιερεῖς, οἱ σύμβουλοι, οἱ βαθμοῦχοι καὶ λοιποὶ λογάδες, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπιβᾶσα ἁμάξης μετὰ τῆς Α. Ε. τοῦ Μ. Λογοθέτου ἐπορεύθη εἰς τὰ ἀνάκτορα, ἵνα ὑποβάλῃ τῇ Α. Α. Μεγαλειότητι τὰς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους συγχαρητηρίους εὐχάς.

Ἡ Α. Α. Μεγαλειότης ἅμα ὡς ἐγνώσθη Αὐτῇ ἡ ἐν τοῖς ἀνακτόροις παρουσία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, θέλουσα νὰ ἐκδηλώσῃ τὴν ἄκραν Αὐτῆς αὐτοκρατορικὴν εὐαρέσκειαν καὶ νὰ τιμήσῃ ἐξαιρετικῶς τὸν πνευματικὸν ἀρχηγὸν τοῦ Ρωμαϊκοῦ ἔθνους ηὐδόκησε νὰ προσκαλέσῃ Αὐτὸν μετὰ τοῦ Μ. Λογοθέτου εἰς ἰδιαιτέραν ἀκρόασιν. Παραστὰς δὲ ὁ Πατριάρχης πρὸ τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος ὑπέβαλεν Αὐτῇ, διερμηνεύοντος τοῦ Μ. Λογοθέτου, τὰς εὐχὰς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους ἐπὶ τῇ εὐσήμῳ ἡμέρᾳ, ἥτις πληροῖ χαρᾶς ἅμα καὶ εὐγνωμοσύνης τὰς καρδίας πάντων τῶν λαῶν τῆς αὐτοκρατορίας, μάλιστα δὲ τοῦ πιστοῦ τῶν Ρωμαίων ἔθνους. Εὐμενῶς δὲ ἡ Α. Α. Μεγαλειότης ἀκροασαμένη τοῦ Πατριάρχου, ἐβεβαιώσατο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα περί τε τῆς πρὸς τὸ σεπτὸν Αὐτῆς ἄτομον ἐξόχου ἐκτιμήσεως καὶ περὶ τῆς πατρικῆς Αὐτῆς ἀγάπης, δι' ἧς περιβάλλει τὸ ἡμέτερον Γένος διὰ τὴν νομοτάγειαν καὶ τὴν σώφρονα αὐτοῦ πολιτείαν. Ηὐδόκησε δὲ ἡ Α. Α. Μεγαλειότης νὰ δηλώσῃ ὅτι, ὡς οἱ ἀοίδιμοι Αὐτῆς προκάτοχοι ἀπὸ Μωάμεθ τοῦ Πορθητοῦ ἐσεβάσθησαν τὰ ὑπ' ἐκείνου χορηγηθέντα προνόμια καὶ ἀσυδοσίας τῷ Οἰκουμ. πατριαρχείῳ, οὕτω καὶ ἡ Α. Α. Μεγαλειότης περὶ πολλοῦ ποιουμένη τὴν ἀλώβητον αὐτῶν τήρησιν, ἐπιθυμεῖ ἵνα βλέπῃ τὴν πρὸς τὸν θρόνον Αὐτῆς πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν τοῦ ρωμαϊκοῦ ἔθνους συναύξουσαν ταῖς αὐτοκρατορικαῖς εὐεργεσίαις καὶ χάρισιν. Ἐπὶ τῇ αὐτοκρατορικῇ ταύτῃ δηλώσει ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὑπέβαλε τὴν βαθεῖαν Αὐτῆς εὐγνωμοσύνην· ἀποχωροῦντος δὲ τοῦ Πατριάρχου, ἡ Α. Α. Μεγαλειότης, δεῖγμα ἐξόχου τιμῆς καὶ εὐμενείας παρέχουσα ηὐδόκησε νὰ τείνῃ Αὐτῷ τὴν χεῖρα, νὰ τεκμηριώσῃ δὲ ἐπιχαρίτως τὴν ἰδιαιτέραν Αὐτῆς εὐμένειαν καὶ ἐκτίμησιν πρὸς τὴν Α. Ε. τὸν Μ. Λογοθέτην. Πρὸ τῆς παρὰ τῷ Ἄνακτι ἀκροάσεως ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐγένετο δεκτὴ κατὰ πρῶτον ὑπὸ τοῦ ἀρχιθαλαμηπόλου Ἐξ. Χ'' Ἀλῆ βέη· μετὰ δὲ τὴν ἀκρόασιν μετέβη μετὰ τοῦ Μ. Λογοθέτου εἰς ἐπίσκεψιν τῆς Α. Ἐξ. τοῦ Γαζῆ Ὀσμὰν πασᾶ καὶ τῆς Α. Ἐξοχότητος τοῦ Ἀρχιγραμματέως Ταχσὶν βέη, παρ' οὗ καὶ ἀνηγγέλθη τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ἡ συμφώνως τῇ συστάσει Αὐτῆς γενομένη, αὐτοκρατορικῇ ἐπινεύσει, ἀπονομὴ πέντε παρατήμων.

Πρὸς τιμὴν τῆς χαρμοσύνου ἡμέρας τῶν Γενεθλίων τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνεκάλεσεν εἰς τὴν πατριαρχικὴν τράπεζαν πάντας τοὺς σεβασμιωτάτους συνοδικοὺς ἀρχιερεῖς ὡς καὶ τὸν ἐνταῦθα παρεπιδημοῦντα παν. μητροπολίτην Παραμυθίας, παραθεῖσα πλούσιον δεῖπνον. Κατὰ τὰ ἐπιδόρπια δὲ ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἤγειρε θερμοτάτην πρόποσιν ὑπὲρ τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος, εὐξαμένη ὅπως ὁ Κύριος παρατείνῃ ἐπὶ μήκιστον τὰς πολυτίμους Αὐτῆς ἡμέρας, πληρῶν αὐτὰς δόξης καὶ χαρᾶς, καὶ ἐμπνέων ἐν τῇ καρδίᾳ Αὐτῆς ἀγαθὰς πάντοτε βουλὰς ὑπὲρ τῶν ὑπὸ τὸ κραταιὸν Αὐτῆς σκῆπτρον τεταγμένων λαῶν. Πλουσίως δ' ἦν πεφωταγωγημένη ἥ τε πρόσοψις τῶν Πατριαρχείων καὶ ἡ πρὸ τῆς μεγάλης πύλης ἐγερθεῖσα μεγαλοπρεπὴς ἀψίς, ἐφ' ἧς ὑπῆρχε χρυσοῖς γράμμασιν ἡ ἐπιγραφή· **Ζήτω ἡ Α. Μεγαλειότης ὁ Σουλτάνος.**

— *Πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ λειτουργία.* — Ἐπὶ τῇ ἐπιφανεῖ ἑορτῇ τῆς τοῦ Χριστοῦ Γεννήσεως τὴν θείαν μυσταγωγίαν ἐτέλεσεν ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης μετὰ ὀκτὼ ἀρχιερέων, τῶν σεβασμιωτάτων συνοδικῶν Πισσιδείας, Τραπεζοῦντος, Σωζοαγαθουπόλεως, Ξάνθης, Σισανίου, Προικοννήσου καὶ Κώου, καὶ τοῦ ἐνταῦθα παρεπιδημοῦντος μητροπολίτου Παραμυθίας, τοῦ σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Δέρκων ἱερουργοῦντος ἐν τῇ ἕδρᾳ τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ, τοῦ σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Βιζύης ἱερουργοῦντος ἐν τῷ ἁγιοταφιτικῷ Μετοχίῳ καὶ τοῦ σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Ἀγχιάλου ἱερουργοῦντος ἐν τῇ κατὰ Γαλατᾶν ἱερᾷ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Ἐν τῷ παραθρονίῳ ἵστατο ἐν στολῇ, ὡς νενόμισται, ἡ Α. Ε. ὁ Μέγας Λογοθέτης, πυκνὸν δὲ ἦν τὸ ἐκκλησίασμα.

—*Συγχαρητήρια.*— Μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν οἱ σεβασμιώτατοι ἀρχιερεῖς ἀνελθόντες εἰς τὸ Μ. Συνοδικὸν συνεχάρησαν τῇ Α. Θ. Π. ἐπὶ τῇ εὐσήμῳ ἑορτῇ. Ἀθρόοι δὲ ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ἐρχόμενοι εἰς τὰ Πατριαρχεῖα λαϊκοὶ καὶ κληρικοὶ πάσης τάξεως ὑπέβαλλον τὰ εὐλαβῆ αὐτῶν συγχαρητήρια τῇ Α. Θ. Π. Τῷ σαββάτῳ δὲ ἡ Α. Θ. Π. ἀντεπεσκέψατο πάντας τοὺς ἐν Φαναρίῳ συνοδικοὺς ἀρχιερεῖς.

Τῇ Α. Θ. Π. συνεχάρησαν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ καὶ ἀντιπρόσωποι τοῦ τε Πατριαρχείου τῶν Ἀνατολικῶν Ἀρμενίων καὶ τοῦ τῶν Ἀρμενοκαθολικῶν. Ἐπίσης δὲ καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν ἐνταῦθα πρεσβειῶν τῶν ὀρθοδόξων δυνάμεων ὑπέβαλον τῇ Α. Θ. Π. τὰς συγχαρητηρίους αὐτῶν προσρήσεις, οἱ μὲν αὐτοπροσώ-

πως, οἱ δὲ δι' ἀπεσταλμένων. Οὕτω τῷ Σαββάτῳ ἐπεσκέψατο ἐπὶ τούτῳ τὴν Α. Θ. Π. ὁ ἐπιτετραμμένος τὰ τῆς Σερβικῆς πρεσβείας, ἐκ προσώπου δὲ τῆς Ρωσσικῆς πρεσβείας ὁ ἐκ τῶν γραμματέων αὐτῆς Μανσούρωφ. Τῇ δὲ Κυριακῇ ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Π. ὁ ἐξοχώτατος πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος Ν. Μαυροκορδάτος, χθὲς δὲ καὶ ὁ ἐσχάτως ἀφικόμενος ἐνταῦθα α' γραμματεὺς τῆς ἑλληνικῆς πρεσβείας Εὐγένιος Ζαλοκώστας.

Ἡ Α. Θ. Π. συνεχάρη τηλεγραφικῶς ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τοῦ ὀνόματος αὐτῶν τῷ Ἐξοχ. Χρηστάκῃ Ἐφένδῃ Ζωγράφῳ, τῷ Ὑψηλ. ἡγεμόνι τῆς Σάμου Στεφάνῳ Μουσούρῳ, τῷ ἐν Βρυξέλλαις πρεσβευτῇ τῆς Ὑψ. Πύλης Ἐξοχ. Στεφάνῳ Καραθεοδωρῇ, τῷ βοηθῷ τῆς νομαρχίας Ἰωαννίνων Ἐξ. Στεφάνῳ Χρυσίδῃ καὶ τῷ βοηθῷ τῆς νομαρχίας Μοναστηρίου Ἐξ. Στεφάνῳ Κρέστοβιτς.

Τῷ Σαββάτῳ ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν διαγγελέων Δ. Τσολακίδου ἐπεσκέψατο τὴν Α. Μ. τὸν Πατριάρχην τῶν Ἀρμενοκαθολικῶν Στέφανον Ἀζαριάν, ἵνα συγχαρῇ ἀπὸ προσώπου τῆς Α. Θ. Π. ἐπί τε τῇ ἑορτῇ τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως καὶ τῇ ἐπετείῳ τοῦ ὀνόματος τῆς Α. Μακαριότητος.

Ἐκ τῶν ξένων τῶν ἐπισκεψαμένων τὴν Α. Θ. Παναγιότητα σημειοῦμεν τὸν διευθυντὴν τῆς ἐνταῦθα Λυωνικῆς Τραπέζης Planchet, ὃς ἐπισκεψάμενος χθὲς τὴν Α. Θ. Π. συνεχάρη ἀπὸ προσώπου τοῦ ἱδρύματος τούτου. Τῇ προπαρελθούσῃ δὲ Κυριακῇ ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Π. ὁ ἐνταῦθα ἀνταποκριτὴς τῆς «Πολιτικῆς Ἀνταποκρίσεως» καὶ τοῦ «Πεσταίου Λόϋδ» Max Mittler.

—*Παρασημοφορίαι.* — Συστάσει τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ὡς ἀνωτέρω ἐσημειώθη, ἡ Α.Α.Μ. ὁ Σουλτάνος ἀπένειμε τὸ παράσημον Ὀσμανιὲ Β' τάξεως τοῖς σεβασμιωτάτοις μητροπολίταις Δέρκων καὶ Ἀγχιάλου, τῷ δὲ σεβασμιωτάτῳ μητροπολίτῃ Βιζύης τὸ αὐτὸ παράσημον Γ' τάξεως. Ταὐτοχρόνως δὲ πατριαρχικῇ ἐπίσης συστάσει ἡ Α. Α. Μεγαλειότης ἀπένειμε τῷ μὲν ἐκ τῶν συμβούλων ἐξοχωτάτῳ Γ. Φ. Γεωργιάδῃ τὸ τοῦ Μετζιδιὲ Β' τάξεως, τῷ δὲ διευθυντῇ τῆς «Κωνσταντινουπόλεως» Δημητρίῳ Νικολαΐδῃ τὸ τοῦ Ὀσμανιὲ γ' τάξεως. Τὰ διάσημα τῶν παρασήμων τούτων ἐκόμισε καὶ ἐπέδωκε τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ἰδιαίτερος ἀνακτορικὸς ὑπασπιστὴς κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τῶν γενεθλίων τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος.

— *Τὸ ἐν Ταξιμίῳ γηπεδον.*—Γνωστὸν ὅτι μεταξὺ τῆς Σεβ. αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Πατριαρχείων ὑφίστατο ἀπὸ χρόνου μακροῦ διαφορὰ πηγάζουσα ἐκ τοῦ ἐν Ταξιμίῳ γηπέδου τῶν Ἐθν. Φιλανθρ. Καταστημάτων, ὅπερ ἀπὸ τεσσαρακονταετίας χρησιμεύει ὡς γυμναστήριον τοῦ πυροβολικοῦ. Τοῦ ζητήματος τούτου ἀνακινηθέντος πρό τινος σύντονοι ἐγένοντο ἐνέργειαι ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἐξαιτησαμένης ἀρμοδίως, ἐγγράφως τε καὶ προφορικῶς, τὴν λύσιν αὐτοῦ. Μετὰ δὲ τὰς γενομένας ὑπὸ τῶν δύο Σωμάτων σκέψεις, ἐπῆλθε συνεννόησις καὶ ἐπετεύχθη ἡ λύσις διὰ τῆς προσφορᾶς ὡς ἀνταλλάγματος 15,000 τουρκικῶν λιρῶν, ἀποφάσει τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου καὶ ἐπινεύσει τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου, πρὸς Ἣν καὶ ὑπεβλήθησαν εὐχαριστίαι διὰ μασβατᾶ τῶν δύο Σωμάτων, κομισθέντος ὑπὸ τοῦ Ἄρχοντος Μ. Λογοθέτου. Τὸ ποσὸν δὲ τῶν 15,000 λιρῶν ἀποσταλὲν πάραυτα εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, κατετέθη εἰς τὴν ἐνταῦθα ὀθωμανικὴν αὐτοκρατορικὴν τράπεζαν.

— *Νέοι μητροπολῖται.*— Οἱ πανιερώτατοι μητροπολῖται ὅ τε Γάνου καὶ Χώρας Κωνσταντῖνος καὶ ὁ Λιτίτσης Νικηφόρος, οἵτινες κατέλιπον τὴν βασιλεύουσαν πρό τινων ἡμερῶν, ἤγγειλαν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι αἰσίως ἀφικόμενοι εἰς τὰς ἕδρας τῶν νέων αὐτῶν ἐπαρχιῶν, ἔτυχον ἑκάτερος θερμῆς ὑποδοχῆς παρὰ τοῖς λογικοῖς αὐτῶν ποιμνίοις.

—*Αὐτοκρατορικὴ εὐαρέσκεια.*— Σήμερον ἀνακτορικὸς ἀπεσταλμένος ἐκόμισε τῇ Α. Θ. Παναγιότητι γράμμα τῆς Ἀρχιγραμματείας τῶν Ἀνακτόρων, δι' οὗ ἐκφράζεται Αὐτῇ ἡ ὑψηλὴ τοῦ Ἄνακτος εὐαρέσκεια ἐπὶ ταῖς γενομέναις ὑπὲρ τῆς Α. Α. Μ. ἐπ' Ἐκκλησίαις δεήσεσιν.

Η ΕΞΟΔΟΣ ΤΟΥ 1897
ΚΑΙ
Η ΕΙΣΟΔΟΣ ΤΟΥ 1898

Ἐλάχιστον μόριον τῆς ἀχανοῦς ἐκτάσεως τοῦ μακροῦ καὶ ἀναριθμήτου χρόνου, ὑπὸ τῆς ἀνθρωπίνης ἐπινοίας κατά τινα φαινόμενα τῆς γηΐνης σφαίρας καὶ τινων οὐρανίων σωμάτων, καὶ μάλιστα τοῦ κέντρου τοῦ ἡμετέρου συστήματος, τοῦ ἡλίου, καθοριζόμενον, μόριον χρονικῆς ἐκτάσεως μηδὲν μὲν ὡς πρὸς τὸ ὅλον τοῦ χρόνου λογιζόμενον, μεγάλα ὅμως καὶ παντοῖα ἐν ἑαυτῷ ἐγκλεῖον γεγονότα ἀνθρωπίνης ἀρετῆς καὶ κακίας, παρέρχεται ἤδη καὶ ἐγγράφεται εἰς τὴν βίβλον τοῦ παρελθόντος. Μία δὲ κοινὴ σκέψις ἐπὶ τῷ γεγονότι τούτῳ πρὸς στιγμὴν τοὐλάχιστον πρέπει νὰ πρυτανεύσῃ ἐν τῇ διανοίᾳ πάντων ἡμῶν, καὶ αὕτη εἶναι, κατὰ πόσον ὑφ' ἡμῶν ἐχρησιμοποιήθη καλῶς τὸ ἐλάχιστον τοῦτο τοῦ χρόνου μόριον, καὶ κατὰ πόσον ἐκ τῶν παρελθόντων ἐδιδάχθημέν τι ὠφέλιμον διὰ τὰ παρόντα καὶ τὰ μέλλοντα. Ἐὰν ἡ σκέψις αὕτη ἐπὶ βραχύ τι ἐπικρατήσῃ παρ' ἡμῖν πόσον κάλλιον θὰ δυνάμεθα νὰ βαδίζωμεν ἀσφαλῶς ἐν τῷ κοπιώδει σταδίῳ τοῦ βίου! Συνήθως αἱ πλάναι διαστρέφουσιν ἡμῶν καὶ νοῦν καὶ καρδίαν, διότι δὲν δίδομεν τὴν ἀπαιτουμένην προσοχὴν εἰς τὰ ἑκάστοτε γινόμενα καὶ δὲν διδασκόμεθα

τὰ ἀψευδέστερα καὶ ἀσφαλέστερα τῶν μαθημάτων ἐκ τοῦ παρερχομένου χρόνου. Ποσάκις ἐν τῷ βίῳ ἡμῶν δὲν ἐπεθυμήσαμεν ἵνα διεγράφετο ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν πεπραγμένων πρᾶξίς τις, δι' ἣν αἰσχυνόμεθα καὶ ἀνατριχιῶμεν ἐνίοτε ἀοράτως! Καὶ ὅμως δὲν θὰ εὑρισκόμεθα εἰς τοιαύτην δυσάρεστον κατάστασιν ἐὰν ἐγκαίρως προὐνοοῦμεν καὶ προελαμβάνομεν διὰ τῶν διδαγμάτων τοῦ παρερχομένου ἑκάστοτε διδακτικωτάτου χρόνου. Τοῦτο ἐὰν μέχρι τοῦδε καλῶς δὲν ἐπράξαμεν, ἂς πράττωμεν τοῦ λοιποῦ μετὰ πάσης προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας, καὶ οὕτως ἂς ἀποφεύγωμεν διὰ τὸ μέλλον τὰ προφανῆ σφάλματα τοῦ παρελθόντος. Καὶ ἄτομα, καὶ οἰκογένειαι, καὶ κοινωνίαι, καὶ λαοὶ ὁλόκληροι κραταιοῦνται ἐν τῷ ἀγαθῷ καὶ εὐδαιμονοῦσι τὴν ἀληθῆ καὶ βεβαίαν εὐδαιμονίαν, ὁσάκις αὐξάνουσι τὰ κεφάλαια τῆς βασίμου προόδου καὶ μειοῦσι τὸν ἀριθμὸν τῶν ἰδίων σφαλμάτων. Τοῦτο εἶναι ἀλήθεια καταφανεστάτη, μηδεμίαν ἐπιδεχομένη διαμφισβήτησιν, καὶ διὰ τοῦτο ἂς εὐχηθῶμεν ἅπαντες, ἵνα τὸ μετ' ὀλίγας στιγμὰς ἐγκαινιζόμενον νέον ἔτος **1898** πλουσίαν παραγάγῃ συγκομιδὴν ἀγαθῶν, περιστείλῃ δὲ εἰς τὸ ἐλάχιστον τὰ ἐκ τῆς ἀβουλίας καὶ κακίας δεινά.

ΕΣΦΑΛΜΕΝΗ ΚΑΙ ΒΛΑΒΕΡΑ

ΠΕΡΙ ΓΡΑΠΤΩΝ ΛΟΓΩΝ ΓΝΩΜΗ

Ἡ ἀπό τινων μηνῶν ἐκκλησιαστικὴ προνοία τελουμένη ἐπέκτασις τῆς θρησκευτικῆς τοῦ λαοῦ διδασκαλίας ἐν τῇ πρωτευούσῃ εἶναι γεγονὸς ἐνθαρρυντικόν. Ἀλλ' ἵνα εὐδοκιμήσῃ ἀσφαλέστατα ἡ θρησκευτικὴ διδασκαλία καὶ γίνηται ὅσον τὸ δυνατὸν καρποφορωτάτη, ὑπάρχει ἀνάγκη προσοχῆς.

Καὶ εἰς τί μὲν πρέπει νὰ προσέχωσιν οἱ ἱεροκήρυκες καὶ διδάσκαλοι τοῦ θείου λόγου, φυσικὸν εἶνε νὰ ἐξετάζῃ ὁ ἐπ' αἰσίοις ἱδρυθεὶς Σύλλογος τῶν ἐνταῦθα ἱεροκηρύκων. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ δημοσία ἐξέτασις ζητημάτων τινῶν, σχετικῶν πρὸς τὸ ἔργον αὐτῶν, διαφωτίζουσα τοὺς χριστιανοὺς εἶνε ἐνδεχόμενον νὰ βοηθήσῃ τοὺς ἱεροκήρυκας, τολμῶ νὰ ὑποδείξω σήμερον, ὅτι εἶνε ἐσφαλμένη καὶ βλαβερὰ ἡ γνώμη, ἥτις, φαίνεται, ἐπικρατεῖ παρ' ἡμῖν, ὅτι, ἐὰν ἱεροκῆρυξ ἔλθῃ εἰς τὸν ναὸν ἢ τὸ κυριακὸν σχολεῖον νὰ ἀναγνώσῃ λόγον του γραπτόν, δεικνύει ὅτι εἶνε ἀνάξιος ἱεροκῆρυξ.

Ἡ ἐκ τετραδίου ἐκφώνησις λόγου δὲν δεικνύει πάντοτε ὅτι ὁ τοιοῦτον ἐκφωνῶν λόγον εἶνε ἀνίκανος νὰ εἴπῃ καὶ ἐκ τοῦ προχείρου λόγον. Διότι ὑπάρχουσι θέματα, τῶν ὁποίων ἡ ἐξέτασις ἐπιβάλλει τὴν ἔγγραφον προπαρασκευὴν ἐπιτακτικῶς. Ἡ ἀναίρεσις παραδείγματος χάριν τοῦ ὑλισμοῦ, ἐὰν μέλλῃ νὰ γίνῃ τελεσφόρως, ἀνάγκη νὰ γίνῃ διὰ καταλλήλου μεθόδου, νὰ ἐξετασθῇ ἑκάστη τῶν ἀξιώσεων αὐτοῦ καὶ διὰ λογικῆς ἀποδείξεως νὰ ἀποδειχθῇ ἄτοπος, νὰ ὑποδειχθῶσιν αἱ λογικαὶ ἀσυνέπειαι αὐτοῦ καὶ τὸ ἀσυμβίβαστον αὐτοῦ πρὸς πράγματα ἀνεπίδεκτα ἀμφισβητήσεως. Αἱ κατὰ μέρος ἀποδείξεις εἶνε ἀνάγκη νὰ συγκεφαλαιωθῶσι πάλιν καὶ νὰ ἀποτελέσωσι κεφαλαιώδη συλλογιστικὴν σειράν, ἄγουσαν διὰ λογικῆς ἀνάγκης εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι τοῦ ὑλισμοῦ τὰ δόγματα εἶνε ἀστήρικτα. Διό, ἐάν τις τῶν ἐχόντων γνώμην ἐναντίαν πρὸς τὴν ὑλιστικὴν καὶ δὴ τῶν ἱεροκηρύκων τις θέλῃ νὰ ἀναιρέσῃ τελεσφόρως τὰ ὑλιστικὰ δόγματα, ὀφείλει νὰ μὴ ὁμιλῇ ἐκ τοῦ προχείρου, ὀφείλει νὰ γράψῃ ὅ,τι μέλλει νὰ εἴπῃ.

Καὶ ἄλλα δὲ θέματα ἐξ ἴσου ἐπιβάλλουσι τὴν ἔγγραφον προπαρασκευὴν τοῦ λόγου τοῦ ἱεροκήρυκος, ὅστις σταθμίζων πᾶσαν φράσιν καὶ λέξιν ὀφείλει νὰ γράψῃ καὶ νὰ διορθώσῃ, νὰ εὕρῃ τὴν ἀρίστην τάξιν τῶν ἐννοιῶν, νὰ κατορθώσῃ τὴν μεγίστην σαφήνειαν τοῦ λόγου καὶ νὰ ἔχῃ τόσην λογικὴν συνέπειαν καὶ σαφήνειαν, ὥστε τὸ συμπέρασμά του νὰ ἐπιβάλληται ἀναντιλέκτως καὶ σαφῶς.

Ἐὰν λοιπὸν ἱεροκῆρύξ τις ἔχῃ τοιαύτην ἱκανότητα, νὰ παρασκευάζῃ λόγον καταπείθοντα, ἀκαταμάχητον, λογικώτατον, σαφέστατον, θὰ δείξῃ ἀνικανότητα, ἐὰν τὸν οὕτω παρεσκευασμένον γραπτὸν λόγον ἔλθῃ νὰ ἀναγνώσῃ ἀπὸ τοῦ τετραδίου του; Οὐδαμῶς· ἡ ἐκ τοῦ τετραδίου ἀνάγνωσις ἐπιβάλλεται εἰς τοὺς τοιούτους λόγους. Ἐκτὸς ἐὰν ἐννοοῦμεν ἀφοῦ ὁ ἱεροκῆρυξ γράψῃ τὸν τοιοῦτον λόγον, νὰ τὸν ἀποστηθίσῃ καὶ νὰ τὸν ἀπαγγείλῃ πρὸς ἡμᾶς ἀπὸ στήθους. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀπαιτεῖ ἄλλο ἢ ἀπομνημονευτικὴν ἱκανότητα, ἡ ὁποία ἴσως εἶνε χρήσιμος εἰς τὸν ἱεροκήρυκα, ἀλλὰ δὲν εἶνε οὐσιώδης ἀρετή.

Ἔπειτα διατί διὰ τῆς ἐσφαλμένης γνώμης ἡμῶν ὅτι οἱ γραπτοὶ λόγοι δὲν ἔχουσιν ἀξίαν καὶ δεικνύουσιν ἀνικανότητα, νὰ ἀναγκάζωμεν τὸν ἱεροκήρυκα νὰ κοπιάζῃ φοβερὰ γράφων καὶ ἀποστηθίζων λόγους μακρούς, ὧν ἡ ἀποστήθισις ἀπαιτεῖ ἑβδομάδας; Μήπως ἀπαγγελλόμενος ἀπὸ στήθους θὰ ἔχῃ περισσοτέραν ἀξίαν ἢ ἐὰν καλῶς ἀναγνωσθῇ; Ἡ ἀποστήθησις δυστυχῶς δὲν προσθέτει ἀξίαν εἰς λόγον ἀσυνάρτητον ἢ κενὸν ἐννοιῶν ἢ πλήρη ἀντιφάσεων. Οὐσιωδεστάτη ἀρετὴ τοῦ λόγου εἶνε νὰ ἦνε συμφωνότατος πρὸς τὴν ἀλήθειαν, νὰ πείθῃ τοὺς ἀκούοντας διὰ λογικῆς ἀκαταμαχήτου καὶ νὰ σαγηνεύῃ αὐτοὺς διὰ τῆς εἰλικρινοῦς πεποιθήσεως τοῦ λέγοντος περὶ τῆς ἀξίας καὶ ἀληθείας τῶν λεγομένων του καὶ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ του πρὸς τὸ πρότυπον, τὸ ὁποῖον θέλει νὰ πείσῃ τοὺς ἀκροατὰς αὐτοῦ νὰ ἀκολουθήσωσιν, ἵνα σωθῶσι καὶ εὐδαιμονήσωσιν. Ἀπέναντι ταύτης τῆς ἀρετῆς, τί εἶνε ἡ ἀπὸ στήθους ἀπαγγελία; Σχεδὸν οὐδέν.

Δὲν εἶνε λοιπὸν περιττὸν νὰ ἀναγκάζηται ὁ ἱε-

ροκῆρυξ νὰ ἀποστηθίζῃ τοὺς λόγους του; Ἐγὼ τούλάχιστον οὐδαμῶς θὰ ἐδεχόμην νὰ γράψω καὶ ἀποστηθίσω λόγον, ἕνα ἀπαγγείλω αὐτὸν ἀπὸ στήθους. Νὰ ὁμιλήσω μὲν ἄνευ ἐγγράφου προπαρασκευῆς (συλλαβὼν τὴν ἰδέαν καὶ προσημειώσας τὰ διάφορα σημεῖα τοῦ λόγου), ἤθελον δεχθῆ. Νὰ γράψω λόγον καὶ νὰ ἀναγνώσω αὐτὸν ἀπὸ τετραδίου, ἐπίσης ἤθελον δεχθῆ. Ἀλλὰ νὰ γράψω λόγον καὶ ἔπειτα νὰ τὸν ἀποστηθίσω, ἕνα τὸν εἴπω ἀπὸ στήθους, ἴσως οὐδέποτε ἤθελον δεχθῆ. Ὡσαύτως δὲ δυσκόλως ἤ οὐδαμῶς ἤθελον δεχθῆ νὰ ὁμιλήσω ἄνευ ἐγγράφου προπαρασκευῆς περὶ θεμάτων, τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦσιν ἐπιτακτικῶς ἔγγραφον προπαρασκευήν, ὡς ἐκ τῆς φύσεως τοῦ θέματος ἢ ἐκ τῆς ἀνάγκης τῆς συγκεντρώσεως πασῶν τῶν ὄψεων τοῦ ζητήματος, ἵνα μηδεμία διαλάθῃ, πάντων τῶν ἀναγκαίων ἐπιχειρημάτων, πασῶν τῶν κρίσεων τοῦ συλλογισμοῦ, δι' οὗ θὰ ἀποδείξω τὴν πρότασίν μου, κατὰ τὴν προσήκουσαν λογικὴν καὶ φυσικὴν τάξιν.

Ταῦτα λέγων δὲν ἐννοῶ, ὅτι δὲν πρέπει νὰ προσπαθῶσιν οἱ πτυχιοῦχοι τῶν θεολογικῶν ἡμῶν σχολῶν νὰ ἔχωσιν εὐχέρειαν περὶ τὴν χρῆσιν τῆς γλώσσης, ὥστε καὶ ἐκ τοῦ προχείρου νὰ δύνανται νὰ ὁμιλῶσιν (ἐμπνεόμενοι, ταχέως συλλαμβάνοντες τὸ σχέδιον τοῦ λόγου καὶ ἔχοντες τὴν γλῶσσαν ὄργανον πειθήνιον εἰς ἔκφρασιν τῶν ὀρθῶν ἰδεῶν των). Ἡ τοιαύτη εὐχέρεια εἶνε χρησιμωτάτη, καὶ πρὸς ἀπόκτησιν αὐτῆς πρέπει νὰ ἐνισχυθῶτιν αἱ ἐν ταῖς θεολογικαῖς ἡμῶν σχολαῖς ὑπάρχουσαι ἀσκήσεις, δι' ὧν ἀποκτᾶται ἡ ἐν τῷ λέγειν εὐχέρεια, εἰς δὲ τὰς ὑπαρχούσας νὰ προστεθῶσι καὶ ἄλλαι μὴ ὑπάρχουσαι νῦν, ὡς ἀκούω παρ' εἰδότων. Ἀλλὰ μήτε τὴν περὶ τὴν ἀποστήθισιν ἱκανότητα μήτε τὴν ἐν τῷ λέγειν εὐχέρειαν πρέπει νὰ νομίζωμεν ὡς τὸ ἄκρον ἄωτον τῆς σοφίας τοῦ ἱεροκήρυκος· διότι εἶνε ἐνδεχόμενον νὰ ἔχῃ τις καὶ τὰ δύο ταῦτα προσόντα, ἀλλὰ στερούμενος λογικῆς καὶ συλλογιστικῆς ἱκανότητος καὶ κατ' ἀλήθειαν ἐκτιμητικῆς τῶν πραγμάτων ἢ προσώπων, νὰ λέγῃ ἀπὸ στήθους ἢ εὐχερῶς ἀσυλλόγιστα, ἀσυνάρτητα, ἀντιφατικά, ἐσφαλμένα, ψευδῆ ἀντὶ ἀληθῶν, βλαβερὰ ἀντὶ σωτηρίων.

Ἡ ἀποστήθισις λοιπὸν ἢ ἡ ἐν τῷ λέγειν εὐχέρεια δὲν εἶνε τὰ οὐσιώδη. Καὶ ἡ μὲν πρώτη εἶνε χρήσιμος εἰς τοὺς ἀρχαρίους, τοὺς διανύοντας τὸ στάδιον τῶν ρητορικῶν ἀσκήσεων, ἡ δὲ ἐν τῷ λέγειν εὐχέρεια εἶνε χρήσιμος εἰς τὰς ἐκ τοῦ προχείρου ἢ ἐκ προσημειώσεων ὁμιλίας καὶ εἶνε ἐπίζηλος ἱκανότης· ἀλλὰ δὲν εἶνε τὰ οὐσιώδη.

Διὸ ἐάν τις θεολόγος δύναται νὰ γράφῃ λόγους καλούς, ὀρθούς, λογικούς, συμφωνοτάτους κατὰ πάντα πρὸς τὸ Εὐαγγέλιον· ἐὰν ἐμπνεόμενος ἐκ τοῦ κάλλους, τῆς ἀληθείας, τῆς ἁγιότητος τοῦ χριστιανικοῦ προτύπου, κινούμενος ἐκ συμπαθείας πρὸς τοὺς δι' ἔλλειψιν φωτὸς ἀπολλυμένους ἐν σκότει, ἐξ οἴκτου πρὸς τοὺς ἀστηρίκτους, τοὺς ταλαντευομένους, ἐξ ἀγάπης πρὸς τοὺς κοπιῶντας καὶ πεφορτισμένους, δύναται νὰ γράφῃ τοὺς ὀρθοὺς στοχασμοὺς καὶ τὰ ὀρθὰ φρονήματά του καὶ νὰ προσφέρῃ οὕτως ὑγιᾶ τροφὴν εἰς τοὺς χριστιανούς, ἂς τὸ πράττῃ μετὰ θάρρους, ἂς μὴ διστάζῃ δὲ μηδαμῶς νὰ ἀναγινώσκῃ τὸν γραπτόν του λόγον, ἀρκεῖ νὰ ᾖνε τοιοῦτος, οἷος εἴπομεν, ὅλα δὴ ὀρθὸς καὶ ὠφέλιμος.

Εἶπον ἐν ἀρχῇ ὅτι ἡ περὶ γραπτῶν λόγων ἐπικρατοῦσα γνώμη εἶνε ἐσφαλμένη καὶ βλαβερά· ἐλπίζω δὲ ὅτι ἐφάνη ἐκ τῶν εἰρημένων, ὅτι εἶνε ἐσφαλμένη. Βλαβερὰ δὲ εἶνε ἡ γνώμη αὕτη καὶ δι' ἄλλους λόγους, οἵτινες εἶναι καλλίτερον νὰ ἐκτεθῶσιν ἀλλαχοῦ, καὶ διότι ἀναγκάζει τινὰς ἱεροκήρυκας δυναμένους μὲν νὰ γράψωσι λόγους καλούς, ἀλλὰ μὴ θέλοντας ἢ δυσκολευομένους νὰ ἀποστηθίζωσι, νὰ ἀπέχωνται τῆς ἐκπληρώσεως ἐπιτακτικοῦ καθήκοντος, σιγῶντες ἐνῷ ἦτο δυνατὸν νὰ διδάσκωσιν, ἢ ἀναγκάζει αὐτοὺς νὰ διδάσκωσι σπανίως, μάτην δαπανῶντες χρόνον πολύτιμον πρὸς ἀποστήθισιν ὀλίγων λόγων. Ἱεροκήρυκας ἔχομεν σήμερον ἐν Κωνσταντινουπόλει πολὺ περισσοτέρους ἢ πρότερον, ἀλλ' οὐδ' οἱ ὑπάρχοντες σήμερον εἶνε ἀρκετοὶ πρὸς τὸ ἔργον τὸ ἐπιτακτικὸν καὶ κατεπεῖγον, τῆς κατηχήσεως καὶ τῆς συχνῆς ὁδηγίας τόσου χριστιανικοῦ λαοῦ. Εἶνε καὶ σήμερον ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι. Εἶνε λοιπὸν βλαβερὸν δι' ἐσφαλμένην γνώμην νὰ περιορίζωμεν καὶ τῶν ὀλίγων ὑπαρχόντων ἐργατῶν τὴν ἐργασίαν ἀναγκάζοντες αὐτοὺς νὰ ἀποστηθίζωσιν, ἵνα μὴ φανῶσιν ἀνίκανοι, καὶ νὰ καταδαπανᾶται μάτην πολύτιμος χρόνος καὶ δραστηριότης.

Πρέπει λοιπὸν νὰ ἀποβάλωμεν τὴν ἐσφαλμένην καὶ βλαβερὰν γνώμην, ὅτι οἱ γραπτοὶ λόγοι δεικνύουσιν ἀνικανότητα· ἀλλ' ἀνάγκη καὶ οἱ ἱεροκήρυκες, οἱ θεολόγοι οἱ δυνάμενοι καὶ ὀφείλοντες κατὰ κλῆσιν καὶ κατὰ τὸν ὅρκον νὰ διδάσκωσι, νὰ μὴ πτοῶνται ἐκ τοιούτων μικρῶν κωλυμάτων καὶ ὀλιγωρῶσι τοῦ καθήκοντος, προφασιζόμενοι ποτὲ μὲν τὴν ἐσφαλμένην καὶ βλαβερὰν γνώμην, ἣν ἐξήτασα σήμερον, ποτὲ δὲ ὅτι ἐπίτροπός τις τοὺς ἐκώλυσεν, ὁτὲ δ' ὅτι ὑπάλληλός τις τοῦ ναοῦ ἀντέπραξεν, ἄλλοτε δὲ ἄλλας ἀπροσδοκήτους καὶ ἀσημάντους προφάσεις, ὧν καὶ ἡ κατ' ἰδίαν καὶ ἡ δημοσίᾳ ἀναίρεσις πολὺ φοβοῦμαι ὅτι εἶνε ἀνιαρὰ καὶ τῷ ἐπιχειροῦντι τὴν ἀναίρεσιν ταύτην καὶ τοῖς ἀναγνώσταις. Ὑπάρχουσι τῷ ὄντι δυσχέρειαί τινες πραγματικαί, ἀλλὰ καὶ εἰς τούτων τὴν ἄρσιν τὸ πλεῖστον θὰ συντελέσῃ ἡ πρόθυμος, ἀπροφάσιστος, ἀκαταπόνητος ἐργασία τῶν θεολόγων, τῶν διδασκάλων τοῦ θείου λόγου.

ΛΟΥΪΖΟΣ ΗΛΙΟΥ

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ

ΤΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΠΡΟ ΤΩΝ ΦΩΤΩΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ

Κεφάλαιον α'. στίχ. 1—8.

1 «Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, Υἱοῦ
2 τοῦ Θεοῦ, ὡς γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις· «Ἰδοὺ
ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου
σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου.
3 Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Ἑτοιμάσατε τὴν
ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ»
4 Ἐγένετο Ἰωάννης βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ κη-
ρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.
5 Καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα,
καὶ οἱ Ἱεροσολυμῖται, καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες ἐν
τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι
6 τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. Ἦν δὲ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος
τρίχας καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν
ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον.
8 Καὶ ἐκήρυσσε λέγων, Ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου
ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς κύψας λῦσαι τὸν
ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. Ἐγὼ μὲν ἐβάπτισα
ὑμᾶς ἐν ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν Πνεύμα-
τι ἁγίῳ».

Πρὸ ὀλίγου ἑωρτάσαμεν τὴν ἀνάμνησιν τῆς γεν-
νήσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἰδοὺ ἤδη
εἰσερχόμεθα εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ σταδίου τῶν ἔργων Αὐ-
τοῦ, μέλλοντες μετ' ὀλίγον νὰ ἴδωμεν Αὐτὸν κηρύσσον-
τα καὶ ἐνεργετοῦντα πάντας. Ἡ δὲ παροῦσα Κυριακὴ
προοιμιάζεται τὰ κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ προδρόμου καὶ
βαπτιστοῦ Ἰωάννου βάπτισιν τοῦ Κυρίου διὰ περικο-
πῆς λαμβανομένης εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τοῦ κατὰ Μάρκον
ἁγίου εὐαγγελίου, τοῦ δευτέρου ἐν τῇ σειρᾷ τῶν τεσ-
σάρων εὐαγγελίων κατὰ τὴν ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρό-
νων ἐπικρατοῦσαν τάξιν αὐτῶν. Ὡς δὲ γινώσκουσιν
οἱ φιλομαθεῖς καὶ εὐσεβεῖς ἀναγνῶσται, ὁ ἱερὸς εὐαγ-
γελιστὴς Μάρκος, υἱὸς εὐσεβοῦς καὶ ἐναρέτου γυναι-
κὸς ὀνομαζομένης Μαρίας, ἀδελφῆς τοῦ ἀποστόλου
Βαρνάβα, ἔφερε πρὸς τῷ ρωμαϊκῷ ὀνόματι Μάρκος
καὶ τὸ ἑβραϊκὸν Ἰωάννης κατὰ ἀρχαίαν συνήθειαν ἐ-
πικρατήσασαν ἀπὸ τῶν χρόνων τῶν διαδόχων τοῦ
μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ἵνα οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς τῷ ἐθνι-
κῷ αὐτῶν ὀνόματι φέρωσι καὶ ἄλλο τῆς ἀρχούσης
φυλῆς. Μὴ ὢν δὲ ὡς ἐκ τῆς μικρᾶς αὐτοῦ
ἡλικίας οὔτε ἐκ τῶν δώδεκα οὔτε ἐκ τῶν ἑβδομή-
κοντα ἀποστόλων, ἴσως δὲ ὢν ὁ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ αὐ-
τοῦ μνημονευόμενος νεανίσκος, ὅστις ἀκολουθῶν μα-
κρόθεν τὸν Κύριον ἀπαγόμενον, περιβεβλημένος σιν-
δόνα ἐπὶ γυμνοῦ, καὶ κινδυνεύσας νὰ συλληφθῇ, ἀφῆ-
κε τὴν σινδόνα καὶ ἔφυγε γυμνὸς (Μάρκ. 14, 51.52),
ἐκ παιδικῆς ἡλικίας ἐδιδάχθη παρὰ τῇ μητρὶ αὐτοῦ
τὴν εὐσέβειαν, καὶ οὕτως ἐχρησίμευσεν ἀλλεπαλλή-
λως ἀκόλουθος καὶ βοηθὸς τῶν ἀποστόλων Παύλου,
Βαρνάβα καὶ Πέτρου, συγγράψας τὸ εὐαγγέλιον αὐτοῦ
κατὰ ἀρχαιοτάτην παράδοσιν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς προ-
φορικῆς περὶ τοῦ Κυρίου διδασκαλίας τοῦ ἀποστόλου
Πέτρου (Πρβλ. Πράξ. 12, 12 κ. ἑ. 24. 25. 13, 5. 13.
15, 37 κ. ἑ. Κολλ. 4, 10 Φιλήμ. 24. 1 Πέτρ. 5, 13).
Εὐθὺς δὲ ἐν ἀρχῇ αὐτοῦ ποιεῖται μνείαν τῶν κατὰ τὸ
προπαρασκευαστικὸν ἔργον τοῦ βαπτιστοῦ Ἰωάννου,
μετὰ πάσης τῆς δυνατῆς συντομίας χαρακτηρίζων
καὶ αὐτὸν καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καθ' ὅσον σπεύδει εἰς
τὴν ἔκθεσιν τῶν κατὰ τὸ κοσμοσωτήριον ἔργον αὐτοῦ
τοῦ Κυρίου τὸ ἐγκαινισθὲν κυρίως διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ
Ἰωάννου βαπτίσεως καὶ τῶν θαυμασίων φαινομένων
τῶν ἐπακολουθησάντων αὐτήν. Οὕτω δὲ ὡς γενικήν
τινα ἐπιγραφὴν τοῦ εὐαγγελίου αὐτοῦ ταύτην μετα-
χειρίζεται τὴν ἔκφρασιν, «ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ
Χριστοῦ, Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ» καὶ εὐθὺς ἀμέσως, ἄνευ ἠ-
κριβολογημένης συντακτικῆς συνεχείας συνάπτει διὰ
τοῦ «ὡς γέγραπται» τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην μετὰ τῶν
κατὰ τὸ ἔργον τοῦ Βαπτιστοῦ, οἱονεὶ δεικνύων ὅτι
ἀπὸ τοῦ ἔργου τούτου, προπαρασκευαστικοῦ ὄντος τοῦ
ἔργου τοῦ Κυρίου ἄρχεται τὸ εὐαγγέλιον τῆς διὰ Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ ἀπολυτρώσεως καὶ σωτηρίας. Ἡ δὲ ἑπο-
μένη προφητικὴ ῥῆσις ἐλήφθη ἀπ' ἀρχῆς μὲν μέχρι
τοῦ «ἔμπροσθέν σου» ἐκ τοῦ προφήτου Μαλαχίου (3,1)
ἡ δὲ λοιπὴ ἀπὸ τοῦ προφήτου Ἡσαΐου (40, 3) κατὰ
τὴν μετάφρασιν τῶν ἑβδομήκοντα, καὶ εἶναι ἄπασα
χαρακτηριστικωτάτη διὰ τὴν ἀποστολὴν τοῦ προδρό-
μου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου. Ὅτι πρὸ τῆς ἐπιφανείας
τοῦ Μεσσίου ἔπρεπε νὰ ἐμφανισθῇ ὁ πρόδρομος αὐ-
τοῦ, ὁ μέλλων νὰ παρασκευάσῃ τὰς διανοίας καὶ τὰς
καρδίας τῶν ἀνθρώπων εἰς ὑποδοχὴν αὐτοῦ, τοῦτο ἦτο
πεποίθησις τοῦ ἰουδαϊκοῦ λαοῦ στηριζομένη ἐπὶ τῶν
προφητῶν, παραγνωρισθεῖσα ὅμως ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων
καὶ τῶν γραμματέων, καταφρωμένων καὶ ἐν τούτῳ
ἀμαθῶν καὶ ἀνικάνων εἰς ποδηγεσίαν τοῦ λαοῦ (Πρβλ.
Λουκ. 1, 17. 76 Ματθ. 11, 10. 16, 14. 17, 11 Ἰωάν. 1, 19
κ. ἑ). Ἐν τούτοις καὶ παραγνωριζόμενος ὁ πρόδρομος
καὶ βαπτιστὴς Ἰωάννης ὑπὸ τῶν ἀρχηγῶν τοῦ ἑβραϊ-
κοῦ λαοῦ, ἐξηκολούθει τὸ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔργον αὐτοῦ,
ὅπερ ἦν ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ἔξοχον καὶ θαυμάσιον, ὅπως
καὶ ὁλόκληρος ὁ βίος αὐτοῦ.

Τέκνον εὐσεβῶν καὶ ἐναρέτων γονέων ὁ Ἰωάννης,
ἐξ ἐπαγγελίας δι' ἐκτάκτου ἀγγελοφανείας δωρηθεὶς
ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς αὐτούς, τοῦθ' ὅπερ καὶ τὸ ὄνομα
αὐτοῦ ἐδήλου, σημαῖνον τὸν Θεόδοτον ἢ Θεοδώρητον,
ἀνετράφη ὑπὸ τοῦ ἱερέως πατρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίου ἐν
βαθυτάτῃ εὐσεβείᾳ καὶ ἀπομακρύνσει ἀπὸ τῆς παν-
τοειδοῦς τῶν ἀνθρώπων κακίας. Δι' ὃ καὶ λίαν ἐνω-
ρὶς εἰς ἐποχήν, καθ' ἣν πάντες χαίρονται τὰ ἀγαθὰ
τοῦ ἄνθους τῆς ἡλικίας, ὡς αὐστηρός τις ἀσκητὴς καὶ
τῷ Θεῷ ἀφιερωμένος ἐξέρχεται τοῦ κόσμου καὶ ζῇ
ἐν ταῖς ἐρήμοις βίον αὐστηρότατον, παρασκευαζόμε-
νος διὰ τὸ ἔργον αὐτοῦ. Ἐκεῖ δὲ κατὰ μόνας βιῶν

καὶ πνεύματι συνεχῶς κοινωνῶν τῷ Θεῷ, ἀπέκτησε τὴν αὐστηρότητα ἐκείνην τοῦ βίου καὶ τοῦ λόγου, ἥτις οὐδέποτε συνυπάρχει μετ' ἀσθενείας χαρακτῆρος καὶ ἐλλείψεως ἠθικῶν ἀρχῶν καὶ ἀρραγῶν βάσεων. Οὐδὲν τῶν ἐν τῷ κόσμῳ κατεπτόησε αὐτόν, ἐν δὲ τῇ ἰσχάτῃ πενίᾳ καὶ ταπεινώσει ὑψοῦτο εἰς ὕψος ἀνυπέρβλητον, ἐλέγχων καὶ κατακρίνων τὴν ἀνθρωπίνην κακίαν ὅπου δήποτε καὶ ἂν εὕρισκεν αὐτήν, καὶ εἰς τὰ μέγαρα τῶν ἀρχόντων καὶ πλουσίων καὶ εἰς τὰς σκηνὰς τῶν στρατιωτῶν καὶ εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ ἐωσφορικὴν ἔπαρσιν τῶν Φαρισαίων. Ἐκάλει δὲ πάντας εἰς μετάνοιαν καὶ ριζικὴν μεταβολὴν τοῦ βίου, καὶ ἐδέχετο προθύμως νὰ καθοδηγήσῃ εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν τοὺς εἰς αὐτὸν προσερχομένους δι' ἐξομολογήσεως καὶ βαπτίσεως ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ πρὸς ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν καὶ παρασκευὴν διὰ τὴν ὑποδοχὴν τοῦ Κυρίου. Καὶ προσήρχοντο πρὸς αὐτὸν πολλοὶ πάσης τάξεως καὶ ἡλικίας ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τῆς Παλαιστίνης, καὶ δὴ καὶ ἐκ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐκ τῆς ἰδίως Ἰουδαίας, καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς Ἱερουσαλήμ. Καὶ φυσικῶς δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γείνῃ ἄλλως, καθ' ὅσον ἀπὸ μακροῦ ἔλειπεν ἀπὸ τῶν Ἰουδαίων ἡ ἀληθὴς καὶ γνησία θρησκευτικὴ τροφή, οὐδεὶς δὲ προφήτης καὶ ἀπὸ Θεοῦ ἀπεσταλμένος ἀπὸ μακροῦ εἶχεν ἐμφανισθῇ ἐν μέσῳ αὐτῶν· μόνη δὲ ἡ ξηρὰ καὶ ἄγονος καὶ ὑποκριτικὴ διδασκαλία τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν Σαδουκαίων κατέπνιγε παρὰ πολλοῖς καὶ τὴν πραγματικὴν ἐνοῦσαν εὐσέβειαν. Ἀλλὰ καὶ ἄλλως αὕτη ἦτο ἡ βουλὴ τοῦ Θεοῦ, καὶ οὕτως ἔπρεπε νὰ παρασκευασθῇ ὡς προεδείχθη, τὸ κοσμοσωτήριον ἔργον τοῦ Λυτρωτοῦ ἡμῶν. Διὰ τοῦτο δὲ ὁ Ἰωάννης παρίσταται κατὰ τὴν προφητείαν πρόδρομος καὶ προάγγελος τῆς ἐλεύσεως τοῦ μεγάλου Βασιλέως καὶ Σωτῆρος Χριστοῦ, προετοιμάζων καὶ καθαρίζων τὴν ὁδὸν τῆς ἐλεύσεως αὐτοῦ εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ τούτων πρὸς ἐκεῖνον. Ἑτοιμάζει τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου βοῶν καὶ λέγων πρὸς πάντας, «Μετανοεῖτε, ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν» (Ματθ. 3, 2)· καὶ ὅμως ἡ φωνὴ αὐτοῦ ἦν φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, διότι ὀλίγοι ἀναλόγως ἀκριβῶς κατενόησαν τὸ ἔργον τοῦ Βαπτιστοῦ καὶ καθωδηγήθησαν δι' αὐτοῦ εἰς αὐτὸν τὸν ἀμνὸν τοῦ Θεοῦ τὸν αἴροντα τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. Ἀλλὰ καὶ οὕτως ἡ δι' αὐτοῦ παρασκευὴ ἐν τῇ ζοφερᾷ ἐκείνῃ καὶ ἀγόνῳ ἐρημίᾳ τῆς τῶν ἀνθρώπων κακίας τὰ μέγιστα εὐεργετικὴ ἐγένετο, συγκρατήσασα ἐφ' ἱκανὸν ἀνθρώπους εὐλαβεῖς περὶ τὸν ἔκτακτον τῆς ἐρήμου διδάσκαλον, καὶ χρησιμεύσασα ὡς ἀφετηρία περαιτέρω θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς ἀνακαινίσεως. Ἐπιρυλασσόμενοι δ' ἀλλαχοῦ λεπτομερέστερον ν' ἀναπτύξωμεν τὰ κατὰ τὸ ἔργον τοῦ μεγίστου τούτου ἐν γεννητοῖς γυναικῶν, καὶ ὑπάτου τῶν προφητῶν, περιοριζόμεθα ἐνταῦθα εἰς συμπλήρωσιν τῆς πρακτικῆς ἀναπτύξεως τῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς, ἥτις μετὰ τὴν γενικὴν κατὰ τὰς προφητείας καὶ τὴν ἐκτέλεσιν σκιαγραφίας τοῦ Βαπτιστοῦ, περιγράφει τὰ κατὰ τὴν περιβολὴν καὶ τὴν τροφὴν αὐτοῦ, καὶ ἐπισφραγίζεται διὰ τῆς ἐπισήμου ὁμολογίας αὐτοῦ περὶ τοῦ Κυρίου.

Καὶ ἡ μὲν περιβολὴ αὐτοῦ συνέκειτο ἀπὸ ἑνὸς καὶ μόνου χιτῶνος ἐκ πιλήματος ἢ ὑφάσματος κατεσκευασμένου ἐκ τριχῶν καμήλου· οὐχὶ δὲ ἀπὸ μηλωτῆς ἐκ δορᾶς καμήλου· ὁ δὲ τοιοῦτος χιτὼν προσεδένετο περὶ τὴν ὀσφὺν διὰ ζώνης δερματίνης τοῦ ἁπλουστάτου καὶ λιτοτάτου συστήματος, ἄνευ πολυτελείας καὶ καλλωπισμοῦ ἀκριβοῦ εἰς ἄσκητήν (2 Βασιλ. 1, 8). Παράλληλος δὲ πρὸς τὴν τοιαύτην περιβολὴν ἦτο καὶ ἡ τροφὴ αὐτοῦ, περιοριζομένη εἰς τὰ γνωστὰ καὶ ἀπεχθῆ ἔντομα, τὰς ἀκρίδας, ἐξ ὧν τέσσαρα εἴδη ἐπετρέποντο εἰς βρῶσιν κατὰ τὸν μωσαϊκὸν νόμον (Λευϊτ. 11, 22). Ἡ δὲ χρῆσις αὐτῶν πρὸς τροφὴν καὶ τὸ πάλαι καὶ νῦν ἀπαντᾷ παρὰ ἀνατολικοῖς λαοῖς καὶ μάλιστα εἰς τὰς κατωτέρας καὶ ἀποστατικωτέρας τάξεις, καὶ διὰ τοῦτο οὐδεμία ἀνάγκη εἶναι, ὡς ἀποτροπιαζόμενοι ἡμεῖς τὰ τοιαῦτα ἔντομα, νὰ ἀρνηθῶμεν τὴν τοιαύτην τροφὴν εἰς τὸν Βαπτιστὴν καὶ νὰ φαντασθῶμεν ἀντ' αὐτῶν τὰ ἀκρόδρυα ἤτοι καρπούς τινας ἀγρίους, ἢ τοὺς ἀκρέμονας καὶ νεαροὺς βλαστοὺς τῶν φυτῶν χώρας ξηρᾶς καὶ ἀγόνου. Μέλι δὲ ἄγριον προφανῶς οὐδὲν ἄλλο εἶναι εἰμὴ τὸ ὑπὸ τῶν ἐλευθέρων μελισσῶν εἰς τὰς σχισμὰς τῶν πετρῶν καὶ εἰς τὰ κοιλώματα τῶν δένδρων παρασκευαζόμενον, ὅπερ πολλαχοῦ καὶ νῦν συνάγεται καὶ χρησιμεύει ὡς τροφή. Αὐστηρὰν λοιπὸν ἀσκῶν ὁ πρόδρομος καὶ βαπτιστὴς Ἰωάννης περί τε τὴν περιβολὴν καὶ τὴν τροφὴν ἐγκράτειαν, ἐμπράκτως ἐδίδασκε τὸ ὅλως περιττὸν καὶ μάταιον τῆς περὶ τὰ τοιαῦτα κατεξαντλήσεως τοῦ ἀνθρώπου, χωρὶς ὅμως καὶ ν' ἀπαιτῇ παρὰ πάντων ἵνα συμμορφωθῶσι τελείως πρὸς αὐτόν. Ὅτι δὲ ἀπήτει παρ' ἁπάντων ἦτο ἡ ἐγκράτεια περὶ τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὰς παντοίας αὐτῆς ὄψεις καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἀρετῆς. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ δυνάμενος νὰ φιλοδοξήσῃ ὡς ἄνθρωπος καὶ νὰ ἐπωφεληθῇ τὴν παρὰ τῶν ἀνθρώπων ἀστάθμητον ἐκτίμησιν, αὐτὸς ἀρνεῖται εἰς ἑαυτὸν τὸ μὴ εἰς αὐτὸν ἀνῆκον, καὶ κηρύττει ὅτι κατόπιν αὐτοῦ ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερος αὐτοῦ καὶ ἐπισημότερος, οὗτινος αὐτὸς δὲν εἶναι ἱκανὸς νὰ γείνῃ ὁ τελευταῖος τῶν ὑπηρετῶν, ὁ λύων καὶ δένων καὶ φέρων τὰ ὑποδήματα τοῦ κυρίου αὐτοῦ. Ἡ ζωηροτάτη αὕτη εἰκονικὴ ἔκφρασις δεικνύει τὴν ἐσχάτην τοῦ Βαπτιστοῦ ταπείνωσιν ἐνώπιον τοῦ Θεανθρώπου Λυτρωτοῦ, διδάσκει δὲ ἡμᾶς μάθημα κοινωφελέστατον καὶ σωτηριωδέστατον. Πόσοι ἐξ ἡμῶν συνηθέστατα δὲν ἐπιζητοῦσι νὰ σρετερίζωνται δόξας καὶ τιμὰς αὐτοῖς μὴ ἀνηκούσας, εἴτε ὡς ἐκ τῆς θέσεως, εἴτε ὡς ἐκ τῆς ἀξίας αὐτῶν! Ἀντὶ δὲ νὰ θέτωμεν τὸν λύχνον ἐπὶ τὴν λυχνίαν, πολλάκις ἐπιζητοῦμεν τὴν κατάσβεσιν αὐτοῦ, ἢ τοὐλάχιστον θέτομεν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, καὶ ὑποσκελίζομεν ποικιλοτρόπως τοὺς πολλῷ ἡμῶν ὑπὸ πᾶ-

σαν ἐποψιν ὑπερτέρους. Ἐνίοτε μάλιστα φθάνομεν εἰς τοσοῦτον ἀγροικίας καὶ μοχθηρίας ὥστε τυφλώττομεν τέλεον πρὸ τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἀξίας τῶν ἄλλων καὶ καταφρονοῦμεν αὐτοὺς διὰ τρόπου καταπροδίδοντος τὴν ἐσχάτην ἡμῶν ἐξαχρείωσιν. Τὸ δὲ ἐντεῦθεν ἐπερχόμενον μέγα κακὸν εἶναι ὅτι οὕτως ἀποθρασύνομεν τὴν κακίαν καὶ τὴν μηδαμινότητα καὶ ἐκνευρίζομεν τοὺς γενναίους τῆς ἀρετῆς καὶ τοῦ καθήκοντος ἀθλητὰς δι' ἀπεχθοῦς πείρας διδασκομένους, ὅτι οὐδὲν αὐτοὺς πρὸ τῆς ἡμετέρας ἀθλιότητος ἡ πραγματικὴ ἀξία ὠφελεῖ. Ἀλλὰ καὶ τούτων οὕτω συνήθως παρ' ἡμῖν γινομένων, δὲν παύουσι καὶ πάλιν εὐγενῶς ἀγωνιζόμενοι οἱ τῆς ἀρετῆς καὶ τοῦ καθήκοντος ἐρασταί, καὶ ἐν καιρῷ καταισχύνουσι τοὺς τἀναντία φρονοῦντας καὶ δι' ἀπάτης ζητοῦντας νὰ κερδήσωσιν ὅ τι ἄλλοι εἶναι ἀδύνατον ν' ἀποκτήσωσι. Τὸ λαμπρὸν παράδειγμα τοῦ Βαπτιστοῦ ἀρνουμένου τιμὴν μὴ ἀνήκουσαν αὐτῷ καὶ ἑκουσίως ἀνομολογοῦντος τὸ ἔξοχον καὶ ἀσύγκριτον μεγαλεῖον τοῦ Κυρίου ἂς χρησιμεύῃ πάντοτε ὡς κάλλιστον ἡμῶν μάθημα, ἵνα οὕτω δυνηθῇ ποτε νὰ βασιλεύσῃ παρ' ἡμῖν τάξις πραγμάτων ἐξασφαλίζουσα ὁρόνιμον πρόοδον καὶ δικαίαν εὐδοκίμησιν εἰς πάντας. Εἴθε τοῦτο νὰ ὑρίσταται καὶ ἐπικρατῇ ἐν μέσῳ ἡμῶν πρὸς κοινὸν πάντων ἡμῶν ὄφελος!

† Ο ΑΓΧΙΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Κλῆσις.

Καλεῖται ὁ Ἰωάννης Σπύρου Κοντογιάννης, ὑπήκοος ὀθωμανός, κάτοικος *Γοτίστης μικρᾶς* τοῦ τιμήματος Μαλακασίου καὶ ὧν ἀγνώστου διαμονῆς, ὅπως ἐντὸς τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐμφανισθῇ αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ ὑπὸ τὴν ἡμετέραν προεδρείαν Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου, δικάζοντος κατὰ πᾶν Σάββατον ἀπὸ τῆς 3 ὥρας τουρκιστί, συνεπείᾳ ἀγωγῆς τῆς συζύγου του Μαρίας θυγατρὸς Τάσιου Ζώη, κατοίκου ὡσαύτως, ἐπὶ διαζεύξει. Ἐν ᾗ δὲ περιπτώσει δὲν ἐμφανισθῇ δικασθήσεται ἐρήμην.

Ἡ παροῦσα δημοσιευθήσεται τρὶς κατὰ συνέχειαν διὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένης ἐφημερίδος «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας».

Ἰωάννινα τῇ 25 Νοεμβρίου 1897.

Ὁ Πρόεδρος 3

† Ἰωαννίνων ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς

Χαράλαμπος ΗΓΟΥΜΕΝΙΔΗΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Κλῆσις.

Καλεῖται ὁ Ἀριστείδης Ἀν. Χαρισιάδης, ὑπήκοος ὀθωμανός, κάτοικος Σκαμνελίου τοῦ Ζαγορίου, τῆς ἐπαρχίας Ἰωαννίνων καὶ ὧν ἀγνώστου διαμονῆς, ὅπως ἐντὸς τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐμφανισθῇ αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ ὑπὸ τὴν ἡμετέραν προεδρείαν Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου, δικάζοντος κατὰ πᾶν Σάββατον ἀπὸ τῆς 3 ὥρας τουρκιστί, συνεπείᾳ ἀγωγῆς τῆς συζύγου του Εὐανθίας θυγατρὸς Γεωργίου Ναλέση, ὑπηκόου ὀθωμανίδος, κατοίκου τοῦ χωρίου Τσεπελόβου, τοῦ αὐτοῦ τιμήματος καὶ ἐπαρχίας, ἐπὶ διαζεύξει. Ἐν ᾗ δὲ περιπτώσει δὲν ἐμφανισθῇ δικασθήσεται ἐρήμην.

Ἡ παροῦσα δημοσιευθήσεται τρὶς κατὰ συνέχειαν διὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένης ἐφημερίδος «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας».

Ἰωάννινα, τῇ 26 Νοεμβρίου 1897. 2

Ὁ Πρόεδρος

† Ἰωαννίνων ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς

καὶ ἀ. α.

Παῦλος Στυλ. Εὐαγγελίδης.

Ἀνωτέρᾳ ἐτοληῇ ἐφίσταται συντόνως ἡ προσοχὴ πάντων τῶν οἱασδήποτε αἰτήσεις, γράμματα καὶ οἱαδήποτε ἄλλα ἔγγραφα τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ὑποβαλλόντων, ὅπως ὦσι ταῦτα οὕτως εὐαναγνώστως γεγραμμένα, ὥστε οὐ μόνον ἐπ' οὐδεμιᾶς λέξεως νὰ μὴ ἐπιτρέπηται διφορουμένη ἀνάγνωσις, ἀλλὰ καὶ τὸ σύνολον μὴ περιέχῃ δυσκολίαν περὶ τὴν ἀνάγνωσιν εἴτε ὡς ἐκ τῆς μελάνης, εἴτε ὡς ἐκ τοῦ γραφικοῦ χαρακτῆρος, εἴτε καὶ ὡς ἐκ τοῦ χάρτου.

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου ἀγγέλλει τῷ δημοσίῳ ὅτι ἐν τῷ καταστήματι τούτῳ γίνονται δεκταὶ παραγγελίαι ἐκτυπώσεως **βιβλίων, ἐκκλησιαστικῶν μουσικῶν βιβλίων, φυλλαδίων, διπλοτύπων, πινάκων, ἀγγελτηρίων, ἐπισκεπτηρίων** καὶ παντὸς εἴδους ἐντύπων εἴς τε τὴν ἑλληνικήν, τὴν τουρκικὴν καὶ τὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας, πάσης ἐργασίας ἐκτελουμένης μετὰ ταχύτητος, φιλοκαλίας, καὶ εἰς τιμὰς λίαν συγκαταβατικάς. Παραγγελίαι τυπογραφικῶν ἐργασιῶν γίνονται ὁμοίως δεκταὶ καὶ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν.

Ὅσοι τῶν συνδρομητῶν δὲν λαμβάνουσι τακτικῶς καὶ ἐγκαίρως τὸ φύλλον παρακαλοῦνται ἵνα ἀνακοινῶσι τοῦτο ἀνυπερθέτως τῷ προέδρῳ τῆς διευθυνούσης τὴν «Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν» ἐπιτροπῆς.

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΙΖ'. ΕΤΟΥΣ

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 1.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά—Ρουμανικὴ Ἐκκλησία—Εἰρηνικὴ Ἐπιστολὴ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν· ἀπάντησις εἰς αὐτήν — Ἡ ἀληθὴς καὶ ἡ φαντασιώδης εὐδαιμονία τοῦ ἀνθρώπου — Τὸ μέγα Φῶς—Νεκρολογία Μητροπολίτου Ἐλασσῶνος Νικοδήμου—Πρόγραμμα τῶν κηρυξόντων τὸν θεῖον λόγον κατὰ τὴν Μ· Τεσσαρακοστὴν ἐν τοῖς ἱεροῖς ναοῖς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως - Πονήματα ἀρτιφανῆ·

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 2.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά—Εἰρηνικὴ ἐπιστολὴ μητροπολίτου Οὐγγρο-Βλαχίας Ἰωσὴφ· ἀπάντησις εἰς αὐτήν·—Ἐπανόρθωσις ἱστορικῆς ἀληθείας—Περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ παντός—Βιβλιολογία—Κοινοποιήσεις.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 3.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα — Περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ παντός — Ἡ ἀληθὴς καὶ ἡ φαντασιώδης εὐδαιμονία τοῦ ἀνθρώπου — Περιοδικὸς τύπος — Κοινοποιήσεις — Δελτίον κινήσεως ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων μηνὸς Φεβρουαρίου 1897.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 4.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Τὸ μέγ — Περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ παντός—Κοινοποιήσεις.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 5.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Συμβολαὶ πρὸς ἕνωσιν τῶν Παλαιοκαθολικῶν· α' περὶ ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος —Οἱ τίτλοι Κιλικίας, Μελιτουπόλεως καὶ Ροδοστόλου — Περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ παντός.—Κοινοποιήσεις.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 6.

Ἡ ἐκλογὴ τοῦ νέου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κωνσταντίνου Ε'. τοῦ ἀπὸ Ἐφέσου—Συμβολαὶ πρὸς ἕνωσιν τῶν Παλαιοκαθολικῶν – Περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ παντός.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 7.

Ἐπίσημος παρουσίασις ἐνώπιον τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος τοῦ Σουλτάνου καὶ ἐνθρόνιτις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κωνσταντίνου τοῦ Ε'.—Τὸ ἰδιόμελον δοξαστικὸν τῶν ἀποστίχων τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Τετάρτης.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 8.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Βιογραφικὸν σημείωμα περὶ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κωνσταντίνου τοῦ Ε'.—Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα — Προσλαλιὰ ἐπὶ τῇ ἀναρρήσει τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κωνσταντίνου τοῦ Ε' ὑπὸ τοῦ ἀρχιμ. Γρηγορίου Κωνσταντινίδου.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 9.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα — Αἰτία τοῦ κακοῦ κατὰ Πλάτωνα — Ἡ βάπτισις τῶν βρεφῶν καὶ ἡ τέλεσις τῶν γάμων ἐν τοῖς οἴκοις — Φῶς διὰ τὸ σκότος τοῦ κόσμου τούτου—Βιβλιολογία.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 10.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα — Αἰτία τοῦ κακοῦ κατὰ Πλάτωνα — Λειτουργικά· «Εἰ χρεία τοῦ ζέοντος καὶ ἐν τῇ Προηγιασμένῃ Λειτουργίᾳ» —Βιβλιολογία —Εἰδοποίησις.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 11.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα — Αἰτία τοῦ κακοῦ κατὰ Πλάτωνα — Λειτουργικά· «Εἰ χρεία τοῦ ζέοντος καὶ ἐν τῇ Προηγιασμένῃ Λειτουργίᾳ» – Ὁ χρόνος τῆς βαπτίσεως τῶν βρεφῶν καὶ οἱ ἀνάδοχοι αὐτῶν — Κατάλογος αὐτοκρατορικῶν Φιρμανίων—Εἰδοποίησις.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 12.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά—Αἰτία τοῦ κακοῦ κατὰ Πλάτωνα—Κυριακὴ τοῦ Τυφλοῦ—Νεκρολογία—Κοινοποίησις.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 13.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά— Ἡ ἐπέτειος ἑορτὴ τοῦ ὀνόματος τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κωνσταντίνου τοῦ Ε'. — Αἰτία τοῦ κακοῦ κατὰ Πλάτωνα — Ἐπιτρέπεται τοῖς λαϊκοῖς τὸ εἰσέρχεσθαι εἰς τὸ ἱερὸν Βῆμα.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 14.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα —Τὸ τέταρτον συνέδριον τῶν Παλαιοκαθολικῶν ἐν Βιέννῃ—Αἰτία τοῦ κακοῦ κατὰ Πλάτωνα — Οἱ καταφεύγοντες εἰς μαντείας ὑπόκεινται εἰς ἐκκλησιαστικὸν ἐπιτίμιον—Κοινοποιήσεις.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 15.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα — Ἀνάγκη ἀναθεμάτισεως τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος — Αἰτία τοῦ κακοῦ κατὰ Πλάτωνα — Αἱ ἑτερόδοξοι κοινότητες ἐν Συρίᾳ καὶ τὰ ἐν αὐταῖς σχολεῖα.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 16.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἀνάγκη ἀναθεμάτισεως τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος — Αἱ ἑτερόδοξοι κοινότητες ἐν Συρίᾳ καὶ τὰ ἐν αὐταῖς σχολεῖα — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν — Κοινοποιήσεις.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 17.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Πραγματεία τῆς Α. Ε. τοῦ Μεγάλου Λογοθέτου — Αἱ ἑτερόδοξοι κοινότητες ἐν Συρίᾳ καὶ τὰ ἐν αὐταῖς σχολεῖα — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν — Βιβλιολογία — Κοινοποιήσεις.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 18.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Αἱ ἑτερόδοξοι κοινότητες ἐν Συρίᾳ καὶ τὰ ἐν αὐταῖς σχολεῖα — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν — Κοινοποιήσεις.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 19.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Αἰτία τοῦ κακοῦ κατὰ Πλάτωνα — Νικηφόρος Βλεμμύδης (Βιογραφία) — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν — Κοινοποιήσεις.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 20.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ὁ ἐνορικὸς κλῆρος καὶ τὰ περὶ τούτου μέτρα — Αἰτία τοῦ κακοῦ κατὰ Πλάτωνα — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν — Κοινοποιήσεις.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 21.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — «Λόγια Χριστοῦ» — Τὸ προσεχὲς τέταρτον διεθνὲς συνέδριον τῶν Παλαιοκαθολικῶν ἐν Βιέννῃ — Αἱ ἑτερόδοξοι κοινότητες ἐν Συρίᾳ καὶ τὰ ἐν αὐταῖς σχολεῖα — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν — Κοινοποιήσεις.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 22.

Ἐκκλησιασσικὰ χρονικά — Ἐν τίνι δέον νὰ ζητῶμεν εὐτυχίαν ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ — Αἱ ἑτερόδοξοι κοινότητες ἐν Συρίᾳ καὶ τὰ ἐν αὐταῖς σχολεῖα — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν — Βιβλιογραφία — Κοινοποιήσεις.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 23.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα — Ἐπιτροπὴ ἀργυρατικῶν περιουσιῶν — Λόγος εἰς τὸ μνημόσυνον τοῦ ἀοιδίμου Νικολάου Ζαρίφη, μεγάλου εὐεργέτου τῆς ὀρθοδόξου κοινότητος Γαλατᾶ, ῥηθεὶς ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Ἀγχιάλου Βασιλείου — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν — Θεῖος λόγος — Κοινοποιήσεις.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 24.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα — Λόγος εἰς τὸ μνημόσυνον τοῦ ἀοιδίμου Νικολάου Ζαρίφη, μεγάλου εὐεργέτου τῆς ὀρθοδόξου κοινότητος Γαλατᾶ, ῥηθεὶς ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Ἀγχιάλου Βασιλείου — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν — Κοινοποιήσεις.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 25.

Τὸ αὐτοκρατορικὸν βεράτιον Κωνσταντίνου τοῦ Ε΄. — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα — Ἐν τίνι δέον νὰ ζητῶμεν εὐτυχίαν ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν — Θεῖος λόγος — Κοινοποιήσεις.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 26.

Ἡ ΚΒ΄ ἐπετηρὶς τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναρρήσεως τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος τοῦ Σουλτάνου ἐν τοῖς πατριαρχείοις. — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 27.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα — Ἐν τίνι δέον νὰ ζητῶμεν εὐτυχίαν ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ — Αἱ ἑτερόδοξοι κοινότητες ἐν Συρίᾳ καὶ τὰ ἐν αὐταῖς σχολεῖα — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν — Βιβλιογραφία — Κοινοποιήσεις.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 28.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἐπιστολὴ ἐξ Ἁγίου Ὄρους — Αἱ ἑτερόδοξοι κοινότητες ἐν Συρίᾳ καὶ τὰ ἐν αὐταῖς σχολεῖα — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν — Θεῖος λόγος — Κοινοποιήσεις.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 29.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἐπιστολὴ ἐξ Ἁγίου Ὄρους — Αἱ ἑτερόδοξοι κοινότητες ἐν Συρίᾳ καὶ τὰ ἐν αὐταῖς σχολεῖα — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν — Νεκρολογία — Βιβλιογραφία — Θεῖος λόγος — Κοινοποιήσεις.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 30.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Περὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μονῆς τοῦ Φιλανθρώπου, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἁγιάσματος καὶ ἁγίων λειψάνων — Ὁ τρόπος τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν — Νεκρολογία — Θεῖος λόγος — Κοινοποιήσεις.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 31.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα — Ἐπιστολὴ ἐξ ἁγίου Ὄρους — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν — Θεῖος λόγος — Κοινοποιήσεις.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 32.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Περὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει μονῆς τοῦ Σωτῆρος τοῦ Φιλανθρώπου καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἁγιάσματος καὶ ἁγίων λειψάνων — Ἡ παρ' ἡμῖν εἰσέρπουσα ὀθνεία παίδευσις — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν — Βιβλιολογία — Θεῖος λόγος — Κοινοποιήσεις.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 33.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Περὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει μονῆς τοῦ Σωτῆρος τοῦ Φιλανθρώπου, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἁγιάσματος καὶ ἁγίων λειψάνων — Ἐπιτροπὴ ἐξ Ἁγίου Ὄρους — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν — Βιβλιολογία — Θεῖος λόγος — Κοινοποιήσεις.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 34

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Θεῖος λόγος — Σκέψεις εἰς ἀποστολικὸν ῥητόν. — Περὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει μονῆς τοῦ Σωτῆρος τοῦ Φιλανθρώπου καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἁγιάσματος καὶ

ἁγίων λειψάνων—Ἀρχιγένεια ἐκπαιδευτήρια—Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν—Νεκρολογία—Βιβλιολογία.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 35.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά— Σκέψεις εἰς ἀποστολικὸν ρητόν—Περὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει μονῆς τοῦ Σωτῆρος τοῦ Φιλανθρώπου καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἁγιάσματος καὶ ἁγίων λειψάνων—Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 35.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά—Σκέψεις εἰς ἀποστολικὸν ρητόν— Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 37.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά—Θέλει ὁ λαὸς τὸ κήρυγμα;—Περὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει μονῆς τοῦ Σωτῆρος τοῦ Φιλανθρώπου, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἁγιάσματος καὶ ἁγίων λειψάνων—Νέαι ἐκδόσεις Βυζαντινῶν συγγραφέων — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν·

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 28.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά—Καπουλῆ Παναγία — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν—Κανονισμὸς Ἱερατικοῦ Ταμείου—Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα—Ἱερὸν κήρυγμα.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 39.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά—Καπουλῆ Παναγία — Περὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει μονῆς τοῦ Σωτῆρος τοῦ Φιλανθρώπου καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἁγιάσματος καὶ ἁγίων λειψάνων — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν—Ἱερὸν κήρυγμα.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 40.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά. — Λεξικὸν Ἑλληνο-Τουρκικὸν Ι. Χλωροῦ — Κώλυσις τοῦ θείου κηρύγματος ὑπὸ ἐπιτρόπων τινῶν—Περὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει μονῆς τοῦ Σωτῆρος τοῦ Φιλανθρώπου καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἁγιάσματος καὶ ἁγίων λειψάνων—Ἐπιτροπὴ ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν — Ἱερὸν κήρυγμα—Κοινοποιήσεις.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 41.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα — Περὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει μονῆς τοῦ Σωτῆρος τοῦ Φιλανθρώπου καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἁγιάσματος καὶ τῶν ἁγίων λειψάνων—Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν—Ἱερὸν κήρυγμα—Ἐπιτροπὴ ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν—Κοινοποιήσεις.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 42.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Μελέτη εἰς ἀποστολικὸν ρητόν—Κοινοποιήσεις — Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 43.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά—Ἡ ὀρθοδοξία καὶ οἱ Παλαιοκαθολικοί — Περὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει μονῆς τοῦ Σωτῆρος τοῦ Φιλανθρώπου καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἁγιάσματος καὶ ἁγίων λειψάνων—Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 44

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά.—Ἡ ἔξοδος τοῦ 1897 καὶ ἡ εἴσοδος τοῦ 1898—Ἐσφαλμένη καὶ βλαβερὰ περὶ γραπτῶν λόγων γνώμη—Πρακτικὴ ἀνάπτυξις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν—Κοινοποιήσεις·

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΙΖ'. ΕΤΟΥΣ